Capitulum.XXI.

vidimꝰ qꝫ audiuimꝰ:qꝫ manꝰ nꝗe ꝓtrectauerunt de ꝟbo vite:hoc annũciamꝰ vobis. Hic iterũ qui ausu familiari de oib̃ audebat interrogare. Job v. Ecce hoc vt inuestigauimꝰ ita est qꝫ auditum mẽte ptracta. Hic ergo est discipulꝰ ille :sũmi magistri disciplinis institutꝰ et pfectus. Joã. viij. Si mãseritis in sermõe meo: vere discipuli mei eritis. ⁊ cognoscetꝭ veritatẽ: ⁊ ꝟitas liberabit vos. Et sic a magꝯo ꝟitatis:cognoscẽs ꝟitatẽ:auẽte mgꝯ describit. Ps.xliij. Lingua mea calamꝰ scribe. Ille enĩ verꝰ est discipulꝰ:p cuiꝰ linguã sicut p calamũ verba magistri describunt.⁊ q̃quid dicit habꝫ veritatẽ. Hic ergo est discipulus ille [qui testimoniũ phibet de his] Ecce Lectitudo gestorũ:qꝫ testimonio tãaurẽcici discipuli ꝓfirmata sũt. Heb. ij. Ab his q audierũt in nos ꝓfirmata sunt.hec cõtestãte deo signis ⁊ pdigijs ⁊ varijs ꝟtutibꝫ ⁊ spiritussancti distributoib̃ �means suã volũtatẽ. His ꝗ autor certificauit qꝫ scripsit. qꝫ miraculis [quo ostẽdit omnia] testificatus est in eo dẽ spũ conscripta:cuius virtute gesta sunt a magistro veritatis. Psal.xcij. Testimonia tua credibilia facta sũt nimis ⁊c. [Et scripsit hec] ad gestorꝫ ppetuitatẽ. Unde dicit Maxim⁹ eps. Nihil aliud est Autoritas q̃ rõis repta veritas:ad vtilitatẽ posteritatis scripto cõmendata. Esa. viij. Sume tibi librũ ꝗndem.hoc est: grandia cõtinentẽ. ⁊ scribe in eo stilo homis:hoc est.ad hominis intellectum ⁊ vtilitatẽ Abacuc.ij. Scribe visum ⁊ exara eum sup tabulas vt pcurrat q̃ legerit [⁊ scimus] oes [qꝫ verũ est testimoniũ eius] qꝫ ab omnib̃ est approbata ⁊ compta scriptorũ ꝟitas. Unde Ebryꝰ. Qui mkta ceruitudine scp̃sit:nõ refutat testimoniũ suũ psũus in medũ ferre: puocans vnũ quẽq̃ examinare ⁊ scrutari q̃ dicta sunt. Cõsuetudo enim nobis est cũ valde vera dicimꝰ neq̃ nostrũ in talib̃ testionium denegare. Act.v. Nos testes sumꝰ omniũ verborũ horũ. Itẽ.iiij. Uirtute magna reddebãt apostoli testimoniũ resurrectiõis dñi nostri Jesu chri. ⁊ gratia magna erat in omnib̃ illis.

Sunt autẽ ⁊ alia multa que fecit Jesus: q̃ si scribant p singula: nec ipm arbitror mundũ capere posse eos qui scribẽdi sunt libros

Hic tangit Scriptorum altitudinẽ ꝟm intellectus capacitatẽ. Tangit autẽ hic Tria. Factorum pluralitatẽ. Scribendi impossibilitatẽ. ⁊ Q̃ ꝟm intellectum omnẽ excedũt capacitatem. Dicit ergo [Sunt et alia multa] in multitudine incomprehensibili existentia. Ecclĩastici.j. Arenam maris quis dimensus sit: Et dat similitudinẽ ad ea que facta sunt per sapientiã diuinam:tam in menib̃ q̃ in cordibus tam in chri cogitatõibus: ⁊ affectibus:⁊ ratõibus ⁊ factis ⁊ dictis:que multitudinẽ arene maris superant [que fecit Jesus] in se et in alijs tam actibus cordis q̃ oris ⁊ operis [quo si scribant per singula] Tãgit Scribẽdi impossibilitatẽ.quia si per singula scribant: O porteret ab eterno cognita:⁊ in tempore a sapia dei dicta vl facta describere. Quod est impossibile. Unde dicitur Dañ.xij. Tu aũt Daniel claude sermões. et signa librum:vsq̃ in tempus statutũ. Illud scꝫ eternitatis tẽpus: quo ista in celo in facie dei leguntur ⁊ reuelabunt.quia Ibi patebũt:q̃ntum ea sapientia:per seipsam ostendere dignabit [nec ipm arbitror mundũ capere] hoc est: mũdi capacitatem:nõ [posse] sufficere ad describendũ facta verbi et rationes. quia Si super quẽlibet pũctum cuiuslibet creature scribat ratio sapientie in qua factũ est:millemilia punctorꝫ nõ continebunt quod scribendus erat sup vnum. Et sic millemilia mũdorꝫ non capient [eos q̃ scribendi sunt libros] de vno mũdo. Et adhuc remanebit scribendũ infinitũ pelagꝰ de diuinitate verbi omnia illa facientis. Eccles vlt. His amplius fili mi ne requiras. Faciendi enĩ libros plures nõ est finis. Et hoc est quod dicit:eos qui scribendi sunt libros. Hoc tamẽ quidam nõ referunt ad facta gesta a christo. Sed ad capacitatem spũalis intelligentie:quã mundus nõ põt capere profunditate mysteriorꝫ. Unde Augꝰ. Nos scientes q̃ intelligentia nostra non caperet de christo q̃ scribi possent: Euremus: recta fide credere ⁊ intelligere que scripsit:recta opatione exercendo implere que docuit: vt ad dõna sempiterna puenire valeamus que dominꝰ promisit. Hec aũt Joãnes ipse in tanta altitudine posuit: Ut studẽdi desiderũ excitet: Et querẽdi sacramenta mysterij ⁊ verbi incarnati in oibus feruorẽ accendat. Ps.cxiij. Querite dñm ⁊ cõfirmami: querite faciem eius semp. Sic enĩ vt dicit Richar. De sancto Uictore:et corda nostra libri sapientie efficiunt: in quib̃ Uerbũ cũ suis sacramẽtis describit.et spũs sapie se in nos trãsfert. Sap.vij. Per natiões in aias sanctas se trãsfert:amicos dei ⁊ ꝓphetas cõstituit. Neminẽ enĩ diligit deꝰ nisi q̃ hoc modo cum sapia dei inhabitat Conemur ergo pulsare ⁊ querere qꝫ tunc apietur fons mysteriorꝫ. Eccli.j. Fons sapie verbuꝫ patris in excelsis. Ad hec aũt mystica nobis viã sapientie Spũs apiat: Qui cũ patre verbi ⁊ ipso ꝟbo:deus trinus et vnꝰ regnat per oia secula seculorꝫ Amen.

Jenerabilis domini:dñi Alberti magni Ratisponẽsis quõdã Epi:Ordinis Fratrum Predicatorꝫ: Postilla: Euãgeliũ Joannis profundata explanatõe enucleãs: Impẽsis Circumspecti viri Joannis Rynman de Oringaw archibibliopole: In officina Industrij Hẽrici Gran:Ciuis Imperialis opidi Hagenaw accuratiori rõne qua pfici potuit instaurata Anno Yginei partꝰ.Mdxiij. Augusti Kal.ix. metã nãciscitur feliciter.

Super Marci Euangeliare Postilla

Jenerabilis domini: Domini Alberti magni Ratisponẽsis quondã Episcopi. Ordinis Predicatorꝫ.

In magnũ Albertum venerabilez rareqz virtutis pontificem Qui viuẽdi Regulam in sacro Predicatorũ Ordine professus: apud Parisios sumpta infula magistrali in omni humana philosophia litterisqz diuinis eminentissimus euasit: Quem qz eximia vite mũdicia fulgentez: sua qz etate oẽs ingenio doctrinaqz superantẽ: hoc loco Germanie totius clarissima Agrippinensis Colonia optimo iure sepultum seruat

Epitaphium

Illustris ac magnificus dñs Rudolphus Langius ecclesie Bonasteriẽs Canonicus nlli hac tẽpestate in humanitatis arte scos: qui vel Demostheni preripuit ne solus Orator esset Scripsit

Hactenus ingressus sacra hec: subsiste viator
Ad tumulu magni qui tegit ossa viri
Grecia iactabat magnum qui vicerat orbem
Clara ducem. virus quem babylone necat
Pompeio tumuit magno pulcerrima Rhoma
Abscidit phario cui puer ense caput
Sustulit hos bello seua et formidine magnos
Mors: dedit infernis voluier hosqz focis
Hic magni Alberti celato marmore cernis
Ossa viri: cuius spiritus astra tenet
Astra sz solis: superat quoqz luce coruscum
Et iubar: et flammas igneus ille pater
O quantum ingenio magne telluris obiuit
Et maris etherea vel dicione potens
Uiscera perdomuit terrai: montibus aurum
Letera nascantur quo ve metalla docens
Nubibus inclusum parefecit fulminis ignem
Quidqz cometa rubens grando sit atqz niues
Aggressus magni hinc rutilantia sidera celi
Septeno stellas vicit et orbe vagas
Sed varium liquit nature munus opusqz
Quo periparco principe maior eat.
Sustulit hinc animi vires iuuat acris olympo
Ingenij dotes explicuisse suas
Quo qz aperit nonies ardentis in ordine celi
Distinctus sedeat spiritus ante deum
Laudibus inuigilat summe genitricis z orbis
Dum celi domine virginis edit opus
Quesese oranti iuueni tam clare videndam
Obtulit hinc monstrans religionis iter
Maiestas que sacra tenet secreta resoluit
Tota euangelij defluit vnde salus
Tutus ab insidijs lectus Salomonis vt esset
Perfidie gladium strinxit in ora minax
Ut bellator erat fidei consurgit in ensem
Uictor. vt hereticum pellat ab orbe nefas
Ore tonat quanto precelsa ad pulpita doctor
Emicat et quanto fulmine parisius
Dum mutum mugire bouem quo vastus z orbis
Leu tonitru docuit: concutiendus erat
Huius in excelso quantum consistere fas est
Pectore: se totam theologia locat.
Hunc virtus: doctrina potens: sustollit in altum
Quo qz Ratispona presule digna fuit
Hoc decus eternum maiores Sueuaqz tellus
Militie cuius signa tulere dedit.
Magnus erat: forma celsus: virtute coruscus:
Doctrina exundans: hinc trimegistus erat
Terra premit libyes asie tegit vtraqz magnos
Hic magni (celo spiritus) ossa manent

Ad vrbem Agrippinensem sanctam Coloniensem ciuitatem

Aurea que retines felix diademata regum
Agrippina rubens sanguine Bereonis
Uirgineos ostri calatos et lilia seruans
Magnũ hunc presulibus iungito clara tuis

Registrũ Postille Alberti magni super Mar.

In Marcũ euangelistam sẋm expositõnez Alberti magni alphabetico ordine contexta Tabula: feliciter Incipit.

Aba quid significet hebraice: exponitur latine Lapitulo. xiiij. R. littera. a
Abiathar z Abimelech in diuers euãgelistis esse positũ cũ dicit in euãgelio sub Abiathar ostenditur cap̃. ij. J. littera
Abraam: Isaac: puer: onꝰ z asinꝰ qd significent: ostendit capitulo. vj. littera L
Abomiatio desolatõis qd significet expõit. xiij. S
Accepta nobis esse debere apposita dona ꝓbatur (cap̃. vj). Q
Actus res z negocia quõ differãt ostenditur. cap̃. j. E
Acharis qd significet ostendit capitulo. j. H
Acrocerauniũ qd significet mystice exponitur fm Albertum. cap̃. iiij. B
Accumbere facientes turbas discipuli dñi: qd significent mystice vj. P
Adiuratio cur fiat. z qd significet declarat v. E
Affectũ carnalẽ nõ debere nos trahere a diuino officio: ꝓbatur cap̃. iij. Q
Agi qs ꝓrie dicat exponit cap̃. j. R
Alienis scripturis vt ꝓprijs vtentes qui dicantur ostenditur in ꝓlogo F
Alexander quid interp̃tet: z cur Simon pater eiꝰ crucẽ chri portauerit ostendit cap̃. xv. E
Animalia quatruor spũ sequẽtia ante thronũ dei sicuti i Apocalypsi dicit qd significẽt ondit. j. B
Angelos añ redẽptõem nature hũane dñatos fuisse. post añ seruiuisse siue ministrasse ondit. j. L
Andreas quomodo interp̃tet: z q̃ due eius sint interp̃tatiões ꝓbat cap̃. iij. S
Anno tertio quõ seminandũ erat fm Esaiã ꝓphetam quid intelligit. ostendit cap̃. iiij E
Anni duodecim quid significẽt quib mulier fuit in pfluxu sanguinis ostendit cap̃. v. J
Ancilla qd significet de qua dictũ est. eijce ancillã eius: ostendit cap̃. viij. L
Angeli cur nõ psciãt aduẽtũ dñi declarat. xiij. M
Aia qd significet: z quõ differat a spũ ꝓbat. xiiij. E
Anna qd interp̃tet ostendit cap̃. xiiij. J
Apparuisse chrm pmo Marie magdalene. xvj. E
Apparuisse christũ primo omniũ matri sue Marie ostenditur cap̃. xvj. E
Apostolorꝝ electio quõ facta sit fm triplicẽ hierarchiam celestiũ spirituũ ꝓbat cap̃. iij. L
Aque suspense et aque deorsum late quõ differãt ꝓbatur capitulo. iij. N
Aq̃ frigida qd significet ꝓbat cap̃. ix. U
Alabastrũ qd significet ostendit. xiiij. B
Arca testamenti quid significet: ꝓbat z exponitur (ca. j). J
Arietes dño afferri quid sit z quid significet vij. L
Arũdo qd significet quam illudentes christũ dederunt in manus eius ꝓbatur cap̃. xv. D
Arundo quid significet que erat in manu mensurantis templũ. xv. D
Aromata quid significent: et vnde dicantur aromata. ca. xvj. B
Arimathia quid interp̃tet: exponit ca. xv N
Audacia chri victoris vbi z quib locis scripture noret: exponit In ꝓlogo A
Auaricia quõ cõtemptibilis fiat chri doctrina: excipit pulcre ca. x. R
Audiendũ esse chrm quatruor de causis ostendit capitulo. ix. S
Azymorꝝ dies prima que sit ostendit ca. xiiij. D
Aculum ab apls accipiendum esse cur q̃dam euangelistarꝝ negent: et quidã admittant: ostendit ca. vj. D b
Baptista inter oẽs baptizãtes cur solꝰ Joãnes dicatur: ostendit ca. j E
Baptisma Joãnis quõ differat a baptismate chri Bede testimonio ꝓbat. ca. j. E
Baptisma pnie cuius fuerit: et q̃ chri tale nõ fuerit ostendit ca. j. E
Baptismatis forma quõ instituta sit. ca. j D
Baptismꝰ quõ ianuã aperire dicat: exponit ca. j. J
Bartholomeꝰ qd interp̃tet. ca. iij. D
Baptismus qd significet: et q̃ trm in bonam ptez accipiatur: ostendit ca. x. X
Barrabas qd significet: et quõ scribat. ca. xv. L
Beneficium quale opus sit: ꝓbat ca. iij A
Beelphegor quale idolum sit ostendit Albertus capl'o. vij. S
Bethsaida q̃ ciuitas sit: et qd interp̃tet. ca. viij D
Benedictio dñi que in nos faciat: ondit ca. xj L
Benedictio qualis fuerit qua christus benedixit panib ex quibus corpus suũ consecrauit: ostẽditur pulcre ca. xiiij. M
Bella z seditiones quid differant fm Gregoriũ: ostendit ca. xiij. D
Binos mittendos esse: chri exemplo comprobatum est: declarat ca. vj. D
Boanarges cur Jacob z Joannes vocent a christo: et quib loc scripture hi duo fuerint pfigurati: declarat ca. iij F
Bonus qs esse dicat. et cur hoc soli deo cõueniat: ostendit ca. x. L
Blasphemare in spũm sanctũ quis dicat. ca. iij. D
Blasphemia quid significet z qui dicant blasphemi: ostendit ca. vij S
Anones euangeliorꝝ cur inuenti sint ostenditur In ꝓlogo F c
Canon qd significet: et q̃ sit distinctio canonum euãgeliorꝝ dei: et quis eos inuenerit: ꝓbatur In ꝓlogo F
Calciamentũ quid significet exponit ca. j. S
Capharnaũ que ciuitas fuerit: ꝓbat ca. j P
Carybdis quid significet exponitur mystice capitulo. iiij B
Carnalia sumẽda esse ab his qui spũalia dona accipiũt ostendit ca. iiij. L
Candelabrũ quid significet in scripturis: ostenditur capl'o. iiij. L

Catene:compedes: ⁊ vincula quibus obsessus li/ gabat quid significent:ostendit ca.v. B
Capharnaũ villã pinguedis interptari,pbat ca.ix
Camelũ nõ posse p foramen acꝰ transire qd (Q
significet triby caulis adducit.ca.x. Q
Calicem in scripturis duplicem esse: bonum vide/ licet ⁊ malum.ca.x. X
Caput anie affectũ esse in deum erectũ.ca.xiij. M
Catinꝰ quid significet de quo dicit in euangelio: ostendit ca.xiiij K
Calix qd significet et qualis sit potus: ostenditur capl'o.xiij. N
Caluaria qd significet: ⁊ cur dñs in loco caluarie crucifigi voluit.ca.xv. F
Candor stole quid significet qua amictus erat an gelus dñi circa sepulcrũ sedens. ca.xvj. B
Celos aptos videri qd designet:ostendit ca.j. J
Centesimũ fructũ vnum semen afferre quõ intelli gat exponit ca.iiij. F
Centenos et quinquagenos contubernia sedisse pbat ca.vj. P
Celum quõ transibit: et quomodo elementa exu/ rentur.ca.xiij K
Cenaculũ siue diuersoriũ in quo cenauit chs cũ discipulis suis qd significet:ostendit ca.xiiij.M
Cena cur vocetur sacramẽtũ eucharistie: ostendi/ tur ca.xiiij. J
Cerastes qd intelligat exponit ca.x E
Cylla quid significet mystice exponit ca.iiij.B
Cibum in substantiã alitã conuerti quid significet et corpus nõ augeri ex se sicut quidam false pu/ tarunt:ostendit ca.vij. F
Cyprus quid significet declaratur ca.xiiij E
Confessionẽ esse triplicẽ ostendit ex plogo B
Conuerti ad fidem ⁊ fidem ad nos cõuerti qd dif ferant:probat in plogo E
Corpus dñi quõ animatũ sit p vbũ diuine vocis in oẽ sacm legꝭ ⁊ ppetaꝝ:ostendit in plogo D
Confitenda esse ppria peccata ⁊ nõ narranda alie/ na ostenditur ca.j. F
Colube specie spũmscrũ videri qd significat: pro/ batur ca.j. J
Contubernium et Cõtubernales qd significent: et quid differant.ca.vj P
Cõmunia que sint que a Judeis censent immun/ da.ca.vij. B
Cophini duodecim qd significẽt: ⁊ cur duodecim fuerint ⁊ qd mysterij habeãt:ostendit ca.vj R
Corban qd significet:ostendit ca.vij. E
Competẽtia quelibet sm ordinẽ ⁊ statũ sue digni/ tatis accipe debere: pbat ca.viij S
Cõminatus cur chs sit discipulis suis ne diceret eum esse filiũ dei:pbat ca.viij. L
Cõfundor ꝛfusus sum:habere in pterito pfecto et esse deponẽs vbũ: Albertꝰ ostendit ca.viij X
Concupiscẽtia quõ vincẽda sit ostẽdit ca.viij. U
Consilia siue consulta legis que sint:pbat ca.x. E
Confirmationis sacramentũ vñ sumpserit exor/ diũ:pbat ca.x. R
Corpꝰ chri indigne sumentes sit es esse Jude pdi/ tori:ostendit ca.xiiij. L
Corpus chri integrũ esse sub qlibet pte hostie fra/ cte vel diuise:ondit speciali exemplo.ca.xiiij M
Consuetudinẽ honestam vim iuris tenere Pilati testimonio,pbat ca.xv. E
Cõtrarietates mltas esse ĩ euãgelio,pbat ca.xvj.E
Confitendum esse pctã quomõ scripture testimo nio,pbatur.ca.j. X
Cura vbi dei supra naturam qd valeat ostendit
Curã habendã esse,p domestici Pau/ (Jbidẽ
li apli testimonio,pbat.ca.v. B
Chrm esse aiam scpturaꝝ,pb aꝝ,pbat ĩ plogo. E
Chris qd significet ondit ca.j.E.⁊ ca.viij Z
Clauis ecclie data quãdo non sit erronea:proba/ tur ca.ix D
Credere in euangelio qd sit:pbat ca.j. M
Crocus qd significet mystice:pbat ca.xiiij. E
Crucifixꝰ cur chris sit añ meridiẽ:ondit ca.xv F

An coluber ceraste fieri in via et mordere
d vngulas equi qd intelligat exponit ca.x.E
Dalmanutha q̃ pars Judee sit:ostẽdit ca.
Dalila Samsonis quid significet my/ (viij.K
stice:ondit ca.viij. U
Dauid cur dulcedine carmis venit,pbat.xij.B E
Deformitatẽ siue vitiũ corpis in magno viro dis/ pensandũ esse,qꝛ fructꝰ aꝰ:pbat in plogo S
Despatio q̃le pctm sit:pulcre declarat ca.iij. P
Demon cur mortuoꝝ loca plus ceteris diligat ex/ ponitur ca.v. A
Decapolis que regio sit ⁊ quid significet.ca.v. S
Desertum q̃ntum valeat deuotioni,et cur dñs di/ xerit:venite ad desertũ locũ:ondit ca.vj. Z
Denariꝰ quid significet cum dictum fuerit: ducẽ/ torum denarioꝝ panes nõ sufficiũt.⁊ cur dictũ sit:ducentoꝝ.ca.vj. D
Demones eijciendos esse ieiunio et oratione ostẽ/ ditur ca.ix. D
Deus vnde dicat et quid significet.ca.xij. J
Dentes diaboli qd significent:ondit ca.xiiij. R
Decurio qd significet declarat ca.xv N
Demones cõmune aliqd in qs habeãt:et in qs nõ habeãt.ca.j. D
Dimittere pctã soli deo cõuenire,pbat ca.ij E
Discipline pcepta que cõueniant ostendit ca.v.D
Diem natalẽ q celebrasse dicant:et q exitu id fece/ rint:ostenditur ca.vj. J
Discus qd significet:pbatur ca.vj. R
Digitus dei est hic quomõ intelligatur: ostẽditur
Digiti quid significent in scri/ (ca.iij.N
ptura:pbatur ca.vij. M
Discipulos chũ pter apl'os fuisse vocatos nõ ad dignitates sed ad sollicitudinẽ sm Albertu.ca. Discipl'os nõ potuisse eijcere spm immũ/ (ix.S
dũ qd significet:vt Mar.ix.dz.ca.ix. R
Diuitie quibꝫ rebꝫ significent similitudinarie. ca.
Diligendus quõ sit deus:ex quali:quan/ (x. P
to:et quot.ca.xij. J
Diligẽdus deus q̃ntũ sit:ostenditur ca.xij R
Discipulos cur christꝰ miserit ad parandũ pascã: et non alios.et cur bi duo tm fuerint: probatur ca.xiiij. D
Discipuli q̃s chris secũ accepit oratur gerhsema/ ni quomõ fuerint figurati in veteri testamento

ostenditur capitulo.xiiij. Q
Doctrina quõ differat a pdicatiõe ostẽdit ca.j E
Doctoris noui testamenti dignitas vnde attẽdat probatur ca.iiij. D
Docenda esse primo cõferenda ne male doceat ostẽ/ ditur ca.vj Z
Dolus qd sit sm Aug.ostendit ca.vij S
Dubitas quẽ admittenda ⁊ que fugiẽda sit ostẽ/ dit ca.iij. J
Duodecim apli cur vocati sint:et ex quibꝫ loc scri peture numerꝰ ille sit celebratus ondit ca.iij D

Ece ego mitto vobis angelum tẽ. exponit
e pulcre ca.j. E
Ecclesie pscutiones tres fuisse: tyrannoꝝ: hereticoꝝ:et falsoꝝ fratꝝ: ostenditur.xiij. D
Ecclesia ⁊ synagoga qd differãt opponit ca.j. P
Eligentẽ quelibet multos pterire:et vnũ tm eligẽ/ re exponitur ca.j. M
Eligendi quõ sint plati dicitur Jbidem
Elemosyne cur dñs mentionẽ non faciat:qñ dicit Mar.ix.Hoc genus demoniorum nõ eijcit nisi in orõne ⁊ ieiunio.ca.ix. D
Elenchus q̃s syllogismꝰ dicat:pbatur ca.x. E
Erat pdicãs cur dictum sit adiungẽdo pterito im pfecto psens:pbatur ca.j. U
Esse eligibilius esse q̃z nõ esse sm Aug.Albertꝰ tm sequẽs euangeliũ ⁊ quosdã doctores ecclie:dicẽ qbusdã melꝰ nõ esse q̃z esse.ca.xiiij. Z
Erarcs homis qbus tribus noctis exprimuntur in euangelio.ca.xiij. N
Euãgelista qd significet. In plogo E
Euangelij scribendi cõgruitas quõ Marco cõue niebat ex tribus:pbat Jbidem
Euangelij initium cur dicat in numero singula/ ri:declarat ca.j. B
Euangelistaꝝ ordo quis esse dicatur: ⁊ vbi qlibet incepit aut desiuerit:pbatur ca.j. B
Euangeliũ quid significet, ostendit ca.j. B
Eucharistia qd significet:et cur corpus chri eucha ristia vocetur.ca.xiiij. N
Expelli q̃s dicatur:exponit ca.j. R
Exemplũ quid significet.ca.j. B

Acies dñi que sit: exponit ca.j. D
f Fames vñ exoriat:ostenditur.xiij D
Fermentũ phariseoꝝ qd significet.viij.M
Fenum viride in quo manducantes sederint qd significet.ca.vj. S
Festũ quid significet qñ dictũ est: Nõ in die festo: ostenditur ca.xiiij B
Fidei q̃ sunt nõ posse doceri:ondit ca.j. E
Filia Herodiadis an patrẽ habuerit philippũ: an herodem:declarat ca.vj. J
Filij q dicantur in sacra scpura.ca.vij. J
Fidei cur potius attribuatur porẽtia miracl'a fa/ ciẽdi q̃z spei,pbatur ca.ix. M N
Fideles a Hierusalẽ esse eductos p ammonitões miraculi añ eiꝰ deuastationẽ: ondit ca.xiij. E
Filius cur aduentũ dñi secundũ nõ sciat.xiij. M
Filius q̃s esse dicat: Petri apli testimonio,pbat: qñ dr: Salutat vos Marcꝰ filiꝰ. In plogo E
Filij dei cur dixerit Marcus. Matthe aũt dixit Filij Dauid:pbat ca.j E
Fides quid plus in se habeat q̃z spes ⁊ charitas: capl'o.xj. D
Fortior Joanne quis sit qui venturus erat:osten ditur ca.j. S
Foramẽ petre qd significet ondit ca.j J
Fortẽ atria sua custodire qd significet.ca.iij. N
Fornicator ⁊ incõtinẽs qd differãt:pbat.vij. S
Fornicatio qd sit ⁊ vñ dicat:exponit Jbidem
Forma:figura:et transformatio quid differãt: ex/ ponitur ca.ix. B
Fortitudinis demonstratio sm quintã ,pterea⁊ leonis quõ ondat in chro fuisse.ca.j. D
Foramẽ acus quid significet pter vulgarem ac/ ceptiõem.ca.x. Q
Furor quis sit in quem discipuli dicunt dñm ver/ sum esse.ca.iij. M
Furtum qd sit:et que sub furto cadant.ca.x. M
Fractio panis qd significet.ca.viij S
Fructus semis diuersitas vnde capiatur: ostendi tur ca.iiij. D
Frui qbus rebus dicamur:ostẽditur ca.vj P

Galilea quid interptatur.ca.j. S
g Gallicantus qd significet ondit ca.xij. N
Galiũ bis vocez dare quõ intelligatur sm Albertum.ca.iiij. P
Gallicantũ duplicem esse sm Marcũ:lz non sm alios euangelistas: ostendit ca.xiiij. L
Gazophylatiũ quid significet ex textu euãgelij:ex/ ponitur ca.xiij. A
Gehenna qd significet ⁊ vnde nomẽ accepit: et qs primo posuerit:declaratur ca.ix. U
Genitalia membra ad quid erunt post resurrectio nem.ca.xij. S
Gethsemani quõ interptet:ondit ur ca.xiiij. Q
Genus demoniorum quod discipl'i eijcere nõ potue runt quod sit.ca.ix. D
Gloriam ⁊ inanem laudem a nobis esse declinã/ dam:probat ca.j. R
Gladius quis sit quo visitandus erat leuiathan serpens tortuosus:declarat ca.v. E
Grabatum quid significet.ca.ij. B
Granũ sinapis qd significet in scpura: ⁊ cur huic regnum celoꝝ comparatur.ca.iiij D
Grani sinapis mira ⁊ pulcra expositio ostẽditur ca.iiij.lrts D P Q
Gratie bona q̃tuor qualitatibus describi: osten/ ditur capl'o.j. B

Habenti dandum esse:et a non habẽte aufe/
b rendũ quõ intelligat.ca.iiij. M
Herodem versipellem interpretari: exponi tur ca.vj. N
Heliam cur putabant homies christum esse:ostẽ dit ca.viij S
Heliã ex padiso venisse in trãsfigurationẽ dñi.ix.E
Hyems quid significet in scriptura qñ dr: Orate ne hec hyeme fiat.ca.xiij S
Hora sexta ⁊ hora tertia diuersis tpibꝫ quõ chris crucifixus esse dicat:ostendit ca.xv. F

Registr Postille Alberti magni super Marcum

Hodie z cras qd significent qñ dr: Hodie z cras pficio sanitates: et tertia die cõsũmor. ca. iij. L

Acob quõ interptek: exponik ca. iij. J
Jacob qd interptek: oñditur ca. iij F
Jacob cur frak dñi dicak: exponik ca. iij. K
Jesus quid interptek: declarak ca. j. L
Jeiunare quid sit z pro qbus accipik in scpturis: ostenditur ca. ij. F
Jeiunandũ non esse in magnis solennitatib: christi exemplo, pbak ca. ij. F
Joannes qd interptek opponik ca. j. E
Jordanis qd interptek: exponik ca. j. F
Jordanis aquas supiores fluere sup intrantes: et aqs inferiores separi qd significet: exponik. j. F
Joseph fabrũ fuisse exponik ca. vj. B
Joannis baptiste historiam nõ esse euangelicã: et cur inter euangelica scribak: pbak ca. vj. D
Joannes vbi occisus sit oñditur ca. vj. K
Joannem baptistã cur boies chm putabãt: ostẽditur. ca. viij. P
Joãnes qd intelligak: exponitur ca. iij. E
Joseph patriarchã: chri figuram tenuisse probatur ca. ix. F
Jericho quid interptetur: exponik ca. x. A a
Juda qd interptek: exponik Jn plogo B
Justiciã esse ex lege: pbatur ca. ij. F
Judas quid interptek: exponik ca. iij. K
Judea quis locus specialiter sit: z vbi sit sita: ostẽdik ca. x. B
Judicij diẽ nobis pscire cur nõ liceat exponit Albertus ca. xiij. M
Judas qd significet: et cur id nomen exptum sit in passione: ostendik ca. xiij B
Judici iniquo nihil esse respondẽdum: saluatoris nostri testimonio: pbak pulcre ca. xiij. U
Jus naturale quid vocek: exponik pulcre ca. x. F
Ignis infernalis vnde vrutem affligendi peccata accepit: probatur ca. ix. U
Ignẽ esse quadruplicẽ: et qd ignis: et qd sal significent: pbatur ca. ix. X
In nos: et Jn nobis: quid differant: ostẽditur in prologo J
Initium duplex esse: Inducens z Incboans. pbatur ca. j. A
Infirmitates quinqs modis infligi pbak: et duobus ꝓlib ostenditur ca. ij E
Inqnare nihil posse boiem qõ ab extra introiens est in eum: pbak ca. vij E
Impenitentia finalis ꝓ grande peccatũ sit z grauepiculum: pbatur ca. iij P
Impugnatio veritatis ꝓ magnũ sit peccatũ: probatur ca. iij. P
Imaginem qualẽ Martha struxit ad imaginis saluatoris similitudinem curata a fluxu sanguinis: probatur ca. v. J
Ire et in domum ire quid significent: pbatur ca.
Irrisio christi patientis in cruce a quot et (ij. D
a quibus facta sit: pbatur ca. xv. D
Italos fuisse verius qs lingue: grece z latine pitos: probatur in prologo E

Aus vitanda quomõ erit. ca. j. X
Labrum candele quid significet. ca. iiij. L
Lauare manus cur crebro solebant Judei ostenditur ca. vij A
Lagena qd significet. ca. viij D
Lagena aque quid significet quã hõ portauit in manu in cuius domo chs erat cenatur cũ discipulis suis. ca. xiiij. D
Latrones qui cum chro crucifixi erant vtq vnus aut ambo cõuiciabant ei. ca. xv. J
Lacus qd significet exptõ noie: oñdik ca. xij. B
Leonẽ de tribu Juda vicisse: et quõ exponak Ecce vicit leo de tribu Juda: exponik in plogo A
Leonis figurã cur Marcus euangelista gerat exponik Jn plogo A
Leonem animal esse prede cõcatiuum: z quõ hec expositio chro cõueniat: pbak in plogo B
Leonis septem ꝓprietates que cõuenienter chro signant inesse. Jn plogo B
Leuitico q z sacerdotũ qle fuerit officiũ: et qs ordo: ostendik Jn plogo E
Legis noue scia ad qd sit vtilis. Jn plogo D
Lex discipline cur dicak: et qd faciat talis lex: ostẽditur Jn plogo J
Leprosus quis dicak: et quid lepra sit. ca. j. G
Legem esse inferiorem iusticia christi tribus rationibus ostendik ca. ij. J
Lectulo dilectum nostrum non inueniri qd significet. ca. iiij. L
Leges iniquas esse que bursas euacuant, pbatur
Leprosus cur Simon dicak: cũ tamẽ (ca. vij. E
non esset leprosus: ostenditur ca. xiiij. B
Librũ apire in Apocalypsi qd sit. Jn plogo B
Liban z libani glia qd interptenk. ca. iij. K
Locuste qlia animalia sint et qd significent qbus Joannes vescebak. ca. j. F
Lumbi quid significent in scptur: exponik. ca. j. F
Lucerna cur platus cõstitur in ecclia stice dignitatis ptãre dicak. ca. iiij. K
Lucerna qd intelligatur in scptur. ca. iiij. K

Arci euangeliũ in ecclia Aglegiẽsi esse suaꝓria manu scptum: pbak in plogo E
Marc q lingua scpserit euangeliũ: ostendik Jn plogo E
Marcus cur euangelium scripserit, pbak Jbidẽ
Man arida qd significet de q dr Marci. iij A
Mariam Cleophe z Alphei candẽ fuisse: ostẽditur ca. iij. K
Marcellam fuisse famulã Marthe q exclamauit in turba: Btus venter qui te portauit z vbera que suxisti: ostendik ca. iij. O
Mater nostra q sit: et qs fratres z sorores nostri dicank. ca. iij. O
Mare qd significet: et que sint ei ꝓprietates: declaratur ca. iiij A
Mare cur mundus dicak. ca. iiij A
Martha fuisse mulierẽ ad quam: dñs pergebat sanandã ca. v. J
Maris tẽpestas cui rei indiciũ fuerit. ca. vj. T
Maledicere parentibus quõ soleant pueri opere et verbo: oñdik ca. vij. E

Man qd sit: z q sit organũ organoꝝ. viij. P
Magister bonus quis dicendus sit. ca. x. L
Marcus qd interptek: exponik Jn plogo E
Mare qd significet in scripturis. ca. ij D
Mandatũ secundũ in quib sit simile pmo mandato. ca. xij. K
Mandatũ mai quod sit. ca. xij. L
Mandatũ maius duplex esse, pbak ca. xij. L
Mandatũ dei longe melius esse traditionib Judeoꝝ: et ex qbus scripture locis id ostendak: declarak ca. xij. L
Malchus qd interpretek: exponik ca. xiiij S
Magdalene qd interpretur ostendik ca. xvj. A
Marcum euangelistã pollicẽ suum abscidisse: et an in hoc peccaueri: declarak Jn plogo S
Marcũ Alexãdrie cpm fuisse testimonio Hieronymi ostendik Jn plogo D
Mandatũ quid sit: et quomõ differat a precepto demõstrak ca. j. B
Matrimoniũ qd sit z quomõ definiatur ostendik tur ca. x. E F B
Mandatum maximũ quod sit: christi testimonio ostendik ca. xij. D
Medicina vera in quibus consistat. ca. ij. F
Mechia siue adulteriũ quot modis cõmittatur
Mendicare quid significet proprie (ca. x. M
fm Albertũ: ostendik ca. x B b
Messias hebraicum esse: et quid significet latine exponik ca. j. E
Meretrices cur admittantur in ciuitatib: probatur ca. x. E
Ministeriũ oẽ a chro descendisse, pbak ca. iiij R
Miracula oim maria miracula q sint. ca. vj. L
Mice cadentes de mensa dñoꝝ suoꝝ quid significent: probak pulcre ca. vij. K
Minuta quid significent. ca. xiiij. A
Moysi brachia sustentãtes Nur z Aaron qd significent. ca. iij. F
Monumentũ quid significet et vnde deriuek. ca.
Mulierem dici quia virum emollit: et (xv. M
ergo dictum esse in euangelio: venit mulier habens alabastꝝ. ca. xiij. E

Atiuitatẽ chri Marcũ nõ scp̃sisse ostendik
n Jn plogo D
Nauib tribꝰ mare seculi libere posse transiri: et que sint ille naues: exponik ca. iiij. B
Nauis pcidantꝰ cause que sint. ca. vj. L
Narduspicat quid mystice significet. ca. xiiij E
Nauis qd fcet ex q chs pdicauit. ca. iiij B
Negocia: act: et res qd differãt: oñditur ca. j E
Negatio christi que mala faciat: Petri apli exemplo ostendik ca. xiiij. X
Nobilitas christi vincentis in quib notetur: pbatur Jn plogo B
Nomina apostolorũ singula cur ita sint imposita fm merita: exponitur pulcre capitulo. iij.
Nocte due quid significent quibus christus iacuit in sepulcro: probatur capl'o. ix. (E O
Noe quõ chm signauit p suam nuditatẽ in cruce pendentem: ostendik ca. xij. K

Numer qd dragenari qd fcat: exponik i plogo E
Numisma quid significet z quotruplex sit: probatur cap. xiiij. D. E
Nubere quid significet: et q mulieris sit: pbatur capitulo. xij S

Bduratio siue induratio quale z ꝓ grande peccatũ sit: pbatur ca. iij. P
o Oblationes populi a deo esse approbatas ostenditur capitulo. xiij. A
Occulta cordiũ a nobis non esse discutienda: probatur capitulo. iij. L
Odorẽ chri sparsuz esse p omnẽ terrã: pbak ca. j. O
Oliua quid significet. z q sint eius ꝓprietates. ca. (xiij. E
Onera alterius portare quõ dicamur
exponitur cap. ij. A
Opera misericordie que sint: exponik ca. iiij. F
Oratio quid sit declaratur pulcre cap. j. S
Orõne z ieunio demões esse cijciẽdos, pbak. ix. O
Orantis sapientiã in quattuor notari x. L
Orationis domũ primum esse querendam: probatur capitulo. ij. D
Oratio vera que in se habere debeat: pbak. ij. D
Orto iam sole cur dictum sit a quibusdam euangelistis: z a quibusdam cum adhuc esset tenebre: probatur cap. xvj. B
Osanna qd significet: exponitur fm Albertũ. ij. E

Atres noui testamenti quales sint et quales fuerit ꝓes veterꝰ testamẽti: pbak. j. M
p Paracletus quis esse dicak: capitulo. ij. B
Pastina quid significet: z q inde pastinare dicak: exponitur capitulo. xij. A
Parabolis cur christus locutus sit: siue per similitudines: declaratur pulcre ca. iiij. B
Participiuz formari a ꝓterito impfecto ostendik.
Parabola christũ semp fuisse locutũ su (iiij. C
is discipulis: probatur ca. iiij. O
Parabolas oẽs dñm disseruisse discipul suis. iiij
Pastores ꝓtributiões expensarũ ab alijs fi (O
endas nõ debere prohibere: exponik cap. vj. E
Pascẽdum quõ sit z quibus exponik. vj. D
Pasce oues meas cur dictum sit Petro apostolo: declaratur capitulo. vj. D
Panes quinqs quid significent: specialiter ostendik. ca. vj. O
Panes cur hordeacei dicãtur qui
bus vescebantur turbe. vj. R
Parentes nõ esse spoliandos ꝓter vota sacerdotibus facta: ostendik cap. vij. D
Paupes nõ esse cogendos ad offerẽdũ: pbatur.
Panis quid significet in scptura. vij. J (vij. D
Panes septem allegorice quid significent: ad longum et multipliciter declarak ca. viij. E D E F
Pauperibus q dandũ sit scripture testimonio: pbatur capitulo. x. O
Pascha qd significet: et quomodo differat a pbasc: probatur capitulo. xiiij. A
Pauperes cur non sint contemnendi: ostenditur capitulo. xiiij. F
Paupes cur dñs in omnib terris iinmiscuit: pbatur capitulo. xiiij. F
Parasceue quid significet. xv. M

Pauescere quid significet:ostendit ca. xvj. E
Parare viam quomodo dicatur j. D
Petra quid significet:ostendit ca.j. J
Penitentiā tria habere in se.z que sint illa tria:probatur capitulo ij. F
Penitentia quomodo iniūgenda sit penitentibus:ostenditur fm Albertū capitulo.ij. G
Petrus apostolus cur hoc nomine vocatus sit:ostenditur capitulo.iij. E
Peccatū ignorantie contra attributuz esse filij.et peccatū infirmitatis esse contra attributū pris:ostendit capitulo.iij. D
Peccata in spiritū sanctū quot sint:et que sint illa probatur capitulo.iij. D
Peccati in spīm sanctū opinio fm Albertū magnū que sit:probatur cap.iij. D
Peccato actuali tria inesse:z que sint illa tria:probatur (bat.ca.vj). A
Petrosa quid significent inter que semen ceciderit ca.iiij. D
Pera quid significet quā non licuit ferre apl'os. (ca.vj). E
Pecunia quādo prohibita fuerit apostolis:probatur cap.vj. E
Penitentia quantū bonū sit:probatur ca.vj F
Percutiā pastorē:et pcute pastorē quid differant fm diversam translationē:probatur. ca.xiiij P
Permissa.precepta:indulta qd differant.exponit (cur.x. E
Petrus apostolus quotiēs christū negauerit z quibus locis:ostendit fm Albertum (xiiij. X
Petri negatio erga chrīm que mala nos doceat cauere. ca.xiiij. X
Pelicano quomodo christ' similit factus sit:probat
Pisces duo quibus christus turbas pa (xv. J
uit esurientes quid significent:probatur pulcre
Pisces illi quid significent allegorice (ca.vj). R
probatur capitulo. viij. D
Pietas qd significet fm Augustinū:probat.xiiij. F
Porcos pascere malū esse fm intellectū:z quid significet:probatur cap.v. D
Poderis quid significet quādo dicit. Vidi filiuz hominis vestitū veste poderi:exponit ca.xiiij F
Publicani qui vocent:exponit cap.ij E
Publicanis cur iudei nō cōuescebant.et vnde id fuerit:exponit cap.ij. E
Pulueri a pedibus excutere quid significet vj. F
Pudicicia z impudicicia quare reruz signa sint:probatur capitulo.vij. G
Puer in medio discipulorū statutus qd significet:exponitur cap.ix. S
Puer in quo differat a seruo:probatur ca.ix. S
Pusilli qui vocentur.et quomodo vitandum sit scandalum eorū:ostendit ca.ix U
Purpura quid significet qua christus a iudeis illudebatur:ostenditur cap.xv. D
Puerorū proprietates que sint.et q̄ oporteat eū has habere qui vult intrare in regnum dei:ostēditur capitulo.x. J
Porte cree z vectes ferrei qd significent j. J
Pharisei q̄les fuerint in lege:exponitur cap.ij. F
Philippus qd interpretatur.ostenditur ca.iij. G
Plantare qs dicat:exponit In plogo J
Plantās z rigās qui sint: z quō sint vnum diuersimode exponitur fm diversos In plogo J
Preceptū qd sit: z quō differat a mādato.ca.j. B
Prophetia quid significet fm Lassiodorum:exponitur ca.j. L
Proprīū bonis quid sit:et q̄ accepit.eodem E
Predicasse christum qdem:sed non publice tempore pdicationis Joannis baptiste.ca.j. Z
Predicatio quid sit:z cuius rei est predicatio:declaratur Ibidem
Prelatorū electionibus nouem esse attendēda principe:et que sint illa.ca.iiij S
Prelati quales esse debeant: ostendit Ibidem
Prelatis eligendis quid sit considerandū fm presentem iusticiam.ca.iij. K
Prelatorum electione que toleranda sint.iij. H
Predicare esse diuersorum diuersa officia.probatur ca.iij. E
Presumptio quale peccā sit.ca.iij. P
Predicationis officium soli diuine potestati esse attribuendum:probat ca.iiij. A
Prophetam vnū esse chrīm siue q̄ sit vnum ex ppbetis q̄ diuersimode a diuersis interpretur:probatur ca. viij. S
Prelati quomodo sunt assumendi in forma parvuloruz.ca.ix Z
Predicandū esse christum a bonis z a malis in ecclesia:declarat ca.ix U
Predicatores veri qui sint:et quomodo sit predicandum siue docendū.ca.x. B E
Propter hoc relinquet homo patrē z matrē:z adherebit vxori sue quid significet.ca.x F
Preceptum vñ dicat:exponit ca.x. M
Precepta affirmatiua z negatiua quid differant ostendit ca.x. N
Precepta prime tabule quid differant a mandatis secunde tabule:exponit ca.x. N
Prologi quem euangelio Marci premisit Hieronymus distinctio ponitur cum expositiōe In plogo E
Preceptū esse triplex:obedientie:cautele: z probationis ca.j. V
Predicatio z doctrina qd differāt.ca.j. E

Uattuor leprosum ad dñm portātes quid
q significet:probatur ca.ij. B
Qualitas pcōz quomodo qualitati porcorū assimileur.ca.v. D
Quatuor milia hominū comedentiū quid significent:probat rōne mathematica ca.viij. J
Questuariā Mariā vocari exponit ca.vj. B
Quiescendū quō sit:et qd q̄ talem q̄rem intelliga
Qui me cōfusus fuerit quō intelli (tur.ca.vj). Z
gat dictum Marci euāgeliste probat ca. viij. X

Radix quid significet qñ dicit Radix dauid
r probat in plogo B
Rationē nō esse reddēdā de illicite accepto ostenditur ca.ij. L
Regnū celoz q̄z esse dicat:explanat in ca.x. J
Rectā lineā esse breuissimā declarat ca.j. D
Regnū quid sit:ostendit ca.j. M
Regni impedimenta quomodo a nobis remoueamus declarat ca.j. M

Regnū diuisum esse quō intelligitur.z quod sit illud regnum. iij. N
Reum esse eterni delicti quō intelligatur. z q̄ reatus eēni delicti accipiat duplicit:exponit.iij. O
Resurrectionis vere que signa sint;probat cap.v. O
Resurgentiū a mortuis maioris esse potentie q̄z viuentiū exponit cap.vj. S
Regnum quibus debetur x. X
Regnum quid sit xj. D
Rex quis sit.z que sint officia veri regis xv. M
Repudiare cur vir potuerit vxorem suam:sed nō vxor virum;probatur cap.x. D
Repudij liber quis fuerit. z quid in eo scribebat:ostenditur cap.x. E
Rigare quis dicatur:exponitur In plogo J
Ros celi z terre pinguedo quid significent.exponitur capitulo.iiij. N

Abbato conferentia anime hominū nō es
s se dimittenda:ostendit ca.ij. K
Sabbato cōcedendū esse et auxiliandum probatur ca.iij. A
Sandalium siue calciamētū quid significet.z an Apostoli inducerint:oñditur ca.vj. E
Sandalijs cur episcopi vtant:probat cap .vj. E
Sal insulsum quando dicatur. z quid significet insulsum: declaratur cap.ix. Z
Salis que virtus sit.et quam dignitatē a deo accepit: probatur cap.ix. X
Sacerdotem se quinquies ad populuz vertere in missa quid significet:probat.xvj. E
Sabbatū seruandū quādo non sit: oñdit ca.ij. J
Semita quid significet exponit cap.j. D
Seminantis dispositio que sit .z in quibus consistat:probatur .iiij. L
Sexagesimum fructū vnū semen attulisse:probatur capitulo.iiij. F
Secreta que in ecclesia fiunt vulgo non esse reuelanda:probatur cap.iiij. G
Semina ante granū sinapis seminata que sint:probatur capitulo.iiij. P
Seq̄ christū q̄z sit sanctū et egregium x. R
Sedere sup cherubin z apparere coram effraim;z manasse quid intelligit ,probatur ca.xiij. B
Sero in euāgelio qd significet declarat. ca.xiij. N
Sero quid significet quando dicitur :Cum sero factum esset xv. M
Signacula septem per leonē aperta quid significent:probatur cap.j. B
Simon quō interpretur:exponit ca .iij. E
Simon quō interpretet:z cur cananeus dicatur exponitur cap.iij. K
Sydon quid interpretur: exponit ca.iiij. R
Syrophenissam cur dixerit Marcus:cum tamē Matthei.xv.dicat:Ecce mulier chananea:exponitur capitulo vij. J
Sydon quō interpretet:exponit adhuc ca. vij. Z
Sepulcro quanto tēpore christus iacuerit: exponit Albertus pulcre cap.ix. Q
Syllogism' cornut' qs dicat:exponit cap.x. L
Signatum est sup nos lumen vultus tui domine z.pulcre exponit capitulo.x. F
Simon cyreneus quis fuerit qui crucē Jesu contulit:et quorum pater fuerit:exponit ca.xv E
Simon Petr' quō capharnaū dicitur habuisse domū cū tñ de bethsaida esset:oñditur ca.j Q
Silentiū factū esse in celo quid significet.ca.vj. Z
Synagogam diuisam fuisse in tres sectas: videlz pharisеorū:saduceorū:z essenorū:probatur ca.x. F
Sindo quid significet in quo corpus chrī inuolueba:probatur ca.xv. N
Soluere signacula libri quid sit:exponitur pulcre In plogo B
Sororz mea:sponsa mea cur dictum sit in Canticis:probatur pulcre ca.iij. R
Sol:luna:sidus quō eorum illuminatōes sint diuerse:probatur ca. vj Z
Sol z luna quid significent: et q̄d faciant a nobis ablati;probatur ca.vj. Z
Soluere corrigiam chrī quō dicatur a Joāne: cū tñ semp nudipes ierit.ca.j. S
Supbia qd significet ostenditur ca.vij. H
Surdos oēs mutos esse,probatur pulcre ca.vij. Z
Scripta relicta esse,propter vtilitatē posteritatis ostēditur ca.j. L
Scarioth quid significet: Et cur Judas scarioth vocaretur;probat ca.iij. Z
Scarioth quō interpretur:et q̄ prius fuerit Jude pditoris cognomē:oñditur ca.xiiij G
Spūsctus q̄z differēter in christo z in homie maneat:exponitur ca.j. J
Spine quid significent inter quas semen incidit exponitur ca.iiij E
Spicas septem pullulasse in culmo vno quid significet:probatur ca.viij. H
Sporte septē qd significent:probatur ca.viij. H
Spūs increatus quō ad se trahat spūm creatum et simplicem reddat;probatur ca.x S
Spūmsanctum esse cōsulendū:et in humana sapientia non esse spem ponendā:probat ca.xiij E
Statione nauiū qd intelligatur:oñdit ca.iiij. R
Stulticia quid significet:et qui stulti dicantur;probatur ca.vij H
Stragulum qd significet:declaratur ca.vj. B
Stola qd significet:et an ab his cauendū sit qui in stolis ambulant sicut dicit dñs in euangelio ostenditur ca.xij N
Stratum qd significet q̄ndo dr:pauimentū grande stratum:exponitur ca.xiiij. H
Stupor prie qd significet declaratur ca.j. P

Actum duplicem esse:vicz ad inquinatio
t nem:et ad mundationem.ca.j. X
Tangere quō dicatur dñs multipliciter;et qs sit eius tactus:probatur ca.x. J
Tau que littera sit:et quid significet.probatur capitulo.xiij F
Tacere cur voluit saluator noster interrogatus a summo pontifice.ca.xiiij U
Testimonium quid significet; ostēditur capitulo (j. B
Tentatio quid sit declaratur ca.j. Z
Tempus perditionis demonum esse triplex;probatur ca.j. P

Tabula

Tectū planū esse in palestina ostendit capto.ij. B
Tecta aperire qd intelligat ostendit ca.ij B
Tentorium solis esse dicat fm Philosophos exponit ca.ix. E
Teneri quō deus dicatur: et quibus locis scptura id habeat, pbatur ca.x. J
Templū Judeorū cur oportuit auferri probatur capitulo.xiij. E
Tenebre que facte sunt in passione dñi quō ostendant a Dionysio esse naturaliter impossibiles pbatur ca.xv. K
Tenebre an fuerint qñ chs clamauit Heli Heli Et q̄ hoc dictum sit p anticipationem declaratur ca.xv. K
Timor pene z timor penitentie quid differant exponitur ca.iiij. S
Titulus vñ dicat exponit ca.xv B
Titulus quotuplex sit qui fuerat titulus christi crucifixi, pbatur ca.xv. B
Tituli materia que fuerit probat ca.xv. B
Titulus christi cur diverso idiomate fuerit scptꝰ probat capto.xv. B
Titulo inesse pfectionē virtutis sapientie z potestatis declarat ca.xv. N
Tunicas duas habere qd significet: et an christꝰ duas habuerit. ca.vj. E
Trufatores Albertus quosdā vocat: dicēs Trufatorū ḡrundā positio est. ca. vij F B
Triduum quo nos sustinemꝰ christū quid significet, pbat ca.viij. B
Tristega quid significent. ca.ix. D
Tricenti viri quid significent q̄ cū Gedeone subverterunt castra Allophilorū. ca.xiiij. E
Tristicia cur somnū inducat. ca. xiiij. K
Transmutari quēlibet diuina tractantē in imagine eorū Moysi testimonio ostēdit in, plogo A
Trecentis denarijs fidem nostram emi quid: et quō exponat fm Hieronymū. ca.xiiij. E

Aticinium quō inducendū sit, pbat ca.j. E
V Uas nouum qd significet qñ dr. iiij. Reg. ij. Afferte mihi vas nouū. ca.ix. Z
Uab quid significet ca.xv. J
Uerbum z vox qd differant: et q̄ diuersis auditibus audiant. ca.j. E
Uellere spicas quō intelligat fm lram. ca.ij. H
Uerbū dei quō audiendū sit, pbat ca.iiij B
Uenti quartuor qui pugnāt in mari magno qui sint. ca.iiij. S
Uestimentorū mutatoria nos non debere habere, pbatur ca.vj. E
Uestimentū quid significet qñ dicit: vestimentū eius factum est candidum. ca.ix E
Uenire in noie dñi qd intelligat exponit ca.xj E
Uestes cur antiq scindebant: z maxime auditores blasphemiarū. ca.xiiij. U
Uestiū christi crucifigendi depositio quid significet ostendit ca.xv E
Uelum templi quid significet: et quid indicet eiꝰ scissura. ca.xv K
Uestitꝰ Joannis baptiste qd significet. ca.j. F
Uerba sterilia z sacre doctrine inania qualia fuerint synagoge: z vbi ponant i scptur. ca.xj D E
Uictoria christi vnde et quibus locis et verbis sacre scpture notetur: pbat in, plogo B
Uia qd significet: et qs via dicat: exponit ca.j D
Uia quid sit et quid significet in scpturꝭ. ca.j D
Uirturꝭ ad ostēsionē que reqrunt exponit ca.j. D
Uia quid significet circa quā cecidit semē. iiij D
Uirtutē nullam potuisse christum facere quando irridebat a Judeis. ca.vj E
Uidere qd sit exponit mystice ca.j. M
Uigilie noctis quid significent: que sint: et quibus noib vocent. ca.vj L
Uir vnicus quis sit qui p fimbriā a decē viris apprehensus est: sicut dicit Zach. viij. ca.vj L
Uita eterna que sit. ca.x S
Uitam eternam dici, ppter tria, pbat ca.x S
Uidi filiū hois vestitū podere exponit ca.xiij. F
Uenti q̄tuor quid significent in scripturis quando dr: congregabit electos q̄tuor a q̄tuor ventis. ca.xiij. K
Uirga siue baculus pegrinantis quid significent qd significat. ca.vj. D
Uocationē esse duplicē exponit ca.j. M
Uocem vbi vehiculū esse ostendit ca.j. D
Uox clamantis qd intelligat: ostendit Ibidem
Uenisse in hunc mundū cur christus dicatur suo testimonio, pbat ca.j. S
Uocatiōes discipulorū tres fuisse oñdit ca.j M
Uocatiōis modus in qb ꝓsistat exponit ca.iij. D
Unctionis extreme sacramentū vnde sit institutum exponit ca.vj F
Unguētū nardispicati quid significet ostendit ca. (xiiij. E
Una sabbatorū quid significet fm computationem Judeorū. ca.xvj. B
Usuram: furti speciē esse ostendit ca.x. M
Uxorem vnā tm vnū virū debere habere. et ecōtra virū vnū vnā vxorē, pbat ca.x F

Zabulon qd interpretetur exponit ca.x. K

Finis

Super Marci Euangeliare Postilla

Venerabilis domini: domini Alberti magni quondā Ratisponēsis Episcopi Ordinis Predicatorum

Postilla super Marcũ

Venerabilis dñi: dñi Alberti magni: Ratisponeñ quondã Epi Ordinis Predicatorum.

Prefatiuncula eiusdẽ dñi Alberti in Marci Euãgeliare

A **Ecce vicit leo** de tribu Juda: radix Dauid aperire libꝝ ⁊ soluere septẽ sigcula eiꝰ Apoc. v. Tria notãtur ꝗ de chrio. Fortitudo. Nobilitas. et Illũinatio. Primũ ẽ Virtutꝫ. Scõm Promissionis. et Tertiũ est Predicationis Circa Primũ notant Tria. Euidentia. Victoria. ⁊ Robusti audacia Euidẽtia notat p Aduerbiũ. Oportuit eũ euidẽter vincere vincẽtẽ pmũ hoiez. Et iõ Mat. xij. dr: q fortior illo supuenit: ⁊ intrauit in domũ fortꝫ: ⁊ alligauit fortẽ: et oia vasa eiꝰ distribuit ĩ qbꝫ cõfidebat. Et Hiere. xlvj. Fortꝫ impegit in fortem: et ambo corruerũt. Per ꝗ eũ hõ redẽptꝰ ẽ Sicut dr Esa. xlix. Eq̃dez captiuitas a forti rollet: et qd raptũ fuerat a robusto saluabit. Victoria aũt notat cũ dr [vicit] Apoc. vj. Exiuit vincens vt vinceret. Vicit aũt vt vinceret: hoc est prãtem auferret. Vñ Apoc. xij. legit q apphẽdit serpentẽ antiquũ q̃ vocat diabolꝰ et sathanas: et religauit eũ in abyssum. Et vicit vt in virtute eiꝰ vincerem. Ideo Joã. xvj. dr. Confidite qꝛ ego vici mundũ. Apoca. iij. Qui vicerit faciã illũ columnã in templo meo. j. Jo. v. Hec est victoria q̃ vincit mundũ: fides nostra. Heb. xj. Scti p fidẽ vicerũt regna. Sic Judith inuincibilẽ oibꝫ vicit: ⁊ insupabilem supauit. Sic Jabel Sisarã interfecit Judic. v. Rhoñ. xvj. Dñs cõteret sathan sub pedibꝫ vris velociter. Audacia notat per hoc q dr [leo] Prouer. xxx. Leo fortissimꝰ bestiarꝫ ad nullꝰ pauebit occursum. Ideo in initio istꝰ pdicatiõis clamãs leo iducit. qꝛ fortitudo ⁊ virtus ⁊ audacia chri p Marcũ vt leonẽ ꝗ describit. Eze. j. Facies leonis a dextrꝫ ipsorꝫ q̃tuor. In dextrꝫ ei fortitudo abũdans notat. Facies aũt vituli a sinistrꝫ ipsorꝫ q̃tuor. qꝛ infirmitas passiõis in sinistra. hoc est in passibili natura describit. Apoc. iiij. Primũ aial sile leoni. Amos. iij. Leo rugiet q̃s ñ timebit.

B Dñs deꝰ locutus est q̃s nõ ꝓphetabit. Est aũt leo anial pde cõicatiuũ. Predã eũ quã abstulit diabolo: sctis ⁊ angelis oibꝫ cõicauit. Prouer. vl. De nocte surrexit: deditq̃ pdã domesticis suis: ⁊ cibaria ancillis suis. Esa. viij. Voca nomẽ eiꝰ: velocit spolia detrahe: festina pdare. Ecce victoria: et victoris liberans audacia: victorie euidentia. Nobilitas aũt cõfirmãs pmissa notat in [tribu] In Triby cõiter. In Propagine: in Origie: in Regali dignitate. In [tribu] Propagine: Ut non sit in solo: sed in alios deriuet. In Origie: ne degenerans esse credat. In Regali dignitate: vt pmissio cõfirmet [Juda] confitens ⁊ glorificãs: significat eos ad q̃s pinet: in qbus videlicꝫ est Cõfessio et Pulcritudo. Cõfessio in quã pctõrꝫ in cognitõe sui. Confessio virtutis in pdicatione fidei. et Cõfessio laudis in iubilo dei. Beñ. xlix. Juda te laudabunt frres tui. Manꝰ eiꝰ in ceruicibꝫ inimicorꝫ suorꝫ. ij. Paral. xx. O Juda ⁊ hierl'm nolite timere: cras egrediemi cõtra eos: et dñs erit vobiscũ. Hiere. xxiij. In diebꝫ illis saluabit Juda: ⁊ israel habitabit cõfidenter. Ecce Juda spũalis. Ps. cxxj. Illuc eũ ascẽderũt tribꝫ: tribꝫ israel: ad cõfitendum nomi dñi [radix] Origo. Radix aũt est origo et os vñ trahit sucꝰ. Quia sicut dr Ps. Plãtebabẽt radices ori sil'es. Et hec radix est deitatꝫ bonitas. Hiere. xvij. Erit q̃si lignũ viride qd ad humorẽ mittit radices. Ps. j. Erit tanq̃z lignũ qd plantatũ est secꝰ decursus aq̃rꝫ. hoc ẽ: fluminũ spũs sanci Rho. xj. Socius radicis olive ⁊ pinguedinis factꝰ es. Hac radice radicauit in pl'o honorificaro: ⁊ in partes dei sui hereditas illiꝰ: et in plenitudine sanctorꝫ detẽtio mea Eccli. xxiiij. Esa. xj. Egredieꝫ virga de radice Jesse Sequit [Dauid] In q̃ est Dignitas regalis. In q̃ notat Promissiõis cõfirmatio. Ps. cxxxj. De fructu ventrꝫ tui ponã super sedẽ tuã. Hiere. xxiij. Suscitabo Dauid germen iustũ ⁊ regnabit rex ⁊ sapiens erit. Rho. j. Qui factus est ei ex semine Dauid fm carnez. Sequit [aperire libzũ] In q̃ tangit Illuminatio mentiũ p eum q̃ illuminat oẽm hoiem venientẽ in hũc mundũ. Jo. j. Dicit aũt Duo q̃ pinent ad Illuminationẽ. Sacrorꝫ vicz aptionẽ: et Dubiorꝫ reserationem: q̃tum ad itellectũ mysticũ. Primũ notat in hoc q dicit [aperire libzũ] euangelice vicz historie Libꝫ in quã leonis in quo describit Septẽplex opꝰ leonis. Rugitꝰ vicz: in Joãnis de deꝗto pdicatiõe. Cõmunicatio scitatis: in Sacramẽti sanctificatione. Victoria: in tentatiõe. Dignitas in ministrorꝫ vocatiõe: p q̃s ordinaret regalis curie frequentia. Excellens virtꝰ: in miraculorũ pfectione: ita q etiã demones se clamabant pditos esse. Instantia pugne: in mortis ⁊ inferni debellatione. et Prãs vite: in resurrectione. Hec eũ oia cõpetunt leoni. sicut patet cuilibꝫ Judic. xiiij. A comedente exiuit cibꝫ ⁊ a forti egressa est dulcedo [Soluere] aũt hujꝰ libri septẽ signacula: est reserare in ꝗ libro horꝫ mysteria. Et ideo Can. iiij. pmittit sponse q coronanda sit a cubilibus leonũ: hoc est a secretis mysteriorũz. Sic eũ a forti leone egreditur dulcedo. Judic. xiiij. Quid dulcius melle et quid fortius leone. Christus enim in his est leo Rugiens in pdicatione: Cõmunicans liberaliter sua in Sacramentorꝫ sanctificatiõe: Rex bestiarꝫ in curie sue ordinatione et suorum vocatione: Victor in tentatione: Virtutꝫ demõstratione in miraculorũ pfectione: Propugnator ad saluandũ in passione: Suscitator suorꝫ in vite prãte in resurrectiõe. Et ideo vultum leonis Marcꝰ habet ista depingens. Nume. xxiiij. Accubabit vt leo et quasi leena quam suscitare nullus audebit. Beñ. xlix. Requiescens accubuisti vt leo. Ecce Materia totiꝰ libri

Prologus beati Hieronymi in Marcum Euangelistam.

Marcus Euangelista dei electus et Petri in baptismate filius: atq; i dño sermone discipulus: sacerdotium in israel agēs sm carnem leuita: ad fidem christi conuersus: euangelium in Italia scripsit

Premittit aũt Hieronym⁹ plogũ. In q̃ tangit Tria pncipal'r. Causam vicz suscepti opis. Modũ. z Meritũ scriptoris. Que in lra patebũt. In Causa suscepti opis tangit Tria. Idoneitatẽ scribentis. Locũ. et Causam. Idoneitas scribentis accipit ex Quinq̃. Ex Nomĩe vicz: Dignitate: Religione: Studij institutiõe: et Officij z generis congruitate ad op⁹ qd exercuit scribẽdo. Ex Nomĩe cũ dr [Marcus] q̃ excelsus mãdato interptatur qr obseruatio mãdaroꝝ in diuis ducit ad scribendoꝝ intellectũ. Prouer. vj. Mandatũ lucerna est et lex lux: et via vite: z ppatio discipline. Ps. cxviij B mãdat' tuis z tellexi. A Dignitate cõmẽdat cũ dr (Euãgelista) Et dicit Tria Quoꝝ Primũ ẽ Ipsa dignitas officij. Scdm Auctoritas. Tertiũ vocatio Dicit igit b [Euãgelista] hoc est descriptor boni nũcij. Esa. xlj. Ad hierl'm euãgelistã dabo [dei] Ecce Auctoritas. Esa. lx. Mistri dei nostri dicet vobis [vocatus] Ecce Vocatio. Heb. v. Nec q̃ sumit sibi honorẽ: sed q vocat a deo tã q̃ Aaron [Et Petri apli] Ecce Cõmẽdatio a Religione [in baptismate] suscepto [filius] Petr⁹ fuit baptizator z Anador⁹. Unde. j. Pe. v Salutat vos Marc⁹ filius me⁹. Nec diceret fil⁹ nisi esset paterne traditiõis imitator. Heb. xij. Patres qdẽ carnis habuim⁹ eruditores z reuerebamur eos. nõne multo magis obtẽpabim⁹ pri spiritũ: z viuem⁹? Gal'. iiij. Filioli mei q̃s iterꝝ parturio: donec formet' chr̃s in vob [atqz in diuino sermone discipulus] Ecce Studij institutio In diuio em̃ sermõe. b est: in studio lraꝝ diuiarũ institutionẽ accepit a vtice Apl'oꝝ: Ab eo cui caro z sanguis nõ reuelauit: sed pater filij q̃ in celis est Mat. xvj. Et hoc facit ad sue scpture autoritatem Uñ in scdo libro Ecclĩastice historie legit q̃ Petrus: vt p Marcũ p spm̃ scm̃ religiose se spoliatũ cõperit: furto scptũ euangeliũ a Marco: ꝓfirmauit: et in ppetuũ legendũ ecclesijs (al's in ecclesijs) tradidit. Sicut dr Clemẽs i sexto Dispositionũ libro. [Sacerdotiũ zc.] Hic tangit Sui ad scribendũ euangeliũ congruitatẽ et Triby. Ex Officio. ex Genere. et ex Bẽa fidei quã in cõuersione adept⁹ est. Ex officio cũ dr [sacerdotiũ in israel agens] Nõ em̃ erat ꝓter demeritum remot⁹ ab amministratõe: sicẽ Sobna Esa. xxij. Sed vt bñmeris⁹: erat [agens] nõ inferioris ordis officiũ: sed sacerdotiũ: non in gentilib⁹: sed in israel. Esaie. lxj. Vos aũt sacerdotes dei vocabimi. Et ido ꝓgrue bat ei scribere tanq̃ bñti sciam legis q̃ docet euãgeliũ. Mal'. ij. Interrogabũt sacerdotes legem. Et tangit Ben⁹ cũ dr [fm carnẽ] hoc est: carnalẽ ei⁹ generationẽ [leuita] Qui sic dr Nũc. xviij. oẽs seq̃strati fuerunt in sorẽ dñi: et ideo facta dei cõpetebat ei scribere. Tertio tãgit Bẽam fidei: cũ dr [ad fidẽ cõuersus] Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Et bñ dr: cõuersus ad fidẽ. qr infidelis esset scp̃ tor si fidẽ cõuertisset ad seip̃m. Hiere. xv. Ipsi cõuertent' ad te: z tu ñ cõuertes ad eos. Sic em̃ cõuersus ad fidẽ: sciam leg⁹ quã habuit ex p̃fessione sacerdotij z seq̃stratiõe in cultũ dei: cõuertit ad fidẽ. Uñ sicut dr Joan. j. Lex q̃ p Moysen data est seruiret grẽ z vitati q̃ p Jesum chr̃m facta est: et impleret illud qd dr Leui. xxv. Comedes vetustissima veterꝝ: z nouis supueniẽtib⁹ vetera pijciet⁹. Deinde tãgit Locum cum dr [Euãgeliũ in Italia scripsit] sicut dicit Hieroñ. a fratribus italie rogat⁹. Scripsit aũt grece z latine: coꝝ tunc in Italia habitabãt tã greci q̃ latini. Et erãt Italici pti vertiusq̃ sermonis. Uñ etiam diuerse trãslatiões de Marco inueniunt. In eccl'ia tamẽ Aq̃legiensi (cui Marc⁹ p̃sedit) ostẽdit vsq̃ hodie euãgeliũ qd manu ꝓpria scp̃sit lr̃is latinis. Sic q̃ descp̃t⁹ est Autor: z Locus vbi scp̃sit.

Ostendens in eo quid z generi suo deberet z christo.

Hic tangit Causam suscepti opis ex fine. Nominẽ em̃ constantẽ etsi inducũt sociũ: tñ ois cã laboris: est: debitũ honestat⁹ z vtilitat⁹ q̃ puenit in eccl'ia. Et ideo ista ps diuidit in Duas partes. In Prima hoc facit in Lõi. Et in Scdo oñdit Modũ cause hui⁹: in Speciali. In Lõi aũt tãgit Duas causas: Unã ad se: et Alterã ad christum relatam. Et hoc est qd dicit [Ostendens] Scripsit inquã euãgeliũ [Ostẽdens in eo] euãgelio qd scripsit p sue scripture modũ [q̃d deberet] ex officio [suo generi] sacerdotali z leuitico: cui⁹ erat sciam legis exponere ad fidem. qr ad hoc inuent⁹ est ordo sacerdotũ leuiticorũ. Et b fecit in pncipio vbi inducit voces ꝓphetaꝝ Malachie z Esaie: qd ꝓrie cõuenit sacerdotibus leuitici ordinis [et] vt ostenderet quid deberet [christo] Et ista est alia causa quare suscepit opus. Debuit aũt christo. q̃a ipe est vbũ dei: animãs oẽs voces ꝓphetarũ. quia sicut vox non significãs est inanimata: Ita verbũ legis z prophetaꝝ est ianimata vox: nisi sit sonãs in eo verbum dei patris: qd est christus. Et b ostẽdit per hoc q̃ in pncipio inducit vocem clamantis in deserto qui se vocem dicit: cui⁹ aniatio est vbũ qd est chr̃s. Quia sicut dr Lol'. ij. In chr̃o habitat ois plenitudo diuinitat⁹ corpal'r. et ido aniat oẽs voces leg⁹ z ꝓphetaꝝ: et sine ipso sunt sine anima vocem dantia. j. Loꝝ. xiiij. Rho. x. Finis leg⁹ chr̃ istus ad iusticiã omni credenti

Nam initium principij in voce prophetice exclamatõi instituẽs: ordinẽ leuitice electiõis ostendit.

Ostendit b modũ Qualiter ista duo sũt cã suscepti opis. Et dr Duo. Primo ostẽdit Primũ. et in Scdo Secundũ p̃inductoꝝ Dicit igit Et b est [Mã] q̃ Marc⁹ [ostẽdit ordinẽ] hoc est ordinatã ptẽtem. qr sicut dr Priscian⁹: Ordo est pars ptãt⁹ [leuitice electõis] ꝓter quã z ad quam ptãtẽ leuite electi sunt [instituẽs] in ordine et serie scp̃ti euãgelij [initiũ principij] Alludit mõ inceptionis euangelij. et Initiũ dic̃ ꝓter ꝓphetias Principiũ aũt ꝓter p̃mã ptem euãgelij qd est in Joãnis baptismate. Initiũ em̃ introductoriuz est ꝓphetie. sed Principiũ ipam rem icipiẽs est factuz Joãnis: qd est mediũ leg⁹ z euãgelij. Mat. xj. Lex et ꝓphete vsq̃ ad Joannẽ. Sic ei ostẽdit ordinem leuiticũ: cui⁹ est ex veteribꝰ inducere nouũ ꝓpt̃ legis sciam z ꝓphaꝝ: vt sit rota in medio rote Sicut dr Ezech. j. Ut sic lr̃a dirigat' ad spm̃: z vox ad verbũ. ij. Loꝝ. iij. Lr̃a occidit: spũs aũt viuificat. Joan. vj. Uerba q̃ locut⁹ sum vobis spũs z vita sunt

Ut predicans p̃destinatũ Joãnem filiũ Zacharie in voce angeli annũciantis emissum: nõ solũ verbum carnẽ factũ: sed z corpus dñi in omnia p verbũ diuie vocis animatũ in initio euangelice p̃dicationis ostenderet. Ut q̃ hec legẽs sciret cui initium carnis in dño: z Jesu aduenientis habitaculũ caro deberet agnoscere atqz i se verbum vocis qd in consonantibus p̃diderat inueniret.

Hic ostendit fm qd debeat chr̃o. Et tãgit Duas causas finales assumpti opis. Quaꝝ Una est ex parte chr̃i. et Altera ex pte legentis libũ. Et cũ in leonis ꝓpietatib⁹ sit materia libri: Primus finis est ex pte materie. Alter aũt ex pte legentiũ. Finis ex pte chr̃i est q̃ dict⁹ est: Qꝰ vicz oñdat eũ animationẽ voc⁹ diuie in totũ corp⁹ dei: qd est eccl'ia. qr Sicẽ vnica vox sonãs: p vnicũ intellectũ significatũ aniat in oẽs audiẽtes: z oim coꝝ corda iforꝝ manẽt viue voc⁹ actu: ita vnicũ verbũ qd est chr̃s: aniat vocem legalẽ z ꝓphetica ad informationem totius ecclesie que est corpus mysticũ: Ita q̃ vita vocis ois int⁹ in vitã format. Sic em̃ dr Ecci. iiij. q̃ sapia vitã filijs inspirauit. Et Ecci. j. Fons sapiẽtie verbũ p̃ris in excelsis. Et ideo ex fine lr̃a sic ordinet [Vt p̃dicãs] Ita dico q̃ istituit initiũ pncipij in voce ꝓphetice exclamatõis [Vt ipse Marcus [p̃dicãs] b ẽ p̃dicãdo scribẽs [p̃destinatũ Joã. fi. Zach.] sic dr Lu. j. Predicãs dr Joãnẽ [emissũ] esse vt p̃cursorẽ z p̃conẽ noue grẽ. Lu. j. Preibis em̃ añ faciẽ dñi parẽ vias ei⁹. Emissum dico eẽ [in voce] b p̃dicẽte. Voce dico [angeli annũc.] Joãnẽ qñ dixit Lu. j. Spẽ pibit añ illũ i spũ z vtute helie. Sic p̃dicãs dico Marc⁹ [ostẽderet i initio euãgelice p̃dica.] ab eo descripte. Ubi inducit Mal'. iij. vba: dicentis. Ecce mitto angelũ meũ. hoc est: Joãnẽ nunciũ: q̃ ppabit viam añ faciẽ meã. Oñderet dico [non solũ vbũ] eternũ qd erat in pncipio deũ [carnẽ factũ] sicẽ dr [sed z] hoc ẽ etiã oñderet [corp⁹ dñi] mysticũ qd ẽ eccl'ia. j. Loꝝ. xij. Vos est⁹ corp⁹ chr̃i z mẽbra de mẽbro [aniatũ] esse p viue vocis actũ: spm̃ (q̃ viuificat) corditb⁹ ingerẽtẽ. Aiatũ dico [p verbũ] dei p̃ris qd filij⁹ est qd est verbũ [diuine vocis] sonãt⁹ in lege z ꝓphet⁹. Cui⁹ soni exclamatio in pncipio sub figura clamãt⁹ in deserto iducit. Sic em̃ fides est ex auditu cor animãs. audit⁹ aũt p vbũ chr̃i Rho. x. Quia lz audit⁹ exterior capiat vocem: tñ vbum non capit nisi auditus interior. et ex illo interiori auditu est fides. Lu. x. Multi reges z ꝓphete voluerũt audire q̃ vos audit⁹ z nõ audierũt Apoca. ij. Qui hz aures audiendi audiat qd spũs dicat eccl'is. Sequit Finis ex pte legẽt⁹ qui est cã suscepti opis [Vt q̃ hec legens] Sic ordinatõstructionẽ. Ita dico oñdit q̃ corp⁹ dñi p verbũ diuine vocis est animatũ in omne sacramentũ: et intellectus legis et ꝓphaꝝ [Vt q̃] hoc est q̃cunq̃ ers̃ deformabilis et q̃ si sine aia qñ nõ aniat' per vbũ interi⁹ [leges hec] scp̃ta [sciret] hoc est leges sciret siue intelligeret ex ipsa lectõe sic scita [deberet agnoscere cui est initiũ car. in dño] Hoc est cũ p̃cursorẽ cui initiũ carnalis nr̃itat⁹ est i dño: siue in dei vtute. qr dñ nascẽdi sumpserat initiũ: etiã exercuit precursiõis (al's p̃cursoris) officium. Lu. j. Ut facta est vox salutatiõis tue in auribꝰ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo Et p ipm̃ initiũ, natiuitat⁹ dat' intelligi q̃ ipse erat vox in q̃ habitauit z manifestari cepit vbũ in oia sacra: animãs oẽs voces diuinas. Et b est qd dicẽ [Et deberet agnoscere iesu] q̃ ẽ vbũ dei [adueniẽtis] in p̃dicatiõe Joãnis [hãtaculũ] p̃priũ. Sicut em̃ vbũ caro factũ est z hãtauit in nobis: ita vocẽ corporẽã assumẽs manẽs in corditb⁹ aniat⁹ in oia sacra z intellect⁹. Baruch. iij. In terris visus est: et cũ hoib⁹ cõuersat⁹ est. Can. ij. Sonet vox tua in auribꝰ meis Uox enim tua dulcis. [atqz] sic cogiscens vez. vbi hãtaculuz [inueniret] p vocẽ aiatã [in se] hoc est: i corde suo [vbũ vocis] qd fuit vita z aia diuie voc⁹ q̃ ab ore ds̃i p̃mo sonuit: Faciam⁹ hoiem zc. et in lege disciplinẽ q̃ a vbo aiato p̃mo ordinauit hois obedientiã: vt esset pfect⁹ natura p imaginẽ: z grã p filitudinẽ: et opert⁹ p mãdata leg⁹ disciplinẽ [qd] in quã vbũ diuine voc⁹ z aiatẽ [pdi. in cõsonãtib⁹] mutis et nihil sonãtib⁹. eoq̃ finis oino nihil ẽ: et nõ hz vocẽ aiantẽ. Et hec fuerũt soni serpentis mortui z mortificãtes eos q̃ p̃mo p verbũ aniati fuerũt. Et pulcre dr in cõsonantib⁹: qr sonos mortuos cõsonantẽ hõ z serpens ꝓferebat. j. Loꝝ. xv. Corrũpunt bonos mores colloq̃a praua. Unde dr Psal. cvj. de vbo dei. Misit vbũ suũ z sanauit eos: z eripuit eos de interitionib⁹ eoꝝ.

Beniqz cũ pfecti euãgelij op⁹ intrans: et a baptismo dñi p̃dicare deũ inchoãs: non laborauit natiuitatem carnis quaz in prioribꝰ

viderat dicere: sed totiʒ exprimẽs expositionẽ deserti: ieiuniũ numeri: tentationẽ diaboli. cõgregationẽ bestiarũ: et misteriũ, ptulit angelorũ: Vt instituẽs nos ad intelligẽdũ singula in breui cõpingens: ne autoritatẽ facte rei demeret: ⁊ pficiẽdi opis plenitudinẽ ñ negaret.

Hic tangit Secũdã ptem In q̃ describit Modũ euangelij descpt̃ p Marcũ. Et hic q̃dẽ modʒ in Lõi est: q̃ Marcus ideo intrauit opʒ scribẽdi euãgelij iã pfecta scp̃tura facta ab alijs q̃busdam euãgelistis: et iõ dicta ab eis q̃dam dimissa ⁊ omissa: q̃dã in singulis historijs suppleuit. Vel ex integro historiã ponẽs. Vel alijs facti circũstantias ab alijs p̃termissas supplens. Et ideo p̃ hec Duo habet. Modũ vicz q̃ dicʒ ẽ. et Modi cãm. Modus aũt In omittẽdo q̃dam: ne sit superfluus. Ponẽdo q̃dã ne sit diminutʒ. Et hoc est q̃ ôt [Denicz cũ] Marcʒ iã [intrasset] p̃ doctrinã lectionis [opus] scp̃ture iam [pfecti euãgelij] per Matheũ q̃ scp̃serat in Judea: ipse Marcʒ [incipiẽs] scribere [p̃dicare deũ a baptismo domini] Scp̃sit ẽm: deũ p̃dicare deũ a baptismo. Vel sic ⁊ melʒ. Ipse Marcʒ [incipiẽs p̃dicare deũ] q̃z p̃dicauit diuina dei: incipiẽs a baptismo. Et sic incipiens p̃dicare [nõ laborauit] scribendo [dicere natiuitatẽ car.] B ẽ chr̃i carnalẽ natitatẽ [quã viderat in prioribʒ] euãgelistis Matthẽo vicz ⁊ multi alijs discipuli: q̃ in ecclesia scp̃serãt p̃mitiua. q̃z hoc fuisset superfluũ. Sed potʒ laborauit dicere [exprimẽs expositiõ ex toti deserti] q̃z potʒ exponẽdo q̃z ponẽdo posuit q̃d ad totʒ pfectionẽ fuerat omissũ ab alijs. Et ille fuerũt multe deserti circũstantie q̃ ab alijs ô deserto scribẽtibʒ omisse fuerant. Sicʒ laborauit dicere [ieiuniũ nũeri] q̃ dragita diezʒ vicz Qui numerʒ est sacʒm pnie in remissionẽ docẽs. q̃z Jeiuniũ dñi nõ potuit esse ieiuniũ afflictionis. Sicut nec baptismʒ eiʒ est baptismʒ remissiõis: sed potʒ sctificatiõis: Ita etiã est ieiuniũ sacramẽtalʒ numeri. q̃z Ois chr̃i actio nr̃a est instructio. Et ita laborauit dicere [tentationẽ diaboli] p̃ omissorũz suppletionẽ [et cõgregationẽ bestiarũ] cũ q̃bʒ vixit in deserto: quã nullʒ posuerat. Et B mõ [misteriũ ptulit angelorũ] Propʒ q̃d ôt Hiero. de Marco. Qui semiat pʒ Matthẽũ. Qui fremit vt leo. Qui volat vt aq̃la. Qui discernit vt hõ. Qui imolat vt sacerdos. Qui rigat vt flumẽ. Qui florescit vt ager. Qui feruet vt vinũ. Sequitur [Vt instituẽs nos] Tãgit inducti modi cãm. Et B est [Vt] ipse Marcus [nos ad intelligẽdũ singula] omissa de circũstãtijs opeʒ [instituens] p̃ scp̃turã [cõpingẽs in breui] q̃ omissa fuerãt [nec demeret autoritatẽ facte rei] B est scp̃te rei. Ita eʒ scribere q̃d aliʒ scp̃sit: est illi auferre ⁊ sibi vsurpare nomẽ autoritatis: q̃z (alʒ q̃d) plerizʒ nr̃i ep̃is faciũt: q̃ nihil de suo: ⁊ oia ab alijs bñtes: tũ q̃dã noua volũt videri scribere q̃ñ sub alio ordine ⁊ alijs vbis sua facũt q̃ sũt aliorũ. De q̃bʒ ôt Job. xxiij. Agrũ nõ suũ demetũt: et vineã eiʒ quã vi oppmũt vindemiãt [et] hec p̃dicta fecẽt etiã [vt plenitudinẽ pficiẽdi opis] q̃ ĩ omissis decerat [nõ negaret] q̃z illã apposuit p̃cipue euãgelio Matthei. Et iõ q̃z sic dimisit ⁊ posuit diuersa: sicʒ ôt Hiero. Canones euãgeliorũ inuẽti sũt ꝓpʒ Marcũ Quos q̃dẽ vt Isid. ôt in. vj. Etymo. libro Ammoniʒ Alexãdrie p̃mʒ inuenit. Ubi etiã Marcʒ p̃mo scp̃sisse phibẽt: lz scp̃tũ in italia prĩmo publicauerit. Canon aũt est breuis ⁊ capitularis collectio factorũ dñi: in q̃ plures euãgelistarũ vel pauciores: vl vnʒ solus cõueniũt. Et sunt decẽ Canones p̃ q̃ttuor: p̃ tres: et duos: et vnuz distributi. Primʒ est: in q̃ oes q̃ttuor cõueniũt. Et ẽ solus ille. Secũdus aũt ⁊ tertiʒ ⁊ q̃rtus est in q̃ tres cõueniũt. Et scõs q̃dem est triũ in ordine p̃mozuz Matth. Mar. ⁊ Lu. Tertiʒ est p̃ omissionez scõi Matth. Lu. ⁊ Joãnis. Quartʒ ẽ p̃ omissionẽ tertij: in q̃ cõcordãt Matth. Mar. ⁊ Joãnes. Est aũt adhuc cõiũctio triũ p̃ omissionẽ p̃mi: Ita vt simul sint Marcʒ: Lucas: ⁊ Joãnes. Sed nõ facit canonẽ. q̃z tres illi in nullo cõcordant: in q̃ nõ cũ eis cõcordet etiã Matth. Quincz aũt sequẽtes canones ex cõcordia duorũ fiũt. Ex cõbinatiõe ei Mat thei cũ q̃libet aliorũ tres, pueniũt Canones. Quitus ẽm ex cõbinatiõe p̃mi ad tertiũ: quo cõueniũt Matthẽ ⁊ Lucas. Septʒ autẽ pueniũt ex cõbinatione p̃mi ad secundũ: in q̃ cõueniũt Matthẽʒ et Marcus. Septimʒ. ſ. ex cõbinatiõe p̃mi cũ q̃rto: in q̃ cõueniũt Mat. ⁊ Joãnes. Nec plibʒ modis p̃ p̃mʒ cõbinari. Duo aũt canones pueniũt ex cõbinatiõe aliorũ. In Octauo ẽm cõueniũt Marcʒ et Lucas. Et in Nono Lu. ⁊ Joãnes. Nã ex cõbinatiõe Marci ⁊ Joãnis canõ nõ pueniẽt. q̃z i nullo sine alijs cõueniunt. Decimʒ aũt Canõ est in q̃ q̃libet solus p̃ se sua ꝓpria ponit.

Beniqz amputasse sibi post fidem pollicẽ dicit: vt sacerdotio reprobus haberetur.

Hic tangit Autoris religio ex q̃ ad scribẽdũ tã fm scripturã idoneʒ. Et hz Duas ptes. In q̃rum Prima Religio euãgelistẽ describit. Et in Scõa nobis ꝓponit in exẽplũ. In Prima bap̃ Duo dicunt. Prio ẽm ôt Qualis fuerit i officio. et Scõo Qualis fuerit in studio. De Officio Duo adhuc inducit. Qualis vicz ĩ officio legis. et Qual ĩ officio gr̃e. De Officio legis q̃d erat sacerdotiũ veteris legis in q̃d natʒ fuit: cõmẽdat Zelũ: et Zeli cãm. Dicit igit [Beniqz] Qui tãbũllis fuit scp̃tor vt alienũ nomẽ nõ vsurparet: ⁊ tãdiligens vt q̃ plenitudini congruerẽt dictãs apponerẽt: p̃ zelo fidei ôt amputasse sibi pollicẽ] volẽs implere quod dicit Mat. v. ⁊ Mat. xviij. Si manʒ tua scãdalizat te: abscide eã ⁊ pijce eã abs te. Sed nunq̃d: nõ peccauit: q̃z Mẽbr̃ nõ est in crimie sed affectʒ q̃ pcidẽdʒ est. Ad B dicendũ q̃ Duo ex opposito sibi cõcurrebãt: q̃re B tũc facere potuit. Unũ q̃dez: q̃z sacrificia legalia iã sciuit esse in passiõe chr̃i mortua

et etiã mortificantia eũ q̃ spem in eis poneret. Aliud aũt q̃z ꝓter scandalũ Ne odiosum fieret vbuz chr̃i: et Ne crederẽt lex abominabilis fuisse sicẽ idolatria: Matrẽ sciuit cum honore fore ferendã ad tumulũ. et ideo vt matri pceret ⁊ sibi puideret: eligit amputare politcẽ: vt ex macula corpis [sacrificio (alʒ) sacerdotio] offerendo [reprobʒ haberẽt] Leui. xxj. Dis qui habuerit maculã de semine Aaron nõ accedit offerre hostiam.

Sz tãtũ consentiẽs fidei p̃destinata potuit electio: vt nec sic ĩ opere verbi pderet q̃d prius meruerat in genere. Nam Alexandrie Episcopus fuit

Hic tangit Qualis fuerit in officio gr̃e. Et tangit Duo. Cãm vicz: et Officiũ. Cãm tangit cum ôt [Sed electio] q̃ p̃ pnũ gr̃e apositionẽ electus est. Et hec electio ꝓprie vocatio vocat̃. Joan. xv. Nõ vos me elegistis: sed ego elegi vos: ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructũ afferatis: ⁊ fructʒ vr̃ maneat. Electio inquã [p̃destinata] ab eẽno a dispositiõe ⁊ gratie p̃paratione. Ephe. j. Elegit nos in ipso aũ mũdi ꝓstitutionẽ [consentiẽs fidei] hoc est, pfectui fidei: vt fides nouella p̃ tantũ virum pficeret [tantũ potuit] pensata tanti viri idoneitate [vt nec sic] maculatʒ in mẽbrorũ abscissione [pderet] officiũ dignitatis [in ope verbi] p̃dicãdi. Iz magis congruũ sit sacerdotẽ gr̃e sine macula esse q̃z sacerdotẽ legis. Et est argumentũ q̃ in magno viro etiã magna deformitas dispensabilis est: et dispẽsari debet: pẽsato pfectu (alʒ fructu) quẽ facere pot̃ in officio [q̃ô] scz opus siue officium opis verbi dei dispẽsandi [prius] aũ fidẽ [meruerit in genere] Per hoc notat̃ q̃ bonorũ parentum iste fuerit successor: nõ tã ꝓpagatiõe carnis q̃z religiõis institutiõe. Esa. lxv. Semen bñdictorũ dñi est filij ⁊ nepotes eorũ coram eis [nã et] hoc est [et alexandrie epʒ fuit] q̃d magne fuit dignitatis. q̃z Una est illa de sedibʒ p̃riarchalibʒ. Fuit tñ etiã Epus ⁊ Priarcha Aq̃legiens Ubi adhuc euãgeliũ q̃d manu sua scp̃sit oñdit̃. Epis aũt cõmittit̃ opus verbi Ũ Act. vj. Nos opi vbi instãtes erimus: Dixit Petʒ de se ⁊ alijs Epis.

Cuius p̃ singula opus fuit scire ⁊ euangelij in se dicta disponere: ⁊ disciplinã in se legis agnoscere: et diuinam in carne dñi intelligere naturam

Hic cõmendat studiũ in Duobʒ. In lege noua et In lege veteri. In noua in Duobʒ. Quo ad scire, ⁊ Quo ad facere. Scia ẽm noue legis nõ est tm cõtẽplãdi gr̃a: sed vt boni fiamʒ. Dic igit [Cuius] Marci [opʒ fuit] B ẽ diligẽtia ⁊ studiũ opis [scire] pfecte [p̃ singula] hoc est singulares circũstantias factorũ ⁊ tpm ⁊ locorũ. Nec ẽm p̃cipue iste dicit̃ a Matthẽo apponit Mat. xiij. Colligite fragmẽta ne peant. Matt. v. Jota vnũ aut vnus apex nõ p̃teribit a lege. hoc ẽm est bñ scire in factis dei: q̃z facta sunt singularia [et euãgelij] Cõmẽdat ab ip̃letiõe scitorũ. et hoc est [et] ut ex opʒ suuz [dicta euãgelij] q̃ sũt forma ⁊ regula vite chr̃istiane [disponere in se] in se p̃ vtut̃ ordinem ⁊ opis implẽtiõem: Scies illõ Jac. j. Non auditor obliuiosus factʒ: sed factor opis: hic btũs in facto suo erit. Ps. cx. Intellectʒ bonus oĩbʒ faciẽtibʒ eũ [et disciplinã] Cõmẽdat eũ hic Qualis fuerit in studio veteris legis In Duobʒ. In studio lr̃e. ⁊ In intellectu spũali mystico. De Prio ôt [et] opʒ fuit hujʒ euangelistẽ [in se] p̃ intellectũ: ⁊ opus p̃ expimentũ [agnoscere] q̃z illud est optimũ genʒ studij in diuinis q̃ñ cog̃scunt̃ diuia in nobis ipsis p̃ expiẽtiã [disciplinã legis] Lex ôt disciplinẽ: q̃z disciplinat ⁊ erudit ĩ morib̃. Ps. xviij. Lex dei irrep̃hensibilis cõuertẽs aĩas. Heb. xij. In disciplina pseuerate tanq̃ filijs se vob̃ offert [et diuinã] Cõmẽdat a spũ legis ⁊ intellectu mystico. Et est sensus Et opʒ suũ fuit intelligere ex mystico legis intellectu diuinã naturã dñi quã docebat lex [in carne] hoc est ĩ carnali natitate. Vel [in carne] hoc est ĩ carnali lege. Sed p̃ma expositio melior est. Job. xiij. In carne mea videbo deum saluatorem meum.

Que in nos primũ oportet req̃rĩ: deinc inq̃sita volumʒ agnosci: habentes mercedẽ exhortatiõis. qm̃ qui plantat ⁊ qui rigat vnum sunt. qui autẽ incrementũ prestat: deus est.

Hic ponit nobis Marcũ in tali studio in exẽplũ. Et ôt Tria. Imitationẽ opis. et Imitationez scie. et Tertiũ q̃d est inuitãs ad huʒ p̃missionem mercedis. Primũ est Bonitatis. Scõm Veritatis Tertiũ Btitudinis. Dicit igit [Que] vicz que Marcʒ in studio exhibuit [oportet] si volumʒ pfectionẽ attingere [req̃rĩ] q̃z potʒ hec req̃runt̃ a deo q̃z inueniant̃ [primũ] aũ oĩa [in nos] Non ôt: in nob. q̃z nõ sunt in nobis: sed in deo: tẽdentia tñ in nos. et ideo req̃runt̃ in nos. Tẽdũt aũt ĩ nos p̃ studiũ bõitatis. Sap. ix. Mitte illã ô sede magnitudinis tue vt mecũ sit. Esa. lxv. Ecce ego ôclinabo in vos sicʒ flumẽ [Deinc] B ẽ: post hoc. q̃z p̃mũ est ĩ diuis facere q̃z intelligere. Ps. A mãdatis tuis ĩtellexi [req̃sita] potʒ p̃ meritũ q̃z p̃ studiuz [volumʒ] p̃ bonã volũtatẽ [agnosci] a nob p̃ intellectũ. Sap. j. In maliuolã aĩam ñ introibit sapiẽtia. nec hitabit in corpe subdito pcis [bñtes] nos iquã [mercedẽ exhor.] B est in exhortatiõe apl̃i p̃missa. j. Lor. iij. [qm̃ q̃ plãtat] Plantare ôt q̃ p̃mo ĩmittit semẽ vbi. Hiere. j. Ut edifices et plãtes. Exo. xv. Plãtabis eos ĩ mõte hereditatis tue. Esa. lx. Germẽ plãtatõis mee opʒ manus mee [et q̃ rigat] Rigare ôt: q̃ pfortat ⁊ exponẽdo docet. Eccl. xxiij. Dixi rigabo hortum plantationũ ⁊ inebriabo partʒ mei fructũ. j. Lor. iij. Ego plãtaui: Apollo rigauit [vnum sunt] Scõm intellectũ Hieronymi sũt vnũ in mercede. Et sic plãtãs

est Marcus: ponēs plātas historie euāgelice. Rigans aūt est q̃libet expositor: q̃ sunt vnū in mercede. j. Lor. iij. Unusq̃sq; p̃priā mercedē accipiet ꝓm suū laborē. Tñ glo. sup ap'lum ōt sup idē ꝓbū Q̃ q̃ plantat ⁊ q̃ rigat vnū sunt in natura. hoc est: in naturali virtute pullulatiōis qua mouēt (al's que mouet) corda ad fidei incrementū [De aūt] est [qui pstat] interiorē grām infundendo [incrementū] q̃ oē incrementū est ex interiori virtute: quā nō pūt dare plātās ⁊ rigās: ⁊ possint eā exteriorib⁹ amminiculis p̃mouere. Esa. xxvj. Oia opera nostra operatus es in nob. Joā. xv. Sine me nihil potest facere. Ista igit est Expositio plogi.

Incipit Euangeliū scōm Marcū

Capitulum.I.

Initium Euāgelii Jesu christi filij dei sicut scriptuz est in Esaia propheta

Sicut dictū est in pbabilib⁹: septē figilla p̃ leonē aperta q̃ ꝓm septē leonis p̃ primates accipiunt: sunt isti libri materia. Et Primū q̃dē Jn rugitu clamoris testimonioꝝ pbaꝝ ⁊ Joānis: q̃ rugit de deserto. Et iō q̃ hec describit Marcus: in leonis trāsformat figurā: Sicut ⁊ oīs tractās aliq̃ diuina: trāsformat in imaginē eorū. Sicut Moyses Exo. xxiiij. Ex cōsortio sermonis dñi in eandē imaginē mutat: cornut⁹ factus est ⁊ splendidus. Et. ij Lor. iij. ōt Ap's. Nos vo oēs reuelata facie gloriam dñi speculantes in eandē imaginē transformamur. Premittit igit Titulū in quo declarat libri sui ptem p̃mā de leonis rugitu. Cui⁹ sensus ē q̃ Initiū euāgelij ē ꝓm testimoniū p̃phetie Esaie. Quia sicut Esaias p̃dixit q̃ p̃m⁹ rugit⁹ p̃dicatōis noue grē veniret de deserto: Jta etiā in ope ⁊ impletione chr̄i exhibuit noue grē p̃coniū: inducens p̃ clamorē Joānis ex deserto. Titulus autem iste Duo cōtinet. Unū q̃dem Cui⁹ sit titulus. q̃ non nisi p̃me p̃tis: et p̃mi sigilli leonis. Secundū autē continet rōnem cōueniētie tituli Ubi inducit auctoritates p̃ueniētia ō mōstrātes Dicit igit [Jnitium] Est duplex Initiū: Inducens vicz: et Jnchoans. Inducēs est nō ps rei: sed p̃cedit causas. Et oē Euāgelij non est nisi de factis chr̄i. Et sic p̃dicatio Joānis nō est de euangelio: sed est medium euāgelij ⁊ legis. terminās legē ⁊ inducēs euangelium. Et puto q̃ sic sumit b Matt. xj. Lex ⁊ p̃phete vsq̃ ad Joānē. A diebꝫ aūt Joānis regnū celorum vim patit: ⁊ violenti rapiūt illud. Alio mō dicitur Euāgelij q̃cunq; cōtinent in codice euangelij. Et sic testimoniū Joānis est de euāgelio. Et tūc Jnitiū est inchoās: et rei ps p̃ma. Heb. ij. Quō nos effugiemus si tantā neglexerim⁹ salutē: q̃ cū initium accepisset enarrādi per dñm ab his q̃ audierūt in nos cōfirmata est. Est igit sensus: Istud est initium Sequit aūt Cui⁹ sit initiū. Et ōt Duo. Nomen vicz libri: et Rōnem nomis. Nomē q̃n dicit [Euangelij] Singulariter ōt. quia ⁊ scp̃tores plures sunt: tñ ꝓm materiā vnū est euangelium. Et hoc notat Ezech. j. vbi ōt: q̃ quatuor facies vni erant. Et ideo q̃libet euāgelista p̃ describit hūana: et ad Passionē ⁊ Resurrectionē ⁊ naturā diuinā p̃ minentia. Et ideo iuncte sunt pēne alter⁹ ad alter. Jn initijs tñ ⁊ finib⁹: nō in materia: sed modo discrepant. Matthe⁹ a generatione humana incipit Marc⁹ aūt hanc p̃terit: et incipit a Joānis p̃dicatione. Lucas aūt a Joānis annūciatiōe ⁊ natiuitate. Joannes aūt a coeterna cū patre ꝓbi diuinitate. Jtē Matthe⁹ in Resurrectionē terminat: et potestatē ecclīastici ordinis collatā. Post resurrectionē Marc⁹ p̃cedit vsq̃ ad ascensionē. Lucas vsq̃ ad manifestationē ad mittēdi spūs p̃missionē. Joānes vsq̃ ad manifestatōez: ⁊ ad cā (q̃ Petro facta est) ecclie cōmissionē. Jn medijs etiā q̃dā bnt p̃pria. Et ideo q̃tuor esse dicunt animalia spm̄ sequentia aī thronū dei stantia: Apoca. iiij. Nec igit est cā q̃ singulariter ōt. Dicit aūt euāgeliū bonū nunciū eo q̃ habet illud: q̃d est solū bonificās (vt ita dicam) oē q̃d bonū efficit: hoc est bonū gratie et glorie. iiij. Reg. vij. Dies hec boni nūcij est. Ea āt q̃ grē sunt: q̃tuor q̃liratiū describunt: Precept⁹: Mādatis: Testimonijs: ⁊ Exēplis. Preceptum est opis. Mādatū forma opis. Et iō Preceptū ē forme iusticiez obediēt⁹ (al's obie) Mandatū āt charitat⁹ meritorie oia implēt⁹ ⁊ p̃cipiēt⁹. Preceptū q̃dē p̃cept⁹ sufficiēter declinat malū. Mandatū aūt meritorie pficit bonū. Testimoniū aūt: sunt fidei attestātia dicta ⁊ facta: de celo ⁊ spūscō cōfirmata. Exēpla aūt ad pfectionem vite p̃posita sunt ad imitandū. Fidei q̃ ad veritatez deseruiūt testimonia. Uite aūt ad formā ⁊ pfectionē manuducūt exēpla. De Preceptis q̃dem ōt in ps. xviij. Preceptū dñi lucidū illuminās ocl'os. Mat. v. Audist⁹ q̃ dictū est antiq̃s ⁊c. Et multa hmōi que timorē inducunt: a peccatis facientē recedere. De Mandat⁹ aūt Jo. xiij. Mandatū nouū do vob vt diligatis inuicem. Mat. xxij. Diliges dñm deū t. ex toto corde tuo: ⁊ ex to. aia tua: et ex tota mēte tua. hoc est p̃mum ⁊ maximū mādatū. Ps. cxviij. Latū mandatū tuū nimis. De Testimonijs sic b iducit Mal'. ⁊ Esa. Joānes testimoniū phibuit dicens. Ecce agn⁹ dei Joā. v. Scrutamini scp̃turas: q̃ ipe sūt in q̃b vos putat⁹ vitā hīe: et ille sūt q̃ testimoniū phibent de me. Et ideo Matth. ij. sepe ōt Tūc adimplet⁹ est q̃d dictū est p̃ ꝓpham ps. xcij. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. De Exēplis Jo. xiij. Exēplū dedi vob vt quēadmodū ego feci: ita ⁊ vos faciat⁹. Sic ēm ōt q̃ Oīs chr̄i actio nr̄a est istructio Sic igit timor in p̃cept⁹: amor in mādat⁹: fides in testimonijs: spes in exēplis annūciat in hac scp̃tura. Et ideo euāgeliū (hoc est bonū nūciū) vocat. ij. Reg. xviij. Bon⁹ est hō ⁊ bonū nunciū portat.

Sequit [Jesu christi] Rō nois oīm ei p̃ma: esse nisi bonū: q̃d est de oīs boni bono. Et tangit Tria. Naturā diuinā in hūana Jn q̃ est boni auctoritas. Naturā hūanā in diuina: ex q̃ est boni affluens copiositas. Et Persona Jn qua est vtraq; natura: p̃ quā est bona pfecta ⁊ pficiēs nos opos- E vbi

tas ⁊ officiositas. Primū est q̃ ōt [Jesu] q̃ saluator interp̃tat latine. Grece autē sother ōt. Et sic dicit Damasce. Naturā diuinā in humana ōt hoc nomē. Lu. ij. Vocatū est nomē ei⁹ Jesus: q̃d vocatū est ab angelo p̃ius q̃q̃ in vtero cōcipet. Nec est vacuū nomē. q̃ sic ōt Mat. j. Ipse saluū faciet populū suū a pcis eoꝝ [christi] vncti latine: messie hebraice: vnctiōe spūs q̃ in ipm̄ a pte: et ab ipso fluit in mēbra. Ps. xliij. Heb. j. Unxit te de⁹: de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis pre pticipib⁹ tuis. Esa. lxj. Spūs dñi sup me: eo q̃ vnxerit me dñs: ad euāgelizādū paupib⁹ misit me: vt mederer cōtritos corde. Notat aūt chr̄m vnctū: vnctiōe ipsa consecratū esse regē de genere Dauid: et sacerdotē pontificē cēnorū bonoꝝ. Heb. viij. Ehis assistēs pontifex eternorū bonoꝝ. De Regno aūt ōt Lu. j. Dabit illi dñs deus sedē Dauid p̃tis sui: ⁊ regēbit in domo Jacob ī eternū: ⁊ regni ei⁹ nū erit finis. Nec vnctio Exhibita est Jn dolorīs lenimētū. Profecit in saporis cōdimentū. et Jn tot⁹ ecclie illuminatōis fomentū vt ōt Hiero. Eccli. xxxviij. Unguētari⁹ vnctōes cōficiet sanitat⁹. De Scō Sap. xvj. Mānez in se oē delectamētū ⁊ oēm saporis suauitatez. De Tertio Jo. xij. Ego sum lux mūdi: q̃ sequit me nō ambulat in tene. j. Jo. ij. Unctio docebit vos de oīb⁹ [filij dei] Tāgit Persona in vtraq; natura exīstem. Et ōt [filij dei] cū Matthe⁹ dixerit: filij Dauid: filij Abrāā. q̃ Ille describēs facie homis: p̃ q̃s patres descendit: manifestat. Iste aūt describēs faciem leonis: terrorē rugit⁹ ex deo oīdit. et ideo torā natiuitatē p̃terijt. Est aūt filij⁹ dei ostēsus in initio rugit⁹ isti⁹. q̃ iste incipit a baptismo Joānis. et in illo: cū baptizaret dñs: vox lapsa ō celo dixit: Hic est filij⁹ me⁹ dilect⁹ in q̃ mihi cōplacui Mat. iij. et Lu. iij. Cum ibi q̃ ostēdat esse filij⁹ dei: ⁊ nō Dauid neq; Abrāā: ideo ōt cū filiū ōi. Sequit [sicē scriptū est] Hic debet suppleri: est. Uel: debet esse tale [sicut scriptū est] ⁊c. Et tunc nō hz locū obiectio quā inducūt glo. de seq̃nti imediate autoritate q̃ nō est Esaie sed Malachie. Nō ēm inducit b Esaias nisi vt oīdat q̃ cōgruēter exit euāgeliū ex testimonijs legis ⁊ pphaꝝ. Etsi q̃rit Quare potiⁿ ōt q̃ Initiū euangelij sit vel debeat esse ꝓm testimoniū Esaie q̃ alter⁹. Rūdet Hiero. i. pemio biblie galeato: q̃ Esaias nō tā pphetiā q̃ euāgeliū videt texere. q̃ lucid⁹ oīb⁹ pheta uit. Et ideo magis est in initio euangelij sumendū testimoniū ab eo q̃ ab alio. Eccli. xlviij. Esaias pph̄a spū magno vidit vltima: ⁊ cōsolat⁹ est lugētes siō. Esa. ix. Hec dixit Esaias q̃ vidit gl'iam dei. Sic ēm sūpto initio: chr̄is apparet gl'iosus inter Heliam ⁊ Moysen. Mat. xvij. Testimoniū hūs leg⁹ ⁊ pphārum. Sic rota in medio rote esse oīdit Eze. j. Ps. lxvij ōt q̃ inter mediū montiū legislatoris ⁊ pphaꝝ p̃transibūt aq̃ euāgelij. Rho. iij. Nūc aūt sine lege iusticia dei manifestata est: testificata a lege ⁊ pphetis. Dicit aūt Scp̃tū: et Autorē scp̃ture: et Inspirationē. Scriptū q̃dem (vt ōt Maxim⁹) ob posteritat⁹ vtilitatē. Rho. xv. Quecūq; scripta sunt: ad nostrā docerinā scp̃ta sunt. Abac. ij. Scribe visum et exara eū sup tabulas: vt p̃currat qui legerit. Autorē nominat magnū: eo q̃ spū magno vidit vltima: sicut dictū est [propheta] dicit: innuēs infallibilitatē. Est ēm (vt ōt Lassiodor⁹) Prophetia diuina inspiratio rep. euēt⁹ sub imobili virtate denūciās. Sap. vij. Per natōes in anias scās se transfert: amicos dei ⁊ pphetas cōstituit. Sic ergo terminatus est istius libri Titulus.

Ecce mitto angelum meū ante faciem tuam: qui p̃parabit viā tuam ante te

Erq̃ aūt liber iste initiari debet ꝓm Esaie vaticinij: oportet q̃ ostēdat primuz ipm̄ vaticinium. et postea inducat ꝓm ipsum initium euangelij. Et b facit ibi [Fuit Joannes ⁊c.] Uaticinij aūt inducī nō pōt nisi p̃mū ostēdat autoritas ei⁹ p̃ quem p̃missum est vaticinij. Et sic inducat vaticinij in ꝑsona illi⁹ cui collata est autoritas. Et vt sciat autoritas inducit testimonij Malachie. iij. Jn quo Tria dicunt de Joāne. Autoritas. Officij. ⁊ Utilitas. Jn Autoritate ei missio diuina. Jn Officio p̃cursio a Joanne celebrata. Jn Utilitate aurez est ad chr̄istū reductio nostra. Jn Autoritate diuina Tria sunt notanda. Missiōis euidētia. Mittendi significantia. et Legatio iniuncta. De Prio ōt [Ecce] q̃d est Demōstrādi aduerbiū. Q.d. Jn euidenti est ⁊ certū est. Tāeuidēs ēm fuit vt etiam chr̄is ipse esse putaret. Propter hoc dicit Joan. v. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucens que per scipaz claret ⁊ euidēs est. Et ideo ōt Lucifer Job. xxxviij Nunq̃d p̃duces lucifer in tpe suo [ego] significantia notat. Et ideo nō a quoq̃; nisi a deo autoritatem habuit. Lu. iij. Factus est spūs dñi sup Joannem Zacharie filij in deserto. Joan. j. Fuit homo missus a deo vt testimonij phiberet de lumine [mitto] scz legatione iniuncta. Abd. j. Legat⁹ ad gentes missus est. Ezechie. ij Ecce ego mitto te ad gentes apostatrices q̃ recesserunt a me. Deinde tangit officij. Et Duo ōt. Officij. et Dignitatē officij. De Prio ōt [angelū] Joannē. Non natura angelij: sed officio. q̃ Sic angeli mittunt sic ministri salut⁹: Jta ⁊ Joānes. Heb. j. Nōne oēs sūt ammistrator⁹ ij spūs in misterij missi. Mal'. ij. Labia sacerdot⁹ custodiūt sapiam: ⁊ legē dei req̃rent de ore ei⁹: q̃ angelus dñi exercituū est. Exo. xxxij. Angel⁹ me⁹ p̃cedet te [meū] Ecce Officij dignitas. Honor ēm est esse nūciū dei. ij. Lor. iij. Idoneos nos fecit mistros noui testamēti: nō lr̄a sed spū [ante faciē tuā] Tāgit Precursio ⁊ Precursiōis vtilitas. Dicit igit [aī faciē tuā] b est aī pñtiam tpalē tuā: et aī pñtie eiusdē manifestationē. Hec est facies de q̃ dicit Exo. xxxiij. Ostende mihi faciē tuā. Et rūdit dñs. Ego ostēdā tibi oē bonum. Lu. ij. Uiderunt oculi m. salut. tuū. Ps. lxxvij. Ostende faciē tuā ⁊ salui erim⁹. Ad hāc ēm faciē cōtuendā nō ducit nisi gr̄a dei. j. Jo. iij. Cum apparuerit sil's ei erimus. Sil's ēm nō erimus nisi gratia nos ducente. Et tunc implebitur in nobis istd Job. xxxiij. Uidebit faciē ei⁹ i iubilo. Ps. xv. Adimplebis me letitia cū vultu tuo. Si autez gr̄a dei māuducat (al's ñ māuducat) coā stātē nō cognoscem⁹. Uñ Jo. j. Med⁹ vīm sterit quē vos D

nesciꝰ. Esa.liij. Quasi abscōditꝰ ē vultꝰ eiꝰ ⁊ despectus. Et ideo sequit. [Qui ꝓpabit viā] Tria ōt Prepatiōez illā. ⁊ illi cui ꝓpatio fit: in oñsione et planatōe. Uia aūt: ī exēpli pcessiōe. ⁊ Chīo paſ in itērōis directōe. Et hec Tria fecē Joānes. De Primo ōt Lu.ij. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberꝰ: ꝑ ibis enī añ facē dñi parare vias eiꝰ. Et Lu.j. Ipe pibit añ illū ī spū ⁊ ⁊ virtute helie. Esa.vij. Paratevi am ꝓplo: planū facite iter ⁊ eligite lapides. [Viam] aūt fecē se Joānes ꝑ exēplū. Hiere.vj. State sup vias vias: ⁊ inērogate de semitꝰ antiqs q̄ sit via bona ⁊ ambulate i ea. Optia ei via: doctor magni exēpli est [Tuā] ope o chīe filii. Tua enī ē: qz ad te dirigēs. Prouer.iij. Uie eiꝰ vie pulcre: ⁊ oēs semite eiꝰ pacifice. [Ante te] vt plane ⁊ recte reliqto deuio prisci erroris: tu ad corda accedas. ps. cxxxj. Parauī lucernā chīo meo. Esa.xlv. Ego añ te ibo: ⁊ gloriosos terre būiliabo.

Vox clamātis ī deserto. Parate viā dñi: rectas facite semitas eiꝰ.

Inducto p̄cone īducit Esaie testioniū de voce p̄conis. Et Duo dicūt. Titulꝰ vicz ⁊ Dictū. Titulꝰ ē. [Vox clamātis] ⁊ [Vox] rñdet ⁊bo qd vocem siat: qd manifestare venit Joānes: sic vox ⁊bum. Vox ei ē via ⁊ vehiculū ⁊bi q̄ cordib⁹ audiētiū in uehit: ⁊ ⁊bi manifestatio q̄ dare p̄cipit. Jo.j. Ego vox clamātis ī deſto. ps. xxviij. Vox dñi ꝛcutiētis deſtū. [Clamātis] aūt vox ōt vt ōt Blo. Ad iudeos Surdos Propē pctā lōge positos. Indignātōis clamore dignos. De Surdis Esa.xlij. Surdi audite. De Lōge positꝰ ꝓpē pctm. Esa.liv. Expectauimꝰ salutē: ⁊ elōgata ē a nob. De Inclamatōe ꝓpē idignitatē Esa.xlij. Tacui: ꝑ silui: patiēs fui: vt parturiēs loq̄r. Esa.xxx. Labia eiꝰ increpatōe sē plena. Seq̄t [in deserto] Duo tāgit q̄ clamat. Unū: ꝑtinēs ad oēs: qd necessariū est ad salutez. Aliū ꝑtinēs ad pfectos: qd ē expediēs. De Prio ōt Quattuor. Prepatōez. Uiā. ⁊ Lui Pareē. ⁊ Ubi. Ubi ꝑmittit qdē dicēs [in deserto] Ad lrāz: qz ibi īcepit p̄dicare Joānes. Per locū designās qm̄ iudeoꝝ synagoga iā deserta a cultu iusticie: ī prio deserēda a cerimonijs. Luc.iij. Factū est ⁊bū dñi sup Joānē zacharie filiū ī deserto. ⁊ venit ī oēz regionē iordanis ꝛc. ps. lxviij. Pinguescēt speciosa deserti: et exultatōe colles accingent [Parate] ē est: p̄parate. Parat aūt offendicula deuia (alꝰ de via) remouēdo. Prepat etiā sternēdo viā Ut suauis sit ⁊ pulcra. Suauis p ꝛuersatōez exempli: et Pulcra p virorē fidei ⁊ ⁊bitatꝰ ⁊ ⁊tutis. Mat.xxj Plūma aūt turba strauerūt vestimēta sua in via. Aliꝰ aūt cedebāt ramos ē arboribꝰ ⁊ pternebāt ī via. Parat etiā: Hūilia ⁊ suffossa eleuādo: q̄ mūdanꝰ timor suffodit: ⁊ Alta q̄ tumor erexit ad cōlitatē depmēdo. ⁊ Aspa cōminatōez lenīēdo. ⁊ Distorta vicioꝝ corrigēdo. Et ē his sil ōt Esa.xl. Omis vallis īplebit: ⁊ omis mōs ⁊ collis būiliabit. ⁊ erūt prauā in directa: ⁊ aspa ī vias planas [viā] Uia est q̄ trita est. Et hec est: vestigia p̄cedentiū patruz q̄ iuerūt ad chrm. Que qdē deleta fuit. qz filij non seq̄bant fidē in deuotōe patꝝ. Threñ.j. Uie sion lugent eoꝝ nō sint q̄ veniant ad solennitatē. Hiere.vj. Interrogate de semitꝰ antiqs q̄ sit via bona et ambulate in ea. Hec est via obedētie mādatoꝝ ps. Uiam mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū dilatasti cor meū. Tob.xiij. Oi tpe bñdic deuz ⁊ pete ab eo vt vias tuas dirigat: ⁊ oi tpe cōsilia tua in ipso p̄maneāt [dñi] Et qm̄ dñs itur⁹ est ad corda: et q̄ niā vos tenebitis mūde p fidei deuotiōez ad dñm ps. xxviij. Uias tuas demonstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. Osee.vl. Recte vie dñi: ⁊ iusti ambulabūt in ea [rectas] Tāgit id qd est pfectorū. Et ōt Tria. Rectitudinē: Lōpendiū: et Opus qd est in nob. Scias autē q̄ (vt ōt Plato) Recta est breuissima lineaꝝ inter duos termios. Et hec est via Consiliorꝝ. Semita aūt ōt a semis ⁊ iter q̄si dimidiū iter. quia circūit⁹ mūdi sollicitudinū amputat. De q̄ ōt in ps. xj. In circūitu ambulant impij. Et Job.j. Circūiui terrā ⁊ pambulaui eā. Et he semite maxīe chīi fuerunt. qz has ⁊bo ⁊ facto exhibuit. Prouer.iiij. Adducā te ⁊ p semitas equitatis: q̄s cū ingressus fueris non arctabunt gressus tui. Esa.xxv. Semita iusti recta est: rectus callis iusti ad ambulandū.

Fuit in deserto Joannes baptizans: et p̄dicans baptismū penitentie in remissionē pctōꝝ.

Postq̄ ꝑmisit ꝓhetam ꝓbantem congruum esse in itium euangelij p̄dicationē Joannis: consequenter b ipsaz īducit p̄dicatōez Joānis. Et īducit Tria. Predicationē. Uite qualitatē. ⁊ Testimonium quo ostendit christi vitatē. Primū De Perfectione ⁊tutū. Secundū Dat formā opis. Tertiū aūt Finem confirmat fidei ⁊ veritatis. Hec autē patent in littera. Circa Predicationē Duo inducē. Qualitatē vicz p̄dicatiōis ex pte p̄dicātis. et Qualitatem eiusdem ex parte populi cum audientꝰ. Ex parte autē Docentis inducit Duo. Opus: et Doctrinam. De Opere ōt Tria. Nomē. Locū. ⁊ Formam operis. De Nomine dicit [Fuit Joānes] qui gratia dei interp̄tat. Longruebat enī vt gram et veritatē que per Jesum christum facta est Joā. j. gratia dei inchoaret. j. Loꝝ. xv. Gratia dei sum id quod sum: et gratia eius in me vacua non fuit. Exodi.xxxiij. Ego ostendam tibi omē bonum: inuenisti enī gratiam coram me [in deserto] Judee populo in ꝓximo deserendo. Matth. xxiij. Ecce relinq̄tur vobis domus vestra deserta. Osee.ij. Adducam eam in solitudinē: et loquar ad cor eiꝰ [baptizans] Ecce Forma operis. Et dicitur ipe baptizans: quia non erat in baptismo Joānis nisi opus Joānis: eoꝝ interius nō conferebat gratiam. Unde Joan.j. Ego baptizo vos aqua. Nō dicit: in gratia. Acē. xix. Si spiritūsanctum accepistis credentes. Qui dixerunt. Sed neq̄ si spiritussanctꝰ est audiuimus. Et interrogauerunt eos Paulus et Apollo In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt: In Joannis baptismate. Ideo etiā solus inter baptizantes baptista vocatur. Mat. thei. xj. Inter natos mulierū nō surrexit maior Joanne baptista. Aliꝰ enī omnes in chīi baptismate baptizati: a chīo baptizati sunt. Joā. j. Sup quē

videris spūm descendentē ⁊ manentē sup eū: hic ē q̄ baptizat. Dicit aūt baptizans. qz in materia ⁊ in actu in q̄dam forma p silitudinē chīsti baptisma ostendit ⁊ induxit. Baptizabat enī in forma venturi. Acē. xix. Joānes q̄dē baptizabat docēs in eū q̄ vēturꝰ est vt crederet [et p̄dicans] Ostendit Qualis fuerit in Verbo: Modo: et Materia: et Intentiōe finis. Modo q̄dē cū ōt [p̄dicans] Dicē enī Lhryſ. q̄ p̄dicatio est eoꝝ que sunt supra icelligētū. Doctrina aūt est intellectualiū ⁊ rōnabiliuz. ij. Timo. iiij. Predica ⁊bū: insta opportune ipportune. Talia enī q̄ sunt fidei ñ pñt doceri: sed inspirari necesse est. Sed exterius pñt annūciari. et hec annūciatio p̄dicatio est. j. Jo. j. Quia annūciaui⁹ vob de ⁊bo vite [baptismū] Ecce Materia p quā assueścit ꝓlus: et iducit paulatim ad formā noui sacri. Sic enī p̄cursor baptismi chīi fuit. Qz sicut ōt Beda: Baptismū chīi fuit quo pctā soluunt: suo baptismate (q̄ pctā solui nō pñt) p̄cucurrit. Mūdationē tñ corpis exhibuit: et in chīo ostēdit fore mūdationē mentis. iiij. Reg. v. Lauare septies in Jordane ⁊ recipiet sanitatē caro tua: atq̄z mūdaberꝰ. Per corpale enī op⁹ Joānis venit ad mūdiciā mentꝰ p chīi baptisma [pnīe] Tāgit hic finis. Et intelligit de pnia interiori ⁊ exteriori. Et ideo ōt Luce. iij. Formā scrificatiōis imposuit. Et Mat. iij. dixit: Facite q̄ fructꝰ pnie dignos. Chīsti aūt baptisma exterior ē pniam ⁊ lamētū nō recipit: ⁊ oīa pctā gratꝰ dimittit Ertē reqrit interioreꝝ: hoc est vt sit nō fictꝰ q̄ baptizat Sap. j. Spūsanctus disciplinē effugiet fictuz [in remissionem pctōꝝ] merito pnie: ñ baptismatꝰ. qz Per pniaz ꝑ pctā soluta sūt. Ezech. xviij. Quacūq̄z hora peccator ingemuerit: oīm iniq̄tatū eiꝰ nō recordabor amplius. Hiere. xxxj. Postq̄z ostēdisti mihi: pcussi femur meū ⁊ egi pniam: cōfusus sum et erubui: qm̄ sustinui opprobriū adolescētie mee. Matt. iij. Agite pniam: appropinq̄bit enī regnū celoꝝ.

Et egrediebat ad illū ois iudee regio: ⁊ hierosolymite vniuersi. et baptizabant ab illo in Jordanis flumine: cōfitentes pctā sua.

Hic tangit doctrina ex parte auditoꝝ. Et tangunt Quattuor. Deuotio scz in egrediēdo. Generalitas in affluendo. Obedētia in baptismo suscipiēdo. Lōpunctio ⁊ pnia quā p̄dicauit in pctō cōfitēdo. Et hec patēt in lra. De Prio ōt Duo. Egressum a ꝓtijs: ⁊ Accessum in appropinquādo sctis Dicit igitur [Et egrediebant] ex Proprijs actib⁹: ⁊ Rebꝰ: ⁊ Negocijs. Actꝰ ꝑtinēt ad pctā: et pctōꝝ circūstantias ⁊ occasiōes. Res aūt ꝑtinent ad infirmitatꝰ solacia. et Negociū ad curas. Nihil enī hz hō ꝓtiū nisi pctm̄. Oia alia accepit a deo. j Loꝝ. iij. Quid habes qd nō accepisti. De ē egressu Geñ. xij. ōt: Egredere de terra ⁊ de ꝛgnatōe tua Nūe. xvj. Separate vos a tabernacul⁹ hoim ipiorum [ad illū] Nō enī sufficit egredi nisi pueniat vsq̄z ad illū p doctrine imbuitionē ⁊ exēpli ꝛformatiōez Aliter enī dicēt nobis illud Job. vj. Modo venisti ⁊ videntes penā meā timetꝰ. Deuē. xxxiij. Qui appropinq̄nt pedib⁹ eiꝰ accipient de doctrina eius [hierosolymite vniuersi] In q̄b notāt Prelati [et oīs regio iudee] In q̄b notant subditi. Prelati enī sacerdotū ⁊ regū erāt hierosolymite: ⁊ liberi erāt respectu aliorꝝ. Job. iij. Paruus ⁊ magnꝰ ibi sunt ⁊ seruꝰ liber a dño suo. Ps. xlviij. Quiq̄z terrigene ⁊ filij hoim sil in vnum diues ⁊ pauꝝ. Ammiratio enī tante scrīatis attraxit oēs. [et baptizabant ab illo] Ecce Obedientia qz hoc suadebat Joānes. Egredi enī ad ꝓhetā puū est: nisi obediat ꝓhete. Esa. j. Lauami: mūdi estote: auferte malū cogitationū vīaꝝ ab oculis meis Zach. xiij. Erit fons patēs domui Jacob ⁊ habitantib⁹ hierlm in ablutionē pctōrīs ⁊ menstruate [in iordanis flumine] Sicut p baptizationē tāgit Sacri modū: Ita p Jordanē tāgit figurā pparationē ad baptismū. Jordanis enī interp̄tat aliena descensio. siue hūilis descēsus. Et attēde q̄ fm Hiero. aq̄ supiores affluūt sup intrātē in Jordanē. Aq̄ aūt inferiores separant ⁊ nō attingunt intrantē. Unō Josue. iiij. Cū intrauit arca in iordanē: supiores affluētes ad arcā: stabilitatē ⁊ alteritudinē acceperūt. Inferiores aūt ī deteriꝰ mutate sū. qz defluxerūt ī salsedinē maris. Sic chīo: arca deitatis intrāte in baptizatū: aq̄s p vias rōnis humane q̄ fluūt ad ipm stabilit p mentis continentiā: et exaltat p iusticiā. Que aūt fluūt ab ipso inferiores sunt q̄ ꝑtinēt ad carnis cōcupiam. Et has in deterius mutat amaritudinis eterne. Et sic corpꝰ chīsti alib⁹ nō ꝑficit: sed ī deteriꝰ mutat. j. Loꝝ. xj. Qui māducat ⁊ bibit indigne: iudiciū sibi mandu. ⁊ bi. nō dijudicans corpꝰ dñi. Uel Oportet aliena q̄ nō sunt fm naturā: hūiliter abluere. Sic in figura docet Joānes: et in iusticia exaltari: et inferioribus fluxibilib⁹ in amaritudinē pnie cōuerti. Ps. xlj. Jordanis ꝛuersus ē retrorsū. Geñ. vij. Cū mltiplicarent aq̄: leuauerūt arcā in sublimi. Aque ei p naturā peruietatꝰ ⁊ fecunditatꝰ ⁊ abluiue ⁊tutis in bona sumunt significatōe q̄ cōfluentes exaltāt hoīem ad celestia. Per naturā aūt fluxibilitatis et frigiditatis ⁊ instabilitatis signt ꝛcupiam. Et he debent defluere (alꝰ mutari) in mare. Geñ. j. Diuisit deꝰ aq̄s q̄ erant supra firmamētū ab his q̄ erant sub firmamēto. Dañ. iij. Bñdicite aq̄ q̄ sup celos sūt dño [flumīe] ē est affluētia donoꝝ q̄ ꝑfigurant in chīi baptismate futuro. Ps. xlv. Flumis impetꝰ letificat ciuitatē dei. Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā ⁊ mūdabimi ab oīb⁹ inquinamētis vīs [cōfitētes pctā sua] p̄parando se ad baptisma. Predicabat enī Joānes Luc. iij. Facite dignos fructus pnie. In pnia aūt precedit compunctio: sequitur confessio: et pfectionē inducit satisfactio: et fructus huiꝰ est plena pcti remissio. Jac. vl. Cōfitemī alterutrū peccata vīa et orate p invicē vt saluemini. Josue. vij. Cōfitere pctm̄ tuū ⁊ indica mihi qd feceris. Dicit aūt [pctā] cōtra eos q̄ in ꝛfessiōe narrāt: nō pctā: sed maculant ꝛfessionē: alioꝝ actuū narratōe interposita. Contra qd ōt Esa. xliij. Dic tu iniquitates tuas. Q. d. Alia nō dicas. Cū detestatōe enī eoꝝ q̄ narrantur fit cōfessio. Que aūt nō sunt pctā: nō sunt detestāda. Ps. xxxj. Dixi ꝛfitebor aduersū me iniq̄tatem

ꝗ

alꝰ chīs interā tes

meã dño. hoc ē: iniqtatē narrans: q̃ sola est aduersum me. Sequit [sua] Nõ aliena. Et ꝗ̃ est ꝗ̃ eos q̃ in ꝓfessiõe ꝓdũt alios plus q̃ seipos: Qõ nõ est faciendũ. Rho. xiiij. Unusq̃sq; p̃ se ratõem reddet deo: nõ p̃ alio. Hiere. iij. Leua in directũ oc̃los tuos: ⁊ vide vbi nũc sis ꝓstrata. De ista Cõfessione dicit Ecci. xvij. Uiuꝰ ⁊ sanꝰ ꝓfiteberꝭ. A mortuo ei velut ab eo q̃ nõ est perit cõfessio Esa. xxxix. Uiuẽs viuẽs ꝓfitebit tibi sicut ⁊ ego hodie.

Et erat Joãnes vestitꝰ pilis camelorum: ⁊ zona pellicea circa lũbos eius. et locustas ⁊ mel siluestre edebat.

Dicit ꝗ̃ Qualitatẽ vite: q̃ potꝰ ē in miraculum q̃ ꝗ̃ aliq̃s imitari possit. Et hoc etiam oẽs trahebat ad auditõem (alꝭ audiẽdũ) ⁊ vincebat ad credendũ. Tangit aũt Qualis fuit ī Uestitu. ⁊ Qualis in Uictu. De Domo eni ⁊ familia nulla erat q̃stio in eo q̃ heremi erat incola. De Uestitu notanꝭ Quatruor. Aspitas. Hũilitas: Pauptas. Et hoc in vestimẽto ꝓtegẽte. ⁊ Quarta notat Cõtinẽtia ī veste nõ ꝓtegente. Per pilos eni notat asperitas. Per camelorꝫ pilos hũilitas. Per vestitũ tale: in quo sola est verecũdie, ꝓtectio: notat pauptas. De Aspitate Mat. xj. Quid existis ī deserto videre hominẽ mollibꝫ vestitũ. Ecce q̃ mollibꝫ vestiunt ī domibꝫ regũ sunt. De Hũilitate Ecci. xj. In vestitune glꝰeris vnq̃. De vtroq; horum dicit Job. xvj. Saccum ꝓsui super carnẽ meã. Heb. xj. Circuierũt in melotis: ī pellibꝫ capꝫnis egẽtes: angustiati afflicti q̃bus dignꝰ nõ erat mũdꝰ. De Pauptate dicit Tob. iiij. Pauperẽ vitã gerimꝰ: ſz multa bona habebimus. Psal. Concidisti saccũ meũ: ⁊ circũdedisti me leticia. De Quarto vestimẽto dicit [zona pellicea] In quo notat cingulũ Cõtinẽtie ⁊ castitatis. ⁊ Mẽoria mortis. ⁊ Castigatio ꝓcupiscẽtie carnalis. Zona eī ꝓtinet ⁊ pstrigit. Pellicea: memoriã mortis inducit. Et circa lũbos: loꝰ est cõcupiscẽtie carnalis: mortificatõez significãs. Esa. xj. Erit iusticia cingulũ lũborꝫ eiꝰ. ⁊ fides cinctoriũ renũ eiꝰ. Nec est eni iusticia q̃ debet carni. ⁊ fides q̃ debet vero aie viro: ne suscipiat adulter. Lu. xij Sint lũbi vr̃i p̃cincti. iiij. Reg. j. Uir pilosus ⁊ zona pellicea circa lũbos eiꝰ. In lũbis eni vigor cõcupiscẽtie est. Et ideo de diabolo dicit deꝰ Job. xl. Uirꝰ eius in lũbis eius: ⁊ fortitudo illiꝰ in vmbilico ventris eius. Ecce qualis fuerit ī Uestitu. Sequit [Et locustas] pua aĩalia: oleo esibilia. [⁊ mel siluestre edebat] Mel eni ros viscosꝰ ⁊ spissus calore aeris ī dulcedinẽ digestꝰ: q̃ ad radium solis exiccat ad furuedinẽ ⁊ albedinẽ ꝗnulosã. Idẽ ꝓtinet Lu. iij. Mat. iiij. Locuste aũt in q̃bus est volatꝰ alacer: ⁊ cito decidunꝰ: ꝓcãt saltꝰ gaudiorꝫ cordis diuinũ bonũ in cõtẽplatiõe cõcipiẽtis. Mel aũt ꝓcat dulcedinẽ spũalis cõsolatõis. Iste eni cibꝰ est ꝓprꝰ heremite. De Prio dr Beñ. xlix. Neptalim cervꝰ emissus. Cant. ij. Ecce iste venit saliens in montibꝫ transiliẽs colles. Salit eni in montibꝫ gaudiorꝫ: transiliens colles desideriorꝫ. De Melle dr Cant. iiij. Mel ⁊ lac sub lingua tua

Ecci. xliiij. Hereditas mea sup mel ⁊ fauũ. Aliter aũt locusta plaga Egypti sigꝰ eos q̃ ꝗ verbis ⁊ fide de terra eleuent: nũ decidui sunt in ope depascẽtes virorẽ vtutis dente ꝓcupiscẽtie ⁊ auaricie. Ps. ciiij. Venit locusta ⁊ bruchus. Nos aũt Joãnes sibi incorpauit vbo occidẽdo: et ope chr̃o capiti ecclie incorpando. Prouer. xxx. Regẽ locuste nõ habet ⁊ egredit vniuersa p̃ turmas. Mel aũt silueſtre sigꝰ dulces naturalibꝫ vtutibꝫ: illustres tũ p̃ infidelitatẽ: eoq̃ nõ domitũ p̃ fidem hãt intellectũ. Et hos comedit incorpando fidei venturũ: q̃ñ docuit in eũ q̃ post eũ venturꝰ erat vt crederẽt. Simile Act. x. dr de Petro: macta ⁊ mãduca. Abscis eñ vicijs a pctõrib̃ qd̃ remanet naturale ⁊ mundũ est. j. Reg. xiiij. Computit sup facie agri mel fluens. Et Ibidẽ. Gustaui paululũ de melle isto: ⁊ illuminati sunt oculi mei.

Et predicabat dicẽs: Venit fortior post me:

Hic ponit Testimoniũ. Et hꝫ Duo. Testimoniũ vtutis ⁊ dignitatis ex pte legislatoris: et Testimoniũ diffundẽde gr̃e in Sacro baptismatis. In Utroq; aũt horꝫ q̃dã est cõparatio Joãnis ad chr̃m: minoritatis ⁊ baptismatis Joãnis ad baptisma chr̃i: sicẽ exẽplũ silitudis ad veram cãm gr̃e ⁊ vitatis. In Prio q̃ chr̃i tangit dignitatẽ in vtute in ordine aduẽtꝰ dicens [Veniet] Nõ in ludũ (alꝭ lucrũ) sed ad p̃dicãdũ ⁊ baptizãdũ ⁊ redimẽdum. Mal. iij. Statim veniet dñator quẽ vos q̃ritis: ⁊ angelꝰ testamẽti quẽ vos vultis. Ibidẽ. Ecce veniet ⁊ q̃s stabit ad videndũ eũ: et q̃s poterit cogitare diẽ aduẽtus eiꝰ. Uincit eñ oẽm ãmirationẽ ī altitudie. Excellit oẽ desideriũ ī bonitatis cõsolatõe. ⁊ Oẽm vtutẽ inimici vincit in fortitudine gr̃e redimentis [fortior me] Quis fortior Joãne Qui in matris vtero: vincẽs naturã in occursũ saluatoris exultauit Qui ī diebꝫ iuuẽtutis mũdũ fugiẽs: heremũ hãitauit. Qui spũ dei plenꝰ ad baptismũ venit. Qui deiore viciũ oẽ vicit, Qui in spũ ⁊ vtute Helie saluatorẽ suscepit. Nullꝰ p̃sus p̃ter eũ q̃ sibi fortitudinẽ hãc ministrauit. De q̃ dr Job. ix. Si fortitudo q̃rit: robustissimꝰ ē. Nũe. xxiiij. Deꝰ de Egypto eduxit eũ cuiꝰ fortitudo silis rhinocerotis. Hic q̃ tãfortis cũ veniet fortior me [post me] Nõ dignitate: sed tpe. Mat. xx. Sic erũt nouissimi p̃mi. ⁊ p̃. no. Sic Mat. xj. Qui mior ē in reg̃ celorꝫ (ꝟm opinionẽ hoim) maior est illo.

Cuiꝰ nõ sum dignꝰ soluere corrigiã calciamẽtorꝫ eiꝰ. Ego baptizaui vos in aqua. ille vo baptizabit vos spũsancto

Tãgit Joãnis Indignitas noie hũilitatis. Signo ⁊ vltime hũilitatis obsequio. Dicit de Primo [Cuiꝰ nõ sũ dignꝰ] Esa. xl. Oẽs gẽtes q̃ñ sunt sicut sunt corã eo [pcumbẽs] Ecce Hũilitatis signũ. Ad calciamẽtũ eñ nõ ꝓcũbit nisi iacẽs ī pulvere. Phil. ij. In nomine dñi omne genu flectat: celestiũ: ter. ⁊ ifer. [soluere corrigiã] Notabile ē qd̃ dicit calciamẽtorꝫ ⁊ corrigiã. q̃ ꝟm B ligatos

calcios habuit. Nec ergo nudipes fuit: nec rostratos ⁊ supbos calcios habuit. Et est sensus: Minimi obsequij nõ sum dignꝰ exhibere familiarum. Matth. viij. Sil'c. Non sũ dignus vt intres sub tectũ meum. Uel Mystice: Pes est deitas. et Lalciamentũ hũanitas mortalis. ⁊ Corrigia est vnio vtriusq; nature: quã dissoluere: hoc est sacr̃m itellegere ⁊ exponere nõ est Joãnes idoneꝰ. Unũ Bre. Uenit ad nos calciata diuinitas. Ps. lix. In idumeã extendã calciamentũ meũ. Uel sicut dr Deu. xxv. et Ruth. iiij. Soluẽs calciamẽtũ: accepit alij debitã vxorẽ ⁊ sponsam. et ideo Joãnes cũ spõsus ecclie credi potuisset: nõ vsurpauit sibi nomẽ spõsi: et ideo chr̃istũ noluit discalciare. Sequit [Ego baptizo vos aqua] Introductio est baptismatis chr̃i: p̃ comparationẽ inefficacie baptismatis sui.

Dicit q̃ [Ego baptizo vos aq̃] Quasi Sil'litudinẽ q̃ndã in materia ⁊ actu ⁊ q̃dam baptismatis exhibeo. Et ꝟõ [ego] discretiue. Nõ deꝰ sicẽ supdiximꝰ. Et oportuit q̃ in aq̃. qr Joan. iij. Nisi q̃s renatꝰ fuerit ex aq̃ ⁊ spũ ꝛc̃. In aq̃ eñ Beñ. j. Primo fuit aĩa viuens. Et etiã ideo cõperebat figurã baptismatis in aq̃ p̃cedere [Ille vo] q̃ fortior me veniet: et baptizabit vos interius mundando [in spũsctõ] aspirãdo vtutes: et sctificãdo siue mundando a pctis. Act. j. Joãnes q̃dẽz baptizauit aq̃ vos aũt baptizabimi spũsctõ: nõ post m'l'tos hos dies. Joã. j. Sup quẽ videris spũm descendentẽ ⁊ manentẽ sup eum: hic est q̃ baptizat.

e Tfactũ est in diebus illis: venit Jesus a Nazareth galilee ⁊ baptizatꝰ est a Joãne ī Jordane

D Hic incipit ponere Secundã leonis ꝓprietatẽ Que est Liberalitas in cõicatõe suorꝫ. Cõicatio aũt chr̃i charismatũ est p̃ regeneratõis sacr̃m: p̃ quod: chr̃i ogatõe diffundunt charismata in oẽs regeneratos. Ad ꝟ aũt q̃ ꝟ fieri possit: oportuit q̃ sacr̃o: gr̃a p̃ sacr̃m diffundẽda: infundat. Et aq̃ q̃dẽ infusa est vis regeneratiua p̃ cõtactum carnis chr̃i: in q̃ sicẽ dr Lok. j. habitat plenitudo diuitatis corporaliter. Forma aũt baptismi instituta est ex ipsa p̃sonarꝫ p̃nria. Pater eñ in voce: spũs in colũba: et filiꝰ in carne demõstrati sunt. Effectus aũt baptismi ostensus est aptione celorum. Preterit aũt Marcꝰ exhortatiões ⁊ cõminatiões q̃s fecit Joannes: qr festinat ad leonis ꝓprietates: sciẽs illa p̃ alios euãgelistas esse descripta vel describenda: et eorꝫ vultibꝫ illa magis cõgrua. Diuidit aũt pars ista: in Tres ptes. Scz: Significationẽ aq̃: que ē baptismi materia. et Demõstrationẽ effectꝰ baptismi. et Demõstrationẽ forme opantis scritatẽ. Circũstantia aũt aq̃ sanctificationẽ: sunt Tpis oportunitas: Sanctificantis benignitas: et Eiusdẽ consummatoris ⁊ sanctificatoris pfecta humilitas. ⁊ Ipsa pfectio sctitatis. Tpis ãt ꝓgruitas (alꝭ oportunitas) iportat in Duob̃. Ex Preterito ⁊ Presenti. Ex Preterito cũ dr. (Et factũ est] vicz cũ Joãnes vbo ⁊ facto p̃currẽs viã sctificatori ppparasset. Eccis. iij. Oia tps bñr: et suis spacijs trãseunt vniuersa. Tempus aũt ex Pũti significat cũ

dr [In diebus illis] qñ lux luci succederet ī aptione vitatis. Hoc eñ notat ipsa q̃litas tpis. Ps. xvij. Dies diei eructat vbũ. Lux Joãnis sctificãs soli. Esa. xxx. Erit lux lune sicẽ lux solis: et lux solis septẽplr sicut lux septẽ diẽrꝫ. Qui sũt septẽ sacr̃orꝫ vel donorꝫ illustratiões. Joan. v. Erat Joãnes lucerna ardẽs ⁊ lucẽs: ⁊ vos voluistis ad horã exultare in luce eiꝰ [Venit iesus] ꝓria largitate ⁊ benignitate inducꝰ. vt suã in mũdi clemẽtiũ diffundẽret sanctitatẽ: q̃ oẽs a pctis mundarent. Joel. ij. Benignꝰ ⁊ misericors. Sap. j. Benignꝰ est spũs sapie. hoc est: iesu q̃ est p̃ris sapia. Nomiat aũt Jesum: qr ipsiꝰ est salutẽ diffundere. Matth. j. Ipse eñ saluũ faciet ꝓpl̃m suum a pctis eorꝫ [A nazareth] Hic tangit cõsummatoris hũilitas in duobus: In loco vnde venit: et In eo ad quem venit. Locꝰ duplex: cõis: et minus cõis. Dicit enim [A Nazareth] vbi cõceptꝰ ⁊ educatꝰ fuit: ⁊ designatꝰ p̃ locũ. q̃a flos vtutũ excellẽs in oi honestate: sic se humilẽ p̃buit: vt nõ ad se baptistã vocaret: sed ipẽ de longinquo longo labore venit. Per qd̃ docuit q̃ nos indigẽtes ecclesie mistros debemꝰ querere. Joan. xiij. Exemplũ dedi vob vt quẽadmodũ ego feci vob: ita et vos faciatis. Hic est flos de q̃ dr. Can. ij. Ego flos cãpi. et Esa. xj. Flos de radice iesse ascendet [Galilee] Patria cõis: que trãsmigratio facta interptat: eoq̃ ira sctificatione migrandũ ē ab exilio ad patriã padisi vnde excidimus p̃ p̃mũ pctũ. Act. ij. Oẽs q̃ loquunt galilei sunt q̃ vicz spũm chr̃i acceperũt. Esa. ix. Trãs iordanẽ galilee gentiũ ꝓpl̃us q̃ ambl'abat in tenebris vidit lucẽ magnaz: habitantibꝫ in regione vmbre mortis lux orta est eis [a Joãne] hoie deꝰ. minore maior: vt nullꝰ refutaret ecclie mistrũ se inferiorem. Matth. iij. Ego debeo a te baptizari ⁊ tu venis ad me. Et respõdit Jesus. Sine mõ. Sic eñ decet nos implere omnẽ iusticiam. Glo. ibidem: hoc est pfectam humilitatẽ [Et baptizatꝰ est] Ecce Perfectio sanctitatis ⁊ cõsummatio. Baptizatus eñ tetigit aquã ꝟm q̃ est aqua baptismatis. Nec etiã aqua aliter habet vim regeneratiuaz nisi ꝟm q̃ est materia baptismatis. Et hoc notat vbuz passiuũ baptizatꝰ est: Quod est supletio vbi passiui. Patiẽs aũt sic agit in id a q̃ patit. Tactꝰ eñ ab aqua: ifudit aque vim regeneratiõis. Unũ Esa. xj. Hauriẽtis aquas in gaudio de fontibꝫ saluatoris. iiij. Reg. ij. Sanaui aq̃s istas ⁊ non erit vltra in eis mors neq; sterilitas [in Jordane] q̃ aliena descensio interptat. Uel humilis descẽsus sicut supꝰ dixímus. Et sunt ille aque ꝓria materia p̃ quas aliena. hoc est: pctã innaturalia in mare amaritudis pnie descendũt. ⁊ baptizatꝰ hũilis ab elemento ꝓpter chr̃m sanctificationẽ reqrẽs descendit: aque reuerentiã exhibẽs. Beñ. xxxij. In baculo meo transiui iordanẽ istũ. hoc est: in cruc virtute oẽs trãsuexi. iiij. Reg. iij. Facite aluei torrẽtis fossas ⁊ fossas. Nec eñ dr dñs. Nõ videbitis vẽtũ neq; pluuiã: ⁊ aluꝰ iste replebit aq̃s. Aluꝰ est carnalis aq̃ hũilitas. Fossa ⁊ fossa corda tiorꝫ dei ꝓcitanõ vẽto inanis doctrine circũagitata. Nec pluuia tẽtationũ q̃ domũ in arenã fũdatã euertũt subruãt: et erũt plena aq̃s q̃ sunt flũina gr̃arꝫ.

Et statim ascendẽs de aqua: vidit celos apertos.

J Hic tangit Virtus baptismi ⁊ effectus. Etqꝫ due sunt res Sacramẽti istius. Una ꝓtẽta est ⁊ significata. Alia autẽ significata ⁊ nõ ꝓtenta. ideo Duo hic dicunt. Primo eim̃ Presignat Rem cõtentã ⁊ signatã in ascensu suo de aqua. Rem autẽ signatã ⁊ non ꝓtentã ꝑsignat in aptione celorum: in quibus notat Adeptio beatitudinis. Dic igit [Et statim descẽdit de aqua:] Ualit quidẽ descendit ad ripã. Etquia hũiles sunt aluei aquã rũ: respectu illi⁹ dicit ascẽdisse qm̃ rediuit ad terrã Si aũt ꝓpositio de aqua: notat causam ascẽsus: nõ in capite sed in mẽbris: tunc notant Tria i verbo. Modus gratie baptismal⁹ ⁊ Effect⁹ ⁊ Causa Modus in hoc q̃ dicit [statim] Nescit ei tarda rerum molimina spũsanci gr̃a. Non enim indiget exp̃imento ⁊ tẽpore: Sicut virtus intellectualis. Nec in difficilib⁹ indiget lõga ꝓsecutione: sicut in Moralibus habitib⁹: sed statim infundit se gr̃a spũsanci. Actuũ.ij. Fact⁹ est repẽte de celo sonus tanq̃ aduentẽtis spũs vehemẽtis [ascendit] Ecce Effectus ascẽsiõis de ꝓtute in ꝓtutẽ: quem i se chr̃s demõstrauit ⁊ i alij̃s effecit ꝑs. lxxxiij. Jbũt de virtute in virtutẽ. Esa.ij. Ascẽdam⁹ ad mõtem dñi: ⁊ ad domũ dei Jacob. ⁊ docebit nos de vij̃s suis: ⁊ ambulabim⁹ in semitis eius [de aq̃] que causa est sanctitatis in mẽbris quã caput dẽmõstrauit. Eze.xxxiij. Effundã sup vos aquã mũdã: ⁊ mundabimi ab oib⁹ inq̃namẽtis vestris. Et b̃ signat apti⁹ Lu.iiij. Ubi ꝛ. Jesus autẽ plen⁹ spiritusancto regressus est a Jordane [vidit celos apros] beatitudis viã homini reseratã. Et quo ad hoc dicit baptismus aperie ianuã. Cum ei chr̃i baptism⁹ sit in aq̃ ⁊ spũscto. Beñ. autẽ.iij. dicatur q̃ cherubin ⁊ flãmeũ gladiũ collocauit de⁹ ad custodiẽdã viã ligni vite: Ignis flãme extinguit p sãctificatõem aque. Cherubin autẽ remouet p spiritũsanctũ. Et sic ianua vite reserat: ⁊ via facit ꝑbet Ps̃.cvj. Cõtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos ꝓfregit: suscepit eos de via iniq̃tatis sue. Esa.xlv. Portas ereas ꝓterã: ⁊ vectes ferreos cõfringam. Porte enim sũt maledictões. ⁊ semẽ dãnatõis anti q̃ i sono terribili ꝓnunciate: sic son⁹ eris. Uectes ferrei sunt repagula pcti. Q̃ aũt dicit [celos apertos] vt dic̃ Hiero. nõ intelligit factũ esse reseratõe elem̃tor vl' fractura. Sz est visio occultor (al's celor) que fit spũalib⁹ oculis. Et b̃ est qñ visus i lumine reuelatõis diuie: iam nõ in celo speculi ⁊ enigmatis (in q̃ celãs est de⁹) Nõ in celo figural' (al's figurar) ⁊ i imaginarie visiõis (in qua de⁹ multis ꝓphetar celat⁹: oñsus est) sed poti⁹ in tertio celo i tellectual' ⁊ reuelate veritatis ostendit: et occulta que diligentib⁹ se ꝑparauit apertũ.ij. Lo.xij. Raptũ hmõi i ktũ celũ. ⁊ aud. arcana dei q̃ ñ licet hoi loq̃. Et ideo dicit pluraliter. Apoc.xij. Aptũ est tẽplum dei in celo. ⁊ visa est arca testamẽti ei⁹ in tẽplo eius. Arca est tota (al's rota) diuinar quas deus suis ꝑparauit. Actuum.vij. Ecce video celos aptos: et Jesum stantẽ a dextris dei, Ezechiel'.j. Aperti sũt celi et vidi visiones dei.

Et spiritum tanq̃ colũbam descẽdentem: et manentem in ipso.

Ecce Personar demõstratio p institutionẽ forme sacramentalis. Etqꝫ spũsanct⁹ p attributionẽ diffũdit se ⁊ gratiã: mittit in nos scificãdos. Pr̃ aũt non mittit: vt dr̃ Aug⁹. Et ideo spũsctũs pri mior nob esse dr̃: Jdeo ꝑmo ponit spũsctũ manifestationẽ. Et dr̃ Tria. Auctorẽ scritat: cũ dr̃: spũm sctm̃. Figurari: cũ dicit: tanq̃ colũbã. Missionem aũt ⁊ manifestationẽ: cũ dr̃: descendentẽ zc̃. Dic̃ igit [Et] Supple: vidit Joannes [spm̃ sctm̃] Jdeo baptism⁹ chr̃i est in spũsctõ. Act̃.j. Uos aũt baptizabimi spũsancto. Ucz eim̃ baptism⁹ operet gr̃am vt dispositio disponẽs in subiecto (al's subiectũ) sicut etiam medicina opatur sanitatẽ: tamẽ efficienter homini opat gr̃am spũsctũs [tanq̃ columbã] q̃a (al's que) sine felle esse dicit. qz fellis pcti amaritudo p baptismũ purgat. Ad Heb. xij. Nequa radix amaritudinis sursũ germinans impediat: ⁊ p illã inq̃nent mlti. Et ideo ei q̃ serpẽtinã habuit malicia a Petro dictũ est Act̃.viij. Jn felle amaritudinis et in obligatõe iniq̃tat⁹ video te esse. Nec est colũba q̃ cũ sig̃ miscẽte dei in ramo virẽt⁹ oliue reuersa est ad arcã. b̃ est: ecclia⁹ Beñ. 8 Lant.ij. Lolũba mea in foramib⁹ petre: ⁊ in cauerna macerie. Petra est chr̃s. Foramia vulnera. Cauerna macerie foramẽ later⁹ factũ in ã macerato et exangui ⁊ exanimi corpe. Dis eim̃ passionibus opatur in baptismo per colũbã [descendẽtem ⁊ manẽtem in ipso] Tria dr̃. Benignitatẽ spiritus. Mãsionẽ. ⁊ Plenitudinẽ. Benignitas notat in descẽsu. Nõ eim̃ descẽdit p nature et persone inferioritatẽ: sed p bonitatez iclinãs se nob. Sap. xij. O q̃ bonus et suauis est domine spũs tuus in nobis. Jdeo dicitur cadere Act̃.x. Cecidit spiritus sancrus sup omnes qui audierunt verbũ. Mansionem ad pseuerãdũ. Esa.xj. Et requiescet super eum spũs dñi. Et hoc maxic cõpetit chr̃o. In alij̃s eim̃ inq̃etatur ad minus per venialia. Et ꝛz manet at habitu in sanctis: tamen in cõtinuo actu ⁊ omni modo non mansit nisi in chr̃isto. Joan.j. Qui misit me baptizare in aqua: ille mihi dixit: Sup quẽ videris spũm descendentẽ ⁊ manentẽ super eum: hic est qui baptizat.iiij. Re.ij. Reqeuit spirit⁹ Delie super Helizeum [in ipso] Jn hoc notat Plenitudo spiritus ⁊ demõstratio psone Filij in forma baptismi. Plenitudo eim̃ spiritus est in fonte vnde procedit. A filio autez procedit sicut a patre Unde in euangelio Nazareor legitur in isto loco Descendit in eum fons omnis spiritus. Joan.iij. Non enim dat deus filio ad mensuram spiritum. ibi enim filius spiritum diffundit ad membra vij̃ uificanda. Benedc̃.j. Spiritus domini ferebatur super aquas.

Et vox facta est de celis Tu es filij⁹ meus dilectus: in te cõplacui

Demõstratio est psone patr⁹ vt verũ sit q̃d dicit Jo.xiiij. Pr̃ meus diliget eũ: et ad eũ veniemus ⁊ mãsionem apud eũ faciemus. Tangit aũt b̃ Duo Originem vocis. et Testimonium. Origo im-

portat in hoc q̃ dicit [Vox de celo facta est] Vox q̃dẽ est ꝓbi vehiculuz. Et significat ꝓcessus ꝓbi a paterno corde. Ps̃.cxliij. Eructauit cor meum verbũ bonuz Lant̃.ij. Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Psal.xxviij. Vox dñi super aquas deus maiestatis intonuit [de celo] summe trinitat⁹ a patre. Ps̃.xviij. A sũmo celo egressio eius. Ps̃.xvij. Intonuit de celo dñs: et altissim⁹ dedit vocẽ suã [facta est] qz corpalis fuit in q̃ pater sonuit vt a nob esz audibilis.ij. Pe.j. Uoce delapsa ad euz huiuscemodi a magnifica gl'ia [Tu es filius me⁹] Testimoniũ est patr⁹ Et dr̃ Duo. Testimoniũ vni⁹ cũ patre diuinitatis et spiratiõis. et Testimoniũ acceptabilis opis redẽptionis. Jn Primo dr̃ [Tu] q̃ in carne videt⁹ esse humiliat⁹. Phil'.ij. Exinaniuit semetipm̃ formã serui accipiens [es] Qd̃ est nomẽ dei ineffabile. Exo.iij. Ego sum q̃ sum. Et Jbidẽ. Qui est: misit me ad te [filius meus] Ecce Deitat⁹ cũ patre ꝓnaturalitas. Phil'.ij. Cũ i forma dei eẽt: nõ rapinam arbitrat⁹ est se equalem esse deo. Joã.xj. Ego credidi qz tu es chr̃s filius dei viui q̃ in hũc mũdũ venisti [dilectus] Spiratio cõis patri ⁊ filio qua spirant spm̃ sctm̃. Cũ eim̃ dr̃: dilectus: notat dilectio ꝓcedere a patre in filium: ⁊ a filio in patrẽ ⁊ in nos. Lol'.j. Eripuit nos de potestate tenebrarũ: et transtulit nos in regnum filij dilectiõis sue. Matt.iij. Hic est fili⁹ meus dilect⁹ [in te cõplacui] Acceptãdo op⁹ meriti redemptiõis. Tactus eim̃ dolore cordis intrinsec⁹ penituit me fecisse hominẽ Beñ.vj. Sed nũc cõmotio q̃euit: ad cõplacitũ veni in te: acceptãdo bonũ tuũ p hoie redimendo factũ ⁊ faciendũ: et in baptismo sanctifico ⁊ acepto redẽptos. Lol'.j. Placuit in ipo omnẽ diuinitatis plenitudinẽ habitare: et p eũ recõciliari vniuersa. Prouer.iij. Quasi pater in filio cõplacet sibi. Sic q̃ terminat⁹ pars in qua leo de tribu Juda õmunicatiu⁹ est suorum.

e Statim spiritus expulit eũ in desertum.

R Hic ostẽdit Prophetas leonis qua impetrit⁹ est in occursu cõtrapugnantiũ. Prouer.xxx. Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum. Demõstrat igit Uigorẽ in spũ: et Uigorẽ in corpore: et Uigorẽ ꝑ neqtias spũales. Et item Sup creaturas inferiores: et Ad creaturã superiorẽ. Et hec Quinq̃ per ordinẽ dicit i lr̃a. Primũ est Deuotionis. Secũdũ est Abstinentie corpalis. Tertiũ Uirtut⁹ ⁊ fortitudinis. Quartũ Innocẽtie et ꝑme institutionis ⁊ dignitat⁹. Quintũ Reuerẽtie et honoris. Jn his aũt defecit ꝑm⁹ hõ. Primo eim̃ Per elevationẽ (al's elationẽ) q̃ surrepsit mẽti: spiritus amisit vigorẽ. et Scõo Per appetitũ veriti: corpalis concupie sensit infirmitatẽ. Tertio Per consensum succubuit tentatori. Quarto Propter reatũ: sup ea q̃b⁹ ꝓposit⁹ fuerat amisit dominiũ. et Quinto Per exiliũ ad qd̃ dãnat⁹ fuit: angelor p didit cõsortiũ. De Primo dr̃ [Et statim] Tangit aũt Spũs in deuotõe Impetum ⁊ Uirtutẽ ⁊ Motũ ⁊ Locũ. Impetum tãgit cum dr̃ [Et statim] Ezech.j. Ubi erat spũs impetus illuc gradiebant. Chrys. sup Joannẽ. Magnũ: amor est et igne vehementi⁹: ⁊ non est aliq̃d q̃ ei⁹ ꝓtiũ ipẽ possit sustinere. Job.xxxij. En venter meus q̃si mustũ absq̃z spiraculo q̃d lagunculas nouas dirumpit [spũs] sanctus: q̃ est ꝓtutis diuie vector ⁊ inuector. Ps̃.xxxij. Spũ oris ei⁹ omis ꝓtus cor. Judi.vj. Spũs dñi induit gedeonẽ: et in illa fortitudine confudit ⁊ pstrauit castra madian. Et significat q̃ cõgressuri cũ diabolo: ꝑmo spũ dei in deuotione sunt cõfirmandi [expulit eum] Luc. iiij. dr̃ q̃ agebat spũ. Mar.iiij. q̃ duct⁹ ẽ. Hic autẽ q̃ expulsus. Agit aũt cui⁹ omis actionis spũs est motor ⁊ ꝓncipium. Rho. viij. Quecunq̃z spũ dei agunt hi filij dei sunt. Ducit aũt cui⁹ oẽm̃ eritũ ⁊ ꝓcessum regit sapie spũs. Ps̃.cxliij. Spũs tu⁹ bonus deducet me in terrã rectã. Expellit aũt cuius imper⁹ deuotiõis hoiem non sinit q̃ escere nisi veniat ad dñm. Ps̃.fm Translationẽ Hieronymi Serua me dñe qm̃ in te spaui: ⁊ ñ mihi bñ est sine te. Ps̃.cx. Si dedero somnũ oculis meis ⁊ palpebris meis dormitationez donec inueniã locum dño. Primũ: fit dono ꝓtut⁹. Scõm: gubernatõe luc⁹. Tertiũ aũt impetu charitatis. Can.viij. Lãpades ei⁹ lãpades ignis atq̃z flãmar [in deserto] Loc⁹ ẽ q̃ eti silentij vbi tumult⁹ mentẽ nõ euocat. Osee.j. Adducã eã in solitudinẽ: ⁊ loq̃r ad cor eius. Threñ.iij. Sedebit solitari⁹ et tacebit q̃a leuabit se sup se.

Et erat in deserto quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus: et tentabat a sathana. Eratq̃z cũ bestij̃s: et angeli ministrabãt illi.

Tangit Abstinentia p quã restituit vigor corpori mẽbrorar in ꝑmis parentib⁹ p ꝓcupiscẽtiã pditus. Circa hoc aũt tangit Duo. Locũ ieiunij. ⁊ Lõgitudinẽ. Locũ cum dr̃ [Et erat in deserto] ne puter accessisse ad locũ ꝓpati cibi. Ps̃.lxiij. Pinguescẽt speciosa deserti. Hinc: ꝑmi Religiosi acceperũt q̃ ad desertũ se transtulerũt. qz Jbi Nec delicie ꝓferunt (al's ꝓnũt) Nec fauor laudis: Nec elatio tẽtare pñt. Hiere.ij. Recordat⁹ sũ adolescẽtiã tuã qñ secuta es me in deserto. Jnfra.v. Recedite paulisp i deserto locũ ⁊ requiescite pusillũ [q̃draginta di.] Et ne puter noctib⁹ comedisse: addit [⁊ q̃dra. noc.] Nũer⁹ aũt iste figural' ẽ pnie. Penitẽtie q̃dẽ qz ẽ decia anni. Effect⁹ ãt pnie qz ptib⁹ suis surgit in q̃nq̃ginta q̃ est accessus ad q̃nq̃gesimã iubilei: p quẽ signat remissio pfecta. Hoc ieiuniũ ꝑfiguratũ est in Moyse Exo.xxxiij. ⁊ in Helia iij. Reg.xix. Perfectũ ãt a chr̃o. Moysen illũinauit ad legem intelligẽdã. Heliam ad dñm euexit. Dñs ãt ieiunãs a tẽtatore triũphauit. Et hec tria facit in nob ieiuniũ. Seq̃t [et tẽta. a sath. Tentatio ꝓut b̃ sumit ẽ ꝓpulsus ad illicitũ. Nõ q̃dẽ ab intra: sed ab extra. Tentabat aũt: sed ñ mouebat. Nos ãt qz inti⁹ tẽtat a motu corruptõis sentim⁹. iõ etiã exterior facta tentatõe: iteri⁹ moti ab illicito: tẽtamur. Uñ Jac̃.j. Unusq̃sq̃z tẽtat a ꝓcupia sua abstract⁹ ⁊ illect⁹. De chr̃i aũt tentatõe dr̃ Hebre. iiij. Tentatum per omnia p similitudine absq̃z pcto.

Lu.xxij. Vos estis qui pmansistis mecũ in tentationibus meis. Lbri ergo tẽtatio Ex pte tentatoris fuit tentãtis malicia. z Ex pte chti fuit tentati exercitiũ z victoria. Utrũ aũt p ptinuos q̃dragintа dies tentaret.vel tm̃ semel nõ hic describit: sed Mat.iiij.z Lu.iiij.videt innui q̃ semel z tũc p tria tentabat. Scz. Superbiã Auariciã z Bulã: sicut notatũ est sup Mat. Etqz oia reducunt ad hec q̃ ꝓcupiscunt. Jõ dicit apls z pinducta auẽte. Tentatũ aũt p omnia.j. Jo.ij. Omne qd̃ est ĩ mũdo aut est ꝓcupiscẽtia carnis:aut ꝓcupia oculorũ: aut supbia vite. In his autẽ pmus hõ tentat nihil retinuit nõ corruptũ. Rõnalẽ q̃dẽ p appetitu scie boni z mali. Irascibilẽ p hoc q̃ voluit esse sic dij. z Concupiscibilẽ p appetitũ veriti. Que chs assumẽs vincẽdo restituit. Rõnalẽ q̃dẽ p scturas tentatorẽ reuellẽs. Irascibilẽ regna mundi z altitudinẽ glie contẽnẽs. Cõcupiscibilẽ etiã: in fame naturalia desideria ꝓtinẽs.z totũ hoiẽ nõ tentãdo deũ(als nõ tentatori:sz) deo se bũiliter subijciens[Eratq̃ cũ bestijs] Hic tãgit Restitutio Innocẽtie z honoris pditi in pmis pentib. Sic enĩ dicit Beñ.j. Ille sic fact fuit vt posset volatilibus celi z bestijs terre z piscib maris. Per peccatũ aũt qz hõ honorẽ deo nõ exhibuit: amisit dominiũ z honorẽ quo bestijs platus fuit. Per chti stũ autẽ repat. Job.v. Bestie terre erũt tibi pacifice. In signum hui Daniel inter leones illesus pmansit. Dañ.xiiij. Interi etiã in baptizatis mansuescũt bestie.qñ mitigant motus brutales z aiales. Uñ aialia pacata fuerũt in arca noe. Beñ.vij. Job.xxx. Frater fui draconũ z socius struthionum. [Et angeli ministrabant] Qui enĩ ante viam z reditũ ad vitã phibebãt. zñ aliqñ apparuerunt adorare se pmittebãt:sicut Bene. xvjij.z.xix.et in multis alijs loc. Et Josue.vj. Ubi Josue pnus in terrã adorauit angelũ: Nũc p exaltatõem naturе mistrãt. Non enĩ chs in psona ministerio indigebat:sz chs ĩ mẽbris. Heb.j. Nõne oes sũt administratorij spũs ĩ misteriũ missi pt eos q̃ heredit̃ tem capiũt salutis. Uñ etiã adorari se postea non pmiserũt. Apocal.vlt. Uide ne feceris:ꝓseru enĩz tuus sum z fratrũ tuorũ: deũ adora. Hoc signatũ est.iiij. Reg.vj. Ubi tot mons plen equoꝝ z curruũ igneoꝝ apparuit in circũitu Helisei.

Postq̃ autẽ traditus est Joannes:venit Jesus in galileã:predicans euangeliũ regni dei.

Leo dicit esse Rex bestiarũ. Et hanc prietatem ostendit hic Mare. Hic ei ondit Qualiter leges vite p doctrinã posuit.z Qualit senatus z officiales ecclie(als eius)instituit Quod priũ est Reg] Tangit autẽ hic Duo. Uerbũ vicz cõmunis vocationis ad regnũ.z Vocatões speciales mistrorũ. Uerbũ autẽ cõmune cõis vocatiõis determinat hic a Tẽpore inceptõis. z a Loco vnde pcedit. z a Modo positiõis.z a Materia. Ab ipa vocatione Tẽpus tangit: cum dicit.[Postq̃ autẽ traditus est Joannes] Nõ q̃ immediate p ieiuniũ.xl.diez Joannes tradit sit;sedqz Marcus facta primi anni quando christus cum Joanne pdicauit pterijt. Et propterea etiaz precipue Joãnes sctsit suum euangeliũ: vt illa facta poneneret q̃ ppauca alij posuerũt euãgeliste. Mare aũt in toto pterit qz hmõi ab alio ponẽda puidit. Etqz chs b nõ adeo publice fecit sicut fec postea Uñ Jo.ij.dr. Hoc fecit initiũ signoꝝ Jesus corã discipulis suis:et manifestauit gliam suã. Noluit aũt Jesus manifeste pdicare q̃diu pdicauit Joannes:ne Joanni derogare videret: et sic liuorem discipuloꝝ Joannis ꝛ se suscitaret. qz Joã.iij.cõtinet q̃ facta est q̃stio ex discipulis Joãnis cũ Judeis de purificatiõe baptismat christi z Joannis: Ita q̃ oportuit ipm Joãnẽ liuorẽ p se zelantium mitigare. Alia cã est:quia Joannis officiũ fuit pire z parare viam. et ideo currẽre officio Joannis: nõ debuit palã currere pdicatio chti. Mare igit cũ nõ scribat nisi addendo diminuta circa manifesta facta chti:nõ ponit aliqd eoꝝ que facta sunt currente pdicatione Joannis. Hec igit est rõ eius qd dr.[Postq̃ aũt traditus est Joãnes] in man Herodis q̃ decollauit eũ:sicut dr Matth. xiiij. Tũc in quã opportuno tpe parata via: pcunte angelo[venit] dñator dñs ad remplũ sanctũ suum facere sibi ecclesiã. Et tangit Loci cõgruitas vnde sermo pcederet euangelic:cũ dicit[in galileã] eoq̃ vbi gentes simul z iudei habitabãt: ibi debuit fũdari lapis angularis q̃ fecit vtrũq̃ vnũ: duos parietes gentiũ z iudeoꝝ in se concludens: Epb.ij. Uñ Esa.ix. Trans iordanẽ galilee gentiũ pplus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnã: habitãtibꝫ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Loco aũt sic determinato tãgit Modũ: cũ dicit[pdicans] Predicatio est eoꝝ q̃ sunt super intellectũ:sicut dr Ebrys. Et est Predicare p audientib dicare:hoc est sacrata z dicata ofdere ea q̃ dicunt. Predicator ei tenet ex officio sacrata ostẽdere q̃ dicit. Nõ non tenet Doctor.qz Predicator non habet aliud argumentũ suoꝝ dictoꝝ nisi vitam. Unde Apls ad Rho.xv. Nõ audeo aliqd loq̃ eoꝝ que p me non efficit chs. Sicut dr Mar. vl. Predicare euãgeliũ oi creature. Act.j. Lepit iesus facere z docere. Et subiũgit Predicatõis materiã cũ dicit[Euangeliũ] qd̃ est bonũ nunciũ. Non enĩ nosmetipsos pdicamus:sed iesum chtiстum.ij. Lor.iiij. Non ambulãtes in astutia neq̃ adulterantes ꝓbum:sed in manifestatiõe vitatis cõmendantes nosmetipsos ad oẽm ꝓsciam hoim Ezech.ij. Loqris ꝓba mea ad eos si forte audiãt et q̃escant. Jac.j. Suscipite insitũ ꝓbũ qd̃ põt saluare anias vras. Alie enĩ fabule nõ saluant velut recitatões bufarũ q̃s Questuarij in ducunt:in maiori parte mentientes. Job.xiij. Nunquid indiget deus vestro mendacio vt pro illo loq̃mini dolos. Hoc euãgeliũ nõ habet:cum sit boni gratie z glorie nunciũ:cui etiaz effect nõ est mẽtiri [Regni dei] Regnum autẽ est distributio cõfirmate z pfecte ptãtis in sacris officijs z exercitijs z legib dĩ sicut dr Mat.vj. Primũ q̃rite regnũ dei z iusticiam ei. Sicut dr Lu.j.q̃ regnabit chs in domo Jacob in eternũ:et regni ei nõ erit finis. Seq̃tur Modus vocationis cum subdit

M

Et dicens.Qm̃ impletũ est tempus.et appropiquabit regnũ dei. Penitemi et credite euãgelio.

Tangit autẽ Quattuor.Quoꝝ Primũ ẽ Prefinitiõis impletio ad exhibendũ gram. Scõm est Exhibitoris gtie psentia. Tertiũ ẽ Suasio remotiõis impedimẽti gre ex parte nra. Quartũ autẽ est In gratiã p fidẽ introitus. De Primo dicit. [Quoniã impletũ est tẽpus] quo pater pro misit exhibere gram. Et hoc est tẽpus vbertatis z plenũ. De quo in Ps.lxxiij.dr. Benedices corone anni benignitat tẽ.ij. Lor.vj. Ecce nũc tẽpus acceptabile:ecce nũc dies salut. Hal.iiij. At vbi vẽit plenitudo tpis misit deus filiũ suũ. [Et appropinquabit regnũ dei] p exhibitoris et regis pseniã. Actuũ.xvij. Non lõge enĩ est ab vnoquoq̃ vestrũ. Jo.j. Medius vestꝝ stetit. Lu.xvij. Regnum dei intra vos est. Et ideo dixit latroi Jo. xix. Hodie mecũ eris in paradiso. Hoc regnũ prẽs diu expectauerũt. Abachuch.ij. Adhuc visus pro cul:si morã fecerit expecta eũ: Nobis autẽ prope. Epb.ij. In chro Jesu vos q̃ fuistis lõge:facti est pe [Penitemini] hocẽ: a pena doloris(als pene dolore)teneami. Et sic impedimẽta regni remouebitis a vobis. Lu.iij. Facite dignos fruct peniten̄tie. Mat.iij. Penitẽtiã agite:appropinq̃bit enĩ regnũ celorũ. Sic ei Per hoc q̃ peniteamur: b ẽ: puniamur pena nos tenente ꝓtinue:ad vomitum nõ redimus. Per hoc q̃ penitẽtiã agim:opibus satisfactõis p iusticiã insistim. Per hoc aũt q̃ dignos fruct pnie facimus:dulcedinẽ ꝓtutũ quas p exercitiũ penitẽtie adq̃rimus:cũ delectatõe degustam. Et sic impedimẽta regni a nobis remouemus[z credite euãgelio] hoc est:intrate ĩ gtiã nunciatã. Credere enĩ euãgelio: est cõsentire:et nos ei credẽdo cõmittere ex toto corde. Et his promittit salus. Mar.vlti. Qui crediderit z baptizatus fuerit salu erit. Infra.ix. Oia possibilia sunt credẽti. Jo.iij. Ut oĩs qui credit in ipm nõ pear:sz habeat vitam eternã.

aliẽ forto nõ intelligẽt als

e

Tpteriens secus mare Galilee:vidit Simonẽ et Andreã fratrẽ eius:mittẽtes retia in mare Erant enĩ piscatores.

Premissa vocatiõe generaliter:tãgit hic Vocationẽ mistrorũ Duplicẽ. Uocant enĩ Quidã. In plenitudinis ptãtis successionẽ:Sicut Petrus. Et adiũgit ei coadiuuãs frater Andreas. Et vocant Alij In partẽ sollicitudis:Sicut Joannes cum fratre Jacobo. Et ista duo hic dicunt. Et iõ per istã duplicẽ vocationẽ oĩs vocatio discipulorũ intelligit. In Prima vocatõe Tria tangũtur. Dispositio vocãtis. Actus z vsus vocatoꝝ. z Ipa vocatio. Dispositio autẽ vocãtis notat i Quattuor. In Natura vicz electõis. Stabilimẽto sue eternitatis. Effectu sue pdestinatõis. z Signo sue bone volũtatis. Modus electõnis notat cũ dicit. [Et pteriens] Omnis enĩ eligens q̃sdã ex multis pterit mentis cõsideratõe:pderatõe meritoꝝ, quia aliter sorte:non arte eligeret. Uñ.j. Reg xvj. cum ponerent añ Samuelẽ filij Jsai:pteriens dixit. Nõ hunc elegit dñs. Et sic de oĩb vsq̃ ad David. Uñ ps.lxxvij. Elegit dñs David seruũ suũ: et sustulit eũ de gregib ouiũ pascere Jacob seruum suũ zc. Joã.xv. Non vos me elegist: sed ego elegi vos z posui vos vt eatis z fructum afferat: z fructus vr̃ maneat. Et sic docet nos eligere prelatos. Stabilimentũ sue eternitat notat cũ dr [secus mare Galilee] Non in mari:qz mare tumultuosum:z galilea trãsmigratio facta: significat incõstantẽ tumultũ transeunt huius mundi.j. Lor.vij Preterit figura huius mundi[secus] qd̃ chs iuit Non transiens cũ mũdo: sed ad stabile eternitat vocans suos. Ps.ciij. Hoc mare magnũ z spaciosum manib:illic reptilia q̃ꝝ non est nũer. Dañ. vij. Quattuor vẽti celi pugnabãt in mari magno. Joã.xxj. Uidẽt Jesum stantẽ in litore[vidit] Effectum notat pdestinatiõis. Quos enĩ ab eẽno pdestinando puidit:hos nunc vidẽs p gratie appositionẽ vocauit. Rhom̃.viij. Nam q̃s psciuit conformes fieri imaginis filij sui:hos z vocauit. Jo. j. Uñ esses sub ficupus q̃ te Philipp vocaret vidi te. Uidere enim est oculos miscẽdie in eos figere. Ps.xxxj. In via hac qua gradier firmabo sup te oculos meos. Sic videre est viuificare p gre appositionẽ. Uñ Beñ.xvj. Vocauit locũ videntis z viuent Abraã qz ibi visus est a dño. Sap.iiij. Respectus eius in electos eius. Signũ aũt sue bone voluntat notat in ꝓuenientia noim cum dr [Simonẽ] q̃ obediẽs iterptat [et Andreã fratrẽ ei] q̃ interptat virilis. Exo.xxxiij. Inuenisti gratiam coram me: et teipm vocaui ex noie. Esa.xlix. De ventre matris mee recordatus est nomis mei Signum enĩ optime voluntatis est p nomen scribi in corde filij dei. Apoca.iij. Non delebo noia eorũ de libro vite. Hic aũt in noib ipꝝ notant Tria Quis sit vocandus in plenitudine ptãtis: qz obediens mandat diuis. Quis in adiutorẽ q̃sũ Cardinalẽ: qz virilis a vi ment strenu. et Mutuũ vinculũ societatis notat in fraternitate. Prouer. xviij Frater q̃ iuuat a fratre q̃sũ ciuitas firma. Eccls.iiij Ue soli quia si ceciderit non hz subleuãtẽ. Attẽde q̃ fm historiã Tres fuerũt vocatões discipuloꝝ. Primo enĩ vocabant ad noticiã gre Joan.j. qñ Andreas testimonio Joãnis secut est: et Petrus adductus p Andreã. et Philipp p istos duos. z Nathanael p Philipum. Secundo aũt vocati sunt ad pmissionẽ officij Luc.v. Ubi dr q̃ cũ vocarent:subduct ad terram nauib secuti sũt eũ In hoc enĩ q̃ dr:subduct ad terram nauib notat q̃ ꝓpositum habebãt reuertẽdi ad res q̃s custodie cõmiserant z neccũ reliqrant. Hic aũt z Matth. iiij: Tertio vocati sunt: z omnibus que habebant renũciabant: z secuti sunt Jesum absq̃ ꝓposito reuertendi ad sua [Mittentes retia in mare] Et tangit Actũ z Usum et Rõnem vsus. Notat aũt q̃ lucris intendebant:mittentes retia in mare sine quoꝝ vsu vitam agere nõ poterãt. Ps.cxxviij Labores manuũ tuaꝝ quia mãducabis beat es et bene tibi erit. Beñ.iij. In sudore vultus tui vescẽris pane tuo, Et subiũgit laboris isti rõnem

n

[Erant enim piscatores] hoc est vsu piscatiõis viuẽtes. Patres enim veteris testamẽti pastores fuerunt olim: sicut ois Genesis.xlvij. Patres autẽ noui testamẽti piscatores piscium fuerunt. Hiere.xvj. Mittã eis piscatores multos et piscabunt eos. Lu.v. Duc in altũ et laxate retia vra in capturã.

Et dixit eis Jesus: Venite post me et faciam vos fieri piscatores hominũ. Et protinus relictis retibus secuti sunt eum.

Hic tãgit Vocatio. Et subiũgit Simplex obedientia discipulorũ. Vocatio aũt ponit z subiũgit Ad quid vocant. Vocatio est ad veniẽdũ. z Modũ dicit cum addit [post me] Dicit igit [Venite] relinq̃ndo vestra z vestros. Dan.iij. Nũc sequimur te in toto corde nostro z timem⁹ te. Hiere.lj. Qui fugistis gladium venite ad me z nolite stare. Mat.xj. Venite ad me oes q̃ laborastis z onerati estis [post me] neqz ad dexterã neqz ad sinistraz declinãdo. j. Pe.ij. Seq̃mini vestigia ei⁹. Hoc ei pfectũ est. Et in hoc sequunt idoneitatez: Ut sint vicarij i ptãte: si sint successores z suscitatores vite chri [faciã vos fieri piscatores hominũ] Ecce Ad q̃d vocant. Hoies enim sũmersi in cõcupiscentijs mũdi: capiunt z trahunt ad lit⁹ stabilitatis sagena predicatiõis. Abac. j. Facies homines quasi pisces maris. Matth.xiij. Simile est regnũ celorũ sagene misse in mare z ex oi genere piscũ cõgregãti [Et protin⁹] Dicit ãgit Obedientia Velox z Simplex z Perfecta. Velox in hoc q̃ dicit [ptin⁹] Simplex i hoc q̃ ois [relictis retib⁹] Perfecta in hoc q̃ dicit [secuti sunt eum] De Primo Prouer.xxij. Vidisti hominẽ velocem in opere suo: corã regib⁹ stabit. Sed ẑ. j. Pet.iiij. Nolite pegrinari in feruore qui ad tentationẽ vobis fit. Rũo Q̃ non pegrinabant in feruore: cum iam ante habuerint noticiã z experientiã per alias vocatiões: sicut paulo aũ diximus [relictis] vt sine impedimẽto sequerent. Nõ enim camelus trãsit per foramen acus: nisi deposito gibbo. Et lz census hic relictus parvus sit: tamen affectus attendẽdus est qui maior est in paupe q̃z in diuite: eo q̃ Pluribus indigens plura cõcupiscit. Vnde Mat. xix. Luc.xviij. Ecce nos reliquimus omnia. Mat thei.xxiiij. Qui est i agro nõ reuertat tollere aliq̃d de domo sua [Secuti sunt eum] hoc est perfectum vt dicit Hieronym⁹ z q̃d fecit eos veros discipl⁹os chri. Job.xxiij. Vestigia eius secutus est pes meus. Phil.iij. Sequar aũt si q̃ modo comprehendã in q̃ z comphensus sum.

Et progressus inde pusillum: vidit Jacobum zebedei et Joannẽ fratrem eius: et ipsos componentes retia i naui: et statim vocauit illos. Et relicto patre suo Zebedeo in naui cũ mercenarijs: secuti sunt eum.

Tangit hic vocationẽ scõdam Que est in partẽ solicitudinis vocatorũ. Et tangit Quatuor. Modũ vicz vocantis in vocãdo. Actũ vocator: z Vocationẽ: z Vocator obedientiã. Modũ vocant sicut pus tãgit In Electiõe: z in Eligẽdor vtiõe. z Visor noie z genere. Dicit ḡ. [Et progressus inde pusillũ] dimissis inutilib⁹ ad officium gratie. Luc.iij. Paululũ cũ ptãsissem eũ: inueni quẽ diligit aĩa mea. [vidit] oculis bñplaciti. Benef.xxij. Tu de⁹ q̃ vidisti me. ij. Regũ.xxij. Ponã oculos meos sup eũ [Jacobũ zebedei] Luctatorem ptra vicia: filiũ fugitiui qui fugit mundum. Talis enim eligi debet. Malach. j. Jacob dilexi. Zacha.ij. O o o fugite de terra aquilonis [Et ioannem fratrẽ eius] in quo est gra charitatis z scientie. Hec eni exigunt in eligẽdis. j. Corint.xv. Gra dei sum id q̃ sum. z gra eius i me vacua nõ fuit. Eccli.xx. Homo acharis quasi fabula vana. Acharis est sine gratia. Tales igit vocãdi st Epi. Deẽminat autẽ z Opus istor cum dicit [z ipos in naui] negociatõis [cõponẽtes] post piscationẽ [retia sua] tendiculas lucrorũ suor. Prouer.xxj. Facta est quasi nauis institoris: de lõge portãs panẽ suũ. Vi sũt eni de quib⁹ dicit. Deut. xxiij. Qui inundatiões maris q̃si lac sugunt. propter lucrũ thesauros occultissimos venantes arenorũ. Subiũgit autẽ Vocationẽ istor subdens [Et statim vocauit illos] sciens idoneos fore ministros. Actuũ.ix. Vas electõis erit mihi iste vt portet nomẽ meũ corã gentib⁹ z regib⁹ z filijs isrl. Et sequit Festinata z Simplex et Perfecta obedientia [Et relicto patre suo Zebedeo] viro tãte honestatis z etatis. Et tam ꝓiũcti p naturã vt pt esz tãproficuo vt filijs collaborare. Deut.xxxiij. Dixerũt patri suo z matri suo: nesciõ vos. z fratribus suis dixerũt: ignoro illos. Ps.xliiij. Obliuiscere populũ tuũ: z domũ pris tui. z ꝓcupiscet rex decorẽ tuũ [in naui cũ mercẽnarijs] Mercenarius cui⁹ nõ sunt pisces ꝓprij: sed conduc⁹ est mercede ad trahẽda retia z ad nauigandũ. Et oĩditur hic relictio suor bonor. Phil.iij. Que fuerunt lucra: hec arbitratus sum vt stercora vt christum lucrifacerẽ [secuti sunt eũ] Hoc est pfectionis. Matth.xix. Si vis pfectus esse vade z vende oĩa que habes z da paupib⁹ z sequere me.

Et ingrediunt Capharnaum. et statim sabbatis ingressus in synagogã docebat eos. Et stupebant sup doctrina eius. Erat ei docens eos quasi potestatez hns z non sicut scribe.

Hic incipit oĩdere leonis Quintã ꝓprietatem: Que ẽ Prope fortitudis demõstratio. Propt q̃d etiã hoc aĩal sepe extẽdit vngues: et mouet eos et crura. et ostẽdit ea. z respicit diligẽter: ꝓprie fortitudinis exhibẽs z ammirãs signa. Hec aũt demonstratio in leone de tribu Juda: sic in ꝓma isti⁹ libri glosa cõtinet exhibet p leonem Quattuordecim modis. Primo quidẽ In expulsiõe demõis in synagoga. Secũdo in liberatiõe socrus Simõis Pe

tri. Tertio In mundatiõe leprosi. Quarto In curatione paralytici. Quinto In restituõe man⁹ aride in synagoga in sabbato. Sexto In liberatõe demoniaci a legione demonum. Septimo In restrictione fluxi sanguis tactu mulier. Octauo in suscitatione filie Jairi in domo. Nono In satiãdo q̃nq̃ milia hoim de q̃nq̃ panib⁹. Decimo In expulsione demonis a filia syrophenisse. Undecimo In aptione auriũ z lingue surdi z muti hois. Duodecimo In illuminatiõe ceci extra vicum bethsaide. Tertiodecio In saturãdo q̃tuor milia hoim de septẽ panib⁹. Decimoquarto In liberãdo hoiem a surdo z muto spũ: quem discipuli liberare nõ poterant. Oĩb⁹ his modis demõstrat virtus leonis istius. Sedq̃ in quolibet aĩali nunq̃z est ita vna facies q̃ aliã faciẽ non habeat: Ideo diuidit pars ista in Duas ptes. In q̃z prima Virt⁹ diuia chri sup oẽm naturã: vt dictũ est: demonstrat. Quia ãt ad hoc demonstrat vt fides p̃dicata accipiat: Idcirco in Scõa pte quedã de facie hoimis cui⁹ẽ docere: q̃dam ad doctrinã vite z dispẽsatiõis ecclesie subnectunt: sicut patebit ifra aũ mediũ nomi capli

Etsi obijcit q̃ Matthaeus q̃ faciẽ hois gerit ista ponit. Dicendũ q̃ hoc nõ est incõueniẽs: cũ q̃libet aĩaliũ q̃tuor facies habuerit. Sed Matthe⁹ narrat illa vt demonstret in hoie esse vtutẽ diuinã Vñ narrat ea post sermonẽ q̃ ꝓprie hois fuit. Iste aũt ponit ista ꝓter se: q̃z ostendit vtutez sup oẽm naturã: sicut leonis virt⁹ omnes excedit. Sic igit patet diuisio isti⁹ pris. Opa aũt vtutum q̃ h indunt: ad specialẽ fortitudinẽ leonis indicandã ordinant. Vñ p̃ma q̃dẽ miracula cõiungunt p̃m ea q̃ exigunt ad destructionẽ pcti originalis. Hoc ei Tripl'r cõsiderat p̃m tria q̃ sunt in ipso. Est enim ibi originalis iniusticia in mente q̃ demoni dat potestatẽ in homĩe. Est etiã p̃m fomitẽ ignis cõcupiscẽtie in corpe. Et p̃m infectionẽ corruptiõis in ꝓpagine. Restaurator ḡ nature curã ei⁹ q̃ ad vim demonis in mẽte p̃signat in curatiõe demoniaci corrũpentis hoiem. Cura aũt ei⁹ p̃m restrictiõem z tẽperamentũ ignis ꝓcupie p̃signat in curatõe mulieris a febre. Cura aũt ipsi⁹ p̃m q̃ est infectio ꝓpaginis p̃signat in leprosi curatiõe. Sic igit iducuntur ista tria miracula capli isti⁹. Exponam⁹ igitur ista tria: Postea ꝓcedemus vlteri⁹ diuidẽdo. In Primo ḡ miraculo Duo sunt notanda. Quorum Primũ est Excitatio ad miraculum. z Scõm est Perfectio isti⁹ miraculi. De Excitantib⁹ aũt ad miraculũ: dicit euãgelista Virtus manifestatiõem. et Virtus ammirationẽ: post q̃z ostẽsa est. Ad virtutis ostensionẽ exigunt Tria. Loc⁹ Solennis Lõis et Proprij. et Tps solenne. et Ipsa vtutis expssio. De Loco cõi solenni ois [Et ingrediunt capharnaũ] q̃ fuit galilee metropolis: z ideo solennis ciuitas: in qua etiã Jesus plurima fecit miracula: Matth.xj. Tu capharnaũ nunq̃d vsq̃z ad celum exaltaberis. Ps.lxxxvj. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Unde dixerũt Judei. Quãta audiuimus facta in capharnaũ Lu.iiij. Unde etiaz interptat villa pulcerrima. Vel: villa cõsolatiõis. Postea subiungit de solenni tpe dicens [Et statim sabbatis] quando voces ꝓbetar legebant z feriantib⁹ iudeis plures conuenerunt. Esa.lviij. Si auerteris a sabbato pedem tuum facere voluntatez tuam in die sancto meo: vocaber sabbatũ delicatum z sanctũ dñi z gliosum. Congruum aũt fuit tempus vt in die quietis in deo solo q̃escere doceret p vtutis diuine ostensionẽ. Esa.vl. Erit sabbatum ex sabbato: et ideo op⁹ ab institutione mundi pfecit sanctificauit sabbatũ [ingressus synagogam] Loc⁹ solennis p̃uatus vbi erat cõuent⁹ populor. Sicut enim ecclesia ois apud nos congregatio fidelũ: et ipsa aula in qua congregant: etiaz ois ecclia: Ita apud Judeos: z ꝓpl⁹us Judeor dicebat synagoga tunc: et etiã aula in q̃ congregant Ps. xxxiiij. Confitebor tibi in ecclia magna: in populo grauiꝓ laudabo te. Ps. vij. Synagoga populor circũdabit te. Deinde ponit Veritatis z virtutis ostensio cum ois [docebat eos] Sap. viij. Sobrietatẽ z prudentiã docet: z iusticiã z vtutez: quib⁹ est in vita nihil vtilius hominib⁹. Esa.xlviij Ego dñs docens te vtilia. Matt.v. Aperiens os suum docebat eos: dicens. Beati zc. [Et stupebant omnes] Hec est Ammiratio vtutis ostense. Stupor enim motus est cordis p systolen in magno apparẽte [sup doctrina eius] Necesse ei fuit q̃ verbum increatũ vehens se in verbo creato in aures: efficacissime sonaret. Et hoc notat Hebre. iiij. Viuus est enim sermo dei z efficax z penetrabilior oi gladio ancipiti: ꝓtingens vsq̃z ad diuisionẽ anie z spũs z compagũ q̃z ac medullar et discretor cogitationũ z intẽtionũ cordis. Et subiũgit rationẽ stuporis cũ ois [erat enim docens eos q̃si ptãtem hns] Tripl'r, qz Virtute vite ostendebat. Signis confirmabat. et Virtute increata incorporata: in voce creata sonabat. Luc.iiij. In potestate fuit sermo ipsi⁹. Matt.vij. Erat enim docẽs eos q̃si ptãtem habens: z non sicut scribe eorum z pharisei. Et hoc est q̃d subiungit [et nõ sicut scribe] Vi enim vecundia turpis vite repssi: z nõ de oi vtute sibi conscij quasi mortua dabant vba. Vñ de illis ois Mat.xxiij. Dicunt z nõ faciũt. Rho.ij. Quid aliũ doces: teipm nõ doces. Cõtra q̃d Eccli xlviij. ois. Surrexit Helias: vba eius sicut facula ardebant. Lu.vl. Fuit vir ꝓpha potens in opere et sermone corã deo z oi ꝓplo. Hac igit ptãte excitatio facta est ad miraculũ faciẽdũ.

Et erat in synagoga eorum hõ in spiritu immundo

In trib⁹ ãt tangit h Miraculi pfectio. Primo enim ponit Demonis coactam confessionẽ. Secundo Virtutẽ chri ad demõis expulsionẽ. Tertio ponit Miraculi pfectionẽ: adiungens eius de vtilitatem Dicit igitur [Et erat in synagoga eor] Forte p se veniens. Vel: forte adduct⁹ fuit ad locũ sanctũ vt ibi liberaret. Sic Gen.xxviij. Vere loc⁹ iste sanct⁹ est: z ego nesciebã. Frequentia enim virorũ sanctor dat loco reuerentiam [hõ in spũ immũdo] Virtute locutõis oĩdit q̃ i ptãte erat p̃sidentis sibi z immundi spũs. Dicit aũt spũs immundus ab effectu: qz immunda suadet z facit et loquit. Unde Mat.xij. Cum immundus spũs exierit ab homie. j. Reg.xvj. Spũs dei bon⁹ recessit

a Saul: et exagitauit eũ spũs nequã a dño. Et sic spũs immundus habitat in mente puersi homis.

Et exclamauit dicẽs. Quid nobis et tibi Jesu Nazarene? Venisti pdere nos? Scio q̃ sis scũs dei

Ecce Confessio coacta demonis. Et dicit Tria. Primo eũ confiteť nihil in chro esse cõe cũ demone. Et hoc est testimonium liberrime innocẽtie chri. Secdo Cõfiteť ẏtutẽ damnãdi demones habere chrm. Tertio Cõfiteť chrm esse deo acceptuz. Primũ est Perfecte scitat testimoniũ. Secũdũ Magne ptãtis pconiũ. Tertiũ est Recõciliatõis dei z hois signũ veridicũ. Dicit igiť [Quid nobis] demonib [et tibi] Suple cõe: egressus ỏ radice Jesse: z educat in floze ẏtutis [Jesu nazarene] Q.d. In oib ex cõceptu viri z mulieris natis (Quia Eph.ij.dr: Filij ire nascunť) aliqd cõmune habuim vel habem. Ps.l. Ecce eũ in iniqtatibus cõcept sum: z in pcis concepit me mať mea. In te aũt de ẏgine nato nihil cõe inuenimus ij. Cor.vj. Que conuentio chri ad belial: aut q̃ pe lucis ad tenebras. Sap.vij. Sapiẽtia vincit malicią. Ecce confiteť demõ se nihil iuris in chro habere. et ideo cum inter mortuos oẽs: liber sit chrs: alicui peccato non obnox: extendens in eũ manũ malignus: ius amisit primũ [Venisti añ tẽp pdere nos] Ecce Ptãtis pconium. Tps aũt pditionis demonũ Triplex est. Perdit eũ in miseria fuit in pmo casu. Perditus in carceris horore erit in extremo iudicio. Perditus aũt i diminuta ptãte erat in chri passione. Et hoc tps diminure ptãtis nondum demon instare putabat. et ideo iam pdi suam ptãtem añ tps clamauit. ij. Peť. ij. Rudentib inferni detractos in finẽ reseruari condemnandos. Unde Eph.vj. Non est nobis colluctatio aduersus carnem z sanguinẽ: sed aduersus mũdi rectores tenebraz hax contra spũalia nequitie in celestib. De tpe aũt dr Apoca.xij. Descendit ad vos diabolus hns iram magnã: sciens q̃ modicum tps habet [Scio q̃ sis sanct dei] Et sic deus homi est ex pte recõciliãdus. Esa.vj. Sanctus sctũs sctũs dñs deus sabaoth. Sctũs eũ in natura. Sctũs in opere. Sctũs in oblatione siue hostia. Joã.xvij. Ego p eis sctifico meipm Sed obijciť q̃ fm hoc demones sciebant chrm esse filium dei. Contra qd dicit Apls. Quẽ nemo pncipũ huius seculi cognouit. Si eũ cognouissent: nunq̃ dñm glie crucifixissent. hoc est: crucifigi persuasissent. Responsio. Nõ scituerũt: sed vehementer putauerunt ex sanctitate z testimonio Joãnis: z operum ptãte. Et hoc b vocať scire

Et cõminat est ei Jesus: dicẽs Ommutesce. et exi de homine

Hic notať virtus in demonẽ. Et dicit Duo. Cõminationẽ. et Imperiũ. Cõminatio signat excedẽrem in chro ptãtem. Cõminatiõe aũt vtiť. q̃ Efferata malicia non reprimiť nisi timore penaz. Unde Jaco.ij. Demones credũt z cõtremiscunt. Verbo eũ tracti (al's tacti) credunt: et iudiciũ eius contremiscũt. Ps.cxj. Pctor videbit z irascetur: dentib suis fremet z tabescet. Hic eũ pctor diabol ẽ [dicens Tace] Duo dicit cõtra duo. Quia eũ clamauit dr [ommutesce] Quia vexauit dicit [exi ab eo] Ommutesce aũt dr. q̃ Eccli.xv. dr. Nõ est speciosa laus in ore pctoris. Ps.xlix. Peccatori dixit de: q̃re tu enarras iusticias meas z c. [Exi] Non tam loco q̃ vexatiõe. Int eũ psidens vexabat eum. Act.x. Pertransibat bñfaciẽdo z sanando oẽs oppssos a diabolo. Lu.iiij. Exibant demonia a multis. Matth.xij. In digito dei eĩcio demonia.

Et discerpens eũ spũs immundus: et exclamãs voce magna: exijt ab eo.

Hic ponit Miraculi effectũ z pfectionẽ. Effectum aũt notat in Trib. Vexatiõe exeuntis. Clamore fugientis. et Exitu recedentis. De Prio dr [Et discerpẽs eũ] Alia lra habet [cõuexãs] Et notať in hoc malicia demonis. Sed videtur cõtrariũ: qa Luc.iiij. dr q̃ piecit eum in mediũ: et nihil illi nocuit. Sed ad hoc Dicẽdũ q̃ Discerpẽdo: sicut dr Marc: Proiecit eũ in mediũ sicut dr Lucas. Sed hoc qd dr: nihil illi nocuisse: refertur ad hoc q̃ nullũ mẽbr amputauit. Innuiť etiam q̃ nullus liberať a demone nisi discerpať p cõpũctionem. Joel.ij. Scindite corda vra z non vestimenta vestra [et exclamãs] molestia diuine pẽsentie [voce magna] ab interioribz exeũte demone. Iste est rugit de quo dr.j. Peť.v. Aduersari vester tanq̃z leo rugiens q̃rit quẽ deuorer: cui resistite fortes in fide. Lu.iiij. Exibãt demonia a multis clamantia z c. [Exijt ab] Notať q̃ intus fuit in visceribz z spiritib: z sanguine manens z conturbans compbẽsiones ipsi. Et notať in hoc liberatio hois. Esa.xix. Clamabunt Egyptij ad dñm a facie tribulantis: z mittet eis saluatorẽ z propugnatorem qui liberet eos.

Et mirati sunt omnes: ita vt cõqrerent inter se: dicẽtes. Quidnã hoc est? Quenã doctrina hec noua? Quia in ptãte spiritibus imũdis imperat: et obediunt ei. Et pcessit rumor eius statim in oẽm regionem galilee

Fructus miracli importať b Dupler. Particularis in pñtib. et Uniuersalis in his ad q̃s fama puenit. In Presentib aũt sunt Quattuor. Uia videlicet de ignorãtia ad fidem: q̃ est ammiratio. et Inq̃sitio potẽtie facti. et Questio de doctrina. et Lã triũ istorũ que dicta sunt. Primũ notať cũ dr [Et mirati sũt vniuersi] Job.ix. Qui fać magna z inscrutabilia z mirabilia q̃z ñ ẽ nũer. Esa. xxv. Bñificabo te q̃ fecisti mirabilia [ita vt inq̃. inter se dicẽtes] Ps.cxxviij. Mirabilis facta est scia tua ex me: cõfortata ẽ z nõ potero ad eã [Quidnã est hoc] Questio est de ptãte operis. Esa.xliij. Ego facio noua ne memieriť por. Apoca.xxj. Ecce noua facio oia [Quenã est hec doctrina] Questio est de doctrina. Act.xvij. Simile. Ubi Athenieses dixerũt Paulo. Possum a te scire q̃nã est hec doctrina. Noua eũ q̃dã infers auribus nostris. Et subiũgũt Cãm tante ammirationis z inq̃sitõis [q̃z in ptãte] ẏbi solius quo dixit z facta sũt oia. Et hoc est etiã [spiritibus imperat] q̃ sunt potentiores oi carne. Job.xlj. Nõ est ptãs sup terrã que possit ei compari q̃ fact est vt nullũ timeret [et obediũt ei] Quia sicut dicit Greg. Illi militat etiã id qd p maliciã voluntatis obstat. Sic eũ inimicos suos ponit scabellu pedum ei [Et pcessit] Generalis est Utilitas in his ad q̃s fama facti peruenit [rumor ei] fame [statim] audito miracło [in oẽm regionẽ galilee] q̃z in ciuitate metropoli vndiq̃z de terr ad iacentib ꝓfluxerant q̃ famã facti dispserunt. Hic est chri bon odor. ij. Cor.ij. Odorem noticie sue spargit p nos in oi loco. Can.iiij. Odor vnguẽtorum tuoz sup oia aromata. Eccli.xli. Memoria ei in cõpositiõe odoris facta est op pigmentarij In oi ore q̃si mel indulcabiť memoria eius.

Et ptinus egrediẽtes de synagoga: venerunt in domũ Simõis z Andree cũ Jacobo z Joanne

Tangit Scõm miraculũ In q̃ declarať Ptãs sup incendiũ fomitis z mollicie corporalis. Et dicũtur Duo. Perfectio vicz miracli ꝑticular. z Propagatio gre vniuersalis (al's vtilitas aut vltras) in oẽs. Perfectio aũt miraculi tangiť in Tribus In Aduentu saluatoris. In Indigẽtia salutis. z In Adiutorio gratie. Et hec plana sũt in lra: nec oportet vlteri diuidi de aduẽtu saluatoris vt modica Dicens [Et ptin] amiditate etiã alios iuuandi. Ps.cxlvij. velociter currit sermo ei [egredientes de synagoga] in qua virtus est ostensa sup spũm vexantẽ immundũ [venerũt in domũ Simonis] Sed nonne Petrus erat de Bethsaida: sicut dr Joã.j. Qualiť q̃ in Capharnaum habuit domũ. Rño. Uxor ei fuit in (al's de) Capharnaũ. et ꝓter illam affinitatẽ dom matris vxoris sue dr domus Petri. Dicit tñ Stephan q̃ dom Petri: non dr possessiue. sed ad quã declinare cõsuevit cã vendendi pisces. Et hac etiã familiaritate vxorem duxit de domo illa. Hec aũt domus dr etiam Andree ꝓter inseparabilitatẽ eorũ in lucri z negociatiõe (al's negociationẽ) piscũ: qm̃ z lucra z expẽsas cões agebant z habebant [cũ Jacobo z Joãne] Ecce Mistri: magni medici: obedientia pcepti: virilis ẏtuti: lucra tẽtatiõis: et gratia deuotõis: Jam exemplo docuit fieri: qd precepturus erat p apl'm. Jaco.vl. Infirmať q̃s in vobis inducat pbros ecclesie z orent p eo: et oratio fidei saluabit infirmũ.

Recumbebat autez socrus Simonis febricitans

Ecce Indigentia salutis. Et tangit Tria. Uirtũ destitutionez: q̃z [Recumbebat] magnitudine egritudinis delecta. Esa.xxxviij. Quasi leo sic contrita sunt oia ossa mea. Tangit Scõo Cũ bonis affinitatem: et q̃z ideonea sit ad curationẽ cũ dicit [socrus Simonis] vt in ea attenderet (al's eo accẽderet) affect discipuli. Simile. ij. Macha. iij Onie pontifici gras age: ꝓter illũ eũ tibi vita donať. Tertio tãgit Spẽm infirmitatis cũ dr [febricitans] Lu.iiij. Socrus aũt Simonis tenebatur magnis febrib: z rogauerũt eũ p ea. Et significat Incendiũ fomitis in natura bũana. Osee. vij Ipse succensus q̃si clibanus.

Et statim dicũt ei de illa. Et accedens eleuauit eam: apprehensa manu eius

Hic ponit Curatio in Quattuor. In Intercessorũ suffragio. In vicinante sibi remedio. Que sequiť Curatio. et Ad ꝓstinũ vigorẽ restitutio. Dicit igiť [Qui statim dicunt ei de illa] Sed Mat.ix. et Lu.iiij. dicunt intercedendo p ea. Jaco.v. Orate p inuicẽ vt saluemini: multũ eũ valet depcatio iusti assidua. Prouer.x. Desiderium suum iustis dabiť [Et accedens] vicinãdo ad salutem. Lu.x. Appropians alligauit vulnera ei. Accedit eũ cum p pniam inclinať. Deut.iiij. Nõ est alia natio tãgrandis q̃ habeat deos appropinquantes sibi: sicut dñs de nostri adest oib obseratiõib nostris [leuauit eam] Curatio est. Et est leuatio corpis signãs leuationẽ ad celestia mẽtis: vt q̃ pri estu fomitis in carnis cõcupia pstrata languerat: nunc ab estu vicioz temperata celestia petat. Threñ.iij. Leuem corda nostra cũ manib ad celũ. Col.iij. Que sursum sunt sapite non que sup terram [apprehẽsa manu] Ecce Virtutis restitutio. Significat eũ man quã apprehendit: opus qd gratia dei ad pfectũ pducit. Esa.xlv. Luius apprehẽdi dexterã vt subij ciã illi gentes. Ps. lxxij. Tenuisti manũ dexterã meam: z in volũtate tua deduxisti me: et cum glia suscepisti me.

Et continuo dimisit eã febris: et ministrabat eis.

Tangit Demõstratio sanitatis In purgatiõe febris: et Deuotõe gratarũ actiõis. In q̃ notať indicium restituere ẏtutis. Dicit igiť [Et cõtinuo dimisit eam febris] Nõ eũ ẽ mora. q̃z Uelle suum: fecisse est. Ps.cxiij. Oia q̃cũq̃z voluit dñs fecit in celo z in terra. Hester.xiiij. Si decreueris salvare nos ꝓtinuo liberabimur [et ministrabat eis] vires q̃s accepit: gras agens: in obsequium sui saluatoris exercẽs. Ps.lviij. Fortitudinẽ meã ad te custodiã. Lu.v. Simile: Martha satagebat circa freq̃ns misterium.

Uespere aũt facto: cum occidisset sol: afferebant ad eum oẽs male habentes et demonia habẽtes: et erat oĩs ciuitas congregata ad ianuam. Et curauit multos q̃ vexabant varijs lãguoribus. et demonia multa eijciebat: et nõ sinebat ea loqui: qm̃ sciebant eum

R Hic tangit Jn omnes ꝓpagatio salutis. Et docemur ꝗ Tria. Quoꝝ Primũ est Jn optiꝫ bñficentie ad primoꝝ vtilitatẽ cõicatio. Secundũ aũt est Aliqñ extra tumultũ ꝓter q̃erem ad solitudinẽ cõtemplatiõis declinatio. Tertiũ aũt Cum nos ꝓt moꝝ necessitas reqrit: ad intendendus instructiõi primoꝝ: reuocatio. Et hec patent in lra. Jn Prio hoꝝ rursus Tria cõtinent. Scz Salutꝭ z eruditionis indigentia z auiditas. Dñi exhibentis salutẽ: gratuita benignitas. et Jn declinãda laudis gloria in magnis q̃ fecit hũilitas. Dicit igit circa auiditatẽ eruditionis z salutꝭ: determinãs Tẽpor ꝭ opportunitatẽ. z Salutꝭ expectate auiditatẽ: et Desiderãtiũ instantiã z multitudinẽ. Tepꝰ eñ opportunũ innuit cum ꝛt [Vespere aũt facto] Mirabilis ꝓpti deuotio q̃s nec instans nox retrahit ab auiditate salutis [cũ sol occubuisset] et tenebre essent: qñ horrent hoies ambulare. Longruit aũt mysterio q̃a vespa finis est mundi. occubitꝰ solis: moꝛs chꝛi q̃ salutẽ in oẽs ꝓfundit. Ps. cxxxviij. Nox sicut dies illũinabit: z nox illũinatio mea in deliciis meis. Joan. xij. Qui sequit me nõ ambulat in tenebris: sed habebit lumẽ vite. Esa. lx. Ambulabunt gẽtes in lumine tuo zc. [afferebãt ad eũ] auiditate salutis [oẽs] q̃ habebant infirmos: ꝛt Mat. ix. [oẽs male habentes] in corpore [et demonia hñtes] et ideo languẽtes in mẽte. Mat. xj. Venite ad me oẽs q̃ laborat z onerati estis: et ego reficiam vos [Et erat oĩs ciuitas congregata] Nec. viij. Erat oĩs ꝓpl'us congregatꝰ q̃si vir vnus: z steterũt añ Neemiã [ad iaꝛuam] hoc est fidei introitum. Joan. x. Ego sum ostium: ꝑ me siq̃s introierit saluabit [et curauit multos] gratuita benignitate [Multos] aut curauit efficiẽter q̃ oẽs curare potuit sufficiẽter si se ad curam ꝓparassent. Ja. j. Dat oĩbꝫ affluenter et nõ improperat. Vester. j. Largitꝰ est mũera iuxta magnificentiã ꝑncipalẽ [q̃ verabant varijs lãguoribꝫ] in corpe [et demonia multa eijciebat] de eis q̃ verabant in mente Ut oñderet se habere ꝓtãtem sup spũ z carnẽ: Cõtra Manicheos z curã salutꝭ vtriq̃ impendere. Vñ Mar. vl. hec duo ctiã cõmittit discipulis in ꝓte. Jn noĩe meo demonia eij̃ciet. Et post pauca. Sup egros manꝰ imponet z bñ habebũt [et nõ sinebat ea loq̃] Declinatio inanis laudis ꝑ hũilitatez. Et notat ꝙ laudẽ a malis nobis factã ommutescere faciamꝰ: q̃uis de veris z scitꝭ sit aliqñ. qz ad iactantiã ꝓferrur. Et hoc est qd ꝛt [qz sciebant eũ] ꝑsumptõe operꝝ: nõ vitare ꝓfecta sicut sup̃ diximꝰ. Ps. cxiij. Oleũ autẽ pctõris nõ impinguet caput meũ. O see xij. Effraim pascit ventũ z sequit estũ. Non eñ vadit emere oleũ cum vꝫginibꝫ fatuis: sed pocꝰ accẽdit cũ prudentibꝫ lãpades vt videat viã salutis.

Et diluculo valde surgẽs egressus abijt in desertum locum: ibiq̃ orabat.

Hic docet nos a tumultu aliqñ segregatos cõtemplationis petere secretũ. Et circa ꝗ ꝛt Quiq̃. Mẽtis desideriũ Jn hoc ꝙ dicit [diluculo valde] Esa. xxvj. Spũ meo in ꝓcordijs meis de mane vigilabo ad te. Prouer. viij. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Scõ dicit Mẽtis in deũ erectionẽ (al's directõez) cum addit [surgẽs] Ps. xxiij. Ad te leuaui aiam meã. Cant. iij. Surgã z circũibo ciuitatẽ: querã q̃ diligit ania mea. Tertio subiũgit A tumultu seq̃strationẽ: cũ dicit [egressus] A suis. A se. et A turbis. Geneb. xxij. Expectate me ꝗ cũ asino: ego z puer illuc vsq̃ ꝓperãtes cũ adorauerimꝰ reuertemur ad vos. Quarto addit Desideriũ in deũ ꝓfectuz: cũ dicit [ibat] Ezech. j. Ibant in similitudinẽ fulguris coruscantis et erat in medio splẽdor ignis ꝑ ignitũ cordis desiderium. Quinto subiũgit Locũ z opꝰ: cum dicit [in desertum] mundi occupatiõibꝫ remotũ: in q̃ erudini sensuum non vicinũ: ab instantia suorũ sequestratũ: hoc est desertũ: ad cuꝰ interioza minauit greges Moyses cum videret dei visionẽ magnã Exo. iij. [ibiq̃ orabat] Ecce opus. Oratio aũt vt ꝛt Augꝰ: est pius affectꝰ mentis in deũ directus. Joan. iiij. Veri adoratores adorabunt patrẽ in spũ z veritate. Nam z pater tales querit qui adorent eum.

Et ꝓsecutus est eum Simon: z qui cũ eo erant. Et cũ inuenissent eum: dixerũt ei. quia omnes querunt te. Et ait illis. Eamus in ꝓximos vicos z ciuitates: vt z ibi ꝓdicem. Ad hoc eñ veni.

Ecce Jterata reuocatio (al's vacatio) ad bñficẽtie opera. Et tangunt Tria. Jnuitatio discipulorꝫ Cõsensus dñi ad ꝓdicandũ z bñfaciendũ. z Sue beniuolentie debitũ. De Primo ꝛt ꝓmo inuitãtes [qz ꝓsecutus est eũ Simon] q̃ vertex futurꝰ erat apl'oꝝ [et q̃ cũ eo erant] q̃ attingere meruerunt ad sue cõtemplationis secretum. Joan. xvij Volo pater vt vbi ego sum: et illi sint mecũ vt videant claritatẽ meam [Et cũ venissent ad eũ] ausu familiaritatꝭ [dixerunt ei] inuitantes eum ad bñficentie opera. Sicut z Moyses de deserto missus est ad ꝓsequentes Exo. iij. Et Joãnes de deꝛto facta sup eũ manu dñi missus ẽ ad ignorãtes Lu. iij. Et Helias ad incredulos z errãtes de deserto missus est. iij. Reg. xix. [Et cum inuenissent eũ dicunt ei] eũ inuitãtes [qz oẽs q̃runt te] Cant. iij. Querã q̃ diligit ania mea. Esa. lv. Querite dñm dum inueniri potest: inuocate eum dum ꝓpe est. Ps. ciij. Querite faciem eius semp. [Et ait illis] obediens ad bñfaciendum [Eamus] ꝓfectu verbi [in ꝓximos vicos] ordinata charitate que ꝓtius curat de ꝓximis q̃ de longinq̃s. Jn vicis aũt habitant rusticani pauperes. Sic igit notant in verbo Quattuor. Profectus verbi et operis. Ordo charitatis. Cura salutis generalis sine ꝓsonarũ acceptione. et Doctrina pietatis. De Profectu vbi z operis Joan. xv. Elegi vos vt eatis et fructum afferatis. Matth. x. Jte: ecce ego mitto vos. De Ordine charitatis Cant. ij. Ordinauit in me charitatem. j. Timo. v. Siquis suoꝝ z maxime domesticoꝝ curã non habet: infidelis ẽ z ifideli deterior. De vicis z ciuitatibus in quibus z parui in vicis z magni in ciuitatibus habitant Cantic. iij. Circũibo ciuitatem ꝑ vicos z plateas. Sap. vij. Pusillum et magnum ipse fecit: et equaliter est ei cura de omnibꝫ. Jaco. ij. Nolite in ꝓsonaꝝ acceptione habere fidem dñi nostri Jesu chꝛi glorie. Rhom. ij. Nõ eñ est distinctio. omnes eñ peccauerũt z egent gloria dei [Et ibi predicemus] Ecce Doctrina pietatꝭ. q̃a nõ inani ꝓdicatione: sicut sepe diximus. Prouerb. j. Sapientia foris ꝓdicat: in plateis dat vocem suã Prouer. v. Deriuent fontes tui foras: et in plateis aquas tuas diuide [Ad hoc eñ veni] Recognoscit se huiꝰ bñficentie debitorem ex fine aduentus sui. Joan. xviij. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum vt testimoniũ ꝓhibeam veritati.

Et erat predicãs in synagogis eorum et in omni galilea: et demonia eijciens. Et venit ad eum leprosus deprecãs eum: et genu flexo: dixit. Si vis potes me mundare.

U Hic incipit Cura originalis ab infectiõe naturę ꝓcedẽtis in mẽbra. Que infectio ꝑ leprosum designat. Tãgunt aũt Duo. Scz Leprosum ad inueniendũ excitans. et Leprosi curatio. Excitãs autem fuit fama mirabiliũ que in oẽs opabat dñs. Et hoc est ꝙ dicit De Doctrina Publica z Generali: et Confirmatione doctrine per magnalia operum. Doctrinã eñ tangit cum dicit [Et erat ꝓdicans] Et notat Jnstantiã ꝑ hoc ꝙ cõiungit simul ꝓñs z ꝑteritum impfectũ. Hoc eñ: ex Preterito: dicit tꝓis differẽtiã que ꝓcessit: ex Presenti: instantẽ: et ex impfecto futuꝝ. continuatũ aũt presentẽ actum. Erat eñ fons sapie nunq̃ exiccandꝰ Eccli. j. Fons sapie vbum patris in excelsis. Eccli xxiiij. Factus est trames imensus vt fluuiꝰ me. appropinquauit ad mare. Solẽnitatẽ aũt notat cũ dicit [in synagogis eoꝝ] et Generalitatẽ cum dicit [et in omni galilea] Mar. vlt. Jte in orbem vniuersum. Lu. xxij. Ego palam locutꝰ sum mundo: et in abscõdito locutus sum nihil [et demonia eijciẽs] Confirmãs vbũ per magnalia operꝝ. Heb. ij. Contestante deo signis z portẽtꝭ et varijs virtutibꝫ: et spũsancti distributionibꝫ ẽm suam voluntatem. Precipue aũt mira facit: cura Ut homĩes a demonibꝫ liberaret: Ut vires demonũ euacuaret. Mat. xij. Si in digito dei eij̃cio demonia: ꝓfecto puenit in vos regnũ dei. His igit excitatus [Venit ad eũ leprosus] Dicit autẽ Matth. viij. ꝙ descẽdente Jesu de monte in q̃ sermonẽ fecerat: venit leprosus. Et ideo ĩtelligit ꝙ in ꝓdicatione de qua mẽtionẽ fecimꝰ: totum istũ sermonẽ fecit: quem Marcus transit breuitatꝭ causa. quia Matthaeus scripserat eũ. De Curatõe autem leprosi huius notant Tria. Deuotio leprosi in merito curatiõis. Pietas dñi in promptitudine miserationis. et Doctrina causa edificationis. Deuotio leprosi in Quinq̃ cognoscit. Jn Salutis inquisitione. Jn Indigentie magnitudine. Jn Petitiõis deuotione. Jn Adoratiõis hũilitate. et Jn Fidei sue ꝓfessiõe. De Primo ꝛt [Venit ad eum] curam bñs sue salutis. Nõ iussus venit: laborẽ vie nõ abhorrẽs. Nec venire ꝛt vsq̃ ad chꝛistum q̃ nõ tangit eũ imitatiõis affectu. Ps. xxxiij. Accedite ad eũ z illuminami: et facies vestre non cõfundentur [leprosus] Lu. v. ꝛt homo plenus lepra. Et tangitur magnitudo indigentie. Job. ij. Percussit eum vlcere pessimo: a planta pedis vsq̃ ad vrticem capitis non erat in eo sanitas [deprecans eum] Deprecatio est petitio in amouendis malis. Et notat in hoc Petitionis deuotio. Jac. v. Multuz valet deprcatio iusti assidua. Ps. lxiij. Exaudi deus orationẽ meã cum deprecor [z genu flexo dixit] Humilitas tangit adorantis. Eccli xxxv. Oratio hũiliãtis se penetrat nubes. Eph. iij. Flecto genua mea ad deũ patrem: ex quo oĩs paternitas in celo z in terra nomiat. Phil. ij. Jn nomine Jesu omne genu flectat [Si vis potes] Professio est fidei omnipotẽtie: q̃ in voluntate habet posse. Et hoc est qd ꝛt Si vis [potes] Sap. xij. Subest tibi cũ voluerꝭ posse. Ps. cxiij. Oĩnia quecunq̃ voluit dñs fecit. Potes [me mundare] qz ita ꝓcessit in Heliseo qui erat seruus Qui dixit. iiij. Reg. v. Recipiet sanitatem caro tua atq̃ mundaberꝭ. Et de lepra spirituali que est infectio originalis dixit Ezech. xxxvj. Mũdabimini ab oĩbus inq̃namentis vestris. Sciens q̃ hũc esse saluarorem ꝓfessus est in voluntate suã esse posse ad consequendã salutem.

Jesus autem misertus eius extendit manum suam: et tangens eum: ait illi: Volo. Mundare

Tangit Dñi: ad curam: ꝓpritudinem. Et tangit Duo. Causam vicz. et Effectum salutis. Causam salutis tangit in Quinq̃. Jn Nomine saluatoris. Jn Cõpassione cordis. Jn Protensiõe vrutis. Jn Operatione prãtis. et Jn Verbo plene curationis. Nomen saluatoris est [Jesus] fortis iuxta nomen suum in salutem gẽtis [misertus] compassione cordis. Hiere. xxx. Miserans misereboꝝ eius [extendit manũ suam] in ꝓtensiõe vsq̃ ad nos sue vrutꝭ. Ps. cxliij. Emitte manum tuam de alto: eripe me z libera me de aquis multis [et tangens eum] operatione prãtis. Sed contra: Leui. xiij. ꝑcipit non debere tangere leprosos. Dixit aũt Matth. v. Non veni legem soluere sed adimplere. Rũsio. Est Tactꝰ ad inq̃nationez: et ille ꝓhibetur. Tactus aũt ad emundationẽ nõ ꝓhibet. quia illud esset cõtra (al's tactꝰ ille est ad) miscõiam. De Priori tactu Eccli. xiij. Qui tangit picem inq̃nabit ab ea. De Scõo. iiij. Reg. v. Putabam ꝙ descenderet ad me: et tangeret locum lepre z inuocaret deum suũ [Ait illi. Volo] Verbum est curatiõis. Et sequit [Mundare] Sap. xvj. Nõ herba neq̃ malagma curauit eos: sed sermo tuus qui sanat omnia. Psal. cvj. Misit verbum suum et sanauit eos: et eripuit eos de interitibus eorum. Et ꝓ hoc ꝙ dicit [me mundare] Ecce Doctrina Publica z Generalis: et Confirmatione doctrine per magnalia operum. Doctrinã eñ tangit cum dicit [Et ꝓtinus

bum suum et sanauit eos.

Et cum dixisset: statim discessit ab eo lepra. et mundatus est.

Ecce Effectus. Dixit em̃ et facta sũt. Tangit aũt Tria. Velocitatẽ. Purgationẽ. et Mundationẽ Dicit em̃ [Statim] In hoc em̃ supra naturã est verbũ dei opans q̃ statim facit quod natura paulatim operat. Ps. cxlvij. Velociter currit sermo eius. Purgationẽ tãgit cum dicit [discessit ab eo lepra] Ps. ciij. Qui redimit de morte vitã tuam. Mundiciã tãgit cũ dicit [Et mũdatus est] Ps. l. Cor mũdũ crea in me de⁹. Primũ est In ope diuine virtutis. Secundũ In expulsione iniq̃tatis. et Tertium In aduentu formantis.

Et cõminat⁹ est ei: statimq̃ eiecit illum: et dicit ei. Vide nemini dixeris.

Hic tangit nostra instructio tꝫ in saluatore q̃ in saluato. In saluatore q̃dem in Quattuor. In Cõminatione seriose humilitatis. In Abiectione materie humane laudis. In Prohibitione prediandi bonoris. et In doctrina pcauende infirmitatis. De Primo dicit [Et cõminatus est ei] Hoc est contra q̃sdam qui audiẽtes de se magna loq̃: viriliter recusant: et tamẽ aurem pbent. Unde sup eodẽ. Tace ꝫ ommutesce. Et Ibidẽ. Cõminatus est ei. De Scõo dicit [statim eiecit eum] Nolens apud se bẽe materiã laudis. Et non auertens detractionẽ ꝫ murmurationẽ Iude. pdito ris. Ps. cxj. Qui laudabant me aduersum me iurabant. ij. Cor. iij. Nunq̃d egem⁹ cõmendatitijs epl'is. Epistola est cõmendatitia q̃dam qñ q̃s secũ circũfert materiã sue laudis ꝫ ostentatõis [Et dicit ei Vide nemini dixeris] Perfecta ei humilitas est qñ nec absens laudari desiderat. Ps. lij. Qui hominũ placent confusi sunt: qm̃ de⁹ spreuit eos. Bal. j. Si adhuc hominũ placerẽ chri seruus non essem.

Sed vade ostende te principibus sacerdotũ: ꝫ offer p emundatiõe tua que precepit Moyses in testimoniũ illis.

Doctrina est pcauende infirmitat. Et precipit Quattuor. Q̃ sacerdotes q̃rat. Q̃ morbũ ostendat. Q̃ mun⁹ offerat. Q̃ mundiciã per sacerdotes testificet. Et hec sunt necessaria penitenti. Dicit igit [Sed vade] Impiger ei expectat donec te sacerdos q̃rat. Sed tu pueni sacerdotẽ. puide: discurre: festina suscita amicũ tuuz [ofide te] p cõfessionẽ [principib⁹ sacerdotũ] in se vel i vicarijs eoꝝ. Esaie. xliij. Dic tu iniq̃tates tuas vt iustificer: narra sicd̃ habes. Josue. vij. Cõfitere peccatũ tuũ ꝫ indica mihi q̃d fecer: [et offer] votũ ꝫ cõstitutũ [p emũdatiõe tua] testificãda ꝫ ostẽdenda [q̃ precepit Moyses] Leuit. xiij. Ps. l. Sacrificiũ deo spũs contribulat⁹: cor cõ. Mich. vj. Quid dignũ offerã dño. Rom. xij. Exhibeat corpa vestra hostiã viuentẽ sanctã: deo placẽtem. rõnabile sit obsequiũ vestrũ [in testimoniũ illis] lepr̃osis mundat. Ud [in testimoniũ offer illis] vt videntes p miraculũ testificatã vtutem deitatis. si credant: sit eis testimoniũ vtutis ꝫ salutis. Si nõ credant: sit eis testimoniũ cõdẽnationis. Ps. xcij. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. Job. x. Instauras testes cõtra me. Joan. v. Opera que ego facio in noie patris mei: ipsa sunt q̃ testimoniũ pbibent de me.

At ille egressus cepit pdicare ꝫ diffamare sermonẽ

Doctrina b accipit ex parte eius qui curat⁹ est: Et tangunt Duo. Preconiũ vicz curati. et Fruct⁹ pconij. In Preconio tangunt Tria. Scz Apud diuersos miraculi ostensio. Diuina virtus testificata. ꝫ Per alios in locis ad q̃ venire non potuit vtus nũciata. De Primo dicit [At ille egressus] Nõ em̃ in clãculo subtilenter: sed vbiq̃ discurrens nunciauit. Esa. xij. Annũciate hoc in vniuersa terra [cepit pdicare] oñsam in se oiw virtutem diuinã. Nec em̃ pdicat Tob. xij. Vos aũt dñdicite deum ꝫ enarrate oia mirabilia eius [et diffamare] per nuncios in locis ad que ipse venire non potuit. Ps. lxviij. Venient legati ex egypto: Ethiopia preueniet manus eius deo. Sed nunq̃d inobediẽs fuit. Dicẽdũ q̃ ẽ Duplex ꝫ Triplex pceptũ. Scz. Caute. Probatõis. et Obedientie. In Precepto caute le non interdicit actus: qui optimus est: Scz gloria que imiscet se bonis ꝫ honestis. Et tale preceptum fuit b (al's hoc) Et b intellexit iste precipue ex doctrina angeli Tob. xij. In Precepto pbationis non vult de⁹ actum sed ostensionem virtutis: que latet in eo cui datur pceptũ. Et est vtilis sibi ꝫ alijs ostensio virtutis eius Sicut Genes. xxij. Nunc cognoui q̃ timeas dominũ. In Precepto autẽ obedientie vult de⁹ actũ Exo. xx. per totum.

Ita vt iam non posset manifeste introire in ciuitatẽ: sed foris i desertis locis esse: et conueniebãt ad eum vndiq̃z.

Tangit Fructus preconij. Et Tangũtur Tria Scz Excitatio deuotiõis. Multitudo populi venientis. ꝫ Diuersitas. De Primo dicit [Ita vt iam non posset] ꝓter deuotionem q̃rentis eũ populi [manifeste ingredi ciuitatẽ] omnib⁹ eum trahentib⁹ vbi erat manifestus. Luc. xxiiij Coegerunt illum dicentes: Mane nobiscum domine [sed foris in desertis locis esse] q̃ nulla platea vel aula capere multitudines posset. Esa. ij. Fluent ad eum omnes gẽtes [et cõueniebãt ad eum vndiq̃z] de diuersis locis. Esa. lx. Videbis et afflues: et mirabitur: ꝫ dilatabitur cor tuum: quando conuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentiũ venerit tibi.

Iterum intrauit Capharnaũ post dies octo et auditũ est q̃ i domo eẽt

In pcedenti Capl'o demonstrata est fortitudo leonis sup Crimine originalis pcti. Sũt autẽ Duo defectus: originale pctũ cõsequentes: cõtra (al's iustra) quos oportet fortitudinẽ demõstrare. Un⁹ q̃dem est inordinat⁹ motus causatus ex inobediẽtia corpis ad spũm. Alter aũt est impotentia bene et recte agendi ad meritũ. Et Primũ⁹ significat in paralytico. Scõs aũt in habente manũ aridã. Et sic inducunt b Duo Capl'a seq̃ntia cõseq̃nter post pmũ: q̃ iam est expositũ. Marcus em̃ vt ôt Hieronym⁹ flores carpit ꝫ ordinat eos ad demõstrationẽ vtutis leonis: sup defectũ causatum in nob

Istud aũt Capl'm: quod est cõtra defectũ dissolutiõis: diuidit in Quattuor pres. In q̃p Prima In figura dissolutionis pdicte: p̃m vtutem diuinam medicina exhibet. In Scõa Quibus sit necessaria: ostendit in vocatione infirmi telonarij. Et subinfert q̃ infirmis est parata. In Tertia Nõ verus huius infirmitatis curationis modus exclud̃it. Quẽ quidam esse putabãt in exercitio iusticie corpalis: in facti exterioribus: sine fide ꝫ deuotõe pfecto. In Quarta ꝫ vltia Vera medicina peccatũ: non in lege: sed supra legẽ esse oñdit. Et in hoc terminat Capl'm in vere medicine declaratõe. In Prima hap Quattuor cõtinent. In q̃p Primo Fama medici excitat egrotum. In Scõo Sollicite q̃rit medicũ. In Tertio Medicine hui⁹ verus ordo pbat. In Quarto ꝫ vltimo Perfecte sanitatis effectũ egrot⁹ a medico consequit. Tangit aũt In Prima hap Tria. Medici pñtiã vicz. ꝫ Medici famã. et Aduentantiũ vndiq̃z multitudinẽ copiosam. Pñtia aũt describit cum ôt [Et iterũ] Et in hoc Miranda est Instantia domini. q̃ itera ꝫ itera sepissime se ingerens institit. Sicut dicit. ij. Tim. iiij. Insta opportune: iportune: argue: obsecra: increpa: in omni patiẽtia et doctrina. Miranda est etiam Benignitas: quia ipse non vocatus intrauit. Geñ. xxiiij. Ingredere benedicte domini cur foris stas. Miranda (al's Videnda) est etiam Sapientia: quia locũ solẽnẽ vt multi pdesset [intrauit Capharnaũ] Et ideo dicit Act. ix. Vt portet nomen meũ coram gentib⁹ et regibus ꝫ filijs israel. quia Per solennia loca ꝫ solẽnes p sonas verbum aptius deriuat ad inferiora loca ꝫ homines [post dies octo] visitans (al's rigans) ea q̃ aũ seminauerat. Egressus em̃ fuerat in montem vbi sermonẽ fecerat: et in cui⁹ descensu leprosũ curauerat. et octauo die regressus rigauit ea que seminauerat. Eccli. xxiiij. Dixi rigabo hortũ plãtationũ meaꝝ: et inebriabo part⁹ mei fructum [Et auditũ est] Celebri em̃ sermone vulgatũ est: sicut ꝫ Geñ. xlv. [q̃ esset in domo] Simile Lu. vij Ut cognouit q̃ accubuisset in domo: venit mulier peccatrix. In transitu em̃ cõsequi eũ non poterãt: qui exultauit vt gigas ad currendã viam. Unde Mansio in domo significat expectationẽ p misericordiã (al's ad pniam)

Et cõuenerunt multi ita vt nõ caperent (al's caperent) neq̃z ad ianuam: et loquebat eis verbũ.

Tertiũ est. Tangit Tria. Conuentũ. ꝫ Multitudinẽ. et Auditũ doctrine. Multitudinẽ aũt Duplicitẽr. In se. ꝫ In Modo. q̃z ad Januã contendebant Dicit ergo [Et conuenerunt] Non tam loco q̃z cordis vnitate. Nec em̃. vij. ꝫ. j. Esdre. ij Conuenit omnis multitudo quasi vir vnus. Sic em̃ bonum ꝫ iocundũ est habitare fratres in vnũ [multi] ex omni natiõe que sub celo est. Matth. ix. Multi venient ab oriente ꝫ occidente ꝫ recumbent cum Abraã: Isaac: ꝫ Jacob in regno celorũ. Et tangit Modũ dicẽs [ita vt non caperent] locum dom⁹ [neq̃z ad ianuã] quia hi (al's bene) intrare non poterant: steterũt extra cõtra ianuam per quã viderent ꝫ audirẽt eum. Et notant Duo In verbo audiendi vicz auditas. et Incho ãdi in veritatẽ: sermonis intentio. Audiẽdi auditas notat per hoc q̃ ôt [vt nõ capent] Et est Mod⁹ loquendi. Sicut etiã nunc videmus in auidis ad audiendũ q̃ de domo in q̃ docet: anticipant capeloca apta in q̃b melius potest audiri docens. Directio aũt intentionis notat per hoc q̃ dicit [neq̃z ad ianuã] Non em̃ p parietẽ venit liber son⁹ sed p ostium. Et significat q̃ volẽtes audire: deposito pariete pcti: q̃ diuidit inter eos ꝫ deum suum: veniãt ad veritatis ostiuz aptũ: q̃ est chrs: dicẽs Joan. x. Ego sum ostium: per me si quis introierit saluabit: et pascua inueniet. Ezech. xiij. Fode parietem. Et cum pfodisset parietẽ: apparuit ostiũ per q̃ cognouit veritatẽ. Eccli. vl. Appropinquate ad me indocti: et congregate vos in domũ disciplinę [et loquebat eis verbum] Uerbũ loquit. q̃a in verbo vno: ois noticia vboꝝ dei format. Et iõ dicit Aug⁹: q̃ verbũ est plena ratio oim viuentiũ. Joan. j. Omnia per ipm̃ facta sunt: et sine ipso factum est nihil.

Et venerũt ad eũ ferẽtes palyticũ q̃ a q̃ttuor ferebat. Et cũ ñ possent offerre eũ illi p turba: nudauerũt tectũ vbi erat. et patefaciẽtes sũmiserũt grabatũ in quo palyticus iacebat.

Ecce Excitati per famam egroti salutis petitio Et tangunt Tria. Infirmitatis magnitudo. Conuinctoꝝ sibi deuotio. et Presentãdi infirmũ medico: sollers sollicitudo. Dicit igitur [Et venerũt] per se: non expectãtes donec ad eos veniret dominus [ferentes] potius compassione misericordie q̃z bũeris corpis. Bal. vl. Alẽ alter⁹ onera portate: et sic adimplebit⁹ legẽ chri [ad eum] vsq̃z ad eum: Ita q̃ infirm⁹ medico coniungebatur. hoc em̃ oportuit quia medicus ipse medicina fuit. Coniungit autem qui veritatẽ tangit: intellectum fide: et charitate affectum in amore: et opus per exemplũ in cõuersatione. Ps. xxiij. Accedite

B ad eum et illuminaminī: et facies vestre non con/
fundentur [paralyticum] toto corpe dissolutū
mollicie ocupie: in q̄ frigidus humor mēbra re/
soluit: q̄ stillicidio hūoris ēstitit spūs mouēti: z fri
giditate caritatis: z motu tremoris ꝓuersatōis bo/
nestati. Thren.j. Pctm̄ peccauit hierl'em: ꝓpēea ī/
stabil' facta ē. Jac.j. Incōstās ē ī oib̄ vīs suis [q̄
a quattuor portabat] Adeo enī fuit infirm⁹ z
dissolut⁹ q̄ nulla pars aliā ferre potuit. z iō eq̄lit
eū a q̄tuor portari optuit. Qui q̄tuor naturales
virtutes signāt. Prudentiā. Tpantiā: Fortitudinē
z Justiciā. Sap.viij. Sobrietatē z prudētiā do/
cet z iusticiā z virtutē: q̄b̄ in hac vita nihil est vtili
us hoīb̄. Vel Quattuor sūt Recordatio p̄teriti ad
dolēdū. Spes futuri ad veniā ꝓseqndā. Oñsio de
licti ad ꝓfitēdū. Propositū emēde ad satisfaciēdū.
Prouer.xxx. Quattuor sunt mīma terre: z ipa sūt
sapiētiora sapientib̄. [Et cū nō possent] Ecce
oñdit ex conatu intraferēdi. [Et cū nō posset]
Multū sunt attēdenda vba ista. q̄ significat
eis q̄ aliq̄s in ꝓspectu turbe nō pōt intraferri ad
dñm p aptā suoꝝ criminū corā turba detectiōem.
q̄ faceret scandalū. Unū Esa.iij. Pctm̄ suū sicut so/
doma pdicauerūt nec abscōderūt [nudauerunt
tectū] Tecta enī plana sūt in palestina. z iō ascen
dere poterāt. Nudare autē tectū est aperire tegulas
Et tāgit sollers cautela istoꝝ aperte p̄tādi ifirmū
dño. Cū aūt dom⁹ sit scptura: Tectū dom⁹ est hi
storia. z nudatio est historie detectio vsq̄ ad chrm
p mysteriū attingere. Rho.x. Finis legis chrs ad
iusticiā omī credēti. Et hoc est q̄d seqūt [sūmisert
grabatū] Graba syriace est caput: z Grabatum
est lectul⁹ in quo est q̄ds capitis: sicut habent ifir
mi pauperes. Idem est aūt Matth.ix.

Cū autē vidisset Jesus fidē illorū ait paralytico. Fili dimittunt tibi peccata tua.

Hic tangit Medicine expositio (aliis medicina
christi) Et tangunt Tria. Primo enī Origo me/
dicine oñdit. Secdo Murmuratio q̄rūdā ꝗ vtu/
tē medici oñit. Et Tertio Murmuratio cōpescit.
Dicit igit [Cū vidisset] id ē videri a turbis fe
cisset [Jesus fidē illorū] q̄ sic dicit Infra. ix.
Oia possibilia sunt credenti [ait palytico] beni
gne loq̄ndo ne deterreret. Eze.xxxvj. Cōfractū con
solidabo [Fili] Mira benignitas simul z vtili/
tas. vt dicit Beda: q̄ filiū noiat quē alij abijciē/
bāt. Mat.ix. Cōfide fili remittunt tibi pctā tua. Et
hoc est q̄ dicit [Dimittunt tibi pctā] Luc.vij.
Remittunt ei pctā multa qm̄ dilexit multū. No
tat autē et modo loquēdi q̄ paralysis hui⁹ ortus
habuit: q̄ peccauit. Et ideo primū oportuit pur/
gari peccatū in aia q̄ curari posset dolor in corpe.
Unde glo. dicit q̄ Quinq̄ modis infligunt ifir/
mitates: que notant in versu
Job probat: inclinat Paulū: sese manifestat
Jn ceco: purgat Mariam: punit Herodem.
Job p̄mo oñt. pbatū p tribulationē. Paulū āt quē
magnitudo reuelationū pōkat extollere: inclinat p co
laphos sathānē. ij. Co.xij. Jn ceco āt q̄ sic dī Jo. ix
Neq̄ ipe peccauerat neq̄ pentes ei⁹: manifestat
glam suā p factū miraculū. Et similiter in suscita
tione Lazari. Joan.xj. Mariā aūt sororē Moy/
si q̄ murmurauerat contra Moysen: per lepram
purgat a peccato: et tunc sanat omnes. Nume.xij
Herodem autem puniuit vt ostenderet eternam
eius damnationem b in corpore. Act.xij. vbi dici
tur q̄ percussit Herodem angelus domini: et cō/
sumptus vermib̄ expiravit.

Erant aūt illic quidā de Scribis sedentes et cogitantes in cordibus suis Quid hic sic loquitur Blasphemat. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus?

Hic tangitur Murmuratio quorūdā. Et tan
git Tria. Qui vicz z Qualiē z Quid dicētes mur
murauerunt. Dicit igitur [Erant autem q̄
dam de scribis] Non omnes. quia Nec Nico
demus. Nec Gamaliel. Neq̄ alij deuoti [seden/
tes] inter alios in auditu verbi fingentes se quie
scere: vt accusarent eum [et cogitantes in cor/
dibus suis] Hoc ē Qualiter murmurauerint:
quia in corde. Jn ore autem nō audebant: putan
tes latere, sed non pfecit. Sap.j. Auris zeli audit
omnia. Et Jbidem. Cogitatio illius ad deum ve/
niet [Quid hic] Ecce Quid dicunt murmuran/
tes. Et dicunt Tria. Despiciunt eū loquentē. Cri
men imponunt. et Rationez subiungunt. Q̄ eū
dicunt [Quid hic sic loquitur] despectiuum
est. Sicut et illud Matth.xij. Nonne hic est fa/
bri filius et Marie [Blasphemat] Ecce Cri/
minis impositio. Sicut etiam Joan.viij. Nonne
bene dicimus nos quia samaritanus es tu et de/
moniū habes. Blasphemia autez sumit b in hoc
q̄ vsurpare eis videt diuinam operationem: cum
sit homo. Joā.x. Non de bono opere lapidamus
te: sed de blasphemia. quia tu homo cum sis: facis
temetipsum deū. Et subiungunt rationē [Quis
potest dimittere peccata nisi solus deus]
Uerum dicunt: et non intelligunt. Beda in per/
sona ecclesie contra Arrium. Nemo potest dimit/
tere peccata in terra nisi solus deus. ergo ipse est
deus. Ratio autem est. quia Peccatū non remit/
tit nisi ille in quem factum est. omne autem pecca/
tum fit contra deum: et ideo non dimittit nisi de/
us. Rhoma.viij. Deus qui iustificat: quis est qui
condemnet.

Quo statim cognito Jesus spiritu suo: quia sic cogitarent intra se: dixit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius: dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata tua. An dicere: Surge tolle grabatū tuum et ambula?

Tāgit Murmuris repssionē. Et tangit Tria.
Uirtutē videlz q̄ corda cogōscit. z Murmurātiuz
rephensionē: z Falsitatis ꝓuictionē. Dicit igitur
[Quo statim] sine inq̄sitiōe [cognito Jesus
spū suo] q̄ est diuin⁹ spūs ab ipo pcedens: q̄ no
uit oia. j. Cor.ij. Ea q̄ sunt dei nemo nouit nisi spi/
ritus dei [q̄ sic cogitassent] Et in hoc ostendit
se esse deuz. ps. xxxij. Qui finxit singillatim corda
eorz: q̄ intelligit oia opa eorz. [Quid ista cogi/
tatis in cordib̄ vestris] Mat.ix. Ut q̄d cogi
tatis mala in cordib̄ vestris. Esa.j. Auferte malū
cogitationū vestraꝝ ab ocul' meis [Quid est fa
cilius dicere] Q.d. Quo ad potentiā facientis
oino eusdē est facultatis curare in corpore supra
naturā: z curare in mēte: licz quo ad potentiā ei⁹
in quo fit magis fit curare in mente q̄z in corpe. Lu.
j. Nō erit impossibile apud deū omne vbū.

Ut aūt sciatis: q̄ potestatē habet filius hoīs in terra dimittēdi pctā: ait palytico. Tibi dico. Surge. tolle grabatū tuū. z vade ī domum tuam.

Verba sunt Euāgeliste. Et est Argumentū a vi
sibili effectu ptātis ad inuisibilē: Ut demonstrata
deitate in corpali effectu: intelligat opari inuisibi
liter in mēte. Et lra p se patet. Notabile autē est q̄d
dicit [Surge tolle grabatū tuum z vade ī
domū tuā] Et dicit Tria. Quoꝝ Primū Lor/
dis in deū notat eleuatōnem. Secdm Peccati in
pōd⁹ trāsitiōez. Tertiū Cōsciētie q̄rē [Surge]
enī est: sursū re age. Eph.v. Surge q̄ dormis z ex
urge a mortuis: z illumīabit tibi chrs Col'.iij. Si
ꝗsurrexistis cū chro q̄ sursum sunt q̄rite: vbi chri
stus est ī dextra dei sedēs: q̄ sursū sapite nō q̄ su/
p terrā. Thre.iij. Leuem⁹ corda nra cū manib̄ in
celū [Tolle grabatū tuū] Ut pōdus z on⁹ sit:
q̄d fuit delectatio resoluti. Ps.xxxvij. Sic onus
graue grauate sunt sup me. Joā.v. Qui me saluū
fecit: ille mihi p̄cepit. Tolle grabatū tuum et am/
bula in pace [et vade in domū tuā] Ire: est p/
ficere in merito. Jn domū ire: est p pfectū in paca/
ta cōscia q̄escere. Jn domū sua ire: est in merito p/
prio z nō in alienis actib̄ curiosum esse. De Prio
hoꝝ Ezech.j. Jbāt in similitudinē fulgur⁹ coruscāt⁹
Ps.cxxv. Euntes ibant z flebant mittētes semia
sua. De Secdo Sap.viij. Intrans in domū meā
conq̄escā cū illa: non enī habet amaritudinē. Job
v. Scies q̄ pacatū sit tabnaculū tuū. De Tertio
ij. Timoth.iij. Et his que penetrant domos ociose
simul z vbose. Ps.ciiij. Edidit terra eorū ranas
in penetralib̄ regum ipsoꝝ.

Et statim surrexit ille: et sublato grabato abijt coram oibus: ita vt mirarent omnes et honorificarēt deū: dicentes. q̄z nūq̄ sic vidim⁹.

Duo tangunt. Salus. z Salutis fruct⁹. Sa
lus aūt est Subita: Integra: Uigorosa: z Apta.
Subita q̄dem: q̄z [statim] Integra: q̄z dissolu/
tus p oēs artus cōsolidat⁹ [surrexit] Uigorosa
q̄z [sublato grabato] suo [abijt] Aperta siue
manifesta: q̄z [corā omnibus] Fruct⁹ autē Tri/
plex est. Uia cū ad fidem est Ammiratio Et hanc
tangit cum dicit [ita vt ammirarent omnes]
Beatiaꝝ aūt actio est Scōm [z honorificarēt
deū] Laus autem est in hoc q̄ dicit [quia nun/
q̄z sic vidimus] Esa.vl. Quis audiuit vnq̄z ta/
lia: aut quis vidit huic simile. Joā.xv. Si nō opa
fecissem inter eos que nemo alius fecit: peccatum
non haberent.

Et egressus est rursus ad mare Omisq̄z turba veniebat ad eum: et docebat eos

[Et egressus est rursus ad mare] de do/
mo in qua fuit. Tangit aūt in hac Scda parte ca
pituli Propagatio hui⁹ medicine ad spiritus: Fm
q̄ dictum est Ut sciatis q̄z filius homis in terra:
potestatē habet dimittendi pctā. Et tangit Uerus
hui⁹ medicine Situs et Modus. Dicunt aūt b
Quattuor. Prio ci tangit Egroti ad medicuz vo/
catio. Secdo Medici in pfectu egroti refectio. Ter
tio Murmurantiū de b rephensio. Quarto z vl/
timo Ostēsio et p opera hec: sui aduēt⁹ finalis in/
tentio. Jn Prima aūt haꝝ partiū Duo sunt. Uo
catio General' omniū. et Uocatio Specialis ei⁹ cu
ius morb̄ mal⁹ apt⁹. Uocatio generalis inducit
per hoc q̄z [egressus] extra domū murmurātiū
[est rursus ad mare] q̄d inq̄etudinē figt pctō/
rū. Esa.lvij. Cor impij q̄si mare feruēs q̄d q̄escere
nō pōt [oisq̄z turba] fama excitata [veniebat
ad eū] Esa.ij. Fluent ad eū oēs gentes [et doce.
eos] Esa.xlviij. Ego dñs docēs te vtilia. Unū Jn/
fra vlt. Docete oēs gentes. Ps.cxviij. Jn bonita/
te tua doce me iustificationes t.

Et cū preteriret: vidit Leui alphei sedentē ad teloneū: et ait illi. Seqre me. Et surgens secut⁹ ē eū

Tria tangit. Uocandū Prio describit. Secdo
Uocat. Tertio Uocat⁹ vocāti obsequit. Jn descri
ptiōe aūt vocādi Quattuor ōt. Miscōie respectū.
Nomē. Ben⁹. z Studiū lucroꝝ iniustoꝝ. Mise
ricordie respectū tāgit: cū ōt [vidit] Sap.iiij. Re/
spectus eius in electos eius. Gene.xvj. Propēea
appellauit locū illuz: viuētis z videntis me. [Le
ui] Alij nomē nō ꝓpriū ponūt Euāgeliste: sz cog/
nomen. Ipe aūt de se ponit nomen vulgatū causa
būilitat⁹. Mat.ix. Ben⁹ tangit cū dicit [Alphei]
Nec poneret nomē patris nisi voce et pdicatōe di/
gnificatus fuisset. Tobie.v. De magno genere es
tu. Sap.viij. Generositatē illi⁹ glificat: ꝓtuberni
um habens dei. Et ideo fugitiu⁹ interptat. q̄z ei⁹
qui fugit mundū filius. additus est electoꝝ nūe/
ro in ecclesia p̄mirtuoꝝ q̄ ꝓscripti sunt ī celis. De
b. re. xij. Ben. xxxj. Cur clam me fugere voluisti [se
dentē ad teloneū] hoc est fm Chrys. in lucris
illicitis quiescentē. q̄z in teloneis plerūq̄z illicita
auferunt [Et ait illi] Ecce Uocatio [Seque
re me] relictis lucr⁹ terrenis. Phil.iij. Que m/

E hi fuerĕt lucra hec arbitrat⁹ sũ vt stercora: vt chrm lucrifacerẽ. [Et surgẽs secut⁹ est eũ.] Nõ pr⁹ dãs ratõez de illicite (alꝭ illicito) accepto: sz totum dimittẽs. Et est argumẽtũ q̃ i illicite acceptz mini stri nõ tenẽt dñis ad ratiocinia. Matth. xiij. Inuenta vna p̃ciosa margarita dedit oia q̃ habuit z emit eã. Luce. v. Relictis oib̃ secuti sunt eum. iij. Reg. xix. Helis⁹ relictz bob̃ statim secut⁹ ē heliã.

Et factũ est: cũ accũberet in domo illius: multi publicani z pctõres sil'discũbebãt cũ Jesu z discipulis eius: Erãt enim multi qui sequebãtur eum.

Tangit hic Refectio chr̃i in ꝓuersiõe penitentiũ. Tãgit aũt Tria. Chr̃i refectõez. Pctõꝝ penitentiũ cũ chr̃o z discipul' epulatõez. z De eorũdez in seq̃ndo pfectõem Dicẽ igit. [Et factũ ē cum accũbe: et in domo illi⁹] qz sicut ꝺr Luce. v. Fecit ei ꝓuiuiũ magnũ Leui i domo sua. Et sic dicit Ehryk. de illicitz bonis. Que qz cõitatz erãt: poterãt ꝓuerti ad vsum eoꝝ q̃ cõitari deseruierũt autore dño. Reficiebat autẽ intus in pnia publicani. Apoca. iij. Intrabo ad eũ: z cenabo cũ eo: z ipse me cũ. Luce. xv. Epulari z gaudere oportz: qz frater tuus mortu⁹ fuerat z reuixit. perierat z inuentus ē. [multi publicani] illicita capientes [z pctõres] in cõcupiscẽtia carnis. Matth. xxj. Publicani z meretrices p̃cedẽt vos i regnũ celoꝝ. [simul discũbebant] penitentes [cũ Jesu] saluatore [et discipulis eius] veris aiaꝝ medicⁿ in ecclesie refectõe. Esa. xxv. Faciet dñs in monte hoc conuiuiũ vindemie medullatoꝝ z videmie defecate. Et adiũgit id qd̃ pfectũ ē. [Erãt enim multi q̃ sequebant eũ] penitẽtes de actib̃ mal. Mat. xix. Ecce nos reliq̃m⁹ oia z secuti sumus te.

Et scribe z pharisei videtes: quia mãducaret cũ publicanis z pctõrib⁹. dicebãt discipulis ei⁹ Quare cũ publicanis z pctõribus mãducat z bibit magister vester?

Tãgit Murmurz repssionẽ. Et ꝺr Duo. Murmur. z Repressionẽ. Murmurãtes i Trib̃ rep̃hendũt. In apparẽtia falsi Noꝭ: Scie z Religionis. Et ꝑ est qd̃ dicẽ. [Scribe z pharisei] iuridice oculis [videtes] z inuidẽtes. Matth. xx. An ocul⁹ tu⁹ nequã est: qz ego bonus sũ [qz mãducaret cũ publicanis z pctõrib⁹] Occasionez aũt acceperũt: qz Deuk. xvij. phibek ne sociaretur habeat cũ gẽtib̃. Ille aũt vt q̃dã dicũt gẽtil' fuit: z ad min⁹ officiũ gẽtil' exercuit. qz vectigalib̃ pfuit: i q̃b̃ officijs gẽtiles a gẽtili ptãte ponebantur. j. Loꝛ. vj. Cũ hmõi nec cibũ sumere. Sz nõ erat occasio sufficiẽs. qz istz seq̃bãt chr̃m iã imitãtes et p̃nis actib̃ renũciãtes. Act. x. Macta z manduca. Et seq̃t. Q̃d de⁹ sctificauit tu ne cõe dixerz. j. Loꝛ. vj. Hoc aliq̃n q̃dẽ fuistz sz abluti estz: sz sctificati estis: sz iustificati estz i noie dñi nr̃i iesu chr̃i z i spiritu dei nr̃i. Tertio rep̃hẽdunt de timiditate. qz nõ chr̃o: sz [discipul' dicebãt] Cõfutati enĩ a chr̃o nõ audẽt aggredi chr̃m. Sz sicẽ serpẽs Adã aggressus i debilitate Eue: Ita z istz, pharises vex esse q̃d Joãnes dixit de eis Mat. iij. Genimia vipeꝝ q̃s vob demõstrauit fugere a vẽtura ira [Quare cũ publicanis] Quasi dicãt. Turpẽ seq̃mi mgr̃m. Mat. xxiij. Liq̃ntes culicẽ: camelũ aũt glutiẽtes Nõ attendẽtes q̃d attẽdẽs apl's dicit. j. Lozin. ix. Oib̃ oia fact⁹ sũ vt oẽs lucrifacerẽ. Et Sap. xviij In veste poderz eiⁿ totⁿ erat pictⁿ oꝛ bisterraꝝ.

Hoc audito: Jesus ait illis. Nõ necesse hãt sani medico: sz q̃ male hãt. Non enĩ veni vocare iustos: sed peccatores.

Hic ponit Repssio (alꝭ Rep̃hẽsio) murmuris vno ꝓbo [Nõ nece hãt sani] Uere sani: vl' Qui se sanos reputãt. Sani enĩ nõ indigẽt. Qui ãt se reputãt sanos nõ req̃rũt [medico] nisi forte q̃ ad medicinã p̃ꝓuatiuã. Sz ꝑ loq̃t de purgatõibus. [Sz qui male hãt] Jõ ꝺr Ecci. xxxviij. q̃ Unguẽtarⁿ pigmẽta fac̃ suauitatz: z vnctiões ꝓficiẽt sanitatz. Luc. x. Apropiãs alligauit vulnera eiⁿ: i fundens oleũ z vinũ: et duxit in stabulũ z curam eiⁿ egit. Esa. lxj. Ut mederer contritos corde misit me [Nõ eũ veni] Concludit ꝑ oia p̃ sui aduentus intentionẽ: dicẽs [Nõ eũ veni vocare iustos] qz Nõ vocat nisi Qui lõge est: Qui adhuc masse pditõis cõiũctⁿ est. Et hic iustⁿ non est [sed pctõres] q̃ lõge sunt. Prouer. viij. Uocauit ad arcẽ z ad menia ciuitatz. Rbo. viij. Quos p̃scuit ꝓformes fieri imagis filij sui: hos z vocauit. z q̃s vocauit: illos z iustificauit. q̃s aũt iustificauit: illos z magnificauit.

Et erãt discipli Joãnis z pharisei ieiunãtes: et veniũt z dicũt illi. Quare discipuli Joãnis z pharisei ꝓ ieiunant: tui autẽ discipuli non ieiunant?

Hic iducit Tertia historia In q̃: Nõ verⁿ medicine spũalis modus excludit. Et tangunt Tria P:rio eũ ponit istiⁿ inq̃sitõis data occasio. Scõ De Medicine modo: orta q̃stio. Tertio Uere medicine p̃rões ꝓbatio. Dicit igit [et erãt disci. Joã. ieiunã.] vno speciali ieiunio: q̃ in exriori obseruãtia ꝓsistebat sine chr̃o. hoc ē: sine deuotiõe fidei chr̃i. Et ꝑ ieiunũ hz q̃dẽ gl'iaz: sed ñ apd deũ Rbo. iij. Esa. lviij. Quare ieiunauimⁿ z nõ aspexisti: hũiliauimⁿ aias nr̃as z nescisti [et pharisei] Alio ieiunio istz ieiunabant: hypocritarũ scz Qui cũ ꝑ venabant pecuniã vt marsupia ip̃lerẽt Sicẽ patet Mat. vj. Exterminant enĩ facies suas vt appareãt hoib̃ ieiunãtes Esa. lviij. Nunq̃d tale est ieiuniũ q̃d elegi p diẽ affligere hoiem aiaz suã z cõtorq̃re q̃sl circulũ capur [et veniũt z dicilli] de exriori iusticia p̃sumẽtes [Quare discipuli tui z.] Questio est de purificatiõe. Et patet lr̃a Joan. iij. Facta ē q̃stio ex discipulis cũ Judeis

de purificatione. Acsi dicant. Tu non purificas: neq̃ sanas peccatores: q̃ cõcupiscentie carnis studere doces. Phil'. iij. Quoꝝ deⁿ venter est: et gl'ia in cõfusionẽ eoꝝ q̃ terrena sapiũt. Inducũt ãt Joannẽ (quẽ chr̃s laudauit Mat. xj. Inter natos mulierũ nõ surrexit maior Joanne baptista) et pharises os (q̃ in lege erant, pharisei) vt sic ex lege z ex Joannis fama ostẽderẽt esse malũ modũ pnie quem exhibuit.

Et ait illis Jesus. Nunq̃d possunt filij nuptiaꝝ q̃diu sponsus ē cum illis ieiunare?

Repssio (alꝭ Rep̃hensio) est murmuris [Nũquid possunt] Inducit ꝑ Tres Similitudines ex quib̃ ostendit veraz medicinã esse in cordis interiori deuotione: eo q̃ Tria sunt in pnia. Cõiunctio scz reconciliati cum deo: Et hec habet Baudium. Nouitas ꝓuersationis: Et hec habet Justicie decorẽ. z Spiritus feruoꝝ q̃ signat p vinũ. In Primo dicit Quartuoꝝ. In Primo enĩ Propoꝝnit in hũanis acceptã similitudiez. Scõ Accipit ex sil'itudine cõcessam veritatem. Tertio Predicit cause posite sublationẽ. et Quarto Inducit ex ꝑ ieiunij deo accepti dispositiõem. Dicit igit [Nũquid pnt] ex ꝓgruitate leticie: quã exigit festum [filij nuptiaꝝ] hoc ē ad nuptias pertinẽtes [q̃ndiu cũ illis est sponsus] vt sponsus: z in sponsi leticia z habitu [ieiunare] Ieiunare aũt ē aliq̃ lugubria exercere Nuptie aũt sunt coniunctio dei cũ hoie et cũ fideli aia i corde. Joã. ij. Nuptie facte sũt in cana galilee. Filij aũt nuptiarũ sunt in gaudio illo nati. Jo. j. Quotq̃t aũt receperũt eũ: dedit eis ptãez filios dei fieri: his q̃ credũt i nomie eiⁿ: Sponsus aũt chr̃s dñs in carne p̃iens (alꝭ aduenien) Ps. xviij. Et ip̃e tanq̃ sponsus pcedẽs de thala. suo. Can. iij. Uidete regẽ Salomonẽ i diademate q̃ coronauit eũ mater sua in die desp̃sationis eiⁿ: z in die leticie cordis eius. Et est hic Argumentũ q̃ cum magna est solennitas: non est ieiunandum.

Quanto tẽpore habent sponsũ secum non pnt ieiunare. Uenient aũt dies cum auferet ab eis sponsus: et tũc ieiunabũt in illis diebⁿ

Hic accipit ex Sil'itudine ꝓposita vitatem ab oib̃us cõcessam. Et lr̃a patet. Intelligit enĩ de potentia congruitatz q̃d dicit [Nõ pnt ieiunare] Plus enĩ pficit sponsi pnia ad curam morbi: q̃ ois afflictio corpalis exercitij. j. Timo. iij. Exercitatio corpalis ad modicum vtilis est. Pietas aũt ad oia valet: pmissionẽ hñs vite que nunc est z future [Uenient] Tertiũ est In quo p̃dicit cause leticie ablationẽ. Istz dies fuerũt dies Passionis cum ablatus est a vita. et dies Ascensionis cũ ablata est corpalis pnia. Et de his dicit Joan. xvi. Mũdus gaudebit: vos aũt cõtristabimi. sed tristicia vestra cõuertet in gaudiũ [Et tũc ieiunabũt] Determinatio est boni ieiunij q̃d est ecclesie Et est Tertium ab inducti; duobus supius. Et hoc est ieiunium de quo Matt. vj. Cum ieiunas vnge caput tuum z laua faciem tuaz: Ut Unctio spũs sit in mente per deuotionẽ. et Ablutio faciei p penitentiam z satisfactionem. Dañ. x. Panẽ desiderabilẽ non comedi triũ hebdomadarũ tpib̃.

Nemo assumẽtum panni rudis assuit vestimento veteri: alioquin aufert supplementũ nouũ a veteri: et maior scissura fit.

[Nemo assumentũ] q̃d dicit ab assuendo. Et est Secunda similitudo. Et dicit Duo. Sil'itudinem. et Sil'itudinis rõnem. Intendit aũt q̃ in pma hominis conuersione adhuc remanẽt dispositiones veteris consuetudinis: sicut assumpta q̃dam vetera. Et nisi ille paulatim educant: fortis z noua ꝓbitatis conuersatio: non potest coniũgi cum illis. Et ideo dicit Apl'us Eph. iiij. Exuentes vos veterẽ hoiem cum actib̃ suis. Et non ꝺt q̃ nouus assuendus sit veteri. Hiere. iiij. Nolite serere super spinas [alioquin] Ratio est Similitudis: qm̃ nouũ ad se trahendo: peius lacerat vetus q̃ p̃mo fuerat: quia tales tristicia victi reuertunt. Unde qui tales iniũgunt pnias: nõ sunt medici: sed crudeles aiaꝝ interfectoꝛes: Similes stultis qui potionem ita fortem dant infirmo q̃ cum morbo occidunt aniam. Matt. xxiij. Alligant onera grauia et imponunt ea humeris hoim: digito aũt suo nolunt ea mouere

Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin dirumpet vinum vtres: et vinum effundetur et vtres peribunt. Sed vinum nouum in vtres nouos mitti debet.

Tertia est Similitudo. Et dicit Tria. Sil'itudinem: z Rationẽ: et Uerã z ordinatam pniam. Uinum autem nouum ꝑ dicitur mustum. Job. xxxij En venter meus quasi mustum absq̃ spiraculo quod lagunculas nouas dirumpit. Et hoc est verum de impetu spiritus in feruore charitatis qui in neophicis est tempandus. j. Petri. iiij. Nolite peregrinari in feruore qui ad tentationem vobis fit [Alioquin] Ratio est similitudinis inducti, quia inspirando calorem frangit vtrem debilem. sic nouitius feruoꝝ rumpit vim nature nisi restringatur. iij. Esdre. iij. O viri: fortⁿ est vinum. Et dicitur ibi q̃ facit hominẽ per talenta loqui [Sed nouum vinum] Tangit Ueram formaz bone vite: q̃ vinum nouum spiritus feruoꝛis noui mittitur in vas nouitate spiritus confortatum. Hoc enim est vinum quod letificat deum et homines. Judicũ. ix. Lui lagũcula noui cordis preparatur a spiritu qui sedet in throno et dicit Ecce noua facio omnia.

Et factum est iterum cum sabbatis ambularet per sata: et disci-

puli eius ceperũt pregredi et vellere spicas. Pharisei autem dicebant ei: Ecce quid faciunt discipuli tui sabbatis quod non licet.

In ista Quarta historia ostẽdit vex anime medicine modum nõ esse i lege. Et tãgunt hic Tria. Primũ est Solutio legis in ope discipulox q̃ ad vnũ qõ p̃cipuũ esse reputabat legis mãdatũ. Secundũ est Orta ex hac solutõe disputatio. Tertiũ aũt ẽ Justicie. q̃ p fidẽ est sup̃ legẽ oñsio. Dic igit Prio Duo. Tpus et Factũ. De Tpe ot. [Et factũ est iterũ cũ dñs sabbatis ambularet p sata.] De hoc tñ nõ est q̃stio: qr Iter sabbati quo liber i sabbato poterat ambulare (al's ambulari) sicut dicit Lu.xxiij. Factũ autẽ subiũgit [z discipuli eius] Idem aũt 2tinet Lu.vj. z Mat. xij. Hic autẽ ꝟ ot [vellebãt] z hoc est q radicit' extraxerũt. Alij aũt dicũt q fricabãt: qr ad lfam tales p̃mitte p̃mo vellunt z postea fricant. Aliquãdo autẽ nisi reste. In calidis enĩ terris cito apparent quedã p̃coqua. Nec fuit istud factũ ex paupertate: cũ multi ministrauerint dño de facultatib̃ suis: Sed potĩ' sicut innuit in sequẽti capl'o: z sicut dicit Chryf. tanta fuit turbax freq̃ntia q tẽpus comedendi libex nõ habebãt. Et hoc innuit: qr p̃grediebant vt dño viã facerẽt ꝓter (al's per) turbas: sicut etiã Joãnes viã fecerat ad corda. Luce.j. Preibis enĩ añ faciem dñi parare vias eius [Pharisei autẽ dicebãt.] Orta est ex facto q̃stio. Etqr euidẽs est dicũt [Ecce quid faciũt] Et rephẽsionẽ addũt [quod nõ licz facere sabbatis] de quo dictũ est. Nullũ op' seruile faciet' in eo. Exo.xx. Leui.xxiij. Esa.lv. Si abstuleris a sabbato pedẽ tuũ facere voluntatẽ tuã in die sctõ meo: vocaberis sabbatũ delicatũ: z sanctũ domini gloriosum.

Et ait illis. Nũq̃ legistis q̃d fecerit Dauid qñ necessitatẽ habuit z esurijt ipse et qui cũ eo erãt: quõ introiuit in domum dei sub Abiathar principe sacerdotũ. z panes ꝓpositiõis mãducauit. quos nõ licebat mãducare nisi sacerdotib'. z dedit eis z qui cum eo erant. Et dicebat eis. Sabbatum ꝓpter hominẽ factũ est: z nõ hõ ꝓpt' sabbatũ. Itaqz dñs est filius homis etiaz sabbati

I Hic Trib̃ ratiõib̃ ostendit Justicia christi esse supra legem. A Causa videlicet: et Ratiõe ordinis: z Autoritate noui legislatoris. A Causa ei ostendit legem q̃ñq̃z esse solubilẽ. A Ratõne ordinis vo dicit legem homine esse inferiorẽ. Ab Autoritate legislatoris ostẽdit legẽ esse soluram. In ratiõe autem quam sumit a Causa Duo inducit

Lecitatis rephensionẽ. z Solubilitat' legis ostẽsionẽ. Dicit igitur [Nunq̃ legistis] ad intellectũ. Quasi di. Non studiose legistis. Quia sicut dicit. ij. Lozin. iij. Cum legit Moyses velamen ẽ positux super coz eox [quid] j. Regũ. xxij. [fecerit dauid] qui ꝓheta fuit z rex: habens autoritatẽ z inspiratiõem. j. Regũ. xxij. Quis in omib̃ sic Dauid fidelis inuentus est. j. Reg. xvj. et Act. xiij. Inuenĩ virũ fm coz meũ q̃ faciet oẽm volũtatem meã. Et ideo factum eius non est calumniandũ [qñ necessitatem habuit] Que est causa solubilitatis legis [et esuriit ipse] Et ne dicatur q ipe hoc potuit facere solus qui inspiratus fuit: subiungit [et qui cum eo erant] qui non erãt prophete. Et ideo etiam sacerdos ibidem non q̃sũ uit de dignitate Dauid: sed de idoneitate puerox. Dicens. Si mundi sunt pueri: maxime a mulieribus: manducent. A.d. Mirũ est q hoc nõ ad intellectũ legistis. Et inducit scp̃turam historie vbi hoc legit: dicens [quomõ intrauit in domũ dei] hoc est: in atrium interius vbi erant excubie sacerdotũ ministrantiũ in tabernaculo [sub Abiathar principe sacerdotũ] Alij euãgeliste dicunt: sub Abimelech. Ad quod dicit Chrysostom' q binomius fuit iste. Hieronym' autẽ dicit q pater fuit Abimelech quem interfecit Saul. Fili' autem Abiathar qui tunc in facto p̃sens fuit cum patre: et nominatioz fuit q̃ pater in agẽdis: z exulauit cum Dauid expulso. Et ideo meruit hic nominari. quia postea regnante Dauid ministrauit. et ideo nomen eius inducitur celebre: q sciat q illẽ nil fieri p̃misisset illicitũ. Et inducit factux dicẽs [Et panes propositionis mãducauit] De quibus Exodi. xxv. Et intelligit hoc factux fuisse in die sabbati. quia die sabbati auferebant ꝓposiri: et alij ponebant [quos] fm legem [non licebat edere nisi solis sacerdotibus] maioribus et leuitis. Et ne puretur solus hoc fecisse: subiungit [et dedit eis z.] Prius expositum est. Innuit autem ratiõem talem. Si propter necessitatem lex soluitur: constat legem esse solubilem, et sic male reprehenditis. j. Machab. ij. Fecit edicũ Mathathias vt pugnarent in die sabbati

K [Et dicebat eis] Secunda ratio est. quia ex q̃ [propter hominẽ est sabbatum] et non econuerso. ergo homo melioz est sabbato. Et sic conferens homini: p̃cipue in anima: propter sabbatux non est dimittẽdum. Et simile quid est de loco sancto. ij. Machab. v. Non gentem propter locũ: sed locum propter gentem elegit domin'. Propter ĩ factus est locus particeps malozũ populi: postea aũt fiet z bonozum [Itaqz dñs est] Tertia ratio est. Et est sensus. Exquo propter hominem factum est sabbatũ: et homo melioz est sabbato: tũc multo magis melioz est homo deus caput hominis sabbato: et sic est dominus sabbati. Bal. iij. Lex propter homies facta est: ordinata per angelos in manu mediatoris. Bal. iij. Jã non sumus sub pedagogo. hoc est sub lege. Sic igitur ostensum est quoniã Justicia non est ex lege: sed p christum qui est dominus legis, Et hoc est quod intendit.

Et introiuit iterũ in
e **synagogã. Et erat ibi hõ habẽs manũ aridã. et observabãt eum si sabbatis curaret: vt accusarent illum**

A Hic incipit agere de cura difficultatis bñ operandi. Et tãgit Duo. Primo cũ oñdit bui' gratie in se esse potestatem. Secundo aũt facit huius gr̃e in alios ꝓpagationem: vbi elegit mistros. Ad huc Prima bz Duas historias. In quax Prima hãc gr̃am in Se oñdit esse expresse in figura vni' Jn Scda aũt ostendit hoc Generali'r in mlt'. In Prima dicunt Tria. Scz. Pñtia miseri. Ostensio: p nouã gr̃az q̃ sup̃ legẽ est: bñficij. Tertio Exhibitio eiusdẽ. Dic igit [Et intrauit iterũ in synagogam] vt in loco solẽni doceret. Est ãt hec historia Mat. xij. et Luc. vj. [Et erat ibi] Ecce Pñtia miseri. Dicit aũt Hiero. de isto q in euangelio Nazareox legit q iste fuerat cemẽtari' furiosus: z q̃rulas voces p̃us emisit ad dñm: vt curaret eũ ne ignominiose cogeret mẽdicare: sic notauimus sup Mat. Et ex ist' vocib̃ pharisei nõ mouebant ad miscdiam: cecitati p inuidiaz. Significat aũt gen' hũanũ cui' potentia opandi aruerat eoq extenderat ipsam ad vetitũ: sic. iij. Regũ. xiij. man' Jeroboã aruit quã ꝓtra vix dei p̃cutiendũ extẽdit. Est etiã man' auaricie quã ad accipiendũ extendit cõtracta ad dandũ. Ecci. iiij. Nõ sit man' tua ad accipiendũ porrecta: et ad dandũ cõtracta Let obseruabant eũ] ipierate: nõ moti pietate in paupez: Jã obliti q ꝓbauerat se esse sup̃ sabbatũ: z sabbatũ ꝓter hoiem esse factũ: capl'o p̃cedẽti.

Et ait homi habenti manũ aridã. Surge in mediũ. Et dicit eis. Licet sabbatis benefacere: an male: animã saluaz facere: an pdere: At illi tacebant.

Bñficiũ h exponit: et ostendit esse cõcedendũ in sabbato. Tangit aũt Tria. Ostensionem miserie. Veritat' iudiciũ ex ratione. Et nõ valentib̃ respõdere: z cum inuidia pdurantib̃ christi sup̃ cecitate cordis eox compassionẽ. Et hec facile est subdiuidere. Dicit igit [Surge] Ad celestia te extendens vt dignus sis salute [in mediũ] vt oim̃ in te prouoces cõpassionis affectũ: vt pro te intercedant Et de illis querit iudicij veritatis rationẽ [Si licet sabbatis bene facere] Bñficium eñ nõ est seruile: sed libertatis opus. Heb. vi. Bñficentie z cõionis nolite obliuisci [An male] cum malũ sit p̃uatio non bñfacere cũ possit: z oportunuz sit esse malefacere. Prouer. iij. Noli phibere bñfacere eũ qui potest: sed si potes z ipse bñfac. et ẽ q̃stio generalis. Et subiũgit speciale [Aiam saluã facere] Prouer. iiij. Erue eos q ducunt ad mortẽ: z eos q trahunt ad interitũ liberare non cesses [An pdere:] Hoc ipo eñ pdũt cũ nõ iuuant cũ possint. Ezech. iij. Aiam ipi' de manu tua req̃rã: eoq non saluauit cũ potuit [At illi tacebãt] j. Reg. ij. Impij in tenebris cõticescent.

Et circũspiciens eos cũ ira contristatus sup̃ cecitate cordis eox: dicit homi: Extende manũ tuã. et extendit: et restituta ẽ man' illi

Tangit Cõpassionẽ cecitatis. Et tãgit Tres affect' dei. Scz: Prouidentiã p circũspectionẽ. Jrã p zelũ. z Propassionẽ cõtristãtiũ. Hec eñ fm humanũ affectũ oia in se habuit [sup̃ cecitatẽ cordis eox] Esa. xlij. Quis cecus nisi seruus me'. Esa. vj. Exceca coz populi hui': z aures ei' aggrava: z oculos ei' claude [Dicit homi] impẽdẽdo bñficiũ. Et tangunt Tria. Impẽsum bñficiũ. et Liuoris accensio in bñficium. et Eiusdez cauta declinatio: ne p (al's ꝓter) bñficiũ pateret maleficiũ. Dicit igit [Extende manũ] vt sicut extensa aruit p inobedientiã: ita extensa p obedientiã restituat'. Prouer. vi. Manũ suã aputit iopi: z palmas suas extẽdit ad paupem Et Attẽde q istuz curat verbo. Leprosũ aũt rectigit. q̃a nullã occasionẽ vult dare aduersario maledicti gr̃a. j. Timo. v. qr ñ erat phibitũ q̃n ĩ sabbato ꝓba dicerent. Ps. cxlviij. Ipse dixit z facta sũt [et extẽdit] laxatis nerus: indurat' z cõtract' [et restituta ẽ man' illius] Mat. xj. Claudi curant': leprosi mũdant'.

Exeũtes aũt statim pharisei cũ herodianis cõsiliũ faciebãt aduersus eũ: quõ eum pderent

B Ecce liuor in phariseis excitat' ex in cõtradicibili miraculo. Et ideo pharisei hypocrite cõciliãt sibi milites Herodis: eoq Herodes Joãnẽ p̃secut' fuit: et Joãnes chzo testimoniũ phibuit vt ex illo odio etiã Herodiani chzm p̃sequerent'. Cõciliat' g hypocrisis aptre violentie. Et hoc est qõ dicit historia. Ex modo aũt loq̃ndi tangunt' Quinq̃. A vero vicz lumiẽ recessus: cũ ot [Exeũtes] Jo. xiij. Exiuit 2tinuo. erat aũt nox. Scdo notat' Imper' p̃ceps in malũ: cũ ot [statim] Nõ eñ differebãt vsq̃z ad ani mitigationẽ. Tertio notat' q concilibãt sibi malos: cũ ot [cũ herodianis] Ps. xlix. Si videbas furẽ currebas cum eo: z cũ adulterij portionẽ tuã ponebas. Quarto notat' Malignitat' studiũ cum ot [cõsiliũ faciebant] Esa. viij Jni conciliũ: coge cõciliũ z dissipabit': loq̃mi vbũ et non fiet. Quinto notat' Nocumentũ cum dicit [Aduersus dñm ieſum] Glo. Mag̃ insania q̃ salute indigent: de nece saluatoris consiliantur. Matth. xxvj. Consilium fecerunt vt Jesum dolo tenerent et occiderent.

Et Jesus cum discipulis suis secessit ad mare

Hic ponit' Qualiter dñs subduxit se malis: ne b̃rent materiã malignandi. Et dicunt Duo. Scz Quo abijt: z Quo Fructu. Primũ notat cum ot

[Jesus aūt cū discipulis] Sic pastor cū grege. Joan.x. Cum ꝓprias oues emiserit: aīa eas vadit: z oues illū sequūt. [Prexit ad mare] Subduxit aūt se dñs Quattuor de causis. Ut scz discipulos se subducere doceret. Matt.x. Cum pseculi vos fuerint in vna ciuitate: fugite i aliā. Et Ut tēpus passionis nōdū impletū esse oīderet. Joā.vij. Nōdū venit hora mea. Et Ibidē Ths meū nōdū aduenit. Et Ut nō ibi sed in hierl'm futuraz suam passionē declararet. Lu.xiij. Non capit pire ꝓphetam ex hierusalē. Etquia adhuc Sacramenta p̄dicationis completa nō fuerunt. Lu.xiij. Ecce demonia eijcio z sanitates pficio hodie z cras: et tertia die cōsūmor. Ezech.iiij. Diem p anno dedi tibi Hodie ḡ z cras. hoc est: hoc anno z futuro: z tertio anno patiar. Perrexit aūt [ad mare] qz ꝑ cōgruit inquietis: quos vt in ipso requiē inuenirēt: vocauit. Esa.lvij. Cor impij q̄si mare feruens qō q̄escere non potest. In chō autē est q̄es. Matt.xj. Inuenietis reqem aniabꝫ vestris.

Et multa turba a Galilea z Judea secuta est eum: et ab hierosolymis z ab Jdumea z trans Jordanem et qui circa Tyrū z Sidonē: multitudo magna audiētes q̄ faciebat venerunt ad eum.

Ecce Fructus. Et tangunt Duo. Primo eīm septem gētes seqntes. Scō aūt causa sequendi. ibi [Audiētes q̄ faciebat] Sicut z Regina saba a finib' terre venit audire sapiam Salomōis. iij. Reg.x. Et l'fa est plana.

Et dixit iesus discipl'is suis vt in nauicula sibi deseruirent ꝓpter turbā ne cōprimerēt eū: Multos eīm sanabat: ita vt irruerent in eū vt illum tangerent.

Hic tangit Propagatio sanitatis in mlitudine. et Demonstrat virtus redēptoris esse sufficiēs ad omnes. Dicunt aūt Tria. Prio eīm Petit vsū nauicule vt ex illa ad lit' loquens doceret. Scō subiungit ostensionem virtutis tam sup spūs q̄ sup corp'. Et hoc est qō dixit [vt nauicula sibi deē.] Et in hoc veram ostēdit hūilitatē. Mat. aūt. xiij. vbi mare calcauit: ostēdit deitatis potestatem. Et subiungit causam [propter turbam ne eū cōprimerēt] Lu.viij. Turbe te compmūt. Et cause compssiōis iterꝫ subdit causam [Multos eīm saluabat] Indigentes eīm salute irruerūt in saluatorem. Nō sicut pharisei qui salute indigētes: saluatorem querebant interficere.

Quotquot habebant plagas: z spūs immūdi cum illum videbant ꝓcidebant ei: z clamabant dicentes. Tu es filij' dei. Et vehemēter cōminabat eis: ne mānifestarēt illū

Tāgit Virtutis ꝓpagatio. Et Tangunt Quattuor. Scz. Generalitas infirmorꝫ. Fides. Cult'. z Cōfessio. Et post hec q̄ttuor: ponit Doctrina humilitatis ex pte dñi. Et hoc est [Quotquot eīm habebant plagas] in corpe nocumenta. Esa.j. Ulnꝰ z liuor z plaga tumens nō est circūligata medicamine: neqz fota oleo [et spūs īmūdos] in mēte. Matth.xij. In digito dei eijcio demonia [cum illū videbant] visu fidei. Num.xxj. Qui aspexerit eū viuet. Lu.x. Bti oculi q̄ vident q̄ vos videtis. Non eīm intelligit de visu corpis simpl'r: sed de visu deitatis in carne saluatoris. Joan.xv. Qui videt me: videt z patrē meū [procidebāt] Ecce Cultus qui deo debet. Exo.xxx. Audierūt q̄ visitasset dñs filios israel: z nō despexisset afflictionē eorꝫ: et adorauerūt proni in terrā [Et clamabāt] Ecce Confessio inuita p demones: z voluntaria p homies. Et notat q̄ demones ꝓfecerūt experientia signorꝫ. Quē eīm supra Primo: dixerūt sanctum dei: mō filiū dei cōfitent. Sed adhuc nō pfecte nouerunt. Opinādo eīm dicūt qō dicūt. Phil'. ij. Omis lingua confiteat qz dñs Jesus chs in gloria est dei patris [Et vehementer] Doctrina ē Humilitatis. Causa eīm cōminationis est: qz demon non p̄dicat verū nisi vt intermisceat falsum. Et ꝑ non vult dñs. Sed cum verum falso miscetur: totum efficit falsum. quia in falsa significatōe verū inducit. Sicut null' ita leprosus ē quin in alia qua parte sanus videat: et tamen tot' leprosus iudicat: eoq̄ totū nutrimentū est corruptū

e Et ascendens in montē: vocauit ad se quos voluit ipse: et venerunt ad eum.

Hec historia tangit Lu.vj. et Matth.x. Inducitur aūt hic vt ostendat Ptās curationū spūalium a capite descēdere in mēbra Que sunt ministri Et ideo Duo hic inducunt. In Prio eīm ostendit Ptātis ꝓpagatio. et Scō ꝓbat q̄ est diuina ꝓtas in capite q̄ in membris. Et ideo Infra ōt. Filij vri in quo eijciunt: vt ostendat etiā apl'os in digito ōt demonia eijcere. In Prima aūt hax partiū tāgit Duo. Modū vicz vocatōis. z Noia vocatorum. Modus aūt vocatōis exp̄mit in Triby. In vocatōe: et Vocatorꝫ obedētia: et Vocatorꝫ nūero et officio. Hec eīm ad vnū referunt. qz Numer' est ꝓpter officia. Vocationis modus est in Quattuor Est eīm Ad alta: et Liber: et Imitatiu': et Deo acceptus. Primū notat cum ōt [Et ascendēs in montē] eminentis sctitatis. Esa.xl. Sup montem excellsum ascende tu q̄ euāgelizas sion. Scōm notat cum ōt [vocauit] libere. Non p̄cio: Nō prece Nec violētia coact': Nō sanguie induct'. Heb.v Nec q̄s q̄ sumit sibi honorē: sed q̄ vocat a deo tāq̄ aaron. Tertium notat cum ōt [ad se] Joan.xvij Ut vbi sum ego z illi sint mecū. j. Corꝫ.xj. Imitatores mei estote sicut z ego chri. Quartum notat cum dicit [quos voluit ipse] In quib' vicz fuit suū bnplacitū. Ps.cxlvj. Bnplacitū est dño super timentes eum: z in eis q̄ sperant sup misericordia eius. Rhom.xij. Probetis que sit voluntas

dei bona z beneplacens z pfecta [Et venerunt ad eum] Obedientia est. quia Cū vocamur ad magna: lz inuiti: tñ obedire tenemur. Uñ cū excusarent se Hiere.j. dicēs: A a a dñe ecce nescio loq̄ qz puer ego sum. tñ dño dicente: Noli dicere q̄a puer sum: qm̄ ad oia ad que mittā te ibis: et q̄ mādauero tibi loq̄ris: obediuit. Et simile fecit Moyses Exo.iij. et Esa.vj.

Et fecit vt essent duodecim cū illo: et vt mitteret eos p̄dicare. Et dedit illis potestatem curādi infirmitates: et eijciendi demonia

Tāgit Officia. Primo fm vl'em nūerꝫ. Scō fm officij actum. Tertio fm officiatorꝫ ptātem.

Dicit ḡ [Et fecit] statuendo [vt essent duodecim] qz patres veteris testamenti fuerūt duodecim. Et boues sub mari eneo (qō eccl'iaz significat) duodecim. Et stelle in corona spōse in celo duodecim Apoc.xij. Et sedes iudicantiuz duodecim Matth.xix. Et iudicandoꝫ nūer' duodecim Apocal.vj. Et porte ciuitatis duodecim Ez.vl. et Apoca.xxj. [Et vt mitteret eos p̄dicare] Rho.x. Quō p̄dicabūt nisi mittant'. Predicare aūt est officium Prelati. Docere ho est mgri. Et Predicatio est eorꝫ que sūt supra intellectū humanū: sicut supius est notatū. Est aūt hoc officiū non exercendū p alium. Act.vj. Nō est equū nos relinq̄re verbum z ministrare mensis. ij. Tim. iiij. Testificor coram deo q̄ iudicatur' est viuos z mortuos: z per aduentū ipsi' z regnū ipsi' p̄dica ꝓbū [Et dedit illis ptātem] Ecce Ministrorꝫ ptātem ostēdit a se in eos pfluere. Et est sup corpus z sup aiam. Et ideo dicit [curandi infirmitates] papue illas que sunt ex incēdio fomitis z ex inobedētia carnis ad spūm. Mar.vlt. Sup egros man' imponēt z bñ habebūt [et eijciēdi demonia] Aptate q̄ sup aiam. Mar.vl. In noie meo demonia eijciet. Esa.xj. Non nocebunt et non occident in vniuerso monte sctō meo: quia repleta est terra scia dñi.

Et imposuit Simōi nomē Petrus. et Jacobū Zebedei. z Joānem fratrem Jacobi. et imposuit eis nomia boanerges: quod est filij tonitrui.

[Et imposuit Simo. no. Petr'] qz agnitionē illā habuit sup quā fundat eccl'ia. Matthei xvj. Caro z sanguis nō reuelauit tibi. sed pr̄ me' q̄ est in celis. Et tangit ꝑ noia vocatorꝫ fm suas vocationes eis congruētia. Nomia aūt sunt duodecim. Quorꝫ Primi tres vt ōt glo. Hieronymi. ꝓpter sublime meritū ipsorꝫ in monte q̄ audiuerunt tonitruū patris de nube: vnū nomē in cōi acciptūt ꝓter specialia noia que aīa acceperunt. Et Primq̄dem: non tam in apl'atu q̄ in vicariuū christi et verticem apl'orꝫ vocat. Et hoc sua ostendit nominatio. Quia cum ꝓmo Simon: postea Petr' est vocat': Simon obediens vel deponēs tristiciam interp̄tat: Per obedētiā mādatorꝫ ad apicē venit apl'ice dignitatis. Exo.xxxiij. Oia q̄ locut' est dñs faciemus z erimus obedientes. Debre.xij. Obedientes erim' patri spirituū z viuemus. Hic tristiciam seculi que mortē operatur deponit: vt in letitia cordis z deuotiō se totū referat ad deū: dicens cū ps.xxxvj. Delectare i dño: z dabit tibi petitōes cordis tui. Itē Psal.lxxvj. Memor fui dei z delectatus sum. hoc est p letitiaz interiorē: q̄ est gaudiū in spūsctō: et p obedientiū mandatorū exteriorꝫ (al's exteriorē) Et hoc designat nomen Petr'. Uñ Beda. Sicut a chō lux mūdi vocant Apl'i: sic a chō petra: Simon vocat' est Petr'. Item Beda. Idē est grece vel latine petr' qō syriace cephas. Et hoc est idē qō rupes vel caput. Rupes q̄dē ꝓter fundamētū cōfessionis vitatis. Matth.xvj. Tu vocaberis petr': et sup hanc petrā edificabo ecclias meam. Caput aūt ꝓter vticē apl'ice dignitatis: qz vicarius est chri in terris. Uñ in Cant. v. dicit eccl'ia. Caput meū plenū est rore: z cincini mei guttis noctiū Ros eīm gratie chri in hoc capus in plenitudie potestatis descēdit: et gutte lucētes in nocte ignorātie huius mundi in sacra doctrina distillant a cincinis hoc est a doctoribꝫ z pl'atis: q̄ dependent ab hoc capite. Duos aūt suorꝫ secretorꝫ testes vocat z adiungit huic capiti [Jacobū Zebedei] hoc est Jacobū filiū Zebedei z [z Joā. fra.] eius dē [Jaco.] Qui cū Petro ad oia secreta deitatis dñi pre alijs quasi testes idonei adhibebant. Interp̄tat autem Jacob luctator. qz sp fuit in lucta vtutis z sapiētie. Eccli.lj. Colluctata est ania mea cū sapia. In glosa ōt Hiero. supplantata hz desideria carnis. Esau sanguine' dicit de ipso Beñ.xxvij. Juste vocatū ē nomē eius Jacob. Supl̄antauit eīm me en altera vice. qz In lucta vtutis: supplantauit in passionib' In lucta aūt vitatis supplantauit in erroribꝫ q̄s cōculcauit. Joannes aūt in quo est gratia interp̄tatur. quia dicit Hieronym': Hoc habuit p gratiam: quod alij per laborem. Duo autem habuit per gratiam. Scz. Christi dilectiōem. z Altissime vitatis agnitionem. Signum ꝓmi q̄ sibi christi' pre alijs matrē cōmendauit. et Dilectus discipulus specialiter est appellatus. Signum aūt Scōi q̄ in pectore dñi recubuit Joan.xxj. Hi duo: filij dicunt Zebedei. hoc est: donati vel dotati. q̄a fm spūm sunt filij christi speciales cui donatū est: z q̄ pre omnib' est dotat'. Beñ.xxiij. Oia que habuit dedit filio suo. Hi duo adiuncti sunt Petro in quo est plenitudo potestatis. quia pfectio virtutis in ope: et pfectio veritatis in contemplatiōe comitari debet plenitudinē ptātis. Hoc significatum est Exo.xvij. vbi manus Moysi sustentabant vr et Aaron. Aaron eīm mōtan' significabat pfectionem vtutis. Ur aūt ignis: sig̃t pfectionem ignite veritatis [et imposuit eis] duob' illis fratrib' Jacobo z Joāni [nomia] officijs eorum cōgruentia [boanerges] Et hoc exponit Euangelista: dicens [qō est filij tonitrui] quia adiuncti sūt summe potestati vt fulgurēt signis: z exemplis in virtute. z p̄dicatione tonent doctrinam in veritate. Ps.lxxvj. Vox tonitrui tui deus in rota. hoc est in scriptura. Job.xxxviij. Nunq̄d emittes fulgura z ibunt. et reuertentia dicent tibi: assumus. Isti

ergo duo tanq̃ in arce ⁊ p̃mates vocati sunt vt assistant ei in q̃ est plenitudo potestatis: Significati p duas colũnas q̃s Salomõ posuit ante ostiũ tẽpli Quaꝝ vnã vocauit firmitatẽ: et Alterã fortitudinẽ. Significanꝫ etiã p duas tubas de qbꝫ dicit Num.x. Fac tibi duas tubas ductiles argẽteas qbus possis cõuocare multitudines in die qñ mouenda sunt castra

Et Andream et Philippum et Bartholomeum.

Preinductis mutauit nomina tribus: Petro dans singulare: eoq; ipse singularꝭ est dignitatis ad quã vocat. Alijs aũt duobꝫ cõem dedit nominationẽ: Significãs q; dignitas eoꝝ q̃tus sit maior alijs: tñ est pluribus cõicabilis. Post hos aũt notat eos q̃ ad inferiores gradus Archiepoꝝ et Epoꝝ vocanꝫ in nouẽ gradibꝫ distribuit: docẽs nos: nouẽ esse attẽdẽda in Electõnibꝫ taliũ p̃latoꝝ Quoꝝ Tres p̃mi sumunꝫ fm statũ Innocentie: In qbꝫ pcti considerat imunitas. Qui sunt Andreas: Philippus: et Bartholomeꝰ. Hi eñ tres vocanꝫ ad aplatũ fm Tria q̃ exigunꝫ ad officiuꝫ Predicatõnis: sine oĩ impedimẽto cõtrarie dispositionis. Sũt aũt sex: sic distributa q; Duo sũt in Andrea: Duo in Philippo: et Duo in Bartholomeo. Duo in Andrea: sunt fm duas eius interp̃tationes. Interp̃tat eñ Virilis: et Rũdens pabulo. Ex hoc eñ q; virilis est: talis est q; auder resistere aduersario. Titj.j. Vt potes sit exhortari doctrina sana: et ꝓtradicẽtes reuincere. Ezech.xiij. in propat qbusdã dicens. Nõ ascẽdistis ex aduerso: nec opposuistꝭ vos murꝫ p domo israel. In hoc ãt q; Rũdens pabulo ꝟ: docemur q; ñ gratis debet comedere panem ecclesie.ij. Thes.iij. Neq; gratis manducauimꝰ panem apud vos. Ps̃.lxxx. Sumite psalmũ: hoc est spũalia: et date tympanũ: hoc est tpalia.j. Loꝝ.ix. Dñs ordinauit his q̃ euangelium annunciant: de euãgelio viuere. Et tales andreas in ecclesijs debemus eligere: qui et ecclesiarũ sint defensores: et de facultatibꝫ ecclesie non cõsumant: nisi ad necessitatẽ: vt ecclesias in spũalibꝫ edificent [et Philippũ] qui os lãpadis interp̃tat. Per lampadem: innuens ignitum lumen scientie diuine qd̃ resplendet ab ipso. Et per os eloquentiã (alꝰ eloquentie) docens qua (alꝰ qualꝰ) vniculq; verbis congruentibꝫ ⁊ similitudinibꝫ cõgruentibus possit apto sermone respondere. De Primo dicit Esa.lxij. Propter sion nõ tacebo: et propter hierusalem nõ quiescã: donec egrediat vt splendor iustus eius: et saluator eius velut lãpas accendat. Cantic.viij. Lãpades eiꝰ lãpades ignis atq; flãmaꝝ. De Secundo dicit in p̃s.xliij. Diffusa est gratia in labijs tuis. Cant.ij. Vox tua dulcis ⁊ facies tua decora. Nec eñ est vox dulcꝭ q̃ de lampadibꝫ omnẽ sordem vicioꝝ cõsumentibꝫ pcedit. Aliter eñ decepti: dicũt illud Ben.xxvij. Vox quidem vox Jacob est. sed manus: manus Esau

D sunt [et Bartholomeũ] qui filius suspendentis aquas interpretat. Et in hoc Duo notanꝫ. Aq̃ enim suspense differunt ab aquis deorsum fluentibus in Duobus. Quoꝝ Unum est Q̃ sunt alte. Secũdũ aũt Q̃ non sunt actu hũide sed quiete luminose celi spẽm p̃ferentes. Aque aũt sũt delectationes que in p̃lato alte esse debẽt vt celestes et diuine sint: et in nullo alio terreno delectet̃ dicens cum Dauid p̃s.xxxvij. Dñe añ te oẽ desideriũ meũ et gemitꝰ meus a te nõ est abscõditus. Et illud p̃s. lxxij. Quid eñ mihi est i celo. ⁊ a te quid volui super terrã. Et illõ Psal.xv. Delectationes in dextera tua vsq; in finem. Hi aũt delectatões fiũt pure ⁊ luminose: nihil cum ceca cõcupiã cõmune habentes. Esa.lxvj. Sugatis ⁊ repleamꝰ ab vberibꝫ consolatiõis eius: et oĩmodis delitijs affluatis ab oĩmoda gloria eius. Hec igit̃ sunt consideranda in officio Electi vel Eligendi

Et Mattheum ⁊ Thomã ⁊ Jacobum Alphei

Tangit h̃ Tres alios. In qbus docemur ea q̃ in Eligendo aliquãdo sunt tolerãda: dũmodo de p̃terito sint purgata. Et ideo in quolibet illorum Duo notanꝫ. Unum purgans. et Alterũ purgatũ Duo eñ notanꝫ in Mattheo. Quoꝝ Unum est purgans q; donatus est per gratiam. Alteꝝ autẽ q; illicitis lucris intendebat. Et hoc est purgatuꝫ. Matth.ix. Vidit Jesus hominẽ sedentẽ in telõneo Mattheum nomie. Hic eñ ipso facto illicita relinquens: et gratie adherens: dixit. Que mihi fuerũt lucra: hec arbitratus sum vt stercora: vt chrꝰstum lucrifacerem. Et ideo salua pace quorundã Non est obꝗciendũ Electo si aliquãdo illicita q̃ssuit: dũmodo nunc gratie dei se cõmiserit. Quãuis eñ dicat Eccli.xxxj. Beatus dives qui inuentus est sine macula: et qui post aurum non abijt: nec sperauit in thesaurꝭ pecunie: quis est hic ⁊ laudabimꝰ eum: fecit eñ mirabilia in vita sua: et Hic beatus est: qui q̃tuis aliquãdo maculam habuit quando post aurum abijt: tamen vt sine macula esset: aurum reliquit: et vnde abierat. ad gratiã rediuit. Et hic eñ est laudandus quia mirabilia fecit in vita sua: q̃ ille qui nunq̃ abijt. Sic Luc.xix. Zacheus p̃ceps publicanoꝝ et diues reduit: et illicita non retinuit: sed reddidit: et reliqua gratie dei se totum cõmittẽs pauperibus erogauit. Hoc ergo est dissimulandũ [et Thomã] qui ipso nomine duo importat. quia geminus siue dubiꝰ interpretatur et abyssus. Et significat Dubietas: ignorantiã siue dubitationẽ in intellectu circa veritatem Credendoꝝ: vel Sciendoꝝ: vel Faciendoꝝ: vel Appetendoꝝ. Abyssus autẽ: huius ignorantie vel dubitatiõis causam: scꝫ tenebras abyssi quia videlicet non pcedit dubitatio ex contemptu vel ex affectu: sed ex eo solum quia non est illuminatus. Genes.j. Tenebre erant super faciem abyssi. Nec abyssus a se lumẽ habere poterit; nisi desuper sibi ĩmittatur. Signum aũt huiꝰ abyssi est q̃a oblatum lumen facile recipit: nec contra obnitit p dispositiõem malã que in ipsa est. Sicut ⁊ Thomas ꝫ obscurus fuerit per dubitatiões detentus aliq̃ndiu: tamen lumen facile recepit: ⁊ tunc in eadem solida confessione pmansit. Heretici aũt lumini reluctantur: sicut dicit Job.xxiiij. Ipi fuerũt rebelles lumini: ⁊ ignorauerũt vias eius ⁊ nesciuerunt semitas eius. Et hoc fit per malam infidelitatis dispositionẽ que est in ipsis. ij. Corinth.iiij Deus huiꝰ seculi excecauit mentes infidelũ vt nõ fulgeat in eis illuminatio euangelij glorie chrꝰsti. Sic aũt Thomas nõ fuit abyssus ⁊ dubius: sed potius ex solo illuminatiõis defectu fuit dubius: et sine omni difficultate lumen paratus erat recipere. Taliter obscurus fuit Paulus qui.j. Tim. j. dixit. Misericordiã consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate mea. Si quis igit̃ aliq̃n ex ignorantia huiusmodi dubitauerit: errata mẽ veritatem paratus recipe fuerit: non est excludẽdus a diuina electione. sed est erudiendus ⁊ eligẽdus hoc non obstante q; aliquando dubitauerit. quia hocipsum magꝭ eum cautum in alijs reddit. Sic ij. Corinth.xiij. dicit: q; deus qui dixit de tenebris lucem splendescere: illuxit in cordibus nostris ad illuminationẽ scientie claritatis dei in faciem chrꝰsti: sicut dicit Ephe.v. Eratis aliquando tenebre: nunc autẽ lux in domino: vt filij lucꝭ ambulate. Hac igitur dispensatione dominꝰ elegit Thomã [et Jacobum Alphei] Alpheꝰ aũt doctus vt fugitiuus interp̃tat. Jacobus aũt interp̃tatur lucratoꝝ. Et significat Duo. Quorũ Primũ est Doctum esse in lucra contra vicia. Et hoc est purgãs Secundũ aũt fugitiuũ esse. quia peccatis ppetratis aufugit per pniam. Et hoc est purgatũ. Propter quod non est qd̃ fecerit in p̃terito: dũmõ nũc aufugerit. Hebre.v. Non habemus pontificẽ qui non possit compati infirmitatibꝫ nostris: tentatũ autem per omnia pro similitudine absq; peccato. j. Loꝝ.vj. Nolite errare: neq; fornicarij: neq; idolis seruiẽtes: neq; adulteri: neq; molles: neq; masculoꝝ concubitores: neq; fures: neq; auari: neq; ebriosi: neq; maledici: neq; rapaces regnũ dei possidebunt. Sed hec aliq̃ndo q̃dem fuistis: sed abluti estis: sed sanctificati estis: sed iustificati estꝭ in nomine dñi nostri Jesu chrꝰsti et in spiritu dei nostri. Et ideo talia in Eligẽdo dũmodo alꝰ nũc bonus sit: sunt aliquando toleranda ⁊ dissimulãda. Sic ergo per hos tres significat quid in p̃teritis Negocijs: Ignorantijs: et Peccatis aliquando sit dissimulandũ in viris qui alꝰ viles sunt ad regimen animaꝝ. Hic autẽ attendendũ est (sicut dicit Hieronymꝰ) de Matthei Apostoli humilitate. Que in Duobus est. In Uno quidem: q; cũ Marcus h̃: et Lu.ix. in electione apostolici gradꝰ Mattheũ: Thome p̃ponunt. Ipe aũt se Matth. x. postponit eidem. Eccli.iij. Quanto magnꝰ es humilia te in omnibꝫ. Secundũ aũt est q; ipse se vocat publicanũ: a peccato qd̃ i negocio habuit. Alij autem simplicẽ ipsius exp̃munt nominationeꝫ q̃ gratiam libere innuit electionis. Quia sicut dicit Prouerb. xviij. Justus a principio accusator est sui. Est etiam aduertendũ q; Hieronymus dicit

K q; Jacob [Alphei] Qui et frater domini dicit̃ Propter similitudinẽ corporis ⁊ religionis: et Vicinitatem sanguinis. quia consobrinꝰ eius fuit quia Maria Alphei: soror matris dñi fuit Quã Joãnes.xix. Mariã cleophe dicit. Fortasse q; idẽ Alpheus ⁊ Cleophas binomꝰ fuit. Vel: quia defuncto Alpheo: post natum Jacobũ: cleophe nupsit. Jacob idem post resurrectionẽ domini: statim Hierosolymoꝝ ordiatur Episcopꝰ. Quia fm legem Si frater sine herede decessit: alius frater vxorem eiusdem ducere debuit: et suscitare semen defuncto fratri. Tres igitur isti in Tertio ordine: dictis de causis sunt vocati.

Et Taddeum et Simonẽ cananeum et Judã scarioth: qui ⁊ tradidit illum

Tangit h̃ eos qui in Quarto ordine sunt vocati. Et in illis instruit quid in Eligendis: fm p̃sentem iusticiam sit considerandũ: Significat autem Sexta q; Duo: in quolibet istorum. Taddeꝰ eñ corculus: hoc est cordis custos interpretatur. Innuit aũt q; in Eligendo: cõsideranda est Bona cõscientia. ij. Corinth.j. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Esaie.xxxv. Gloria libani data est ei. Libanus candidatio interpretat. ⁊ gꝰia libani est gloria candidate conscientie. Et hec pueniꝰ ex bona cordis custodia. Prouer.iiij. Omni custodia serua cor tuum: quia ex ipso vita procedit. Hic aũt qui cognomie dicitur corculus: vero nomine Judas vocabat: quod cõfitens ⁊ glorificãs interpretat̃ Et significat Eligẽdũ debere esse amicum veritatis et diuie laudis. Esa.lx. Bermẽ plãtationis mee opus manus mee ad glorificandũ [et Simonẽ cananeum] qui fuit natꝰ a Cana ciuitate galilee. Interp̃tat aũt simon: ponẽs tristiciam: eoq; in Eligendo: fm p̃ntem gratiam debet considerari q; lingua sua placabili scire debeat deponere tristiciam a cordibus subiectoꝝ. Esa. l. Dedit mihi dominus linguam eruditam vt sciam sustentare eũ qui lapsus est verbo. Sic tristiciam deposuit Paulus: qui dixit Phil.iiij. Gaudete in domino semp: iterũ dico gaudete: modestia vestra nota sit omnibꝫ hominibꝫ. Cananeus autẽ zelotes interp̃tat̃. quia in Eligendo considerãdũ est q; zelum legis habeat: et zelum aniaꝝ: Ut dicat: Zelus domus tue comedit me. j. Macha. iij. Phinees dum zelat legem accepit pactum sacerdotij sempiterni [et Judam scarioth qui tradidit eum] Jn quo notãtur Duo Quorũ Unũ fuit publicum: hoc est presens iusticia: que in nomine Jude importat̃. Et est id qd̃ in Eligendo est cõsiderandũ. Alterum aũt est occultum qd̃ importat̃ per scarioth: quod est vicus vnde ortꝰ fuit Judas Et memoria mortis interpretatur. Et hoc in corde diu meditatus fuit qualiter ad mortem dominũ traderet. et hoc tandem ad effectum pduxit Et ideo sequit̃ [qui tradidit illum] Sed quia nos occulta cordium scire non possumus: docuit nos dominꝰ q; nos occulta cordium in electionibus non discuteremus, Sed sufficeret q; eligamus talem quẽ aperta probatum reddit iusticia. Unde Hieronymꝰ in glo. Judas scarioth a vico in quo ortus est: de tribu Jsachar Qui merces interpretatur Ul: p̃cium scꝫ pditionis. Scarioth. i. memoria mortis. quia non repente sed p̃meditatus dominũ tradidit. Hinc prouide inter Apostolos eligitur. quia magna est vitas quam nec ad

miſter uerſarius miniſtri infirmat. Voluit dominus tradi a diſcipulo: Ut tu a ſocio proditus: moleſte nõ feras tuum erraſſe iudicium: tuum periſſe beneficium. Sic electus eſt Saul.j. Reg.ix. De quo dicitur q̃ erat electus: et bonus: et non erat vir de filijs iſrael melior illo. Ecrtamen poſtea fuit ſubuerſus: quam ſubuerſionem diu fuit premeditatus. Pſal.xxxv. Initiatez meditatus eſt in cubili ſuo aſtitit omni vie non bone: malicia aũt non odiuit Unde docens nos dominꝰ dicit.j. Reg.xvj. Nõ ſm faciem iudico. Non autẽ ſm faciẽ oportet iudicare. Unde Ibidem. Homines vident ea q̃ patent: deus autem intuetur cor. Et ideo etiam Apoſtoli Act.j. videntes in Juda proditore humanũ erraſſe iudicium: in Matthia ſubſtituẽdo per ſortes explorabant iudicium diuinum: quo eligendus manneret in ſorte apoſtolica ad quam Jude ſuccederet. Vi ergo Tres vltimi ſicut dictum eſt: ſm conſiderationẽ pſentis iuſticie ſunt electi. Primi ergo tres non tam ad gradum q̃ ad ſublimitatem regiminis diuini: ſunt electi: ſicut in veteri teſtamẽto Moyſes z Aaron et Ur: penes tria que ſunt in hierarchia diuina Que ſũt Plenitudo poteſtatis: et Plenitudo bonitatis: et Plenitudo ſapientie. Secundi aũt tres electi ſunt penes Tria que ſunt in prima hierarchia Angelica Que ſunt Feruor ignis diuini ad omnia miniſtrans virilitatem. Quia ſicut dicitur Cantic. viij. Fortis eſt vt mors dilectio. et Plenitudo ſcientie ſplendens in verbo: et Receptio regalis in omni materialitate ſicut in throno: in eo qui omnes appetitus z aḡs concupiſcentie ſuſpendit in altum. Tertij autem tres vocati ſunt penes Tria que ſunt in ſecunda hierarchia angelica Que ſunt Altitudo Dñationis Quã: Dignitas Nobilitatis ſupponit. et Diuitie pulcroruz et bonorum in decore altitudinis exaltant. z Non nutans (alꝭ Non cadere valẽs) fortitudo tenet ne cadat: ſcabellaribus conculcandis appropinquando. Et hoc attribuit Matheo Qui ſicut dicit Hieronymꝰ Et Talentorꝫ dominꝰ factus eſt diſtributor. Et Dignitatem regalem domini pre alijs deſcripſit. Virtutes aũt (quarũ eſt eſſe inuincibiles: ad omnẽ voluntatem dei pagendam) attribuunt Thome. quia confortatꝰ in domino nihil impoſſibile ſibi eſſe pro dño faciendum ꝓpoſuit. Jacobo aũt attribuunt Poteſtates que ſunt in eadem hierarchia. quia Poteſtatũ eſt arcere per limites diuinos omne contrariũ: et promouere bonum. Et hoc ſpe primus fecit ſm murmurationem que de conuerſione gentilium pmũ facta eſt Act.xv. Quarti autẽ tres ſumunt penes tertiam angelorũ hierarchiam in qua Principũ quidem eſt omnẽ actum referre ad legis cõgruentiam quod corculo attribuit. quia cuſtos cordis cuſtos eſt legis. Archangelorꝫ aũt eſt oẽm actum ad conſilium referre diuinum. Et hoc cõperit Simoni cananeo qui zelotes eſt vt in omnibus conſilium dei pficiatur. Judas autẽ in quo pſens tm conſiderata eſt iuſticia reſpondet Angelis: quorum officium eſt omnẽ actionẽ noſtram informare forma iuſticie et virtutis. Hec igitur ꝗ diligentius proſecuti ſumus. qz iſtas Apoſtolorꝫ vocationes ſup Mattheum pfũctorie tranſtuimus.

Et veniunt ad domum: et conuenit iterum turba ita vt non poſſet neqz panem mãducare. Et cũ audiſſent ſui: exierunt tenere eum Dicebant enim quoniã in furorẽ verſus eſt. Et ſcribe qui ab hieroſolymis deſcenderãt dicebant q̃niam beelzebub habet. etquia in principe demoniorum eijcit demonia.

M

Hic incipit pars illa in qua probatur q̃ hec poteſtas eſt diuia tam in capite q̃z in membris. Durat autem hec pars vſqz ad principium quarti capituli. Diuidit aũt in Tres partes In quarꝫ Prima oſtendit q̃ eſt diuina in capite: z nulli niſi deo poteſt attribui. In Secunda oſtenditur q̃ eſt diuina in opere: pdicatione: et effectu vbi. Et hec incipit in principio quarti capituli. In Tertia oſtẽditur q̃ eſt diuina in membris que ſunt miniſtri capitis et executores officij pdicationis: ibi [Munquid venit lucerna ꝛc.] Prima harum priuz diuidit in Tres. In quarũ Prima agitur de exceſſu poteſtatis tã in ſermone q̃z in opere. In Secunda aũt oſtendit q̃ iſte exceſſus eſt poteſtatis diuine: ibi [Et cõuocatis eis in parabolis dicebat.] In Tertia oſtendit: ab opere huiuſmodi poteſtatis non eſſe vacandũ ex aliqua carnali affectione: ibi [Et venit mater eius] In harum Prima Tria notant. Scilicz. Inſtantia querentium ſiue frequentantiũ. Simplicitas deuota diſcipulorꝫ. et Malicia obſeruantiũ ſcribarꝫ et phariſeorum. De Inſtantia frequentantiũ dicit Tria et innuit Quartũ. Quorũ Primũ eſt Q̃ ad locũ quietis dominꝰ veniẽs ab opere ſalutis noſtre nõ quieſcebat. Secundum eſt Q̃ ꝓter hoc mlti ad eum vndiqz conueniebãt. Tertiũ eſt Q̃ etiã auiditate operande ſalutis: operibus neceſſitati naturę debitis non indulgebat. Quartum quod innuit eſt Q̃ tam in ſermone q̃z in opere diuine poteſtatis exceſſum oſtendebat. Dicit igit [Et veniunt] et ipſe ſaluator et ſui [in domũ] ad q̃eſcendum poſt laborem actiõis. Sap. viij. Intrãs in domũ meam cõquieſcam cum illa ſcz ſapientia Non enim habet amaritudinẽ cõuiccus eius: neqz tedium conuiuatus illius. Ezech.iij. Ingredere et includere in medio domus tue. Sed nec ibi quieuit Saluator ab opere noſtre ſalutis. Et hoc eſt q̃ ſequit [Et conuenit iterum] ſicut extra domũ fecerat [turba] frequentantiũ et querentium tam anime q̃z corporis ſalutem. Eſa.ij. Ibunt populi multi: et dicent: Venite aſcendamus ad montem domini. et ad domum dei Jacob: et docebit nos de vijs ſuis: z ambulabimus in ſemitis eius [vt non poſſet manducare] quod tamẽ erat naturalis neceſſitatis. Hoc aũt factũ eſt propter nimiam turbarꝫ inſtantiã. Pſal.cj. Oblitus ſum comedere panem meum. Videns enim deſiderium ſalutis in turbis: vtilitatẽ hoim (propter quos venerat) neceſſitatib naturalibus ꝓpoſuit: refectus interius ſalute z fide deuotorꝫ. Joan.iiij. Ego cibum habeo manducare quẽ vos neſcitis. Et paulo poſt. Meus cibus eſt vt faciam voluntatẽ patris mei qui miſit me: et vt pficiam opus illiꝰ Tobie.xij. Ego cibo inuiſibili vtor. Propter quod dicit [vt non poſſent manducare panem] diſcipuli Qui adhuc animales exiſtẽtes: cibũ corporalem attenderunt. Quartũ autẽ quod innuit eſt Q̃ excitatus deuotione turbarũ: adeo exceſſit in ſermone z opere q̃ vltra homis facultatem tunc eſſe videbatur: et diuinum q̃dam micabat ab ipo Sicut z Paulꝰ dicebat.ij. Corinth.v. Siue mente excedimus deo: ſiue ſobrij ſumus vobis. Intelligit autẽ ꝗ diſſe turbis ea que Joan.viij. de corpore ſuo dixit Niſi manducaueritis carnẽ filij hominis z biberitis eius ſanguinẽ: nõ habebitis vitam in vobis. Qui furoris ſermo eſſe videbat carnalibus et anialib diſcipulis [Et cum audiſſent ſui diſcipuli] adhuc animales exiſtẽtes et intellectũ verborũ capere non valentes [exierũt de domo] ad turbas cum quibus ſtabat dominus [tenere eum] ex compaſſiõe carnali quam habebant ad ipſum. Non autem ideo tenebãt eũ ne ſibi aliquod malum inferrent: ſed potius ideo: ne diutius cum turbis manens: ſe nimis pdicando affligeret. ſicut Mar.vj.z Mat.ix.&z. et Lu. viij. Turbe te comprimunt. i. affligunt: et dicis: Quis me tetigit: [dicebant eũ] ſui diſcipuli: [qm̃ in furorẽ verſus eſt] Furorẽ autem vocant. quia ex zelo contra peccata moduz ire cuiuſdam oſtendit: et ex nimio deſiderio ſalutis aliorũ: corporalis ſue neceſſitatis videbat oblitus. Sic Act.xxvj. de Paulo dictum eſt: Inſanis Paule: multe littere ad inſaniam te induciunt. Sic.j. Re. xxj. Dauid vt ſuos ſaluaret: immutauit vultũ ſuum coram rege Achis: qui dixit. Vidiſtis hominem inſanum: cur adduxiſtis eum vt fureret coram nobis? Sic de propheta domini dicitur. iiij Reg.ix. Ad quid venit inſanus iſte ad te? Sic de domino dictum eſt Joan.x. Demonium habet et inſanit. vt quid eum auditis? [Et ſcribe] qui ab hieroſolymis deſcenderant ad obſeruandu eum: et omnia que dicebat (alꝭ docebat) et faciebat peruertebant [et dicebant] blaſphemantes eum [beelzebub habet] Quem vt dixim̃ Mat.xij. Principẽ eſſe putabãt aliorꝫ demonũ Unõ dicũt [In Beezebub principe demoniorꝫ eijcit demonia] Et ſic blaſphemantes: contrarie vtuti ea que diuine erant attribuerunt.

Et cõuocatis eis: in parabolis dicebat illis. Quomodo poteſt ſathanas ſathanam eijcere? Etſi regnum in ſe diuidatur: non poteſt ſtare regnum illud. Etſi domꝰ ſuper ſemetipſam diſpertiat: nõ poteſt domꝰ illa ſtare. Etſi ſathanas conſurrexerit in ſemetipſum: diſpertitus eſt: et non poterit ſtare: ſed finem habet. Nemo poteſt vaſa fortis ingreſſus in domũ diripere niſi prius fortem alliget: et tunc domum eius diripiet

N

Hic incipit oſtendere hoc q̃ dixerũt ſcribe blaſphemiam: Et hoc quod ipe dicebat z faciebat: nõ poſſe eſſe niſi a virtute diuina. Habet autem hec pars Duas particulas. In quarum Prima: Rationibus et Similitudinib oſtendit quod dictũ eſt. In Secunda autez deterrens eos de peccato blaſphemie: oſtendit irremiſſibilitatez ipſius. In Primo horꝫ Duo ſunt. In quorũ Primo Modum oſtendit probationis. Et in Secũdo Rationes pluaſiuas inducit. Dicit igitur et multa patientia z benignitate tolerans aduerſarios: et bonum contra malũ oponens [Cõuocãs eos] qui per inuidiam et iram diſpectum habentes cor intelligere veritatem non poterant. Nos conuocauit vt conuocati vno corde intelligerent que dicebanꝫ per rationem [in parabolis dicebat] Hic autem vocat parabolas ſermones per ſimilitudines rõnabiles explanatos. Pſal.lxxviij. Aperiam in parabolis os meum: loquar ꝓpoſitiones ab initio [Quomodo poteſt ſathanas] Tãgit Rationes ſimilitudinarias Tres. Quarꝫ Prima ſumit er ſimilitudine Regni in ſeipſum diuiſi. Sic q̃ omne regnum in cõtrarias poteſtates z voluntates z operationes diuiſum deſolabit. q̃a quod vna poteſtatũ precipit: altera inhibet. et q̃ vna edificat: altera deſtruit. Et in hac ratione ſub queſtione Primo ponit Concluſionem intentam dicẽs [Quomõ poteſt ſathanas] qui regnũ ſuum intendit conſtruere [ſathanam eijcere] Deinde ponit Medium iſtius rationis ſub conditione dicens [Etſi regnum ſathane in ſe] ꝗ eſt contra ſe [diuidat] per contrarias voluntates et poteſtates et opationes: ita q̃ vnus alium eijciat [non poteſt ſtare regnũ iſtud] ſed deſtruetur a ſeipſo. Deinde anteqz inferat Concluſionem: adducit Secundã rationem: per domus ſimilitudinem dicens [Etſi domus] q̃ntum ad familiam domus [ſup ſemetipſam] hoc eſt: contra ſemetipſam [diſpertiatur] hoc eſt diuidatur [non poterit domus illa ſtare] ſed diſſoluetur: ſicut z regnũ. Oſee.x. Diuiſum eſt cor eorum nunc interibunt. Omne enim vnum conſtruitur ex hoc q̃ ſue partes ex quibus componit: concorditer rendunt ad vnum. Etſi ille diſcordant et in diuerſa tendũt: neceſſe eſt q̃ diſſoluat. Hec igitur ſunt cauſa naturalis omnis diſſolutõis: vt in q̃rto De Celo z mũdo pbat. His duabus inductis ſimilitudinib inducit intentam Concluſionẽ dicens [Etſi ſathanas] in regno z domo ſua [conſurrexerit] vt contrarius [aduerſus ſemetipſum] hoc eſt aduerſus eum qui debet conſtruere regnum z domũ ſuam. quia Sic: aduerſus ſemetipſum dicit [diſpertitus eſt] hoc eſt

in contrarias volũtates et potestates et operationes diuisus [et] sicq; similitudines iductas [non poterit stare] in regno et domo sua [sed finez habebit] per dissolutionem. Matth.xij. Omne regnum in se diuisum desolabitur: et domus supra domũ cadet. Eccli.xxviij. Unus edificans: et alter destruens: que vtilitas in vtrisq;? Bala.ij. Si ea que destruxi iterum reedificio: preuaricatorem me cõstituo. [Nemo potest] Tertia ratio est: que supponit oppositũ Conclusionis antecedentiũ rationum. Supponit eñ ex antecedentib; Q̃ sathanas in sathanã non est diuisus. et ideo non est virtus sathane que diripit regnum z domuz sathane. et Oportet q̃ sit fortior virtus q̃z sit virtus sathane. et Oportet q̃ sit. quia [Nemo potest] in naturalib; virtutibus et humanis [ingressus] violenter [in domum] fort̃ [vasa fortis] que pacifice possedit: a possessione fortis: in contrarios vsus [rapere] contra voluntatem illius fortis qui ea que possederat sibi attrahere [nisi prius] sua fortitudine [fortem] qui domũ et vasa possederat [alliget] priuata vel diminuta potestate: quam prius in domo et vasis habebat [et tunc] illo sic alligato [domum eius] hoc est familiam: et vasa domus eius in quibus cõfidebat [diripiet] ad suos vsus. Sic ergo nemo potest sathanam fortem de quo dicitur Job.xli. Nõ est potestas super terram que illi possit comparari: q̃ factus est vt nullum timeret. Hunc inquam fortem nemo potest de domo sua: et vasis: hoc ẽ corporibus eijcere: nisi fortior illo sit: et alliget eum: prius ablata sibi potestate. Matth.xij. Lu.xj. Dum fortis armatus custodit atrium suum: in pace sũt omnia que possidet. Si autem fortior illo supueniens alligauerit fortem: intrabit in domum fortis: et omnia vasa eius distribuet in quibus confidebat. Et sic fecit dominꝰ fortior diabolo per diuinam virtutem: Intrauit per gratiam in domũ sathane tam in mũdo q̃z in inferno: et distribuit sanctis: et patri deo omnia vasa que sathan possederat. et hoc non potuit fieri in virtute sathane: sed in virtute diuina. Esaie.xlix. Equidem z a fortis tollitur preda: et quod ablatum est a robusto saluabitur. Sic ergo in beelzebub que (alꝭ qui) est virtus sathane non eijcio demonia: sed potius in fortiori virtute et contraria sathane Que est: demonstratio virtutis diuine. Matthei.xij. Si in digito dei eijcio demonia: profecto peruenit in vos regnuz dei. Exo.viij. Digitus dei est hic. hoc est demõstratio virtutis diuine.

Amẽ dico vobis quoniã omnia dimittent̃ filijs hominuz peccata et blasphemie quibus blasphemauerunt. Qui aũt blasphemauerit in spiritũsanctũ non habet remissionẽ in eternuz: sed reus erit eterni delicti: quoniã dicebant: spiritum immundũ habet.

Tangit ꝗ huius blasphemie (quam in eum faciebant) aggrauationẽ. Fuit autẽ hec: Impugnatio veritatis agnite. Per rationem eñ naturalem cognouerunt q̃ virtus christi qua expulit demones: fuit virtus diuina. ettamẽ hanc per solam inuidiam gratie chri impugnabant z virtuti demonis attribuebant z blasphemabant. quia diabolo: quod dei erat: attribuebant. et ex inuidẽtia gratie christi: veritatem quam per rõnem agnouerãt impugnabãt. Et ideo peccatũ illud grauissimum fuit. Et ideo exaggerat ꝗ grauitatẽ peccati illius.

Et hoc est qd̃ dicit [quia omnia dimittunt̃ filijs hominũ peccata] Hec eñ sunt peccata filiorum hominũ: que ab Ignorantijs: vel Infirmitatibus hoĩn oriũtur. Hec eñ ex humana p̃uenium tentatõe.j. Corinth.x. Tentatio vos non ap̃hendat nisi humana. Hoc autẽ peccatũ quia agnitum fuit humana ratione: ex ignorantia non processit. Etquia ex carne z sanguine non fuit: nõ potuit attribui carnis infirmitati. et ideo nullã habuit radicem humanam. sed ex certa malicia inuidie p̃cedens: radicem habuit diabolicam. Et ideo dicit [quia omnia dimittunt̃ filijs hominũ peccata] que sunt per radicem filiozũ hominum [et] similiter dimittunt̃ filijs hominũ [blasphemie] que sunt per radicem ignorãtie vel infirmitatis in filijs hominũ [quibus] filij hominũ vt filij ignorantium z infirmorum [blasphemauerũt] Sicut ex ignorantia dicentium Christum non esse deum. Vel Filium eum patre non esse vnum. Vel: aliquid tale. Et hec vocant̃ apud Matthẽũ.xij. peccata in patrem z filium. qz Peccatum infirmitatis est contra attributum patris: quod est potentia. et Peccatũ ignorantie est contra attributum filij: quod est sapientia [Qui autem blasphemauerit] falsum imponẽs diuine virtuti [cõtra spũmsanctũ] hoc est cõtra attributum spiritussancti cui attribuit̃ bonitas. Et contra hoc blasphemat q̃ ex certa blasphemat malicia. quia per rationẽ in cõscientia sua scit sue blasphemie oppositũ: et nullam habet infirmitatez ad hanc blasphemiã inclinantẽ z tentantem. et ideo [non habebit remissionem] hoc est: ex parte sue remissionis causam [in eternum] quia nec ꝗ nec in futuro. Unde Matth.xij. dicit Qui autẽ peccauerit in spũmsanctũ: non remittet̃ ei: neq; in hoc seculo: neq; in futuro [sed reus erit] hoc ẽ: reatu tenebit̃ obligatus [eterni delicti] Reatus eterni delicti dicit̃ Tripliciter. Scz: Quo ad causam. et Quo ad actionẽ. z Quo ad impotentiã remittẽdi. Causa eterni delicti non est nisi vna: q̃ est Finalis impenitentia: in qua aliquis decessit in peccato mortali. Ille eñ quia non est vnq̃z susceptibilis gratie: reus erit semp eterni delicti. qz tunc non est susceptibilis gratie: que sola est causa remissionis delicti. Quo ad actionẽ aũt reus eterni delicti est qui in se dum peccat non habet occasionem propter quam congruat sibi peccatũ ꝗ vel in futuro remiti. Et sic peccans ex sola et certa malicia in spũsanctum: reus est eterni delicti. Etiam peccans in patrem ex infirmitate: non est reꝰ eterni delicti. quia propter infirmitatem sibi congruit peccatum remitti. Et peccans in filium ex ignorantia non est reus eterni delicti. quia propt̃ ignorantiam congruũ est ei peccata dimitti. Ps.xxiiij. Delicta iuuentutis mee que, pueniũt ex infirmitate cõcupiscentie: et ignorantias meas ne memineris domine. Sed qui peccat ex certa malicia absq̃z infirmitatis tentatõe z ignorantie obtenebratione: cõgnitum ad huiusmodi congruitatem: reꝰ erit eterni delicti. quia in se non habet congruitatem quare remittat̃ sibi peccatum in eternũ. Quo ad impotentiam aũt remittentis nullus potest esse reus eterni delicti. quia Nullum peccatũ est quod non possit remittere deus. Et ido etiam istud peccatum in spiritumsanctũ multis remisit quando per pniam conuersi sunt ad ipsum Et ideo Act.iij illi quibus grande peccatũ crucifixiõis remissum est: ignorãtie peccatũ dicunt̃ admisisse: dicẽte Petro: Et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis sicut z p̃cipes vestri. penitemini igit̃ vt deleantur vobis peccata. Secundo igit̃ modo dicit ꝗ: ex certa malicia blasphemans z vitatem impugnãs: reus eterni delicti. Primo autem modo soli iam in inferno damnati. Tertio autẽ modo: nemo. Quoniã dicebant] Inducit Lãm istiꝰ exaggerationis [quoniã dicebant] sic veritatem impugnando blasphemantes [spiritũ immundũ habet] in quo eijcit demonia: et signa operatur Hec aũt peccata in spũmsanctum (sicut z alibi diximus) Quinq; ab antiquis esse dicuntur. Scz. Obduratio. Presumptio. Desperatio. Inuidentia fraterne gratie. Impugnatio veritatis agnite. Est autem opinio mea: q̃ nihil (alꝭ nullum) horum sit peccatum in spũmsanctum: nisi sit coniunctum Impugnationi veritatis agnite. Obduratio eñ siue Induratio est quando aliquis actualem voluntatẽ habet: nõ emolliẽdi cor ad amorem dei: vel frangendi ad timorem. Et hoc non est peccatum in spũmsanctum; nisi in conscientia impugnet hoc quod agnoscit esse veruz: Q̃ scz Amore dei cor emollitur: et ex timore cõteritur ad dimittendum peccatum. Similiter Presumptio est quando aliquis sic misericordiã dei extendit: q̃ peccata non vlciscat̃: et ideo proponit manere in peccato. Et hoc iterum fit ideo quia in cõscientia impugnat hoc verũ quod scit: Q̃ scz Justicia (que se negare nõ potest) peccata non dimittat impunita. Similiter Desperatio (que sic seueram facit iusticiã q̃ sibi emẽda exhiberi non possit: et iõ remanet in peccat̃) impugnat hoc verum Q̃ In omni ordinato Judice locum habet emenda delicti: quia nature (alꝭ natura) miseretur: dũmõ cautela sufficiens emendatiõis penitentie possit exhiberi. Et hoc potest fieri deo: per testimoniũ conscientie. q̃uis hec cautela apũ hominez iudicem qui interiora videre non potest fieri non possit. Similiter Finalis impenitentia: que est, p̃positum nunq̃z penitendi z in peccato permanendi eoq̃ placeat peccatum: est cum impugnatione conscientie cõtra veritatem hanc Q̃ fm omnẽ (alꝭ cõmunẽ) veritatem peccatũ innatural̃e est: et placere fm naturam non potest: q̃ nimo displicere necesse est. Eodem modo Inuidentia fraterne gratie est cum impugnatione huius vitatis Q̃ scit hec gratia fratris a deo esse: et data a liberalitate diuina ad eccle/sie pfectum: ettamẽ impugnat̃ inutilis z nociua. Impugnatio aũt vitatis agnite: est scire. (alꝭ scientie) et agnite vitatis impugnatio: ita vt cũ negari non potest: cõtrarie potestatis z falsitatis z mẽdacij auctori attribuatur Sicut ꝗ. Hoc igitur est quod dicit

Et veniunt mater eius et fratres: et foris stantes miserunt ad eum vocãtes eum. Et sedebat circa eum turba: et dicũt ei. Ecce mater tua: et fratres tui foris querũt te. Et respondens eis: ait. Que est mater mea et fratres mei? Et circũspiciẽs eos qui in circuitu eius sedebant: ait. Ecce mater mea et fratres mei. Qui eñ fecerit volũtatem dei: hic frater meus z soror mea et mater est.

Tangit ꝗ vltima pars istius disputatõnis In qua ostenditur Q̃ non oportet retrahi ab opere diuino propter carnalem affectum. Dicuntur aũt in ea Tria. Scz. Carnalium, p̃inquoz aduẽtus. Eorundem ad ipsum, p̃curatum negociũ. et Christi determinatio quia a spiritualibus propter carnales non sit recedẽdũ. Dicit igitur [Et veniunt mater eius] carnalis [et fratres] eius: consobrini. Non vterini. q̃a tales fratres non habuit. Causa aũt aduentus fuit. Quia accurrunt. Quãdo turbe ad improperia insurrexerũt: et Q̃ñ sui in furorem raptum esse dixerunt: volẽtes eum a turbis abstrahere ne cõtumeliam pateretur [et foris stantes] extra ambitũ turbarum. q̃a propter p̃ssuram appropinquare vsq̃z ad ipsum non poterant [miserunt ad eum] nuncios q̃ se p̃ressure imiserũt [vocantes eum] vt a turbis abstraherek: ne forte contumeliam pateretur. Et hoc non erat faciendum. Lu.ij. Quid est q̃ me quereba/tis: nesciebatis quia in his que patris mei sunt oportet me cẽ.ij. Corinth.v. Nos neminẽ nouimꝰ fm carnem. Gal.j. Non adquieui carni z sanguini [Et sedebat] tunc [circa eum turba quiescens] vt dicit glosa in spirituali intelligentia sermonũ eius. Unde Pbus. In sedendo z quiescendo fit anima sciens et prudens [Et dicunt ei] illi qui missi ad eum fuerant vt a turbis eum abstraherent [Ecce mater tua] que p̃inquissima tibi est. Tob.iiij. Honorẽ habebis matri tue omnib; diebus vite ei [et fratres tui] post matrem, p̃inquores. Et fuerũt consobrini Jacob minor et Judas tadde et Simon cananeus z Joseph iustus. Hi ei fratres domini dicunt̃ [foris q̃rũt te] stãtes ex ambitũ turbaz: vt p ꝗ a turb abstraherek. qz in tanta nequitia circũdederant eũ scribe z pharisei q̃ p̃inqui dñi timorẽ hẽbant de

ſpo nondum plenam fidem habentes de diuinita
te ipſius. Unde etiam poſtq̃ in hac diſputatione
de phariſeis triumphauerat: beata Stella ancil
la beate Marthe alta voce p̃ gaudo clamauit il/
lud Lu.xj. Bt̃us venter q̃ te poz. z vbera q̃ ſuxiſti
Et d̃ns vt ſpꝰalia corpalib̃ p̃ponenda eſſe ſigni/
ficaret dixit. Quiꝫmo: beati qui audiũt ṽbũ dei:
z cuſtodiũt illud [Et reſpondẽs eis ait] ſpꝰ/
alia corpalibus p̃ponenda eſſe deſignans. Et in
retractatõe a ſpꝰalibus: carnales nõ eſſe agnoſcẽ
dos parẽtes [Que eſt mater mea] In talib̃
eni locũ habet qd̃ dixit Joan.ij. Quid mihi z ti/
bi eſt mulier [z] qui ſunt [fratres mei] Deute.
xxxiij. Qui dixerit patri ſuo z matri ſue: neſcio voſ.
z nõ cognouerũt frẽs ſuos. Pſal.xliij. Obliuiſce
re pp̃lm tuũ: z domũ pr̃is tui: et cõcupiſ. rex decorẽ
tuũ. Et b̃ eſt qd̃ ſequit. [Et circũſpiciẽs eos]
diſcipulos attẽtiozes ad doctrinã [qui in circũ
tu eius ſedebant] in doctrina q̃ſcentes. Pſ.
xxxiij. Accedite ad eũ z illuminamĩ. Matth.xij.
Extendẽs manũ ĩ diſcipulos ſuos dixit. Ecce ma
ter mea z frẽs mei [Et ait. Ecce mater mea] in
cuius cordis vtero formoz ſpꝰaliter: ſicut ĩ mr̃is
vtero corpaliter ſum format̃ Bal.iij. Filioli mei
q̃s itẽꝫ parturio: donec formet̃ chr̃s ĩ vobis. Eſa.
xxvj. A facie tua concepimꝰ: z q̃ſi parturiuimꝰ z pe
perimꝰ ſalutẽ [z frẽs mei] Et eodẽ pr̃e celeſti for
ma mea formati. qz ego ṽbũ format̃ ſum ex (al's
a) patre p eternã generatiõez. z in ṽbi formã form
mant audiẽtes me diſcipuli ex eodẽ patre celeſti.
Rbo.viij. Quos p̃ſciuit z p̃deſtinauit cõformes
fieri imagis filij ſui. vt ſit ipe p̃mogenitꝰ in multꝫ
fratrib̃. Et ſubdit generaliter [Qui eĩ fecerit]
corde z ore z ope [voluntatẽ dei] et b̃nplaciti
z ſigni in p̃ceptꝫ z cõſilijs z exemplis. j. Theſ.iiij.
Hec eſt voluntas dei ſanctificatio vr̃a. Rbo.xij.
Probetis que ſit volũtas dei bona: z b̃nplacens
z pfecta. Bona eni eſt in p̃ceptis. b̃nplacẽs in cõ/
ſilijs: pfecta in exẽplis. [hic eſt frater meus]
ex eodẽ patre in formã imaginis mee figuratus.
Rbo.viij. z Bal.iiij. Quia eſtis filij dei: miſit deꝰ
ſpm̃ filij ſui ĩ corda vr̃a: clamãtẽ abba pater. Itez
Ibidẽ. Ipe ſpꝰs teſtimoniũ reddit ſpꝰi nr̃o q̃ ſu
mus filij dei. Si aũt filij z heredes: heredes qui
dẽ dei: coheredes aũt chr̃i [z ſoror] dicit̃ pter fe
cunditatẽ quã ab alio: hoc eſt: a ṽbo recepit. Can.
v. Veni in hortũ meũ ſoror mea ſpõſa. Spõſa q̃
dem in amore. Soror autez in fecũditatis caſtis
amplexib̃. Hec venit in ortũ: qm̃ in ea oriũt omia
aromata: q̃ a verbo dei in ea seminant̃. [Et ma
ter eſt] in cuius corde tanq̃ in vtero formoz in
gratia. Eccl'iaſtici.xv. Obuiabit illi quaſi mater
honorificata. Eccl'i.xxiiij. Ego mater pulcre dile
ctionis z timoris et agnitiõis: z ſancte ſpei. Hec
ergo cognatio eſt omni carnali cognatiõi p̃ponẽ/
da. Et b̃ eſt qd̃ dicere intẽdit. Nõ eni deſpiciẽs car
nales p̃pinquos hec dicit que hic inducunt̃. Sed
vt inſtruat q̃ ſpiritualia p̃ropter eos non ſunt di
mittenda. Etſi aliquãdo a ſpiritualibus nos abſ
trahere nitant̃: non eſſe talibus cõſentiẽdus. Hoc
igit̃ eſt qd̃ intendit.

Capitulum.IIII.

Iterũ cepit do/
cere ad mare: et congrega
ta eſt ad eum turba mlta:
ita vt in nauim aſcendẽs ſederet
in mari: et omnis turba circa ma/
re ſuper terram erat: et docebat il
los in parabolis multa.

Hic oſtenditur q̃ Diuina eſt poteſtas in offi/ A
cio p̃dicationis: z officium (al's officio) verbi z nul
li alteri ṽtuti niſi diuine attribuenda. Diuidit au
tem hec pars in Duas partes. In quarum Pri/
ma hoc oſtendit ſub metaphora ſeminis. In Se
cunda aũt oſtendit idem ſub eiuſdem metaphore
explanatione: ibi Qui habet aures audiendi au/
diat. Adhuc aũt in Prima Tria dicunt̃. In quo/
rum Primo tangitur Opportunitas ad parabole
p̃positionem. In Secundo Excitat attentionẽ. et
In Tertio Interponit pabole p̃positionẽ. O por/
tunitatem autẽ huius doctrine accipit a Quinq̃
A Loco ſcz. A multitudine audientium. A Situ.
Ab Attentione turbarum. et A Modo doctrine.
De Loco dicit [Et iterum] poſt conuicionem
ſcribarum z phariſeoꝝ: quia Poteſtas ſua diui/
na eſt: et nulli alij poterit attribui [cepit] Jeſus
vt iam in ſe demõſtrans poteſtatem [docere] ſũ/
cut poteſtatem habens. Matthei.vij. Erat enim
docens quaſi poteſtatem habẽs: et non ſicut ſcri/
be eorum z pharifei [ad mare] vt opportunitate
loci ea que dixit demonſtraret. Mare enim Ama
rum eſt ſaporis qualitate: Magnum amplitudi/
ne: Profundum ſummerſione. Inquietum tem
peſtate: Periculoſum beluarum marinarũ atro/
citate et fortitudine. Incautum carybdis et ſcylle
et acroceraunij ſcrupuloſitate: et Inequalitate. Et
in his Qualitas mundi demonſtrat̃. Mundus
enim mare eſt amarum penalitatis laboze. Thre.
iij. Repleuit et inebriauit me amaritudine. Hoc
mare Magnum eſt. quia amplitudine tentatiõis
omnes inuoluit. Pſal.ciij. Hoc mare magnum
et ſpacioſum manibus: quia omnes operantur in
tentationib̃ eius. Hoc Profundũ eſt ſũmerſiõe
qz in pfundo iniquitatis eius omnes ſũmergunt̃
Exo.xv. Summerſi ſunt quaſi plumbũ in aquis
vehementibus. Hoc eſt Inquietum tempeſtate:
hoc eſt diaboli tentatione et ſuggeſtione. Dan. vij
Quattuor venti celi pugnabant in mari magno.
Quia tentat diabolus: Vel Vano gaudio: Vel
Spe vaniori in adipiſcendis temporaliter deſide
ratis: vel adeptis. Aut dum inducit Triſticiaz ſe/
culi de malis illat̃. Vl' Cõtrahit cordis amore fu
turoꝝ de bonis ſecl'i pdẽdis. Sic eni ſ̃ttuor eruſ
flatũ mare ibat et ſtuẽſcebat ſup eos Jone.j. Hoc
mare Periculoſũ eſt beluarꝝ marinarꝝ atrocitate
quia tyranni contra luxurioſos. z auari contra p

digos, et hi contra iracũdos. z ſimul iſti cõtra gu
loſos pugnant. Pſal.ciij. Illic reptilia quoꝝ nõ
eſt numerus. Draco iſte carnalis concupiſcentie B
quem formaſti ad illudendũ ei. Hoc eſt: vt illu/
datur ei ab amicis tuis: qui hoc mare trãſeunt.
hoc eſt: incautũ carybdis abſorbitõe. et ſcyllaruz
impulſũ z acroceraunij p̃minenti ſcrupuloſitate
Et carybdis quidem eſt abſorbitio ſecularis tri/
ſticie. ij. Corinth.ij. Magis conſolemini euz ne
forte abundãtiori triſticia abſorbeat̃. Scylla au/
tem que p̃minet ſicut caput caninuz eſt. pcacitas
contumacie: ĩ quam multi impelluntur naui ſue
mentis confracta. j. Regũ.xvij. Nunquid canis
ego ſum: quia tu venis ad me cum baculo. Hoc
dixit verum philiſteus. quia Quotiens Dauid:
bonus p̃latus: venit baculo correctiõis: pcax ille
philiſteus reſiſtit pcacitate: ſicut caput canis la/
trans contra correctionẽ. Acroceraunia autẽ ſunt
cornua ſub aqua inuiſibiliter in altũ ſub aq̃ por/
recta: in que impingunt naues z frangunt̃. Et ſi/
gnificant erectiones (al's correctões) latenter am/
bitioſorum z ſuporuz: Sicut fuerunt Dathan
z Abiron. Pſal.lxxiiij. Nolite in altum extollere
cornu veſtrũ: nolite contra deũ loqui iniquitatez
Pſalm̃.xciij. Uſqz quo peccatores domine: vſqz
quo peccatores gloriabuntur. His igitur de cau
ſis: docens acceſſit ad mare. vt ſũa maris quali/
tate qualis ſit mundus doceret. [Et cõgrega
ta eſt ad eum turba multa] Secundum eſt
[congregata eſt] omnib̃ ſenſibus vocatis in
cor et intellectũ: vt intellectũ melius intelligeret
j. Eſd.iij. Congregatꝰ eſt omnis populꝰ ſicut vir
vnus in platea aquarũ. hoc eſt: in via doctrinarũ
chr̃iſti. Baruch Quos dimiſiſti diſpſos veni/
unt ad te. Sic eni corde congregato audiendum
eſt verbum dei [ita vt in nauim aſcendens]
Tertium eſt In quo demonſtrat̃ ſitus z poſitio
docenti [ſedebat] aũt in naui: ne a turbis in lito
re compmeret̃. Nauis aũt eſt vita eccleſiaſtica: per
quam gubernamur in fluctib̃. Sap̃.xiiij. Trãſe/
untes mare per nauim ſiue ratem liberati ſũt. Et
hec fundata eſt in fide crucis chr̃i. Sap̃.xiiij. Be/
nedictum lignum per quod fit iuſticia. In hac au
tem doctor quieſcere debet. Et hec eſt cathedra de
qua docere debet. Iſte eſt gradus ligneus De q̃
Neemie.viij. Sedebat aũt in mari inquietati ſecu
li: docens eos vt a mari ad ſtabilitatez litoziz eter/
nitatis tranſirent. Eſa.lvij. Cor impij quaſi mare
feruens quod quieſcere non poteſt [et oĩs tur/
ba] Quartum eſt In quo notat̃ deuotio z atten/
tio audientiũ. quia [omnis turba] iam p fidẽ z
appetitum [iuxta mare] ſeculi corpaliter ſtans
[ſuper terram] ſtabilitat̃ eterne [erat] Eccĩs
j. Generatio pterit z generatio aduenit: terra aũt
in eternum ſtat [Et docebat eos] Modũ tan
git doctrine idiotaꝝ et ſimplicũ in parabolis: hoc
eſt per ſimilitudines corpales eis notas: in quib̃
celeſtia capere aliq̃liter poſſent. Quia ſicut ait Dio
nyſius Impoſſibile eſt nobis lucere diuinum ra/
dium niſi ſacris velaminibus circũuelatum. Et
Gregõ. Regnum celorum idcirco terrenis rebus
ſimile eſſe dicit̃: quatinus ex b̃is que animus no/
uit ſurgat ad incognita que non nouit [in para/
bolis multa docuit] que tamen mlta ad vnũ
tendunt eternitatis z ſpiritus. Oſee.xij. Ego viſio
nes multiplicaui eis: et in manibus p̃phetarũ aſ/
ſimilatus ſum.

Et dicebat illis in doctrina ſua
Audite

Secundũ eſt In quo attentos reddit [In do
ctrina] eim̃ [ſua] per parabolas ſpꝰalia docens
[dicebat illis] attentos reddens [Audite] au
re interiori que ſit parabolaruz ſignificatio. Eccĩ
xxxix. Sapiens in abſconditis parabolarũ cõuer
ſabitur. Prouerb.j. Animaduertet parabolaz z in/
terp̃tationem: verba ſapientium z enigmata coꝝ. E

Ecce exijt ſeminãs ad ſeminan
dum.

Hic tangit̃ Parabole propoſitio. Et b̃t Duo.
Diſpoſitionem ſeminantis. et Diuerſitatẽ fructus
ſeminis. Diſpoſitio ſeminãtis eſt in Quinq̃. Scz
In euidenti manifeſtatiõe. Et hec tangit̃ per Ad/
uerbij demonſtratõnẽ. quia qui occulte ſeminat:
hereſim predicat. Et hic non eſt ſeminator: ſed ini/
micus homo. Matth.xiij. Dum dormiũt homi
nes prelati per inertiam: venit inimicus et ſupſe/
minat zizania. Oportet eim̃ ſeminare manifeſte. Et
hoc eſt q̃ dicit [Ecce] Secũdũ aũt eſt q̃ [exijt]
hoc eſt foras a contemplatione proceſſit. Qui aũt
nunq̃ intus fuit in cõſideratione ſui: et verbi dei.
ſtudio et contemplatiõe: ille nunq̃ exijt. et ideo nõ
ſeminat. quia ſemen bonum z purũ de domo coꝝ/
dis in agrum mundi non exportat. Geneſ.xxiiij.
Egreſſus eſt Iſaac ad meditandũ in agro. Cant̃.
v. Egrediamur in agrũ: cõmoremur in villis [ſe/
minans] Tertium eſt In quo notat̃ Inſtantia
ſeminantis. Semp eim̃ ſeminãs eſt ex preſenti in
futuro: et ex pterito. quia hoc notat̃ pteritum imp
fectum ex quo format̃ participiũ. Eccĩs.xj. Ma/
ne ſemina ſemen tuum: et veſpere non ceſſet manꝰ
tua. quia neſcis vtrum hoc an illud oriatur. Etſi
vtrũq̃z: melius erit. Quartum autem eſt finis: qz
exijt [ad ſeminandum] Non agrum deſtruen
dum vel ad fructus alienos colligendos. Multi
eim̃ non exeunt niſi vt colligant fructus alienos:
hoc eſt temporalium: quos tamen colligere nõ ha
bent poteſtatem: niſi ſeminent ſpiritualia ſemina.
j. Corinth.ix. Si nos vobis ſpꝰalia ſeminamus:
magnum eſt ſi carnalia veſtra metamꝰ? Q.d. non
eſt magnum. Sed certe ſi ſpꝰalium non eſſemus
ſeminatores: damnabile eſſet: ſi carnalia metere/
mus. j. Corinth.ix. Si ſpiritualium eorum parti/
cipes facti ſunt gentiles: debent z in carnalibus
miniſtrare eis. Gala.vj. Cõmunicet autem ĩs qui
cathezizatur ṽbo: ei qui cathezizat ſe in omnibus
bonis. Ad ſeminandũ ergo exeat et non ad aliud

Et dum ſeminat

Quintum eſt in quo notatur propriũ officium
z actus. Actũ.xvij. Paulus predicator gentium
vocatus eſt ſeminator verborum. Eſa.xxxvij. In
anno tertio ſeminate et metite: et quod ſeminatuz

fuerit:faciet fructum sursum: et radicem in terra deorsum. Tertius enim annus est annus gratie ab anno legis nature: et ab anno legis Moysaice: tunc enim exist christus.ad seminandum verbum: et suis precepit ad eundũ. Tunc eñ fructificauit in celum sursum per premiũ: ⁊ radices misit deorsũ p ꝯgregatiões fideliũ.pl cxxv. Euntes ibãt ⁊ flebãt mittẽtes semia sua. Tũc viri ecclesiastici fecerũt qd dr̃ Niere.iiij. Innouate vob nouale:et nolite serere sup spinas.quia nouas ecclesias nõ ĩ curis seculi:que p spinas significank: sed in nouitate spũs fundauerũt. Sic ergo tangitur dispositio seminantis.

Aliud cecidit secus viã:⁊ venerũt volucres et comederũt illud.

Tangit hic Diuersitas fructus semis in Quatuor differentijs. Quarũ Tres sunt in malicia agri recipiẽtis. ⁊ Una in bonitate. q: sicut dr̃ Dionysi⁹. Malũ est omnifariã. Bonũ autẽ est ex vna sola ⁊ tota causa. Nulla autẽ est ex malicia semis. q: semen qd est verbũ dñi:semp est bonũ ⁊ faciendũ ad fructũ. Prima aũt diuersitas in malo ẽ ꝙ [aliud cecidit secus viã] Via autẽ est cor. qd se fedat viã tritaz in vicijs. Esa.lj. Posuisti corpus tuũ vt terrã ⁊ viã trãseuntib. Malicie enim oẽs viã faciũt p corpus ⁊ animã talis homis. Et ideo ꝛculcat ⁊ durũ efficit.ita ꝙ semen ad inferiora nõ penetrat. Sed qd audit ⁊ suscipit in supficie pectũ:habz auitu expositũ. Job.xx. Vadent ⁊ venient sup eum horribiles. [⁊] ideo venerũt p insidias tentationũ [volucres celi] hoc ẽ: demões in hoc aere caligino so celati [⁊ comederunt illud] hoc est. Sibi qdem verbũ nõ incorpauerũt: sed abstulerũt ne in fundo in quẽ cecidit fructificaret. Judicũ.vj. Cum seuisset israel ascenderunt madian ⁊ amalech ⁊ ceteri orientaliũ nationuz:et apud eos tentoria figẽtes: sicut erat in herba cũcta vastabãt. Madian iniqtas. Amalech autem potus sanguis. Et sigt demones in spũalibz ⁊ carnalib peccatis. Ceteri autẽ orientaliũ nationũ sẽ vniuersitas demonũ: qui a principio mũdi ortũ fructũ seminis p inuidiã impediũt. Et illi vastãt fructũ verbi in fundo:quẽ conculcãt ꝙsuetudine viciorum. Osee.viij. Culm⁹ stans:nõ est ĩ eis germen:nõ faciet farinã. ꝙ si fecerit alieni comedẽt illud. Aggei.j. State sup vias vẽas. Et seqt. Seminastis multũ ⁊ intulistis parũ. et qui cõgregauit mercedes misit eas in saccũ pertusuz. Nec est ꝗ diuersitas semis cadentis in via.

Aliud vero cecidit sup petrosa:vbi nõ habuit terrã multã:⁊ statim exortũ est:quoniã nõ habebat altitudinẽ terre. ⁊ quãdo exort⁹ est sol exestuauit:et eo ꝙ nõ habebat radicem:exaruit.

Secũda diuersitas semis fructũ nõ facientis Sũt autẽ [petrosa] corda dura: q̃ Nec timore ad pniam cõuertunt: Nec amore molliunt: Nec pluuia doctrine interi⁹ humectank. De quib dr̃ Eccli.iij. Cor duruz male habebit in nouissimo. Job.xlj. Cor eius indurabit quasi lapis: ⁊ strigek quasi malleatoris incus. Quanto enim pl⁹ verberibus atteritur tanto plius p obduratõem stringit ad malum. Sicut incus qui stringit ictib malleorum. Nec igit est terra petrosa [vbi nõ habuit terram multã] Ex littera ista videtur ꝙ petrosa terra dicak cuius fundus est petra solida: et paruam ⁊ tenuem desuper habet terre corticẽ. Et talis ad litteram terra male fructificat.quia calor qui pro tempore est ex radio solis in petra confortatur ⁊ incensiuus et combustiuus efficitur:et cõburit illud modicũ terre quod est desuper: et incinerat: ita ꝙ amarum ad modum salis efficitur:et ideo ifructuosum. Ps̃.cvj. Terram fructiferã in salsuginẽ a malicia inhabitantiũ in ea. Adhuc aũt Algor hyemis etiam confortak in lapide: et terrã paucam prius incineratã ⁊ amaricatã calore: conuertit in frigiditatem mortificatiuã.et hoc iterum mortificat radices plantaꝝ:ita ꝙ talis terra efficitur sterilis. Psal.cxlvij. Ante faciez frigoris eius quis sustinebit. Hoc est igitur qd dicit [vbi non habuit] semen piectum [terram multam] ĩ est profundam que defendi posset a qualitatibus lapidis incensiuis ⁊ congelatiuis. Hoc autem est cor quod quasi nihil habet humane et terrene cõpassionis et contempationis ad virtutem: sed sua ignita libidine ad turpia incenditur: et algore ab omni charitate timore mundano ⁊ humano congelatur. Psal.lxxvj. Incensa igni ⁊ suffossa ab increpatiõe vultus tui pibunt. Incensa qdem igne libidinis: et suffossa timore algoris (al's timoris algore) quia omnis timor frigidus ẽ. Ad litteram. Et ideo pallor occupat timentes. Sequitur [et statim] paucula et paruula radice [exortum est] ad modicum virorũ apparẽtis coram hominibus.ij. Timo.iij. Habentes qdem speciem pietatis:virtutem aũt penitus abnegantes [et quoniam non habebat altitudinẽ terre] hoc ẽ: pfunditatem in qua dulcedo letaminis incõbusta:et non congelata iuxta radicem conseruaretur [et] ideo [quando exortus est sol] tribulationis in pfecutione vel laboribus penitentie [exestuauit] combustiones (al's combustionis) estu extrahente ad exterius virtutem seminis. Jaco.j. Exortus est sol cum ardore et exiccauit fenum: et flos eius decidit:et decor vultus ei⁹ deperijt [eo ꝙ non habebat radicem] profunde fixã que (al's in qua) dulcedinẽ suci sibi continue imbibitam herbe exorte sumministraret [exaruit] ⁊ ariditate illa perijt combustum et exiccatum ab omni humore pietatis. Esa.lx. Arefactum est fenũ et cecidit flos:quia ⁊ spiritus domini exuffflauit in eo hoc est ventus exiccatiuus.

Et aliud cecidit ĩ spinas:⁊ ascẽderunt spine ⁊ suffocauerũt illud: et fructum non dedit.

Tertia est diuersitas perditi seminis. Spine

E autem nigre: spisse: pungentes: et falso quodam flore per modicum tempus florentes: et acutum valde fructum acaciarum ferentes:sunt hi qui nigri sunt affectus terrenitate: Hierẽ.xiij. Si potest ethiops mutare pellẽ suã:et pardus varietatem suã:potestis et vos bñ facere cum didicerintis malũ. Terrenus eñ per cupiditatẽ affect⁹ vix aut nunq̃ mutatur. qr sicut dicit Phs: Senescente hoie:iuuenescit ⁊ inualescit in eo cupiditas. Spisse autem sunt ⁊ ideo densissime vmbre quam nulla vis solis poterit penetrare. Et ideo quia radix: solis caret beneficio:non habet calorem celestem qui eleuet humorem de profundo in radicem. Et ideo etiam qd̃ paruũ oritur sub vmbra:talis statim pallescit et putrescit cum fetore. Sapie.xvij. Ignis qdem nulla vis nec siderum lympide flãme poterant illuminare noctem illam horrendã. Puncture autem spinaꝝ sunt coꝝ acutis angulis surgit:et manũ secat tangẽtis.et sic cupidus cũ manu reprehensionis tangit:statim pũgentib verbis improperiorũ ⁊ maledictionũ ⁊ pradictionũ repungit tangentem: nisi talis sit cui talia inferre nõ audet. q̃. Reg.xxiij. Preuaricatores quasi spine euellenk que non tangunt manu. et siqs voluerit eas tangere armabit ferro aut ligno lanceaꝝ to. Falsus autem flos quo ad tempus respgitur: gloria est diuitiarũ temporaliũ:quo ad tẽpus florens. Niere.xlviij. Date florem Moab florens egredietur. Psal.cxxviij. Fiant tanq̃ fenũ tectoriũ quod prius q̃z euellak exaruit. Dicitur autẽ fructꝰ acaciarũ nigerrim⁹. Et est possessio diuitiaꝝ. Que labore turpi ⁊ difficili adq̃runtur: ⁊ Cũ magno ⁊ angustioso timore retinenk.et Cũ dolore post modicum pduntur. Et ideo etiam Non vere fruũtur eis possessores earũ.quia Non fruitur aliquis (vt dicit Aug⁹) nisi cognitis: in quibus volũtas delectata conquiescit. Nec proprie vtuntur. qr dicit Augustin⁹: Frui ẽ cum gaudio vti. Eccls.v. Auarus non implebit pecunia: et qui amat diuitias: fructus non capiet ex eis: q̃mimo amaritudinem accipiet. Eccls.v. Est ⁊ alia ifirmitas pessima quã vidi sub sole:diuitie conseruate in malum dñi sui. Pereunt eñ in afflictione pessima. Hoc est ergo qd̃ cecidit inter spinas: quas profert terrena cupiditas laborantũ. Beñ.iij. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi [Et ascenderunt spine] curediuitiarũ que continue crescunt [et suffocauerũt illud] ita ꝙ feroze semen perit. Eccli.v. Noli anxius esse in diuitijs iniustis: Non eñ proderunt in die obductionis et vindicte [et] ideo [fructum non dedit] Benef.iij. Cum operatus fuer⁹ terram:non dabit fructus suos. Hoc est: cum opere cupiditatis colis terrenũ affectum. Ps̃.lxj. Diuitie si affluant nolite cor apponere.

Et aliud cecidit in terram bonã et dabat fructum ascendentem et crescentem:et afferebat: vnum tricesimuz:et vnum sexagesimum:et vnum cẽtesimũ. Et dicebat. Qui habet aures audiendi:audiat.

al's ẽgitalẽ centũ

Quarta est differẽtia seminis Que fructum facit. Terra autem bona:ẽ Cor bonum et optimũ: Naturalibus optime instructum:et Virtute ciuili ordinatum: Gratia stabilitum: Verbo dei seminatũ: Doctrinis sanctis compluriũ: Consolatione sanctispiritus emollitũ:et omni pietate affectum. Matthei.xiij. Qui in corde bono et optimo verbum dei retinent et fructum afferunt in patientia Et hoc est quod sequit [Quod dabat fructũ ascendentẽ et crescentem] per meritũ et intentionem. Esa.xxxvj. Quod seminatũ fuerit faciet radicem deorsum: et fructum sursum. Esaie.iiij Erit germen domini in magnificentia: et gloria et fructus terre sublimis [et afferebat vnum] semen pro diuersitate terre in quam (al's qua) seminatum est [tricesimũ] in fide trinitatis ⁊ obedientia decem mandatorũ fructificans. Ter eñ decem triginta efficiunt. Et hoc fit dum totum nostrum Posse quod patri attribuit:per omnia decem mandata expendit. Et totum nostrum Nosse quod filio attribuit:per eadem decẽ mandata dicitur.et totum nostrũ Velle: quod spiritusancto appropriat:eisdem decem mandatis inserit Ut sic deum in obedientia mandatorũ suorũ: probaremur nos diligere ex toto posse:et ex toto nosse: ⁊ ex tota affectus voluntate. Deut.vj. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo:et ex tota mẽte tua: et ex omnibus viribus tuis. Sic eñ Cor ad affectum deuotionis refertur:et Mens ad noticiam:et vires ad potestatem [Et vnum sexagesimũ] et hoc fit in sex operibus misericordie: multiplicatis in decez mandata. Sex autem opera misericordie sunt: Libare esuriẽtem. Potare sitientem. Vestire nudum. Hospitari peregrinum. Consolari infirmũ. Visitare captiuum. Nec autem per mandata multiplicank: Dum quodlibet istorum proximo impendimus: In fide vni⁹ dei: In reuerentia nominis diuini:quod in vanũ non accipimus dum ipsum in misericordie operibus honoramus:et Dum corde sabbatum. hoc est: qd̃ ecem in his operibus agimus:et Dum parentele bonum patris celestis quod in proximo relucet: in his operibus honoramus: Et ideo subueniuus: ne proximus deficiat in natura propter defectum necessariorum. Ideo eñ dicit: Pasce fame morientem: ꝙ si non paueris occidisti. et Ne cogatur transgredi fidem thori propter inediam: nos sibi subueniendo beneficijs preuenimus. Adhuc autem benefaciendo pcauemus Ne furetur vel fraudet. et Ne mentiens falsum testimoniũ dicere cogatur. et similiter Ne cogak aliena concupiscere. Adhuc autem Ne propter hoc aliquam concupiscentiam venereã cui subueniat habere compellatur. Sic enim series accepta fm elemosyne cõpassionem: decem mãdata sexagesimũ fructum perficiunt [et vnum centesimum] Hoc autem vnum semen: habet in se celestis ordinis Decem virtutes. Quarum virtutum Prima est diuina: in dei similitudine. Alie Nouem sunt angelice: Q̃ Cordis amore totum in deum feruces

vt Seraphin. Q̃ in eo vitatis splēdor effulgeat. vt Cherubin. et Q̃ ipm in omni trāquillitate pacis deū recipiat ⁊ ferat: vt Throns. ⁊ Q̃ nobilitas sua que est ex deo in ipo: nulli vilitati appropiquet indinata: vt Dñationū. Q̃ virtus eius ⁊ vigor inuincibilis sit ad omnē dei voluntatē pagendam. vt Virtutū. et Q̃ prās eius ordinata sit ad ois boni pmotionē: ⁊ mali repssionē: vt Potestatū. ⁊ Q̃ omne negociū eius lege regulet: vt Principū. et Omne opus et ad ꝓsiliū diuinū referat: vt Archangelorꝫ. ⁊ Ois actus: forma virtutis informetur fm custodiā Angelorꝫ. Et qlibet istorꝫ ad impletiōez cuiuslibet mādati retorqueat. Sic enī fert fructū centuplū. Beñ. xxvj. Seminauit Isaac in terra illa: ⁊ inuenit in ipo anno centuplū. Primū in glo. attribuit Loīugat: q̃ curā habēt familie. Secm aūt Viduis que curā dom⁹ dimisert: ⁊ ideo opib⁹ misericordie licenti⁹ intendere possunt Tertiū spectat ad Virgines: q̃ celibatū pfesse sūt Et ideo celestib⁹ bonis intēdere pñt. j. Lozinē. vij. Mulier innupta ⁊ virgo cogitat q̃ dñi sūt: vt sit sancta ⁊ corpe ⁊ spū. Sic igit diuersificat semē in terra bona ⁊ in terra mala. Heb. vj. Terra sepe super se venientē bibens imbrē: ⁊ generans herbaꝫ pueniente illis a quib⁹ colit: accipit benedictiōem a deo. Proferēs aūt spinas ac tribulos reproba est: ⁊ maledicto prima: cui⁹ cōsummatio erit in cōbustionē ignis [⁊ dicebat] In fine exercitās ad parabole spūalem intellectū [Qui habet aures] exteriores (al'as interiores) ad intellectū spūalē quē spūs loquit [audiēdi] spūs in verbis sonantē. j. Lozinē. xiij. Spūs loquit mysteria [audiat] intus ea que dicta sunt. Mat. xiij. Hec dicēs clamabat Qui habet aures audiendi audiat.

Et cū essz singularis: interrogauerūt eum hi qui cū eo erāt duodecim parabolā. Et dicebat eis. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei: illis autē qui foris sūt oia in parabolis fiūt. vt videntes videant: ⁊ nō videāt: et audientes audiant: et nō intelligāt: nequādo conuertant ⁊ dimittant eis pctā.

B [Et cū esset singularis] a turbis seqstratus [interrogauerūt eū] pl⁹ ei familiares [hi qui cū eo erāt] cetis familiari⁹ [duodecim] apl'i. De quib⁹ ꝛc Matth. xiij. Vobis datum est nosse mysteriū regni dei: ceteris aūt in parabolis: exponere [parabolā] Hic agit de parabole interptatōe. Diuidit autē in Tres ptes. In quaꝫ Prima causam dic de Parabole ꝓpositōe. In Secūda Dat increpationem de discipulorꝫ cecitate. In Tertia tāgit de parabole cōpēdiosa interptatōe. De Primo dicit. [Et dicebat illis] causam dās parabolice predicatōis [Vobis datū est] per me (al's mea) multa spiritualia documēta que feci vobis [nosse] p spiritū [mysteriū] hoc est: secretū intellectū [regni dei] hoc est: pdicatōis iustitie dilue: p quā ⁊ i celo ⁊ in terra regnat de⁹. [Ceteris autē] idiotis [qui foris sunt] extra mysticū intellectū: ⁊ doctrinas spūales nō recipiūt: q̃b⁹ ad fidem sunt introducti [in parabolis] datū est pdicari diuina. qz spūalia intelligere nō possunt: nisi in corpalitū rerꝫ similitudinib⁹. j. Lozinē. iij. Ego frēs non potui vobis loqui quasi spūalib⁹ sed quasi carnalibus: tanq̃ puulis in chzo lac vobis potū dedi: nō escā. Nōdū enī poteratis: sed nec adhuc q̃dem potestis [oīa fiunt] spūalia. qz ⁊ tabernaculuz ⁊ templū: ⁊ oia vasa ⁊ festa: ⁊ gesta: ⁊ sacra leg⁹ parabolice ꝓposita sunt: vt spūalia intelligant in ipis. [vt videntes] in figuris parabolarꝫ: celestia [videāt] inuoluta. Propē qd etiā velū expassum ē ante sanctasctōrū. Exo. xxviij. [⁊ nō videant] spiritualia nuda ⁊ exposita. qz sic ea intelligere non pñt. Et ideo Numeri. iiij. pcipit: vt leuite portantes vrēsilia tabernacli pus inuoluāt ea: ne a rudi populo videant. qz talis rudis popul⁹ qd nō intelligit laceratꝫ dēte canino. ⁊ nō vt sanctū venerat. Matth. vij. Nolite sanctū dare canib⁹. ⁊ margaritas nolite pijcere aī porcos. [Vt audientes] in parabolis inuoluta [audiāt] ⁊ sic vt magis venerent [⁊ nō intelligāt] inuoluta. qz intelligere talia nō pñt. Et meli⁹ est eis inuoluta vt magna venerari q̃z euoluta despicere. Vñ. iij. Reg. ix. Cū euoluta ⁊ exp̄ssa hyram videret dona Salomonis: magna q̃dē ⁊ pcipua: tamē n ō valens capere doni pciositatē despexit: dicēs chabul. Hecci ne sūt oppida q̃ dedisti mihi frater. ⁊ ea in q̃bus fideles habitabant amici dei fecit gentil' errozis habitatōes: ⁊ ad gentilē trāstulit ritū ea: in quib⁹ ipe fidem dei discere potuisset: si paulatim pabolarū intellectū p spūm inuestigasset. Hec enī oppida sunt symbola in quibus fideles idiote habitāt sacra inuoluta venerantes que dum incaute idiotis exposita ꝓponunt: non valentes capere vtutez eozum: heretici efficiuntur [neqñ conuertant] Hoc de duris intelligit qui ex parabolis proficere nolunt. Sicut Judei: carnali sensui adherētes. et sanem eos [et dimittant eis peccata] cecitatis. Et adducit autoritas ō ꝓbetia Esa. vj. Excecā cor populi huius: et aures eius aggraua: et oculos eius claude: ne forte videant oculis: et auribus audiant: et corde intelligant: et sanem eos.

Et ait illis. Nescitis parabolā hāc: et quō oēs pabolas ꝯ ḡscetis?

Secundū est In quo increpat ruditatē cordis eorꝫ [Nescitis parabolam hanc] Acsi dicat. Hoc est mirum post tot documēta suscepta: post tot miracla visa: p⁹ tot testionia adhibita. Mat. xv. Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis. Hebre. v. Cū deberetis magistri esse ꝓter tpa: rursus indigetis vt doceami que sunt elemēta sermonis iustitie: et facti estis q̃b⁹ lacte opus sit: et nō solido cibo [Et quō oēs parabolas cognoscetis?] cum istā que facilior est inter alias: et seipsam offert ad interpretationē: non intelligitis. Vos enī magistri esse debetis aliorꝫ: et ideo capaciori sensu: pfectiora intelligere deberetis. Joan. iij. Tu es mgr in israel et hec ignoras.

Qui seminat: verbū seminat

D Tangit expositionē pabole sub eisdem differētijs fructificatiōis sub quib⁹ ꝓposuit eaz (al's eas) Et hoc est [Qui seminat] doctor vel pdicator: [verbū seminat] Esa. xxvij. Qui ingrediunt impetu ex Jacob: florebit ⁊ germinabit israel: ⁊ implebunt facie orbis semie. Et tangit ibi ꝓpha Dignitatem Doctorꝫ noui testamenti Per hoc q̃ dicit: Qui igrediunt impetu ex Jacob sicut Apl'i ex Judeis. Tangit Fructū: cum ōr: florebit: in flore virtutis ⁊ honoris. et germinabit: germine opis israel rectissimus p iusticiā. Tangit etiā Diligentiā ⁊ latitudinē pdicatiōis: cum ōr: implebūt facie orbis semine. qz In oēm terrā exiuit sonus eorū: ⁊ in fines orbis terre verba eorꝫ.

Hi aūt sunt qui circa viam vbi seminat vbum: et cum audierint: cōfestim venit sathanas et aufert verbum quod seminatū est in cordibus eorum.

[Hi aūt sunt qui circa viā] Tangit Primā differentiā semis nō fructificantis. Matth. xiij Quod sec⁹ viā cōculcatū est ro. ce. co illud [vbi] in via cōculcationis [seminat verbū] in corde: qd sarculo disciplinē nō est fossum: nec aratro culture vtutis est aratū: sed strepitu viciorū cōculcatū. sicut cor qd cum oib⁹ vicioꝫ delectatiōib⁹ fornicat semp: q̃si in vijs sedens ⁊ expectās fornicantes vt meretrix. Eccli. ix. Ois mulier fornicaria q̃si sterc⁹ in via ab oib⁹ cōculcabit. Hiere. iij. In vijs sedebat expectans eos quasi latro. Hiere. xvj. Diuisisti pedes oī transeunti [et cū audierint] sed in corde nō pfundat: sed in supficie recipiūt aut⁹ expositū [cōfestim] p tentatiōes [venit sathanas] ois boni aduersar⁹ [et aufert] verbum a corde. Nō q̃ sibi incorporet: qz hoc abhorret [qd seminatū est] p auditum [in cordibus eorꝫ] Deut. xxxij. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Ezech. xxxix. Feris ⁊ auib⁹ celi ⁊ bestijs ⁊ cunctis volatilib⁹ dedi te ad deuorandū

Et hi sunt sil'iter qui sup petrosa seminant: qui cū audierint verbū: statim cū gaudio accipiūt illd et nō habent radicē in se: sed tēporales sunt. Deinde orta tribulatione ⁊ psecutione propter verbuz; confestim scandalizant

Scda differētia. Nō fructificantis semis. Eze. xxxvj. Auferā a vobis cor lapideū ⁊ dabo vob cor carneū; et spūm meū ponā in medio vī. Ps. xciij Hodie si vocē ei⁹ audieritis; nolite obdurare corda vra [seminant] p auditū predicationis [qui cū audierint verbū] ꝓter modicā bōnane pietatis terram quā bnt in ipsis [statim] sine mag̃ delibe ratione ex incōstantia port⁹ q̃z ex amore religionis [cum gaudio] q̃dam instabilitatis [accipiūt] supficie tenus [verbū: ⁊ nō habent radicem] pietatis fixam in se. Sap. iij. Adulterine plantationes nō dabūt radices altas [sed tpales sūt] Mat. xiij. qz ad tpa credunt: et in tpe tentationis recedunt [Deinde orta tribulatōe] q̃ p solis expestuatiōez significat. Jone. iij. Percussit sol sup caput Jone ⁊ estuabat Jonas estu vehementi [et psecu. ꝓter vbū] qd auferre q̃rit diabol⁹ [confestim scandalizant] hoc est offendūt ⁊ cadūt. Apoca. xvj. Estuauerūt hoies estu vehementi: et cōmanducauerūt linguas suas: et non dederunt deo gloriam.

Et alij sunt q̃ in spinis seminantur: hi sunt q̃ verbū audiūt ⁊ erumne seculi ⁊ deceptio diuitiarꝫ: et circa reliqua concupiscētie introeuntes suffocant verbū: et sine fructu efficitur. J

Tertia est differentia nō fructificātis semis [q̃ in spinis seminant] Esa. vj. In spinas ⁊ i vepres erunt. Prouer. xxiij. Per agrū pigri homis transiui; et per vineam viri stulti: et ecce totū repleuerant vrtice: et operant supficiem ei⁹ spine [hi sunt qui vbū audiūt] auditu exteriori [et erumne seculi] hoc est sollicitudies ⁊ cure secl'ares Matth. xiij. A sollicitudib⁹ hui⁹ mūdi suffocant [et deceptio diuitiarꝫ] Que sic ōr Aug⁹ sufficientiā pmittunt: ⁊ nō soluunt. Ps. xiij. Ut q̃d diligit vanitatē q̃rit mendaciū. Ose. xij. Effraim pascit ventum ⁊ sequit estū tota die: mendaciū et vastitatē mltiplicat [et cura reliq̃ cōcu.] j. Timo. vj. Radix oīm maloꝫ est cupiditas [introeuntes] in cor audientis [verbū suffocant] b̄ est extinguūt [et ito o] [sine fructu efficit] j. Timo. vj. Precipe diuitib⁹ nō sublime sape: nec spare in incerto diuitiarū. Qui enī volūt diuites fieri incidunt in tentationē ⁊ in laqueū diaboli: ⁊ in desideria multa et nociua q̃ mergūt hoīem in interitum ⁊ pditionem. circa

Et hi sunt qui sup terram bonā seminati sunt qui audiūt verbū ⁊ suscipiunt: et fructificāt: vnū tricesimū: vnū sexagesimuz: ⁊ vnum centesimum. al's ḡcita l̄ī. centū

Tāgit b Quarta differentia Que est semis fructificantis in terra bona: In naturalib⁹ melioribus impinguati (al's ipinguata) vtutib⁹: ⁊ exculta (al's executa) gratuit; et Infusa sanctis pūs cōsolatōez Euocata calore deuotiōis: Expurgata a mal'stirpibus p cōfessionē ⁊ pniaz: Fossa sarculo disciplinē: Seminata vbo: Adeqta cordis pace: Perflata visitatiōe scti spūs. De q̃ ōr in ps. lxxxiij. Dominus dabit benignitatē; ⁊ terra nra dabit fructum suū. Esa. xlv. Rorate celi desup ⁊ nubes pluāt iustū: apiat terra ⁊ germet saluatorē. Hec est de q̃ ōr in ps. xxiij. Dñi est terra ⁊ plenitudo ei⁹. Sup hanc q̃z terrā [seminati sunt q̃ audiunt vbū]

auditu deuotissimo. Can.ij. Sonet vox tua in auribꝰ meis Vox eiꝰ tua dulcis. Et Ibidẽ. Mel z lac sub lingua eiꝰ. Ps.cxviij. Quãdulcia fauciꝭ meis eloqa tua: sup mel ori meo [et suscipiunt in corde] p meditatiõis conseruationẽ z implendi desideriũ. Jac.j. In mansuetudine suscipite insitũ verbũ qõ põt saluare aias vras [et fructificãt] per opus z p exemplũ z pdicationẽ in alio. Joan. xv. Posui vos vt eatis z fructũ afferatis z fructus vr̃ maneat [vnũ tricesimũ] in cõiugatis subditis [Lvnum sexagesimũ] in viduis z miscẽdie opiꝭ deditis [et vnũ centesimũ] in vginiꝭ celibatui intendentiꝭ. Hiere.xvij. In tpe siccitatis non erit sollicitũ: nec aliq̃ desinet facere fructus. Ezc. xlvij. Per singulos menses afferet p̃mitiua. Sic g̃ in ministerio pdicatiõis ostendit esse ptãs diuina: que tñ ad tantũ z talẽ fructũ ptingere poterit. Hoc igit est qõ dicit fm lr̃am

Et dicebat illis. Munq̃d venit lucerna vt sub modio ponat: aut sub lecto? Nonne vt super candelabrum ponatur?

Hic ostendit q̃ hec ptãs etiã in mistris est diuina. Et hz Tres ptes. In q̃z Prima docet Qualẽ debet esse ptãs mistroꝝ. In Scõa oñdit Qualit̃ in fructu cõtinuũ accipit incrementũ: ibi Et dicebat: Sic est regnũ dei zc. In Tertia: ostendit esse ipsam ptãtem fluentẽ a capite ad confortationem et consolationẽ mistroꝝ: ibi. Et ait illis in die illa cum sero factũ esset. In Prima hap Tria sũt. In quoꝝ Primo Sub metaphora oñdit q̃lis debet esse actꝰ diuinꝰ ptãtis mistroꝝ. In Scõo ôt Explanationẽ metaphore in Eõi. et In Tertio determinat in Particulari vt perfecta sit doctrina. In Prima Duo ôt p metaphorã. Scz Qualis non debet esse actꝰ diuine ptãtis mistroꝝ: et Qualis esse debet vt pfecta sit doctrina p affirmatiõez z negationẽ certificata Dicit igit [Et dicebat illis] p similitudinem lucerne: actũ ptãtis ministroꝝ explanans [Munq̃d venit lucerna] Lucerna est platus in ptãte ecclĩastica Quinq̃ de causis. Prima est. qz sup candelabrũ ecclĩastice dignitatis est exaltatꝰ. Mat.v. Nemo accendit lucernã z ponit eam sub modio: sed sup candelabrꝝ: vt q̃ ingrediũt lumen videãt. Hoc (al's Hec) significat p cãdelabrũ aureum qõ fieri fecit dñs Exod.xxvij. Hinc ẽ q̃ Apoca.j. dñs ambulare dicit in medio cãdelabroꝝ aureoꝝ. Secũda cã est. q̃a igne diuio debet esse succẽsus. hoc est igne charitatis. Esa.lxj. Saluator eiꝰ velut lampas accẽdat. Can.viij. Lampades eiꝰ lampades ignis atq̃ flãmarꝝ. Hinc est q̃ Apoc.j. eiꝰ q̃ ambulat in medio candelabroꝝ: oculi dicunt esse sicut lãpades ignis. Tertia cã est. q̃a lucere verbo z exemplo debet sicut lumen ignis. Mat.v. Luceat lux vra coram hoiꝭ vt videãt vra bona opa z glificẽt pa. vrm q̃ in ce. ẽ. Phil.ij. Inter q̃s luceꝭ sic lũinaria in mundo. Quarta cã est. q̃a plenꝰ esse debet oleo pietatis ad deũ z diuinũ cultũ et oleo misẽdie ad primũ: ita vt sp abũdet oleum. Eccli.xix. Oleũ de capite tuo nõ deficiat. Prouer. xxj. Thesaurꝰ desiderabilis z oleũ in habitaculo iusti: z vir imprudẽs dissipabit illud. Quinta cã est qz castitate corpis debet pollere adeo q̃ splendidus z plucidꝰ sit vt vitrꝝ. Job.xxviij. Nõ adeq̃bit auꝝ vel vitrũ. His lãpadiꝭ z lũinariꝭ virgines sapiẽtes chrõ pcedũt obuiã. Mat.xxv. His lãpadiꝭ Gedeon dux fortissimꝰ israel expugnat hostes Judit̃. vij. Hoc igit est qõ dicit [Munq̃d venit] a deo i mũdũ ad totꝰ mũdi illuminationẽ [lucerna] que est vas z mistra lumis p vbuz dei z exemplũ. Joã.v. Ille erat lucerna lucẽs z ardens. Ps.cxviij. Lucerna pedib̃ meis vbũ tuũ: et lumẽ semitis meis. Ps.cxxj. Parauí lucernã chrõ meo. Per hanc ẽm lucernã in tenebris huiꝰ mundi chrõ via parat. Job.xxix. Lucerna eiꝰ splẽdebat sup caput meũ: z ad lumẽ eiꝰ ambulabã in tenebris. Si aũt sic instructa fuerit lucerna sic diximꝰ: tũc nõ extinguet. Prouer.xxj. Nõ extinguetur in nocte lucerna eius. Alioꝝ autẽ lucerne beu extincte sunt. quia Nec hñt oleum pietatis z misericordie. Nec pspicui sunt corpis castitate. Nec ardent charitate. Nec lucent vitate. Sed tm̃ in pfussionẽ sui z ecclĩe stant exaltati sup cãdelabrũ ecclĩastice dignitatis. Prouer.xxiij. Lucerna impiorũ extinguet. Prouer.xxj. Exaltatio oculoꝝ est dilatatio cordis. lucerna impioꝝ pcũ [vt sub modio ponat] Hoc Dupl'r exponit. Sub modio ẽm ponit qñ sub mensura pcij vel mercedis vl' cẽsus alicui coartat. Itẽ Sub modio ponit qñ intra terminos vniꝰ gentis vel parochie vel Cõuetꝰ cohibet. De Primo modio ôt Act.viij. Pecunia tua tecum sit in pditionez: qz existimasti donũ dei pecunia possideri. Mat.x. Gratis accepistis: gratis date. Esa.lv. Venite emite absq̃z argento: z absq̃z vlla cõmutatõe vinũ z lac. Vinũ celestiũ gaudiorũ: et lac nutrimenti gratie chrõi. Que emunt sola cõmutatione ementis q̃ seipm det: z nõ cõmutatione pcij. ij. Cor.xij. Nõ q̃ro q̃ vestra sũt sed vos. De Scõo modio ôt Esa.xlix. Parum est mihi vt suscites mihi triby iacob: et feces israel cõuertẽdas Dedi te in lucem gentiũ vt sis salus mea vsq̃z ad extremũ terre. Rho.iij. An Judeoꝝ deꝰ tm̃: nõne z gentiũ. Mal'.j. Ab ortu solis vsq̃z ad occasum: magnũ est nomẽ meũ in gentib̃: z in oi loco offertur nomi meo oblatio mũda [Mũq̃d] g̃ [venit lucerna] gre in ecclĩastica ptãte [vt ponat sub modio] A.d. Nõ ad b̃ venit [aut] venit ad b̃ vt ponat [sub lecto] Turpiꝰ est abscõdere sub lecto q̃z sub modio. Lectꝰ ẽm nisi est in q̃ bõ corpal'r q̃escit. Et significat ea in q̃b̃ homo cõmodũ p libidinẽ q̃rit corpalem. Et est lectꝰ libido carnis in q̃ dilectꝰ nõ inuenit. Can.iij. In lectulo meo p̃ noctes q̃siui quẽ diligit ania mea: q̃siui illũ z non inueni. Prelati aũt mlti in lecto lucernã abscõdũt: q̃ p libidinez q̃ in lecto kcak z exercet gram obtenebrãt. Apoc.ij. Ecce ego mittã eã in lectũ: z oẽs q̃ fornicant cum ea in amaritudine maxima erũt. Amos vj. Dormitis in lectis eburneis: z lasciuitis in stratis vrs̃. Ebur castitatẽ significat. Dormire g̃ in lecto eburneo: libidinẽ est q̃rere in statu cui annexũ est votũ castitatis. Et hoc est Sacer ordo vel Religio. Et lasciuire hoc stratu (al's in stratis) est vel

Nota bene

uere eis intendere in statu tali: et sic lucernã pdicationis z platiõis offuscare. Sic g̃ sub lecto lucernã non est abscondenda [Nonne sup cãdelabrũ] Describit per affectionẽ. Jam aũt dictũ est: quid vocat candelabrũ. Labrũ scz candele: hoc est candentis lucerne. Hoc est labrũ sup quod ponitur lucerna cãdens (al's ardens) z lucẽs. Labium aũt hoc: eminẽs aliꝭ: vita est aplica sup quã exaltanda est lucerna ecclesie. hoc est platus qui est lumen z oculus ecclĩe Sicut ôt Mat.vj. Luc.viij. Lucerna corpis tui est oculus tuꝰ. q̃a oculus ecclesie est Prelatus: exaltatꝰ vt oiby luceat. Est aũt candelabrũ hoc: aureũ: in fulgore sapie diuine: habens in q̃tuor ptib̃ scyphos in nucis modũ. q̃a de q̃tuor ꝓnat (al's ptib̃) potũ sui lumis z fundit (al's effundit) Hoc est de scia Historie: Allegorie: Tropologie: z Anagogie. Habet etiã sphericas in q̃libet scypho que rotunde sunt totũ ambientes: qz in q̃libet illoꝝ considerat eternitatẽ dei ratis. Habet lilia p q̃libet istoꝝ in flore liliose castitatis z honestatis. Habet hastilia Tria. qz Per naturã iuuat in speculo et imagine. Per legẽ veterẽ iuuat in figuris et exemplis patrꝝ. Per reuelationẽ noue gratie iuuat p gram z vitatẽ. Habet etiã Septẽ lucernas: qz lucent in eo Septẽ illuminationes. Scz. Fidei. Sapie. Intellectus. Consilij z Scie. Donoꝝ spũssancti. Industrie naturalis et studij scripturarꝝ. Hoc igit est candelabrꝝ sanctũ Exo.xxvij. Zach.iiij. Vidi z ecce candelabrũ aureum totũ: z lampas eiꝰ sup caput eius: et septem lucerne sup illud. Sup hoc g̃ candelabrꝝ stat plat': et ania cuiuslibet boni clerici: z doctoris: Et forte cuiuslibet fidelis fm suam possibilitatẽ. Et hoc est qõ dicit [nonne vt supra cãdelabrꝝ ponat] Quasi dicat. Sic.

Non est enim aliquid abscondi tũ qõ nõ manifestet: nec factũ est occultũ quod non veniat in palã. Siq̃s habz aures audiẽdi audiat

al's sed vt i palã veniat

Hic tangit expositionẽ metaphore in vl'i Dicẽs [Non est ẽm aliq̃d] in doctrinis z sacramẽtis ecclĩe [absconditũ] qõ lucẽ timeat: z ad lucẽ venire non audeat. qz Joan.iij. ôt Qui male agit nõ venit ad lucẽ vt nõ manifestent opa eius. ij. Cor. iiij. Q̃ si optum est cuãgeliũ nr̃m: in his q̃ perciũt est optum [qõ non reuelet] hoc est: qõ nõ sit tẽ pore suo oiby reuelandũ. Mat.x. Nõ est abscõditũ qõ ñ reuelet. Esa.xl.z.lij. Reuelabit gl'ia dñi z videbit oiꝭ caro salutare dei nr̃i [nec factũ est occultũ] in allegorijs scp̃turarꝝ [qõ nõ in palã] hoc est in publicũ [venit] per vitatis manifestationẽ. j. Cor.iiij. Veniet dñs q̃ illũinabit abscõdita tenebrarꝝ z manifestabit consilia cordiũ: z tunc erit laus vnicuiq̃z a dño. Mat.x. Qõ in aure auditis pdicabit in tectis. Veritas ẽm non q̃rit angulũ et (al's nec) latebras tenebrarꝝ. Mẽdacium aũt hereticoꝝ optum est angulo. Lucerna ẽm i alto posita per seipsam manifestat se oiby. Mendacium q̃ magis ostendit: tãto turpiꝰ apparet z tenebras desiderat [Siquis habet aures audiẽdi audiat] Quia metaphorica dixerat: et nõ nisi in vniuersali exposuerat: ideo ad attentionez inuitat vt spũaliter audiant. Apocal'.ij. Qui hz aures audiendi audiat q̃d spũs dicat ecclesijs.

Et dicebat illis. Videte q̃d audiatis. In qua mensura mensi fueritis: remetietur vobis et adijcietur vobis. Qui ẽm habet dabit illi. et qui non habet: etiam qõ habet auferetur ab eo.

[Et dicebat illis] excitans ad attentionez in priculari vt res p fecte cognoscat. qz nõ est scientia pfecta nisi qõ ex vniuersali pficit in priculari. Et b̃ est [Videte] consideratiõe diligenti vl'e ad particulare coaptãdo [q̃d audiatis] vt intellectũ diuinoꝝ fm q̃ res q̃libet habet capiatis. Sicut ẽm dicit Boeciꝰ in Li. de Trinitate Sapientis est de qualibet re ita vt se hz reddere rõnem [In q̃ mẽsura] Tangit h̃ Duo. Scz. Mensurã et Rationẽ mẽsure. Primũ tangit in hoc q̃ ôt [in q̃ mensura] doctrine z exempli z laboris z studij ad p̃fectum ꝓximi [mensi fueritis] primo cõmisso vob̃ [remetiet̃ vobis] Vñ Matth.xxv. Qui fidelis fuit in decẽ sibi cõmissis cõstituit̃ sup decem ciuitates. Et q̃ fidelis fuit in q̃nq̃z cõstituit̃ super q̃nq̃z. Lu.vj. Eadẽ q̃pe mẽsura q̃ mẽsi fueritis: remetiet̃ vobis. Et in bono Et in malo [et adijcietur vobis] ex benignitate z liberalitate diuia in bonis. Quãuis nihil adijciat in malis: q̃nimo cõtra cõdignũ punit̃ q̃ punit̃. Vñ Lu.vj. Mensurã bonã z cõfertã z coagitatã z superfluentẽ dabunt in sinũ vestrꝝ. Superfluẽter ẽm bona vr̃a remũerat largitas diuia. Hester.iij. Largus est munera iuxta magnificentiã p̃ncipalẽ. Jaco.j. Dat oibus abundanter z non improperat [Qui ẽm habet dabit illi] Tãgit Rõnem z Lãm coꝝ q̃ dixerat [Qui ẽm habet] meritũ ex studio charitatis et virtutis [dabit illi] z Incrementũ gre b̃: et Magnitudo p̃mij in futuro. Lu.xix. Mat.xxv. Oi habenti dabit̃. Vñ etiã rex Asuerꝰ nõ est largiꝰ mũera nisi p̃ncipiby et optimatiby regni sui. Sap.iij. Dabit̃ ẽm illi donũ fidei electũ z sors in templo ôi acceptissima. hoc est: donũ qõ tãte fidelitati (al's fidei) debet̃ [Et q̃ nõ habet] studiũ vtutis z meritũ laboris [etiã qõ habet] i bonis naturalib̃ et habitib̃ adq̃sitis z bonis fortune extrinsecꝰ possessis [auferet̃] p cõdemnationẽ [ab illo] Non tm̃ in futuro: sed etiã h̃ continue pdit in bonis nature z adq̃sitis habitib̃ qõ accepit: q̃uis forte in maiorẽ suam condemnationẽ rectineat bona fortune que extrinsecus ad ips videt̃ possidere. Matt. xxv. et Lu.xix. Auferte ab eo mnam: z date illi qui habet decem mnas.

Et dicebat. Sic est regnum dei quẽadmodũ si homo iaciat semẽtem in terrã z dormiat: et exurgat nocte et die z semen germinet: et

increscat dũ nescit ille. Vltro eñ terra fructificat primũ herbã: deinde spicam: deinde plenũ frumẽtũ in spica. Et cum ex se pduxerit fructus: statim mittit falcem: q̃niã adest messis.

Hic est Secundũ qd̃ est de Incremento pfectus opationis mistroꝝ in diuis. Tangit autẽ b Duo. Scz. Incrementi modũ. et Incremẽti pncipiũ z cõsũmationẽ. Incrementi pncipiũ z cõsummatio ibi tangunt: Et dicebat Cui assimilabim⁹. In Prio tangunt Sex. Primũ scz Quid cui cõparat. Secundũ In quo incremento impceptibili. Tertiũ est Virtute cui⁹. Quartũ est In gradibus pfect⁹. Quintũ In cõsummatiõe. Sextũ In tpis opportunitate: q̃ expectat ad maturandu. Et hec oia plana sunt in lra. Dicit igit [Et dicebat] itez rudes docens in similitudine pabolaꝝ [Sic est regnũ dei] comparatum terrenis. Job xxxviij. Nunqd nosti ordinẽ celi: z rõnem eius pones in terra [quẽadmodũ si hõ] qz in hũanis melⁿ cognoscit: qz Homo p rõnem opat [iaciat semẽ] in agrũ exculũ: sicut iã añ dictũ est. Semẽ aũt verbũ dei. Hiere. iij. Innouate vob nouale: z nolite serere sup spinas [sup terrã] bonã: exculam. qz sic ōt Ps̃ Rusticus iuuat terrã aratione et seminatiõe [et dormiat] a labore qescẽdo: z iõ fructũ in futuꝝ cõmittẽdo. j. Loꝝ. iij. Neqz q̃ plãtat est aliqd: neqz q̃ rigat: sed q̃ incrementum dat de⁹. Dormiẽs b in sanct⁹ agricolis: cum vl⁹ somn⁹ ãminet mortis: vel forte cõtemplatõis z orõnis. in quo cũ deo requescunt. Ps̃. cxxvj. Cũ dederit dilectis suis somnũ: ecce hereditas dñi filij merces fructus vẽtris [et exurgat] semẽ cõtinuis pfectib⁹ [nocte ac die] sp seipso melius z mal⁹ effectũ. ij Reg. iij. Dom⁹ Dauid ibat pficiens: et sp seipa robustior z melior effecta [Et] ad q̃ntitatẽ debitam virtut⁹ deductũ [semen germinet] in altũ. Esa. lxvj. Ossa vestra q̃si herba germiabũt. hoc est: fortiores virtutes. Ps̃. xcj. Just⁹ germiabit sicẽ lilium: et florebit in cedrũ añ dñm [et increscat] etiam in germine illo in pfectu primoꝝ. Beñ. ij. et. ix. Crescite z multiplicami z replete terrã [dũ nescit ille] seminator: quia in hac vita pdicator incremẽta sui fruct⁹ depẽdere nõ poterit. Et iõ nõ tm̃ ōt deo in se: sed etiã in suis ōt Esa. xlviij. Vere tu es deus absc̃dit⁹. Et hui⁹ reddit rõnem z causaz dicens [Vltro eñ] sine opatiõe rõnis semialis: p virtutem celestẽ [terra] q̃ benedictionẽ celi accepit [fructificat] virtute diuina. Beñ. xxvij. Det tibi de⁹ de rore celi: et de pinguedine terre abundantiã frumẽti vini z olei. Et nõ dicit de labore tuo. quia Ros celi: in grã dei: et pinguedo ẽre: in cõsolatõne sanctispũs: terrã faciũt fructificare frumẽtũ: in solido cibo virtutis: z Vinuz: in gaudijs spũalib⁹: et Oleũ: i infusione pietatis: sola virtute diuina. Fructificata aũt p grad⁹ [primũ herbam] in virore fidei. Hiere. xvij. Erit q̃si lignũ viride qd̃ ad hũorẽ mittit radices suas. Tũ glo. ōt: q̃ herba est i cũno/re: q̃ facit recedere a malo Qui (alias Qm̃) sicut ōt in ps̃. xvij. Initiũ sapie timor dñi [Deinde] post herbã [facit spicã] Que est loc⁹ fruct⁹. Ita post virorẽ fidei: facit folliculos virtutũ. Vel: post timorẽ facit pniam. Beñ. xlj. Septẽ spice pullulabant in culmo vno plene atqz formose. Hoc ẽ (als Ne sũt) septẽ virtutes. Tres theologice: Fides: Spes: et Charitas. et Quattuor cardinales: Prudẽtia: Justicia: Fortitudo: et Tpantia. Vel Septẽ ptes Pnie: Lõpũctio cordis: Lõfessio oris: et Satisfactio opis Que fit p Tria: Orationẽ: Jeiunium: z Elemosynã. Septimũ aũt est qd̃ fundamẽtũ huius est: Propositũ ad pctm̃ non redeundi. Sic ergo facit spicam: post fidei vel timoris virorẽ [deinde plenũ fructũ] in ope meritorio qd̃ fit per charitatẽ. Jaco. v. Ecce agricola expectat pciosum fructuz terre: patienter ferẽs: donec accipiat tẽporaneũ z serotinũ. Et habet fructũ [in spica] b̃ est in virtute vel pnia [Et cum pduxerit ex se fructũ] z sufficientẽ. Et tangit Tps̃ collectiõis agricole seminant⁹ [statim] ergo [cõmittit] hoc est bunc fructũ in horrea celi deo cõgregat. Joan. iiij Qui metit mercedẽ accipit: et congregat fructũ in vitam eternã. Sua aũt diligẽtia pdicator: z Prelatus debent deo tales fruct⁹ cõgregare: et nõ sibi lucra q̃rere ex ipsis. Mat. xiij. Triticũ congregate in horreũ meũ. Luc. iij. Triticũ congregabit ad horreũ suũ. paleas aũt ꝓburet igni inextinguibili. Mittit igit [falcem] qz p̃cidit fructum a laude z lucro homis: et reponit deo in horreũ. Sic eñ fecit filius: incremẽta sctõ patri assignãs. j. Loꝝ. xv. Cũ tradiderit regnũ deo z patri [qm̃] tũc tpe maturi fruct⁹ [adest messis] vt totũ deo attribuat et reseruet. Et hoc fit: Vel: in fine mũdi. Vel in fine mort⁹ cuiuslibet hois. Apoc. xiij. Mitte falcem tuã et mete: qm̃ maturuit messis terre.

Et dicebat. Cui assimilabimus regnũ dei: aut cui parabole cõparabimus illud.

Tangit b demonstrationẽ hui⁹ pfectus quem dixit: in pticulari fm initiũ z cõsummationẽ. Tãgit autẽ b Tria. Scz. Diligentiã inuestigatõis docrine parabolice: Parabolã hui⁹ pfect⁹ z fruct⁹: et Utilitatẽ talis doctrine q̃ fit p parabolas. De Prio ōt [Et dicebat] excitans ad diligẽtiã doctrine pabolice. Prouer. j. Aniaduertet pabolã z interprationẽ: verba sapientiũ z enigmata eorum [Cui assimilabim⁹] hũano opi [regnũ celorũ] in terra cognosci⁹ [aut cui pabole comparabimus illud] qz hũan⁹ z rudis intellect⁹ ad celestia nõ eleuat: nisi pabolic⁹ sit adiut⁹ sil⁹ similitudinib⁹. Dis eñ ꝓgnitio intellectiua fit ex his q̃ nota sunt nobis: et aliter doceri nõ possum⁹. j. Loꝝ. xiij. Videmus nũc p speculũ in enigmate.

Sicut granum sinapis qd̃ cum seminatuz fuerit in terra: min⁹ est oibus semibus que sunt in terra: et cum natũ fuerit ascẽdit in arbo/rem: et fit maius omnib⁹ oleribus z facit ramos magnos: ita vt possint sub vmbra ei⁹ aues celi habitare. Et talibus multis parabolis loquebat eis verbũ, put poterant audire. Sine parabola aũt nõ loquebat eis. Seorsum aũt discipulis suis disserebat omnia.

Hoc est Scõm In quo tangit Parabolã. Et tangit Tria. Scz Quid cui compat. In q̃: q̃tuz ad initiũ hũilitat⁹. et In q̃: q̃ntum ad ꝓsummationẽ pfectu magnitudinis. Dicit igit [Sicut est granũ sinapis] Supple: Sic comparatum est regnũ celoꝝ. Hoc ci est Acutũ in sapore: Subtile i substãtia: Vaporosum p calorẽ: Repletiuũ p dilatationẽ sui: Purgatiuũ capit⁹ p virtutẽ: Malaꝝ stirpiũ extinctiuũ p plantationẽ. Acutũ qdẽ per fidei feruorẽ. Lu. xvij. Si habuerit⁹ fidem sicut granum sinapis: dicet⁹ huic arbori moro: eradicare: z trãsplantare in mare: et obediet vob. Subtile aũt est in substãtia. Et b̃ habet fides ad intellectũ virtut⁹ dei De q̃ ōt Heb. iiij. q̃ penetrabilior est oi gladio ancipiti: et discretor intentionũ z cogitationũ cordis. Sap̃. vij. Spũs sapie est subtilis. Vaporosum aũt est p charitatẽ. Sap̃. vij. Vapor qdem virtut⁹ dei z emanatio dei sincera. Repletiuũ autẽ est p consolationẽ spũs Que nihil aliud admittit Ps̃. lxxxix. Repleti sum⁹ mãe misericordia tua: z exultauim⁹ z delectati sum⁹. Purgatiuũ aũt capit⁹ p gr̃am quã hz ꝗ pctm̃ qd̃ est in rõne mẽtis. Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Sed Suffocatiuum est malaꝝ stirpiũ p plantationẽ. qz Ubi in hortis plantat: alie stirpes nõ cõualescũt. Et sic est fides extirpans hereses z malas doctrinas. Hierem. j. Posui te vt euellas z destruas: dissipes z dispergas: z edifices z plantes. Sic igit est sicut granũ sinapis [qd̃ cum] p̃mũ [seminatũ est in terra] p pdicatores noui testamenti [min⁹ est] q̃ntum ad hũilitatẽ seminũ z seminantium [oibus semib⁹] Verboꝝ z Legũ z Doctoꝝ. Duo eñ semina añ iacta sunt in terrã vel Tria. Scz Lex naturalis p Patriarchas: z Lex scripta p Moysen: et eos q̃ cũ eo erant. Etsi Tertiũ addere volumus Semẽ Legũ hũanaꝝ p plebiscita z Reges z Imperatores. Et hec semia mag̃ fuerẽt Ptãte hũana z Sapia z Loactõe penaꝝ. Verbũ aũt euangelij nihil boꝝ habuit. Sed Min⁹ inter oia fuit Sapientia hũana. qz Stulticia reputabat: p crucem hie vitã: et Min⁹ fuit potestate. qz hoc idẽ reputabat infirmitas. j. Loꝝ. j. Nos pdicam⁹ chm̃ crucifixũ: Judeis qdem scandalũ: gẽtib⁹ aũt stulticiã Sil⁹ pdicatores ei⁹ nullius fuerũt eminentie mũdane respectu eoꝝ q̃ seminauerũt Legẽ Naturalẽ z Moysaicã z Hũanas leges. j. Loꝝ. j. Videre vocationẽ vestrã fratres: qz non multi sapientes fm carnẽ: non multi potentes: non multi nobiles. sed qz q̃ infirma sunt elegit de⁹: vt ꝓfundat fortia. et q̃ stulta sunt hui⁹ mũdi elegit de⁹: vt cõfundat sapientes. et ea q̃ ignobilia sũt et ea q̃ non sunt: elegit de⁹: vt ea q̃ sunt destrueret: vt non gloriet⁹ omis caro coꝝã illo. Et sic in hũilitate incepit: z in hũilitate pfecit. Jac. iiij. De⁹ supbis resistit: humilib⁹ autem dat gr̃am. Lu. j. Deposuit potentes de sede: z exaltauit hũiles. Sic q̃ non veritate sed hũilitate oib⁹ semib⁹ minus est [in terra] seminatis. hoc est: in agro hũani cordis [Et cũ natũ fuerit] in cordib⁹ fidelũ [ascẽdit] pfectũ Virtut⁹: z Ptãt⁹: et Dignitat⁹. Virtute aũt mira opatur. Ptãte (als Ptãtem) hz claudere z apire celũ z ifernũ. Dignitate sibi flectũt genua oia regna. Et hoc est qd̃ ōt glo. [ascendit in arborẽ] Que Altitudine: Amplitudine: Annositate: herbaꝝ transcẽdit naturã. Alta est: qz ad celestia sustollit. Ampla: q̃a totum mundũ occupauit. Annosa: qz finiri non poterit. Hoc ẽ q̃ q̃ ōt Ascẽdit crescens [in arborẽ] multorũ ramoꝝ. Ps̃. lxxix. Extẽdit palmites suos vsq̃z ad mare: z vsq̃z ad flumẽ ꝓpagines eius. Oquit mõtes vmbra ei⁹: et arbusta ei⁹ cedros dei [et fit mai⁹] virtute z amplitudine z vtilitate [oibus oleribus] in horto dei plãtat⁹. hoc ẽ doctrinis et legib⁹ hũanis [et facit ramos magnos] hoc ẽ: Prouinciales ecclesias z distinctiões Episcopatũũ. Ezech. xxxvj. Vos aũt mõtes israel ramos vestros expãdite: et florete: et fructuz facite ꝓlo meo israel [ita vt possint sub vmbra] protectiõis ecclesiastice [aues celi] cõtẽplatiui: vel fideles pennati pẽnis virtutũ z volates ad celũ [habitare] in casis z nidis eccl̃iaꝝ. Dañ. iiij. Ecce arbor in medio terre: z altitudo ei⁹ nimia. Magna arbor z fortis z pceritas ei⁹ vsq̃z ad celũ attingens. Aspect⁹ eius erat vsq̃z ad terminos vniuerse terre. Folia ei⁹ pulcerrima: et fruct⁹ eius nimi⁹: esca vniuersoꝝ in ea Subter eũ habitabant anialia z bestie: et in ramis ei⁹ volucres celi cõuersabant. et ex ea vescebat ois caro [Et talibus multis pabolis loq̃bat] Tertiũ est In q̃ tangit hui⁹ doctrine Utilitas [put poterãt] hũano modo q̃ lacte idigẽt: nõ solido cibo [audire] b̃ est: auditu p hũanas sil⁹ tudines capere. Esa. viij. Sume tibi libꝝ grandẽ z scribe in eo stilo hois. Hoc ẽ: ita vt hũan⁹ intellect⁹ intelligat [Sine pabola aũt] hoc est: sine humanis sil⁹ tudinib⁹ [nõ loq̃bat] qz diuina simplicitas z pura spũalia ab anialib⁹ hoib⁹ non pũt sine hũanis sil⁹ tudinib⁹ intelligi. Esa. xxix. Erit vob⁹ visio oim q̃si ꝓba libri signati: quẽ cũ dederint scienti lras: z dicẽt: lege istũ. et dicet: nescio: signat⁹ ẽ eñ [Seorsum aũt] seq̃strat⁹ a turbis [discipulis suis] q̃ capaciores erãt [disserebat oia] apte celestia oñdens. Sicut z Nũc. iij. Leuite nude videbant q̃ ceteri videre nõ poterãt nisi inuoluta. Lu. xxiiij. Interpẽtabat illis in oib⁹ scp̃tur⁹ q̃ de ipo erant. Et hoc aũt patet q̃ pua ps̃ euãgelice sapientie descripta est. qz de interpẽtationib⁹ pabolarũ nõ est scripta nisi vna: cum tñ b expsse dicat q̃ dom⁹ omnia dicta pabolica p seipsum disseruit.

Et ait illis in die illa cũ sero eẽt factum: Transeam⁹ contra. Et dimittẽtes turbã assumũt euz ita vt

erat in naui.⁊ alie naues erant cũ
illo. Et facta est ꝓcella magna vẽ-
ti: et fluctus mittebat i nauim: ita
vt impleret nauis. Et erat ipse in
puppi sup ceruical dormiẽs. et ex-
citant eũ. et dicũt illi: Magr: Nõ
ad te ꝑtinet: qr ꝑim⁹? Et exurgẽs
cõminatus est vẽto: et dixit mari:
Tace: Ommutesce. Et cessauit vẽ
tus. ⁊ facta est tranq̃llitas magna
Et ait ill'. Quid timidi estis? Nec-
dũ habetis fidem. Et timuerũt ti-
more magno. et dicebãt ad alteru
trũ. Quis putas est iste: qr ⁊ vẽtus
et mare obediũt ei.

R [Et ait illis in illa] eadẽ [die] Et tãgit ꝗ ꝑs
In qua ostendit: ꝙ Dis potestas tã ministrorũ q̃z
misteriorꝫ a capite chꝝ descẽdit. Tangunt aũt ꝗ
Sex. Scz Factũ qõ est illi⁹ miracli occasio. Per-
iculi i mari causatio. Saluatorꝫ dispensatiua dis-
simulatio: Periclitatorꝫ apud saluatorẽ interpel-
latio. Tẽpestatis ex ꝑtãte diuĩa sedatio. Timido-
rũ in ꝑsentia tanti saluatorꝫ icrepatio. Et Dia hec
videntiũ ãmiratio et laudatio. Et hec ꝑ ordinẽ in
lra ꝑtinent. Dicit igit [Eũ sero factũ esset]
qñ die tota ꝗ nauicla ꝑdicauit turbis stãtib⁹ i lito-
re. In sero ãt dixit discipulis [Transeamus] ⁊
ad aliud lit⁹ maris qõ mare galilee vocat [ꝓtra]
ꝗ ẽ ad aliud lit⁹: Vtr ibi hoies illũinaret. Vel Qr
ibi deserturꝫ fuit vt ibi in ozõne ꝑnoctaret. Ps. xlj
In die mandauit dñs misericordiam suã: et nocte cãti-
cũ ei⁹ qr ex misericordia: i die hoim intẽdit saluti. ⁊ i no-
cte: spũ libere cãtauit dño [Et] discipli ad ꝓceptũ
dñi [dimittẽtes turbã assumũt eũ] chꝝ in se
cũ ad nauigãdũ [ita vt erat i naui] ꝙ ad locuz
ñ descẽdit a naui in q̃ docuerat [et alie naues]
diuersorꝫ secũ nauigãtũ [erant cũ illo] in quib⁹
erãt restes miracli Sap. xiiij. Vt nõ eẽnt vacua sa
pietie tue opa iõ exiguo lig̃ credũt hoies aias suas
⁊ trãseũtes mare ꝑ ratẽ liberati sũt. Iste enĩ naues
bñficia cruc⁊ ꝑtie ꝑ quã crucem tollim⁹ signifi-
cãt Et iõ ꝗ eccl'ia ꝗ Prouer. vlti. Facta est quasi
nauis istitoris delõge portãs panẽ suũ Ben. xlix.
Zabulon (qui habitaculũ fortitudinis interpre-
tatur) in litore mar⁊ habitabit: ⁊ in statione naui-
um figet tẽtoria: ꝓtingẽs vsq̃z ad sidonez. Statio
aũt nauiũ ẽ Statio In cruc⁊ cõicantia: In penitẽ-
tie tenẽtia: ⁊ In religiõis ꝑseuerãcia. Hijs ei trib⁹
nauib⁹: sine ꝑiculo trãsitur mare hui⁹ secli: ⁊ ad li
tus eẽne stabilitat⁊ puẽit. Et ꝓtigit i hijs trib⁹ vs-
q̃z ad sidonẽ: Qr sidon: venatio int̃pretat. qr i his
trib⁹ hoies q̃ i bestias siluestres ꝓuersi sũt: capiũt:
⁊ ligant Per crucẽ q̃ dẽ ligamẽt⁊ fidei fm intellectũ
Per Pniaz ãt: ligamẽt⁊ iustitie: ad satisfactõis ef
fectũ: Per Religionẽ ãt ligamẽt⁊ honestat⁊: ad or-
dinãdũ affectũ. Hoc significatũ ẽ Joã. xxij. Vbi
dicit ꝙ discipli ieſu ad ipm nauigio venerũt [Et
facta est ꝓcella magna venti] Scõm est In S
q̃ tangit Periculũ. Et ꝗ [ꝓcella magna ven-
ti] q̃ ex vento exurgit Que fit in mari: seculi vel
cordis ꝑ suasionẽ: ⁊ tentationẽ diaboli. Dañ. vij.
Quartuor venti celi pugnabãt in mari magno: ꝗ
est Popa mõi. Carnis ꝓcupia. Inq̃rendo spũs.
et Incentiuũ diaboli [et fluct⁹] exurgẽs [mitte
bat] aquã [in naui im] ad sũmergendũ. ꝗ ẽ: in
regnũ (al's regimẽ) mentis: ad mergendũ hominẽ
in pctis. Ps. lxviij. Saluũ me fac de⁹ qñ intra-
uerũt aq̃ vsq̃z ad aiam meã [ita vt impleretur
nauis] ad mergendũ. Exo. xv. Sũmersi sunt q̃si
plũbũ in aq̃s vehementib⁹. Sicut m'ros sũmer-
sos esse videm⁹ i aq̃s ꝓcupie [Et erat ipse] chꝝs
[in puppi] hoc ẽ: in vltia ꝑte nauis iuxta guber-
naculũ [sup ceruical] hoc est: sup hũane infirmi
tatis necessitatẽ (al's necessitat⁊ infirmitatem) q̃ ca
put ꝓter nos reclinauerat [dormiens] hoc est:
tentationẽ istã dissimulãs. Et hoc est Tertiũ de su
perius dict⁊. Ps. iij. Ego dormiui ⁊ soporat⁹ sum
Ps. iij. Scõz ꝓuidentiã tũ deitat⁊ sp (al's sup) su
os custodiẽs vigilauit. Ps. cxx. Ecce nõ dormita-
bit neq̃z dormiet q̃ custodit isr'l [et excitant eũ]
Quartũ est Interpellatio ad adiuuandũ. qr ad ꝗ
dormiuit vt ad pulsandũ excitareť. Ps. lxxvij. Ex-
citat⁹ ẽ tanq̃z dormiẽs dñs. Matt. viij. Suscita-
uerũt eũ discipuli ei⁹ [et dicũt ei] interpellando
eũ [Magr] cui⁹ doctrina ⁊ impio aggressi sum⁹ na-
uigiũ. Joã. iij. Scim⁹ qr a deo venisti mgr [Nõ]
hoc ẽ: nõne [ad te ꝑtinet] q̃ curã nr̃am suscepisti
et iuxta gubernaculũ iaces ⁊ dormis [ꝙ ꝑim⁹]
Q.d. Sic. Ad te ꝗ ꝑtinet. Matt. viij. Preceptor
salua nos: ꝑim⁹. j. Pe. v. Oẽm sollicitudinem ve
stram ꝑijcientes in eũ: qr ipsi cura est de vob [Et
exurgens] actũ ꝓtectionis ad exteriora extẽdẽs
Ps. xliij. Exurge quare obdormis dñe exurge: et
ne repellas in finẽ [cõminat⁹ ẽ vẽtis] diaboli
ꝑsuasionib⁹. Naũ. j. Dñs in turbine ⁊ ꝑtãte veni-
et: increpãs mare: ⁊ exiccãs illũ [et dixit mari]
cordis inq̃rendi: vt secli tẽtatõib⁹ [tace] ⁊ [om
mutesce] a tẽpestate. Tob. iij. Post tempestatez
tranq̃llũ facis: et post fletũ ⁊ lachrymationez exul-
tationẽ et gaudiũ infundis [Et ces. vent⁹] a fun
do maris exurgens [et facta ẽ tranquillitas
mag.] sedata tẽpestate. Mat. viij. Surgẽs ieſus
imꝑauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta est tranq̃llitas ma
gna [et ait illis] increpãs eos ꝗ timiditate q̃ de
modicitate fidei ꝑueniebat [Quid timidi est?)
vobiscũ hñtes saluatorẽ [Nõdũ ha. fi.] hoc ẽ fi-
dei ꝑfectionẽ. Mat. xiiij. Modice fidei q̃re dubi-
tasti [et timuerũt ti. magno] Nõ timore pene
sed timore reuerẽtie ad magnitudinẽ ꝑtãt⁊ christi
Dañ. iij. Nũc sequmur te i toto corde nr̃o: ⁊ timem⁹
te. Hiere. x. Quis nõ timebit te o rex gl'ie (al's gen
tiũ) Et dicebãt [factũ magz laude extollẽtes [al
ter ad alterꝫ] oes q̃ sil' nauigabãt. Ps. cvj. Qui
descẽdũt mare in nauib⁹ faciẽtes opatiõez in aq̃s
mlt⁊. Ipsi viderũt opa dñi. ⁊ mirabilia ei⁹ in ꝑfun
do [Quis putas est iste] hoc ẽ: q̃nte dignitatis
⁊ ꝑtãtis ẽ iste q̃ in hũana carne videť latere. Ps.

xxiij. Quis est iste rex gl'ie: dñs fort⁊ ⁊ potẽs. Exo.
xv. Quis sil'is tui i fortib⁹ dñe: terribilis atq̃z lau-
dabilis: et faciens mirabilia [qr vẽti ⁊ mare] q̃
insensibilia sunt: clam [obediũt ei] ad nutũ ob-
sequẽdo. Mat. viij. Qualis est hic q̃ ventis impe-
rat ⁊ mari ⁊ obediũt ei. Sic q̃ suam ostendit diui-
nam potestatem.

Capitulum.v.

Venerũt trans
e fretũ maris in regionẽ ge
rasenorꝫ. Et exeunti ei de
naui statim occurrit de monumẽ-
tis homo in spũ immundo.

B Hic adhuc Quintã leonis ꝓtietatẽ ꝑsequitur
Que sicut ꝗ: est Propẽ fortitudinis demõstratio
Sed in isto Sexto miraculo incipit ostẽdere for-
titudinẽ cõtra pctũ actuale destruendũ. Hoc aũt
Tripl'r ꝓsiderať. Scz. In his q̃ tentant de pctõ il
lo. et In his q̃ sunt in ipso pctõ. et In his q̃ sũt cõ
seqntia pctũ in peccante. Et ideo diuidit in Tres
partes In q̃rꝫ Prima Fortitudinẽ exercet contra
tentantia de pctõ ipso Que sunt Demon: ⁊ Laro:
et Mundus: in trib⁹ miraculis Que sunt Expul
sio demonũ: et Restrictio sanguis: et Suscitatio
filie ꝑncipis. Et hec in hoc Quinto capl'o dicem⁹.
De reliq̃ ꝑte isti⁹ diuisiõis infra in sexto diceť. Cõ
stat aũt ꝙ istõ Capl'm in Tres partes diuidit: fm
tria tentantia de actuali pctõ q̃ inducta sũt. Et qr
demõ ꝑncipale tentãs est inter ista: ideo ꝑmo po-
nitur. Historia aũt hec diuidit in Quinq̃z partes
Ita ꝙ In Prima Exponit demonis in tẽtando
et possidendo tentatũ ferocitatẽ. In Scda: descri-
bit Qualiter demõ ad leonẽ de tribu Juda amit-
rit sue ferocitat⁊ fortitudinẽ. Ibi [Videns autẽ
Jesus alõge] Tertio ostendit In q̃s accipit li-
centiã exercẽdi sue ferocitat⁊ tyrannidẽ. Ibi [Erat
aũt ibi circa montẽ ⁊c.] In Quarta describit
Qualiter ex hoc facto circũstãtes accepunt instru
ctionem Ibi [Qui aũt pascebãt eos ⁊c.] In
Quinta ⁊ vltima ꝑte oñdit Qualiter is q̃ liberat⁹
fuerat contra talẽ tentationẽ accepit cautionẽ Ibi
[Cũq̃z ascẽderet naui ⁊c.] In Prima harũ
partiũ dicunt Tria. Scz. Vbi factũ. et In quo. ⁊
Cõtra quã ferocitatẽ factũ ẽ miraculũ. De Pri-
mo ꝗ [Et venerũt] ieſus ⁊ discipli ei⁹ [trans
fretũ] stagni genesareth ad ripã ad quã nauiga-
bant [in regio. genesareorꝫ] Que a stagno ge
nesareth cui adiacet regio genesareorũ vocat. Ve-
nerũt aũt vt ⁊ ibi ꝑdicarent: et diaboli regnũ extir
parent.) Lorꝫ. ix. Oib⁹ oia fact⁹ sum vt oẽs lucri-
facerẽ [Et exeunti de naui] Secundũ est In
q̃ ostẽdit In q̃ factũ est miraculũ. Exit⁹ aũt iste si-
gnificat exitũ de cõsideratiõe salut⁊ ꝓprie: ad inten-
tionẽ salut⁊ ꝓprꝫ. j. Lorꝫ. x. Nõ q̃rens qõ mihi
vtile est: sed qõ multi: vt salui fiant [stati occur
rit] ꝑ oppositionẽ. qr demõ q̃ria saluti hoim ꝑcu-
rat ⁊ intẽdit. Zach. iij. Sathan stabat a dextris Je-
su vt aduersaret ei [de monumẽtis hõ in spũ
immũdo] qr demõ autor (al's actor) mort⁊: mortu
orũ dãnatorꝫ loca diligit. Sap. ij. Inuidia diabo
li mors intrauit in orbẽ terraꝫ. Imitant aũt illuz
q̃ sunt ex ꝑte ipsi⁹. Contra hoc aũt qõ ꝗ ꝗ: Nõ
videť esse qõ ꝗ Matth. viij. ꝙ duo homies erãt.
Sed ad hoc dicendũ ꝙ in vitate duo erant. Sed
qr vnus erat clare dignitatis de ꝓuincia. alter aũt
plebei⁹: ideo alij euãgeliste ꝓter Matthei nõ faci
unt mentionẽ nisi de vno. Matthe⁹ aũt vitatem
seqns historie: sic is q̃ miraculo interfuit: mẽtionẽ
facit de duob⁹. Qui aũt ꝗ [in spũ immũdo] nõ B
est intelligendũ ꝙ spũs immũdus sit ꝑ naturã: sic
dixit Manichei⁹: Vocãs spũs immũdos: q̃ facti
sunt a deo tenebraꝫ. Sed ideo dictũ est: qr cum a
deo (al's ab auctore) oĩs mũdicie mũd⁹ creatus ẽ:
ipse se auertens ab auctore mundicie ꝑ voluntatẽ
seipm fecit immũdũ. Matt. xij. Cũ immũdus spũs
exierit ab homie: ambulat ꝑ loca inaquosa: ꝗ est:
munda: ab hũore immundicie exiccata: q̃rens req̃-
em ⁊ nõ inuenit: qr nõ nisi in immũdicijs delectať.

Qui domiciliũ habebat in mo
numẽtis. Et neq̃z catenis iã quis-
quã poterat eum ligare: quoniam
sepe compedib⁹ et catenis vinct⁹
dirupisset catenas ⁊ cõpedes cõ-
minuisset: et nemo poterat eũ do-
mare. Et semp nocte ac die in mo
numentis ⁊ in mõtibus erat cla-
mans et concidens se lapidibus.

Hic describit Demonis ferocitatez in Quinq̃z.
Scz: Habitatione: Fortitudine: Vexationis cõ-
tinuitate: Inq̃rendo: et Malicie ferocitate. Di
cit igit [Qui domiciliũ hẽbat in monumẽ-
tis] qr auctor mort⁊ in inq̃namẽt⁊ mortuorꝫ dele
tabať. Baruch. iij. Coinq̃nat⁹ es: cũ mortuis de-
putatus es: cũ descendẽtib⁹ in infernũ. Et signifi-
cabat ꝙ eos q̃ tentationi ei⁹ consentiũt: ad immun
diciam ⁊ habitationẽ deducit mortuorꝫ. Per hoc
etiã chꝝs quãdo reuocat eos: de loco ⁊ habitatiõe
reuocat mortuorꝫ. dicente apl'o Epb. v. Surge q̃
dormis ⁊ exurge de mortuis ⁊ illũinabit tibi chri
stus [et neq̃z catenis] A fortitudine ꝗ descri-
bit demonũ. Et ꝗ est [et neq̃z catenis] iam for
titudine demõis ꝑualente [q̃ sq̃ã] ꝗ [poterat
eũ ligare] Job. xlj. Nõ est ꝑtãs sup terrã q̃ possit
ei comparari: q̃ fact⁹ ẽ vt nullũ timeret. Et ꝗ ꝓbat ꝑ
effectum dicẽs [qm̃ sepe cõpedib⁹] q̃ ꝗ pedes
ei⁹ stringebant [et catenis vinct⁹] q̃ ꝗ ꝓstricta
fuerũt brachia [dirupisset catenas] violentia
demonis [et cõpedes cõminuisset] Catene
aũt iste: leges diuinas ꝓcant: q̃ ꝗ demõ tentãs li-
gare non poterit. Ps. cxl vij. Ad alligãdos reges
eorꝫ in cõpedib⁹: et nobiles eorꝫ in manicis ferreis
Compedes aũt ꝓcãt ligamẽta affectionũ. Eccli. vj.
Injice pedẽ tuũ in cõpedes illi⁹. Vincula enĩ illi⁹:
alligatura salutar⁊. Catene aũt ꝓcãt ligamẽta opũ

quibꝫ ſcti viri affectus ⁊ opa ligant: vt legibꝫ diuinis ꝓrahant. Eſa.xlv. Uincti mãibꝫ (al's manicis) ꝓgent: reqꝫ adorabũt: reqꝫ deꝓcabunt. Et hec oia in inſanis ⁊ demoni cõſentientibꝫ demon ꝓfringit et cõminuit [et nemo poterat eũ domare] Ab Inqietudine deſcribit: qꝛ domi retineri nõ poterat: ſed inqiere ꝑ infinita deſiderabilia mouebat. Prouer.vij. Mulier vaga: garrula: qeſ ipatiẽs q̃ nõ valet in domo cõſiſtere pedibꝫ ſuis: nunc foris: nũc in plateis: nũc in angulis plateaꝝ [et ſp nocte ac die] A Cõtinua deſcribit vexatiõe [in monumentis] vbi iacebãt corꝑa in inferno damnatoꝝ [et in mõtibꝰ] ſiluoſis ⁊ deſertis agitabãt. Thren.v. Ceruicibꝫ minabamur: laſſis ñ dabãt requies. Sic.j. Reg.xvj. Spũs nequã exagitauit Saul a dño. Sic maledictũ dñi eſt in eis q̃ ſibi ſeruire nolũt: dicẽtes Niere.xvj. Seruiet deis alienis in terra nõ vra: q̃ nõ dabũt vob req̃m die et nocte. qꝛ ⁊ In aduerſ ⁊ In pſpis demõ eos exagitat. In aduerſis ꝑ impatientiã. In pſperis ꝑ elationem [erat clamans] Deſcribit b Malicia demõis a Malicie ferocitate [clamãs em erat et cõcidẽs ſe lapidibꝰ] Clamans aũt erat pcti enormitate: ⁊ lapidibꝫ ſe ꝛcidẽs ꝑ pcti obduratione. De Prio dr Beñ.iiij. Uox ſanguis fratris tui clamat ad me de ẽra. Beñ.xviij. Clamor ſodomorũ venit ad me. De Scdo dr Act.vij. Dura ceruice ⁊ indomabili corde vos ſp ſpũiſcõ reſtiti ſtis. Iſti ſunt lapides de qbꝫ dr Joã.viij. Tulerũt lapides Judei vt iacerẽt in Jeſum. Lõcidũt aũt ſe his lapidibꝫ demoniaci: qñ ſuaſu demonis addũt peccatũ pctõ. Eſa.j. Vulnꝰ ꝓ liuor ⁊ plaga tumẽs nõ eſt circũligata: nec curata medicamine: neqꝫ fota oleo.

Uidẽs aũt Jeſum alõge cucurrit: et adorauit eum. et clamãs voce magna: dixit. Quid mihi et tibi ieſu fili dei altiſſimi? Adiuro te ꝑ deũ ne me torqueas. Dicebat em illi: Exi ſpũs immunde ab homine iſto. Et interrogabat eũ. Quod tibi nomẽ eſt? Dicit ei. Legio mihi nomen eſt: qꝛ multi ſumꝰ. Et deꝓcabat eum multũ ne ſe expelleret extra regionem.

Secundũ eſt huꝰ hiſtorie: in quo oñdit Qualiter vis demonis cõpeſcit ⁊ debilitat ad aſpectuꝫ leonis de tribu Juda. Dicit aũt b Quattuor. Scꝫ Demonũ deſtitutionẽ. Cãm deſtitutiõis. Mantifeſtationẽ demoniace multitudis. et Deꝓcationeꝫ iniq̃ volũtatis. De Prio dr Tria. Adorationẽ timoris. Profeſſionem extorte (al's exorte) vitat. ⁊ Adiurationem iniq̃ volũtat. De Prio hoꝫ dic [Uidẽs aũt Jeſũ ꝑ ꝓſiderationẽ diuie ptãtis quã timebat demõ. Jac.ij. Demões credũt ⁊ cõtremiſcũt. Uidit em demõ nõ itellectu vitat: ſed credulitate eſtimatiõis. Mich.vij. Uidebit me inimica mea, b eſt: legio demoniaca: ⁊ opiet cõfuſiõe [alõge] nõ ſolũ diſtãtia loci: ſed dimẽſiõe diſſimilitudinis. Ps.cxviij. Lõge a pcatoribꝫ ſalꝰ [cucurrit] coactꝰ ⁊ indeuotꝰ [et adorauit eũ] qꝛ Sibi militat (vt dr Greg.) etiã id qõ ꝑ malicia volũtatis obſtat. Et ideo dr Phil.ij. q̃ in noie dñi Jeſu oẽ genu flectat: celeſtiũ: terreſtriũ: zinfernoꝝ. quia In gl'ia exiſtẽtes adorant bñm ⁊ gl'ie auctorẽ. Terrigine aũt gr̃e remũeratorẽ: ⁊ Infernales tremunt ptãtem [et clamans voce magna] ex magnitudine ire ⁊ furoris. Apoc.xij. Deſcẽdit ad vos diabolus hñs irã magnã: ſciens qꝛ modicũ tp̃s habet. Senſit em iam ſe expellendũ ⁊ deſtituendũ a ptãte [dixit] profeſſus coacte cõfeſſionis veritatẽ [Quid mihi ⁊ tibi] eſt cõe [Jeſu fili dei altiſſimi] Q.d. Nihil. Et ideo: iſtum ex iniq̃tate: meo iure poſſeſſum nõ debes tibi ꝑ meã expulſionẽ vẽdicare.ij. Lopꝫ.ix. Que cõuentio chr̃i ad belial: et q̃ cõcatio tẽplo dei cum idolis; aut q̃ pars fideli cũ iniq̃tate. Dicit autẽ [Jeſum filiũ dei altiſſimi] nõ ꝑ ſciam certã: ſed ſicut ꝑ eſtimationeꝫ. Zu.iij. Exibant aũt demonia a multis clamantia ⁊ dicentia: qꝛ tu es chr̃s filiꝰ dei viui [Adiuro te] Adiuratio eſt iniq̃ ad nocendũ volũtas. Et eſt ſenſus. Per hanc iuſticiã: que videt eſſe ex hoc: q̃ tibi mecũ nulla eſt cõicatio [Adiuro te] ꝑ b iuſticie ſacrm [ꝑ deũ] q̃ iuſticie autor ẽ [ne me torq̃as] ab iſto expellẽdo: qꝛ mihi tortura eſt a nocumẽto cõpeſci: cũ totꝰ animꝰ malicie mee delectet in nocẽdo homi. Eſa.xxvij. Uiſitabit ĩ gladio ſuo grandi ⁊ forti ſup leuiathan ſerpentẽ vectẽ et ſup leuiathan ſerpẽtẽ tortuoſum: et interficiet cetũ q̃ in mari eſt. Bladꝰ aũt ille ꝓ bũ dei eſt. Eſa.xj. Spũ labiorũ ſuoꝝ interficiet ipiũ. Sic q̃ impio verbi dei timuit torq̃ri [Dicebat em illi] Jeſus demoni. Et tãgit b cauſam eorum que inducta ſunt [Exi ſpũs immũde ab hoĩe] qm̃ lz tu mea maledictioñe quã homi, ꝓter pctm̃ ſuũ inflixi: iuſte torq̃as: tñ quia mea creatura eſt hõ quẽ decepiſti fraudulẽter: tu homĩes ꝗ me iniuſte detines: et ideo ꝑcipio vt exeas. Lu.xj. Erat Jeſus eĩciẽs demoniuꝫ Act.x. Pertrãſiuit bñfaciẽdo ⁊ ſanãdo oẽs oppreſſos a diabolo [Et interrogabat eũ] ieſus demonẽ. Nõ vt ignrantẽ qõ neſciebat iſtrueret: ſed vt aſtantibꝫ nomẽ demõis ſignificaret. Joã.xvj. Nõ opus eſt tibi vt q̃s te interroget [Quod tibi nomẽ eſt] qꝛ a malicia ſue volũtat ⁊ pmiſſe ptãt ſortiunt noia [Et dr ei] demõ chr̃o [Legio nomẽ eſt mihi] Et ſubiũgit Cãm [qꝛ multi ſumus] et nũero pſonaꝝ: ⁊ nũero malicie. Mar.j. Demonia multa eĩciebat. ⁊ curauit multos. Lu.viij. Maria magdalena de q̃ dmonia ſeptẽ exierãt. Et Ibidẽ Greg. in glo. Septẽ Maria demonia habuerat q̃ vniuerſis vicijs plena fuerat [et deꝓcabat eũ] pnceps legionis chr̃m [multũ] obnixe [ne ſe expelleret extra regionẽ] qꝛ ad pdicadũ chr̃s in regionẽ illã venerat. ⁊ ꝑ pdicationem ſe demon expellẽdũ timebat. Hoies aũt illiꝰ regiõis mali erãt ⁊ vexari a demonibꝫ meruerũt. Beñ.xiij Hoies ſodomite peſſimi erant: et pctores coram domino nimis.

Erat autẽ ibi circa montẽ grex

porcorũ magnus paſcẽs in agris. Et deprecabant eũ ſpũs: dicẽtes. Mitte nos in porcos: vt ĩ eos introeamꝰ. Et cõceſſit eis ſtatim Jeſus. Et exeuntes ſpũs immundi: introierũt in porcos. ⁊ magno impetu grex precipitatus eſt in mare ad duomilia: ⁊ ſuffocati ſunt in mari.

D Hic Tertio oſtendit Jn q̃s accipit demõ licentiã: ſuã exercẽdi tyrannidẽ. Tãgit aũt Quattuor Scꝫ. Qualitatẽ eoꝝ in q̃s licẽtia cõcedit: et Licentie poſtulationẽ quã nõ hz niſi cõcedat. et Juſte licentie a deo ꝓceſſionẽ: q̃ a deo pmittit. ⁊ Nocumẽtum qõ ab iniq̃ demonis volũtate, pcurat. Dic igit [Erat aũt ibi circa montẽ] in cãpis ſupbie. Niere.lj. Ecce ego ad te mons peſtifer q̃ corrũpis gẽtes [grex] ꝑ vicij ſonantiã [porcoꝝ] q̃ſi ſpurcorũ [paſcẽs mag.] q̃a magnus ſpurcicijs delectabat. Iſte em grex gregẽ ſpurcorũ deſignat in aq̃s. qꝛ agreſtibꝫ ⁊ feralibꝫ delectabat in gladiibus: ⁊ bũana nõ curabat. Zu.xv. Miſit eũ in villã ſuã vt paſceret porcos [Et deꝓcabant euꝫ] chr̃m [ſpũs] ĩmũdi [dicẽtes] hoc ẽ nocẽdi licẽtiã petẽtes. quia Nec porcis nocere pñt niſi pmiſſi (al's fuerit pmiſſum) Uñ Job.j. dixit ſathan dño Extẽde paululũ manũ tuã: ⁊ tãge cũcta q̃ poſſidet [Mitte nos in por.] Ut ſi in corꝑe ⁊ ania incolas vexari non pmittis: ſaltẽ in poſſeſſis nocearꝰ ĩmũdis aĩalibꝫ. Et maxĩe in his q̃ ĩmũdicie hñt ſignificationẽ: ⁊ ĩluto volutant. ij. Pe.ij. Canis reuerſus ad vomitũ ſuũ: et ſus lota ĩ volu. luti. Eſa. lxv. Qui comedũt carnẽ ſuillã ⁊ ius ꝓhanũ in vaſis eoꝝ [vt in eos intro eamꝰ] int' ad nocumẽtũ impellentes. qꝛ interiꝰ q̃rit demon poſſidere: vt aĩam habeat. Beñ.xiiij. Da mihi aĩas: cetera tolle tibi [Et cõceſſit eis ſtatim ieſus] Nõ ſatiſfaciens iniq̃ volũtati demonũ: ſed punĩẽs ad iſtructionẽ pcta prauoꝝ: q̃ hec ⁊ aĩalia iniuſte poſſeſſa tenebant. Eſa.xiiij. Perdã babylonis nomẽ: ⁊ reliq̃as ⁊ pgenie. Hoc em iuſte facit deꝰ ad inſtructionẽ: Ut ſciãt hi q̃ iniuſta detinẽt: ⁊ porcino more viuũt: ſe a demõibꝫ poſſidẽdos fore. Ideo q̃ cõceſſit ⁊ miſericordit egit. qꝛ illos in ſuis ĩmũdis aĩalibꝫ ⁊ ñ ĩ ſeipſ erudiunt. Sap.xij. O q̃ bonꝰ ⁊ ſuauis eſt dñe ſpũs ire tue ĩ oĩbꝫ. Idcirco eos q̃ delinquũt: ptibꝫ corrigis. b ẽ paulatim ⁊ pticularit: ⁊ ñ ſtatim cõſumis. et ãmones: vt relicta malicia: credãt in te dñe. Thre.iij. Miſericordie dñi q̃ ñ ſumꝰ cõſũpti: qꝛ ñ defecerũt miſerationes eiꝰ. Abac.iij. Eũ irat fuerꝫ: miſericordie recordaberꝫ [Exeuntes aũt de ho.] ſpũs ĩmũdi [introierũt in porcos] hoc ẽ: in porcoꝝ corꝑa chr̃i pmiſſiõe: vt incole regiõis in porcꝫ poſiti erudirent. Et impellebant porci a demonibꝫ: ſic impulſus ad decipiendũ fuit ſerpens Beñ.iij. [et magno ĩpetu] demonũ [grex] porcoꝝ [ꝓcipitatꝰ ẽ in mare] geneſareth ad ſumergendũ. Apoc.xviij. Hoc ꝑcu mittet babylon ĩ la magna ciuitas in mare: ⁊ vltra nõ inuenietur. q̃a babylon q̃ ꝓfuſio interptat: idez Fcat q̃ ſpurcicia porcoꝝ [ad duomilia] Quantitas eſt nocumẽti [duomilia] qꝛ pctõ ſpũs ⁊ anie ad inũerabile multitudinẽ vicioꝝ obligari tenebant [et ſuffocati ſunt] b ẽ extincti [in mari] amaritudis demonũ. Exo.xiiij. Deſcẽderũt in pfũdũ q̃ſi lapis.

Qui autẽ paſcebãt eos fugerũt ⁊ nunciauerunt in ciuitatem et in agros. Et egreſſi ſũt videre quid eſſet facti. et veniũt ad Jeſum: et vident illum q̃ a demonio vexabatur ſedentẽ veſtitũ ⁊ ſane mentis et timuerũt Et narrauerũt illis q̃ viderant qualiter factuꝫ eſſet ei q̃ demoniũ habuerat: et de porcis. Et rogare ceperunt eũ vt diſcederet de finibus eorum. E

Hic oñdit Quã ⁊ Qualẽ de hoc facto circũſtãtes acceperunt inſtructionẽ. Tãgunt aũt b Quinq̃. Quoꝝ Primũ eſt Fuga paſtoꝝ. Scõm Nunciatio eorundẽ. Tertiũ Exitꝰ ad Jeſum audientiũ et cõprobatio miraculi ꝑ viſum. Quartũ Timor eorundẽ ad magnitudinẽ ⁊ reuerentiã dñi. Quintũ Obſecratio receſſus dñi. qꝛ de pñtia ipſiꝰ ſe indignos eſſe reputabãt Dicit [Qui aũt paſcebant eos] porcos. Qõ q̃dẽ fm Spũalẽ intellectũ malũ eſt: qꝛ Paſcere porcos: eſt delectamẽta pcurare ſpurcicie. Zu.xv. Miſit eũ in villã ſuã vt paſceret porcos. Oſee.xij. Effraim paſcit ventũ ⁊ ſequit eſtũ: tota die mendaciũ et vaſtitatẽ multiplicat. Iſte eſt filiꝰ pdig q̃ in regione diſſimilitudinis ſua ꝓſũpſit porcos paſcẽdo: hoc eſt: viuẽdo luxurioſe cũ meretricibꝫ .ij. Machab.vj. Tẽplũ luxuria erat plenũ ⁊ ſcortãtiũ cũ meretricibꝫ; ſacrat q̃ edibꝫ mulieres ſe vltro ingerebãt: ⁊ faciebãt q̃ ñ licebat. Tales igit etiã in templo paſcebãt ſpurcos porcos. Ni q̃ videtes demões ptãtẽ accipe in porcos [fugerũt] ſapienti vſu cõſilio: declinãtes cõſortia ſpurcoꝝ. Beñ.xix. Nõ ſtes in oĩ circa regiõe ſed ĩ mõte ſaluũ te fac. Eccli.xxj. Quaſi a facie colubri fuge pctm̃ [et nũcia in ciuitatẽ] ciuibꝫ q̃ in poſſeſſiõe ſpurcicie delectabant [⁊ ĩ agro] ĩ villis ruſticoꝝ vbi ſpurcicie cuſtodiebant. Ps.xcv. Annũciate inẽ gẽtes gl'iam eiꝰ: ĩ oĩbꝫ ꝓpl'is mirabilia eiꝰ. Mũdicie ei amator ſpurcicias abomiat [Et egreſſi ſũt] ꝺ ciuitatibꝫ ⁊ villis ſpurcicias relinq̃ndo ſpurcicias [videre] ꝑ exprimẽtũ [q̃d cert fcm] pbare ꝑ exprimẽtũ [et veniũt] ꝑ duotiões [ad ieſũ] Beñ.xij. Egredere ꝺ ẽra ⁊ de ꝓgẽie tua: et vẽi in terrã quã mõſtrauero tibi: q̃ ẽ tra chr̃i vbi nẽo ĩ ſpurcicijs delectat [et vi. il. q̃] ꝓpus [a demo.] b eſt a legione ſpurcicie [vexabat] ſicut ſus lota et reuoluta in volutabro luti [ſedentẽ] ĩ vbis ſapie q̃ ſcẽtẽ [veſtitũ] honeſtate cõuerſatiõis ⁊ vtut circũamictũ. Eſa.lxj. Induit me dñs veſtimẽto ſalutis; ⁊ ĩdumẽto leticie circũdedit me [⁊ ſane mẽ

tis]p gꝛam chꝛi. Hiere.xvij. Sana me dñe ⁊ sanabor: saluus me fac ⁊ saluꝰ ero: qm̃ laus mea tu es [Et timuerũt]timore reuerẽtie [eũ]christũ Apoc.xiiij. Timete dñm oes scti eius. Ps. Nihil deest timẽtib⁹ eũ [Et narrauerũt illis]egressis pastores [qui viderãt]in pozcis [qualiter factũ esset]miraculũ [ei qui demonizũ]hoc est: a legione demonũ quã [habuerat]liberat⁹ esset [⁊ de pozcis]narrauerũt qualiter in mari pcipitati essent: qꝛ spurcicie signa erant: que auctoꝛ mũdicie ad istructões eozũ pdi cõcesserat [Et rogare ceperũt eũ]ꝓ ẽ chm̃ [vt discederet de finib⁹ eoꝝ]nõ se dignos reputãtes sua ꝓsentia. nisi ꝓus mundarent. Lu.v. Exi a me qꝛ hõ pctõr sum dñe. iij. Regũ.xvij. Nunq̃d venisti ad me vt rememorarent iniq̃tates mee: ⁊ interficeres filiuz meũ. Sic viri bethsamite pcussi sunt in cõspectu arce dñi. ⁊ petiuerũt eam a se educi. j. Regum. vj. Et sic Jsti timuerũt pcuti in ꝓsentia sanctitaꝭ domini. ⁊ ideo rogauerũt eũ recedere donec p recepti onẽ satisfactõis deũ placarẽt. Et sic digni sua recepti one efficerent.

Cunqꝫ ascẽderet nauim: cepit illũ depcari qui a demonio vexatus fuerat vt esset cũ illo. ⁊ nõ admisit eũ: sꝫ ait illi. Vade in domũ tuã ad tuos: ⁊ annũcia illis quanta tibi fecerit dñs: ⁊ misertus sit tui. Et abijt: ⁊ cepit ꝑdicare ĩ decapoli quãta sibi fecisset Jesus. ⁊ omnes mirabant.

Tangit hic doctrina cautele illius q̃ sanat⁹ fuerat. Tangunt autẽ hic Quinq̃. Scꝫ Sanati ad sequendũ deuotio. ⁊ Eiusdẽ a christo repulsio. et Quid facturus sit instructio. ⁊ Instructi simplex obeditio. ⁊ Audientiũ eũ ammiratio. Dicit igit. [Cunqꝫ ascẽderet]christ⁹ [nauim]vt recederet a finib⁹ eoꝝ: sicut pertuerãt. qꝛ libenter dominus annuit petitõnib⁹ deuotoꝝ q̃ sũt rõnabiles. Mat. vj. Quicq̃d orãtes petit̃ credite: qꝛ accipietis: ⁊ fiet vobis [cepit illũ]iesum [depcari]q̃ a demonio vexat⁹ fuerat ⁊ liberat⁹ [vt esset secum]sequẽdo eũ inter discipulos: vt ex presentia ipsius ꝗ demões ꝓfugarẽt. Et humilitate eni nõ magna sensit de seipso: q̃ sine dño pfectus esset ad cauẽdũ a demõib⁹. Rho. xij. Nõ alta sapiẽtes: sed hũilib⁹ ꝓsentiẽtes. ps. fim Hieronymi (alꝯ Septuagita) Trãslatiõez. Serua me dñe qm̃ ꝓfido ĩ te. ⁊ hũ mihi nõ est sine te. Psal. xl. Nõ discedim⁹ a te: viuificab nos: ⁊ nomẽ tuũ inuocabim⁹ [⁊ ñ admisit eũ]qꝛ vidit eũ ex hũficio accepto iã ad ꝑdicandũ esse pfectũ. Sic Phil. j. dicit apostol⁹. Lupio dissoluꝰ ⁊ esse cũ christo. multo magꝭ melꝯ. Propt̃ vtilitatẽ autẽ pmanere in carne ꝓpter vos. Sic magn⁹ patriarcha remisit ꝯ se filiũ suũ Beñ. xxxvij. dicẽs Fratres tui pascunt oues in sichimis: veni mittã te ad eos. Et hoc est qꝯ sequit [sed ait illi]istru/endo eum q̃d actur⁹ sit [Vade in domũ tuã]vt resciant hoies esse mansuetũ. Eccl. xxxij. Pres curre ꝓz in domũ tuã: ⁊ illic aduocare: et illic loq̃de: ⁊ age cõceptiões tuas. Matt. viij. ⁊ Joan. viij. Vade in domũ tuã. Sap. viij. Intrãs in domũ meã conq̃escã cũ sapia [ad tuos]quib⁹ ex ordine charitatis plus teneris. j. Tim̃. v. Siquis suoꝝ ⁊ maxime domesticoꝝ curã nõ habet: fidez negauit: et est infideli deterior [⁊ nuncia illis]ꝑmũ [q̃nta bñficia tibi fecerit dñs]q̃a ꝓbabile est q̃ etiam illi cõlcationẽ habuerint cũ spiritib⁹ spurciciaꝝ. Lu. xvj. Ut testẽt illis ne ⁊ ipsi veniãt in locũ hunc tormentozum [et misertus sit tui]te liberãs a spiritibus spurciciarum. Job. xxvj. Spiritus dñi ornauit celos: ⁊ obstetricãte manu eius educt⁹ est coluber tortuosus [Et abijt]Nõ mẽtiens: sed corꝑe separat⁹ a dño. Mar. vl. Illi aũt pfecti ꝑdicauerũt vbiq̃. ij. Cor. v. Pro chꝛo legatiõe fungimur tanq̃ deo exhortãte p nos [et cepit ꝑdicare in decapoli]Decapolis est regio mari genesareth in vna ꝓte adiacẽs in q̃ sũt decẽ ciuitaꝭtes. Lu. xix. Dñe mna tua: decem mnas adq̃siuit. quia in decem ciuitatib⁹ ꝑdicauit. Et Jbi. Et tu esto sup̃ decez ciuitates [quãta sibi fecisset dominus Jesus]magnalia. Act. ij. Audiuim⁹ eos nostris linguis loq̃ntes magnalia [et oes mirabant]Et p ammirationẽ (alꝯ per)eum ad fidem edificabant. Et sic ꝑparabant vt digni pñcia saluatoris efficerent. Joan. vij. Unum opus feci ⁊ oes miramini. Ps. xcvij. Cantate dño canticũ nouũ: qꝛ mirabilia fecit. Dañ. iij. Signa ⁊ mirabilia fecit apud nos deus excelsus. Exod. xv. Quis similis tui in fortib⁹ dñe: quis similis tui magnificus in sanctitate: terribilis atq̃ laudabilis: et faciens mirabilia. Sic ergo terminata est pars que est De Fortitudĩe leonis ꝓtra vim demõis: de Actuali peccato tentantis.

Et cum transcẽdisset Jesus in naui rursus trans fretũ: conuenit turba mlta ad eũ: et erat circa mare. Et venit quidam de archisynagogis nomine Jairus: et videns eum: procidit ad pedes ei⁹ ⁊ depcabat eum multũ: dicens. quoniã filia mea in extremis est Veni impone manum tuam super eam: vt salua sit ⁊ viuat. Et abijt cum illo Et sequebat eum turba multa: et comprimebant eum.

Tangit h̃ historia: que est de Remedio: ordinato contra peccatum rẽtans in carne. Et habet hec ꝑs Quinq̃ ꝑtes. In quaꝝ Prima ꝯ Qualiter ex pte dñi ventũ est illud miraculum. In Secunda Exaggerat mulieris infirmitas ad ostendendus quantum est miraculum. In Tertia Predicatur

deuotio mulieris q̃ ipetrauit miraculũ. In Quarto ponit Qualiter miraculũ est publicatus ad edificationẽ multoꝝ. In Quinta Confirmat miraculũ: et docet qualiter cõseruat donũ sanitatis pceptũ Et hec p ordinẽ continent in lra. In Primo hoꝝ cõtinent Quattuoꝝ. In quoꝝ Primo ostẽdit dñi ad ripã oppositã p mare genesareth nauis vehiculo redit⁹. In Secõo Ad mare turbe cõcursus. In Tertio Archisynagogi ad Jesum suplex aduent⁹ In Quarto Dñi ad id q̃ petuit Archisynagog⁹: cõsensus. Dicit igit [Et cum ascẽdisset Jesus in nauim]qꝛ sine vehiculo nauis transire potuit: sed noluit. Ut nos doceret: remedio crucis et suffragio pnie ⁊ religionis chꝛiane: vti in maribus⁹ seculi. Eccl. xliij. Qui nauigãt mare narrant pericula ipsi⁹. Sic Noe remedio arce: fluct⁹ euasit Beñ. vij. et alij sũmersi sunt [rursus trãsfretauit]de decapoli in qua demoniacum sanauerat. Sap. xiiij. Nauigãtes mare p ratem liberati sunt [trans fretũ]Vsus Tyberiadẽ et Capharnaũ vbi plurimũ ꝑdicauit Jesus [conuenit turba multa]ad eũ: qꝛ turba deuotiõe trahebat. Joã. vj. Multitudo maxia veniebat ad eũ ⁊ seq̃batur eũ: qꝛ videbat signa q̃ faciebat super his q̃ infirmabant [Et erat turba circa mare]occurrẽs ei Et ideo Amos. iiij. ꝯ. Preparare in occursũ dei tui israel [Et venit q̃dã]honore dignior ceteꝭ [de archisynagogis]q̃ ⁊ pncipatu ⁊ merito dign⁹ erat. Esa. xxxij. Non erit is q̃ insipiens est pnceps: nec fraudulẽt⁹ vocabit maior. Princeps enim ea q̃ sunt digna pncipe cogitabit [nomẽ Jair⁹]qui illuminat⁹ interpretat. Ps. lxxv. Illuminans tu mirabiliter a montib⁹ eternis. Eccl. xxxiij. Doctrinaz quasi antelucanũ illumino omib⁹. Eccl. xliij. Mũdum illuminans in altissimis dñs [et videns eum]oculis fidei et sapientie diuine. Luc. x. Beati oculi qui vidẽt que vos videtis. Job. xlij. Auditu auris audiui te: nũc autẽ oculus meus videt te. Cant. ij. Ostende mihi faciem tuam: sonet vox tua in auribus meis: Vox enim tua dulcis ⁊ facies tua decora [procidit ad pedes eius]quibus salutem omnib⁹ circũportauit. Ps. cxxxj. Adorabimus in loco vbi stẽterunt pedes eius [et depcabatur eum multũ]ex multo desiderio [dicens qꝛ filia mea]pign⁹ nature mee [in extremis est]nec est spes salutis in ea nisi per te [Veni]p misericordiã ꝓpinqua [impone manũ]adiutricẽ [super eam]in qua manu tua: vis est deitatis [vt salua sit]ab infirmitate [et viuat]pfecta sibi restituta sanitate. Mar. vl. Super egros man⁹ imponent et bene habebunt. Ps. cxliij. Emitte manũ tuam de alto: eripe me ⁊ libera me de aquis multꝭ lachrymarũ ⁊ tribulationũ: et de manu filiozũ alienoꝝ. hoc est: demonũ Qui sunt filij q̃dem per naturã: sed alieni facti sunt per auersionẽ ⁊ culpam [Et abijt]Ecce tãgit Qualiter benignus dñs qui oib⁹ depcantib⁹ se satisfacit: cum pncipe synagoge [abijt]hoc est abire [et sequebat eũ turba multa]vt videret miracula que faciebat [et cõprimebãt eũ]q̃a q̃libet desiderabat esse ꝓpinquior. et in talibus necesse est fieri compssionem. Joan. xiij. In mũdo ꝑsuram habebitis: in me autẽ pacem. Os autem h̃ dicit [in extremis est]Lu. viij. dicit q̃ morieba tur. Matth. ix. q̃ mõ defuncta est. q̃a primo venẽte Jairo: vt dicit Aug⁹: in extremis laborabat. Adorante aũt eo dñm: et depcante: ⁊ inducẽte ad veniendum: incipiebat mori. et veniente dño cum Jairo: defuncta fuit. sicut ⁊ h̃ postea dicetur. quia turbe compmentes retardabant cum ne ciro veniret.

Et mulier q̃ erat in pfluuio sanguinis annis duodecim et fuerat multa ppessa a complurib⁹ medicis: ⁊ erogauerat omia sua: nec q̃c q̃ pfecerat: sed magis deteri⁹ habebat: cum audisset de Jesu: venit in turba retro et tetigit vestimentum eius: Dicebat enim: quia si vel vestimentũ ei⁹ tetigero: salua ero: Et cõfestim siccatus est fons sanguinis eius: et sensit corpore qꝛ sanata esset a plaga.

Hic exaggerat infirmitas mlieris: vt mai⁹ cognoscat esse miraculũ. Hanc autẽ mulierẽ Amb. dicit esse Martha. Dicit enim in Tractatu de Salomone: q̃ dñs in Martha pfluuium sanguinis restrinxit. De Maria aũt septem demonia eiecit. ⁊ Lazarũ quatriduanuz in monumento suscitauit. Hieronym⁹ aũt dicit in Tripeita historia q̃ hec mulier postq̃ sanata est a pfluuio sanguinis: devotissima ad christũ remansit: et in hozto suo imaginem ad figuram christi construxit. Et hãc simili vestimento vestiuit: iuxta quam quedam herba in hozto similẽ vtutem curandi fluxum sanguis habens nata fuit. et quãdo vestimentũ herba attigit: tunc pfectam virtutem curandi herba accepit. De qua imagine Julianus apostata audiens in Cesarea Philippi: eam aufert de loco illo precepit et suam pcepit substituit: que fulmine statim combusta et contrita fuit. Et tunc imago christi restituta: quam postea pagani per infidelitatem confregerunt. Postea vo cõualescentib⁹ fidelibus: partes collecte sunt imaginis chꝛi et in ecclesia q̃dam collocate. Nec ergo mulier quecũq̃ fuerit [que erat in profluuio sanguinis]menstruozum Qui pfluui⁹: fluxum significat tentatiõis carnalis. Osee. iij. Sanguis sanguinẽ tetigit. Psal. l. Libera me de sanguib⁹ deus deus sa. m. [annis duodecim]Anni aũt duodecim: sunt ann⁹ vn⁹ circuli celestis: qui vocat Circulus Natiuitatis ex duodecim domib⁹ compositũ Ad quas offices stellẽ celi reducunt. Et significat hoc q̃ ex defectu naturali sibi innato hanc passionem habuit. Et ideo ad curandũ magis erat difficilis. Et huius signũ est q̃ sequitur [et fuerat multa perpessa a a compluribus medicis]purgantibus eam per pharmacias: ⁊ restringere volentibus fluxum

Let erogauerat omnia sua] nõ pcens expẽsis vt peritos haberet medicos [nec quicq̃ pfecerat] p medicinas puoꝝ medicoꝝ [i magis] iã destituta natura p medicinas [deterius habebat] Et huiꝰ causa reddit Sap.xvj. Quia nec herba nec malagma sanabat eos: sed sermo tuꝰ q̃ sanat oia. Ps.cvj. Misit vbũ suũ ⁊ sanauit eos. ⁊ eripuit eos de interitõibꝫ eoꝝ. Nec igit mlier [cũ audisset de Jesu] qr tale ⁊ tanta vtute habuit curationũ. Et hic tangit de mulier huiꝰ deuotõe [venit in turba] qr p scipaz hũilis venit. Ante enĩ venire nõ psumpsit [retro] aũt venit. qr Ue recũda fuit: ad situdinẽ mlier de q̃ dr Luc.viij. Stãs retro secꝰ pedes eiꝰ [⁊ retigit] fidei deuotõe [vestimẽtũ eiꝰ] Scies qd scriptũ est. Unguẽtũ in capite qd descẽdit in barbã: barbã aarõ. quod descẽdit in oram vestimẽti eiꝰ [Dicebat] p fidem intra se [qr si tetigero vel] hoc est: saltem [vestimentũ suũ] in fide ⁊ deuotõne nois eiꝰ [salua ero] Mat.ix. dr. Quia si tetigero fimbriã vestimẽti eiꝰ: salua ero ab ifirmitate mea [Et cõfestim] qr Nescit tarda rerꝝ (als tardare) molimia spũsci gra [siccat est fons sanguis] ꝓportatis vasis naturalibꝫ ad sanguis retentõez. Eze.xvj. Dixi tibi cũ esses in sanguine tuo: viue [⁊ sensit] p immutationẽ vasoꝝ ad sanitatẽ ⁊ ꝓportationẽ sui [corpore] B ẽ: corpalit: nõ solũ spũalit [se esse sanatã] a plaga infirmitatis. ps.cxlvj. Qui sanat ꝓritos corde: ⁊ alligat ꝓritões eorũz. ps.cij. Qui ꝓpitiat oibꝰ iniqtatibꝫ tuis. qui sanat oẽs infirmitates tuas. Ibidẽ. Qui redimit de interitu vitã tuã: q̃ coronat te i miscõia ⁊ miserãõibꝫ

Et statim Jesus in semetipo cognoscẽs virtutẽ que exierat de illo: cõuersꝰ ad turbã aiebat. Quis tetigit vestimẽta mea? Et dicebãt ei discipuli sui. Uides turbã comprimẽtẽ te: ⁊ dicis: q̃s me tetigit. Et circũspiciebat videre eã q̃ hoc fecerat. Mulier autẽ timẽs ⁊ tremẽs sciẽs qd factũ esset i se: venit ⁊ pcidit añ eũ: ⁊ dixit ei omnẽ veritatẽ. Jesus aũt dixit ei. Filia fides tua te saluã fecit: Uade i pace: ⁊ esto sana a plaga tua.

Tãgit b de Miracli huiꝰ publicatõe. Dicunt aũt b Quattuor. Quoꝝ Primus ẽ Qui cognouit chrõ vtutẽ de se exisse p ꝓsensũ (als sensũ) quã anẽ nouit p deitatẽ. Etqr quesiuit Quis me tetigit ad turbe istructõez: Nõ ad ignorãtiã suam instruendã. Etqr discipuli mirãtes de q̃stione: causant turbe tactũ p chrũ afflictõez. Etqr cũ circũspiceret Ut corpali visu mlierẽ ãmoneret: Ut miraculum tacite faceret: mulier venit ⁊ patefecit. Dicit igit [Et statim Jesus] q̃ oia cognouit anteqũ fiant. Sm deitatẽ [in semetipo cognoscẽs] p experimentũ sensus Sm humanitatẽ [virtutẽ] curationis [q̃ exierat de illo] Quia vtꝰ de illo eribat et sanabat oẽs. Et Ibidẽ. Rogabãt vt vel fimbriã vestimẽti eiꝰ tangerẽt: ⁊ q̃q̃t tangebãt sani fiebãt [cõuersus] corpore: quia añ turbaz pcedebat [ad turbã ait] vt ex facto turbã instrueret de virtute deitatis q̃ hitabat i eo corpalit [Quis tetigit vestimenta mea:] q̃ ꝓpter tactũ corpis mei etiam hñt in se curatõis vtutẽ. Et q̃rit: Ut ex ꝓria cõfessione tãgentis turba ꝓgruentꝰ instruat. Beñ.xxvij. Statim vt sensit vestimentoꝝ illꝰ fragrantiã: benedicẽs illi: ait. Ecce odor filij mei sicut odor agri plenũ quẽ (als cui) bñdixit dñs. O dor eñ istiꝰ virtutis sanatiue significat diffusionẽ [Et dicũt ei] chrõ [discipuli sui] q̃ melꝰ ⁊ familiari ausu respõdere sibi cõsueuerũt: ⁊ ipo rñso illũinationẽ ab eo petiuerũt. Qr sciuerunt q̃ ad hoc q̃sierat: vt ex rñso multos ad fidẽ illũinaret [Uides turbã cõprimentẽ te] Mat.ix. Lu.viij. Preceptor: turbe te comp̃mũt ⁊ affligũt [et dicis: q̃s me teti.] Nõ est intelligẽdũ q̃ discipuli incõuenientẽ reputent q̃stionẽ dñi. Sed potꝰ: se ñ intelligẽtes q̃stionẽ significant. Acsi dicãt. Uidemꝰ qdẽ qd ⁊ tu vides: qr turbe te comp̃mũt. q̃s aũt speciali deuotõe fidei te tetigerit ignoramꝰ. Et ideo de hoc da nob illuminatõis tue instructionẽ. Joã.xvj. Nũc scimꝰ qr scis oia: ⁊ ñ opꝰ est tibi vt q̃s te interroget [Et circũspiciebat videre eã] q̃ ex hoc visu ⁊ respectu moueret q̃ hoc factum in gl'iam dei publicaret. Sap.iiij. Bratia ⁊ miscõia est in sanctis eius: et respectꝰ eius in electos illius. [Mulier aũt timens] corde: timore reuerentie [⁊ tremẽs] corpore ad maiestatẽ deitatis: cuiꝰ vtutẽ tã in se expta fuit. Ps.liiij. Timor ⁊ tremor venerũt super me [sciẽs] p expimentũ [qd factũ esset in se] sanitatis miraculũ [venit] fidei deuotõe [et pcidit añ eum] ꝓna cõfitens q̃ vere deꝰ esset: q̃a eaz de tãtum ⁊ miserabili pena infirmitatis eripierat. j. Loꝝ.xiiij. Cadens in terrã ꝓnũciat q̃ vere deꝰ i nob sit [⁊ dixit ei] cõfitẽdo publice [omnẽ vitatẽ] Sci De Quantitate ⁊ Prolixitate infirmitatis et De Fide ⁊ deuotõe tangentis (als tangẽdi) ⁊ De Perceptõe integre sanitatis. Rho.ix. Ueritatẽ dico in chrõ iesu: nõ mẽtior: testimoniũ phibẽte mihi ꝓscia mea in spũsctõ [Jesus ãt dixit ei] sic saluis autor: oñdẽs id qd dr Sap.xvj. Tu es qui vite ⁊ mortis hẽs ptãtem. j. Reg.ij. Deducit ad inferos ⁊ reducit [Filia] iam ad imaginẽ meã in gratia reformata [Fides tua te saluam fecit] hoc est: hanc salutẽ tibi meruit. Matth.xv. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti [Uade in pace] mea: mihi per deuotionem reconciliata. Luc.vij. Fides tua te saluam fecit: vade in pace. Joan.xiiij. Pacez meã do vobis [esto sana] pseuerãtia sanitatis pcepte [a plaga tua] Ps. Cõfirma hoc deus qd opatꝰ es in nobis. Sic dr Beñ. j. q̃ vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. Qui enim fecerat potestate deitatis: vidit oculo beneplaciti: confirmans vt manerent: et sic manẽtia essent valde bona. Bona enim erant: facta: sed valde bona erãt pseuerãtia. Hoc igitur est quod leo de tribu Juda oñdit cõtra tẽtãs (als tẽ

tationes) in carne que in fluxũ sanguis istiꝰ mulieris designat (als designant.)

Adhuc eo loquẽte veniũt nuncij ad archisynagogũ: dicentes: qr filia tua mortua ẽ. Quid vltra vexas magistrũ? Jesus autẽ audito verbo quod dicebat: ait archisynagogo Noli timere: tm̃modo crede. Et nõ admisit quẽq̃ sequi se: nisi Petrũ ⁊ Jacobũ: ⁊ Joannez fratrem Jacobi.

Hic Tertio tangit de Suscitatõe filie archisynagogi: Que põpã mũdi significat: que multos tẽtat ⁊ pmit. Et Suscitatio ipsi significat potestatẽ ⁊ fortitudinẽ leonis sup pompã mũdi tentãtem: fortitudinẽ gre sue extẽdentis. Diuidit autem hec pticula in Sex ptes. In quarũ Pria oñdit Jd qd ad miraculi facit magnitudinẽ ⁊ veritatez In Scdo docet Jd qd facit ad miraculi impetrationẽ. In Tertio Assumunt discipuli ad instructionẽ. In Quarto Cõtra irridẽtes ostedit sua i suscitãdo facilitatẽ. In Quito Assũt gentes in (als ad) miracli testificatõez. In Sexto ⁊ vltimo inducit Miraculi pfectionẽ ⁊ veritatis pbationez. Et hec p ordinẽ in lra continent. Dicit igit [Adhuc eo loquẽte] de cura tentãtis i carne [venit nũcij] mortis [ad archisynagogũ] q̃ in gl'ia mũdi pnceps erat [dicẽtes] tristia [qr filia tua mortua est] Et hi plenã fidem de chrõ nõ habebãt. ⁊ ideo nõ putabãt q̃ etiã a mortuis suscitare posset. Et b est [Quid vltra vexas magistrũ] cũ a mortuis suscitare nõ possit. ps.lxxxvij. Nunq̃d medici suscitabũt ⁊ ꝓfitebũt tibi? Q. d. Nõ suscitabũt. Isti enĩ opinabant de dño sicut de medico diuino: q̃ p inuocatõez dei q̃dã curaret genera infirmitatũ. Job.v. Ipe vulnerat ⁊ medet: percutit ⁊ manꝰ eiꝰ sanabũt. [Jesus aũt audito verbo qd dicebat] a nũcijs. Et tangit de ꝓfortatõe ad fidẽ q̃ impetrat miraculũ [ait archisynagogo] cõfortãdo cũ ad fidẽ deitatis sue [Noli timere] in fide dubitãdo. Joã.xv. Nõ turbet cor vẽm neq̃ formidet: Credit in deũ ⁊ in me credite [tm̃mõ crede] Mar.ix. Si potes credere: oia possibilia sunt credenti. Q. aũt dr: Tm̃mõ crede: nõ sic intelligit q̃ sola fides informis sufficiat: sed ea q̃ p dilectionẽ opat: ⁊ in opibꝫ oñdit. Nec ẽ eñ q̃ impetrat apud deũ. Lu. j. Nõ erit impossibile apud deũ oẽ verbũ. Beñ.xviij. Nũ deo q̃cq̃z erit difficile. Rho. iiij. In repromissiõe dei nõ hesitauit diffidentia: sed cõfortatꝰ est fide: plenissime sciens qr q̃cq̃z pmisit ei deꝰ: potẽs est ⁊ facere [Et nõ admisit sequi quenq̃z] Tangit b de instructiõe pncipaliũ apl'oꝝ [nisi Petꝝ] qui vtex erat ⁊ caput Ptãtis ecclastice [⁊ Jacobũ] Qui pmꝰ (als prꝰ) erat inter apl'os ꝓfirmatꝰ fide per passionem [et Joãnẽ fratrem iacobi] Qui inter alios alteꝰ scriptur erat de diuinitatis sublimatiõe: vt per istos etiam alij instruerent. Ps. xlvj. Principes populoꝝ ꝓgregati sunt cũ deo Abraã. Dionysiꝰ dr. Lex diuinitatis est: p pma media et p media vltia reducere. Et sic chrõ reduxit in fidem medios p pmos pncipes apl'oꝝ. et postea p apl'os medios reduxit omnes mundi fideles.

Et veniunt in domũ archisynagogi Et vidit tumultũ ⁊ flẽtes et eiulãtes multum: et ingressus: ait illis. Quid turbamini ⁊ plorãtis: Puella nõ est mortua: sed dormit Et irridebant eũ. Ipse vo eiectis omnibꝰ assumit patrẽ ⁊ matrẽ puelle: ⁊ qui secum erant: et ingreditur vbi puella erat iacẽs: et tenẽs manum puelle: ait illi. Thabita cumi: quod est interptatũ Puella tibi dico surge. Et cõfestim surrexit puella: et ambulabat. Erat aũt annozũ duodecim. Et obstupuerunt stupore magno. Et pcepit illis vehementer vt nemo id diceret. Et iussit dare illi manducare.

Tangit b Facilitatẽ suscitandi q̃ntũ ad potentiã suam. De accessu aũt corpis deificati ad defũctũ dr [Veniũt] Jesus ⁊ tres Apl'i [in domũ archisynagogi] in q̃ iacuit puella mortua Significãs mortuã aiam in ꝓscia. Exo.xij. Non erat domꝰ in q̃ nõ esset mortuꝰ in tota: Supple regiõe impioꝝ. Et pcipue in põpa seculi q̃ multos interficit. Unde Sap.xviij. dr q̃ pclarior natio in q̃libet domo mortua iacebat [Et vi. tumul.] [vlulãtiũ defũctã. Nieꝰ. vj. Luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amaꝝ [et flentes] i lach: rymis [et vlulãtes] in querelis ⁊ damoribꝫ: qr tangebant dolore cordis intrinsecꝰ. Hiere.xxxj. Uox in excelsis audita est: plorat ⁊ vlulatꝰ mlr tus: Rachel plorãs filios suos ⁊ noluit ꝓsolari. Hiere.ix. Quis dabit capiti meo aq̃s: ⁊ oculis meis fontẽ lachrymaꝝ: ⁊ plorabo die ac nocte infectos filij ꝓpli mei [et ingressus ait illi] cõsolãdo eos de facilitate sue ptãtis ad suscitandũ [Quid turbami] ita q̃ dolor vobis auferat cordis serenitatẽ [⁊ plorat] fletu q̃ vob auferat vite exultationẽ. j. Thes.iiij. Nolꝰ vos igrare de dormi. vt nõ cõtristemi sic ⁊ ceteri q̃ spẽ nõ hũt Heb.xj. Arbitrans q̃m ⁊ a mortuis suscitare potẽs ẽ deꝰ. Et b ẽ qd sequit [Puella nõ est mortua] mihi [sed dormit] qr ita facile ẽ mihi suscitare eã sic a somno excitare illã. Jo.xj. Lazarꝰ amicus nr dormit: eamꝰ vt q̃ somno suscitẽ eũ [Et irridebãt eũ] arbitrãtes q̃ de dormitõe somni diceret: et eam esse mortuã nescirent [Ipe vo iesus eiectis oibus] qui indigni erant interesse tanto miraculo. Mat.vij. Nolite sanctũ dare canibꝫ: et margaritas nolite spgere añ porcos. Sic Joseph

elecit egyptios: neqs alienus interesset agnitioni mutue inter eū z fratres suos. Benek.xlv. [Assumit patrē et matrē puelle] quos in fide ꝓfortatos tāto miraculo bonore disponebat. qz sicut dicit Mat.ix. Luce.ix. Multi p illis allegabant q̃ digni essent tanto beneficio. Rbo.xiij. Cui bonorē bonorē. [z qui secū erant] tres apl'os q̃s specialiter instrui voluit. [z ingrediunt vbi puella erat iacens] in secreto cubilis. Lan.iij. Appbendam te z ducā te in domū matris mee: z in cubiculū genitricis mee [et manū] q̃ potentiam ogatiuā aie rōnalis designat [tenēs puelle] vt tactu vitifice sue man' vita rediret ad mortuam [Ait illi] ps.lxxij. Tenuisti manū dexterā meam: z i volūtate tua deduxisti me: z cū glia suscepisti me. [Thabita cumi] Et subiūgit euangelista p verbū hebreū [quod est interpretatum puella] hoc est. O puella: qz vocauit ad vitam. Rboma.viij. Vocat ea que nō sunt tanq̃ ea que sunt qui vivificat mortuos [tibi dico] imperando [surge] hoc est: ad vitā z sanitatē surs̄um te age. Ephe.v. Surge q̃ dormis z exurge ē mortuis z illuminabit tibi cbs̄ [Et cōfestim] sine mora tpis. Et vt diuinū z nō naturale cē factū intelligat [surrexit puella] Act.iii. Thabita surge: z cōtinuo aperuit oculos: z viso Petro resedit. dās q̃ illi manū erexit eā [et ambulabat] i testimoniū restitute sanitat' [Erat aūt annoꝝ duodecim] Hoc ōt ad miracli cōmēdatōēz. qz iā pubes erat z nubil'. qz Infantes ex nimio hūore cerebri sepe sile aliq̃d lerbargie patiūt: sz p̃cipue puelle. Sz ℔ nō patiūt ad pubtatē veniētes. Et ideo ñ aliq̃d sile lerbargie passa fuit: sz erat ꝓ mortua [Et obstupuerūt] pentes z apli z alij q̃ aderāt [stupore maximo] hoc ē: admiratōne stupēda. Act.iij. Repleti sunt stupore z extasi i eo qd ꝓtigerat illi [Et ꝑcepit illis vehemēter] ꝑcepto disciplinę erudiuit glia: z declare. [vt nēo id sciret] ad glia suā. Sz ad glia dei dilatādā illd scire ꝓueniēs erat. In ꝑcepto eni disciplie nō intēdit act' simplr: sz aliq̃d circa actū: Sic obediētia vel cautela. Nec ā cautela iantis glie intēdit maxime apud p̃ncipē: q̃ de pōpa mūdi tētabat. Job.xij. Opa dei revelare z ꝓfiteri bonorificū ē. Et Ibidē. Bñdicite deū q̃ fecit vobiscū mirificordiā suā. z enarrate oia mirabilia ei'. [Et iussit illi] puelle suscitate [dare māducare] vt exterioribus viribus restitut' Sc̄z Insumptōis cibi z digestiōis: z nutritōis: veritas ei' resurrectiōis ꝓbaret. Qui enim phātastice surgūt: hos act' nutritōis nō habent. Unde z Lu.xxiiij. Cū dñs suā discipul' vellet ꝓbare resurrectōēz dixit. Habet' hic aliq̃d qd̃ manducetur. Hoc est igit quod dicit.

Capitulū.VI.

Z egressus inde: abijt in patriā suā. z seq̃bant eū z discipuli sui. Et

fcō sabbo cepit i synagoga docere

Hic incipit tangere ea que sūt de essentia actualis peccati: contra que leo de tribu Juda: fortitudinis sue ostendit vigorem. Sunt autē Tria in peccato actuali. Quorum Primū est Ab incōmutabili bono auersio: que prouenit ex defectu gustus boni spiritualis. Et hunc defectum leo iste fortitudine sua per ministerium alimenti (quod habet in se omne delectamentum et omnē saporis suauitatem) curat. Tale enim edulium ministrat omnibus eterni boni inediam patientib̃ abundanter z sine labore. Secundum autem quod est in actu ali peccato: est Vexatio improbi appetitus et libidinis per cogitatum et voluntatem et consensum mali quod perpetrat iam in corde: et statim perpetrandū est in opere. Et contra hoc fortitudinem suam ostendit in cura filie syrophenisse circa medium Septimi capitl'i. Jbi: Et inde surgens abiit in fines tyri. Tertium autē quod est in peccato actuali est: Q̃ membra corporis exhibent' arma iniquitatis peccato ad malum in opere. Et contra hoc iste leo fortitudinem ostendit post medū Septimi capitl'i. Jbi: Et iterum exiens de finibus tyri. Et sic hec pars tota terminatur ad principium capituli Octaui. In Prima harū partium Quatuor cōtinentur. Quorū Primū est De fama istius leonis: que multitudinē pascēdā attraxit. Secundū autem est De pastu multitudinis. Jbi: Et ascendentes in nauim: abierunt in deserrum. In Tertia autē post miraculum quedam fit vniuersalis ostensio potestatis leonis. Jbi: Et statim coegit discipulos suos z̄c. In Quarta autē et vltima Demonstratio fit regalis dignitatis in ponēdis legibus suis et euacuandis legibus alienis. Hoc eñ etiā ꝓtinet ad leonem de tribu Juda. Et hoc incipit in capitl'o Septimo Jbi: Et conuenient ad eum pharisei et quidam de scribis. Adhuc autem Prima partiū istarū subdiuiditur in particulas Quattuor. Cum aūt actum potestatis in qualibet doctrina: p̃cedat potestat' declaratio: tangitur in Prima particula Impedimentū declarationis illius potestatis ex infidelitate quorundam. In Secunda Magna illius potestatis ostendit' declaratio per ministrorꝝ missionē. Jbi: Et cōuocauit duodecim et cepit eos mittere. Quia autē per hanc declarationem fama peruenit ad Herodem: quia cum Joanni baptiste cōpauit: ideo ex incidente inducit' qualiter Joannes ab Herode est decollatus. Jbi: Et audiuit rex Herodes. In Quarta z vltima particula continetur relatio ad dominū facta de potestate que per misterium eorum iam fuit declarata. Jbi: Et conuenientes Apostoli ad Jesum z̄c. In Prima harum particularum Quattuor cōtinentur. Scilicz. Qualiter ordinata charitate saluator primum suis: salutifere potestatis operationē exhibuit. Secūdo Qualiter sui potestatem in ipso ammirati sunt. Qualiter potestatem hanc propter sui generis paruitatē et infirmitatē despexerūt. Et Qualr ipse christ' Jesus rationem reddidit de hmōi contēptu et incredulitate. Et hec p ordinē in littera cōtinent'. In Primo Tria dicunt. Sc̄z Saluatoris ad suos

accessio. Discipulorum instruendorū concomitatio. et Potestatis: ad salutem suorum in locis solennibus publica ostēsio. Dicit igit [Et egressus inde] a locis in quibus puellam suscitauerat [abijt in patriam suam] vt ostenderet ordinem charitatis ad suos. Lanf.ij. Ordinauit in me charitatem. Esaie.lviij. Carnem tuam ne despexeris.j. Timoth.v. Siquis suorum z maxime domesticorꝝ curam non habet: fidem negauit: et est infideli deterior. Hal'.vj. Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes: maxime autem ad domesticos fidei. Patria autem sua Naza reth vocat' Ubi z ꝓcept' z nutritus est. [z sequebant' eū discipuli eius] Sicut pulli gallinā. z Sic Oues pastorez. z Sic Discipuli magrm. De Prio Mat.xxiij. Quotiēs volui ꝓgregare filios tuos quēadmodū gallina ꝓgregat pullos suos sub alas z noluisti. De Scōo dicit Jo.x. Ante eas vadit: z oues illū sequūt'. De Tertio dicit Esa.viij. Ecce ego z pueri mei q̃s dedit mihi dñs [Et facto sabbato] die solēni. qz cū multi cōfluentib̃ multis ꝑdesse poterat [cepit docere] doctrina diuia [i synagoga] tanq̃ i loco publico diuis doctrinis cōsecrato. Joan.xviij. Ego sp̃ docui i synagoga z in tēplo: q̃ oēs iudei ꝓueniūt. z in abscōdito locut' sum nihil. Esa.xlv. Nō in abscōdito locut' sum: in loco terre tenebroso.

Et multi audiētes āmirabāt' in doctrina ei': dicētes. Unde huic hec oia: Et q̃ est sapia que data ē illi: z virtutes tales q̃ p man' ei' efficiunt'? Nōne hic est faber: filij Maria: frater Jacobi et Joseph z Jude z Simōis? Nōne z sorores ei' hic nobiscū sunt? Et scādalizabantur in illo.

Scōm est In q̃ tāgit Ammiratio suorꝝ audiētiū eū. Et tāgit Tria. Sc̄z. Ammiratōēz in Lōi. z in Spēali Ammiratōēz Sapie. Et i Spāli Ammiratōēz Prāt'. Dic igit [Et multi] de suis cognat' [āmirabāt'] alta videntes i ope z ꝓbo. Et exigua recolētes i genere z bōis fortune. Et iō cām altorꝝ i ipso nō cognoscētes. Nō aduertentes q̃s sept̃ū erat.j. Reg.ij. Suscitās de puluere egenū: z de stercore erigēs pauperem: vt sedeat cū ꝓncipib̃. z solū glie teneat. Ammirabant' maxie [in doctrina eius dicētes] z deitatē i eo nō credētes. Jo.vij. Nec eni frēs ei' credebāt in eū. Joā.j. In ꝓria venit z sui eū nō recepert [Nū huic] tādespecto z abiecto [hec oia] tāmagna z mirifica: q̃ Prophet' z Pīarchis z Regib̃ negata sē scire z facere. Sz causam hui' Joānes baptista ꝓsiderauit dicēs. Jo.iij. Pater amat filiū. z omia dedit ei in man'. Et Ibidē. Nō eni de' dat ad mēsurā spm̄ filio: Sed dat spm̄ supefluent' in plenitudine oim (al's: oi plenitudine) donorꝝ [Et que ē sapiētia q̃ data huic] Specialis Ammiratio sapie in ꝓbo Doctrine. Bene aūt dicunt [Data] quia nō adq̃sita fuit studio lrarꝝ. Joā.vij. Unde hic scit lras cum nō didicerit: Sed Paul' Col'.ij. ōt causam. qz in ipso sunt oēs thesauri sapie z scientie dei abscōditi [et virtutes] Specialis ammiratio est Potestatis. qz virtus vltimū est potestatis [que per manus eius] ogatiuas in diuersis magnalib̃ [efficiunt] quia opera negare non poterant. Joā.xv. Si opera non fecissem inter eos que nemo alius fecit: peccatum non haberēt. Joan.v. Opera que ego facio in nomie patris mei ipsa testimoniū phibēt de me. Hec igitur magna considerauerunt inuiti z nolentes. Sic eñ vt dicitur Ecci.l. etiam ab inuidis dedit dñs confessionem sancto suo z excelso in verbo glorie [Nonne hic est faber] Magna visa z audita: conferunt ad generis infima: z ad fortune bona: q̃ videbant' paruitatem ostendere: dicentes [Nonne hic est faber] Non ab vsu actus fabricandi dicit' faber: sed ab officio patris putatiu. quia Joseph faber lignarius dicitur fuisse. Nescientes tamē: dicūt verum. quia ipse est faber: magni fabri filij. De quo scriptum est in Psal.lxxiij. Tu fabricatus es auroram z solem. Job.xxxiij. Quem constituit aliū super terram: aut quem constituit alium sup orbē quem fabricatus est: Job.xxxvij. Tu forsitan cū eo fabricatus es celos: qui solidissimi quasi ex ere fusi sunt [filius Marie] que p̃m fortunam huius mundi questu manuum victum quesiuit. Et ideo a Sāctis questuaria vocatur.j. Corinth.iiij. Laboramus operātes manib̃ nostris: et nudi sumus. Non eñ recognouerūt q̃ ꝓter nos assumpsit istam paupertatem vt mūdi doceret cōtemptū et diuitias q̃rere spirituales.ij. Corinth.viij. Scitis gratiam domini nostri Jesu christi: quia propter nos egenus fact' est cum esset diues: vt nos illius inopia diuites essemus [frater Jacobi] Frater dicitur ℔ non vterinus: sed consobrinus. Quia fuerunt isti: filij Marie: alphei filie: Jacob minor et Judas Taddeus z Simon cananeus siue zelotes [Nonne et sorores] Non vterine sed beate virginis sorores ℔ in loco isto nate [nobiscum sunt] inter nos conuersare. in quib̃ nihil est tante sapientie z nihil tante virtutis [et scandalizabant'] hoc est occasionem offendiculi et casus sumpserunt in illo. Luce.ij. Ecce hic positus est in ruinam z in resurrectionem multorum in israel: et in signum cui contradicetur. Esaie viij. In lapidem offensionis z in petram scandali duabus domibus israel: in laqueū et in ruinam habitantibus hierusalem offendent ex eis plurimi z irrentiēt' z capient'. Matt.xj. Beatus qui nō fuerit scandalizatus in me.

Et dicebat eis Jesus: quia non est propheta sine honore nisi i patria sua: et in cognatōe sua: et i domo sua. Et nō poterat ibi virtutē vllā facere: nisi paucos infirmos impositis manibus curauit: et mirabatur propter icredulitatē eorꝝ

[Et dicebat eis Jesus] rationē reddēs de huiusmodi scādalo: que a cōsuetudine hominū mala accipit. Dicunt autē hic Tria. Scz. Qualit̄ p̄ pheta inter suos sine honore consueuit esse. Qualiter hoc ipm impedimentū fuit salutis suorum. z Qualiter tamē vndiqz dñs suam salutē ingessit. Dicit igitur. [Quia non est propheta] qui tamē ex(al's a) spiratōe accepta: potens est in ope z fmone. Sicut dicit Lu. xxiiij. [sine honore] reuerentie: sibi, pter dei dona que in ipo sunt exhibendo. Hester. vj. Sic honorabit quem rex voluerit honorare. Psal. xx. Gloriam et magnuz decorē posuisti sup eum [nisi in patria sua] in qua scitur q̄ principia eius humilia sunt. z dei dona i ipo nō p̄sideranť [z in cognatōe sua] que eum sibi similem esse existimat [z in domo sua] ex qua fm carnē pcessit. Unde Hilarius. Inhonorat dñs a suis: q̄q̄z z docendi prudētia: z operandi virtus ad ammirationē moueat. Joseph i patria sua affligit a fratribz. In egypto ab extraneis sublimatur. Gene. xlj. Numeri. xij. Maria z Aaron Moysen obiurgant, pter vxorē ethiopissam. Et Numeri. xvj. Chore Nadab z Dathan z Abiron z alij quidā: z leuite cōtra Aaron z Moysen surrexerunt. Geñ. xij. Abraam in chaldea affligitur. z ideo dicit ei. Egredere de terra tua z de cognatione tua: z de domo pris tui. Mat. vij. ōz. Inimici hoīs domestici ipi. Sic ergo quasi in omnib̄ est q̄ is in quo dei dona sunt: a suis despicit z ab extraneis honorat. Sic et saluator a iudeis abiicit: z a gentib̄ adorat [z nō poterat] Non de impotentia: sed de incōueniētia. Nō enī ꝓueniēs fuit margaritas spargere añ porcos [virtutem vllam facere] quia ea que fecit irridebāt. z ꝓtrarie virtuti demōis attribuebant [nisi paucos] deuotos z fideles [imposit] manib̄] deificis [curauit] ab infirmitatib̄ suis. Matth. ix. Impone manū tuā sup eam z viuet. Marci. vi. Super egros manus imponēt z bene habebūt [Et mirabat, pter incredulitatē illorū] Beda Non quasi de improuiso: sed mirandū ostēdit. qz nec, pbetis credunt: nec ipi quē pseētē cernebant. Ideo dicit Eccli. xj. Non spernas hominē in visu suo. hoc est, pter hoc q̄ būilia vides in ipo. Bonis enim in volatilib̄ est apis. z initiū dulcoris habet fructus eius: qz si aliquis mel cōremnat: iō q̄ breuissima z indecora apis inter volatilia illō fructificat: ille stultus reputat.

Et circūibat castella in circūitu docens

Antipophora est. Posset enī aliquis dicere q̄ chrūs aliqd omisisset de contingētib̄ circa suos: z q̄ ideo erant incrediuli. Et ideo obuiat dicēs. q̄ nihil omisit: qz frequēter [circūibat castella] Non tm̄ ciuitates: habitatōis eorū vndiqz in circūitu, puicie [docens] z doctrinā p miracula et exēpla cōfirmans. Mat. iiij. Circūibat Jesus ciuitates z castella p̄dicans z docens euāgeliū regni. ps. xxvj. Circūibo z immolabo in tabernaculo eius hostiā vociferationis.

Et cōuocauit duodecim: z cepit eos mittere binos: z dabat illi potestatē spirituū immundorū.

D

Hic incipit pars Secūda: In qua fame potestatis leonis p ministroz missionē oñdit declaratio. Et habet Quattuor pagraphos. In q̄z Primo significat Missoz potestatē z autoritatē. In Secūdo tāgit Eozundē p obseruātias institutionem. In Tertio innuit Nō recipiētiū eos ꝓdēnationē. In Quarto autē Missoz p ministeriū suū tangit fructū et utilitatē. In Primo horum facit Tria: Ostēdit enī Hanc missionē esse missionis apostolice principiū. z ostendit Mutue societatis eoz solaciū. z Conferr eis cōtra impedimētū diaboli (al's diabolice) ptātis sancti spūs adiutoriuz.

De Primo dicit [Et cōuocauit duodecim] in vnū coz: z in vnā fidē: z in vnam aiam: z i vnā veritatē p̄dicandā. Epbe. iiij. Sollicti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Psal. xlix. Cōgregate illi sanctos eius: qui ordinat testamentū eius sup sacrificia. Geñ. xlix. Congregamini filij israel ꝓgregamini: et audite israel patrē vestrū. Duodecim autē cōuocauit: quia isti hierarche erāt z ordinatores alioz. Unde Luc. ix. dicit q̄ misit z alios septuaginta duos in oēm ciuitatē z gentē (al's locū) quo erat ipse venturus. Sed Illi mittebant vt pbri. Duodecim aūt vt Epi z maiores Prelati [et cepit eos mittere] hoc est Prima missione misit eos qñ dixit Matth. x. In viam gentiū ne abieritis: z in ciuitates samaritanoz ne intraueritis: ite tm̄ ad oues q̄ pierunt domus israel. Hec em̄ fuit p̄ma missio in q̄ mittere cepit. Post Resurrectionē aūt misit ad gētes. Et hec fuit vltima z completa missio ad p̄dicandū Quādo dixit Mar. vl. Ite in orbem vniuersum z p̄dicate euangeliū oi creature. Cepit āt mittere [binos] Quia charitas minus q̄z inter duos haberi non potest. Etqz adhuc infirmi erant: vt haberent mutue societatis solacium. Prouer. xviij. Frater q̄ iuuat a fratre est q̄si ciuitas firma. Eccs iiij. Melius est esse duos q̄z vnū: habent em̄ solaciū mutue societatis. Ue soli quia si ceciderit non habet subleuantē. Quando aūt perfecti erant in spū post Resurrectionē z Ascensionē et spūsancti pceptionē: misit eos simpliciter siue binos: siue solos. qz tūc erāt spūsancto solidati. Sic ḡ misit vt ex missiōe haberēt autoritatē. Luc. x. Ite ecce ego mitto vos. Mat. x. Ecce ego mitto vos. Esa. vj. Ecce ego mitte me. Hiere. j. Ad oia q̄ mittam te: ibis. et quecunqz mandauero tibi loqris ad eos [Et dabat illis prātem spirituū immūdoz] hoc est: dabat illis prātem spūsancti: qua prāte possent cōpescere spūs imundos: ne possent impedire audientes se a fidei receptione z sacramētoz. Et hāc prātem exercet eccl'ia in suis exorcistis. Joan. xx. Accipite spm̄ scm̄: q̄z remiseritis pcta: remittunt eis. Lu. ix. Dedit illis prātem sup oia demonia: et vt languores curarent.

Et precepit eis nequid tollerēt in via nisi virgam tm̄: non peram:

nō panē. neqz in zona es: sed calciatos sandalijs: et ne induerentur duabus tunicis.

Secūdus est pagraph̄. In quo tāgit Ministrorū p obseruātias institutionē. Tangunt autez in hoc pagrapho Duo. Scz Institutio pinēs ad viam. et Institutio pinens ad hospitiū. In Primo dicit Septē. Quoz Primū est Uniuersalit̄ tollendorū in via, phibitiū cū dicit [Et pcepit eis] i p̄ma missiōe [nequid] hoc ē aliqd pterne cessarioz [tollerēt in via] vt tota sollicitudo eorum cōgregata: pertereť ad euāgelizandū. Tūc enī misit amatos: nō odiosos ad frēs z oues. q̄ sp apud se repositā habebāt decimā: q̄ pegrinis debebat: sicut dicit Exo. xxij. Sicut ent ōz Deuteř. x. Dñs amat pegrinū. z dat ei victū et vestitū. Preterea illi ad quos tūc misit: a patrib̄ instituti erāt ad hospitalitatē. z ideo de necessariis nihil oportuit eos esse sollicitos. Mat. vj. z Lu. xij. Nolite solliciti esse dicētes: q̄d mādūcabimus aut q̄d bibemus. Scit enī pr̄ vester celestis q̄d vobis necesse sit. ps lxxvij. Male locuti sūt d̄ deo: dixerūt. Nunqd poterit deus parare mēsam ꝓ̄lo suo: nūqd z panem poterit dare [Misi virgā tm̄] Hoc ē Scōm Ubi ꝓcedit sustentantiū accipiēdi prātē. Et videť esse ꝓtrariū. Mat. x. z Luce. ix. Ubi inhibet i via accipe baculū. Ad hoc dicendū q̄ ista institutio quā sup Matthēū notauim̄ nō fuit nisi p̄ p̄mam missionē In qua nō odiosi erāt Apl'i. z mittebant ad eos q̄ hospitales erant. z apud se vnam triū decimaz babebant semp repositā: p quā pegrinis recipiēdis sufficiebāt. Virga aūt significabat Tria fm Tres act̄ ipius. Sustētat enim lassum. Dirigit regendū. z Defendit z impugnat. Et q̄ ad p̄mos duos act̄ virga hic ꝓcedit. Quia p virgā fm q̄ sustentat lassum: ptās intelligitur accipiēdi ea q̄ ad sustentatōez ptinent necessitat̄ ab his quib̄ euāgelizat. Unde Lu. ix. dicit q̄ Dignus est operari cibo suo. Et ibidem. Edētes z bibentes q̄ apud illos sūt. Gal. vlti. Cōmunicet is q̄ cathezizat ꝓ bo ei qui se cathezizat i oib̄ bonis j. Corin. ix. Dñs ordinauit his q̄ euāgeliū annunciāt de euāgelio viuere. Hoc igit̄ significat virga sustentatōis lassi. Virga autē dirigit regendum: Sicut dicit in Psal. xliij. Virga directōis virga regni tui. Dilexisti iusticiā z odisti iniquitatē. Exodi. iiij. Virgā quoq̄ hanc tolles in manu tua in qua facturus es signa. Et hoc modo ītez hic ꝓcedit virga. Tertius vsus est virge pcussiōis z defensionis. Etquia apl'i nō erant odiosi: nemo eos in hac missiōe impugnauit. Et ideo virga in h̄ vsu interdicit. Mat. x. Lu. ix. z Esa. xiiij. Cōtriuit dominus brachiū (al's baculū) impiorū: virgā dominātium cedentē populos in indignatōe plaga insanabili subijcientē crudeliter. j. Timoth. iij. Inter cetera que de Epo dicunt dicit q̄ oportz eum nō esse pcussorē. Sic igit̄ ꝓga hic interdicit. [Nō

E

pera] Tertiū est quod interdicit Pera autē significat gestatoriū oneris seculi Sicut dicit Glo. Et hoc est quādo euangeliū conuertit in questuz Sicut faciūt q̄stuarij. j. Timo. vj. Estimantiū questum esse pietatez. Sapie. xv. Estimantes vitam hominuz compositā esse ad lucrū. z oportere vndecunqz etiā ex malo adq̄rere. Hanc perā portant qui cū Giezi vendūt Sacramēta et gratias Uel emere intēdunt cū Simone z Jasone. De Giezi. iiij. Reg. v. De Simone Actuū. viij. De Jasone. ij. Machab. iiij. Sic ergo pera: euāgelici q̄st̄ reseruatoriū interdicit. [Non panē] hoc est. Quartū Cuius iā assignata est ratio. qz panē si bi debitū in omni loco inuenerūt paratū in prima missiōe: in repositōe decime q̄ pauplb̄ debebatur Unde Mat. vj. Quid cogitatis inter vos modicē fidei: qz panes nō habetis. Nōdū intelligitis ne q̄z recordami q̄nq̄z panū in q̄nq̄z milia hominū. z q̄t cophinos sūpsistis? Neqz septē panū in q̄tuor milia hominū: z q̄t sportas sūpsistis? Sap. xvj. Paratū panē de celo p̄stitisti illis sine laboze Beñ. Dñe qui pascis me a iuuēcute mea. Tamen Glo. dicit q̄ in pane, phibet delicias. Benek xlix. Aser pinguis panis: z p̄bebit delicias regib̄

[Neqz in zona es] ad emendū viaticū. Et tūc videť esse ꝓtrariū quod ōz Joan. iiij. Ubi ōz. q̄ discipuli abierūt in ciuitatē vt cibos emerent. Si ergo dñs portabat es q̄ emebant necessaria: z tūc etiā debuit illud ꝓcedere Apl'is. Adhuc āt Joan. xiij. habebat loculos. z ea q̄ mittebant portabat. Videť ergo q̄ z Apl'i exēplo dñi ista portare debuerāt. Joan. xiij. Exemplum dedi vobis vt quēadmodū ego feci: ita z vos faciatis. Ad h̄ dicendū q̄ nunqz phibuit dñs simpliciter ne es in zonis portaret. Sed, phibet eis (al's eris) sollicitudinem vbi es non est necessarium. Apud amicos aūt hospitales: et eis q̄ habent apud se vnde tenebant ex lege recipere: non erat es necessariū. et iō ibi, phibet. Et ad tales in prima missione Apostoli mittebant. et ideo in illa missione, phibuit. Luce xxij. Cū misi vos sine pera z sine sacco: et sine calciamentis: nunqd aliqd defuit vobis? At illi dixerunt: Nihil. Sacculus aūt idez signat apō Lucā qō in zonis es: apud Marcū. Ad id q̄ qō obij cit de dñs: Dicendū: q̄ cibos emi fecit in ciuitate Samaritanoz q̄ pegrinos iudeos non recepunt qa ibi erat es necessariū. Et ideo patet q̄ ñ est Instātia. Quia in ista missiōe inēdixit Apl'is ne intrarent in ciuitates Samaritanoz. Ad aliud Dicendū q̄ iam dominus cum discipulis facit odiosus, pter vitatis p̄dicationē. et ideo cogebat recipere que amici mittebant vt necessaria emerentur. Et hoc in tali casu etiam non interdixit Apl'is. Unde Luc. xxij. Et nunc qui habet peram tollat: similit̄ z sacculum. et q̄ non habet vendat tunicam et emat gladium. Nec hoc est contra chr̄i exemplū vel verbū. [Sed calciatos sandalijs] Secūdum est. Et videtur esse cōrariuz ad id qō dicit Matth. x. et Luce. ix. vbi phibentur calciamenta Sed ad hoc Dicendū: q̄ Sandalium non est calciamentum: sed solea: qua sola planta ab attritione vel punctione spinaz vel aliaz acutarum rez obuiantium in via defendit: ne leso pede: iter euangelizantis impediat. Per calciamentuz autem superfluus cultus intelligit calciozz. Et ideo non est cō

Et

trarium. In terra eñ calida sufficit vsus solearũ: et in terra glacialibus frigoribus ꝓstricta: nõ inc̃dicit vsus calciorum: et caligarũ. Act.xij. Precingere t calcea te caligas tuas. Hinc ioleuit vsus q̃ Episcopi vtuntur sandaliis. Cantico.vij. Quam pulcri sũt gressus tui in calciamẽtis filia principis Epb.vj. Calceati pedes in preparationez euãgelij pacis [Et ne induerẽtur duabus tunicis] Due tunice sũt due induuiet̃ũicaꝝ Quaꝝ Altera est ad necessitatem: et altera ad decorẽ. Et idẽ ẽ ac̃ si dicat Nõ habeat ꝗ mutatoria vestimentoꝝ: qz et domin⁹ quinq̃z genera vestiũ legit̃ habuisse. Joã. xix. Sed quia oñs erant necessarie: iõ oñs p vnica tũica ꝓputãt. Et ideo ôt glosa. vt vnã idutrialã in futuro reseruent: qz hoc esset superfluum t esset habere mutatoria vestimentorum. Et ideo addit glosa. Non q̃ vna tunica in locis glacialibus cõtenti eẽ debeam⁹. Detalib⁹ ei superfluis ôt Ja.v. Vestimẽta vestra a tineis comesta sunt: diuitie vestre erugina uerũt: et erugo eaꝝ erit vobis in testimoniũ: et mãducabit carnes vestras sic ignis.

Et dicebat eis Quocũq̃z itroieritis in domum illic manete: donec exeatis inde.

Tangit hic Jnuiolabilis hospitij institutionẽ. Et est eñ vna istitutio: Qꝛ scz p domos nõ discurrãt: quia hoc: signum esset animi vagabundi: t instabilitatis. Sicut ôt Prouerb.vij. de muliere vagagarrula: q̃ quietis est impatiẽs: et nõ valz ĩ domo ꝓsistere pedib⁹ suis nũc forꝗ nũc ĩ plateis.ij. Tim. iij. Ex his q̃ penetrant domos: t captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatꝗ: t hos ôuita Hiere. xiij. Popul⁹ hic dilexit mouere pedes suos: t domuo non placuit: Utile enim est vt doctor veritatis: et pastor animarum: locuz habeat notuz: in quo ab oibus certissime possit req̃ri. Ut̃ quãuis honestum precipiat eligere locum: et hospitem: tñ contributionez pro expensis ab alijs facẽdam nõ interdicit. Unde apostolus laudat Philippenses: Ultimo. qz tales filij mittebant cõtributiones. Dicens qz et Thessalonicam semel et bis misistis in vsum ministerij: non q̃ q̃ro datũ: sed requiro fructum abundantem in ratione vestra. Habeo aũt omnia et abundo Repletꝰ sũ acceptꝗ ab Epaphrodito. que misistis in odorẽ suauitatis hostiaz acceptam placentem: deo.

Et quicunq̃z nõ receperit vos nec audierint vos: exeuntes inde excutite puluerem de pedibus vestris in testimonium illis.

Tangit hic Penaz non recipientium p̃dicatores salutꝗ Dicit g̃ [Quicz non accepe. hospitio] nec audõ. id est audire noluerit: verbuz salutis a vobis [exeuntes] de domibus et ciuitatibus illorum [excutite puluerẽ] qui significat laborẽ vestri itineris susceptũ pro salute illorum [de pedibus vestris] Quod erit signum: q̃ alas vestras liberastis faciendo q̃d in vobis est: nec effugistꝗ laborẽ vt illi saluarent̃ [in testimoniũ illi] ne iniuste cõdemnent̃ qui salutem sibi oblatã recipere noluerunt. Unde Matth.x. et Luc.ix. addit̃ Tolerabilꝰ erit terre sodomorũ t gomorreorũ in die illa q̃z illi ciuitati q̃ ad hoc q̃ pfecre gratie p̃dicatores ad illos non sunt missi. Sic puluerem pedum excussit Paulus Act.xx. quãdo dixit. Innocens ego sum a sanguine oim vestrũ. Non eñ effugi quo minus annũciarẽ vobis omne consiliuz dei. Sic dicit dñs Ezech.xxx. Si me dicẽte ad impium: morte morieris: tu aũt annũciaueris ei: t ille nõ fuerit ꝓuersus ab iniq̃rate sua: tu animã tuã liberasti: et ille ĩ pecto suo moriet̃. Hec igit̃ est expositio litteralis. Alias aũt expositões in Matthco et in Luca aliq̃s req̃rere poterit.

Et exeuntes p̃dicabãt vt penitentiã agerent: et demonia multa eijciebant et vngebant oleo multos egros t sanabantur.

Tangit̃ h istius legatiõis fruct⁹ t vtilitas. Tãgunt̃ aũt h Quattuor. Scz. Doctrina i ꝓbo: quã notat qũ dicit [Et exeuntes] de p̃sentia cõtemplationis vultus dñi. Esa.xxx. Egredẽre t dic eis. Cant.vij. Egrediamur in agrũ: cõmorzemur in villis [p̃dicabant] verbo doctrne. Prouerb.v. In plateis aquas tuas diuide. Mar.vlt. Docete oẽs gentes. Predicabant autẽ [vt pnĩam agerẽt] qz sic etiã christi p̃dicatio et Joannis baptiste incipiebat Matt.iiij. t Lu.iiij. Pnĩam ãgite appropinquauit (als appropinq̃bit) eñ regnum celorũ. Pnĩa eñ tabula est p quam euadunt naufragiũ passi. Et est Prima virtus eius q̃ a peccatis recedere intẽdit. Act.iij. Penitemini igit̃ vt deleantur vobis pcta [Et demonia multa eijciebãt] Secunda vtilitas est in compescẽdo vim demõis p exorcismos: factos in noie chr̃i Lu.x. Dñe in nomine tuo etiam demonia subijciunt nobis. Dicit aũt [multa] q̃a infra dicẽt q̃ quendã eijcere non poterant, ꝓter fidei sue paruitatem: quem tamen christus eiecit in oratiõe t ieiunio [et vngebãt oleo] sacrato t infirmorũ [multos egros] Et hec est Tertia vtilitas: que est dispensatio sacroꝝ Et abhinc intelligit̃ institutũ Sacramentũ Extreme vnctionis. Jaco.v. Inducat pbros ecclesie vngentes eum oleo: et oratio fidei saluabit infirmuz. Ps.lxxxviij. Oleo sancto meo vnxi eum: nihil p̃ficiet inimic⁹ in eo. [et sanabant̃] Quarta vtilitas in effectu Sacramentoꝝ. Sanabant̃ aũt et in anima t in corpore. Ps.ciij. Qui ꝓpiciatur oib⁹ iniquitatib⁹ tuis: qui sanat omes infirmitates tuas. Hoc ẽ igit̃ q̃d ôt de Institutõe suoꝝ Legatoꝝ

Et audiuit rex Herodes. Manifestũ eñ factum est nomen eius et dicebat. Quia Joannes baptista resurrexit a mortuis: t ꝓpterea virtutes opantur in illo. Alij aũt dicebant quia Helias est. alij Vo dicebant quia propheta est: quasi

vnus ex prophetis. Quo audito Herodes ait. Quẽ ego decollaui Joannẽ: hic a mortuis resurrexit.

S Hoc ẽ Quartũ Qd̃ est d̃ Celebritate fame gratie christi Jn q̃ p accidens inducit̃ de Decollatione Joãnis baptiste. Habet autẽ hec ps Duas ptes Jn quaꝝ Prima tangitur fame christi celebritas Jn Secunda aũt Herodis interpolãdo Joannẽ ferocitas. Jbi [Ipse eñ Herodes] Jn Prima barũ tãgunt̃ Quinq̃z. Quoꝝ Primũ est Fame chr̃i celebritas. Scũm est Opinionis Herodis falsitas. Tertiũ est Dicentiũ chr̃m esse Heliã ꝓbabilitas. Quartũ est Dicentiũ chr̃m esse ꝓphetã quedã opinata veritas. Quintũ t vltimũ: Erroris Herodis obstinata cecitas. Et hec p ordinẽ in littera cõtinent̃. Dicit igit̃ [Et audiuit] ꝗ exeuntib⁹ aplis et vbiq̃z odorẽ suauitatis diffundẽtib⁹ [rex] Herodes] .ij. Eoꝝ.ij. Chr̃i bon⁹ odor sum⁹ deo ĩ his q̃ pereunt: t in his q̃ saluifiunt. Et Jbidẽ. Odorẽ noticie sue spargit p nos in oi loco. Sic g̃ etiaz ad Herodẽ odor gratie chr̃i puenit [Manifestum eñ factũ est] oib⁹ [nomẽ eius] Qd̃ inuocabatur ab aplis. Qd̃ inuocatum: sanitates cõferebat egrotis. Act.iiij. Non est aliud nomen datũ hominib⁹ sub celo in q̃ oporteat eos saluos fieri. Phil. ij. Dedit illi nomẽ qd̃ est sup omne nomẽ: vt in no. Jesu oẽ genu flectat̃: cel e sti. terrestriũ: t infernoꝝ [Et dicebat herodes] falsa opinione decept⁹ [Quia Joãnes baptista surrexit] Audierat eñ a Judeis de resurrectiõe mortuoꝝ: et q̃ resurgentes fortiores sunt ꝓtutis q̃z adhuc anialiẽ viuentes. Resurrexit [a mortuis] q̃ tante fuit virtutis q̃ chr̃is credi potuisset [et ꝓpterea] q̃a corpa resurgentiũ t ipsi resurgentes maiorũ sunt ꝓtutum [virtutes] immortalis vite [opant̃] ad factura miraculoꝝ [in illo] Joanne resurgente. Unde Beda. Bene sentit de resurrectõe Qꝛ scz maioris potentie sunt futuri post resurrectionẽ. Et iõ q̃uis Joãnes aũ mortẽ signũ fecerit nullũ: sicut dicit̃ Joãnis.x. tñ qz ꝓtutes resurgentiũ sunt maiores t validiores q̃z mortaliter t anialiter viuentium: putabat q̃ ꝓtutes Joãnis resurgentis mõ oparent̃ in Joanne ad opationẽ miraculoꝝ [alij aũt] q̃dam [dicebant] ꝓbabil⁹ dicẽtes [qz Helias est] Hic eñ Helias tante fuit ꝓtutis Ut t mortuũ suscitaret. iij. Reg.xvij. Ut t ignẽ de celo deponeret. iiij. Reg.j. Tamẽ t isti min⁹ q̃z verum esse dicebant [Alij aũt] sapientiã que nõ hũano modo adquisita fuit cõsiderãtes [dicebãt q̃a ꝓpheta ẽ] i lege Deut̃.xviij. ꝓmissus [q̃si vnus] p inspirationẽ diuinam habens sapiam [q̃si vn⁹ ex prophetꝗ] Joan.vj. Hic est vere ꝓpheta q̃ vẽtur⁹ est in mũdũ. Lu.xxiiij. Fuit vir ꝓpheta potẽs in ope t sermone coram deo et omni populo. Et isti ergo min⁹ q̃z in veritate esset dicebant [Quo audito Herodes] de diuersis hoim fallacib⁹ opinionib⁹ [ait] in falsa sua opinione ꝑdurãs [Quẽ ego] tunc infirmũ [decollaui Joannẽ] et conficẽt̃ suuz scelus in gloriã sue turpitudinis. Prouer.ij. Letant̃ cum malefecerint: et exultãt in rebꝰ pessimis. Ps.lij. Quid gloriaris in malicia q̃ potens es in iniq̃rate [hic] Joannes deuicta morte: et mortis infirmitate [a mortuis resurrexit] Et ideo nunc tãu validẽ est ꝓtutis q̃ signa super vires hoim exñtia opat̃.

Jpe eñ Herodes: misit ac tenuit Joannẽ t vinxit eum in carcerẽ propter herodiadẽ vxorẽ Philippi fratris sui. qz duxerat eam. Dicebat eñ Joannes Herodi. Non licet tibi habere vxorẽ fratris tui. Herodias aũt insidiabat̃ illi: t volebat eũ occidere: nec poterat. Herodes aũt metuebat Joãnẽ: sciẽs eum virum iustum t sanctũ: et custodiebat eum: et audito eo multa faciebat: et libẽter eũ audiebat.

Hic incidenter tangit historiã de Decollatione Joannes baptiste. Que h q̃dem historia ꝓm veritatẽ non est euãgelica: cũ non sit de chr̃o: sedqz in chr̃i nomine fecit que fecit: ideo in euangelio historia hec describit̃. Et diuidit̃ in Tres ptes. In ĝrũ Prima tangit̃ Lausa decollatõis eius. In Scõa Modus. Et In Tertia Sepultura. In Lausa decollatõis adhuc Tria cõtinent̃. Scz. Lausa in Cõmuni. et Lausa in Speciali. et Machinatio Herodiadis in mortẽ Joãnis Que potissima fuit causaꝝ. De Prio dicit [Ipse eñ Herodes] q̃ verisimilis interptat̃ q̃ piũ se finxit cũ crudelissimus esset. Lu.xiij. Dicite vulpi illi qz demonia eijcio: et sanitates pficio hodie t cras: et die tertia cõsumor. Unde sicut sitiuit sanguinẽ Joannis vt sine rephensione viueret in cõsuetu cõtubernio: sic adhuc timẽs a chr̃o rephẽdi: chr̃m occidere quereebat. Lu.xiij. Trãsi hinc qz Herodes q̃rit te interficere. Hic g̃ Herodes: filius e⁹ qui pueros inkfecit [misit] ministros sceleris sui [ac tenuit] captiuum [Joannẽ] innocentẽ [et vinxit eũ in carcerem] vt se ꝓbaret malicie paterne imitatorem. Et hoc fecit [ꝓpter herodiadẽ] adulteram t incestam et scortatricez [vxorẽ Philippi fratris sui] hoc est herodis. Qui Philipp⁹ tetrarcha fuit Jturee t Traconitidis regiõis: sicut ôt Luc.iij. [quia illã] adhuc viuente Philippo [duxerat] herodes. Quia ꝓm legem erat morte plectendũ crimen. Deut̃.xxij. Qui duxerit vxorem fratris sui fecit rẽillicitam: vterq̃z moriat̃. Post mortẽ q̃dem fratris potuisset duxisse: vt semen fratri defuncto suscitaret: sicut dicit̃ Deut̃.xxv. Glosa autẽ marginalis tangit historiam qualiter hoc accidit dicẽs Vetus historia narrat Philippũ maioris Herodis fuisse filium: et fratrẽ Herodis sub q̃ passus est dñs. et duxisse vxorem herodiadẽ: filiã Arethe Regis. et postea Arethã ortis simultatib⁹: filiã suam tulisse t Herodi inimico Philippi in dolorez ipsius copulasse. Et quia hoc arguit Joãnes: vin-

ctus fuit [Dicebat enim Joānes] Et tāgit causam i Speciali [Nō licet tibi habere vxorē] alterius: et multo minus tibi licet habere vxorē [fratris tui] quia Herodes vt magis acceptus esset Judeis: et regnare posset sup eos: legē accepat Judeorū. Mal. ij. Lōtamiauit Judas sanctificationē dñi quā dilexit. hoc est: matrimoniū. et habuit filiam dei alieni: qr Herodias gentilis fuit. dispdat dñs virum qui fecerit hoc: magistrū z discipulū in israel. Unū sic Helias arguit Achab p Jezabel. iij. Reg. xix. et ideo Jezabel insidiabat Helie. Ita Joānes arguit Herodē de Herodiade: et iō Herodias insidiabat Joāni. Et hoc est qd sequit [Herodias] delectata in icestu Herodis [insidiabat illi] hoc est Joāni. Ps. ix. Sedet in insidijs cum diuitibus in occultis vt interficiat innocētē [et volebat illū occidere] latenter. iij. Reg. xix. Ego relictus sum solus z querunt aiam meam Sicut Jezabel qsiuit occidere Heliā [nec poterat] satisfacere malicie. Job. v. Dissipat psilia prauorū ne possint implere manus eorū qd ceperant. Quare aūt non poterat: subdit [Herodes aūt metuebat Joannē] pter Judeos sup qs regnare ambiuit: q Joannē sanctum z magnū habebant. et ideo nō metuebat metu reuerētie. quia quo supiorem (al's sanctiorē) sciuit libentius occidisset. Sed metu illo q tumultus inter iudeos pro morte eius fieret: et ipse sic de regno deponeret. iij. Reg. xxij. Est hic pbera domini p quem possumus interrogare dñm: sed ego odi eum quia non pphetat mihi bonum sed semp malū [sciens eū virū iustum] et ideo esse obiurgatorē vicioū. Esa. lviij Clama: ne cesses: annūcia pplo meo scelera eorum et domui Jacob pctā eorū [et sanctū] et ideo stupra z incestū detestantē. q. Lor. vj. Que societas lucis ad tenebras: aut q pars fidelis cum infideli [et custodiebat eū] ne ab Herodiade posset occidi. Hoc tñ non amore iusticie faciebat: sed illa de causa q dicta est. qr vulpes psipellis erat [et audito eo] Joanne [multa faciebat] simulatorie: et nō ex vitate. Dicit aūt [multa] quia non faciebat principalia que suadebat: sed qdā alia in quibus vis non fuit. Matth. xxiij. Liquantes culicem: camelū glutientes. Et Ibidē. Decimatis mentam et ciminū z omne olus: et relinqtis ea que grauiora sunt legis. Iste enim adulteriū z incestū nō dimisit: sed qdam parua in quibus vis nō erat [et libenter eū audiebat] hoc est: se audire simulabat. Prouer. xx. Simulatore ore decipit amicum suū: iusti aūt liberabunt scia. Job. xxxvj. Simulatores z callidi puocant iram dei.

Et cum dies oportunus accidisset: Herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis z primis Galilee. Cūq; introisset filia ipsius Herodiadis z saltasset z placuisset Herodi: simulq; recumbentibus: Rex ait puelle. Pete a me quod vis: et dabo tibi. et iurauit illi: quia quicquid petieris dabo tibi: licz dimidiū regni mei.

Tangit h Modū decollatiōis Joannis. Modus aūt accipitur partim ex parte Regis: partim ex parte puelle petentis: et partim ex parte Herodiadis. Et ideo habet Tres ptes. Ex parte Regis Tria inducunt. Prophani festi celebratio. Turpis ludi delectatio. et Stulte pmissionis obligatio. De Primo dr [Et cum dies oportunus] ad pphanum festum celebrandū [accidisset] annua reuolutio [Herodes in natali die suo] q maledictus ex maledicto z ad maledictū natus fuit [cenam] que solennior esse consueuit q prandium [fecit] cū magno apparatu [principibus] maioribus [et tribunis] inferioribus q puincias et ciuitatibus perant [et primis] q loco senatorū erāt [Galilee] Esa. j. Solennitates vras odiuit aia mea. Ps. xlviij. Vocauerūt nomia sua in terris suis. Ben. xj. Celebrem nomē nostrū anteq diuidamur in terra. Osee. vij. Dies regis nostri Ceperūt pncipes furere a vino. Extendit manū suam cū illusoribus. Glo. Soli Herodes z Pharao legūtur natalis sui diem celebrasse: et vterq solennitatem sanguīe fedasse. Sed Herodes tanto nequior q iusto sanctum z vitatis doctorem et regis celestis pconem occidit: et pro voto saltatricis caput occisi ante cōuiuas inserere nō puduit. Pharao peccātē eunuchum occidit. Utriusq exemplo meliores nobis diem mortis semp cōmemorādo timere: q diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo enim ad laborem nascit: et sancti p mortem transeūt ad requiem. Et ideo Job. iij. Pereat dies in qua natus sum. Hiero. Nullum aliū legimus celebrasse diē natalis sui nisi Herodē z Pharaonē: vt qpar erat impietas: esset vna solēnitas [Cūq; introisset filia ipsius Herodiadis] Hec filia videt nō fuisse filia Philippi. quia cum Joānes p Philippo loqret: filia cōtra patrē caput Joannis nō petisset. Unde videt filia fuisse Herodis. quia de hoc non fit mentio in lra: cum tamen pater magis cōmemoret in nat q mater. et quia nomē patris tacet: videtur vilē z ignobilē habuisse patrem eoq Herodias sp scorto dedit opam. Saltatrix enim non esset: nisi filia alicuius ignobilis: saltibus histrionicis coram Herode z pncipibus. Eccli. ix. Cum saltatrice ne assiduus sis: nec audias illā: ne forte pereas in efficacia illius. Hec aūt efficacia est qua curuat ad libidinis gestus: z tecta nudat: et exhibet efficaciter ad libidinē [et placuisset herodi] Filia enim saltibus libidinē Herodi prouocabat quam mater impia scortatori libidinez satiabat [simulq recūbentibus] q libidini studebant sicut z ipse Herodes. Eccli. ix. Ne des fornicariis aniam tuā in vllo tempore: ne pdas te z aniam tuam z hereditatē tuam [Rex ait puelle] stulto z impio se astringens pmisso (al's iuramento) [Pete a me quod vis] Non debuit in voto impudice ponere: q petere qd veller. quia illa nisi malū velle dinoscebat [et dabo tibi] qd satisfacit ipudice voluntati. [et] qd stultius est [iurauit illi] indiscrete se obligauit [quia quicqd petieris dabo tibi] Profuse hoc fuit pdigalitas [licz dimidiū regni mei] Saltatrici talia dona pmittere: stultissimū fuit. Promittere aūt tanta simplr: pfuse fuit pdigalitas. Beda. Non excusat a piurio. ideo enim forte iurauit vt occasionem inuenirer occidendi. Etsi illa patris aut matris interitū postulasset: non vtiq consensisset Herodes. vnde piurus erat iurando illicitū. Exo. xx. Non assumes nomen dei tui in vanum

Que cum exisset: dixit matri sue Quid petam? At illa dixit. Caput Joannis baptiste. Cunq; introisset statim cum festinatiōe ad regē petiuit dicens. Volo vt protinus des mihi in disco caput Joannis baptiste.

[Que cum exisset] extra conuentū recūbentiū [dixit matri sue] Tangit Secūdus modus ex parte puelle Qui est Petitio consilij ab incesta et impia matre. Ezech. xvj. Filia matris tue tu es. Tob. iiij. Consiliū a sapiente require. Ab incesta enim non reqrit nisi consiliū turpe [At illa dixit] leta q nacta fuerat oportunitatē Joannē occidēdi. Et est Tertiū Qd est Modus ex pte impie matris Herodiadis. Et tangunt h Quattuor. Scz. Matris impiū cōsiliū. Filie scurrilis statum adq escentis votum. Regis simplatoris z psipellis ad decollandū edictū. et Caput allatū: datum in saltus z scorti pmium. Dicit igit [Caput Joannis baptiste] petes. Timebat enim sicut dicit glo. ne aliquādo resipisceret: vel amicus fratris efficeret pter verba Joannis. et ideo linguam pphete: que scortum detestabat voluit habere i potestate. Eccli xxv. Non est caput nequius sup caput colubri: et non est ira sup iram mulieris. Cōmorari leoni et draconi placebit q habitare cum muliere nequā [Cunq; introisset statim cum festinatōe ad regem] ne aliud interueniret consiliū. Hiere. viij. Omnes cōuersi sunt ad cursum suū qsi equus vadens impetu in preceps [petiuit] voto cum matris voluntate cōcordante [dicens] vt talis matris filiā se esse probaret [Volo vt prinus] non adhibito psilio sanioris [des mihi in disco] Discus est scutella lata in medio aliqntulū concaua [caput Joānis baptiste] Huius enim sanguinem inter dapes esurio z inter vina sitio. Apoca. xvij. Vidi mulierem ebriam sanguine sanctorū Eccli. xxv. Breuis est omnis malicia super maliciā mulieris: sors pcōr cadit sup eam.

Et contristatus est rex propter iusiurandū: et propter simul recūbentes noluit eam contristari: sed misso spiculatore precepit afferri caput eius in disco. et decollauit eū in carcere. Et attulit caput eius in disco: z dedit illud puelle: et puella dedit matri sue

Hic tangitur Regis ad decollandus impium. Tāgunt aūt hic Quinq. Scz. Nefanda versipellis religio. Detestanda pnicios contristatio. Abomināda saltatricis placatio. Crudele pceptum. et Miserabile ludi pmium Dicit igitur [Et contristatus est rex] simulatorie. Nō vere: vt dicit glo. ij. Tim. iij. Habētes speciem pietatis: vtutē aūt eius penitus abnegātes. Prouer. xij. Viscera impiorus crudelia [propter iusiurandū] se simulauit esse contristatū: qui bocipo qd illicite iurauit piurus fuit: et In turpi voto: decretus mutare debuit. Hiere. v. Q si etiam Viuit dominus: dixerint: et hoc falso iurabūt [z propter simul discumbentes] coram qbus iurauit: et simulat se contristari: ne illi eum piurum z variabilē in promissis existimēt. Illi aūt omnes erant sibi similes et scelesti sicut ipse. et ideo vecundat si scelestus coram eis non videret. Eccli. xxvij. Volatilia ad sibi similia cōuenīūt [noluit eam cōtristari] Qd pessimū fuit. quia talē fatuam cōpescere debuit et punire pter crudelē petitionē. Eccli. ix. Ne des mulieri potestatē cause tue: ne ingrediat in vtute tua et confundaris [Sed misso spiculatore] hoc est eo q spiculū ex officio portabat: quo capita damnatorum ampurabant [pcepit] crudeli edicto [afferri] ante conuiuas [caput Joannis in disco]. Glo. Vult oēs simul sceleris sui esse cōsortes: vt in luxurioso cōuiuio cruente epule deferrentur. Apoca. xvj. Dedisti eis sanguinē bibere sic digni sunt [et decollauit eum] spiculator mister sceleris [in carcere] quia ad iudiciū publicū suum ipm pducere noluit. Esa. lix. Qui recessit a malo pde patuit [Et attulit] spiculator ad cōuiuas [caput eius] hoc est Joānis [in disco] vt saciaret femia crudelis sanguine pphete [z dedit illō puelle] saltatricī pmiū [et puella dedit matri sue] in ludibriū: vt illi mortuo illuderet: q suū incestū detestabat. Sicut Jezabel occidi fecit Naboth. et sicut minata est occisionē Helie. Eccli. xxv. Dis malicia: malicia mulieris.

Quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud in monumēto.

Tāgit h de sepultura baptiste [Discipuli enim audito] qd factus erat [venerunt] ad corpus quod rex ipsis reddi iussit [et tulerunt corpus eius z posuerūt illud] reuerenter [in monumēto]. Et sicut dr Lu. ix. Venientes nūciauerūt Jesu. Dicit aūt glo. Bede: q Joseph narrat Joannē vinctū in castellum macherōta adductum: z ibi trūcatū. Ecclīastica narrat historia in Sebaste vrbe palestine: q dicta est quōdam Samaria. Tempore vo Juliani: paganos inuidentes chrīanis (qui sepulcrū eius sollicite freqntabant) monumentū inuasisse: et ossa eius p cāpos dispsisse:

et rursus collecta ignī tradidisse: ac ꝑnuo p agros sparsisse: Fuisse cũ ibi de hierosolymis monachos q̃ immisit paganis ossa legentib̃: maximā eorum partē cōgregauerūt: et ad Philippū hierosolymā detulerunt: et ille ea misit Athanasio Alexandrie vrbis Ep̃o. et ibi postea seruata: Theophilus iubente Theodosio: oib̃us gentium phanis destructis: expurgato a sordib̃ templo serapis: ossa eadē ibidē posuit: et eūc basilicā in honorē sancti Joannis consecrauit. Nec in Glo.

Et conueniētes apostoli ad Jesum renūciauerūt illi oia que egerant ⁊ docuerant. Et ait illis: Venite seorsum in desertum locum: ⁊ requiescite pusillum.

Hec est Quarta ps Jn q̃ Apl'i redeuntes de legatione sibi iniūcta: relationē fecerūt ad dñm. Habet aūt Tres paragraphos. In quorum Primo Preinducta ponit relatio. In Scō Post actionem ꝓrutis: de quiete in contemplatione ꝓitatis ponit instructio. Quia aūt hāc in deserto fieri docet: ideo Tertio ostendit causa esse huius hoim nimia freqntatio Dicit igit̃ [Et conuenientes apostoli ad Jesum] in vna deuotiōe ⁊ gratiarūactione. Ps.cj. In cōueniendo pplos in vnū et reges vt seruiāt dño. Eccls.j. Ad locū vnde exeunt flumia reuertunt: vt itep̃ fluāt. Job.xxxviij. Nunquid emittes fulgura ⁊ ibunt: et reuertentia dicēt tibi assum⁹. Q.d. Nō tu sed ego. Baruch.iij. Qui emittit lumē ⁊ vadit: et vocauit ⁊ obedit illi in tremore. Stelle aūt dederūt lumen in custodijs suis ⁊ letate sunt. Vocate sunt: ⁊ dixerūt Assumus. Et lusserunt ei cum iocunditate qui fecit illas [renunciauerūt oia que egerant] in Virtutuz opibus: et Exemplis: ⁊ Miraculis: Ut de singulis gratias exhiberent. j. Thes. v. In omnib̃ gratias agite. Beñ.xxxvj. Renuncia mihi q̃d agatur Hoc est holocaustū gratiarūactōis: qō in igne deuotiōis totū deo incendit: quod beatus Job offerebat p singulos filioꝝ suoꝝ. Job.j. Consurgens diluculo offerebat holocausta p singulos [et docuerant] vt coram dño conferrent an recte docuissent. Bal.ij. Contuli cum illis euāgeliū qō predico in gentib̃: ne forte in vacuum currerē: aut cucurrissem. Et hinc originē accepit: examinatio Episcoporū ⁊ Doctoꝝ [Et ait illis] oim illūinator domin⁹: vt ad q̃etem cōtemplatōis informaret et induceret [Venite] sapiam que est in me sequēdo. Ps.xxxiij. Accedite ad eum ⁊ illuminamini. Eccli.vi. Appropinq̃te ad me indocti: et cōgregate vos in domū discipline. Deut.xxxiij. Qui appropiquant pedib̃ eius: accipient de doctrina ei⁹ [seorsum] sequestrando vos a vobis ⁊ vestris tumultibus. Esa.lij. Recedite recedite: exite exite: pollutum nolite tangere. Zach.ij. O o o fugite de terra aqlonis. Ps.xliij. Obliuiscere populū tuū ⁊ domū patris tui [in desertū] vbi negocia nō impediūt. Eccli.xxxviij. Qui minorat accu pcipiet sapiēciam. Exodi.iij. Minabo gregem ad interiora deserti: et videbo visionē hanc magnā. Ps.cxxj. Auditimus eam in effrata: inuenimus eam in campis silue Introibimus in tabernaculuz eius [locum] Immobilē immobilis ꝓitatis locationem signat. Beñ.xxviij. Vere dñs est in loco isto ⁊ ego nesciebam. Ps.lxvij. De⁹ in loco sancto suo. Eze.xliij. Locus scabelli pedū meoꝝ vbi habito in medio filioꝝ israel [et reqescite] ab actionis laborē. Beñ.xxij. Expectate me h cum asino: ego ⁊ puer illuc vsq̃ ꝓgrantes ibimus: ⁊ cū adorauerim⁹ reuertemur ad vos. Ita dixit Abraam ad seruos qui significant actionuz sollicitudines ⁊ labores (al's actionē sollicitudinis ⁊ laboris.) Asinus autem onus significat corpis. Puer aūt: spūs puritatem. Et significat q̃ a curis ⁊ sollicitudinib̃ ⁊ a laboriby actionū ⁊ onere corpis est quiescendū Et cum puritate spūs ad cōtemplandā veritatem p̃gendum [pusillum] quia Necessitas vite nō p̃mittit quiescere nisi pusillū. quia etiaz delectatiōe amplexuum castorū sapientie reputat̃ pusillū. De Primo dicit Apoca.viij. Factum est silentiū in celo. hoc est: in celestis ꝓitatis contemplatione: hora q̃si dimidia. De Secundo dicit Esa.xxvj. Abscōdere paululū ad momentū: donec pteranseat indignatio mea. Beñ.xxix. Videbant̃ ei dies pauci p̃ amoris magnitudine. Ps.lxxxiij. Melior est dies vna in atrijs tuis sup̃ milia. Beatus Beñ. cōtra sollicitudines. Expectate me h cum asino corpore isto: ego ⁊ puer illuc ꝓgrātes reuertemur ad vos: et heu reuertimur q̃citi⁹. Subtrahit enim nos a vobis amor ꝓitatis: sed itep̃ nos reducit ad vos necessitas charitatis

Erant em̃ qui veniebāt et redibant multi. et nec spacium mādu-
candi habebant

Tangit Causam declinatiōis in desertum: Dicens [Erant em̃ qui veniebant] ad christuz vt audirent eum [et redibant] a christo ad propria. Matth. viij. Multi veniēt ab oriente ⁊ occidente ⁊ aqlone et meridie: et recumbent cū Abraam: Jsaac: et Jacob in regno celorum. Isti em̃ veniebant ⁊ redibant fm obedientie sancta mandata. Esa.xliij. Ab oriente adducam semen tuum: et ab occidente congregabo te: dicam aqloni da: et austro noli pbibere. Et Qui veniebāt ad christū: veniebant ad ꝓitatis cōtemplationē. Qui autem redibant ibant ad veritat̃ actionē. De Primo dicitur Esa.ij. Venite ascendamus ad montem domini: ⁊ ad domū dei Jacob: ⁊ docebit nos de vijs suis. De Secundo dicit Ps.lxxxiij. Ibūt de virtute in ꝓtutem: videbit⁹ de⁹ deoꝝ in sion [et nec spacium habebant] chr̃s ⁊ discipl'i [mandu candi] Venientes em̃ petebant doctrinā veritatis. cuntes aūt dimitti volebant in gratia actionis ⁊ virtutis. Unde Glosa dicit. Felix studiū discentiū: et felix labor docentiū. Ps.cj. Oblit⁹ sum comedere panem meum. Sic christus neglecto cibo proprio dixit Joan.iiij. Ego cibum habeo mādūcare quem vos nescitis. Tob.xij. Ego cibo invisibili: et potu qui ab hominib̃ videri non potest vtor. Glosa tamen dicit q̃ Veniebant: ad gratiaz accedentes vt latro. Redibant: a gratia cadentes vt Judas. De Primo ꝯ Mat.xij. Venite ad me omnes q̃ laborati ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos. De Scō dicitur Joan.vj. Nunquid ⁊ vos vultis abire. Glo. Sicut in arca Noe animalia q̃ intus erant foras mittebant̃: vt corvus. ⁊ que foris erant intus eruperunt Sic introducta est colūba que ibat ⁊ redibat. Sed hec expositio est Allegorica. et Prima est litteralis.

Et ascendentes in nauim abierunt in desertū locum seorsum Et viderunt eos abeuntes et cognouerūt multi: et pedestres de oib⁹ ciuitatibus cucurrerunt illuc ⁊ p̃uenerunt eos. Et exiēs vidit turbam multā Jesus ⁊ miser⁹ est super eos. quia erant sicut oues nō habētes pastorē: et cepit illos docere multa.

Postq̃ sufficienter ostendit Fame ꝓtutis christi leonis de tribu Juda diffusionē: Tangit h leonis ipsius contra inediam fortitudinē. Et tāgunt̃ Sex in ista historia. In q̃ꝝ Prio describit Turbe ad doctrinam christi auiditatē: ꝓter qō digna fuit chri pastura. Scō describit Christi ad eos q̃ pastū indigebant miserationem: ibi [Et exiens vidit] Tertio Discipl'os instruit qualiter de officio suo p̃sture tenent̃ habere sollicitudinē ⁊ puisionez: ibi [Et cum iam hora multa fieret] Quarto ostēdit Pastoꝝ q̃ pascere debent facultatē: ibi [Et dixit eis quot panes habetis] Quinto ostendit Pasture istius per diuinā ꝓtutē pfectionē: ibi [Et acceptis quinq̃ panib̃] Sexto et vltimo ostendit Diuine ꝓtutis in pascendo quantitatē ⁊ magnitudinem: ibi [Et manducauerūt omnes] In Prio horum Duo dicit. Scilz. Desiderū discipl'orū ad eundū in locum solitarium ad contemplationem. et Auiditatē turbarum ad doctrine pceptionem

Dicit igit̃ [Et ascendentes] discipuli cū christo Quorū omnis actus ascensio fuit. Ps.lxxxiij Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymaz [in nauim] q̃ a fluctibus ⁊ tumultib̃ huius seculi eximerent̃. Prouerb. vlt̃. Facta est quasi nauis institoris delōge portās panē suum [abierunt] a turba [in desertum] vltra mare genesareth que est tyberiadis: sicut dicit Joā.vj [locū] solitudinis quieti deputatum [seorsum] Exod. xxxiij. Est locus apud me: et stabis supra petram. hoc est cōtemplādo solidum ꝓitatis. quia illū locum: gratia contemplationis post actionē apostoli desiderabāt [Et viderūt eos] turbe: que oia facta eoꝝ contemplabant̃ ad istructionē [abeuntes] a turbis ad desertuz quietis sicut oues que in aspectu virgaꝝ conceperunt Beñ.xxix. [et cognouerunt] turbe quia illic erāt in auditu ⁊ contemplatione ꝓitatis [multi] quia.j. Tim.j. vult omnes saluos fieri ⁊ ad agnitionē veritatis venire [et pedestres] fatigationē non sentiētes. Eruebescebant em̃ pedestrem dominū in equis ⁊ quadrigis sequi [de omnibus ciuitatibus] qui ciuilitate legum scriptaꝝ erant instituti. Matt. xiij. Cum turba plurima conueniret: et de ciuitatibus ꝓperarent ad eum: dixit p similitudinez. Exij qui seminat seminare semē suuz [cucurrerūt illuc] charitate veritatis eos impellente. Ps.cxviij. Ui am mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cum dilatasti cor meum. Esa.xl. Current ⁊ non laborabunt: volabunt et non deficient [et p̃uenerūt eos] christum et discipulos. Psal.lxvij. Preuenerūt p̃ncipes coniuncti psallentib̃. Numio em̃ desiderio p̃uenerūt ad locum vbi in spiritu putabant psallere discipuli [Et exiens] Jesus [vidit] Et est Secūdum istius partis. Exiuit autem extra quietez ⁊ doctrinam apostoloꝝ: de itimis deserti [vidit turbā] oculo miseratōis. Exo.iij. Videns vidi afflictionē populi mei qui est in egypto: ⁊ gemitū eius audiui [et misertus est sup̃ eos] Lu.xv. Videns eū misericordia motus est. Matth.xiij. Misereor super turbas. quia ecce iam triduo sustinent me: nec habent q̃d manducent [quia erant sicut oues] mansuete: obediētes: et simplices. Esa.liij. Omnes nos quasi oues erraui⁹: vnusquisq̃ in viam suam declinabat. j. Pet.ij. Eratis em̃ quasi oues errantes: sed cōuersi estis nunc ad pastorem ⁊ episcopum aniaꝝ vestraꝝ [non habentes pastorē] Et ideo negligentia eoꝝ ⁊ error non fuit ex ipsis: sed ex defectu pastoris. iij. Reg.xxij. Vidi cū cum israel sicut gregem disp̃sum in montib̃: sicut oues non habentes pastorem. Zacha.x. O pastor ⁊ idolum derelinquens gregem: quia sacerdotes ⁊ scribe ⁊ pharisei neglexerūt eos [et cepit] non nunc primo: quia sic semp in feruore fuit acsi nunc inciperet. Ps lxxvj. Dixi nūc cepi hec mutatio dextere excelsi [illos docere multa] de regno dei. q̃a lz ad idem (al's vnum) tendant: tamē per multas doceur similitudines. O see.xij. Ego visiōes multiplicaui eis: ⁊ in manib̃ ꝓphetarū assimilat⁹ sum

Et cū iam hora multa fieret: accesserunt discipuli eius dicentes: Desertus est locus hic: et iam hora p̃terijt. Dimitte illos: vt eūtes in proximas villas et vicos emāt sibi cibos quos manducent. Et respondens ait illis. Date illis manducare. Et dixerūt ei. Eūtes emamus ducentis denarijs panes: et dabimus illis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis? Ite ⁊ videte. Et cum cognouissent dicunt. Quinq̃: et duos pisces. Et precepit illis vt accumbere facerent omnes sz̃m contubernia sup viride fenum. et discubuerunt in

partes per centenos ⁊ q̃nq̃genos

Tertiũ est. Et dicunt ꝗ Tria. Questio discipulorum. Illuminatio christi de officio eorum. Et A discipulis allegatio defectus facultatum. Dicit igit̃ [Et cum iam hora multa fieret] Nõ solũ vnꝰ dici: sed tridui quo chm̃ ex desiderio sustinuerunt docentẽ: et iam vespa esset sicut ꝯt Lucas [accesserunt discipuli eius] ex cõpassiõe fatigationis ad chm̃ [dicentes Desertꝰ est locꝰ] refectioni ⁊ quieti lassorũ non aptus [et iam hora ꝑterijt] ad turbas diutꝰ retinendas [dimitte illos] in benedictione tua: nec amplius docendo ꝓtrahas [vt euntes in primas villas] q̃ ad ꝓpria ante noctem remeare nõ possunt: vt vel hospitium pegrinũ sibi inueniãt [et vicos] rusticanoꝝ (alꝯ rusticoꝝ) vbi pastores habitant iuxta desertum [emant sibi cibos] necessarios [q̃s manducent] post tantã lassitudinẽ. quia multa indigent recreatione. Esa. xxj. Occurrentes sitienti ferte aquas: qui habitatis terram austri cũ panibus occurrite fugienti. Esa. xxviij. Reficite lassũ hoc est meũ refrigeriũ [Et respõdẽs ait illis] oim illuminator benignꝰ dñs [Date illis manducare] Unde Matth. xiiij. dicit. Non habẽt necesse ire: date illis vos manducare. Bto. interl. Q. d. Vestrũ est officiũ Pascere ꝓbo. et Pascere virtutis exemplo. et Pascere ꝛpali subsidio. Joã. xxj. Pasce oues meas: Petro dictũ est ter: ꝓter triplicem pasturã: Uerbi: Exempli: ⁊ Tẽporalis subsidij [Et dixerunt ei] pauptatez suã in facultate pascendi allegãtes: nesciẽtes se esse diuites factos in domino [Euntes emamꝰ] si loca in q̃bus emeremus ꝓpinq̃ essent: ⁊ census suppeteret [duocentis denarijs panes ⁊ dabimꝰ illis manducare] Joã. vj. Ducentoꝝ denarioꝝ panes nõ sufficiunt eis: vt vnusquisq̃ modicũ quid accipiat. Denarius aũt iste imagine regis insignitꝰ: verbum vitatis significat: q̃ imaginem summi regis ꝓtendit. Centenariꝰ aũt est decalogus: per Bonũ diuinũ et bona nouem ordinũ angeloꝝ multiplicatus: et Idem Centenariꝰ in duo mandata charitatis. Isti sunt eẽ ducenti denarij qui sunt i facultatibus discipulorũ chri [Et dicit eis] oibꝫ abũdans dñs. Rhom̃. x. Idez dñs oim diues in oẽs qui inuocant eũ [Quot panes habetis:] Panes eẽ habebãt: sed nõ erat eis tanta cura de ꝛpalibꝫ q̃ scirent numeꝝ panum suorũ. Ps̃. liiij. Iacta cogitatũ tuũ in dño: et ipse te enutriet [Ite et videte] Magis dixit ꝓter curam spũalium (que semp cõputare ⁊ scrutari debemꝰ q̃ significant isti panes) q̃ ꝓter curam ꝛpalium: q̃rũ phibuit sollicitudinẽ Mar. vj. Matth. xvj. j. Corinth. ij. Nos nõ spũm huius mũdi accepimus: sed spũ qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata sũt nobis [Et cum cognouissent] quot panes habebant [dicunt ei] christo [quinq̃] panes [et duos pisces] ad panis dulcoramentuz. quia sicut ꝯt Joan. vj. panes erant hordeacei [Et ꝑcepit illis] sciens prãtem sue diuinitatis in multiplicandi potẽtia [vt accũbere facerẽt oẽs] discipuli quoꝝ intererat distinguere limites ⁊ terminos ecclĩaꝝ. Ps̃. xliij. Distribuite domos eiꝰ vt enarrets̃ a ꝓgenie altera. Isti eẽ accubitꝰ distinctiones significant ecclĩaꝝ [ꝓm contubernia] hoc est ꝓm societates in quibus venerant. Illi eẽ qui ad vnum tabernaculũ militie ꝑtinent: Contubernales vocant̃. Sap̃. viij. Benerositatẽ eiꝰ glorificat cõtubernũ habens dei [sup viride fenũ] quia sicut Joan. vj. dicit: Fenum multũ erat in loco. de q̃ conjecto: sedes ꝑ ordines diuersos discũbentiũ fecerunt. Hoc autẽ fenũ carnẽ sig̃t. Esa. xl. Omis caro fenum. et omis gloria eiꝰ quasi flos feni Uiride aũt est viroꝝ ꝓtutis castitatis. Hiere. xvij. Beũs vir qui confidit in dño: et erit dñs fiducia eius. erit eẽ quasi lignũ viride. Discumbere autẽ super fenum est suppressam habere carnẽ disciplina cõtinentie. j. Loꝝ. ix. Castigo corpus meũ: ⁊ in seruitutez redigo: ne forte cũ alijs ꝑdicauero: ipse reprobus efficiar [et discubuerũt] ꝓm ordinem aplicũ [in partes] hoc est societates [ꝑ centenos] qui ꝑfectiõem decalogi in celestẽ ⁊ angeloꝝ bonam conuersationẽ implebãt. Phil. iij. Nostra cõuersatio in celis est. vnde ⁊ saluatorẽ expectamꝰ dñm Jesum chm̃ qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratũ corpi claritatis sue [et q̃nquagenos] qui auersionẽ quinq̃ sensuũ in quoꝝ delectabilibus sensualitas auertitur: ꝑ obseruationem decalogi reformabant: et ad annum iubileum remissionis tendebant. Baruch. iiij. Sicut auersi fuerunt sensus vestri vt ꝓuocaretis deuz decies: tantum conuertentes reqrietis eum.

Et acceptis quinq̃ panibus ⁊ duobus piscibus intuẽs in celum benedixit ⁊ fregit panes: et dedit discipulis suis vt ponerent ante eos: et duos pisces diuisit oibus.

Hic tangit Istius miracli de pastu Perfectionem. Et est in Sex. Sex. In Acceptatione. In q̃ docet Q̃ omne q̃ nobis aponit debet esse acceptum: et nõ cõtemptũ. Unde dicit [Et acceptis] hoc est acceptatis: q̃uis hordeacei fuerint. Ps̃. l. Acceptabis sacrificiũ iusticie. Ideo ꝯt Lu. x. Edẽtes et bibentes q̃ apud illos sunt. Accepta eẽ nobis esse debẽt dona dei q̃ ꝓ ꝛpe mistrat: Ne murmuremus cũm istis q̃ in sepulcris cõcupiscentie sepulti sunt Num̃. xj. [q̃nq̃ panibus] hordeaceis: vt ꝯt Joan. vj. ⁊ Lu. ix. Non eẽ multa reqrere debemꝰ nec ꝯlicata. Tob. iiij. Noli timere fili: q̃m q̃dẽ paupem vitã gerimꝰ. hoc est: parũ habentem. Nõ eẽ respicimꝰ ad pñtia: sed dicimꝰ cũ Paulo ij. Loꝝ. iiij. Sufficientia nostra ex deo est. Ps̃. xxj. Edent paupes ⁊ saturabunt̃. Pax eẽ habentes et sibi nõ sufficientes: sunt paupes [et duobus piscibus] ꝓ dulcoramento duri panis ⁊ hordeacei. Et est dulcoramentũ Non incẽtiuũ libidinis sed calozis cõcupiscentie refrigeratiuũ. Eccli. xviij. Fili post cõcupiscentias tuas nõ eas: et a volũtate tua auertere [intuens in celum] Utnos dona dei: nobis ad vsum concessa: ad deum ꝑ gratiarũ actionẽ dirigere doceret: et intentionẽ nostram in summo necessaria ad ipsum referre. Ut dicamꝰ cũ Ps̃. cx. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ miseicoꝝ et miseratoꝝ dñs: escam dedit timentibꝫ se [benedixit] Ut sanctificaret per dei ꝓbum. j. Tim̃. iiij. Creatura dei bona ⁊ nihil ĩmundum q̃ cum gratiarũactione ꝑcipit̃. Sctificat̃ eẽ ꝑ ꝓbũ dei ⁊ orationẽ. Job. iij. Anteqũ comedã suspiro: et tanq̃ inundantis aque sic rugitus meus. Quia timeo q̃ panẽ q̃ vescor indignꝰ accipiã: Ne dicat̃ mihi Ps̃. xl. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplãtationẽ [fregit] Ut vnicuiq̃ cõpetens ꝓm suam facultatẽ ꝓportionaret nutrimentũ. Esa. viij. Frãge esurienti panẽ tuũ: ⁊ egenos: vagosq̃ induc in domũ tuam. Ecõtra De incompetentia ꝓponentibꝫ: dicit̃ Threñ. iiij. Paruuli petierũt panem: ⁊ non erat qui frangeret eis. Hinc est q̃ Luc. xxiij. discipuli cognouerunt dñm in fractione panis. hoc est: in panis spũalis cõpetenti expositiõe: capacitati vniuscuiusq̃ ꝓportionata [et dedit discipulis] Ut mistris. Isti eẽ ministrare hãt dona dei turbis sibi cõmissis. Matth. xxv. Quis putas est fidelis seruus ⁊ prudens quẽ ꝓstituit dñs sup familiã suam: vt det illis cibum in tpe. Lu. ix. Date illis vos manducare [vt ponerent ante eos] Nõ vt sibi retinerẽt vl̃ furarent̃. Matth. x. Gratis accepistis: gratis date. Lu. vj. Date ⁊ dabitur vobis [et duos pisces] ꝓ dulcoramento [diuisit] fractos [omnibꝫ] Act̃. iiij. Diuidebat̃ vnicuiq̃ put opꝰ erat. Isti aũt Quinq̃ panes q̃uis a Sanctis: ⁊ a Nobis Spũalit̃: multiplicit̃ in alijs locis expositi sunt: Tũ ꝗ nõ deficientes in panibꝫ: ponimꝰ Quinq̃ panes penitentiuz: et ad deũ venientiũ refectionis: Panẽ sez lachrymaꝝ in compunctiõe: Panẽ hũillime vitatis in cõfessiõe. Panẽ artum in iusticie districtione (alꝯ distributione) in satisfactiõe: Panẽ ꝓtutis in ꝑfectione: et Panẽ consolationis in reconciliatiõe. De Primo pane ꝯt Ps̃. lxxix. Cibab̃ nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potũ dabis nobis in lachrymis in mensura. Tob. ij. Cum luctu ⁊ tremore panẽ mãducabat. Ps̃. xxxj Fuerũt mihi lachrymẽ mee panes die ac nocte. De Secdo pane ꝯt in ps̃. Cinerẽ tanq̃ panẽ manducabam: et poculũ meũ cum fletu miscebã. Cinis eẽ (q̃ in nobis est cã hũilitatis Eccli. x. Quid supbis erat̃ cinis) significat vere cõfessionis hũilitatẽ. iiij. Reg. xix. Ecce ad caput Helie panis subcinericiꝰ: et vas aque: de q̃ surrexit ⁊ comedit: et ambulauit in fortitudine cibi illiꝰ vsq̃ ad montem dei Oreb. De Tertio pane ꝯt Esa. xxx. Dabit tibi dñs panẽ artum ⁊ aquã breuẽ: ⁊ nõ faciet vltra auolare a te ꝑceptorẽ tuũ. Quia in satisfactiõe ꝑti: districta seueritas iusticie: cibat penitentes: et ꝑstat refrigerium vt aquã. iiij. Reg. vlt̃. Mittite virũ istũ in carcerem: et cibate eum pane tribulatiõis: ⁊ aqua angustie. Refrigeriũ timoris: ne forte q̃s facit: non sint satis digni fructꝰ pnie. Carcer aũt est censura custodie. De Quarto pane ꝓtutis in ꝑfectu penitentiũ ꝯt in ps̃. cxiij. Panis cor hominis confirmat. Esa. iiij. Panem nostrũ comedemꝰ ⁊ vestimentis nostris cooperiemur. De Quinto pane dicit̃ Mat. xv. Catelli hoc est humiles penitẽtes edunt de micis: hoc est: de consolatiõibꝫ q̃ cadũt de mensa dominoꝝ suoꝝ: hoc est sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ. quia i spe reconciliatõis pcõꝝ dulce aliquid gustant de refectionibꝫ beatoꝝ. Beũ. xlix. Aser pinguis panis eius: et ꝑbebit delitias regibus. j. Reg. xxj. dicit̃ de istis panibꝫ omnibus simĩl ad sacerdotẽ a David Nunc q̃ siquid habes ad manũ vl̃ quinq̃ panes da mihi: vel q̃cquid inueneris. Isti sunt hordeacei et quibus cibat̃ hõ iumentinꝰ q̃ in pcõ animalit̃ et brutaliter virit. Et ꝓtute hui⁹ duri ⁊ hordeacei panis ꝓcutit̃ et confringit̃ tabernaculũ madian. Judi. vij. Duo aũt pisces dulcoratẽs hos panes sunt Spes venie: et Amor dei. De q̃ꝝ vno sez ꝯ Amore christi dicit̃ Joan. xxj. Uiderũt prunas ⁊ piscẽ suppositũ. Que prune: bũficia dei sunt ad charitatem incendẽtia. Piscis aũt dulcedo dilectõis. De secundo aũt pisce ꝯt Luc. xj. Quis vestꝝ patrẽ petit piscem: nunq̃d ꝓ pisce porriget illi serpẽtem: ⁊ Acsi dicat. Non facit. Nõ eẽ petenti venũ porrigit desꝑationẽ que est venenũ salutis. Aug̃ aũt dicit q̃ Quinq̃ panes: q̃nq̃ sũt libri legis. ⁊ Duo pisces austeritatem legis dulcoratẽs: sunt ꝓphetie et psalmi. De quibꝫ dicitur Luc. xxiiij. Necesse est impleri ea que scꝑta sunt in lege ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me. Sed de hoc alibi satis dictũ est.

Et manducauerunt oẽs: et saturati sunt Et sustulerunt reliquias fragmẽtorũ duodecim cophinos plenos: et de piscibus. Erant aũt q̃ mãducauerũt q̃nq̃milia viroꝝ

Tãgit ꝗ Miraculi vitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ in isto paragrapho. Ueritatẽ q̃dẽ in hoc q̃ ꝯt [Et mãducauerũt oẽs] Qui nõ mãducassent nisi verꝰ panis ⁊ veri pisces fuissent [et saturati sũt] Ps̃. lxxviij. Mãducauerũt ⁊ saturati sũt nimis: et desiderium coꝝ attulit eis: nõ sũt fraudati a desiderio suo [et sustulerunt] Quantitatẽ determinat ꝑ Quãtitatẽ reliq̃aꝝ: et ꝑ Nũeꝝ comedentiũ. De Prio dicit [et sustulerũt] discipuli ad ꝑceptũ dñi Mat. xiij. Jo. vj. Colligite q̃ supauerũt fragmenta ne pereãt [reliq̃as fragmẽtoꝝ] vt pauꝑibꝫ erogarentur [duodecim coph.] Bẽ magꝝ sportas q̃ circulis ꝑ q̃s brachia inserunt̃ in dorso portant̃. Et ẽ vnũ de magnis miraculis q̃ fragmẽta nec plures nec pauciores cophinos iplebãt q̃ nũerꝰ erat apostoloꝝ. et Ut instruerent̃ aplĩ: q̃m nõ ad vnũ vel duos: et sic deinceps: ꝓtinet pastura pauperꝝ: sed ad oẽs aplos ⁊ successores coꝝ [plenos] q̃ grã oibꝫ abũdat. Jac. j. Dat oibꝫ affluenẽ ⁊ nõ improperat [⁊ de piscibꝰ] Supple sustulerũt sacramẽta oibꝫ abũdãtia [erãt aũt q̃ mãducauerũt] de q̃nq̃ panibꝫ ⁊ duobꝫ piscibꝫ [q̃nq̃milia viroꝝ] exceptis mlieribꝫ ⁊ parũlis.

Et statim coegit discipulos suos ascendere nauim vt ꝑcederent eũ trans fretũ ad bethsaidã: dum ipse dimitteret populũ. Et cum dimisisset eos: abijt in montẽ orare.

Hic post pastū leonis: Uniuersal' fit demōstratio virtutis leonis: in creatur; elemēto; ostensa: vt mel' fortitudo describat. Diuidit aūt ps ista i Tres ptes. Sc; In Potestatis manifestationē. In Manifestatōis istius utilitatē: Ibi [Et pl' magis intra se stupebāt] Et In Manifestate potestatis edificatōem. Ibi [Cū q; egressi ēnt de naui tē.] In Primo ho; Quattuor sūt ptes. Sc;. Qualiter separatus est ab eis dñs. ⁊ Qualiter ex h̄ piculū incurrit nauis ⁊ laborē nauigātes. ⁊ Qualiter territi sunt de manifestatōe ptātis dñi ambulantis sup aq̄s. ⁊ Qualiter a dño sunt pfortati et cōsolati per manifestatōem ptātis eius i aere. In Primo autē ho; dicit Quattuor. Sc;. Qualit' discipulos a se recedere cōpulit. ⁊ Quo eos dē recedēres direxit. ⁊ Qua de causa a discipul' ad tps separ' fuit. ⁊ Quid separatus ab eis fecit Dicē igit'. [Et statim] Glo. interl'. Quia sic dicit Joan. vj. Scuit q statim post hanc refectōē; vēturi essent vt rapent eū: ⁊ facerēt eū regē. Et ideo a discipulis (inter q̄s q̄rebat a turbis) fugit i deserētū. Et h̄ est [coegit eos] q; inuiti etiā ad ptes separabantur. iiij. Reg. iiij. Uiuit dñs ⁊ viuit aia tua: q; nō dimittā te. Ps. lxxvj. Nō discedim' a te: viuificabis nos: ⁊ nomē tuū inuocabim'. Num. xiiij. Si nō tu pēcedis nos: nō educas nos de loco isto. [discipulos suos] q tanq̄ ad magist; ad eū intenderūt [ascēdere in naui] absq̄ eo. Per quā suffragiū pnie intelligit. q; chr̄s nō penituit: eo q ñ peccauit. Sap. xiiij. Trāseūtes mare p ratē liberati sunt. [vt pcederēt eū trās fretū] h̄ ē: vt pcederēt eum vltra mare galilee: quod est lac' genesareth ad aliā ripā stagni [ad Bethsaidā] Uidet esse ⁊rariū quod dicit Jo. vj. Ubi dr. q nauigātes trās fretū venerūt Capharnaū. Et ad hoc dicendū. q nauigātes pmo venerūt bethsaidam: ⁊ tandē Capharnaū. q; Bethsaida ⁊ capharnaū vltra ripā laci illus sitesunt. Et bethsaida nauigantib; a Tyberia prius occurrit. Bethsaida aūtē nomiat' Quia ciuitas fuit principalīū suorum apl'o; Petri ⁊ Andree ⁊ Philippi. Et ibi pncipales habebāt amicos. Et dom' venatōis interpret. q; venatores spūales erāt Apostoli. Hiere. xvj. Mittā eis venatores multos: ⁊ venabūtur eos de omni monte: ⁊ de omni colle: ⁊ de cauernis petrarū. Geñ. xxvij. Tolle arma tua pharetram ⁊ arcū. ⁊ affer mihi de venatōe tua vt comedā. ⁊ bñdicat tibi aia mea. [dū ipe] chr̄s [dimitteret] sub forma benedictōis alicui' [populū] q mādu cauerat. Et ideo sibi q̄si inseparabilit' adherebat. ij. Regū. vj. Dauid bñdixit populo in noie dñi exercituū. ⁊ diuisit vniuerse multitudini tā virorū q̄ mulierū singulis collyridā panis vnā. ⁊ assaturā bubale carnis vnā: et similam frixā oleo. ⁊ abīt omnis popul': vnusquisq; in domū suam. Collyridā quidem panis: in confortatiōem cordis in pane quē dedit. Assaturā autē bubale carnis: i labore quē impendit: in quo se caritat; igne assauit Et bubal': trahens on' co; fuit. Et hoc idem per pisces significatur. Similā autē frixam oleo: impendit in oratiōe pura: quā ex misericordia ad patrem fecit quando i celū suspexit. Et sic vnusquisq; in domum conscientie sue redituit [Et eū ipse christ' sic] dimisisset eos [in domos suas] [ab; ipt] ab eis fugiens ne raperent eum in regem [in montē] deserti adiacentis q̄ eminentia spirit' designat [orare] et gratias patri pro beneficijs agere: et nobis formā orādi dare. Thes. vlt. Sine intermissione orate: et de oibus gras agite.

Et cum sero esset: erat nauis in medio mari: et ipse solus in terra. Et videns eos laborantes in remigando: erat enim ventus contrarius eis.

Tāgit h̄ de piculo quod inciderūt ex absentia, q̄a Sicut ptentia gubernatoris nauis causa est salutis nauis: Ita absentia gubernatoris causa est piculi nauis. Tāgunt autē Tres cause periculi: et Una sola causa liberationis. Prima enim causa: est Absentia luminis veritatis Quam tāgit cū dicit [Cum sero factum esset] et sol occubuisset ⁊ tenebre essent ex defectu scientie veritatis. Act. xxvij. Tribus diebus neq; sole: neq; luna: neq; stellis apparentibus: ablata erat a nobis spes salutis. Sol aūt: est illuminatio veritatis diuine. Luna autem est lumen veritatis ecclesiastice. Sidus aūt est illuminatio consilij sanctor̄. Secunda causa periculi: est Tempestas maris seculi. Et hanc tangit cum dicit [erat nauis in medio mari] Ubi mare in maiori fuit fluctuuz suor̄ tēpestate. Ps. xcij. Mirabiles elatōes mar; Jone. j. Mare ibat et intumescebat sup eos. Et hoc significat tyrānorum ptecutionē: et demonū in tentationibus exuflationem. Tertia causa pculi: est Absentia gubernatoris. Quam tangit cū dicit [et ipse] christus gubernator [solus erat in terra] certe et firme stabilitatis. Alij aūt sine ipso in fluctibus. Math. xiiij. et Joan. vj. Nauicula in medio mari iactabatur fluctibus. Deinde tangit Causam liberationis [Et videns eos] christus oculo misericordie potius q̄ corporis. Sapie. iiij. Respectus eius in electos eius. Psal. xxxj. In via hac q̄ gradieris firmabo super te oculos meos [laborantes] vltra vires [in remigando] nauē gubernando ad pceptum ipsi' domini qui eos remigare pceperat. ij. Cor. xj. In laboribus plurimis. Et subiungit Causam laboris [Erat enim vent'] ptuasionis demonū ⁊ malor̄ hominū [cōtrarius eis] q; cōtra sanctos moliunt demōes ⁊ mali homines. Eph. vj. Non est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē tm̄: sed aduersus mūdi rectores ⁊ ptātes cōtra spūalia nequitie i celestibus. Sic ergo videns eos laborantes

Et circa q̄rtam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare: et volebat preterire eos. At illi vt viderunt eum ambulātē supra mare: putauerunt phantasma esse et exclamauerūt. Omnes enim viderunt eum et cōturbati sunt.

[Et circa quar. vig;] [noct;] [venit ad eos] Et tangit h̄ Tertiū q̄d est Terror et Cōturbatio discipulor̄. Tāgunt aūt h̄ Tria. Causa cōturbationis ex pte dñi. Cā cōturbatōis ex parte discipulor̄ que fuit falsa opinio de dño. et Generalis existimatio istu' false opinionis. Dicit igit [Circa quartā vigiliam] Quattuor sunt noct; vigilie Cōticinū. Intēpestū. Gallicinū. Antelucanum. Conticinū est q̄n bestijs collectis ad antra sua: et hominib; ad silentia cūcta ⁊ticescūt. Osee. iiij. Nocte tacere feci matrē tuā. Sap. xviij. Dum q̄etū silentium tenerent omnia. Et hec vigilia vocat' Lrepusculum quando lux solis ⁊ lux sensuum pfecte occidit. Secūda vigilia vocat' Intempestū q̄n tēpestas somni sup sensus fortiter irruit. iij. Reg. iij Surgēs intēpeste noct; silencio: tulit filiū meū de latere ancille tue dormientis: et posuit in sinu suo: suum aūt filiū q̄ erat mortuus (dormiens quippe oppressit eum) posuit i sinu meo. Tertia vigilia vocatur Gallicinū a media nocte incipiens: quādo gallī ex aure mutatiōe cantare cōsueuerūt. Math. xxvj. Nac nocte pus q̄ gallus cantet: ter me negabis. Et hoc est q̄n sominus a pfundo sopor̄is attenuari incipit. Quarta vigilia est Antelucanū: q̄n tenebre noctis cum aurora miscent' reorientis solis. Exo. xiiij. Factū est in vigilia matutina: respexit dñs supra castra egyptior̄: et subuertit rotas curruum: ferebant' q̄ in pfundū. Prima: aptat' Juuentuti. Secunda: etati Uirili. Tertia Senectuti. et Quarta: etati decrepite in boie. Uñ Mar. xiij. Nescitis q̄n domin' vēturus sit: sero: an media nocte: an gallicātu: an mane. Ire: Pria aptat' legi nature. Scda: legi Scripte. Tertia: Prophetie. et Quarta: Aduentui chr̄i: quando chr̄s venit ad discipulos in mūdū. Esa. xxj. Custos q̄d de nocte: custos quid de nocte. Dixit custos. Uenit mane. Ita enim quesierunt sancti patres que hore siue vigilie longe noctis transierunt: et quantum adhuc restaret vsq; ad lucem christi. Adhuc aūt Iste Vigilie aptant' lucibus nostris. quia Prima est Lux Nature in rōne: per peccatū occumbēt;. Secunda aūt est Lux Virtutis ciuilis: obtenebrata pfecte p peccatū. Tertia aūt Lux Fidei: micās obscure in recogitante de pctis suis. Quarta aūt est Lux gratie: in penitēte q̄n chr̄s venit. Duabus enim primis vigilijs lux cadit: et duabus secundis resurgit. Unde in tertia vigilia dñs respexit. Petrū Matth. xxvj. Et quarta respexit supra castra egyptior̄. Exo. xiij. Ps. c. In maturino interficiebam oēs pctōres terre. In Prima vigilia fit nox a nocēdo dicta. Joan. ix. Uenit nox in q̄ nemo pōt operari. In Scda vigilia pcutiunt' primo genita egyptior̄. Sap. viij. Cū nox in suo cursu medium iter haberet: oipotens sermo tuus a regalibus sedib; veniens: in mediam exterminij terram exiliuit. Et post pauca sequit. Stans in terra repleuit omnia morte Sic ḡ [Circa q̄rtam vigiliā noct;] tota alia parte noctis expensa in oratione cōtra timores nocturnos [venit] per gratie sue respectū et salutis pñtiam [ad eos] discipulos suos quos diu in piculo relinquere nō poterat. Ps. xc. Cum ipso sum in tribulatione: eripiā eum ⁊ glorificabo eum. Uenit aūt [ambulans supra mare] Nō q̄dem assumpta agilitate vt q̄dam dicunt: sed potius hoc fecit vt deus. quia corpis gravitate manente: ⁊ liq̄ditate aquar̄ saluata: sup liq̄dum ambulauit elementū. Et hoc est miraculū miraculorum: quando remanente impotentia ad actū: actū tamē demōstrat. Sicut q̄n virgo manens: virgo pepit. Et quando manēte corpis soliditate ⁊ cōtinuitate: p clausa ostia dñs intrauit. Et hoc alibi a nobis est declaratū [et volebat] hoc est: ad modū volent; se habebat [preterire eos] Glo. interl'. vt gratior esz liberatio. Sile Lu. xxiij. Ipse se fingit longius ire vt instanti' inuitaret ad manendū. [At illi vt viderūt eū] hoc est post q̄z discipuli respexerūt eū graui corpe sup liq̄dū ambulare elementū: et ignorabant adhuc potentiā deitat; ipsius. Ps. lxxvj. In mari vie tue: et semite tue i aq̄s multis: et vestigia tua non cognoscent' [putauerūt] falsa phātasia decepti. quia iudicauerūt corpus deitati vnitū eiusdem esse impotentie cū corpore nō vnito deitati [phātasma esse] ⁊ ñ vritatem. Glo interl'. Non enim putabant verum corp' sup aquā incedere posse. q; nō intellexerūt ꝓphām Esa. xliij. Cum transieris p aquas tecū ero: ⁊ flūina non opient te. [et] ideo [exclamauerūt] alta clamore de intimis erumpente. Jone. j. Clamauerunt in fortitudine ad dñm. Cām autē clamoris Uniuersalis subiūgit: cū dr [Omes enim q̄ viderūt eū] supra mare: cōtra ⁊ suetū hūani corpis ambulātē [cōturbati sunt] q; talia phātasmata ñ apparēt nisi tpe q̄ futur̄ est aliq̄d infortunium. Esa. xxx. Ad voce clamoris tui statim vt audierit respōdebit tibi. Et ideo sequit

Et statim locutus est cum eis: ⁊ dixit illis. Confidite: ego sum nolite timere. Et ascendit ad illos in nauim: et cessauit ventus.

Et tāgit h̄ Consolatio timentiū: et Liberatio in piculo existētiū. Et de Cōsolatōe dr [Et statim] cōsolator dñs [lo. est cū eis] vt cū p vocē cognoscerēt quē ambulantē in vndis ñ ⁊ ḡuerūt. Esa. ij. Sonet vox tua in au. meis. Uox ei tua dulc;. [et dixit Cōfidite] Cōfidētia ei est amplitudo anī in spe piculū euadēdi. Jo. xvj. Cōfidite q; ego vici mūdū. cui' pūsurā fecit tēpestas exorta. ij. Cor. j. Ut nō sim' confidentes in nobis: sed in deo: q̄ de tant; pericul' eripuit nos in quē spam': q̄n ⁊ adhuc eripiet adiuuātib; vob i orōne p nob. q; [ego sū] Dec enim est cā cōfidentie: q̄ ipe est Qui vere est. q̄a Oēm seculi motū sua comprimit ⁊ mutabilitate. et Oē q̄d apper ⁊ non vere est (eo q̄ mutabile est) sua certificat vritate ⁊ illūinatiōe. j. Ti. vj. Qui sol' hz ⁊ immortalitatē: et lucē hīt ⁊ inaccessibilē. Exo. iij. Ego sū q̄ sum [nolite timere] in piculis vl' phātasijs apparētib; q; pñtia mea vob erit cā salut;. Ps. xc. Nō timebis a timore noct. a negocio pābulāte in tenebris [Et ascēdit ad il, in na.] vt liberet a piculo tēpestat;: sic certificauerat ꝯ phātasma [⁊ cessauit vēt'] tētatōis q̄ fuit cā turbatōis. Mat. viij. Imperauit vēt; ⁊ mari: ⁊ facta ē trā q̄llitas magna.

Et plus magis ĩtra se stupebãt
Nõ enĩ intellexerũt de panibus.
Erat enĩ coꝛ eoꝛũ occecatũ. Et cũ
transfretassent venerũt in terram
genesareth:et applicuerũt.

Scõm est:diuisum ꝗ pcedẽs totũ. Vbi oñdit Necessitas miracli qõ inducit: vt plene intelligat potẽtia multiplicatõis panũ. Dicit igit [q plꝰ stupebãt] de ꝗ sup mare ambulabat [z magis plꝰ] qꝛ ad imperiũ eiꝰ ventꝰ cessabat. Eccli. xliij. In ꝓmone eiꝰ siluit vẽtus: cogitatõe sua placabit abyssum. z plãtauit illũ dñs Jesus. [Non enim intellexerũt de panib.] hoc est: de potestate sua demõstrata ĩ panũ multiplicatõne. Et iõ necessariũ fuit adiũgere ꝗ miraculũ: Jn q̃ non tm ĩ terrestrib: sz z in Aĕs z Aere: potẽs esse cogĩ scerẽt. Prouer. xx. Aperi ocꝰ tuos z saturare panib. [Erat enĩ] adhuc [coꝛ eoꝛ occecatũ] ne dñm ĩ oipotẽtia sue deitatis agnoscerẽt. Lu. xxiiij. Oculi coꝛ tenebãt ne eũ agnoscerẽt. Matth. xvj. Adhuc z vos sine intellectu estis. [Et cũ transfretassent] a piculo liberati [puenerũt in terrã genesareth] ad aliã ripã stagni ꝗ sus bethsaidã z capharnaũ [z applicuerũt] ibi salutẽ oĩb offerentes: quã secũ adduxerãt. Et ꝗ est qõ seqr.

Cũq̃z egressi essent ꝗ naui cõtinuo cognouerũt eũ: z pcurrentes vniuersam regionẽ illã ceperũt ingrabatis eos qui se male habebãt circũferre: vbi audiebãt eum esse. Et quocũq̃z introibat in vicos vl in villas aut ciuitates: in plateis ponebãt infirmos: z depcabantur eũ vt vel fimbriã vestimẽti eiꝰ tãgerent. z quotquot tãgebãt eum: salui fiebant.

Tangit enĩ hic Diffamate potestatis vtilitatẽ Jn dñi cognitõe. Jn populoꝛ ad ipm acceleratione. Jn lãguentiũ cõgregatõe. Jn vniuersali oĩm sanatiõe. Jn fidei pfectõe. Jn hoc q etiã salutem ex fimbriis eius sibi puenire credebãt Et hoc est q dicit [Cũq̃z egressi essent de naui] saluati a piculo [cõtinuo cognouerũt eũ] incole regionis illiꝰ: q sine nauis ãminiculo venerat Sic ꝗ Joã. vj. Et in ꝗ etiã miracꝰ cognouerũt eũ ĩ potẽtia diuina [z iõo] [pcurrẽtes] accelerãdo. Prouer. vj. Discurre: festina suscita amicũ tuũ. [vniuersam regionẽ illã] q adiacet stagno [ceperũt in grabatis] hoc ẽ: capitalib lectis [illos qui male se habebãt] infirmitate corpis laborãtes [circũferre] ad locũ vbi audiebant eũ esse. qꝛ sicut dicit Lu. vj. Virtꝰ ꝗ illo exibat: z sanabat oẽs. Esa. lxvj. Adducẽt oẽs fratres vestros donũ dño in equis z in quadrigis. z in lectiĉis z ĩ mulis z in carrucis ad montẽ sanctũ meũ. hoc est: ad eminentiã mee salutis Jesu saluatoꝛe meo. [Et quocũq̃z introibat in vicos.] hoc est: in rura [z in villas] maioꝛes [aut ciuitates] vbi ciuitas querebãt [in plateis ponebant infirmos] vt ex publico aspectu ifirmoꝛ misericoꝛdia motus sanaret eos verbo z volũtate: quia hoc ad sanitatem sufficiebat. Ps. cxiij. Omnia quecunq̃z voluit dñs fecit in celo z in terra. Act. v. Simile legitur de Petro. Jn plateis ponebant infirmi in lectulis: vt veniente Petro saltem vmbra illiꝰ obumbraret quenq̃z illoꝛ: z liberarent ab infirmitatibus suis [Et depcabant eum] fide plena [vt vel] hoc est saltem [fimbriã vestimenti eiꝰ tãgerent] Mat. ix. Dicebat enĩ: si tetigero fimbriã vestimenti eius salua ero [Et quotquot tãgebant eum] plus tactu fidei q̃z corpis [salui fiebant] Zach. viij. Appbendent decem viri ex oĩbus gentibus fimbriaz vnius viri iudei: dicentes Ibimus vobiscum. Audiuimꝰ enĩ q dñs vobiscũ est. Unicꝰ ille vir Judeus glorificans deũ est dñs Jesus christus saluans omnes: cum quo deꝰ singulariter est p vnionẽ. Et iõ vocat nomẽ eiꝰ emanuel. hoc est nobiscum deus Esa. vij. Et ꝗ est

Capitulum.VII.

Et conueniunt ad eum pharisei et quidã de scribis venientes ab hierosolymis. Et cum vidissent quosdam ex discipulis eius cõmunibꝰ manibus id est non lotis manducare panes vitupauerunt

Hic incipit pars illa Que est: de Fama dignitatis regalis in legum positarum positione: z Jniustarum legum positaꝝ euacuatiõe. Hoc enĩ facere competit leoni de tribu Juda: sicut in ante habitis dictũ est. Diuiditur aũt hec pars in Tres particulas. Jn quarũ Prima Traditiones stulte et turpes euacuant. Jn Secũda Leges iuste omnibus pmulgantur: Jbi [Et aduocãs iterꝝ turbas dicebat illis: audite z itelligite] Jn Tertia ꝗ Legum suarum ponit interpretationem: Jbi [Et cũ introisset in domum a turba.] Adhuc autez prioꝛ istarum habet Quattuoꝛ particulas. Jn quaruz Prima tangit Introductionis istius partis occasio. Jn Secunda Humanarũ obseruationũ apd Judeos obseruatio. Jn Tertia Quare hos discipuli christi non seruent interrogatio. Jn Quarta autem Per responsum christi obseruationũ huiusmodi ostenditur euacuatio. Et hec per ordinez in littera continentur. Jn Prima harũ particularũ continent Tria. Scilz. Per quos facta est discipuloꝛ christi reprehensio. et De quo facta est. et Qualiter Dicit igit [Et cõueniũt ad eum] hoc est: ad chm mala cõuẽtõe. Ps. ij. Principes cõuenerunt in vnum aduersus dñm: et aduersus

A

chm eius [pharisei] q de obseruantia legis sue gliabant. Lu. xviij. Phariseus stans hec apud se orabat. Gras ago tibi dñe qꝛ nõ sum sicẽ ceteri hominũ zc. Jeiuno bis in sabbato: decimas do oĩmque possideo [et q̃dã de scribis] q de falsi noĩs scientia gliabant. j. Coꝛ. viij. Scia inflat: charitas vꝰ edificat [venientes a hierosolymis] Ubi fuit locꝰ Religionis: et Sapie: Legis: et Autoꝛitatis. Esa. ij. De sion exibit lex: et vbũ dñi de Hierusalem. Et ideo isti maioꝛa aliis psumpserunt: z forte ad explorandũ z obseruandũ chm missi fuerant. Deũ. xviiij. Per salutẽ Pharaonis exploratores estis: ad cõsiderandũ imunita terre venistis [Et cum vidissent] Tangit De q̃ reprehẽdebãt Quia [cũ] obseruãdo: oculo nequã [vidissent] Mat. xx. Jn oculus tuꝰ nequã est: qꝛ ego bonus sũ [q̃sdã] simplices Non oẽs [ex discipul eiꝰ] sez dñi Jesu [cõibus manib hoc ẽ nõ lotis] manib. qꝛ Judei: cõia gentilib opa vl escas: imũda reputabãt [mãducare panẽ] qꝛ q̃ tuis nihil inq̃namenti manib adhereret: cũ cões reputabãt nisi lauarent: qd supstuũ fuit z supstitiosũ. Reputabant enĩ q cõtactꝰ aliĉs imũdicia manib impsisset. Et hoc exponẽdo subinfert euangelista [cõmunib. i. ñ lotz manib mãducare panẽ] qꝛ nõ nisi ad exterioꝛa respiciebãt. Et hoc supstitiosum est: respicere exterioꝛa: interioꝛib neglectz. Job. ix Si lotꝰ fuero velut aq̃s niuis: z fulserint mũdissime manꝰ mee: tũ sordib intinges me: z abominabunt me vestimenta mea. Hoc est: q̃ntũcũq̃z lotꝰ fuero extra: tũ intꝰ sordidꝰ existẽs: a te reputaboꝛ imũdus. z vestes extra mũdate: interioꝛẽ imũdiciã detestant [vitupauerũt] Interioꝛa nõ hãtes reprehẽdere: ad exterioꝛa se cõtulerũt. Uñ ꝗ de talib Apls Rho. x. Ignorantes iusticiã dei z suã q̃rẽtes statuere: iusticie dei nõ sunt subiecti.

Pharisei enĩ z omẽes iudei nisi crebro lauent manus non manducant tenentes traditionẽ senioꝛũ: et a foro nisi baptizent non comedunt: et alia multa sunt que tradita sũt illis seruare: baptismata calicum z vꝛceoꝛ z eramentoꝛ z electoꝛũ. Et interrogabant eũ pharisei et scribe. Quare discipuli tui ñ ambulãt iuxta traditionẽ senioꝛ: sed cõmunibus manibus manducant panem.

al's venientes

lectoꝛ

[Pharisei enĩ] [pcipue] [et oẽs iudei] a pharisei instructi. Tangit enĩ ꝗ Obseruatões supstitiosas Judeoꝛ. Dicit aũt Tria. Scz. Obseruationes in lotura manuũ: et Obseruatiões in lotura corporum: et Obseruationes in lotura vasoꝛũm. Dicit igitur [Nisi crebro lauent manus] [suas: q̃s putant ex tactu diuersoꝛ cõtrahere imũdicias] [non mãducãt]. Ps. xxv. Lauabo inter innocẽtes manꝰ meas: et circũdabo altare tuũ dñe. Hoc enĩ de lotura corpali intelligebãt [tenẽtes] in hoc [traditiones] hoc est institutiones traditas [senioꝛ] [pharisoꝛ z iudeoꝛ: q carnaliter legẽ intelligentes ista tradiderãt seruanda [et a foro] venientes. in q̃ cũ diuersis negociati fuerant: q̃ aliq̃s imũdos reputabant vl timebãt [nisi baptizent] hoc est lauent prius [non comedunt] qꝛ se imundicias cõtraxisse reputabant. Esa. j. Lauami mũdi estote. Hoc enĩ de coꝛporali mũdicia intelligebant: Nõ attẽdẽtes qõ sequit: auferte malũ cogitationũ vĩaꝝ ab oculꝰ meis. Esa. lij. Mundamini q ferꝛ vasa dñi [et alia multa sunt] de coꝛpalib mũdicijs z imũdicijs [q̃ tradita sunt illis] a supioꝛib suis [seruare] q carnaliter legez intelligebãt [baptismata] hoc est loture [calicũ] vasoꝛ ad bibendũ [et vꝛceoꝛ] vasoꝛ ad liq̃res diuersos retinẽdũ [z eramentoꝛ] vasoꝛ ereoꝛ ad diuersos vsus deputatoꝛ [et lectoꝛ] in q̃b q̃escebant q ex diuersis causis imũdi reputabant. Heb. ix. Nõ pñt iuxta ꝓsciam pfectum facere seruiẽtez: solũmõ in cĉis et potib z varijs baptismatib z iusticijs carnis vsq̃z ad tps coꝛrectiõis impositz [Et interrogabãt eũ pharisei] a facto discipuloꝛum occasionem accipientes: dicẽtes p modũ accusatõis [Quare discipuli tui] qui tibi obediunt: z ita peccatum eoꝛum in tuã redũdat culpã [non ambulant] in cõuersatione sua [iuxta traditiones] carnales [senioꝛum] qui pfecti in lege sunt reputati. Et hoc conquerit dominus Esaie. xxix. Timuerũt me mandato hoim z doctrinis: ideo ecce ego addam: vt ammiratione faciam populo huic miraculo grandi et stupẽdo. Peribit enĩ sapientia a sapientib us: et intellectus prudentiũ eius absconderur [sed cõmunibus manibus] hoc est nõ lotis manibus [manducant panem] quod illicitum est quantũcunq̃z pulcre sint manꝰ. Et dominus q̃dem non reprehendit mundiciam coꝛporalem. sed hoc reprehendit q relicta mundicia interioꝛi tm exterioꝛem mũdiciam sufficere putabãt Adhuc aũt quia mãdatis dei grauioꝛib omissis exterioꝛi mudicie studebant: z paruas suas traditiones firmius q̃z dei mandata obseruari faciebãt Matth. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei hypocrite qui mundatis quod deforis est calicis z parapsidis: intus autez pleni estis rapina z immundicia. Pharisee cece munda prius quod intꝰ est: vt fiat id quod deforis est mundum.

Et ille respondẽs dixit eis. Bñ pphetauit Esaias de vobis hypocritis: sicut scriptũ est. Hoc populus hic labijs me honoꝛat: coꝛ autẽ eorum lõge est a me Jn vanũ aũt me colũt docẽtes doctrinas z pcepta hominũ. Uel relinquẽtes mandatũ dei tenetis traditões hominũ. baptismata vꝛceoꝛũ z calicũ: z a

lia silia his facitis multa.

Ponit hic taliũ obseruationũ irritatio. Dicãt Duo facit. Primo eni Carnalẽ intellectũ p Esaie auctoritatẽ redarguit. Secũdo Per cõparatões mandatorũ dei: ad suas traditões: eos irritare legẽ dei ostendit. In Primo Tria facit. Sc̃z Redarguit. Auctoritatẽ p quaz redarguit inducit. et Auctoritatẽ exponit. Redarguit cũ dicit [Bñ] qz vere [phetauit de vobis hypocritis] q̃ vos iustos simulatis cũ nõ sitis [Esaias] xxix. [Sicut scriptũ est] in libro Esaie ad memoriaz rei eternã [Popul⁹ hic labijs me honorat] verbo ꝓfitens me. z nõ ope et vitate. Titũ.j. Confitent se nosse deũ: factis autẽ abnegãt. Contra qõ dicit.j. Joan.iiij. Nõ diligam⁹ vbo neqz lingua: sed ope z veritate [coz autẽ eorũ lõge ẽ a me] qz In corde ñ habẽt affectũ ad me Viere.xij. Prope es tu eoꝝ ori. z longe a renib⁹ coꝝ. Contra qõ dicit.j. Reg.xvj. Non ꝓm intuitũ hoim ego iudico. homines eñ vident ea q̃ parẽt: de⁹ autẽ intuetur coz. [Invanũ aũt colũt me] exteriori obseruãtia. qz ego illã neglecta interiori mũdicia nec respicio nec remuneratõez exhibeo. Esa.j. Cum extẽderitis manus vras: z multiplicaueritis orationẽ: nõ exaudiaz. manus eni vestre sanguie plene sunt. Sicut eni Cain extra obtulit: qz intus iniustus fuit. z ideo deus ad Cain z ad mũera ei⁹ nõ respexit. Geñ.iiij. [docentes doctrinã hoim] p traditiones carnaliũ mũdiciaꝝ exterioꝝ [z p̃cepta hoim] districte seruãtes. Sicut z tempore isto seruant valde statuta hoim in prãte ꝓfitiꝝ toꝝ. z puniunt (alꝭ: pmunt) transgressoꝛes corũ. Esa.x. Ue q̃ condũt leges iniquas: z scribẽtes iniquitatẽ scripserũt: vt opprimerẽt in iudicio pauperes z vim facerẽt cause humiliũ populi mei [tenentes traditiões hominũ et derelinquẽtes mandata dei] Matth.xxiij. Irritũ fecistis mandatũ dei, pter vestras traditões. Littera autẽm Esaie in eodem sensu est sub alijs vbis. Sic enim legit Esa.xxix. Eo q̃ appropinquat populus iste ore suo: et labijs suis glificat me: coz autẽ ei⁹ lõge est a me. z timuerunt me mãdato hoim et docẽnis [baptismata vrceozũ] Dic interpret in q̃ sũt iste doctrine hoim. Quia [facitis baptismata vrceozũ z calicũ] tanq̃z in b ꝓsistat vis leg̃ [z alia silia his] i exterioribꝫ loquris. Propter qõ dr Esaie.xlvj. Redite redite ꝓuaricatores ad coz Exhiora ei illa a lege z a pribꝫ p̃cepta: idicãt q̃d in interioribꝫ facere debeat. Mat.xij. Lu.xj. Im mũd⁹ spũs q̃ p datõez leg̃ a Judeis esse dicit: in domũ vñ exiuit reuertit: qñ exhiori mũdicie vacant: interiori neglecta. z septem alios se nequioꝝ secum reduxit.

Et dicebat illis. Bene irritũ fecistis preceptũ dei: vt traditionez vestrã seruetis. Moyses enim dixit. Honora patrẽ tuũ et matrem tuã. et q̃ maledixerit patri vl̃ matri: morte moriat. Vos autẽ dicitis Si dixerit hõ patri aut matri corban: quod est donũ qõcũq̃z ex me tibi pderit et vltra nõ dimittitis eum q̃cquam facere patri suo aut matri: rescindentes ꝟbuz dei per traditionẽ vestrã quã tradidistis. Et silia hmõi multa facitis.

[Et dicebat illis] ostendẽs q̃liter magnam de minimis: et paruã vel nullã de maxis curã habebant. Dicit aũt Quattuor. Primo eñ Ostẽdit Generalr q̃ irritũ faciũt dei mãdatũ. Secõo: ostẽdit In q̃ potissime hoc faciũt. Tertio: oñdit Qualiter. Quarto aũt Cõcludit q̃ in alijs multis faciunt similiter Dicit igit [Bene] hoc est: veracit sine excusatõe [irritũ facitis p̃ceptũ dei] Qõ deus z In Natura homis: et In Tabula Exo.xx. descripsit [vt seruetis] hoc est vt seruari faciat [vestrã traditionẽ] quã ad auaricia vestrã faciendã tradidistis. Lu.xj. Stulti: nonne q̃ fecit qõ deforis est: fecit z qõ intus est? Verũtã qõ superest date elemosynã: et ecce omnia munda sunt vobis Actũ dicat. Si aliq̃d adbesit vobis macule: non p lotura manuũ: sed p elemosynã purgat. Et idẽ intendit ꝟ ꝓbare [Moyses eñ] ex ꝟbo dñi [dixit] Et ostendit ꝟ in q̃ potissime irritũ dei mandatũ fecerũt [Honora pa. tuũ z ma. t.] Exo.xx. Qui honor maxime cõsistit in tpaliũ aministratiõe. quia Crescẽte vtute lucrandi z pudendi in filijs: decrescit eadẽ virt⁹ in parentib⁹. et ideo filij parentũ vicẽ tenent in senecture supplere.j. Ti.v. Discat domuz suã regere z mutuã vicẽ reddere parẽtib⁹. Hoc eñ acceptũ est coram deo [et q̃ maledixerit] Exo.xxj. et Leui. xx. [patri vel matri] pot⁹ maledictiõe operis q̃z ꝟbi. Hoc est: qñ necessaria subtrahunt: tunc eñ maledictiõi exponunt [morte moriat] Dignũ eñ est q̃ sue vite p̃ncipia z causas maledicit: auferat ab ipso vita q̃z ab eis auferatur. Prouer.xxx. Oculũ q̃ subsamnat patrẽ z q̃ despicit partum matrẽ sue: effodiãt illũ coruꝭ de torrentib⁹: et comedãt eũ filij aqle. Et hec sũt p̃cepta diuia [Vos aũt dicitis] in traditõib⁹ vñs id: p qõ p̃ceptũ diuinũ euacuat [Si dixerit hõ patri z ma.] a se necessaria petentib⁹ ad vite sustẽtationẽ: quã alꝭ bẽ nõ pñt [corban] Corban fuit theca in quã reponebant vota z oblatiões ad sacerdotes pinentes. Et ponit ꝟ p metonomiã: cõtinẽs p ptẽto Ut sit sensus Qñ filij⁹ dicat parẽtib⁹ nẽcaria petentib⁹ [corban] hoc ẽ: Hoc qõ habeo: est deuotũ sacerdotib⁹: et pinet ad corban in q̃ reponunt sacerdotũ vota. et ideo sacratũ est: et nõ licet ad vsus vzos hoc resumere. Et i b sensu subdit Euãgelista expositionẽ dicẽs: hoc est dictu Qõ dixi [corban hoc est] dicere [donũ] sacerdotib⁹ deuotũ [quodcũq̃z] est [ex me] hoc est: ex mea voluntate sacratũ [tibi pderit] hoc ẽ. repetẽs [tibi ne pderit:] hoc est, pdesse poterit. Q. d. Non pderit. Qz Prouer.xx. dr. Ruina est homis deuotare sctis: z post vota retractare. Et ideo si retractarẽ votũ: esset ruina: et mihi z tibi. Et hoc est verum: qñ votum sic

de supfluo p̃ter qõ: adhue habẽt vnde pauperes parentes sustentari possunt. De necessario eñ ad sustentationẽ parentũ pauperũ: et alꝭ non habentũ: non debet fieri vorũ. Hoc aũt Sacerdotes nõ attendẽrũt: sed populũ angariauerũt: vt de necessario ad, priam et parentũ sustentationẽ: vota facerent in corbanã. Sil'e aliq̃ faciũt nñ tpis Religiosi z Sacerdotes qui sibi vicrũ pauperꝭ offerri faciunt z cogũt: Dicentes Has bonas esse consuetudies: z seruãdas. Mich.iij. Hec dr dñs super pphetas q̃ seducunt pl'um meũ: qui mordent dentibus: et pdicant pacẽ: et si quis non dederit in ore eoꝝ q̃piam sanctificant sup eum plium. Esa.j. Principes tui infideles socij furũ: Oes diligũt munera: sequunt retributiones. Ecci.xxxiij. Qui offert sacrificiũ ex substantia pauperũ: quasi q̃ vicinat filium in cõspectu patris sui. Panis egentiũ vita pauperũ est: qui defraudat illũ: hõ sanguinis est. Qui aufert in sudore panez q̃si qui occidit primũ. Hoc est qõ conq̃ritur de sacerdotib⁹ de⁹ Malach.ij. O quistis lachrymis altare meũ. Qz cum pauperes cogunt ad offerendum de necessario sup altare: fundũt lachrymas ꝓtra sacerdotes. Hoc etiã est cõtra decretũ aplicũ.ij. Coꝝ.viij. Nõ eñ vt alijs sit remissio: vobis aũt tribulatio. Remissio aũt in talibus et consolatio fit sacerdotib⁹. Alijs aũt fit tribulatio pauptatis. Unde Ante parũ dr Apl'us. Nõ ex tristicia et ex necessitate Supplicat elemosyna vel oblatio. Ex omib⁹ his patet Qñ de necessario sibi vel parentib⁹ non debet fieri votum. Et Qñ Sacerdotes peccant cõtra veritatem euangelicã: si de talib⁹ vota fieri p̃cipiant: vel cogant: vel etiã recipiant oblationes. Et de talib⁹ dicit [et vltra] post q̃z sua vouit i corban [non dimittitis] de facultatib⁹ sic i corban sacrat [eũ] filiũ [quicq̃z] boni ad vite sustentationẽ pinentes [facere patri suo aut matri] sue indigentib⁹: et aliter vite sustentationẽ nõ habẽtib⁹. Et sic [rescindẽtes] ab effectu estis [verbũ dei] qõ sub p̃cepto Leg̃ Nature z Scripte posuit [p traditionẽ vestrã] deo z nature ꝓtrariã [quã tradidis.] ad auaricia vestrã sacianda.j. Tim.vj. Radix omniũ malorꝝ est cupiditas. Et ideo tales Leges z Decretales z Statuta q̃ sunt ad exhaurienda bursas nihil aliud vtilitatis habentes: vocat Esa.x. iniq̃s dicẽs. Ue q̃ condũt leges iniq̃z: z scribentes iniustitias scp̃serũt vt oppimerẽt in iudicio pauperes: et vim facerẽt cause hũiliũ pl'i mei vt eẽnt vidue prede eoꝝ: z pupillos diripent. De Religiosis aũt hoc idem facientib⁹ dr Mat.xxiij. Comeditis domos viduaꝝ in orõne longa orantes: pẽ hoc amplius accipitis iudiciũ. Ezech.xiij. Violabũt me ad populũ meũ pter pugillum hordei et fragmẽ panis. Sicq̃ ostensum est quomõ contra pietatẽ sunt traditiões illorꝝ: et ideo in irritum reuocande.

Et aduocans iterum turbas dicebat illis. Audite me oñes z intelligite. Nihil est extra hoiem introiens in eũ qõ possit eum coinq̃nare: sed que de homie pcedũt illa sunt que cõmunicant hominez Siq̃s habz aures audiẽdi audiat

[Et aduocans iterꝝ turbas] Glo. Confutat supbis: humiles aduocat z docet [Dicebat illis] suas equissimas leges pmulgans. Et facit Tria. Artẽros reddit: Veritatẽ ponit: Intellectũ ex spũ accipiendũ fore p̃dicit. Dicit igit [Audite oes] quia res est quã oibus pfuadet natural' ratio [et intelligite] attente ne erretis. qz Nihil est ita verũ: q̃n malus intellectus in eo possit accipi. Dañ.x. Intellectu opus est in visione.ij. Tim.ij. Intellige que dico. Dabit ei tibi dñs in oib⁹ intellectũ. Ipe eñ dr [intelligite] idẽ est qõ intus in corde legite. qz Coꝝ vestrũ idem vobis dictabit [Nihil est extra hoiem] ab extra [introiẽs in eũ] vt cib⁹ z pot⁹ [qõ possit eum hoiez [inq̃nare] ad aĩe inq̃nationẽ. Et hec est ꝓsitio veritatis chãiane. Etã obijcit q̃. ij. Machab. vj. Eleazarus potius mortẽ elegit q̃z carnẽ suillã comedere. Dicẽdũ q̃ hoc nõ fecit, pter cibũ: sed, pter p̃cepti legis phibitionẽ. Sicut z Adã nõ ex cibo: sed ex inobedientia inq̃natus est: et nos oes inquinauit

Si aũt obijcit de veneno qõ inq̃nat hoiem. Dicendũ q̃ venenũ non est de naturaliter ingredientib⁹ in hoiem. Sed pot⁹ de corrumpentib⁹ ipm. Verbũ aũt christi de his que naturalit̃ igrediunt intelligit.j. Timot.iij. Oĩs creatura dei bona: et nihil reijciendũ q̃ cum gratiaꝝactione pcipiunt.

Sed adhuc obijcit: qz verbũ christi ad ꝓsitũ facere non videt. Isti eñ causabant q̃ nõ lot⁹ manib⁹ manducarẽt: et chrs instat de cibis. Ad ꝟ dicendũ q̃ christus ostendere voluit q̃ nõ esset vis in exterioribꝫ ĩmundicijs. Et arguit a Maiori. qz si non est vis in cibis in q̃bus magꝭ vis esse videbatur: tunc multo min⁹ vis facieda est in ablutionib⁹ exterioribus [sed que de homie proceduntꝫ] ab interiori radice voluntatis informata: [illa sunt que] vt causa [coinq̃nant hoiem] quia Causa immũdicie spiritualis non potest esse nisi mala voluntas. Matth.xij. Malus homo de malo thesauro cordis sui, pfert malum. Mat. vij. Non potest arbor mala bonos fructꝰ facere.

Siquis] Docet a spiritu intellectũ verũ in dictis esse accipiendũ Dicens [Siquis] hoc est: si aliquis. quia pauci erant tunc tales [habet aures] quibus auditũ et [audiendi] vbrutem ministrat spũsanctus. Ille ci sunt [aures audiendi] ceteri habẽt figurã aurium: et non veras aures Ps.cxiij. Aures habent z non audiẽt. Lu.viij Matth.xiij. Jesus hec dicens clamabat. Qui habet aures audiẽdi audiat [audiat] hoc est audiendo. veritatẽ in dictis percipiat. Rhomañ.x. Fides est ex auditu. auditus autem per vbũ chri.

Et cum introisset in domum a turba: interrogabãt eum discipuli eius parabolam. Et ait illis. Sic et vos imprudẽtes estis? Nõ

als coinq̃nant

intelligitis qꝛ omne extrinsecꝰ in-
troiens in hoiem nõ potest eũ cõi-
al's coinq nare care: quia nõ intrat in coꝛ eiꝰ: sed
in ventrẽ vadit ⁊ in secessum exit
purgans oẽs escas. Bicebat autẽ
coinq nant qm̃ illa que de hoie exeũt illa cõi-
cant hoiez. Ab intus em̃ de coꝛde
hoim cogitatiões male ꝓcedunt:
adulteria: fornicatões: homicidia:
furta: auaricie: neqtie: dolus: ĩpu-
dicicie: oculꝰ malus: blasphemia:
supbia. stulticia. Oia mala hec ab
coinq nãt intus ꝓcedunt: et cõicant hoiem.

Tangit dictoꝛ interpꝛtatio. Et dicit Tria. In-
terrogationẽ discipuloꝛ. Increpationẽ nõ intelli-
F gentiũ. et Interpꝛtationẽ dictoꝛũ tam in Cõi q̃ in
Singulari. Dicit igit [Et cum introisset in
domũ] seq̃tꝛaꝰ ab insidiatoꝛibꝰ: q̃ digni ñ erãt
ad audiendã vꝛitatem. Beñ. xxx. Justũ est vt aliq̃ñ
domui mee ꝓuideã [interrogabãt eũ discipu-
li] q̃ veritatẽ sermonis p̃ ceteꝛ intelligere studue-
runt: et videbant q̃ multa de cibis videbanꝫ lege
phibita: et sic esse imũda: sicut patet Leui. xi. p toꝛ
tũ. Et hec fuit causa q̃rẽ reputabant apꝰ se q̃ dñs
illa dixerit parabolice: et ꝓt ideo q̃ (al's q̃ idõ) [in-
terrogabãt eũ discipuli pabolã] Mat. xiij.
Edissere nobis pabolã istã] Et ait illis] incre-
pando q̃ post tot doctrinas spũaliũ ab ipo audi-
tas: sermonẽ tãaptũ ⁊ rõnabilẽ: pabolã esse repu-
tauerũt: dicẽs [Sic et vos] q̃s spũaliter docui
[imꝓudentes estꝭ] nõ discernẽtes (al's intelli
gẽtes) q̃d pabolice: et q̃d ꝓm expꝛssam dictũ sit vꝛi-
tatem. Heb. v. Cum deberetis mgri esse, ꝓter tpꝰ
rursus indigeꝭ vt doceamini q̃ sunt elementa ser-
monis iustitie. Mat. xv. Adhuc ⁊ vos sine intelle
ctu estꝭ [Nõ] hoc est Nõne [intelligitis] qꝛ de
facili id itelligere poteꝭ: qꝛ hoc dictat rõ naturaꝫ
[qꝛ oẽ extrinsecus introiens] sicut esculentũ
et poculentũ [in hominẽ] nature est cõueniẽs: et
in naturã coꝛpꝰ cõuertibile. Et iõ [nõ põt eum
cõicare (al's coinq̃nare) hoc est imũdare. Siẽ
nec ipsa natura sui coꝛpꝰ eũ imũdat. qꝛ aliꝫ sp essꝭ
et maneꝛeꝛ imũdus: ⁊ nunq̃ possꝭ mũdari. Et cã
q̃ non imũdat eũ: est [qꝛ nõ intrat in coꝛ eiꝰ]
hoc est in aiam. que causa est oĩs immũdicie spũ-
alis [sed in ventrẽ] hoc est in locum digestiõis
[et] digestũ ibi [in secessum exit] Et ponit se-
cessum in neutro genere Et ideo subdit [purgãs
oẽs escas] qꝛ secessuꝫ emittit impuꝫ: p q̃ id q̃ d
est puꝫ in esca purgat. Et hoc aũt q̃ ꝓt q̃ seceꝭ-
sum purgat omnes escas: Quidã dixerunt q̃ oĩs
esca emittit: et nihil de esca incoꝛpꝰat: sed coꝛpꝰ au-
geꝭ ⁊ nutritꝭ p multiplicationẽ sui in seipso. sicut di
cunt dñm multiplicasse q̃nq̃ panes. Etsi hoc est ve
rum: tunc miraculosum est totũ nature opꝰ. Ad-
huc aũt caloꝛ digestiuus ꝓternecessarius est. qꝛ ni-
hil de cibo incoꝛpꝰat. Etsi dicat q̃a (al's q̃) humoꝛ
cibi impedit ne sub a coꝛpꝰ a caloꝛe naturali cõsu-
mat. Hoc nihil est. quia substantia tota est de ve-
ritate hũane nature: et cõsumi ñ põt. Quia si dicat
q̃ cõsumi põt: tunc deꝭ q̃ cõsumat: et nihil debet
seq̃ impossibile. Si q̃ hoc deꝭ: tũc consumpta non
multiplicat in seipsa. Et hoc est cõtra positionem
et ꝓm istos impossibile. q̃ falsum ⁊ impossibile est
ꝓm istos q̃ cõsumi possit (al's nõ possit) Liby q̃ to-
tus superflue sumit ⁊ inutiliter. Adhuc aũt Ad
q̃d diceret dñs: purgans oẽs escas. Qd ci pur-
gatur in escis: ab impuro depurat. et cum totum
emittat: nihil remaneꝛeꝛ purgatũ. Et sic inutiliter
et nõ vere diceꝛeꝛ dñs: purgãs oẽs escas. Ad hoc
dicendũ: q̃ reuera esca transit in coꝛpꝰ substãtiã:
in nature hũane veritatem. Et falsum est q̃ iceremẽ
tũ accipiat p sui in se multiplicationem. Et est hec
quoꝛundã trufatoꝛ falsa positio. Et hoc q̃ dicit
[purgans oẽs escas] vere intelligendũ est: q̃
oẽs purgat ꝓm speciẽ escaꝫ: ⁊ nullã dimittit ñ pur
gatã. Sed nõ purgat oẽs ꝓm materiã. qꝛ aliq̃d d
materia cibi efficit puꝫ. qd̃ manet. Unde sicut ꝓbat
in Prio de Generatõe ⁊ Coꝛruptõe q̃ totũ nutri
tur ꝓm spẽs: ⁊ nõ nutritꝭ totũ ꝓm materiã: Ita eõ-
uerso dicẽdũ est q̃ oẽs ⁊ tote esce p digestionẽ purg
ant ꝓm speciem. Et non oẽs vl tote purgant ꝓm
materiã. Et sic omnes esce purgant ⁊ emittunt ꝓm
speciem. et nõ oẽs vl tote ꝓm materiã. Et hic est in-
tellectus verꝰ huius sermonis. Alibi aũt diximus
hunc sensum in aliꝫ Euangelistaꝫ expositiõibꝰ.
Sed ꝓ hac ratio pspecta ⁊ naturaliter est assigꝫta [Di
cebat aũt] reliquã partẽ sermõis explanãs [qm̃
q̃ de homine exeũt] et ab homĩe causant ⁊ pꝛ
cipiant [illa] ex malicia radicis q̃ nõ est nisi mala
volũtas [coinq̃nãt] immunda peꝛi macula hoiem
[Ab intus em̃ de coꝛde hoim] q̃d̃ sine gꝛa sp
pꝛauũ est. Hiere. xvij. Pꝛauũ est coꝛ hoꝰ ⁊ iscru-
tabile [ꝓcedunt cogitatiões male] sicut ma-
licie ꝓncipia. Mat. xv. Ut q̃d mala cogitat] in coꝛ
dibus vestris. Esa. j. Auferte malũ cogitationum
vꝛaꝫ ab oculis meis [adulteria] q̃ sũt in nocu-
mentũ pꝛximi: unq̃ tũ ex cõiuge iuuat ad sustenta-
tionẽ ⁊ multiplicationẽ speciei. Exo. xx. Nõ mechaꝫ
beris [fornicatiões] q̃ sunt ꝓm libidinẽ coꝛꝛũ-
pentẽ ⁊ rõnem ⁊ sensualitatẽ. Sicut q̃ñ ex ratione
consentit in cõcupiam soluti concubitus. Et ideo
vt ꝓt Aristo. Fornicatoꝛ peioꝛ est Incõtinente. q̃a
Incõtinens detestat passionẽ ꝓcupie, sed violẽtia
tentationis vincit ⁊ trahit ad eam. Fornicatoꝛ aũ
eligit delectari (al's ⁊ delectat) in ꝓcupia. Apoca. ij
Ecce ego mittã mulierẽ Jezabel in lectũ: ⁊ q̃ forni
cant cum ea: in amaritudine maxima erunt. Dicit
aũt fornicatio pstitutio q̃ primo facta est sub foꝛ
nicibꝰ. hoc est: arcubꝰ triũphalibꝰ: q̃ tyronibꝰ in ti
tulũ sue strenuitatꝭ edificabant. ad q̃s spectãdos:
qꝛ freq̃nter cõuenerũt iuuenes: mlieres libidine
sola ducẽ ibi se pstituerũt: vt multos cocũres se-
cũ inuenirent [homicidia] siue volũtaria siue q̃
consilio ꝓcurant: siue q̃ fiunt p effectuꝫ. Exodi. xx.
Non occides [furta] que fiunt in illicita contre
ctatione rei aliene inuito dño. Et ꝓcipue in furno:
hoc est in nigro siue in tenebris: q̃ñ nesciꝭ ille cui

5

subtrahit. Exodi. xx. Non furaberis [auaricie]
que fiũt in illicita cupiditate rei aliene. Exodi. xx.
Nõ ꝓcupisces domũ pꝛximi tui. Eccli. x. Auaro ni
hil est scelestꝰ. Nic enĩ animaꝫ suã venalẽ habet.
⁊ in vita sua ꝓiecit ĩtima sua [Nequicie] he sũt
coꝛdis malicie: q̃ñ tãmagna mala machinat: q̃ vi
res suas excedũt: ita q̃ ea pficere nequit. Esa. xvj.
Supbia eiꝰ ⁊ arrogãtia eiꝰ piꝰ q̃ fortitudo illiꝰ.
[Dolus] est fraus q̃ malũ q̃d intẽdit fiãtiõe nõ
nocẽdi opit. Unde Augꝰ. Dolꝰ est occulta malicia
blãdis verbis adornata. Esa. xxxij. Fraudulẽti va
sa pessima sunt. Ipe enĩ cogitatiões ꝓcinnabit ad
pdendos mites cũ loquereꝭ pauꝰ iudiciũ [Im-
pudicicia] Aug. Impudicicia ẽ immũdicia coꝛ
dis ad libidinẽ incõtinẽtie pꝛincens. Siẽ Tactus
impudici ⁊ impudica oscula: ⁊ amplexꝰ. ⁊ nutus
oculoꝫ mereꝛtricij ⁊ hmõi. Augꝰ. Impudicꝰ ocu-
lus impudici coꝛdis est nũciꝰ. Pudicicia enĩ ẽ pu
doꝛ ꝓginal q̃ signa venereoꝫ nõ admittit. Thre-
noꝫ. v. Adolescẽtibꝰ impudice abusi sunt [Oc-
lus malus] hoc est: inuidia: q̃ intus videt bonũ
pꝛximi: et vulneraꝫ ex ipo ad coꝛdis tristiciã ⁊ deie
ctionẽ. Eccli. xiiij. Nequã est oculꝰ inuidi: ⁊ aduer
D tẽs factẽ: ⁊ despiciẽs animã suã [Blasphemie]
impositio falsi crimis in deũ: dũ vel deo attribuit
q̃d nõ ꝓuẽit: vel auferit ab eo q̃d ꝓuẽit. Leui. xxiiij
Educ blasphemũ extra castra. ⁊ lapident eũ omnis
populꝰ. Matth. xij Spũs blasphemie nõ remit-
ꝛet: neq̃ in hoc seculo neq̃ in futuro [Supbia]
que est ꝓprie excellẽtie siue dignitatis improba de
lectatio. Tobie. iiij. Supbiã in tuo aio nũq̃ do-
minari ꝓmittꝛe. qꝛ in (al's ab) ipa sumpsit initium
oĩs pditio [Stulticia] hoc est: stolidicicia (al'as
stoliditas) q̃ñ hõ est isipiẽs. Et talis est: vt ꝓt Pto
lomeus qui suij ꝓpius ignoꝛat quantitatẽ. Apoc. ij.
Putas te aliq̃d esse cũ nihil sis. Gal. vj. Siq̃s ex
istimat se aliq̃d esse cũ nihil sit: ipe se seducit. Apo
cal. iij. Dicis qꝛ diues sum ⁊ nullius egeo. ⁊ neſc
qꝛ miser es ⁊ miserabilis ⁊ cecꝰ ⁊ nudꝰ ⁊ pauper
Et subdit generaliter [Oia hec mala ab int⁹]
s coꝛrupta volũtate [ꝓcedunt] ad extra [⁊ cõi-
cant] hoc est: coinq̃nãt [hominẽ] Exteriora au
tem creature dei sunt. ⁊ neminẽ ꝓm seipa coinqui
nant. Beñ. j. Uidit deꝰ cũcta que feceꝭat: ⁊ erant
valde bona. Tit. j. Oia mũda mũdis. Coinq̃na-
tis autẽ ⁊ infidelibꝰ nihil est mundũ: sed coinq̃na
te sunt eoꝫ mens ⁊ ꝓsciẽtia. Sic igit terminat ꝓs
de Fama potestatis leonis.

Et inde surgens abijt in fines
Tyri et sidonis. et ingressus do-
mum neminẽ voluit scire: ⁊ nõ po
tuit latere. A Mulier enĩ statim vt
audiuit de eo cuius filia habebat
spiritũ immũdũ intrauit ⁊ pcidit
ad pedes eiꝰ. Erat enĩ mlier gẽtil
syrophenissa gñe. Et rogabat eũ
vt demoniũ eijceret de filia eius.

Hic incipit pars illa Jn qua Leo curã sue Fo-
titudinis ostẽdit cõtra id q̃d ẽ in Actuali pcto per J
vexationẽ imꝓbe libidinis: q̃ fit in coꝛdis voluꝛ-
tate per cõsensum statim pficiendus in opere. Et ꝓ
sub typo cure filie syrophenisse. Diuidit aũt hec ꝓs
in Tres partes. In quaꝫ Prima Miraculi hꝰ
describit locus. In Scda describit Duꝰ miracu
li imperationis modꝰ. In Tertia aũt Miraculi
describitur plenus effectus. In Primo dicuntur
Tria. Locus cõis. ⁊ Locus ꝓprius. et Instructio-
nis cautela. Dicit igit [Et inde surgens] vbi
insidias ⁊ obseruatiões inuidoꝫ repꝛesserat tan-
q̃ ab indignis recedẽs [abijt in fines Tyri et
Sidonis] ꝓ est in extremã partẽ Sidonie: in q̃
Tyrus erat. Et illa ꝓs Judee cõiungebat. Mat.
xv. Egressus iesus secessit ĩ ptes Tyri ⁊ Sidonis.

Sed videt cõtra suũ dcm̃ facere. qꝛ Mat. x. dr.
In viam gentiũ ne abieritis. Ad hoc dicendũ q̃
in finib illis Judei ⁊ gentes permixtim habita-
bant: ⁊ ipse ad iudeos declinabat. Adhuc aũt non
declinabat ad mancendũ: sed ad transeundũ. Siẽ
⁊ venit in Sychar ciuitatẽ Samarie. Jo. iiij. [⁊ in-
gressus domũ] cã quietis ex laboꝛe vie. Jo. iiij.
Jesus fatigatus ex itinere sedit sic sup fontẽ [ne-
minẽ voluit scire] Ut nos eruditeꝛ: hũilit nos
ad hominũ laudem occultare. Marci. vj. Uenite
seoꝛsum in desertũ locuꝫ: ⁊ requiescite pusillũ [et
nõ potuit latere] Non ꝓ impotentia ꝓpria: sed
de pꝛecautõe sue laudis. Sicut dr Mat. v. Nõ po
test ciuitas abscondi supꝛa montẽ posita. Et ideo
tãgit cãm quare latere nõ potuit: dicẽs [Mulier
em] Et hec est pars Scda: de Modo ipetratio-
nis miraculi. Et hec Imperatio fuit per mulierẽ.
Et hec cõmendat a Sex. Scs. A Fide. Ab Affectu
nature: A Sui aduentus deuotione: A Cultus
rectitudine: Ab Orationis supplicatione: A Sue
indignitatis humana recognitõe. A Fide: qꝛ [sta-
tim vt audiuit de eo] fide mota est ad ipꝰ. Unde
Matth. xv. O mulier magna est fides tua: fiat tibi
sicut petisti. Mat. viij. Non inueni tantam fi-
dem in israel. Non em̃ tardauit: sed [statim vt au-
diuit] festina cucurrit: Scies. Qꝛ digito dei eꝰ
ceꝛet demoniũ: ⁊ Qꝛ sicin ipam peruenireꝭ dei reꝛ
gnum: regno diaboli expulso. Mat. xij [cuius fi-
lia habebat spiritũ immundũ] Ab Affectu
nature ordinato hic cõmendatur: quia filiam dili-
gens: non diligebat in ea spũ̃ immundũ. Per cõ
trarium eoꝫum: qui non nisi ad spiritum immun-
dum diligunt suos natos Esa. xlix. Si potest mu-
lier obliuisci filium suum vt non miseꝛeatur filio
vteri sui. Spiritus autẽ immundꝰ erat qui ad im
mundicias verando impellebat libidinũ immun
darum Ps. cv. Initiati. hoc est: consecrati sẽ beel-
phegoꝫ: ⁊ comederũt Sacrifici a mortuoꝫ. Beel-
phegoꝫ est idolum rentiginis: quod extenso vere-
tro figurabat. Et ꝓ vexabat ad libidinẽ maacha:
matrem Joas: que (al's q̃) fuit sacerdos in templo
pꝛiapi. Sed ista non ad hoc dilexit filiam: sed po-
tius ad mundiciã. Et ideo ad fontẽ mundicie p fi-
dem festinauit. Eccli. xlij. Super filiã luxuriosam
constitue custodiam: nequando faciat te in opꝛo-
bꝛium venire inimicis [intrauit] Laudat a De-
uotione: p quã appꝛopinquans intrauit ad dñm.

Sicut Luce.vij. Mulier que erat in ciuitate pec/
catrix: vt audiuit q̃ ieſus diſcubuit non iuſſa ve/
nit [et procidit aũ pedes eꝰ] Ecce Laudatur
a Lulto. Creatorẽ z deum eſſe confitẽs per cultuz
qui ſoli deo debetur.j. Lozinth.xiiij. Ladens in fa
ciem ſuaz adorabit deum: pronũcians q̃ vere de/
us in vobis ſit. Pſal.cxxxj. Adorabimus in loco
vbi ſtetcrunt pedes eius. Et tangit Fidei ipſiꝰ cõ/
mendatio cum dicit [Erat enim mulier] Lui⁹
virtus magis eſt cõmendabilis q̃ viri q̃nto min⁹
ad virtutẽ per conſtantiã animi diſponit.ij. Ma
chabeoꝝ.vij. Supra modum mater cõmendabi
lis: z bonoꝝ memoria digna: que feminee cogita/
tioni (al's cõditioni) maſculinum animũ ingerẽs:
propter ſpem quã in deũ habebat [gentilis] Nõ
edocta per ꝓpheras z legem. Rhomanozũ.ij. Iu/
dicabit quod per naturam eſt ꝓcepturũ te qui per
lram z circuncisionẽ preuaricatoz legis es [ſyro
phenissa] hoc eſt de Syro z phenice exorta [ge
nere] Huic autez contrariũ videtur quod dr
Matth.xv. Et ecce mulier chananea a finib illis
egreſſa. Ad ꝗ ſpondet Hilariꝰ Chananei terras
in quibus ſunt incoluerũt. qui remanentes: alijs
gladio conſumptis: aut in loca vicina diſperſi ſũt:
aut in ſeruitutem ſubiecti. z nomen tm̃ ſine patria
circũferũt. Ex illa ergo diſperſione contigit q̃ hec
chananea a primis progenitoribꝫ fuit: etm̃ ꝓin/
qui genitores ipſius erant de Syria z Phenice:
z Judeis admixta proſelitorum formaz tenebat.
Unde ex vicinitate Judeoꝝ legem exiſtimatur co
gnouiſſe: z cognitionẽ habuiſſe q̃ chriſtũ: z deuz:
z dominũ: z filium dauid eſſe confitebat [z roga
bat cum] Inſtanter clamãs vt dicit Matth.xv
poſt eum: ita vt etiam diſcipuli dicerent domino.
Dimitte eaz quia clamat poſt nos [vt demoni/
um eijceret de filia ſua] Et cõmendat a Sim
plicitate orationis Matth.xv. Miserere mei do/
mine fili dauid: filia mea male a demonio verat.

**Qui dicit illi. Sine prius satu/
rari filios. Non est enim bonuz su
mere panem filiozũ et mittere ca/
nibus. At illa respondit et dixit il
li. Utiqz domine. Nã et catelli co
medunt sub mẽsa de micis puero/
rum. Et ait illi. Propter hunc ser
monem vade: exijt demonium a fi
lia tua. Et cum abisset domũ: inue
nit puellam iacentem supra lectũ:
et demonium exijsse.**

Tangit hic cõmendationem A Sue indignita
tis recognitione. Et dicit Duo. Scz. Obiectionez
indignitatis: z Recognitionẽ. De Primo dicit
[Sine prius saturari filios] Filij dicũt Iu
dei. Osee.j. Ex Egypto vocaui filiũ meuz. Exod.
r. Dimitte ꝑplum meũ. Nos ergo prius gra mea
dimitte saturari vsq̃ ad nauseã: ita q̃ abijciant eã.
z tunc deriuabit hec gratia ad te que es gentilis
Act.xiij. Vobis oportebat primũ loqui ꝓbuz dei.
Sed q̃z repellitis illud z indignos vos iudicatis
ecce vite: ecce ꝓcertimur ad gentes. Et tãgit Lau
ſam huius: per metaphorã loquens [Nõ eſt bo
num] Ordinis debiti bonũ non obſeruaret: ali/
ter [ſumere panẽ filioꝝ] a filijs q̃ ſunt iudei: z
mittere canib. hoc eſt gentilib: niſi prius panis a
filijs ſaturatis proijciat. Matth.xv. Nõ eſt bonũ
ſumere panẽ filioꝝ z mittere canib ad mãducan/
dum. Panis autẽ Gratia curatõis: z Diuini ver
bi refectio vocat [At illa respõdit] obiectam ſi
bi recoĝſcẽs idignitatẽ [Et dixit ei Utiqz do/
mine] Supple: Canis ſum: z cane immundioz
[Nam] b eſt. q̃z tm̃ in miſericordia tua: nõ in di/
gnitate mea confidẽs: gram tuam peto. Daniel.ix.
Non in iuſtificationib nostris proſternimꝰ pre/
ces ante faciem tuã: ſed in miserationib tuis mul
tis [Nam] hoc eſt q̃z [catelli] imbecilles: z ſatu
ritatem filiozum expectare nõ valẽtes [edũt ſub
menſa] interim dũ adhuc reficiũtur filij [de mi
cis] minutis [puerozũ] hoc eſt filiozuz. Ita ego
neceſſitatẽ patiens in filia: nõ poſſum expectare cõ
munẽ gentilium qui canes ſunt refectionẽ: ſed ſta
tim dum reficis filios eſt mihi ſuccurrendum. Unde
Matth.xv. dixit. Nam z catelli edunt de micis q̃
cadunt de menſa dominoꝝ ſuoꝝ. Mice autez ſi/
gnificant ſubtiles intellectus z gras ſpiritusſan/
cti [Et ait illi] Tangens Perfectionẽ miraculi
impetrati [Propter hunc ſermonẽ] magnaz
tuam fidem z deuotionẽ indicantẽ [vade] ſciens
me corpe abſentem: potẽtia deitatis que vbiq̃ p̃
ſens ẽ poſſe curare [exijt] iam fidei tue merito [a
filia tua demoniũ] Mat.xv. Fiat tibi ſicut pe
tiſti. Luce.vij. Fides tua te ſaluã fecit vade in pace
[Et cũ abijsset domũ] plene credens ſermoni
domini. Rbo.iij. In reprõmiſſione dei nõ hesita
uit diffidentia: ſed cõfortata eſt pleniſſime ſciens.
quia quecunq̃ ꝓmiſit ei deus potens eſt z facere
[inuenit eam quieſcentẽ ſuper lectũ] ſtrati
ſui a quo ante per demoniũ precipitabat [et de/
monium] inuenit ab ea [exijsse] z a vexatõe iuꝰ
mundicie ceſſaſſe. Mat.xv. Et ſanata ẽ filia eius
ex illa hora qua hoc dixit dominus

**Et iterum exiens de finibus ty
ri venit per sidonem ad mare gali
lee iter medios fines decapoleos**

Tangit hic Luram actualis peccati ex fortitu/
dine leonis: de tribu iuda proueniẽs contra pctm̃
actuale: fm hoc q̃ exhibent membra corpis arma
iniquitatis peccato quãdo ꝓperat in ope. Habet
autẽ hec pars Duas ꝓces. Scz. Locũ in q̃ factum
eſt miraculũ: z Hiſtoriã de miraculi perfectione.
In Primo: tangit locũ quem reliquit: dicẽs [Et
iterũ exiens de finibus tyri] Ubi permixtim
Judei z gẽtiles habitabant. Exiuit autẽ vt z alibi
gram ſuaz indigentib cõicaret z p̃dicaret. Lu.iij.
Quia z alijs ciuitatib oportet me euangelizare:
ad hoc em̃ miſſus ſum [venit per ſidonẽ] trãſi/
ens vt venator animarũ. q̃z Sidon venatio inter/
pretat. Gen.xxvij. Cũq̃z venatu aliq̃d apprehẽdeſ

fac mihi inde pulmentũ vt comedã. b eſt mihi in/
corporem. Hoc dixit Patriarcha filio ſuo. Venit
autẽ ſic tranſiẽs [ad mare galilee] b eſt ſtagnũ
geneſareth Que in quã galilea q̃ntũ ad prẽ. puincie
in q̃ venit [eſt iter medios fines decapole/
os. b eſt decẽ ciuitatũ ibi edificatarũ: quarũ terri/
toria ibi conueniũt. Et ſignificãt congregatiões fi
deliũ: qui decem mandatis decalogi cõiungũtur.
Luce.xix. Tu eſto ſup decem ciuitates.

**Et adducunt ei ſurdum z mutũ
Et deprecabant eum vt imponat
illi manum.**

Hic tangit hiſtoria miraculi. Habet aũt Tres
particulas: Intercessionẽ ad impetranduz. Mo/
dum ſpealem ad perficiendũ: z Utilitatẽ ad edifi/
candũ. In Intercessione Tria ſũt. Adductio. In/
tercessio: z Manus impoſitio. De Adductõe dr
[Et adduxerũt ei] per fidei ſue deuotionẽ Ps
xxviij. Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietũ
hoc eſt Prelatoꝝ z p̃dicatoꝝ: qui arietes. b eſt: du
ces ſunt greg⁄: z filios ſibi cõmiſſos adducere de/
bent ad dñz vt curent [ſurdum] q̃z aures: arma
iniquitat⁄ peccato exhibuerat. Ideo diabolꝰ in au
ribus fecerat ſurditatẽ. Et maxime a verbo dei au
diendo. Aures em̃ ſic aperuerat ſerpẽti p̃ma mat:
z ſic aures exhibuerat mulieri a ſerpente perſuaſe
primꝰ pater [et mutũ] O mis em̃ ſurdꝰ natura/
liter eſt mutꝰ. q̃z quod (al's q̃d) loquat audiendo
nõ poteſt diſcere. Tamẽ iſte vt inferiꝰ patebit z lin
guam ligata habuit. ne ad loquendũ moueri (al's
mouere) poſſet. Uũ infra dr. Soluta eſt vinculuz
lingue eius. Ezech.iij. Linguã tuã adherere faciã
palato tuo: z eris tacens. Pſal.xxxvij. Ego tanq̃
ſurdus non audiebã: z ſicut mutꝰ non aperiẽs os
ſuũ. Et hoc etiã merito prime p̃uaricationis incur
rerat: in qua lingua ad loquendũ cũ ſerpente ꝓtra
deũ laxata fuerat. Pſal.xxj. Adhereat lingua mea
fauciib meis ſi non meminero tui. b eſt: q̃z non ero
memor tui: ſed potiꝰ ꝓboꝝ diaboli cũ q̃ loqueris
[Et deprecabant eũ] b eſt dñm. Et hec eſt In/
tercessio aſtantiũ: q̃ ſignificat ſancte eccl'ie interceſ
ſionẽ. Jaco.v. Orate p̃ invicẽ vt ſaluemi. Multuz
em̃ valet deꝑcatio iuſti aſſidua [vt ꝑonat illi]
muto z ſurdo [manũ] oſipotentẽ que eũ condide/
rat. Iſtius em̃ erat z reformare corruptũ. Job.v.
Ipſe vulnerat z medet: percutit z manꝰ eius ſana/
bunt. Pſal.cxxxviij. Poſuiſti ſup me manũ tuaz:
mirabilis facta eſt ſciẽtia tua ex me: cõfortata eſt z
nõ potero ad eã. Sciuerũt em̃ quod dr Job.xxvj.
Obſtetricante manu eius: eductus eſt coluber tor
tuoſus. z ideo hoc beneficium manus petiuerunt
Marc.vi. Super egros manus imponent: z be/
ne habebunt.

**Et apprehendens eum de tur/
ba ſeorſuz: miſit digitos ſuos i au
ricula eius. et expuens tetigit lin
guam eius.**

Tangit Modus perfectiõis miraculi Dupli
citer. Scz. Ex parte dñi faciẽtis: z Ex parte infirmi
in quo factũ eſt. Ex parte dñi Triplex tangit mo/
dus: In factis: In aſpectib: z In verbis. In fa/
ctis tangit Quadruplex modꝰ. Primo enim tan
gitur Modus apprehenſionis: in qua dominus
infirmo iungit. Et ſignificat apprehenſionẽ miſeri
cordie z charitatis: in quibus deus nos appẽhen/
dit. Heb.ij. Nuſq̃z angelos apprehendit: ſz ſemen
abrae apprehendit. Et hoc eſt quod dr [apprehẽ
dens illum] Phil.iiij. Sequor ſi quo mõ com/
prehendã: in quo z cõprehenſus ſum ab ipſo. Se
cundũ eſt Apprehẽſi de turba ſegregatio. Et ſigni
ficat ſegregationẽ a maſſa ꝑditionis z perditozũ:
que fit p gratie apoſitionẽ (al's apprehenſionem)
Nume.xvj. Separamini a tabernaculis hominũ
impioꝝ: ne forte z vos terra viuos abſorbeat. Ga
la.j. Complacuit ei qui me ſegregauit ex vtero ma
tris mee: z vocauit per gram ſuam vt reuelaret fi
lium ſuũ in me: cõtinuo non adquieui carni z ſan
guini. Segregatio em̃ ab vtero matr⁄ ſynagoge:
ſeparatio eſt a maſſa perditoꝝ. Et hoc eſt quod ſi/
gnificat cum dr [a turba ſeorſum] Tertium fa
crum eſt. q̃z [immiſit digitos in auriculas
eius] Digiti em̃ iſti ſignificãt Virtutez opatiuã
qua cuncta condidit p Potentiã Sapiaz Boni/
tate (al's ſapiam z bonitatẽ) Eſai.xl. Qui appendit
tribus digitis molem terre. Et iſti ſunt tres primi
digiti. Digitus etiã eſt index ꝓtutis ſanctiſpũs p
dona ſapie. z intellẽ. z cetera. q̃ Eſaias.xj. enũerat
Matth.xij. Si in digito dei eijcio demonia: profe
cto peruenit in vos regnuz dei. Digiti etiam ſunt
quib perfecit ſubtilit opus Redemptionis i ma
gna amaritudine paſſionis. Cantico.v. Man⁹
mee diſtillauerunt myrrha: z digiti mei pleni myr
rha ꝓbatiſſima. Et cõtra hos digitos nlla potuit
ſtare virtus inimici demonis. quia ex primis digi
tis expulit Impotentiã audiẽdi: z Ignorantiam
audienda nõ ꝓecipiẽdi: z Maliciã auditũ diui/
num repellẽdi. Ex Quarto digito expulit peccatũ
per ſpũſſancti donũ. Et ex Quinto expulit obliga
tionem ad ſurditatẽ: per ſolutũ pretiũ p paſſionẽ.
Nos q̃ digitos potius ſpũaliter intellectos (al's
immiſit) q̃z corpales digitoſ exteriꝰ immitteret. q̃z
illis intus tetigit: z vim demonis effugauit. Dicit
aũt [in auriculas] q̃z Auris bñs ſolam figurã
auris: z non bñs ꝓtutem audiendi: diminuta eſt z
non ꝑfecta [et expuens tetigit linguã] Quar
tũ factũ eſt. Sputum autẽ q̃d a capite deſcẽdit: ſa
porẽ ſignificat dinoꝝ: quo ſapor redit ad linguã:
z ſoluit vinculũ ad loquendũ. j. Reg.xiiij. Guſta/
ui paululũ de melle iſto: z illuminati ſũ oculi mei
q̃ modo video quid ſaporandũ z loquendum ſit.
Mel aũt eſt: q̃d ẽ ſub lingua dñi: ſignificat dulce/
dinem doctrine eius. Can.iiij. Mel z lac ſub lin
gua tua. Hoc igitur melle tetigit linguã iſtius

**Et ſuſpiciens in celũ ingemuit:
et ait illi Efeta: quod ẽ adaperire.**

Ecce hic tangitur Modus duplex ſuſpectiõis.
Unus quidez in oculis corporis ſignificat q̃ ad
patrem omnia refert per concordiã z vnitatẽ quam
habet ad ipum. et Alter cordis: qui ſignificat p ge
mitum: quo ingemuit pro nobis. Et hunc tangit

cum dicit [Ingemuit] Joānis.xi.dr ō Primo. Jesus elevatis oculis in celū dixit. Pater gratias ago tibi quia audisti me. Docet etiā nos ad celum dirigere intentiones nras cum aliqd volumus impetrare.ij. Paral.x. Luz ignoramus quid agere debeamus: ē solum habemus residui vt oculos nros dirigamus ad te. De Gemitu autem dr Lanc.ij. Vox turturis audita est in terra nostra: que gemitū habet pro cantu: quia cbrs gemuit p nob Ps xxxv. Rugiebā a gemitu cordis mei [z ait] Tangit Moduz miraculi in Verbis: dicēs [Effeta] in hebreo. Et hoc exponens Euangelista subinfert [quod est adaperire] tam in vinculis aurium q̄ in vinculis lingue: vt z audias z loqris. Esai.l. Dominus aperuit mihi aurē: ego autē nō cōtradico retrorsum non abij. Esa.l. Dominus dedit mihi linguam eruditam: vt sciam sustentare eum qui lapsus est verbo.

Et statim aperte sunt aures eius: et solutum est vinculū lingue eius: et loquebatur recte.

Tangit Modū perfectōis miraculi in effectu ex parte infirmi. Et Tria dr: Modum in auribus [Et statim aperte sunt aures eius] que prius erant auricule: modo facte aures quia audiūt [sunt aperte] vt intret sonus z vox ad audiendū. Prouerb.xx. Aurem audientē z oculuz videntem vtraq; fecit dominus. Esaie.xxxv. Tunc aperientur oculi cecorum: z aures surdorum patebunt [z solutum est vinculum lingue eius] Secūduz est Ex parte lingue eius. Esa.xxxv. Aperta erit lingua mutorum. Luce.xi. Erat iesus eijciens demonium: z illud erat mutū. z cum eiecisset demoniū: locutus est mutus [et loquebat recte] Tertiū est Ex parte Actus: demonstrantis solutū esse vinculum lingue z aurium: Or Non loquerer nisi audiret. Esa.xxxvi. Non caligabunt oculi videntium: z aures audientiū diligenter auscultabunt: et cor stultorum intelliget scientiam. z lingua balborum velociter loquetur z plane.

Et precepit illis ne cui dicerēt.

Tangitur Edificatio secuta miraculū. Tangunt autez Duo: Edificatio ad humilitatē ex parte domini: Et Edificatio laudis diuine ex parte turbe et amicorū curati. Dicit igit [Et precepit eis] Non precepto obseruationis: sed precepto instructionis ad humiliandum in magnis facti exemplo domini [ne cui dicerent.] Et per hoc non iactare bona sua discerent. Ecclīastici.iij. Quanto magnus es humilia te in omnibus. Mat.xi. Discite a me quia mitis sum z humilis corde.

Quanto autez eis precipiebat: tanto magis plus predicabant: et eo amplius ammirabantur: dicentes. Bene omnia fecit: et surdos fecit audire: et mutos loqui

Tāgit Secundū. Et dicit Tria. Scz. Edificationem ad ampliorem gloriam. Edificationez ad ampliorem ammirationē: z Edificationez ad ampliorem laudem. Dicit igit [Quanto autem eis] z abundantiore humilitate [precipiebat] pcepto instructōis [tanto magis predi.] glaz ipsius. Quia sicut dr Tullius in fine Prime Rhetorice. Gloria est ore multoz predicata laudatio. Tob.xij. Opera dei reuelare z pdicare honorificū est. Esa.xlvi. Predicabūt in pplis virtutē meam: z annunciabūt in gentib gl'am meā [et eo amplius ammirabant] Quum ille ex humilitate non dilatandū esse precepit. Hester.xv. Valde mirabilis es dne: z facies tua plena gratiarū. Hoc enim valde mirabile: qz in tanta facie (al's in sua miranda facie) ē est pslentia glōz tāhumilis fuit [dicentes] in magnifica laudis edificatiōe [Bn omia fecit] Hoc ē Bn se oia facere posse pbauit. Hoc est: omnipotentia demonstrauit. Rho.ix. Volūtati eius q̄s resistet [et surdos fecit audire] q̄tquot voluit [et mutos loqui] Surdi enim prius est audire vt sciat quid loquat. Prouerb.xviij Qui prius rūdet q̄ audiat: stultum se esse demonstrat: z reprehensione dignissimū. Sic ḡ per Virtutem Leonis curat Actuale peccatum

In illis diebus iterum cū turba multa esset cū iesu: nec haberēt qd māducarēt.

Hic incipit pars illa Que est De ostēsione Virtutis leonis ꝓtra sequelas pcti Actualis. Que sequelē sūt Tres. Prima q̄dem est Inedia: Que causat in (al's ex) longo defectu carētie refectōnis spūalis ex cibo gratie: ꝓter quā fit deperditio virium ad vitā spūalem. Et cōtra hunc defectū adducit Miraculum refectōis turbaz. Scōs defectus: est Defectus visus in discretiōe Credendoz: z Agendorū: z Aperendoz: que dño placēr. Et hic defectus causatur ex lōga obscuratiōe cordis: q̄ tenebras peccatoz. Lōtra hūc defectū inducit Miraculū de Ceci illuminatiōe. Ibi [Et veniūt bethsaidā z adducūt ei cecū] Tertius ē Difficultas ad faciendum bonum z recedendū a malo. Et cōtra hunc defectum inducit Miraculū demoniaci: quē discipli cura re nō poterāt. Et incipit post ꝓncipium Capli Noni. Ibi [Et veniēs ad discipl'os vidit turbam rē.] Prima aūt harū partiū diuidit in Duas partes. In quaz Prima inducit Miraculū contra defectuz pdictū. Sed qz q̄dam nō intelligebāt q̄ q̄ talē ordinaret defectū. Ideo in Scōa pte de ē plenam inducit instructionē. Ibi [Et statim ascendit in naum] Adhuc autē historia de miraculo diuidit in Tres ptes. In quaz Prima: Inducit ad istō miraculum faciendū inducentia. In Scōa Inducis ea q̄ sunt discipl'os de miraculo faciēdo instruentia. In Tertia aūt Ponit ea q̄ sunt miraculū pfiscientia. In Prima harū partiū dr Tria. Scilicet.

Q̄ pro tunitatē tpis: Congruentiam deuotiōis: z Affectū misericordie z miseratōnis. De Primo dic [In illis dieb] Significās q̄ pluribz diebz cum turba sustinuerat. qz aliter pluralit in ill' diebus nō diceret. Psal.cxxxviij. Dies formabunt: z nemo in eis Supple defuit. Heñ.xxix. Videbant ei dies pauci pre amoz magnitudine. Dicit enim Auicenna q̄ hoīes delectati in diuinis tpe nō percipiunt Ita z isti non perceperūt temp nec defecum corpoz: ex desiderio z delectatione auditus chri. Ps.cxviij. Quādulcia faucib meis eloquia tua: super mel ori meo. Sic Moyses in mōte pse uerauit cum dño. xl. diebz. z. xl. noctib panē nō comedit z aquā non bibit [iterū] Notat q̄ ante fecerat miraculū de Refectiōe q̄nq; panū in quinq; milia hoīm. Et ideo addit hic: iterum. Deus enim diues in vnū (al's misēdia) non defecit: nec finē ponit in beneficijs: sed semp influit z effluit. Jaco.j. Dat omnibus abūdanter z nō improperat [cum turba multa] quia multa de causa sequebatur Quidā vt satiarent de panib. Jo.vj. Querit me non qz vidistis signa: sed quia māducastis de panibus. Eccli.vj. Est amicus socius mense. Quidā autez propter curiositatē videndi signa. Jo.vj. Sequebat eū turba maxima. quia videbāt signa sup his qui infirmabant. Quidā autē vt caperēt eum in sermone. Matth.xxij. Conuenerūt ad iesū pharisei vt caperēt eū in sermone. Quidā aūt sequebātur propter deuotionē: vt discipuli. Jo.vj. Ad quē ibimus: verba vite eterne habes. Et sic ex diuersis causis sequēs: turba multa z multiplex erat cū eo. Et hoc est q̄ dicit [Cū turba multa esset cum iesu] Cum eo enim esse: est esse cū auctore salutis: et Sine eo esse: est salutē perdere Mat.xij. Qui non colligit mecū dispergit. z qui nō est mecū cōtra me est. Et hoc est Scōm qd mouit ad pascendū. quia secum erāt [nec haberēt quod manducarēt] Ecce Necessitas que inducit ad miraculū faciendū. quia nec habebāt nec de facili habere poterāt quod māducarent in loco deserto: in quo esculentum nō inueniebat. Suis enim nunq̄z in necessitate deest dominus Psal.cx. Memoriā fecit mirabilium suoz: escam dedit timentib se. Ideo dicit. Matth.vj. Nolite solliciti esse dicētes: qd māducabimus aut quid bibem, scit enim pater vester celestis quid vobis necesse sit.

Nota

Conuocatis discipulis ait illis Misereor super turbā: quia ecce iam triduo sustinēt me: nec habēt quod manducent. Etsi dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in via. Quidam enim ex eis delonge venerunt.

[Conuocatis dis.] Nō vt ignorās qd accurus esset ꝓsuleret: Sed vt nobis formā daret: etiam a minoribz aliqn̄ consiliū habēdi. Jo.vj. Hoc autē dixit tentans eū. Ipse enim sciebat quid esset facturus. Lōuocauit etiaz Ut ex facto instrueret: z Ad fidē edificaret [ait illis] instruens z edificans ad fidē [Misereor super turbā] Ecce tāgit Indinationū misēdie. Tangit aūt Tria. Primū quidem B Multitudinē: qz multitudini compatiendū erat. Et hoc notat cum dr [Misereor super turbā] Multos ei fame affligere erat miserabile. Unde Mat.vj. Estote misericordes sicut z pr vester misericors est: qui solē suuz facit oriri super bonos z malos: z pluit sup iustos z iniustos. Defert enim tori multitudini, ꝓter bonos q̄ sunt in ea. Scōm est q̄ dr [qz ecce iam triduo sustinēt me] Q̄ruis puniant graui pōdere necessitatū. Sustinentie aūt causa: fuit desiderium audiendi. Per (al's Propt) hoc enim libēter sustinebāt fame z laborē. Matth.xx. Portauimus pondus diei z estus. Heñ. xxxj. Nocte z die estu vrebar z gelu: fugiebatq; somnus ab oculis meis [etsi dimisero eos ieiunos] sic laboribz z fame affectos [in domū suam] reuertētes [deficiēt in via] Talis enī ē natura hominis: q̄ abstractus a se ad dina suspensus: defectus ꝓprios nō sentit. reuersus aūt ad se sentit: z tūc deficit. Psal.xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua. z si illa subducta fuerit: i inedia propria deficiā. Causam aūt subiūgit cum dr [Quidam aūt ex eis delōgevene.] z ideo diu ieiunauerē qz sibi ad viaticū nihil prouiderunt: putantes ex abundātia mee largitatis saturari. Et hec est Literalis expositio. Triduū aūt quo sustinuimus iesū fuit Status Nature: z Legis z Prophetie. Heñ. xl. Tres ei adhuc dies sunt post q̄s recordabitur pharao magni rex regui ministerij tui: z restituet te in gradū pristinū. Vel Triduū Moraleē triduū Contritionis: Lōfessionis z Satisfactionis. Exod.viij. Ibimus viam triū dierū in solitudine: ad sacrificandū deo nro. Et Triduū Anagogicū: est contēplatio Vestigij Imaginis: z Speciei expresse. Heñ.xxij. Abraā immolatur filium: tertia die vidit locū quē ostēdit dns. Q̄ aūt dr [nec habent qd manducent] Significat nostrū q̄ ex nob est defectū boni gre reficiētis. Esai.iij. In domo mea nō est panis neq; vestimentū. Lu.xj. Nō habeo qd ponā ante illū ad reficiendū spm. Q̄ ātē q̄ [Quidā ōlonge venerūt] Significat penitētes de regione longinq̄ dissimilitudinis venisse. Esa.lx. Filij tui delonge venīt: z filie tue de latere surgent. Esa.xlij. Affer filios meos delonginquo: z filias meas ab extremis terre. Psal.cxviij. Longe a pctōribz salus. Q̄ aūt dr [Si dimisero eos ieiu. in do. suā] denuo nō pascēs [deficient in via] Significat q̄ nisi pascamur Bfa dei i affectu: z Verbo dī in intellēu: z Corpe dni i sacramēto: q̄ deficiemus: qūocunq; ex nro sensu in bonis naturalibz z in bonis fortune abundemus. Psal.xxxiij. Diuites eguerūt z esurierūt: inq̄rentes autē dominū nō deficiēt vllo bono. Lu.ij. Esurientes impleuit bonis: z diuites dimisit inanes. Iste ergo est sensus Spiritualis.

Nota

Et responderūt ei discipuli sui. Unde istos quis poterit hic saturare panib in solitudine? Et interrogabat eos Quot panes habet?

Qui dixerūt ei: Septē. Et pcepit turbe discūbere super terram

Hic tangit pars Que est de Instructiōe discipulorū. Dicit aūt Tria, Scz. Discipulorū questionē: que exigit illuminationē. Dñi interrogationes: que excitat discipulorū ad id qd faciendū erat intentionē. Turbe ad refectionē dispositionē. Dicit igit [Et rñderunt ei] dño [discipuli sui] qui ex omnib erant instruendi [Unde] B est: ex q̄ bus abundātiūs [istos] tāmultos z tāfamelicos [quis] ḡntū cunq diues [poterit] ex facultatibus suis [saturare] qz fame affecti multa vorabunt [panib⁹] etiam sine pulmētario. Et B [in solitudine] vbi nihil est esculēti vel poculenti. Acsi dicāt. Nullus homo posset B facere Ps. ciij. Oia a te expectāt: vt des illis escam in tpe ne deficiant. Et qz homini hoc impossibile est: sperat hoc a benignitate z misēdia tua. Ergo facqd dixit Psal. Aperis tu manū tuaz: z imples omne aial bndictione. Et ite. Inebriabunt ab vbertate domⁿ tue: z torrente voluptatis tue potab eos. Et q dicūt de solitudīe: nihil est. qz multa milia xl. annis in deserto pauisti Psal. lxxvij. Panē angelorū manducauit hō: cibaria misit eis in abūdantia [Et interrogabat eos] Instruēs: de facultate (al's facilitate) cum gra di pasci poterāt. Sapiētis ei interrogatio: instructio est. Unde Hiero. Jesus sedēs in medio doctorū: magis docet dū prudēter interrogat [Quot pa. habetis?] Acsi dicat. Scrutami secreta vestrarū facultatū: z videte qd a deo habeatis. Hoc eni ḡntū cunq parū sit cum adiutorio dei sufficiet. iij. Reg. xvij. Uidua sarepta na non habuit nisi parū farine z modicum olei in lechito: z suffecit ad pastū, ꝓbere z sustentationes domⁿ sue. iiij. Regū. iiij. Uidua nō habuit in domo sua nisi modicū olei quo vngeret z cum gratia dei: suffecit Ad debitorū solutionē: Ad filiorū redemptionē: z Ad vite sue z filiorū sustentationem. ij. Lor. ix. Potēs est deⁿ oēm grām abūdare facere in vob: vt in omnib oēm sufficientiā habētes: abundetis in omne opus bonū. Uidete ḡ [quot panes] grē [habetis: Qui dixerunt] ex magistri interrogatiōe iam ad spem refectōis z abundantie eleuati [septē] panes Qui Uel significant Septē virtutes. Tres Theologicas. Spem: Fidē: Charitatē. z Quattuor Cardiales. Prudentiā: Justiciā: Fortitudinē: Tēperantiā. De qbus dr Esa. iiij. Apprehendēt septē mulieres virū vnū in die illa: dicentes. Panē nostrū comedemⁿ: z vestimentis nris opiemur: tm modo inuocet nomē tuū super nos: aufer oppobriū nostrū. Quelibet eni virtutum suum panē ministrat: dum quelibet suam intus ministrat refectionē. Prudentia qdem in eligendo id quod adiuuat ad vitā. Justicia autem ad operum rectitudinē. Fortitudo ad strenuitatem in aduersis: z Temperantia ad motū (al's modum) conuenientē in prosperis. Fides aūt pascit intellectum in vero. Spes eleuat in expectando eterno: z Charitas reficit in bono amato. Ecce Septē panes hūt discipuli domini: septē z spiritussancti donorū dulcedines intus reficientes.

De quibus dicit Esa. xj. Sapiētia eni diuinorū reficit sapore. j. Pet. ij. Si tamē gustastis quoniam dulcis est dñs. ps. xxxiij. Gustate z videte quoniam suauis est dominus. Intellectus autem reficit mentē: z pascit in vero audito. Quia Greg. dicit q intellectum dat. de auditis mentē illuminat. Sapie. xvj. Angelorum esca nutriuisti populū tuum. Consilium autē stabilit z pascit in dubijs: dū consilio dei mens stabilitur. Quia sicut Greg. dicit. Consilium dei: est immobilis diffinitio de faciendis. Luce. ij. Esurientes impleuit bonis. Fortitudo aūt spe vincendi pascit in aduersis. iij. Reg. xix. Helias in fortitudie cibi panis vicit Jezabel: z peruenit ad montē dei. Pietas autem benuolentia qua per affectū fluit ad omnes: pascit dulcedine largitatis. Et in B casu verū est enigma Samsonis. Judicū. xiiij. A comedente exiuit cibus: quidum pauper pascit et cibatur: cibus per gratiam exit ab ipso: z cibat pascentē. Scia dum docet immaculate cōuersari in medio natōnis praue z perverse: reficit intus gaudio dum malis prodest: et non maculat ab illis. Psal. cxviij. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. De Refectione dr Prouerb. xv. Securā mens quasi iuge conuiuiū. Timor autem domini in conspiratōne displicentie mali: magnam affert refectionē. Et iste est panis dolorū: quia semper reficit in hoc q dolet de malis. Psal. cxxvj Surgite postq̄ sederitis qui manducatis panē dolorū. Uel Septē panes: sunt Septem gratie Sacramentales. Dum Gratia Baptismi reficit contra originalem iniusticiam. Ecclīastici. xj. Mitte panem tuum super transeuntes aq̄s: z post multa tempora inuenies eum. Lotio enim aque per tinctionē corpis de baptismo trāsit. Et refectio grē intus per totū tempus inuenit. Confirmatio aūt cōtra fomit incendium: reficiendo cōfortat vt Confirmatus intrepide chrm confiteatur: corde: ore: z opere. Psal. cij Panis cor hominis confirmet. Penitētia autem maculas actualis (al's actuales) purgat: z defectū restituit. iij. Regū. xix. Ad caput belie subcinericij panis z vas aque: quo fugiens Jezabel impiam refectus euasit. Eucharistia aūt deperditū in spiritualibus: ꝓria refectiōe reparat z restituit. Sapi. xvj. Paratum panem ō celo prestitisti eis: sine labore habentē in se omne delectamentū: z omnes saporis suauitatē. Ordo autem: in potestate diuina reficit: vt etiam diuinos actus facere possimus in omniū spiritualium dispensatione. Et iste ē panis filiorum dei qui comedūt ad dei mensā. Hiere. xxxj. Inebriabo animas sacerdotū pinguedine z populus meus abūdabit bonis. Lu. xiiij. Beatus qui manducabit panem in regno dei. Isti eni ministri dei in regno decoris cum deo: sedent ad mensam. Luce. xxij. Ego dispono vobis sicī disposuit mihi pater meus regnū: vt edatis z bibatis super mensam ī regno meo. Extrema vero vnctio reficit transeuntē ad corpor z anime refectionē. Esa. xxj. Qui habitatis terrā austri cum panib occurrite fugiēti. A facie enim gladij fugerūt: a facie gladij imminent: a facie arcus extenti: a facie grauis prelij Gladius enim peccati: reliquias reliqt: con-

tra quas reficit Unctio. Gladius iminens: infirmitas est corporis. Arcus autem qui extendit de longe feriens: reliquie fomitis ex prima transgressione. Ab omnibus eni his confugit homo ad refectionem gratie: que datur in Extrema vnctione. Matrimonialis autē gratia reficit dum concupiscentiam fluentē in preceps recipit: z vnionem castam z fecundā spiritus creati cum increato ostendit. Sic enim dicit de muliere bona Prouerb. vl. Considerauit semitas domus sue. hoc est: matrimoniales vtilitates: z panem ociosa non comedit. quia refectōnē in omnibus talibus gratijs habuit: z non ociose ad libidinem Matrimoniū suscepit. Istos omnes panes secum habēt discipuli domini: qui vere discipli domini sunt z ministri: quos super familiam suam constituit Adhuc Septē habent panes quibus turbas reficiant. Septem enim sunt in verbo dei quibus pascere tenentur: z facultatem vnde pascant semp secum habere. Primum quidem est: Q̄ verbum dei: Illuminatiū est ad fidei veritatem. Secundū autez est Q̄ est Deificatiū (al's Edificatiū) ad omnē spei, ꝓmissionem. Tertium est Q̄ est Ignituū ad diuine bonitatis charitatē. Quartū autem est Q̄ diuinam in se habet potestatem. Quintū autem Q̄ perfectā confert libertatem. Sextum autez Q̄ ad omnē iniusticiam semper habet cōtrarietatē. Septimum z vltimū est Q̄ ꝗ oēm vincit falsitatem De Primo dicit in Psal. Lucerna pedibus meis verbum tuū: z lumen semitis meis. Quia ad Credenda z Facienda z Apperenda que deo placent: est illuminationē prebens. Baruch. iiij. Anieqor esto populus dei: quia que deo placent manifesta sunt nobis. De Secūdo dicitur in Ps. Memor esto verbi tui domine: in quo mihi spem dedisti. Hec me ꝓsolata est in humilitate mea. Firmitas eni verbi quo promisit: stabilit spem hominis. qa verbum dei nunq̄ excidit. Hebreorū. vj. Firmissimum habemus solaciū: qui cōfugimus ad tenendam propositam spem: quā sicut anime ancoram habemus tutam z firmā. Psal. cxviij. Adiutor et susceptor meus es tu: z in verbum tuū superspe rauī. De Tertio dicit in Psal. cxviij. Ignitum eloquium tuum vehemēter: z seruus tuus dilexit illud. Hebreorū. x. Factus est sermo domini in corde meo quasi ignis estuans: claususq̄ in ossibus meis: z laborauī ferre non sustinēs. De Quarto dicit in Psal. Audient verba mea quoniā potuerunt. Hoc est: perfectā potestatem habuerunt: vt veniant semper ad effectū. Esai. lv. Uerbum quod egredīet de ore meo non reuertetur ad me vacuū. sed faciet quecunq̄ volui: z prosperabit in his ad que misi illud. Unde Matth. vij. Loquebat docens tanq̄ potestatē habens. De Quinto Jo. viij. Si vos manserit in sermone meo: veri discipuli mei eritis: z cognoscetis veritatē: z veritas liberabit vos. Gal. iiij. Non sumus ancille filij sed libere: qua libertate christ⁹ nos liberauit. Liberat autem: per formā z imaginem verbi sui nos formando. De Sexto dicit Matth. v. Esto consentiēs cū aduersario tuo dū es in via. Ubi dicit Glo. q aduersarius noster: verbum dei est. Job. vij. Quare me posuisti contrariū tibi: z factus sum mihimet ipsi grauis. De Septimo dicit. ij. Lorinth. x. Arma nostre militie non sunt carnalia: sed potētia do ad destructionē munitionū. consilia destruentes: z omnē altitudinē extollentem se aduersus scientiam christi. Hinc est q Ephe. vj. dicit q Accipiamus gladium spiritus: quod est verbum dei. ij. Mach. xv. Accipe gladiū sanctū munus a deo: quo deijcies aduersarios populi mei israel Istos septem effectus dum vbū dei in nobis fuerit: nos intus reficit z confortat. Et ideo panis vocatur quo turbe a christi successoribus sunt cibāde. De Pane qdem vitatis dicit Exod. xij. Comedetis panes azymos. Et Leuit. ij. Panes absq̄ fermento offeret. quia veritas fidei sincera debet esse: z fermento heretice prauitatis nō admixta. De Pane aūt qui ex spe confortat dicit Leuit. viij. Panes consecrationis edite: qui positi sunt in canistro: sicut precepit mihi deus. Panes enim spei (quia ex merit) in cōscientia repositis surgit spes) edunt in loco sancto qui ex tali spe propter conscientiā meritorū reficiuntur. Panis autez charitatis. Josue. ix. Panes quando egressi sumus ō domibus nostris vt veniremus ad vos calidos sumpsimus. Quādo eni aliquis sua relinquit vt ad populum dei veniat: oportet accipere refectionē verbi igniti: que per calidum panem designatur. Ibi est panis calidus: qui proponit ante conspectū domini. j. Lorinth. x. Panis autem potestatez perfectam dans: est de quo dicit in Psal. ciij. Panis cor hominis confirmet. Hoc pane confortatⁿ est Paulus: vt contra omnes posset in verbi dei potestate. Actuū. ix. Cū accepisset cibum confortatⁿ est. Panis autem conferens libertatem z liberationē: est panis filiorū: qui liberi sunt. Matth. xv. Non est bonū sumere panem filiorū: z mittere canibus. Et iste est panis: quem de simila Abraam parauit angelis cū repromissionē Isaac ī futuro per liberam accipere. Gen. xviij. Accelera tria sata farine simile commisce: z fac subcinericios panes azymos: quia libertatem quam ex verbo dei habemus: sub regumento huius cinericie humilitatis occultamus. Sextus autē panis qui reficit ex hoc q iniusticie nostre aduersat: est qdem panis: sed non desiderabilis. Daniel. x. Panem desiderabilem nō comedi: quia desiderijs non obediui. sed refectus sū duro sermone domini aduersante mihi. Panis vincens falsitatem z in hoc reficiens: est panis verbi per disputationē elicitus: qui conterit omnem falsitatis z mendacij panem. Esa. xxx. Panis frugū terre vbicunq̄ seminaueritis in terra: erit vberrimus z pinguis. Dulcissima enim veritas z pinguis: ad delectationē a patribus per disputationē est elicita: omnem panem mendacij destruēs z eliden. De quo pane mendacij dicit Prouerbiorū xx. Suauis est panis mendacij: z postea implebitur anima eius calculo. quia primo mendacium heretice prauitatis suaue est homini decepto. Sz cum in iudicio calculo veritatis arguitur: tūc conuertitur in amaritudinē [Et precepit turbe] p Apostolos ordinantes eos per contubernia [discumbere super terram] que corpus designat

z subijci debz. Sap.ir. Corpus quod corrumpit aggrauat animã: z deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Sic ergo instructi sunt Apostoli.

Et accipiẽs septem panes: grãs agens fregit et dabat discipulis suis vt apponerẽt: z apposuerũt turbe.

Tangit ea que faciunt ad Miraculi pfectionẽ Duplex. Ex parte christi faciẽtis: z Ex parte turbe comedentũ. Ex parte qdem christi facientis tangit Quattuor: Acceptionẽ dei munerum: Collationẽ eorundẽ in dispensationẽ discipulorũ: z Per apostolos eorundẽ munerũ in cõmunicatem z vtilitatem turbarũ distributiones: z Per pisciculos paucos: panum dulcoramentũ. In Primo horũ dicunt Quattuor: Munerũ dei acceptatio: Munerum dei per quantitatẽ determinatio: Gratiarũ de muneribꝫ perceptis actio: z Ad cõmunicandũ Fractio. Dicit igitur [Et accipiens] ꝫ est: dei munus acceptans: quia Omne quod dat deꝰ: acceptandũ est. Esa.lvj. Holocausta eorũ placebunt mihi: z victime eorũ placebunt mihi super altare meũ. Ibi habent. Lxx. Munera tua accepta erunt super altare meũ. Hoc autem altare ipsa diuinitate sanctificatũ: manus christi est. Super hoc altare omnia dona oblata: deo sunt accepta z grata. Et in tali acceptatiõe qcquid nobis offertur: primo debet esse oblatum: z nobis acceptũ. Ad Phil.iiij Repletus sum acceptis ab epaphrodito: que misistis in odorem suauitatis hostiam acceptã placentem deo [septem panes] Ecce Munerꝫ dei per quantitatẽ determinatio. Et sunt quidem pauca numero. Sed cum bñdictione dei sunt z sufficientia z abundãtia. Et ideo potius in bñdictiõe dei q̃ in muneribꝫ ẽ sperandũ. Vñ i Psal. cxliiij. Aperis tu manũ t. z imples Supple: ad bñdicẽdũ: z imples oẽ aĩal bñdictiõe. Hoc etiã testat vitaris inimicus. Job.j. Operibꝫ manuũ eius bñdixisti: z possessio eius creuit in terra. Quia q̃uis parua sunt que ad manus habemꝰ: hec tamẽ dei benedictione crescunt in abundantias [gratias agẽs] Ecce Gratiarũactio de muneribus a deo accepis. j. Thess.v. In omnibus gratias agite. ij. Cor. ix. Gratias ago deo sup inenarrabili dono eius [fregit] Ecce Ad cõmunicandũ dei dona fractio: vt i multos diuidi possint. Psalm. cxj. Dispersit dedit pauperibus. Et hoc modo nõ fit. quia Modo vnꝰ solus totum in se colligere conatur: quod in omnis indigentes a christo frangitur. Esa.lviij. Frange esurienti panem tuũ Threnorꝫ.iiij. Paruuli.i. humiles pauperes petierunt panem: z non erat qui frangeret eis: quia Nostri temptis Sacerdotes z Abbates z ceteri Religiosi: rotum ad se recolligũt vt integrum recipiant: quod a chro in multos ẽ fractum [et dabat discipulis suis] Nõ vt sibi retinerent: sed [vt apponerent turbis] Et tangitur Cõmissio munerꝫ dei in dispensatõnẽ discipulorum. Omnia enim que committunt apostolis: dispensanda turbis committunt. Matth.xxiiij. Fidelis seruus z prudens quẽ constituit dominꝰ super familiam suam: vt det illis cibum in tempore. Matth.x. Gratis accepistis gratis date. iiij. Regum.iiij. Dixit helizeus filijs prophetarũ Infũde turbe vt comedat: z nõ erat amplius quicq̃ amaritudinis in olla. Propter turbas enim: z augẽtur dona dei: z dulcorantur vt sapiant z placeant Psal. lxvij. Parasti in dulcedine tua pauperi deus [et apposuerũt turbe] Appositio notat qꝫ vnicuiq̃ sibi competens collatum est: quia non est appositum per appropinquationẽ partis ad eũ cui conferitur: nisi vnicuiq̃ quod sibi competit tribuatur Hinc est qꝫ Matthe.xv. dicit. Tolle quod tuum ẽ z vade. Tuũ enim est: quod tibi fm capacitatem z vsum vite proportionat. Et ideo Nõ apponitur parvulo: quod competit perfecto. Nec cõpetit rustico: quod clerico est ꝓportionatũ. Nec militi expedit quod artifici est debitũ. Matth.xxv Dedit vnicuiq̃ fm ꝓpriam virtutem

Et habebãt pisciculos paucos: et ipsos benedixit z iussit apponi

Tangit hic panis dulcoramentũ. Pisces enim dulces sunt. Pisciculi autem humiles humilium dulces consolatiões. Pauci vero ideo: quia raro z raptim per breue tempus in hac vita datur cõsolatio diuina. Talis autem consolatio nunq̃ debet christi deesse discipulis: quin vbum consolationis semper sit in ore eorum. Non enim semp donare debent in terrore z timore. Unde Exo.xvj. Manna quod pluit dominꝰ: saporem habuit panis oleati: vt cum refectione etiam haberet saporis dulcoramentum. Similr Leuit.ij.vj.z.xxiiij. Ubi dñs panes offerri ꝑcepit: semper adiũgit: lagana oleo lita. Lagana autem panes frixi sunt in oleo: vt refectionis habeat dulcoramentũ. Et quia Panes: et Virtutes z Dona z Gratias Sacramentales: z Verbi dei effectus esse diximus. Et ideo cum consolatiõe dulcedinis omnia ista sunt miscẽda. Unde Hebreorꝫ.xiij. Rogo vos autẽ fratres vt sufferatis verbum solacij quod scripsi vobis. quia Solacij verbum est quod cum consolatiõe est propositus. Eccliastici.vj. Verbus dulce multiplicat amicos. Ezech.xxxiiij. Cum austeritate imperabatis eis et cum potentia: z dispersus est grex meus. De Aser autem (qui beatus interpretat) dicitur Gene.xlix. Aser pinguis panis eius: z prebebit delicias regibus [et ipsos] pisciculos [benedixit] vt sicut dictũ est: z multiplicaretur ad sufficientiã: z dulcoraretur ad saporem. Sapie.xvj. Habentem in se omne delectamentus: et omnem suauitatis saporem [et iussit apponi] quia Non p se dulcia ministrantur discipulis: sed pro subditis sibi cõmissis. Unde.iiij. Regum.iiij. Cum etiam amaritudo mortis esset i olla: ẽ hãc ipsam Helizeus in dulcedinem conuertit: ne turba fidelium amaritudie difficideret. Et hoc fit quando Prelatus in dulcedine Verbi z conuersationis et affabilitatis subiectis: verbum salutis proponit. Eccliastici Quadragesimonono. In omni ore quasi mel indulcorabitur memoria eius: z vt musica in conuiuio vini. Ps. cxij. Vinum letificat cor hominis. Et ideo significat letificantia subiectos.

Nota de spũ ales

Et manducauerunt et saturati sunt: et sustulerunt quod superauerat de fragmentis septem sportas. Erant autem qui mãducauerant quasi quattuor milia. et dimisit eos.

Tangit Perfectionẽ miraculi ex parte turbe cõmedentis. Tanguntur autẽ Quinq̃. Comedentium generalitas: quia nulli abstinebant. Comedentium saturitas: quia nulli fames z famelici remanebant. Superexcrescentiũ (alꝰ Superexcrescentis) quantitas] quantitas: q̃ in alios pauperes apostoli releuabãt. Comedentiũ numerosa quantitas: que vtutem diuine benedictionis ostendebat: z Saturatorꝫ dimissio: que domini benignitatem significabat [Dicit igit [Et manducauerunt] refectionem accipientes interna [et saturati sunt] quod ꝰ phantastica refectione non fieret. Prouerbiorũ.xiij. Justus comedit z replet animã suam. Venter autem impiorum insatiabilis. Psal.lxxvij. Manducauerunt z saturati sunt nimis: z desiderium eorum attulit eis dominus: non sunt fraudati a desiderio suo [et sustulerũt] Apostoli z Discipuli [quod superauerat] per excrescentiam [de fragmentis septem sportas] quia Cõmunicata gratia i alios: ipsa gratia crescit in cõmunicante. ij. Corinth.ix. Qui autẽ administrat semen serenti: z panem ad manducãdũ prestabit: multiplicabit semen vestrum: z augebit incrementa frugum iusticie vestre: vt in omnibus omnem sufficientiã habentes: abundetis in omne opus bonũ. Prouerbiorꝫ.iij. Honora dominũ de tua substantia: z de primitijs omniũ frugum tuarum da pauperibus: vt impleantur horrea tua saturitate: z vino torcularia tua redundabunt.

Septem enim sporte: significãt id quod vniuersaliter (alꝰ vtiliter) excrescit de gratijs dei proximo cõmunicat. quia tot sunt sporte quot sunt panes: quia de vnoquoq̃ pane mystici intellectus superexcrescunt. Unde Dañ.xij. Pertransibũt plurimi z multiplex erit scientia. Vel Septem sporte: que sunt vasa munda in quibus portãtur panes: sũt impletiões Septem petitionũ: que in Dominica oratione continent: que omis cõmunicata gra dei: ad proximũ superimplent. Hoc est quod sub alia metaphora Gene. xlj. dicit. Septem spice pullulabant in culmovno plene atq̃ formose. Culmus enim ille in quo omniũ petitionũ nostrarũ pullulat vbertas: misericordia est cõmunicationis eorũ que nobis a domino commissa sunt in pauperes. Sic fit: quia Joelis.ij. dicitur. Implebũtur arce frumento: z redundabunt torcularia vino z oleo [Erãt autẽ qui manducauerant] Ecce Comedentium numerosa quantitas [quasi quattuor milia] Quaternarius Vel ad mũdi plagas referr: a quibꝫ veniũt q̃ a deo saturãtur. Esai. xliij. Ab oriente adducam semen tuum: z ab occidente congregabo te: dicam aquilone da. z austro noli prohibere. Mat.viij. Multi venient ab oriente z occidente: z ab aquilone z meridie. z recumbẽt cum Abraam z Isaac z Jacob in regno celorum. Millenarius autem refertur ad perfectionẽ premiorum. Quadratur enim millenarius in longũ latum z profundum ex denario. quia Decies decẽ decies: sunt mille. Et hec quadratura est quando premium respondet Capacitati naturę: z Capacitati meriti: z Capacitati spei: z Capacitati largitatis diuine: Que satisfacit charitati. Luce. vj. Mensuram bonam z confertam z coagitatã et superfluentem dabunt in sinũ vestrũ. Vel forte Quattuor: ad quattuor referuntur passiones. Que sunt Timor: Spes: Tristicia: z Gaudium. Omne enim quod timetur elongabitur. z Omne quod speratur habebitur: z Omne cõtristans vincet: z Omne quod gaudiũ facit exuberanter dabitur nob. Vel Quattuor referũtur ad ea que generaliter sunt in omni eo quod recte fit. Hoc enim ad rationem est electum. Hoc est: operanti debitum. Hoc in opere habet modum. z Hoc ipsum: cõtra impedientia est virtuosum z strenuũ. Et omne tale ad millenarium est perfectum: sicut diximus: Ad naturam: z Meritum: z Spem: z Largitatis diuine excessũ relatum [Et dimisit eos] Ecce Demõstratio diuine benignitatis. Dimittit enim in pace sine improperatione eos quos pauit. Jacob.j. Dat oib̃ abundanter z non improperat.

Et statim ascendens nauim cũ discipulis suis: venit i partes dalmanutha. Et exierunt pharisei: et ceperunt conquirere cum eo: querentes ab illo signum de celo tentantes eum.

Dicꝰ Miraculo facto contra inertiam (quam ex defectu boni inducit peccatum) plenam inducit instructionem. Diuiditur autem hec pars in Duas particulas. In quarũ Prima Mala doctria pharisorꝫ z peruersorũ corripit. Et in Scda Bona doctrina discipuli informant. Ibi [Et dimittens eos ascendit iterũ] In Priori aũt bꝫ Tria dicunt. Primo enim occasionẽ a loco accipiũt puersi cum dño cõquirendi. In Scda ponit Inqrentium puersa intentio: doctrinaz christi peruertẽdi. In Tertia Redargutio domini ponit cõtra istos ne facultatẽ accipiant malignandi. Dicit igitur [Et statim] dimissa turba [ascendit in nauim] vt a litore remotus: doctrine vacaret discipulorum [cum discipulis suis] Hoc est significatum Gene. vij. Ubi solus Noe cũ sua familia intrauit i arcã: dimissis omnibꝫ in diluuio summersionis [et venit in partes dalma.] Ne pres sunt iuxta Genesareth. Que Mat. xv. ptes magedon vocant. Et sũt ptes idẽ locus. qz etiaz plerq̃ codices in ꝫ loco bñt magedan. Interp̃tat autem magedan: poma vl̃ horrtus. Quia (ad litteram) in locis horrtorꝫ poma z fructꝰ ferentiũ applicuerunt Ibi enim Propẽ loci amenitatẽ. qz interlucentes horti fuerũt: z Propẽ vmbrositatẽ. qz feruor radij solaris ibi nõ accessit. Etqz solitariꝰ locꝰ fuit: ch̃ i

stus cū suis libenter ꝓuersabat. Talia enī locat a tumultu sunt sequestrata. ⁊ animos hominum eleuāt ad sapie diuine ꝓtemplationē ꝓter loci solitudinē. Vocat āt dalmanutha: ꝑ est paupta re descens supl⁹. Quia in talib⁹ hortis pauperes rusticant: de pomis hortoꝝ viuentes requeuerūt. Et ad illos instruēdos semp declinauit dñs. De Primo ōr Lañ.iiij. Hortus ꝓclusus fons signatus. Lañ.viij. Qui habitas in hortis amici auscultāt te. De Scdo ōr Mat.ij. Lu.vij. Pauperes euāgelizant. Eccli.vij. Ne oderis laboriosa opa: ⁊ rusticatiōem ab altissimo creatā. Q autē in talib⁹ loc⁹ doctrina sit ꝓuenīēs sapie dicit Eccli.xxvij. Sicut rusticatio de ligno oñdit fruct⁹ eius: sic verbū ex cogitatū hoīs: cor Supple oñdit. Hacigitur de causa ad talē locū dñs post turbaꝝ tumultū declinauit. [Et exierūt pharisei] sciētes qz in talibus loc⁹ quiescens cuz discipulis freqnter inuenirēt. Unde Joan.xviij. Egressus est Jesus cum discipulis suis trās torrentē cedron vbi erat hortus in quē introiuit Jesus cum discipulis suis. Sciebat āt ⁊ iudas locū: qz freqnter iet⁹ ꝓuenīēbat illuc. Ita ⁊ isti loca talia ꝓseruabant vbi euz tentarēt. Erisse autē dicunt de vicinis villis ⁊ ciuitatib⁹ in quib⁹ ꝓuenīētes de malicia sue tentationis tractabāt. Exeuntes ergo sic ad eū [cepe/runt cōquirere cum eo] de diuersis vt capeārent eū in ꝓmone. Quia erāt de talibus de quib⁹ dicit.ij. Timoth.iij. Semp discentes: ⁊ nunqz ad scientiā veritatis ꝓuenientes: quia nō q̄runt ad ꝑ vt inuenīāt: sed poti⁹ vt tentent ⁊ accusent. Eccli.j. Accessisti ad dñm maligno corde. ⁊ cor tuū plenū est dolo. Esa.xxxij. Fraudulenti vasa pessima sunt. Ipe enī cogitatiōes concinnabat aduersus mites: cū loquerek paup iudiciū [querētes ab illo signū de celo] Non inuenīētes enī causam ꝓtradictōis in Sapia: nitebant infirmitatē inuenire in Potētia: vt sic corā populo derisibilē facerent: qui se filiū dei diceret: ⁊ nullū de celo sue diuinitatis demōstraret signū. Signū autē de celo dicebāt: Sicut q̄ Uel Ignē de celo eijceret Siē Helias.iiij. Regū.j. Uel Solē ⁊ lunā stare faceret Sicut fecē Josue.x. Uel: Solē retrocedere faceret. Sicut fecit Esaias.iiij. Regū.xx. ⁊ Esa.xxxviij. Quasi parua quedā essent: Que fecit de terra In curatōne infirmorū. ⁊ Que fecit de abysso In suscitatōne mortuorū. ⁊ Que fecit de mari In sedatōe tempestatū. et Que fecit de aere In q̄etatione ventoꝝ. Non tamen hec ideo petunt q̄ illa si faceret nō calumniarent: Sed potius ideo: quia si non faceret: infirmitatē suam corā populo ꝓdicarent. Videbantur autē in petitione inniti ꝓbis Esaie.vij. qui regi israel hoc offerebat petendum Dicens. Pete tibi signum a domino deo tuo in profundū inferni siue in excelsum supra. Joel.ij. ⁊ Actuū.ij. Dabo ꝓdigia in celo sursum: ⁊ signa in terra deorsum. Et est sensus. Acsi dicant. Si ō celo venisti: pba in hoc q̄ signa de celo ostendas. quia Patres nostri sepe talia signa demonstrauerunt. Dicebant autē hoc [tentantes eum.] Ut de Jnani gloria notabilē facerent. Uel Jnfirmuz coram ꝓplo demonstrarent. Filios autē se diaboli ostenderunt Qui sīle aliq̄d attentauit cōtra dñm Matth.iiij. Si filius dei es mitte te deorsū. Cui respōdit dñs illud Deut.vj. q̄ his etiā respōderi potest. Non tentabis dominū deū tuū. Mat.xxiij. Quid me tentatis hypocrite.

Et ingemiscēs spiritu ait Quid generatio ista signū querit? Amen dico vobis: si dabitur generationi isti signum.

Tangit hic Correptio. Et dicunt Tria. Hemitus ꝓpassionis peruersoꝝ. Demōstratio indignitatis signū querentiū: ⁊ Negatio cum ꝓfirmatione petitoꝝ. Dicit igit [Et ingemiscens spiritu] pro cōpassione peruersoꝝ. Lañ.ij. Uox turturis audita est: quia turtur gemit pro cantu. Ps. lxxviij. Hemit⁹ meus i ꝓspec.tuo sp. Jo.xj. Jesus fremens in semetipso venit ad locū [ait] Oñdēs petentiū signum indignitatem [Quid generatio ista signum querit] Signum enim q̄uis exhibeat infidelibus: qui (al's quia) per hoc ad fidem trahunt. j. Coꝝ.xiiij. Signa non fidelib⁹ sed infidelibus data sunt. Tamen signum non fit nisi in fide ⁊ deuotione ecclie: q̄uis ab his aliquādo fiat qui fidem non habēt formatam: sed informatam. Et ideo dicit Augustinus q̄ Signum imperatur in fide ⁊ deuotione ecclesie. Di autem nō sit digni quibus signum exhibeatur. Mat.vij. Nolite sanctum dare canibus: ⁊ margaritas nolite spargere ante porcos. quia Isti per signa nō attraherentur qui venerant ad tentandum. Adhuc autem Isti penitentie locuz petere deberent: ⁊ se indignos reputare ad signa videnda (al's videndum) ij. Paralip.vi. Nō sum dignus videre altitudinē celi pre multitudine iniquitat⁹ mee. Luc.xvij No lebat oculos ad celum leuare [Amen dico vobis] Confirmatio est de Negatione signi [si (al's nō) dabitur generationi isti signum] Juramentum est execrationis. Acsi dicat. Si dabit ⁊c. non credatur mihi. Unde Glo.ōr: Non dabit generationi isti: que Uiperea ē ⁊ Adulterina. Uipe rea: quia lacerat veneno detractōis omē q̄ videt. Luce.iij. Genimina viperarū quis vobis demōstrauit fugere a ventura ira. Adulterina āt. qz etiā signa que videt: de vero anie sponso nō attribuit. sed beelzebub. Mat.xij. ⁊ Lu.xj. Generatio mala ⁊ adultera signū querit: ⁊ signū non dabit ei

Et dimittens eos ascendit iterum nauim: et abijt trans fretum. Et obliti sunt sumere panes. et nisi vnum panem non habebant secum in naui.

Scda ps Jn q̄ dimissis Jndignis: instruit dignos de miraculo fctō. Hz aūt Tres paragphos. Jn q̄ꝝ Primo A Negocio sumit instructiōis occasiones. Jn Secundo ponit Jnstructionem. Jn Tertio: Male intellecte instructionis ponit interpretationem. Jn Primo horum dicit Tria. Jndignorum dimissionem: Cum dignis ad locū

aliū nauigationē: ⁊ Negociū a quo instruēdi accipit occasionē Dicit igit [Et dimittens eos] phariseos sicut indignos. Osee.iiij. Dimitte eos: separatū ē cōuiuiū coꝝ. Nō enī spūalis epuli debent esse cōuiue: q̄ indigni sunt ⁊ tētantes veniūt [Ascēdit iterū in nauim] ad aliā ripā trāsiēs. Et ꝑ est [et ibant] ipse et discipli [trās fretū] genesareth: Ubi tētantes nō fuerī. Abbac.iij. Uiam fecisti in mari equis tuis in luto aq̄ꝝ multoꝝ. Equi sē Apli dñm circūportātes. Lutū aūt tenaꝝ mūdi cōcupia: q̄ tales equos tenere ñ potuit. Esa. lj. Dedisti in mari viā vt trāsirēt liberati [et obliti sunt] Ecce Negociuz vñ sumit instruēdi occasio [et obliti sūt] vt hoies. Dic aūt Priscianus (al's Aug⁹) Nulli⁹ rei obliuisci: sed oiz hē memoriam: nō hoīs nature ē sed dine. Tñ hec obliuio a diuina fuit dispēsatiōe. Psal. Jacta cogitatū tuū in domino: ⁊ ipse te enutriet [Panes sumere] Sicut enī dicit glo. Qui secū hñt panē vite chrīm: cui⁹ qui reficiunt amore: mīn⁹ curāt de terreno pane [et nisi vnū panē] quem casu aliq̄s puerorū sūsterat [nō habebāt in naui] q̄ tñ ad tot hoīz refectionē [nō sufficiebat] Sportas enī q̄s intulerant: in cibos pauperum erogauerant

Et p̄cipiebat eis dicēs. Uidete ⁊ cauete a fermento phariseorum ⁊ fermento herodis.

Ecce hic ponit Jnstructio. Scz. Cautele precepto [Uidete] ꝑ Intellect⁹ discretionē. ⁊ caute] ꝑ Fidei puritatē [a fermēto] ꝑ ē: corruptiōē. j. Coꝝ.v. Expurgate veterē fermentū vt sitis noua cōspersio [phariseoꝝ] Glo. Hoc ē: Legē dei: traditionib⁹ hominū postponere: vel Uerbis p̄dicare: facti impugnare: Dñm tētare: Doctrine eius vt opib⁹ nō credere. Nec enī fuit corruptis phariseorū Ose.vij. Quieuit ciuitas paululū a cōmixtione fermēti: donec fermētarek totū [⁊ a fermēto] ꝑ ē: corruptiōē [herodis] Cui⁹ fermētū vt ōr glo. est Incest⁹ adulterij: Homicidiū: Temeritas iuranditi: ⁊ Sil'atio religionis. j. Coꝝ.v. Modicum fermentū totā massam corrūpit. Fermentū ei ſpūalē hz calorē in totā ꝓspersionē (al's ī tota ꝓspersione) vapor abilit diffusa. Et sic facit prauitas heretica: que totā corrūpit doctrinā ⁊ vitā chrīanā. Et ideo diligēter est excludēda. ij. Tim.ij. Multū pficiūt ad impietatē: ⁊ sermo eoꝝ vt cancer serpit. Talib⁹ enī fermētis sana doctrina corrūpit ⁊ aplica.

Et cogitabant ad alterutrū: dicentes: quia panes non habem⁹.

Hic Male intellecte instructiōis ponit interpretationē. Et habet Duas particulas. Jn q̄ꝝ Prima ponit Malū intellectū: ꝓter quē necessaria ē interpratio. Jn Scda aūt Interprationē: que est Mali intellect⁹ correctio. Dicit ḡ [Et cogitabāt ad alterutrū] occulte sibi inuicē significāres ⁊ [dicētes] sub silentio [qz panes non habem⁹] Putabāt enī q̄ ꝑ ideo dñs diceret: qz veniens trans mare galilee: vbi erat trās herodis: ⁊ vbi multi pharisei habitauerūt: nollet ab ipis accipe refectionē. Et ideo ad refectionē dñi ⁊ suorum necessario erāt panes secū accipiēdi. Nō aduertentes. qz his q̄ cum dño in domo sua st: nihil deesse poterit. Ps.xxxiij. Timete dñm oes sancti eius: qm̄ nihil deest timentib⁹ eū: requirentes aūt dñm: nō minuent omī bono. Et ad huc sensū puersum. intellectū corū corrigit dñs. Et hoc est q̄ subdit.

Quo cognito: Jesus ait illis. Quid cogitatis quia panes nō habetis: Nondū cognoscitis nec ītelligitis: Adhuc cecatū habetis cor vestrum? Oculos habentes: nō videtis. et aures habentes: non auditis. Nec recordamini quando quinqz panes fregi in quinqz milia: et quot cophinos fragmentoꝝ plenos sustulistis? Dicūt ei Duodecim Q̄n et septem panes in q̄tuor milia: quot sportas fragmentorū tulistis? Et dicūt ei: Septem Et dicebat eis Quomodo nondū intelligitis.

Dicunt aūt hic Tria. Scz. Dine ptātis indiciū. Redargutio diuinā ptātem ex opib⁹ nō intelligētium: ⁊ Illuminatiōis ad intelligendum beneficium. Dicit ergo [Quo cognito: iesus] ꝑ deitatis potentiā nullo nūciante Eccli.xxiij. O ei dñi lucidiores st sup solē: intuētes in abscōditas pres [ait illis] Corrigēs errorē intellēs corū [Quid cogitatis] Obiurgatio est. Et est Quadruplex. Prima De puerso intellcu ꝓmonis [Quid] ꝑ est quare [cogitatis] cōferēdo in cordib⁹ vestr [qz panes] materiales [nō habe.] vobiscuz. Mat. vj. Nolite sollicīti esse: dicētes: q̄d mādūcabimus aut q̄d bibem⁹. Scit enī pr̄ vester celestis q̄d vob necesse sit [Nondū cognoscitis] Scda Obiurgatio De defectu interior⁹ cognitōis: q̄ sciri de facili poterat ex iustis (al's iusticie) signis. Est aūt Cognitio: accepta ex sensib⁹ exptimentalis scia: quā discipuli de facili habere potuissent. Et ideo obiurgationem accipiunt. quia saltem hanc non hñt. Unde Luce.xxiiij. O stulti ⁊ tardi corde ad credendū. Intellectus autem vocatur hic quādo ex cognitione exptimentali intus in corde legitur: q̄ non nisi a diuina potestate tale procedit opus. Et quia etiam hunc intellectum de facili habere poterant: propterea de defectu huius intellectus: ⁊ apostolos dominus obiurgat: Dicens [nec intelligitis] Psal.lxxxij. Nesciēt neqz intellexerūt qui in tenebris ambulant [Adhuc cecatum habetis cor vestrum] Tertia est obiurgatio de defectu illūiatiōis interior⁹: q̄ ⁊ dīna illūinare poterat si habita fuisz. Dicitur enim cecum cor quod diuina desup immissa caret illūiatiōe. Esaie.vj. Excecā cor populi huius.ij. Coꝝ.iij. Uelamē ē positū sup

al's sensibilib⁹

cor eor ⌊oculos habētes⌋ Quarta obiurgatio De defectu ordinis Sensuū ad Rōnem: ex q̄ contingit: quia (al's q) fides ex auditu non accipit Et hoc est qd dicit ⌊Oculos habētes⌋ Cū Visus sit sensus disciplinalis: qn̄ ad rationē visus ordinat ⌊nō videtis⌋ p rationē visa discernentes. ⌊z aures habentes⌋ Cū audit⁹ etiaz sit sensus disciplinalis ⌊nō auditis⌋ auditu interiori discernēte de acceptis p auditū. Esa. vj. Aures eius ag grava z oculos eius claude. ps. cxiij. Oculos habent z nō videbūt aures habent z non audient ⌊Nec recordamī⌋ Hic excitat ad illuminationis bnficium: p duo miracula panum que fecit ⌊Nec recordamī⌋ corde: z memoria preterita reuocante ad cordis oculos ⌊quādo quinq̄ panes⌋ Sup. vj. ⌊fregi⌋ distributos ⌊in quinq̄ milia⌋ saturāda. exceptis mulieribz z paruulis. ⌊z quot cophinos plenos⌋ qui magne sūt vasa capacitatis ⌊fragmētorū: sustulistis:⌋ i alios pauperes erogādos (al'as erogādo) Dicūt ei ⌊ discipuli dño veritatē cōfitentes ⌊Duodecim⌋ Fm numerū apl'or. In quo ondit̄ q̄ oīb suffi cientia de⁹ mīstrabit suis ⌊Quādo z septē panes⌋ in secūdo miraculo ⌊in q̄ttuor milia⌋ fregi distribuēdo ⌊q̄t sportas⌋ Vasa mioris capacitatis: tn̄ capiētia vltra sufficiētia bois ⌊fragmētorū tulistis:⌋ A discipul' querit: vt p fitētes veritatē: magis sint in recordatōe miraculi ⌊Dicūt ei⌋ discipuli dño ⌊Septē⌋ In q̄ notat abūdāria donor dñi ⌊Et dicebat illis⌋ occasionē sumēs ex verbis eor ⌊Quō nōdū⌋ Tot signis visis: Tot eruditōib audit⁹: Tot exēplis ostēsis ⌊intelligitis:⌋ Acs dicat. Hoc mirū est de vob. Mat thei. xvj. Quare nō intelligitis: qz nō de pane dixi vob. cauete a fermēto phariseor z saduceorum. Tūc intellexerūt: qz nō dixerat cauendum a fermēto panū: sed a doctrina phariseor z saduceor Sic ergo terminata est pars q̄ est de miraculi huius Illuminatione.

Et veniūt bethsaidam: et adducūt ei cecū: z rogabant eū vt tangeret illum.

Hic inducit Miraculū ordinatū ꝗ defectū reliceū ex pcto. q̄ (al's quod) est Cordis obscuratio. Diuidit autē in ptes Duas. In quar Pria Potentiā leonis manifestat in miracło. Sedqz ostēsa ptāte nō satis adhuc intelligit: Jō in Secūda pte adiūgit doctrinā p quā explanat Ibi ⌊Et ingressus est Jesus z discipuli ei⁹ in castella.⌋ Hiſtoria autē miraculi diuidit in Tres ptes. In q̄rū Prima ponit Impetrātū miraculū devotio In Scōa miraculi pfectio. Et in Tertia Hūilitatis ꝗ elationē que ex magnalib surgere consueuit ponit instructio. In Prima bar Tria dicuntur. Scz. Loci opportunitas. Eor q̄ cecū adduxerunt dignitas. z Intercessōis simplicitas. Dicit ḡ. ⌊Et veniūt bethsaidā⌋ que ē ciuitas sup mare Galilee: vnde fuerūt Andreas et Petr⁹ z Philippus: z Nathanael frater su⁹. Et ideo ad bonorē talis loci ꝗgruū fuit ibi fieri miraculū. Adhuc autē qz Bethsaida domus venatōis interpretatur. z ideo de venatione sua benedict⁹ a deo fili⁹: aliquē gustū sūmo pri deo afferre (al's offerret ꝗpetēs fuit. Viere. xvj. Mittā eis venatores multos z venabunt eos. Scī. xxvij. Affer mihi de venatione tua vt comedā: z bndicat tibi anima mea ⌊et adducūt ei⌋ hac digni adductōe. quia noti fuerūt: apl'or cōpatriote exītes ⌊cecū⌋ Qui ꝗuenienter ducit ad illuminatorē. Joā. ix. Quādiu in mūdo sum: lux sum mūdi. Itē Ibidē. Ego i iudicium veni in mundū: vt q̄ nō videt videat. Ductio aūt istor devotione z fidē eor designat: p que digni sunt impetrare qd petūt. Mat. xvj. Soluite z adducite mihi ⌊Et rogabāt eū⌋ Ecce Intercessionis simplicitas. Jacob. v. Orate p invicē vt saluemini. Multuz ēm valet depcatio iusti assidua ⌊vt illū tāgeret⌋ firmiter credētes q̄ ad tactuz sue man⁹: deitas vnita manui salutē oparet. Job v. Percutit: z man⁹ eius sanabūt. Sicut aūt tangi pcebāt extra: ita tangi p cōpunctionē petebant intra Scientes q̄ nisi peccatū intus soluat: infirmitas extra nō curatur. Et hoc est qd dicit: Inēt. Tangit qui compungit. Ps. cxliij. Tange montes. hoc est: superbos: z fumigabunt

Et apprehensa manu ceci eduxit eū extra vicū: z expuēs in oculos eius impositis manib⁹ suis interrogauit eū si aliq̄d videret

Hic tangit Miraculi pfectio. Est aūt hic Duplex p fectio. Una Significatōis. Que est Difficultas purgatōis reliquiar pcti. z Altera Significās pfectōis potētie medici Primū est Duplex. Scz. Ex parte medici: cui⁹ potētia pōt sup morbū. Altera Ex pte morbi: cui⁹ difficilis est cura ex parte infirmi Dicit igit̄ In Pria Quatuor. Quorum Primū est de Coniunctōe infirmi ad medicum cum dicit ⌊Et apprehensa manu ceci⌋ hoc est potentia operativa ceci: Ut Intus potentia operativa obicem operatrici gratie nō poneret Ideo eam manus gratie apprehendebat z tenebat. Psal. lxxij. Tenuisti manū dexteram meam: z in voluntate tua deduxisti me: z cum gl'ia suscepisti me. Manus ēm hec est que formauit in creatione. Sed nunc apprehendit ne a reformatōne excideret sicut exciderat a formatione. Job. xix. Manus tue domine fecerunt me: z plasmauerunt me totum in circūitu: z sic repente precipitas me.

Si autem queritur Quare manū apprehendit cū oculos sanare ōduerit. Dicem⁹ q̄ man⁹ vt dicit Philosophus Instrumentū, z organum est intellectus. Et est organum organorum: quod in diuersas congruit operationes: que diuerse operationes non congruunt nisi intellectui mouenti: q̄ est oculus interior. Et ideo vt significet q̄ causa ab interiori incipit: organum interioris apprehendit Unde glo. ōt q̄ Manū apprehendit: vt ad bonuz opus confortet. Matth. viij. Extendens manum iesus apprehendit eū ⌊eduxit eū ex. vic.⌋ Scōm est Remotio impedimenti curationis. Quia in vico in tumultu occasionis pctōrū: non pt curari.

In his ēm vicis z plateis. B est: vijs strictis z latis concupiē: sponsa nō inuenit deū. Cant. iij. Esa. xliij Educ foras ꝗ p'm cecū. Scī. xix. Non stes in omni circa regione: sed in monte extra hoies pctōres saluum te fac ⌊et expuens in ocu. ei⁹⌋ Tertiuz est Qd ē Applicatio saporis sapie dine. qz saliua: et a capite descēdit: z salis habet saporē. Et significat donū sapie: quod a capite chr'i di descēdit: z sapore suo gustū peccati tollit: qd velamen oculis interi⁹ obduxit. Unde Jo. ix. Lutum fecit ex sputo z linit eius oculos meos: z laui z modo video. Ut Glo. Expuens vt videat p flatum spūsancti voluntatē dei. Et ⌊impositis manib⁹ suis:⌋ Quartum est qd significat Applicationez exempli exterioris. qd in humanitate ostēdit. qz hec etiā lux sunt ad illuminandū. Joā. viij. Ego sum lux mūdi: qui sequit me nō ambulat in tenebrz. Unde etiā Apl'is exemplum dñi sequentib dr Mat. v. Luceat lux vestra coram hoibus vt videāt vestra opa bona: z glorificent patrē vestruz q̄ in celis ē. His Quattuor adhibitis: Intus: Adiutorio gre Applicatione sapie: z Extra: Remotione impedimēti: z Adhibitōe exempli ⌊interrogauit eū si q̄d videret⌋ Non q̄d (al's q) ignorās interrogat. Sed docēs q̄ defectus iterior (q̄ ē ex peccato) ñ curat (al's causat) sine nostro ꝗsensu z volūtate. qz dr Sap. j. In malivolam aiam nō introibit sapia: nec habitabit in corpe subdito peccatis. B est: q̄ adhuc subiectum vult esse peccatis. Interrogat ḡ vt ꝗsensum in cura (al's cura) diciat. Nō vt B qd nesciuit addiscat.

Et aspiciēs ait: Video homines velut arbores ambulantes

Tangit hic Inceptionez cure ex parte infirmi. Que Difficultatē significat recessus reliquiarum (al's de reliquijs) peccati. Ut diē q̄ ⌊Aspiciēs⌋ B est iam aspicere incipiēs ⌊ait⌋ Significās sibi aliq̄d de lūie gre apparere. Dan. vij. Aspiciebā in visu nocte, B est: visu adhuc permixto tenebris ⌊Video⌋ visu gre ⌊hoies⌋ rōnales: quos aī rōnales videre nō curaui ⌊velut arbores⌋ qz coadunatū visum nō habuit: z ex humore infirmū visum habuit. Talib ēm breuia longa: z parua magna vident ⌊ambulātes⌋ qz etiā stantia talib moueri vident. Sicut omnib per exprimentū patet qui infirmū habēt visum ex humore defluente in pupillam. Significat spūal'r q̄ ꝗdiu aliqs humorem ꝗcupie habet feruentē ad oculū cordis: coadunatum (al's ordinatū) visum intellēs habere non poterit. Et hoc ideo fuit q̄ longa cecitate obtenebratus fuit. z ideo ex parte sui lumen cito redire nō potuit Ps. cviij. Cor meū conturbatū est: dereliquit me vtus mea: z lumē oculorum meorum z ipum non est mecum

Deinde iterū imposuit manus super oculos eius: et cepit videre: et restitutus est: ita vt clare videret omnia.

Tangit Potentiā leonis de tribu Juda super cecitatē ab inimico lūis pcuratā Dicēs ⌊Iterum impo. man⁹ super ocu. e⁹⌋ Hec aūt iterata manus impositio: significat potētiam gre redimētis: que p christuz facta est. Illa ēm oēm exterstita nob cecitatē. Jo. j. In ipso vita erat: z vita erat lux hominū: z lux in tenebris lucet: z tenebre eā nō comprehenderunt. Sed pon⁹ ipsa lux tenebras omis dissipauit. Et hoc est qd dr ⌊et cepit videre⌋ clare ⌊et restitut⁹ est⌋ sanitati ⌊ita vt vid. clare⌋ hoc est: distincte z discrete ⌊omia⌋ visibilia. Ps. xij. Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiam in morte. quia In dormitatiōe oculi obtenebrantur. Psal. cxviij. Reuela oculos meos: z considerabo mirabilia de lege tua

Et misit illum in domū suaz: dicens. Vade in domū tuā: etsi in vicum introieris nemini dixeris.

Hic incipit Doctria (al's Dogma) cautele. Et dicunt nisi Duo. Scz. Custodia sui. z Custodia humilitatis. Custodia sui adhuc Dupl'r. Custodie discussio ipozat p B q̄ dr ⌊Et mi. illuz i do. su.⌋ vt familia, gprie dom⁹ discutere: ne i ea pcti occasionē bret. Proū. vlti. Cōsiderauit semitas dom⁹ sue: z panē ociosa nō comedit. Scī. xviij. Scio qz pceptur⁹ sit domui sue q̄ timeat me ⌊dicēs⌋ Vade ⌊ dō. t.⌋ Custodia tuij psi⁹. Sapi. viij. Intrās i domū meā cōquiescā cū sapia. Nō ēm hz amaritudinē cōuiciō⁹ ei⁹: neqz tedū ꝗuiuat⁹ illi⁹ ⌊etsi in vicū itroieris⌋ Preceptū est cautele. In vicū autē intrare ē cū mūdanis z pctōrib conuersari in medio praue z puerse natiōis. Ad q̄s vir sctūs intrat vt cos ꝗuertat. ij. Pe. ij. Aspectu ēm z auditu iust⁹ erat: habitās apd eos q̄ d die in die aiaz iust⁹ in q̄s opib cruciabāt ⌊nemī dixeris⌋ ad iactantiā vanitatis. Cū dicere poterat z debuit ad pdicatōez dine laudis. Ps. xxxviij. Posui ori meo custodiā cū ꝗsisteret pctōr aduersū me. Ommutui z ā aperui os meū. Nec ē igr snia de Intētōe historie huius miraculi contra defectū peccati inductū.

Et egressus est iesus et discipuli eius in castella cesaree philippi: et in via interrogabat discipulos suos: dicens eis. Quem me dicūt esse homines? Qui responderūt ei dicentes: Alij Joannē baptistam: alij heliam: alij vero quasi vnū de prophetis. Tunc dicit illis. Vos vero quē me eē dicitis? Respōdēs Petrus: ait ei. Tu es christus Et comminatus est eis: ne cui dicerēt de illo.

Post Ptātis sue opatōez Dat B eiusdem ptātis manifestationē p doctrinā quā ꝗnr hic ponit post miraculū. Duo autē sunt documēta. Ostendit ēm Primo Q̄ hec Potestas fundat ecclīaz. Et Secūdo ostēdit Q̄ hec Ptās eternā cōfert gloriam.

Jbi [Et dicebat illis. Amen dico vobis: qꝛ sunt q̃dã ō hic stantiꝫ ꝛc.] Adhuc autē Prior diuidit in partes Tres. In q̃ꝫ Pria oñdit Q̃ ista diuina Ptãte: fundat ecclia. In Scõa oñdit Q̃ ista diuina Ptãs: infirmitate passiōis pficit in ḡtia: Jbi [Et cepit docere eos: qm̃ oportꝫ filiũ hois ꝛc.] In Tertia aũt Fundatos in gra monet ad seq̃ndũ in hũilitat̃ ꝛ patiẽtie via. Jbi [Et vocata turba cũ discipulis] Adhuc aũt in Pria ōt Tria. Scꝫ Inq̃sitōis fame de ptãte sua occasionē. Et Jpam de fama q̃stionē. Et Hũilitatis instructionez. In Primo hoꝫ Tria notant. Scꝫ. Honestas eorũ a q̃bus q̃rit. Locus vbi q̃rit. et Jpa inq̃sitio. Dicit igit. [Et ingressus est iesus] auctoꝛ salut̃ cui⁹ ois actus: ingredi fuit. Ezech. x. Unũquod q̃ aĩaliũ ante faciẽ suã erat ĩgredi. Hoc est: dispositũ ꝛ extẽsum ad ingrediendũ. Ps. lxxxiij. Jbũt de ꝓtute ĩ virtutẽ [ꝛ discipuli ei⁹] Ecce Honesta societas. Fama eni bonoꝛis ꝛ ꝓtutis a bonis ꝛ noꝛ exhiberi desiderat: Ut dicit Pbus [in castella cesaree] Ubi honesto negocio dediti erãt Hoc est: fidei predicatõni ꝛ virtutis doctrine. ij. Corin. ij. Deo aũt grãs q̃ odorẽ noticie sue spargit p nos in oñi loco. Act. x. Pertrãsiuit bũfaciẽdo ꝛ sanãdo oẽs oppssos a diabolo qm̃ de⁹ erat in illo. Hec cã castella sunt Munita ꝓtute. Señ. xxxij Castra dei sunt hec. Munita aũt hũilitate. Lu. x. Intrauit Jesus in q̃ddã castellũ Et sũt cesarea. b est: possidẽtia p̃ncipatũ gre dignitate. Michee. v. Nõ es mima in p̃ncipib̃ iuda. Hoc ẽ: in castris iuda p̃ncipib̃ existẽtia. Et est Trãslat. lxx. Nra autẽ habet. in milib̃ iuda. hoc ẽ: in castris iuda: que sẽ tot milia [Et in via] Ecce loc⁹: qꝛ in via in sua laude: nõ diu moꝛas: Sed poti⁹ in trãsitu: ad edificationẽ de ea ab honestis q̃rens. In via autẽ q̃rebat vt Interl. dicit: Ut nec in eũdo docere cessaret. ps. cxxx. Neq̃ ambulaui in magnis: neq̃ in mirabilib̃ sup me. ij. Coꝛ. xij. Si gliari oportet: nõ expedit q̃dem. [interrogabat discipulos suos] Quib̃ oia sua nota erãt. ꝛ Qui tãte erãt bonitatis q̃ adulãdo nihil dicebãt. ps. cxl. Oleũ peccatoꝛis nõ impinguet caput meũ. Adhuc ãt Qui fidei doctrina indigebant. Matth. xiij. Vob datũ est nosse mysteriũ regni dei: ceteris aũt in parabolis. Dedit autẽ exẽplũ Prelatis: Ut etiã ab inferiorib̃ famã suam disceret. quia sic cauti⁹ alioꝛ subditorũ suoꝛ famã diijudicarẽt. Job. xxxj. Si contempsi iudiciũ subire cum seruo meo ꝛ cum ancilla mea cum disceptarent mecũ. Quid eniz faciam cũm surrexerit ad iudicandũ dominus. et cũm interrogauerit q̃d respondebo illi? [dicẽs] ad formam exempli et doctrinã veritatis [Quẽ me dicunt esse homines] hoc est: In tali potestate miraculorũ videntes: Quem in persona et natura dicunt esse? Natura enim ex potestate cognoscitur. ꝛ persona ex natura. Quia si diuina est natura: tunc is qui operatur est diuina persona. qꝛ operatio p̃sone: et potestas operandi est nature. Joannis. iij. Scimus quia a deo venisti magister. Nemo enim potest hec signa facere que tu facis. nisi fuerit deus cum illo. Sic ergo a bonis (al'as ab omnibus) scientib̃ audita diijudicare querit.

Qualem de ipso habeãt hoies opinionẽ. Matth. xvj. Venit iesus in ptes cesaree philipi ꝛ interrogauit discipulos suos: dicẽs. Quẽ dicũt hoies eẽ filiũ hominis. Filium em̃ hominis videt homies: sed conij̃cere pñt de filio dei per opa [Qui rñderunt illi dicẽtes] Nõ ignoranti. Sꝫ rñsionem audire voluit: Ut conuenientẽ instructiõis eorũ ꝛ acciperẽt occasionẽ: ꝛ Ut fidei sincere diceret (al's diceret) pfessionẽ: ꝛ In illa pficeret eccle fundationem. Et ido Duo rñdent: Opinionẽ hoim: ꝛ Sue fidei solidũ veritat̃ fundamentũ. Opinio aũt hoiminũ: magna q̃dem est: sed nõ sufficiẽs tripertita. Uñ dicunt [Alij Joannem baptistam] Et fuit opinio Herodis. Sicut dr̃ Mat. xiij. Joannes baptista surrexit a mortuis. Et ideo virtutes operant̃ in illo Sed obijcit̃ contra hoc q̃a Jo. x. dicit. Joannes q̃dem signũ fecit nullũ. Oim̃a aũt que dixit Joannes de isto vera sunt. Cum ḡ Joannes nullum signũ fecerit: quomodo probabile fuit Joannem esse christum: quia christus multa signa fecit. Ad hoc dicendũ q̃ Joannes tante vite fuit sicut dr̃ Gregoriusꝫ q̃ ꝓpter vite eminentiam a multꝫ christus crederet. Sed ꝓpter resurrectionẽ. qꝛ resurgẽtes maioꝛ potẽtie sunt q̃ã ãñ resurrectionẽ: Credebãt q̃ Joannes p potentiã resurrectionis signa ꝛ virtutes operaret. Maxime qꝛ discipuli chr̃i baptizabant: quod ꝛ officium Joannis fuerat [Alij Heliam] Propẽ Duas cãs. Quarum Una fuit. quia in illo figura baptismi ĩ trãsitu Jordanis: ꝛ diuisione p̃cesserat. iiij. Regum. ij. Alia autẽ causa fuit. quia Heliam aduentũ chr̃isti p̃cedere prophetatũ fuerat. Malach. vl. Mittam vobis heliam ꝓphetã anteq̃ veniat dies domini magnus ꝛ horribilis (al's terribilis) vt ꝓuertat coꝛ patrum ad filios: ꝛ coꝛ filiorum ad patres eorum: ne forte veniam et percũtiã anathematizare. Putabant em̃ isti chr̃i q̃ aduentũ in fastu ꝛ gloria mundi esse venturũ. ꝛ videntes dominũ in humilitate: non putauerunt ipum esse christum: sed antecessoꝛem eius heliam [Alij vero quasi vnũ ex prophetis] Hec opinio Duplex fuit. Quidã enim dicebant ipum esse illum prophetã qui vnicus ꝛ singularis loco legislatoꝛis in omnib̃ erat audiẽdus. Deuterono. xviij. Prophetam vobis suscitabit deus de fratribus vestris: tanq̃ me audietis illum. Et ꝓm hoc sensus est [quasi vnus] hoc est: quasi vnicũ ꝛ singularem: qui est ex ꝓbetis in lege promissus. Alij autem exponunt istud de prophetis non principali. Et illi etiam in Duo diuiduntur. Quidam enim dicebãt eum esse Hieremiam. quia Mat. xvj. dicit [Alij vero Hieremiam] Et di sue opinionis ratõnẽ: accipiebant A sanctitate ꝛ benignitate domini: que in Hieremia prefigurata est: ꝛ A patiẽtia quam habuit in passionib̃ ꝛ tribulationum. Ecclia stici. xlix Male tractauerunt illum qui a ventre matris consecratus est prophetã: euertere et perdere: et iterum edificare et renouare. Etq̃ dominũ videbant euertere traditiones antiquas: ꝛ quedaꝫ noua facere. putabãt ipm esse hieremiã. Et pcipue ꝓter patientiam passionũ. Hierẽ. xj. Ego quasi agn⁹ mansuetus qui portat̃ ad victimã. ꝛ nõ cognoui quia cogitauerũt contra me cõsilia: dicẽtes. Uenite mittamus lignũ in panẽ eius: ꝛ eradamus euꝫ de terra viuentiũ: ꝛ nomẽ eius non memoret̃ amplius. Alij verò illum ꝓphetam belizeũ esse opinati sunt: ꝓter hoc q̃ magnaliũ operũ erat belizeus: ꝛ in ipso fiẽ ꝛ in belia figura baptismi p̃cesserat. Unde etiã discipuli Luce. xxiiij. dixerũt. Fuit em̃ ꝓphẽta potẽs in opere ꝛ sermone coꝛã deoꝛ omni populo [Tũc dicit illis] fidei volens scire pfessionẽ [Vos veró] qui spẽalibus (al's spẽaliter) de me estis instructi [quẽ] in natura [quẽ] ꝛ in psona [me esse dicitis] fidei sincera cõfessione [Respondẽs aũt petrus] qui ab hac pfessione solide ꝛ fundamentalis veritatis petrus dict⁹ est. Mat. xiij. Ego dico tibi qꝛ tu es petrus: ꝛ super hanc petrã edificabo ecclam meã [ait] vn⁹ pro omnib̃ vt dicẽ Beda: qꝛ omes vnũ sciebant [Tu es christus] In chr̃o em̃ vn gens pater intelligit: ꝛ vncta humanitas: ꝛ vnctio que est deitas: ꝛ sanctispũs vngentũ: quod est plenitudo charismatũ. Esaie. lxi. Spirit⁹ domini sup me: eo q̃ vnxerit me dominꝫ ad euangelizandũ: ꝛ mansuetis misit me. Unde hec cõfessio implicite continet in se illã que scribitur Mat. xvj. Tu es chr̃s filius dei viui. qꝛ vnctio diuinitatis vitam habet in semetipso. Joã. vj. Sicut habet pater vitam in semetipso: sic dedit ꝛ filio vitaz habere in semetipso. Unctio em̃ deitatis non tm̃ sanat: sed etiam viuificat. qꝛ ipsa est vita in semetipa [Et cõminatus est eis] discipulis [ne cui dicerent de illo] q̃ ipse esset chr̃s. Omittit autem hic Marcus beati Petri cõmẽdationẽ. ꝛ In hac cõfessione Ecclesie fundationẽ. quia illa sciuit plene a Matheo esse descripta. Cõminationẽ autez hanc fecit christus Tribus de causis. Scꝫ. Causa humilitatis. Causa non impediende passionis: ꝛ Causa nõ scandalizandi sue cõgregationis. Causa quidem humilitat̃. quia ō se non magna predicari voluit: sed humilia. Esai. liij. Absconditus est vultus eius ꝛ despectus. vnde nec reputauim⁹ eũ Causa non impediende passionis. Quia si p̃dicaretur ꝛ crederet esse christus: non crucifigeretur. j. Corinth. ij. Si em̃ cognouissent nunq̃ dominum glorie crucifixissent. Tertia causa Ne sua cõgregatio discipulorũ scandalizaret. Quia si modo magẽ de eo p̃dicata fuissent: ꝛ sbito postea ignominiosa in eo vidissent scandalizati fuissent. Et iõ melius fuit q̃ per gloriam resurrectiõis probaret esse deus. qꝛ tunc viteri⁹ in eo scandalizari non poterãt. Mat. xj. Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me Multi em̃ ex talibus in eo scandalizabant̃. quia post virtutes: infirmas in eo videbãt passiones. Luce. ij. Ecce hic positus est in ruinam ꝛ in resurrectionem multorum in israel: ꝛ in signum cui cõtradicetur.

Et cepit docere eos: quoniam oportet filium hominis multa pati: et reprobari a senioribꝫ ꝛ a sũmis sacerdotibus et scribis ꝛ occidi: et post tres dies resurgere. Et palam verbũ loquebat̃. Et apprehendens eum petrus: cepit increpare eum. Qui cõuersus et videns discipulos suos: cõminatus est petro: dicens. Vade retro me sathana: quoniã nõ sapis que dei sunt: sed que sunt hominum.

Hic docet q̃ Oñis ecclie fundatio ꝛ veritatis cõfessio perficit̃ in gra passionis ꝛ infirmitate. Et habet Tres paragraphos. In quoꝫ Prio ostendit Summã perfectionẽ gratie: fundant̃ ecclam in virtute passionis ꝛ resurrectiõis. In Scõo autem ostendit̃ dispensatiua Petri reprehensio ꝛ cõturbatio de humilitate passionis. In Tertio autem Instructio ponit̃ diuine ordinatiõis. In Primo hoꝫ Tria ōt. Scꝫ. Passionis opportunitatem: Passionis multiplicitatẽ: ꝛ Finẽ ꝛ modu q̃ proponit hanc doctrinã. Dicit igit̃ [Cepit docere] Quia ante ostendit Potestatẽ: nunc autem incipit efficaciter docere passionis humilitatẽ. ps. lxxvj. Dixi nũc cepi hec mutatio dextre excelsi. Dextera em̃ dei est que hanc facit virtutẽ: vt post passionem: oñis infirmitat̃ oñis virtus nr̃i Ieonis perficiat̃. ij. Coꝛ. xj. Uirtus in infirmitate perficit̃ [qm̃ oportet] hoc est cõueniens est ꝓm ordinationem diuinã. Lu. xxiiij. Nonne sic oportuit chr̃m pati: ꝛ ita intrare in gl'am suam [filium hominis] qꝛ In natura filij hois pati potest. In natura aũt filij: filij dei in q̃ nihil penitus pati potest [pati] vt passione ꝓsummet̃. Heb. ij. Decebat em̃ eum per quẽ oñia ꝛ ꝓter quẽ oñia: qui multos filios in gl'am adduxerat per passionẽ mortis ꝓsũmari [multa] Tãgit̃ Passiõis mltiplicitas. qꝛ ex ml'ẽ gñib̃ passionũ cõposita: ẽ fasciculꝫ myrrhe. dr̃ Cañ. j. Dilect⁹ me⁹ mihi inẽ vbera mea cõmorabit̃. Tãgit ãt quandã inẽ ml'a isti⁹ fasciculi cõpositõz cũ ōt [et reprobatus a sũ. sacer.] Reprobatio ei hec cã sibi fuit passiõis: qꝛ sacerdotib̃ eũ ad ꝓdẽnationẽ reprobãtib̃ (al's ad reprobationẽ condẽnãtib̃) etiaz ꝓpl's reprobare eũ ẽ inducẽ⁹. Mat. xxvj. Sũm⁹ sacerdos q̃rebat falsũ testimoniũ adꝫ uersus iesũ ꝛ oẽ ꝓcilij. Sacerdotes ei ꝓmã aũtẽ in morte (al's mortẽ) dñi hẽbãt̃ ꝛ sũmis seni. q̃ vice senatoꝫ habebant̃. j. Esdre. ix. Man⁹ mgra tuũ fuit in trãsgressiõe hac: pria [et scribis] q̃ vice sapientũ ꝛ lrãtoꝫ hẽbãt̃. Hier̃. v. Dixi: forsitan pauperes sũ ꝛ stulti: ignãrates viã dñi ꝛ iudiciũ ōi sui. Jbo igit̃ ad optiates ꝛ loq̃r eis. Jpsi eni cognouerũt viã dñi ꝛ iudiciũ dei sui. Jpsi ãt sil' mag' ꝓtregẽt iugũ: ruperũt vincl'a [et occidi] Dañ. ix. Occidet chr̃s ꝛ nõ erit ei⁹ ꝓpl's q̃ cũ negatur⁹ [ꝛ p⁹ dies tres resur.] Leta ponit p⁹ tristia. j. Pet. j. Pronũciãs q̃ in chr̃o sũt passiões ꝛ posteriores glorias. Ose. vj. Uiuificabit nos post duos dies: ꝛ in die tertia resuscitabit nos [ꝛ palã ꝓbũ loq̃.] Tãgit Modũ doctrine. Quia coꝛã discipulis adhuc imperfectis palam verbum hoc ō sua passione loquebatur. Et ideo Petrus fuit contristatus. Mat. x. Non est occultum q̃ non reuelet̃: neq̃ absconditum

ditū qd̄ non sciat. Esa.xlv. Nihil in abscondito lo
cutus sum: in loco terre tenebroso. Hec est consue
tudo ch̄ri z oīm discipulorū eius: q̄ humilia de se
p̄dicant oīnib̄: z sublimia tacēt z occultari preci/
piunt. Rho.xij. Non alta sapiētes: sed humilibus
consentiētes. Phil.ij. Hoc sentite in vobis quod
z in christo iesu. Et sequit. Exinaniuit semetipsum:
formā serui accipiens. Humilia ēm de se senticn/
tes: p̄dicare alta nō p̄nit. [Et apprehēdens eum
petrus] seor sum abstractū a discipulis. Volens
iam seruare documentum euangelicū. Mat.xviij.
Argue eum inter te z ipsum solū. [cepit increpa
re] Dicens hoc quod d̄r Mat.xvj. Absit a te do/
mine: non erit tibi b. Ydum ēm dei habēs: sed nō
f̄m scientiā arbitrabat nimis esse turpe dominum
maiestatis sputis liniri: probris exponi: flagellis
cedi: morte multari: z cruce turpari. [Qui] scilicet
dñs [cōuersus ad discipulos] a quibus eum
petr⁹ abstraxerat: tanq̄ essz indignū sibi coram suis
discipulis: talia d̄ se futura p̄dicare: eo q̄ discipuli
magnū aliquid f̄m fastū mundi de dño existima/
bant: et p̄tendebant quis eorum esset primus in
regno. Etiā q̄ statim putabāt dñm fore in throni
zandum. Domin⁹ autē ecōtra volens humilia di/
scipulos de se sentire. [et videns discipulos su
os] quos ad humilitatē sue cruc̄ instruere inten/
dit. [cōminatus est petro] ne alta saperet. quia
z primus angelus z primus homo per superbiā
ceciderant: ne z ipse alta sapiens sil'r caderet. Unde
Luce.x. Cum apl'i gloriantes de magnis: ad ipm
redirent dicentes. q̄ in nomine tuo etiā demonia
subjciunt nobis: ad humilitatē reducens eos di/
cit. Videbam sathanā. sicut fulgur de celo cadentē.
Acs̄i diceret illud Rhomanorx.xj. Noli altū sape:
sed time. Si ēm deus naturalib̄ ramis per natu
ram in alto plantatis nō pepcit: sed p superbiam
condēnat. ne forte nec tibi parcat. Jac.iiij. Deus su
perbis resistit: humilib̄ aūt dat grām. [dicens]
ad instructionez petri. [Vade] pfectu humilitat̄
[retro me] vt humilē humilis z humilit̄ sequa/
ris. [sathanas] q̄ saluti z vie salutis q̄ p hūilitatē
passiōis est: aduersaris. Sathan ēm aduersarius
interpretat̄. Zach.iij. Stabat sathan a dextr̄ iesu
sacerdotis magni: vt aduersarēt ei. Mat.xvj. Va
de retro me sathanas: scādalū mihi es. [quoniā]
in isto facto: humilitatē passionis recusans. [nō sa
pis ea] [que sunt dei] quo ad consiliū diuinū:
qui per humilitatē crucis releuare vult casum su/
perbie primi hois. Hec ēm dei sunt consilia z iu/
dicia. [sed] sapis ea. [que sunt hoīm] qui presen
tia que vident appetunt: z in his eleuari z superbiā
querunt. Greca tamē translatio habet vt d̄r Glo.
Propitius esto tibi domine: nō erit tibi istud. id
est non potest fieri. nec recipiunt aures mee vt dei
filius sit occidend⁹. Esa.xxj. Propterea repleti sūt
lumbi mei dolore: angustia possedit me: sic angu/
stia peurierīs Lorrui (al's Dorrui) cū audirē. rur/
batus sum cū viderem: emarcuit cor meū: tenebre
obtupefecerunt me. In tali enim affectu doloris di/
cit hoc Petrus: nesciens quid diceret: sed christ⁹
instruxit eum in affectu charitatis: z humillime
redemptionis.

Et conuocata turba cum disci/ pulis suis dixit eis. Sicq̄ vult me sequi: deneget semetipsum et tol lat crucem suam et sequatur me.

[Et cōuocata turba cū discipulis suis]
fundatis in gra: monet ad sequendū in humilita/
tis z patiētie via. Diuidit autē hec pars in partes
Duas. In quar̄ Prima Suadet ad sequendū z
humilitatis z patientie viā. In Scōa autē q̄ hec
via tenenda sit: adhibet rationē ibi. [Qui enim vo
luerit animam suam] In Prima harū partium
Quinq̄ dicūtur. Quia ēm hec via ad salutem: est
Necessaria. Ideo cōiter oīnibus proponitur. Ut
autē est omni laude digna z magno premio remu
neranda. ideo non cōpellitur: sed libertati nr̄e ele/
ctionis relinquit. Tertio Tria que ad ipsam req/
runtur per ordinem determinant. Que cum istis
quinq̄ efficiunt. Dicit igit̄. [Et cōuocata tur
ba] a turbantib̄ i vnū cor z animā vnā. [cum di
scipulis suis] q̄z non discipuli debēt esse cū tur
bis: sed potiⁿ turbe cum discipulis. Hieremi. xv.
Ipsi conuertent ad te. z nō conuerteris ad eos. [di/
xit eis] id qd̄ saluti cōmuni necessariū est. Pro/
uerb.ix. Sapientia foris clamitat: in plateis dat
vocem suam. [Siquis vult] In adoptione z ele
ctione nostra ponit. Quia vt d̄r Jo. Damascenus.
Non suadet malicia z non cōpellit virtutem: vt lau
dabile sit opus virtut̄. Per hoc aūt q̄ dicit. [Si
quis] Notat charitatē. Math.xx. Multi sūt vo
cati: pauci vero electi. Quāuis rari sint: tamē pre
omnib̄ sunt deo chari. Judi.v. Cor meum diligit
principes israel: qui p̄pria volūtate obtulistis vos
discrimini benedicite domino. Ideo ergo d̄r. [Si
quis vult post me] imitando mee humilitatis
z patientie viā. Job.xxiij. Vestigia eius secut⁹ est
pes meus: viam ei⁹ custodiui: nec declinaui ex ea
[sequi] quia Qui sequit̄: consequit̄. Philip.iij.
Sequor aūt si quo modo comprehendā: in quo z
comprehēsus sum. Canticor.v. Dilecte mi cōpre/
hendam te. Nihil ēm sequi prodest nisi consequi
possit. Daniel.iij. Nunc sequimur te in toto corde
nostro: z timem⁹ te: z querimus faciem tuā ne cō/
fundas nos. q̄z Qui sequit̄ z non ꝓsequit̄: est con
fusus. Sicut confundent̄ qui viā error̄ sequun/
tur. [deneget semetipm] intuo q̄ad vetere ho/
minez. Vetus ēm homo est qui vetustatem sequi
persuadet. Et hoc est animalitas: que non capit q̄
dei sunt. j. Corinth.ij. Animalis homo non perci
pit ea que sunt spiritus dei. Hanc ergo animalita
tem oportet abnegare. Genes.xxj. z Gal.iiij. Eijce
ancillam z filium eius. Ancilla ēm est per quā vt
dicit Prouerbior.xxx. Tota nature humane mo
uetur terr. a quando fuerit coberes domine sue. B
est spiritualis rationis. Hanc ergo primū oport/
et denegare: vt suasionibus eius z motibus illi/
citis in illam consentiat̄. Et hoc est Primū In re/
cedendo a malo. [et tollat crucē suā] Math.
xvj. Siquis vult post me venire abneget semetipz
z tollat crucem suam z sequat̄ me. Tollere autem
crucem: est exaltare cruciatū crucis nr̄e penitentie

in satisfactionē pcī cōmissi. Gal.v. Qui sunt chri/
sti carnē suā crucifixerūt cū vicijs z cōcupiscētijs.
Nihil ēm dlet pcīm nisi crux. q̄z z in chro crux sus/
cepta: nr̄a pcā deleuit: et a nobis exaltata. p pcō
satisfacit. Thren.iiij. Iniq̄ facie nostrā chr̄s dñs ca/
ptus est in pcīis nr̄is. j. Pe.ij. Pcā nostra in cor
pore suo portauit sup lignum: vt pcīis mortui: iu
sticie viuam⁹ cui⁹ liuore sanati sum⁹. Qui⁹ (al's
Hec) igit̄ crucis stigmata portantes in pena pnie:
in fide crucis nostrā crucē tollam⁹ z eleuem⁹ a ter/
renis: dicentes cū Paulo Gala.vj. De cetero ne/
mo mihi molest⁹ sit. Ego ēm stigmata dñi mei Je
su in corpe meo porto. Sic igit̄ Abnegatio sui va
let ad vitationē pcī qd̄ poterat cōmitti: Ita Tol/
lere crucem suam vnicuiq̄ debitā: valet ad satisfa
ctionē cōmissi. [et sequat̄ me] In hoc est Perse/
ctio q̄ hoc pficit ad virtutis opationē Ut cum iam
pcīm caueat ne fiat: z deleat qd̄ factum erat: stud eat
ad hoc q̄ opus virtut̄ pficiat̄ ad meritū. Unde Ecci
xxiij. Bl'ia magna est seq̄ dñm. Bl'iosuz ēm ē imi/
tari dñm virtutis. Eccis.xj. Quid est hō vt seq̄ pos/
sit regem factorē suum

Qui ēm voluerit aniam suā sal uam facere: pdet eam. Qui aūt p/ diderit animā suam propter me z euāgelium: saluam faciet eam

Hic tangit cor̄ q̄ dixit rōnes. Et sūt Tres p or
dinem. Prima quar̄: sumpta penes ordinē virtū
anie ad meritū salut̄. Et hanc tangit cū d̄r. [Qui
ēm voluerit aiam suā saluā facere] Anima
aūt b d̄r ab animando. (Spūs ēm q̄ est suba anie
nostre) f̄m q̄ corp⁹ aniat: desiderat ea que sūt cor/
poris: in quib̄ pdit̄ totum bonum eius. q̄z To/
tū bonum spūs nostre aie est in auertēdo se a car/
ne: z abstrahēdo se a desiderijs cōcupiscentie. Sic
ēm Vincit passiōes: et Virtute pficit̄: et Cōtēpla
tioni cōiungit̄ supior̄: et Depurat̄ z emūdat̄ vt sit
honestatis subiectū z Diuine sapie speculū. Unde z
Plato dicebat Concupiscētia in inferno sepultaz
esse qua pdit̄ (al's pgit) hō cū ad infima ꝓiungitur
Et hoc est. [Qui ēm voluerit] q̄z hoc in nr̄a po
nit̄ electione. [aiam suā] spū q̄ carnē vincit. [sal/
uā facere] q̄z oē qd̄ saluat̄: in bonis sibi cōnatu/
ralibus saluat̄: p que a cōtrarijs corrūpētib̄ libe/
rat̄. Bona aūt ꝓnaturalia anie: sunt bonū virtutis
et sapie vitatis. Et p hoc liberat̄ a passionib̄ cor/
poris: z a vanitate seductōis. Nic q̄ sic saluās ani
mam. [pdet eā] Perdit aūt qn̄ auertit ab eo qd̄
aniat et desiderat. Ecci.xviij. Fili post cōcupiscēti/
as tuas nō eas. et a volūtate tua auertere. Si ēm
p̄stes anie tue cōcupias suas: faciet te in gaudium
inimicis tuis. Hec concupia est Dalila q̄ Sālsonē
pdidit Judi.xvj. Quia dū dormies in sinu ꝓcupie
Sālson: rasum caput habuit (hoc ē Roboze vir
tutis: z Meta ment̄: z Rōne prudentie: et Certi/
tudine scie: et Veritate intellect⁹: et Ab Industria
artis: et Lumine sapie) quasi septem pillis q̄ ha/
buit: statim in gaudiū inimic̄ dat⁹ (al's fact⁹) fuit
Et sic cor⁹ fuit pditus. Consiliū q̄ est q̄ pdat Dali
la: vt samson sol fortis saluet̄. Hoc est igit̄ q̄ anis

in animādo corpus: cōcupiscentijs viuens: pdat.
q̄z sic in bonis spū (al's spūi) anie cōnaturalib̄ sal
uat̄. [Qui aūt] sic. [pdiderit aiam] hoc est: ani
malez sensum. [propter me] hoc est: vt me lucret̄
[Et euāgeliū] hoc est: euāgelicā vitatē que a car
ne auertit. [saluā faciet eā] q̄z in chro z in euan
gelio sunt bona aiam ab oibus cōtrarijs saluātia
Unde Osee.xiij. Perditio tua ex te israel: tm̄ in me
saluatio. Joan.x. Per me siqs introierit saluabit̄
et pascua inuenient. Joā.xvij. Quos dedisti mihi
custodiui: z nemo ex eis p̄nit.

Quid ēm proderit homini si lu cret̄ mundū totum et detrimentū aie sue faciat? Aut quid homo cō/ mutationis dabit pro aia sua?

Scōa ratio est: sumpta A Nocumento: qd̄ af
ferat aie pditio: in comparatione ad lucrū qd̄ affert cō
cupiscētia. Et hoc est q̄ dicit. [Quid ēm pdest]
q̄z In momētaneis delectabilib̄: f̄m vitat̄ rōnez
nullus est pfect⁹. [homī] f̄m q̄ hō. q̄z Homo sic
d̄r Phs est intellect⁹ et (al's ad) bonū qd̄ pdest ho
mini: in q̄z tū hō est bonū intellectuale. Et hoc vt di
cit Phs est bonū diuinū. [si lucret̄] ad sensibilē
et momentaneā delectationē. [totū mundū] pre/
sentē. De q̄ d̄r. j. Jo.ij. Omne qd̄ est in mūdo: aut
est cōcupiscentia carnis: aut est cōcupia oculorum:
aut supbia vite. Et est Acs̄i diceret. Si totū mūdū
habeat in delitias carnis Aut aspectum vanitat̄
Sicut delectat̄ auarus in contemplādis diuitijs
Aut habeat mundū in fastū sui dñatus subiectū.
Sicut habent eum in platuris z dominatib̄ glo/
riātes. Et p hec p̄ntia: lucrata ad ambitionē vel cu
piditatē. [detrimentū anie sue] in bonis spūt̄
anie cōnaturalib̄. [faciat] A.d. Nihil pdest. Et
minus q̄z nihil. q̄z Lucrū cōcupiscibilīū in mūdo
maḡ i bōis aie relinq̄t no cumētū: qd̄ pei⁹ ē z dānosi⁹
q̄z nihil lucrat⁹ eēt. vñ Prouer.vj. loq̄ns d ꝓcupia
sub metaphora mulier̄ d̄r. Precū scorti vix vni⁹
est panis: hoc est momentanee delectatiōis. Mu/
lier vo: hoc est intellect⁹ z emollita cōcupiscentia:
pciosaz animā viri tollit. quia virilitatē eneruat z
tollit totū robur ment̄. Mel⁹ q̄ est pdere sensum
aiale: z in tristib̄ z difficilib̄ exercere: vt saluet̄ aia
in bonis sibi cōnaturalib̄. ij. Cor.iiij. Licz is qui
foris est noster hō corrūpat̄: tm̄ is q̄ int⁹ est renouā
tur de die i die. [Aut quā hō] rōnalis q̄ scit (al's
facit) estimationē bonorū: q̄nti ponder̄ sit vnū qd̄
q̄z eligibiliū (al's diligibiliū) [cōmutationē] in
aliena a natura anie bona. [dabit] vel [accipiet
p anima sua?] vt illa in bonis sibi ꝓnaturalib̄
pdat. Et ideo d̄r Apl's.ij. Cor.iiij. Id ēm qd̄ in p/
sentia momentaneū z leue tribulatiōis nr̄e: In q̄
Supple pdit̄ aialis sensus f̄m p̄ntia delectatōes:
supra modū in sublimitatē eternę glie pōd⁹ opat̄
in nobis: nō cōtēplantib̄: B est: nō estimātib̄: no/
bis ea q̄ vident̄. Que ēm vident̄: tpalia sūt. q̄ aūt n̄
vident̄: eterna. Et hoc est qd̄ dicit

Qui ēm me confessus fuerit et verba mea in generatiōe ista adul

al's cõfundetur.

tera ⁊ peccatrice: et filius hois cõfitebit eũ: cum venerit in gl'ia patris sui cum angelis sanctis.

Tertia ratio est Que sumit ex comparatione p̃mij ꝓdent⁹ aiam ⁊ saluant⁹ eã Dicit igit [Qui] b ē: Quicũq; sine ꝓsona ꝑ distinctiõe. Acť. x. In virtute compl qr nõ est ꝓsona ꝑ acceptor de⁹ [me confusus fuerit] Confundor. er⁹. accepit b Marc⁹ ꝑ vbo deponent⁹ gener⁹: pro vbo Erubuerit. Et iõ sensus est [Qui me cõfusus fuerit] hoc est q̃ me erubuerit seq̃ [et vba mea] erubuerit ipl'ere [in generatiõe ista] q̃ saluat anialẽ sensum: sequendo carnis delectabilia. Et ideo dr [adultera] qr sup vex aie spõsum admisit diabolũ adulterum in delectabilib⁹ carnis. Esa. lvij. Juxta me disce o puisti ⁊ suscepisti adultera [⁊ peccatrice] qr p̃ hoc q̃ in libidine suscepit adultera: statim diffundit in pctã diuersa: et accepit pcti cõsuetudinẽ. Zu. xj. Generatio prauа atq; puersa signum querit. Deuť. xxxij. Generatio p̃ua beccine reddis domino ꝓ l'e stulte ⁊ insipiẽs. Hec ẽm generatio gloriã reputat: Seq̃ cõcupias: et saluare sensũ aniam in concupiscentijs suis. Et hi sunt de q̃b dicitur Prouer. ij. Letant cũ malefecerint: ⁊ exultant in rebus pessimis. et hõ puersus inter tales cõfũdit non esse similis. Et sic confundit filiũ dei: ⁊ saluare aiam in bonis ⁊ ver⁹ anie cõnaturalib⁹ [Et filij⁹ homis] hoc est ieſus chr̃s [cõfundet eũ] hoc est erubescet eũ [cũ venerit ad patrẽ] cũ oi gl'ia regni sui. hoc est: in gl'ia patris sui Jn q̃ (al's q̃) oẽs gl'iant. qr (al's q̃) anias suas: in bonis ⁊ iustis ⁊ veris cõnaturalib⁹ anie et nullus secur⁹ est sensum anialem in carnis delectabilib⁹. Ps. cxlix. Ad alligandos reges eor in compedib⁹ ⁊ nobiles eor in manic⁹ ferreis. Oẽs ẽm isti: pedes affectũ hũt cõpeditos vt carnis delectabilia seq̃nt: et manus opationũ: manic⁹ ferreis oia dominantib⁹ hũt ligatas: ne ad opus pcti possit exrẽdi Judiciũ cõscriptũ: in lege ⁊ scriptura dñi: gloria hec est oib⁹ sctis eius. Et ibi cõfusio ei⁹ erit magna his q̃ secuti sunt ꝓcupias suas. Isti sunt de quib⁹ dr Apoc. xij. q̃ non dilexerũt aias suas vsq; ad mortẽ. hoc est: aialem sensum in ꝓcupia: que mortẽ eternã inducit [cum angelis suis] q̃ in puritate spũs cõcupiscẽtias oino cõculcarũt. Matth. xxij. Lu. xx. In resurrectõe neq; nubent neq; nubent⁹: sed erũt sicut angeli dei in celis. Ideo qd b dictũ est ꝓtinet Joan. xij. Qui amat aiam suam: pdet eã. et q̃ pdiderit aiam suam in hoc mũdo: in vitã eternã custodit eam. Et hoc est qd dicit in hoc loco.

Capitulum.IX.

T dicebat illis Amen dico vobis quia sunt quidã de b stantibus qui non gustabunt mortẽ donec videant regnũ dei veniens in virtute

Tangit b ecclie fundationẽ in gl'ia. Diuidit aũt in partes Duas. Jn quar. Prima p̃mittit istius gl'ie reuelationem. Jn Secunda aũt facit Reuelatiõis exhibitionẽ: Jbi [Et post sex dies] Jn Primo bor. dr Quattuor. Jn q̃r. Primo dr Quibus hec reuelatio p̃mittit. Scdo Qñ. Tertio Quid. Quarto Quale est qd̃ videbũt Dicit igit [Et dicebat illis] fundationẽ in gr'a: ordinans ad fundamentũ spei in gl'ia [Amẽ dico vobis] Qr de inuisibilib⁹ est qd̃ p̃mittit: ideo p̃mittit ꝓfirmationem. Apoc. iij. Hec dr amen testis fidelis ⁊ verus [qr sunt q̃dam] excepte dignitat⁹ inť alios: Petrus: Joannes: ⁊ Jacob⁹ maior [qui nõ gustabũt mortẽ] p̃ experimentũ resolutiõis aie a corpe. Hec aũt ideo dr qr dictũ fuerat Exodi. xxxiij. Nõ videbit me homo ⁊ viuet. Et ideo chr̃s ostensionẽ gl'ie vite eterne p̃mittit añ mortẽ: vt mag⁹ discipuli i fide firmenť. Dicunť aũt isti [de hic stãtib⁹] qr recti (al's recte) isti stant in gr'a. Rho. xiij. Stabit autẽ. Potẽs est ẽm de⁹ statuere illum [donec videant] oculis corporalibus [regnũ dei] hoc ē figurã decoris regni dei: in signo ⁊ claritate trãsfigurationis. Exo. xxxiij. Ego ostendã tibi oẽ bonũ. Jnuenisti ẽm gr'am coram me. Quib⁹ q̃ ostendit: in Lõi: nõ determinatis nomib⁹: declarať. Quando aũt: qr añ mortẽ. Quid: qr regnũ dei i decore trãsfigurationis. Sap. x. Oñdit illi regnũ dei: et dedit illi sciam sanctor: honestauit illũ in laborib⁹: ⁊ cõpleuit illi labores illi⁹ [viuentis in virtute] hoc est: vitã ostendent⁹: non in infirmitate: sed in imortalitat⁹ virtute ⁊ potestate. Alia littera habet [veniente in virtute] qr scõs aduẽt⁹ chr̃i nõ erit in infirmitate: sed in prãte ⁊ virtute. Et hanc gl'iam p̃monstrauit in trãsfigurationẽ. Lu. xxiij. Amodo videbitis filiũ hois venientẽ in virtute. De hac visione dr Esa. xxx. Ipsi videbũt gl'iam dñi: ⁊ decorẽ dei nr̃i. ij. Pe. j. Non indoctas fabulas secuti annũciauimus vobis dñi nr̃i virtutẽ: sed speculatores facti illi⁹ magnitudinis voce ad eũ delapsa a magnifica gl'ia. Joã. j. Vidim⁹ gl'iam ei⁹ gl'iam q̃si vnigeniti a pr̃e: plenum gratie ⁊ vitatis.

Et post dies sex assũpsit Jesus Petrũ ⁊ Jacobũ ⁊ Joannẽ: et ducit illos in montẽ excelsum solos: et transfigurat⁹ est coram ipsis.

Tangit b Revelationem gl'ie. Tangit aũt Tria. Scz. Qñ et Quib⁹ reuelauit. Scdo Qualẽ gl'iaz reuelauit. Tertio Qualiter disparuit ⁊ Ad q̃d reuelata fuit Dicit igit [Et post sex dies ꝛc] a doctrina inducta. qr Sex dieb⁹ ab initio pfecit deus mundũ. et p q̃ etem saluti futurã (al's saluti ferã) in gl'ia q̃ etem ostendit. Pñt tamen Sex dies: sex gr'e illustrationes significare: quib⁹ sol iustitie chr̃s de⁹ noster sup nos illuxit: et post q̃s gl'iaz suam quã nobis datur⁹ est demõstrauit. Scz Natture sanctificatio in hũane nature suscepiõe. Maledicte generatiõis reparatio in mũdissima ⁊ sanctissima sui de illibata virgine generatõe. Cõcupiscẽtie damnatio in circũcisiõe. Originalis pcti detersio in baptismi sanctificatione. Dãnatoris nostri diaboli deuictio: in tentatiõe. Oim aiar. illuminatio in p̃dicatiõe: ⁊ doctrine p exẽpla ⁊ signa ꝓfirmatõe Per hos ẽm sex dies in nob lux gratie diffusa ⁊ cõfirmata est. Et post hos ad gloriẽ demõstrationez sublimamur. Jn Primo die: sicut dr Ezech. xliij. Jngressa est gl'ia lucis dñi in templũ: nature hũane: ⁊ resplenduit terra a maiestate eius. Jn Scdo Sol iustitie nubẽ p̃me maledictiõis dissoluit. ij. Macha. j. Tẽpus affuit quo sol refulsit qui pri⁹ erat in nubilo. Jn Tertio tenebras fugauit Egypti q̃ tenebant oculos oim naror. Joã. j. Lux in tenebris lucet: et tenebre eam nõ comprehenderũt: Quinport⁹ vt dr Chrys. Lux tenebras nos tenentes dissipauit. Jn Quarto Ad illũinationẽ nature dãnate illuxit: et ipsam ad lucẽ reduxit. Et fit qd̃ dicit Rho. xiij. Abijciam⁹ opa tenebraz. ⁊ induamur arma luc⁹. Jn Quinto Adducit lucis serenitatem iam q̃si in meridie exaltat⁹ sol: ad depulsionẽ auroris tenebraz. Et fit qd̃ dicit Ecci. xliij. Jn meridiano sol exurit terrã: et refulgens radijs suis occecat oculos Scz ne videant terrena q̃bus incitenť in tentatiõe. Jn Sexto ⁊ vltimo fit sol in multitudine stellaz: q̃s illũinauit ad lucẽ gr'e stans in decore suo. Sic dr Ecci. xliij. Spẽs celi: gl'ia stellaz mundũ illuminans in altissimis dñs. Post tales igit sex sue gr'e illustrationes [assumpsit] hoc ē: ad se sumpsit. quia Jnfirmitas hũana ad hoc nõ sufficeret: nisi virtute chr̃i eleuata assumeret in tante lucis accessum. Ps. lxxxviij. Dñi est assumptio nostra: et sancti israel regis nostri. Ũñ etiã Paulus. ij. Cor. xj. dr raptum hmõi vsq; ad tertiũ celũ Exo. xxxiij. Cum Moyses visur⁹ esset dei gloriam plus assumpt⁹ est dicente dño: Est locus apũd me et stabis supra petrã: hoc est in solido vitatis reuelãde. Assumpsit [aũt Jesus] auctor salutis: que salus tota in luce cõsistit. De q̃ dr. j. Tim. vj. Qui solus habet imortalitatẽ ⁊ lucem habitat inaccessibilẽ [Petrũ] Ut ap'licum vicẽ: et suũ in terra vicariũ: Jlluminatiões diuias oibus conferre debentẽ: ⁊ inferni tenebras dissipantẽ suor. vinculor. potestate. Mat. xvj. Tibi dabo claues regni celorũ: et porte inferi nõ p̃ualebunt aduersus eũ. Adhuc aũt assumpsit [Petrũ] q̃ tenebras ⁊ nubes carnis ⁊ hũanar. opinionũ trãscẽderat: et visum iam fixerat in globis eterne lucis. Mat. xvj. Btũs es simon bariona qr caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi sed pr̃ me⁹ q̃ est in celis [et Jacobũ] Qui p̃mus inter ap'los constanter mortẽdo fidẽ pbauit. Acť. xij. Occidit aũt. Jacobũ fratrẽ Joãnis gladio [et Joãnẽ] Qui secreta celestia vbi eterni oib⁹ deserebat Et sic vitat⁹ lucẽ demõstrarat. Joã. xxj. Hic est discipulus ille q̃ testimonium phibet de his: et scripsit hec: ⁊ scim⁹ qr vez est testimoniũ eius [et ducit illos] quia nisi ipse ductor esset deuiarẽt. Deuť. xxxj. Dñs solus ductor ei⁹ fuit: ⁊ nõ est cum eo de⁹ alienus [in montẽ] Locus est in q̃ ē trãsfiguratus Qui erat mons Thabor. Qui: veniens lumen interptať. Mons iste visiõis est. Bẽñ. xxij Jn monte dñs videbit. Ps. lxvij. Mons in quo beneplacitũ est deo habitare in eo. Mons ẽm iste spũs eminẽtiã designat. Hieť. xxxj. Bñdicat tibi dominus pulcritudo iustitie: mons sancto⁹ [excelsũ] quia designat celsitudinem intellectualis visiõis. Ezech. xl. Portauit me in mõtẽ excelsum valde in terra israel. Apocal. xxj. Sustulit me in spũ in mõtem excelsum et eleuatũ [seorsum] a strepitu frequentantiũ. Mar. vj. Venite seorsum in desertũ locum [solos] vt nullus alien⁹ tante visionis turbaret secretum. Thren. iij. Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit q̃a leuabit se supra se [et transfigurat⁹ ē] Quãuis Transfiguratio mutationẽ sonet figure corporee: nõ tã b sumit in tali significatione. Sed cum filius dei sit in figura hois vt hõ ver⁹ Phil. ij. Formã: hoc est figurã hois accipiens: et habitu inuẽt⁹ vt homo. Figura est vt dr Ps in inter oẽnia que corpi accidunt. ꝑ ria: speciẽ vt naturã designat Et ideo cum mutatiõe speciei in anialib⁹: continue mutať ⁊ figura. Et quor. est vna figura cõis: cor. est species vna. Et anialia cõuenitiã habentia in figuris: conuenientiã hũt in aliq̃. Hanc aũt figuram hũanã in infirmitate nostra filij⁹ dei inter homines ostendit. Quia aũt (al's añ) filius dei in natura fuit ⁊ est diuina: Ideo etiã figura diuie substantie esse describit. Heb. j. Qui cum sit splẽdor glorie ⁊ figura substantie ipsi⁹. Quia igit in monte coram discipulis: nõ hũanitatis: sed gl'ie diuie claritatẽ ostendit: quã ostendere nõ erat consuet⁹: ideo transfigurat⁹ esse dr. Hoc est: claritatem quã figura substantie diuine ⁊ splẽdor eterne glorie est demõstrasse. Sap. vij. Lando⁹ ẽm est lucis eterne et speculũ sine macula dei est maiestatis: et imago bonitatis illius.

Et vestimẽta ei⁹ facta sunt splẽdentia et candida nimis velut nix qualia fullo nõ potest sup terram candida facere. Et apparuit illis Helias cum Moyse: et erãt loq̃ntes cum Jesu.

Tangit b Qualiter transfiguratus est. Tangit aũt b Quinq; ist⁹ glorie testimonia. Scz. Fulgorem vestimenti. Jdoneitatẽ testiũ legis ⁊ pheterie. Jdoneitatẽ testiũ gratie. Testimoniũ celestis lũinis. Et Testimoniũ paterne vocis. Omittit autẽ Marc⁹ splendorẽ corpis quẽ Mattheũ posuisse cognouerat Matth. xvij. Splẽduit facies ei⁹ sicut sol. Jn hac ẽm claritate future resurrectõis claritatẽ ostendit Jn qua in disparitate claritate erit par gaudiũ. j. Cor. xv. Alia claritas solis. alia lune. et alia claritas stellaz. Stella ãt a stella differt i claritate. sic erit mortuorũ resurrectio. Matth. xiij. Tũc fulgebũt iusti sicut sol in regno patris eorũ [Et vestimenta eius facta sunt] Nõ est credendũ q̃ vestimẽta dñi in monte extaneis (al's lanis) i celestia mutata sint: sed port⁹ qr tãta fuit sui corpis claritas: qr (al's q̃) radij ⁊ lumen diffusum ab ipso: eũ p modũ vestimẽti tinxerũt. Et hãc claritatẽ vestit⁹ eius lane⁹ vl' sericeus quẽ habuit abs

condere nõ potuit: Licz p̃ vestimentũ vndiqz diffusa claritas emicuit. Et hoc vocat̃ vestimentum Job.xl. Circũda tibi decorem: z speciosis induere vestib̃. Ps.ciij. Amict̃ lumie sicĩ vestimẽto. Ps. xciij. Dñs regnauit decorẽ indut̃ est: idut̃ est dñs for. z pcin. se. Sic g̃ etiã exterioza vestimẽta ab interiori habitu lumis [facta sũt splẽdida] Ps. cix. In splẽdoribꝫ sanctoꝝ ex vtero ante lucifẽ genui te. [et cãdida] lumie vndiqz impleta. Ipsa ꝛ̃ eñ candor albedo: q̃ ad modũ argẽti cãdet: vndiqz diffuso lumine in clara supficie. Lu.ix. Vestit̃ eius albet refulgẽs. Mat.xvij. Vestimẽta eĩ facta sunt alba sicut nix. [Qlia fullo sup terrã] ar re q̃cunqz [nõ põt cãdida facere] Hui̇ cã est qz interi̇ lumẽ fullo non põt infundere qõ clarescat p̃ colorẽ habit̃ exteriozis. Tales eñ colores vt ꝛ̃ Pbs artifices facere nõ possũt: in q̃b lumẽ interi̇ diffundit̃ per pspicuitatẽ alic̃ corpis colorati circũstant̃. Sicut est in iride z chelis (al's cel') celestib̃ z hmõi. Talis aũt candor: candorem sanctoꝝ in ecclesia futuꝝ significat q̃ celestis est: z viribus z arte terrenis fieri nõ põt. Ut Esa.xlix. Ui uo ego ꝛ̃ dñs q̃a bis oib̃ velut ornamẽto vestieris z circũdabis eos velut amictum tibi. [Et apparuit illis Helias cũ Moyse] Ecce testes idonei legis et pphetie. Apparuit eñ Moyses Ut oñderet in eo impleri testimoniũ leg̃. Joan.v. Si crederet̃ Moysi: crederet̃ forsitã z mihi: De me eñ ille scripsit. Helias ãt pphetaꝝ erim̃ q̃ z post se successorẽ vnxit Heliseũ: qui pfuit cõgregatiõibus pphetaꝝ. iiij. Reg.ij. et. iij. Reg.vi. Tulit testimoniũ pphetie. Eccli.xxxvj. Da mercedẽ dñe sustinentib̃ te: vt pphete tui fideles inueniant̃. Sic g̃ isti duo apparuerũt. Venit ãt Moyses de Inferno: vt consolationez patribus nunciaret. Helias de paradiso spirituũ: et sic ruinam angelicam esse repandam significaret. Discipuli aũt venerunt de mundo: vt viuentes redimendos esse docerẽt. Et sic fieret q̃d dicitur Phil'.ij. In nomie Jesu oẽ genu flectat̃ celestiũ: terrestriũ: et infernoꝝ. et omnis lingua cõfitea t̃: quia dñs Jesus chr̃s est in gloria dei patris Trãsfiguratus [loquẽtes cũ Jesu] Lũ.ix.ꝛ̃: q̃ loquebant̃ de excessu quem expleturꝰ erat in hierusalẽ. Loqui aũt ipsoꝝ: est talem gr̃am redemptionis futurã per chr̃m: testimonijs leg̃ et pphetaꝝ pfiguratã esse ostendere. j. Pet̃.j. De q̃ salute exq̃sierũt atq̃z scrutati sunt, pphete qui de futura in nobis gratia, pphetauerũt scrutãtes q̃d vel quale tempus significaret in eis spũs chr̃i pnuncians eas que in christo sunt passiones et posteriores glorias.

Et respondens Petr̃ ait Jesu Rabbi: bonum est nos h̃ esse: et faciamus tria tabernacla: tibi vnũ: et Moysi vnum: et Helie vnum. Non eñ sciebat q̃d diceret. Erant eñ timore exterriti. Et facta ẽ nubes obumbrans eos.

D Inducunt̃ h̃ testes idonei de mundo venientes Qui Tres sunt. Petr̃ p oibus loquit̃ sicĩ vertex apl'oꝝ. Tanguntur aũt h̃ Duo. Scz Manendi testificata felicitas. et Ignorãtia ordinis ad manendum. De Primo ꝛ̃ [Rabboni] Magistꝝ vocat cui̇ in hac schola felicitatis vellet esse discipul̃ Mat.xxiij. Unus est mgr̃ vester Jesus chr̃s. Joan.xiij. Vos vocatis me magr̃ z dñe z bñ dicitis Sum etenim [bonũ] hoc ẽ felix [est nos h̃ esse] vbi pñtia gaudij omnẽ abstergit miseriã. Vñ glo. Quãuis stupefact̃: in sicuz tñ sibi affectũ indicat. Ps.fm Hieronymi Trãslationẽ. Bene mihi nõ est sine te. Totũ eñ bonũ felicitat̃ est interesse cõtemplationi bẽitudinis: quia videt̃ illic z habetur omne bonũ. Exo.xxxiij. Ego ostendã tibi oẽ bonũ Hoc aũt Petr̃ fm Ehrys. dicebat Propter visiõis felicitatẽ. Et ideo qz chr̃s diserat se crucifigẽdũ cui cum Petr̃ diceret: Absit a te dñe: Nõ erit tibi hoc: et esset redargut̃ a Petro: nõ apte audet dicere ꝗ crucifixionẽ aliquid: sed occulte: suadet in monte esse remanẽdũ: ne crucifixores in dño crucifigendi habeant locum. Et fm hunc sensum: latere intendit Petr̃: ne cum dño cum q̃ mori z vivere elegerat incideret in piculum. Esa.xliij. Super oẽm gloriam ptectio: et tabernaculũ erit in vmbraculũ diei ab estu: et in absconsionẽ z securitatem a turbine z a pluuia. Ab estu eñ ire Judeoꝝ putabat, pregi: et a turbine cõminationuz defendi: et a pluuia tempestuose pseculiõis abscondi. Et subiatulit [Faciam̃ h̃ tria tabernacula] In q̃b nostra habitatio sit. Apoca.xxj. Ecce tabernaculũ dei cũ hoib̃ z habitabit cũ eis. Tabernacula eñ sunt h̃ tanq̃z habitacula. Sciuit eñ q̃ diu sub diuo habitare non posset: fm hoc q̃ etiã dixerunt filij pphetaꝝ. iiij. Reg.vj. Ecce locus vbi habitamꝰ coram te angustus est nobis: Eamꝰ vsq̃z ad iordanem z tollãt singuli materias singulas: vt edificemus nobis locũ ad habitandũ. Sicut eñ desideraũerũt habitare cũ Heliseo: Ita iste desiderauit habitare cũ dño: et non redire ad turbationes mũdanoꝝ. Ps.lxxxiij. Beati q̃ habitãt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabũt te. Et illõ ps.lxxxiij. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis q̃z habitare in tabernaculis pctõꝝ [tibi vnũ] in quo et ipse cum cõdiscipulis cũ dño habitare cupiebat [Moysi vnũ] quem secundũ a dño esse volebat [et Helie vnũ] qui erat a Moyse secundus: et a dño tertius: Qui tanq̃z oẽm arbitri ad dñm pro tpe vocarent̃. Nec tabernacula Tria voluit esse Petr̃: Ut in vno Decor dñi considerarẽt in cõtẽplatione familiariũ. In Secõo Virt̃ armata muniret̃ cõtra insurgẽs ꝗium. In Tertio Opus officij compleret̃ ad quodcũq̃z a dño pdiffinitũ negociũ. Sicut eñ scivit esse tria celi tabernacula in hierarchijs. In quaꝝ Prima (que in vestibulis ẽ apud deũ) decor considerat̃ regni celest̃: In Igne diuino: spũs absumente: In Luce veritatis: spũs illustrante: In Quiete z spũalitate receptionis diuine: spũs mouente z regẽte z gubernãte. In Secunda aũt est armata militia In Dñatu: vtutes eleuare ne scabellarib̃ iclinate vilificent̃ In Virtutib̃ inuincibiliter oia pficientib̃: que sunt voltatis diuie. In Prãtibus; seuera z libera ordinatione compmentib̃ omne cõtrariũ: vt id quod bonum est: ad actũ libeꝝ expediat̃. In Tertia aũt ordinat ois opus officij: Ut legib̃ sit consonũ q̃ per Principes decernunt̃: Ut ad cõsiliũ diuinũ sit p̃ diffinitiũ: qz archãgeli pficiũt: Ut omni forma virtutis sit formatũ q̃d custodia pficit̃ angeloꝝ. Sic ergo ordinẽ celi cõspectũ habuit in mente: et rationẽ eĩ voluit ponere in monte: Sciens angelos ñ deesse vbi dñs habitaret angeloꝝ. Et pcipue dñi senatores q̃b angeli mistrauerãt. Hoc etiã significatũ vidit Beñ.vj. vbi ꝛ̃. Lenacula z tristega facies in ea. Tristega eñ sunt tricamerata: pter tres ordines brõꝝ spirituũ: q̃ dicti sunt [Mõ eñ sciebat] stupefact̃ z tort̃ ordinis tpis oblit̃ [q̃d diceret] Volebat eñ bẽitudinis obtinere locum: et nõ tenere ordinẽ a deo diffinitũ: quo ad ipm venirek p̃ passiõis meritũ. Postea aũt sciuit qñ. j. Pet̃.j. dixit: Pronunciãs q̃ in ipso sũt passiões z posteriores glorias. Rhom̃. viij. Si tñ cõpatimur z sil' glorificemur. Causam aũt stupefactiõis ist̃ subiungit Euãgelista: innuẽs q̃ oẽs idem cũ Petro sentiebant [Erãt eñ] scz oẽs tres apl'i [timore exterriti] Hic aũt Timor: magni z ñ mali fuit expectatio Qui est timor admiratiõis. Si eñ malũ z nõ magnũ expectassent. non dixissent: Bonũ est nos h̃ esse. Est eñ vt dicit Dam̃. Timor in magna phãtasia. Act.iij. Repleti sunt timore z extasi in eo q̃d cõtigerat illi. Abac.iij. Dñe audiui auditũ tuũ z timui: ꝛ̃ siderui opa tua z expaui. Et facta est nubes [Tangit̃ h̃ Testimoniũ celest̃] luminis. Dicens eñ [Et facta est nubes obũbrans eos] non est credendũ q̃ hec nubes tenebrosa vel obscura fuerit: Lũ Mat.xvij. et Luc.ix. dicat̃: Et nubes lucida obumbrauit eos. Spissitudo eñ calcati lumis vocat̃ nubes. Sicut solent Pbi vocare Tentoriũ solis: spissitudinẽ lumis a corpe solis refulgẽt̃. Sic eñ nũc vt ꝛ̃ Ps.xviij. Chr̃s in sole: hoc est i fulgore solis: posuit tabernaculũ suũ. Et hoc texit apl'oꝝ z pstrinxit. Et hoc vocat̃ nubes. Et q̃ dicit [obumbrãs eos] itelligit̃ Quia z vmbrã: hoc est formã eterni lumis expressit. Sicut exp̃mit forma speculi siue vmbra figuram eius q̃d in speculo resultat. Et apl'is p̃ modũ vmbre refrigeriũ attulit securitatis a turbine mũdi quẽ ex vbo chr̃i sibi iminere timebant. Unde Glo. ꝛ̃ Q̃ Petr̃ petẽs tabernaculũ: accepit nubis vmbraculũ. Et i hoc sensũ nubes hec: testimoniũ claritat̃ eterne: qz suo lumie figurã eterne claritat̃ exp̃sit. Sic ꝛ̃ Lu.j. Virt̃ altissimi obũbrabit tibi. Esaie.xlix.z.lj. In vmbra manus sue protexit me.

Et venit vox de nube dicens: Hic est filius meus charissim̃: audite illum.

Testimoniũ Quintũ est A voce Patris q̃ maxime certificauit certitudinẽ eterne glorie. Vox eñ ista patris de celo fuit. Dicunt autẽ h̃ Tria. Quid sonuit. Uñ. z Quis. Quid sonuit qz [vox venit] q̃ sp cũ intentione, pferẽt̃. qz pater illa voce totã suã intentionẽ exp̃sit. Vox eñ illa est in qua verbum formatũ est. ij. Petri.j. Voce delapsa ad eũ a magnifica gloria. Hec est vox dulcis quã sponsa desiderauit. Cant̃.ij. Sonet vox tua in auribꝫ meis, vox eñ tua dulcis [de nube] Ecce Unde sonuit qz [de nube] tanq̃z de corpali z materiali elemento formata fuit. Ps.lxxvj. Vocẽ dederũt nubes. Ps.xvij. Intonuit de celo dñs: z altissimꝰ dedit vocem suã. Ezech. Audiui sonũ sicut sonum sublimis dei [Hic est filiꝰ meus] Ecce Quid sonuit. Et Tria dicit. Nature dignitatẽ. Affectus dilectionẽ. et Obedientie auditionẽ. Primũ tãgit cũ ꝛ̃ [Hic] in persona demõstratꝰ [est filius] hois. qz chr̃s homo: z chr̃s deus: vna est pson̄a in deitate z hũanitate: z meo iudicio Quãuis duas vere habeat natiuitates: Unã eternã: et Unã tpalem: cum vna z eadẽ filiatiõe est filiꝰ. Et ideo dicit: Hic est filius [meus] qz filiatiõez q̃ filiꝰ est: a me et ñ ab alio hz. Et hoc q̃dẽ pater bis dixit: et In baptismo: et In monte. In baptismo q̃dẽ qz ibi sanctificationẽ fecit regeneratõis p filium. In Mõte aũt qz ibi ostendit future glorie beatificationez etiã futurã p filiũ. Has eĩ duas formas dat imago patris q̃ est filiꝰ. Formã scz Gratie p regenerationẽ. et Formã gloriẽ p beatitudinẽ. Formã aũt Nature etiã p filiũ dedit i creatione. Et sic ad imaginẽ patris que est filiꝰ: et formamur: et reformamur: z btificamur. Et hoc aliter fieri cõueniẽs ẽ nõ potuit. Et hoc tangit̃ Rho.viij. Quos pscivit cõformes fieri imagis filij eius: hos z vocauit. et quos vocauit: illos iustificauit. et q̃s iustificauit: illos z magnificauit. Ideo g̃ ꝛ̃: filiꝰ meꝰ [charissimꝰ] In q̃ sonat dilectiõis affectꝰ. qz in eadẽ dilectione q̃ pater diligit filiũ: etiam nos reformamur ad formã dilectiõis: et in ea nos ipse pr̃ diligit. q̃a ipsa dilectio: spũs sctũs: pcedẽs a patre in filiuz: z a filio in patrẽ: et ab vtroq̃z in nos sanctificãdos z illuminãdos z pficiẽdos: p hoc q̃ p ipsam reducimur ad huiꝰ fontẽ dilectiõis. Rho.v. Charitas ꝛ̃ diffusa est in cordib̃ nostris: p spũm sctũ q̃ datꝰ ẽ nob. Sic ꝛ̃ Apl's Col'.j. Qui eripuit nos a ptãte tenebraꝝ: z trãstulit nos in regnũ filij dilectiõis sue. Sic g̃ filiꝰ Charus in obedientia quã p nobis subiuit. Charior in spũ: quẽ nob̃ inspirauit. Charissimꝰ aũt in seipo i q̃ fõs redũdat charitat̃. Beñ. xxxvij. Israel amabat Joseph p̃ oib̃ filijs suis: eo q̃ in senectute sua genuit ipm: fecit q̃z ei tunicã polymitã. Israel magnꝰ pãiarcha rectissimꝰ: patrem dñi fcat. Joseph aũt accrescẽs chr̃m fcat hoiem p quẽ multi fideles patri accreuerũt. Hũc p̃ oib̃ vt p̃ oib̃ amabat: qz de corde suo genitũ q̃z seipm diligerit. Nunc etiam in senectute q̃dem. hoc est in fine seculi: Nõ q̃dem genuit iterato: sed in carne nasci fecit. Et sic generatiõis eĩ carnalis auctor fuit Et fecit ei tũicam polymitã: hoc ẽ vite cõseruatõez cũ mor̃ honestate picturatã. Sic g̃ est charissimꝰ [audite illũ] Tertiũ est Q̃ precepit voci sue in oib̃ esse obediendũ. Deut̃.xviij. Qui vba eĩ quẽ loquet̃ in noie meo audire noluerit: ego vltor existam. Ps.xciij. Hodie si vocẽ eius audierit̃ nolite obdurare corda vestra. Iste eñ est audiendus q̃tuor de causis. Quaꝝ Prima: quia Ipse solus verbum patris. Esa.lvj. Verbũ q̃d egrediė

E

F

tamẽ

E

G

de ore meo: non reuertet ad me vacuũ: sed faciet q̃cunq; volui ⁊ pspabit̃ in his q̃ admisi illud. Uacuũ aũt esset si non esset auditũ ⁊ exauditũ. Scõa causa est: qr Jp̃m est cordis diuini manifestatiuũ solũ. Deũ nemo vidit vnq̃. Unigenit⁹ q̃ est i sinu patris: ipse enarrauit. Et ideo est audiẽdus: et nihil cõtra eũ est audiẽdũ. Mat. xj. Nemo nouit patrẽ nisi filij⁹: et cui voluerit filij⁹ reuelare. Tertia cã est qr oĩ sapientia ⁊ gr̃a plenus in auditu. Col. ij. In ipso sunt thesauri sapie ⁊ scĩtie dei absco̅diti. Quarta cã est. qr Jp̃m est in prãte effectiua oĩm eoꝝ que dicit. Est em̃ verbũ illud angelus siue nũcius intelligentie actiue. Nec aũt factiua est p verbũ. Uñ qñ miracula fecit: vbo sue ptãtis effecit. Quia sicut ꝺr Ps. xxxij. Uerbo dñi celi firmati sũt. Et hoc mõ ꝺr Ps. Audiet vba mea qm̃ potuerũt. hoc est: prãtem effectiuã habuerũt. Et Matth. viij Loq̃bat em̃ sicut prãtem habẽs: et non sicẽ scribe ⁊ pharisei. Oẽ em̃ verbũ hoĩm respectu vbi filij dei est q̃ si mortua vox absq; prãte factiua (al's effectiua) eoꝝ que dicũt. Sic q̃ Audite illũ.

Et statim circũspiciẽtes: neminem amplius viderunt nisi iesum tm̃ secum.

Tangit̃ b Istius visionis terminatio ⁊ Utilitas. Tangunt̃ aũt b Tria. In quoꝝ Primo tangit̃ Visiõis terminatio. In Scõo De visione eruditio. Tertio Eruditiõis non bñ intellecte declaratio. In Primo hoꝝ Tria dicunt̃. In q̃p Prio notat̃ Discipulorꝝ ad gl'iam dei ꝓtẽplandã auiditas. In Scõo notat̃ Subducta ab oculis eorũ glorie maiestas. In Tertio notat̃ ex his tãta vtilitas. Diẽ igit̃ [Et statim] qr Magnitudo desiderio (al's desiderij) videndi: morã non admittẽdã esse pluasit. Eccĩs. xj. Dulce lumẽ ⁊ delectabile oculis videre solẽ [circũspiciẽtes] vndiq; oculos circũducentes ex cõtemplãdi auiditate. Beñ. xxxij. Uidi dñm facie ad faciẽ ⁊ salua facta est ania mea. Tob. x. Quotidie exiens circũspiciebat vias oẽs p q̃s erat spes remeãdi [neminẽ amplⁿ viderunt nisi solũ iesum] Et hec fuit Utilitas vt ĩ nullo alio spes salut̃ poneret̃. Dixerat em̃ Petr⁹ Moysi ⁊ Helie debere fieri tabernacula: tanq̃ familia dñi in tria esset diuidẽda: Nescies q̃d diceret Et ideo solus Jesus pmanẽs ostendit̃: vt oẽs saluãdi ad tabernaculũ dñi ꝓtinere noscant̃. Joã. x. Fiet vnum ouile ⁊ vn⁹ pastor. Et hoc docet Moyses. Et ideo nõ manẽs transit. et hec docet ꝓpheria et ideo euacuat̃ ⁊ transit. Ps. lxxij. Quid em̃ mihi est in celo: et a te q̃d volui sup terrã. Ideo g̃ solum Jesum secũ [tm̃ viderũt] Apoc. xxj. Ecce tabernaculũ dei cũ hoĩb: et hĩtabit cũ illis. et ipsi ꝓpⁿ eius erũt: et ipse deus cũ eis erit eoꝝ deus.

Et descendentib⁹ illis de mõte precepit illis ne cuiquã q̃d vidissent narrarẽt: nisi cũ filius hoĩs a mortuis resurrexerit. Et verbum continuerũt apud se.

Tangit Scõm De Instructiõe Dicẽs [Descẽdentibus illis] de statu cõtẽplatiõis ad actiõem vrut̃ [de mõte thabor] Qui significat eminẽtiã spũs. Ps. cij. Ascẽdũt mõtes: cõtẽplatiõis: et descẽdunt campi: fructiferi fructu vrut̃: in locum quẽ fundast̃ [ꝓcepit illis] ꝓcepto instructionis [ne cuiquã] hoĩm [q̃ vidissent narrarẽt] de gl'ia transfiguratiõis [nisi cũ filij⁹ hoĩs a mortuis resurrexerit] Quia sicut ꝺr Eccĩs. iij. Oia tps bñ: et tps est tacẽdi: et tps loq̃ndi. Causa aũt ꝓcepti est quã iam in añ habit̃ dixim⁹. qr gl'iaz referẽtes his: q̃ post modicũ (al's postmodũ) chr̃m ĩ tot oꝓprobriis erant vsuri: poti⁹ irrisionẽ fecissent ꝗ fidẽ certificassent. Et ideo tacendus ꝓcepit vsq; ad tps q̃ gl'ia trãsfigurationis cõfirmet̃ p gratiaz ĩmortalitat̃: qñ ad oꝓprobria patiẽda nunq̃ redibat chr̃s. qr tunc ex ꝓtexit̃ narrat̃ scit̃ q̃ volũtarie ꝓpter nos passus fuit: Ut nos ad gl'iam p passionẽ reduceret ꝓpetue resurrectiõis. Eccĩ. xxvij. Qui denudat arcana amici: pdit fidẽ: et ñ inueniet amicũ. Et illud est denudare amici mysteria: despatio est anie infelicis [et verbũ cõtinuerũt] Tangit in hoc obedientiã trũ apl'oꝝ. qr [verbũ] istũ [cõtinuerũt apud se] in secreto: nemi dicẽtes: sicẽ ꝓceptũ fuit ipsis. Ps. cxviij. In corde meo abscõdi eloq̃a tua: vt nõ peccem tibi. Job. iij. Ad me dictũ est verbũ absconditũ: et q̃si furtiue suscepit aures mea venas susurrij eius.

Conq̃rẽtes quid esset cũ a mortuis resurrexerit. Et interrogabãt eum dicentes. Quid ergo dicunt pharisei ⁊ scribe: qr Heliam oportet venire primũ? Qui respõdens ait illis. Helias cum venerit prio restituet oĩa: ⁊ quõ scriptum est in filiũ hoĩs vt multa patiat̃ et cõtemnat̃r. Sed dico vobis qr et Helias venit: et fecerunt illi q̃cũq; voluerũt sicut scriptũ est de eo

Tangit̃ b Tertia ps in q̃ inducit̃ Illũinatio ad eruditionẽ nõ plene intellectã. Et habet Tres ꝓticulas. In q̃p Prima ponit̃ Uerbi q̃ non intellegũt conq̃sitio. In Scõa Illuminatõis a dño petitio. Et in Tertia Dñi pfecta illumiatio. Diẽ g̃ [Conq̃rentes] hoc q̃ ꝓcessit apõ se querentes Dialecticũ est. et refertur et ad añs ⁊ seq̃ns. Quia Et apud se vbũ cõtinuerũt sub silẽtio illud claudentes: Et apud se erãt ꝓq̃rẽtes de b q̃ dubitauerũt. Qr nõ libẽter audiuerũt in pte: et ignotũ erat ĩ pte q̃d dixit. Et iõ quesierũt [q̃d esset] b dictũ q̃d dixit [cũ a mortuis resurrexerit] Mortuꝝ em̃ dñm nõ libenter audiuerũt. De resurrectiõe autẽ nullũ hẽbant intellectũ. qr Nõ erat agnit⁹ q̃ reuersus esset ab iferj Sap. ij. Esa. xxxix. [Et] ideo interrogabãt eũ [petentes de b dubio illũinationẽ] [dicẽtes: Quid ergo dicũt] Putabãt eũ Apl'i visa gl'ia dñi: aduentũ dñi in gl'ia ilico mani-

festatũ. et ideo dñm de cetero nõ moriturũ: sed in oĩ gl'ia in ꝓpetuũ regnaturꝝ. Et ideo q̃rũt ꝺ signis ꝓcedẽtib: hũc in gl'ia aduentũ: dicẽtes [Quid ergo dicũt pharisei] q̃ sectã fidei tenebãt ꝓbabiliorẽ. Act. xxvj. Scõz ꝓbabilissimã nr̃e religionis sectã vixit pharise⁹ [et scribe] q̃ eminẽt in scia legis [qr Heliã oportet] p̃m scp̃turã Malach. vltⁿ. [venire primũ] añ aduentũ messie in q̃ regnatur⁹ est in gl'ia. iiij. em̃ Reg. ij. legit̃ q̃ Helias per turbinẽ in curru eq̃ꝝ igneoꝝ leuat⁹ est in celuz: et reseruat⁹ vt veniat añ diẽ dñi magnũ ⁊ manifestũ Malach. vl. ꝺr. Ecce ego mittã vobis Heliã ꝓphetã anteqũz veniet dies dñi magn⁹ ⁊ horribil: ⁊ conuertet cor patrũ ad filios: et cor filioꝝ ad pẽs eorũ ne forte veniã ⁊ percutiã terrã anathemate. De b igit̃ q̃rũt Apl'i [Qui rñs ait] dans plenã dictorũ illũinationẽ [Helias ⁊c.] Glo. Nõ est hic adueni⁹ quẽ putat̃ quẽ ꝓcedet Helias. qr [helias cũ venerit] añ secundũ aduentũ q̃ erit in maiestate ⁊ gl'ia [primo] añ aduentũ meũ q̃ iudicabo mundũ [restituet oĩa] destructo iã (al's destructa ab) antichr̃o: et mãifestato erroze: ⁊ assumpta fidẽ ecclie ab oĩb Cõuertet em̃ corda patrũ ad filios: hoc est ad fidẽ apl'oꝝ. et corda filioꝝ: iudeoꝝ: q̃ in fine (al's infidi) inuenient̃: ad pẽs eoꝝ: b est ad vez patrẽ eoꝝ: qõ est ad vez patriarcharũ intellectũ [restituet] etiã debitũ mort̃ qõ debet. qr sentẽtiã ꝓmi maledicti eroluet [et quõ scriptũ est ĩ filiũ hoĩs] hoc est ꝗ filiũ hoĩs [et multa patiat̃] ꝓbra: illusiões: ⁊ flagella: et vulnera: ⁊ mort̃ [et cõtẽnat̃] p crucis cõfusionẽ. Sic Supple multa patiat̃ Helias ab antichr̃o ⁊ inscipul⁹ abijciẽt̃ in oꝓprobriũ. Hoc aũt scriptum est Esa. liij. et Dañ. ix. Occidet̃ chr̃s ⁊ nõ erit ei⁹ ꝓpⁿ. q̃ eũ negatur⁹ est. Hoc igit̃ erit añ secũdũ aduentũ q̃ in gl'ia est futurus [Sed dico vobis] q̃z ita futurũ est añ scõm aduentũ: tñ dico vob [qr helias] Nõ in corpe ⁊ pson̄a: sed in spũ ⁊ virtute [venit] Iam añ in grã meũ aduẽtũ. Lu. j. Ipse p̃bit añ illũ in spũ ⁊ virtute helie parare dño plebẽ pfectã: ⁊ euertere incredulos ad prudentiã iustoꝝ. Hic autẽ est Joãnes baptista q̃ me p̃cessit [et fecerũt illi] in cõtẽptũ ⁊ passiõe decollatiõis [q̃cũq; voluerũt] malã suã volũtatẽ ꝓbris ⁊ passiõib eoꝝ sariantes [sicut scriptũ est de eo] sicz Joãne baptista Sup. vij. Mat. xxiij. Ecce ego mittã ad vos ꝓphas ⁊ sapiẽtes ⁊ scribas: et ex illis occidet̃ ⁊ flagellabit̃: vt veniat sup vos oĩs sanguis iust⁹ qui effusus est sup terram.

Et veniẽs ad discipulos suos vidit turbã magnam circa eos et scribas conq̃rẽtes cũ illis. Et confestim oĩs ppⁿs videns Jesuz stupefact⁹ est: et expauerũt: et accurrentes salutabãt eũ. Et interrogauit eos Quid iter vos conq̃ritis?

Hic incipit historia in qua figuraliter oñditur Fortitudo leonis de tribu Juda: contra defectuz qui est Facilitas faciendi bonũ. Et hoc vltimũ sue fortitudis signum p̃m diuisionẽ glose quã pscenti sum⁹ a pncipio. Diuidit aũt historia hec ĩ Quatuor ꝓtes. In q̃p Prima Huius miraculi docet occasionẽ. In Scõa Hui⁹ miraculi docet magnitudinẽ ⁊ significationẽ: Jbi [Et rñdens vn⁹ de turbis] In Tertia Cure hui⁹ infirmitat̃ docet perfectionẽ: Jbi [Jesus aũt ait illi Si potes credere] In Quarta ⁊ vltima De miraculo isto sumit discipuloꝝ istructionẽ: Jbi [Et cũ introisz domũ rẽ.] In Prima hap̃ pticulap̃ ꝺr Tria. Scz. Turbap̃ cũ discipulis conq̃sitionẽ. Aduent⁹ sui ad turbas exultationẽ. et Cause conq̃sitiõis eoꝝ a dño interrogationẽ. Dicit igit̃ [Et veniens ad discipulos] de qb̃ curã habuit sicut gallina ꝺ pullis. Uidit em̃ q̃ aq̃le pullos inuaserãt [vidit turbã magnã circa eos] quã pharisei ⁊ scribe conciitauerant. Et ideo addit [Et scribas] q̃ insultabãt discipulis de infirmitate. Acsi magt̃ eoꝝ prãtẽ eis sup oĩa demonia dedisset: et vbũ eius effectũ ñ haberet. Et b est [conq̃rẽtes] siue disputantes [cũ illis] discipuli dñi. Non em̃ valẽtes resistere sapientie dñi: aggressi sunt discipulos adhuc ĩfirmos: vt ex illa pte reprehensibilẽ dñm facere corã turbis videant̃. sicut Joan. iij. Ozta est q̃stio ex discipl'is Joãnis cũ Judeis de purificatiõe. Uñ Sicut serpens p̃m⁹ Beñ. iij. p̃mũ Adã aggressus est ex pte infirmiori: Ita nostꝝ secundũ Adã isti venenati p̃mi serpent̃ filij ex pte infirmiori sũt aggressi: Quãquis non pficiant. qr Sẽp suis in adiutoriũ venit dñs dicẽs illud Josue. j. Non te deserã neq̃ derelinquã: cõfortare ⁊ esto robust⁹ [Et cõfesti oĩs ppⁿs] simpliciũ turbap̃ [videns iesum] quẽ toto corde videre desiderabat. Exo. iiij. Uidens te letabit̃ corde [stupefact⁹ est] ex ammiratiõe. Qr Ignciũ q̃ddam vt ꝺr Diero. radiabat ab oculi⁹ qõ oẽs cõuertit in stuporẽ [Et expauerũt] aspectu magnitudis ⁊ reuerẽtie ipsi⁹. Hester. xv. Ualde mirabilis es dñe ⁊ facies tua plena grap̃ [accurrẽtes] certatim ad ip̃m. Esa. xl. Current ⁊ nõ laborabunt. volabũt ⁊ nõ deficient [salutabant eũ] Nũlitat̃ et cõgratulatõis officij eũ suscipientes. Mos em̃ erat eis q̃ hũlior supiorẽ salutarẽt. Uñ Joã. xij. Osanna filio David bñdictus q̃ venit in nomie dñi [Et interrogauit eos q̃d inter vos conq̃ritis] benignissim⁹ illũinator. Nõ vt discat interrogat: sed vt occasionẽ ab eis accipiat illũinatiões suas eis infundẽdi. Eccĩ. xxiij. Doctrinã q̃si añlucanũ illũino oĩb; ⁊ enarrabo illam vsq; in longinquum.

Et respondens vnus de turba: dixit. Magister attuli filiũ meum ad te habentẽ spiritũ mutum: qui vbicunq; eum apprehẽderit: allidit illum ⁊ spumat ⁊ stridet dentibus et arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerent illum et non potuerunt.

Jn hac Scõa pticula hui⁹ miraculi ostẽdit ma

gnitudinē et significationē. Tāgunt aūt b Quin/
q: In q̄p. Primo tangit infirmi ad saluatorē al/
latio. In Secō Infirmitas z magni/
tudo. In Tertio Defect⁹ fidei in intercedentib⁹ ex/
probratio. In Quarto Spūs imūdi pūcia dñi
maior afflictō. In Quinto vero Debilissime fidei
in intercessorib⁹ significatio. De Primo ōt Duo.
Scz. Afferent⁷ infirmi hūilitatē. et Infirmi alla/
tionē. Dicit igit [Et rūdens] ad interrogatio/
nē dñi: de q̄ conqrerēt inē se [vn⁹] qz alij scribis iā
consentire cepant. iij. Reg. xix. Ego relict⁹ sum sol⁹
Job. j. Euasi ego solus. Job. vt annunciarem tibi
[de turba] humilis plebei⁹ de plebe. Judith. ix.
Hūiliū z māsuetoꝝ tibi sp placuit depcatio. Nō
eīm erat de pūcipib⁹ z scribis qz illi conqsitionem
cū discipulis faciebant. Joan. vij. Nemo ex pūcipi
bus credidit in eū neqz ex phariseis: sed turba hec
q̄ nō nouit legē maledicti sunt [dixit] Tangit in/
firmi allationē [Magr] Magistrū vocat tanq̄z
sapientē diuinū aliquē: qz pfectā deitat⁷ fidē non/
dū habuit. Joan. iij. Scim⁹ qz a dño venisti mgr
[attuli filiū meū] pign⁹ nature mee: suspstitem
hereditat⁷: baculuz mee senecturē. Tob. x. Lumen
oculoꝝ nr̄oꝝ: baculū senecutis nostre: solaciū vi/
te nostre: spes posteritat⁷ nostre [ad te] saluatorē
q̄ saluas oēs in te sperantes [habentē spm mu
tū] Tangit b Infirmitat⁷ magnitudo et difficul
tas. Et ideo Duo cōtinet hec pticula. Magnitu/
do aūt infirmitatis cōsiderat in Septē Que p ord
dinem in lra continent. Quoꝝ Primū est Habi/
tus spūs imundi. qō notat cū dicit [habentem
spm] Nō eīm bīet spūm imundū: sed haberet ab
ipso spū: nisi cām vel ipse: vel parētes dedissent. qz
Illi bīt spūs imūdos q̄ eos ad se vocant peccat⁷:
et seipsos: demones pūeniendo: exhibēt ad malū.
Sap. j. Impūri (al's impij) manib⁹ z ȳbis acces/
serūt illā Scz mortē. Esa. xxviij. Pepigim⁹ fedus
cū morte: et cū inferno fecim⁹ pactū. Secundū no
cumentū est q̄ ōt [mutū] qz linguā a locutō e im
pediuit: et aures ab auditu sermonis. Lu. xj. Erat
Jesus eijciēs demoniū z illud erat mutum. Ps.
xxxvij. Ego tanq̄z surdus nō audiebā: et sicut mu
tus nō apiens os suū. mut⁹ tñ maxime erat a lau/
de diuina. Tertiū est z Impetuosa appbēsio: qō
notat in b q̄ ōt [q̄ vbicūq̄z eū appbēderat]
j. Reg. xvj. Exagitauit eū spūs nequā: appbendit
a dño. Illos eīm spūs nequā apprebēdit q̄s totos
in prātē accipit z furiose exagitat [allidit] Quar
tū est nocumentū q̄ allisit eum ad pietes: z ad la/
pides: z ad terrā cum impetu deijciēs. Ūn Lu. ix.
Mgr obsecro respice in filiū meū: qz vnic⁹ est mi/
hi: et ecce spūs appbēdit illū: et subito clamans eli
dit z dissipat eū [et spumat] Quintū ē nocumē/
tū. Spuma āt fiebat spū malo corporeo: cerebro
resoluto ī (al's ad) guttur descēdēte: z saliuā ī am
pullas cōuertente. Et quia hoc cerebrū subuertit
Propē hoc ōt glo. q̄ hoc stulticie est signuz. Job
v. Virū stultū interficit iracundia: et paruulū oc/
cidit inuidia. Lu. ix. Spuma vix discedit dilaniās
eū [et stridet dentibus] ex furore q̄ agitat z ī/
citat ad mordendū se z alios. Prouer. xxx. Bene/
ratio que p dētib⁹ habet gladios. Matt. viij. Ibi
erit fletus z stridor dentiū. Gal. v. Q̄ si inuicem
mordetis z comedit⁷ videte ne ab inuicē cōsūma/
mini. Et hoc est Sextū nocumentū. Septimū au
tē est qō dicit [et arescit] in stipite oī vigore na/
turalis refectōis destitut⁹. Et significat eos q̄ are
scunt et marescūt ignauia. Illi: q̄si moriunt in se/
ipsis. Ūn Mat. xvij. ōr: q̄ lunatic⁹ est z male pa/
titur. Sic ficulnea arefacta est cui maledixit dñs
Mat. xxj. Isti sunt ignaui stulticia: libidinis spu
mantes in se aridi. De q̄b⁹ in epl'a Jude ōr. Arbo
res autūnales infructuose bis mortue eradicate:
fluct⁹ feri maris despumātes suas confusiones.
[Et dixi discipulis tuis] q̄b⁹ tu prātē dedisti
sup spūs imūdos z vt languores curarēt [vt eij/
cerēt illum] spūm imundū. Et tāgit b ist⁹ Jn/
firmitat⁷ difficultas [et nō potuerūt] discipuli
tui hunc tanti nocumēti spm eijcere. Sed hoc
videt ꝓtrariū ei qō ōr Joā. xiiij. Qui credit in me:
opa que ego facio: et ipse faciet: z maiora hoꝝ facij
et. Sed ad hoc dicendū q̄ discipuli adhuc in fide
erant ipfecti. Joānes loquit⁹ de pfectōe fidei apo
stoloꝝ: post aduentuz spūssancti. Tunc eīm ñ erāt
missi nisi ad Judeos: vt eos ad dñm reducerent
tanq̄z ad pfectiorē. Et ideo in aliq̄ maior debuit ap
parere virt⁹ in dño q̄z in discipulis p tpe illo. Lu.
ix. Rogaui discipulos tuos vt eijcerent illū: z nō
potuerunt. Matth. xvij. Obtuli eū discipulis tu/
is z nō potuerunt curare eū. Et hoc fcat magnaz
difficultatē agendi bonū: et dimittendi maluz. ad
quā curandā nō sufficit nisi virtus diuina. j. Joā.
v. Est pcm̄ ad mortē non p ipso dico vt oret quis
hoc est q̄ cunq̄: quia oportet habere diuinam virz
tutem curantē.

Qui respōdens eis dixit. O ge
neratio incredula quandiu apud
vos ero? Quādiu vos patiar? Af
ferte illū ad me. Et attulerūt eum

[Qui rūdens eis] pro infirmo intercedētib⁹
[dixit] Et hec ē Tertia pticl'a Defect⁹ fidei ex pro/
brario. Et dicunt b Duo. Exprobrario scz. z Infir
mi ad pūtiam saluatoris postulatio. De Prio ōt
[O generatio] qz clamās [O] non est signum
impatientie sed cōpassiōis [generatio] aūt dicit
qz a pūb⁹ hāc prauitatē habuisse dinoscunt. Ps.
xciij. Quadragīta annis offensus fui generationi
huic: et dixi sp: hi errāt corde. Ipsi vo ñ cogūerūt
vias meas [Prauā] vo ōr: qz int⁹ z obstinatiōē
deprauata. Mat. xvij. Generatio prauaz puersa si
gnū q̄rit. Deut. xxxij. Generatio prauaatq̄z puer
sa hecciue reddis dño pp'le stulte z insipiēs [z in/
credula] ad oēm dei ȳitatez. Ezech. ij. Incredulī
et subuersores hitant tecū. Esa. xxj. Qui icredul⁹ ē
in vos infidel'r aget [Quādiu apō vos ero?]
Sine pfectu docēs: Signa faciēs: Bñficia impē
dēs: et Oia cōsilia dei vob oñdens. Ps. Quādiu
ponā cōsilia in aia mea: dolorē in corde meo p die.
Mat. xvij. O generatio incredula z puersa q̄usq̄z
ero vobiscum [quādiu vos pa.] Pro docrina
ȳboꝝ obseruatores: In miracul' malos iterpres
et Pro bñficij⁹ maloꝝ redditores. Matth. xvij.

Usq̄z q̄ patiar vos. Lu. ix. O generatio infidelis z
puersa vsq̄z q̄ ero apud vos z patiar vos. Hoc eīm
mire fuit patientie q̄ tot p bñficij⁹ mala pertulit:
Ettñ p seipm ab eis ad gētes nō recessit. Sed expe
ctauit donec cōplera malicia eoꝝ p⁹ resurrectōem
p discipulos ab ipſ recederet. Esa. lvij. Neqz cogi
tasti in corde tuo qz ego tacens z q̄si non videns
[Afferte illū ad me] Ecce Nō lacessit⁹ iniuria:
sed in seipso benignitate z misēdia flexus: infirmi
expostulat oblatōez. Joel. ij. Benign⁹ ē z patiens
et multū misericors z pstabilis sup malicia. Glo.
Istū: puez Nō demonē: vt ostendat illi demōi tra
ditū q̄ter pcm̄ suū: vel q̄ter pcm̄ parentum. Et
ideo oportuit q̄ offerret eū ad dñm. In q̄ a demo/
ne auersio: ad chm̄ cōuersio denotat. Joc. ij. Con
uertimi ad me in toto corde vio [Et attulerūt]
ad dñm ꝓuersi. Lu. ix. Adduc huc filiū tuū. Mat
thei. xvij. Afferte illū ad me. Ps. xxviij. Afferte do/
mino filios arietum. b est plator. Apl'oꝝ. Lu. iiij.
Oēs q̄ debāt infirmos ducebant illos ad Jesum
et curabant.

Et cum vidisset eum: statim spi
rit⁹ cōturbauit illū: et elisus in ter
rā volutabat spumās: et interro/
gauit patrē eius Quantū tpis est
ex quo ei hoc accidit? At ille ait.
Ab infantia. Et frequēter eum
in in ignem et in aquā misit: vt eum
perderet

Et cū vid. il.] Jesus in pūtia sua positū. Et
tangit b Quartū Qō est Spūs imundi in pūtia
dñi maior afflictio. Et tāgunt b Tria. Scz. Afflī/
ctio incitata ex pūtia dñi. Diuturnitas afflictiōis
egroti. et Interpellatio pīis ad misēdiaz dñi. Di
cit igit [Statim illum] ī pūtia dñi [spūs] im
mundus [turbauit] Ut: Vel ad modicū tpis pe
nis ei⁹ patiaret. Apoc. xij. Descendit ad vos diabo/
lus bñs irā magnā. sciēs qz modicū tpis hz [z eli
sus in ter.] Glo. qz dū post pcm̄ ad deū cōuers
ti volum⁹: mag' a diabolo ipugnamur. Ut Vel
excutiat (al's excructet) ȳtutē. Vel suā vindicet ex/
pulsionē [volutabat spumās] Judi. v. Ūn pe/
des ei⁹ voluebat. Lu. ix. Cū accederet elisit illum
demoniū z dissipauit. Et interrogauit iesus
pa. ei⁹] Nec interrogat qz ignorat: Sed vt ex re/
spōso accipet erudiēdi occasionē. Tñ glo. ōt Non
q̄si ignar⁹ inrogat: sed vt diuturnitas infirmita/
tis oñsa: curationē faciat gratiorē. Eccli. x. Breuē
languorē pcidit medic⁹: lāguor plixior ēuat medi
cū [Quantū tpis ha. exq̄ hoc ei acci.] Nō iō
qz lōgitudo tpis faciat difficultatē ex pte curantis
(al's curatōis) chīi. sed vt ostēdat q̄ lōgitudo tpis
magnā facit curatōis difficl'tatē ex pte egroti. Ūn
Joā. v. Trigīta octo annos bñtē in infirmitate: et
ille dixit. Dñe nō habeo hoīem: vt cū mota fuerit
aq̄ mittat me in piscinā: dū venio ego: alt⁹ ante me
descēdit. Acst dicat. Lōgitudo diez abstulit: q̄ nec
meo auxilio: nec humano alieno adiutorio curari
possum. Et ideo dñs hoc exponi voluit: vt scireturz
q̄ nō possit subuenire nisi auxiliū diuinuz [At il/
le ait] scz pater [Ab infantia] Ps. l. Ego ei in
iniqtatib⁹ concept⁹ sū: z in pcātis cō. me ma. m. Et re/
petit maliciā [et freq̄nter eū in ignē z aquā
misit] Duo genera tentationū in b significantur
Quoꝝ Unū est Amor male inflāmans: vel libidi
nis: vel male cupiditat⁷: vel ire. Quia ertā Ira pue
nit ex ipzobo suij ipsi⁹ amore. qz duz nimis se amat
aliq̄s: q̄rit vindicare in aliū iniuriā: quā vt sibi vi/
det intulit alius. Aq̄ aūt (que frigida est) Timorē
fcat, quia cordis z sanguis frigiditas retradit ab
oib⁹ dei obsequijs: dū vl' pelli sue more humano:
vel reb⁹ suis timet timore mūdano. Ps. lxxix. In/
censa igni z suffossa ab increpatōe vult⁹ tui pibūt.
Glo. Ibidē: incēsa amore male inflāmāte, suffossa
aūt timore male hūiliāte. De Igne q̄dē fm se dicit
Deut. xxxij. Ignis succēsus est in furore meo: z ar
debit vsq̄z ad iferni nouissima. qz Ignis cōcupie
ñ extinguet. De Aq̄ aūt male infrigidante ōr in ps.
lxviij. Intrauerūt aq̄ vsq̄z ad aniam mēā. infix⁹ sū
in limo, pfūdi: z ñ est suba. Et tāgit Demonis ma
lā intentionē [vt eū pderet] et in aniā z in corpē
Nō eīm finē ponit nocumēta (al's nocumēt⁷) nisi no
uissimū interitū. Jo. x. Fur nō venit nisi vt furet et
mactet z pdat. Hester. xiij. Volūt nos inimici nr̄i
pdere z hereditatē tuā delere.

Sed siquid potes: adiuua nos:
miser⁹ nostri. Jesus autē ait illi.
Si potes credere: oīa possibilia
sunt credenti. Et continuo excla/
mans pater pueri cum lachrymis
aiebat. Credo dñe: adiuua icredu
litatem meam

Nic ponit Debilissime fidei i incēssoribz signi
ficatio. Tangunt aūt b Tria. Scz. Significatio
debilitat⁷ fidei. Ex parte dñi exhibitio adiutorij. et
Ex pte Intercessoris petitio ad maiorē fidez aūxi/
lij. Dicit igit [Sed siqd potes] tu: qō discipu
lis nō tradidisti. Tu eīm solus pl⁹ oib⁹ posse ōdes
Sap. xij. Subest tibi cū volueris posse. Ex hac q̄
oīpotēti ȳtute [adiuua nos] Filiū in afflictione
Me aūt ī cōpassiōe laborantē. Ps. lxxviij. Adiu/
ua nos de⁹ salu. nr̄: z pp̄ gl. no. r. liba nos [miser.
nr̄i] Mat. xv. Miſere mei dñe fili dō: filia mea a
demōio vex. Eccli. xxxvj. Miſere nr̄i de⁹ oīm z re/
spice nos: z oñde nob lucē miſationū tuaꝝ [Jes⁹
āt ait] inuitans ad fidei pfectiōez [Si po. cre.]

Videt aūt hec eruditio supuacua. qz ōt Aug⁹ q̄
Credere ē grā fidelīū. Posse credere: oīm. Sz ad
b ē dicēdū q̄ Duplex ē Posse. Scz Impfcm̄ Qō ē
ex natura libe volūtat⁷ z rōnis. Et b ē oīm. qz indi
tū est oib⁹ p naturā. Aliud est Posse Perfectū ad
actū credēdi. Et hoc est posse credere ex habitu fidi
Et hoc est nō oīm: sed tm̄ fidelīū. Et ad hoc quo/
cat b dñs patrē ist⁹ infirmi. Sed adhuc ōr z b
Qz Sic posse credere nō fuit in eo: sed pot⁹ in do/
mo dei. qō non fuit in prātē ipsius. Quid est q̄ q̄
dicit Si potes credere? Ad hoc dicendū q̄ reuera

Sic posse credere: quodāmodo est in nobis. ⁊ q̄dāmodo nō. Humiliare eēm nos ad hoc: est in nobis. completio autem ipsius est in dono dei. Et quia hoc donum nulli negat se ad ipm̄ humiliāti: ideo dicit. [Si potes credere] Q.d. In te est ex visis ⁊ auditis a me: te ad fidem mee deitatis humiliare: tūc fiet qd̄ petis. Jaco. ij. Postulet aūt in fide nihil hesitās. Qui enī hesitauerit similis est fluctui maris q̄ a vēto mouet ⁊ circūferr. Non ḡ existimet hō ille q̄ aliq̄d acceptur⁹ sit a deo. O ia possibilia sunt credēti. etiā mōtes ⁊ montis arbores trāsferre: Sicut dicit Mat. xvij. Amē dico vobis si habueritis fidē ⁊ nō hesitaueritis: nō solū de ficulnea facietis: sz ⁊ si huic monti dicetis: tolle te ⁊ iacta te i mare: ⁊ ita fiet. Et oia q̄cunq̄ petitis in oratōe credētes accipietis. j. Io. xiij. Si habuero oēs fidē: ita vt montes trāsferā. Sed q̄rit. Quare B̄ port⁹ attribuit fidei q̄ spei vel charitati. Et ꝓsuet ad B̄ dicit: qz Fides innitit oipotētie diuie. Oz q̄uis multi articuli sunt i Symbolo: tā Apl'orū q̄ Nicene synodi. tū p̄mus est articul⁹ oipotētie: q̄ est. Credo in deuz pr̄em oipotētē. Vel Credo in vnū deū pr̄em oipotētē. Quia etiāsi credim⁹ Deū esse hominē: vel Passum: vel Resurrexisse: et q̄cq̄d aliud credim⁹: nō habem⁹ vnde B̄ ꝓbem⁹: nisi qz de⁹ oipotens est. ⁊ B̄ ⁊ oia alia in se facere potuit ⁊ fecit ex sua oipotētia. Huic aūt oipotentie nō sic initit Spes: neq̄z etiā charitas Et ideo nō ōz Q oia possibilia sunt sperāti vel charitatē habenti: Sz q̄ oia possibilia sunt credēti. Lu. j. Nō erit impossibile apd̄ deū omne ꝟbū. Beñ. xviij. Nū deo quicq̄ erit difficile. Rhoma. iiij. Plenissime sciēs: qz q̄cūq̄z ꝓmisit ei de⁹ potēs ē ⁊ facere [Et cōtinuo] adiutus ad fidem ex ꝟbis dñi [exclamās] in deuotōe fidei [pater pueri] demoniaci [cū lachrymis] dolorē cordis idicātib⁹. Vicere. vj. Luctū vnigeniti fac tibi plāctū amar [aiebat] fidē suā ꝓfitēs. Rho. x. Corde credit ad iustitiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutē [Credo dñe] Joan. xi. Utiq̄z dñe. Ego credidi qz tu es chr̄s filius dei q̄ in hūc mundū venisti. Etqz añ dubitauit de potētia dñi: mō suā recognoscit impfectōez: ⁊ q̄ ñ pōt pfici nisi a chr̄o. Et iō dic [Adiuua] fidei ḡratiam apponēdo [incredulitatē meā] B̄ ē: fidei mee impfectōez. p̄s. cxxxviij. Impfectū meū videruṅt oculi tui. Sap. viij. Sciui qz nō possum esse cōtinēs nisi de⁹ det. q̄ q̄ B̄ipm̄ esz sapia scire cui⁹ B̄ esset donū. Etqz sic impfectōez ꝓprīā hūilit recognouit: ⁊ a dño pfici postulauit. qd̄ nō postulasset nisi eū pfectorē omniū esse credidisset: ideo fit ei qd̄ dicit Sap. iij. Dabit ei fidei donū electū ⁊ sors i rēplo dei acceptissima. Et hoc est qd̄ sequit.

Et cū vidisset Jesus cōcurrētē turbā cōminat⁹ est spūi imūdo: dicēs illi. Surde et mute spūs: ego tibi p̄cipio exi ab eo. ⁊ amplius ne ītroeas in eū: Et clamans ⁊ multū discerpens eū: exist ab eo: et fact⁹ est sicut mortuus: ita vt multi dicerēt quia mortuus est. Jesus autem tenēs manum eius eleuauit eum et surrexit.

Tangit aūt B̄ huius miraculi pfectio. Et habet Quattuor priculas. In q̄z Prima Imperantis innuit pfectionē. In Scōa Vocē oipotētis impm̄ facit plationē. In Tertia Demonis exeuntis ondit magnitatē. In Quarta ponit Infirmi a nocumēto demonis pfectā liberationē. Dicit ḡ [Et cum vidisset] hoc ē videri ab oib⁹ fecisset [Jesus] auctor fidei ⁊ salutis [credentē] iam p fidē deitatis [turbā] qz Multoz intercessio mlt̄ū facit ad impetrandā misericordiam. Mat. ix. Videns Jesus fidē illoz dixit. Cōfide fili: remittunt tibi pcta tua [cōminat⁹ est] ꝟbo Jn q̄ erat virtus deitatis. Unde glo. Interl. Cōminatio potētia est. Mat. xvij. Et increpauit eū scz demonē iesus. Lu. x. Increpauit Jesus spm̄ imūdū. Ps. lxvij. Increpa feras arūdinis. Hec aūt increpatio fuit nocumēti repssio ⁊ prātis demonis diminutio ⁊ alligatio. qd̄ nūc ecclesia facit in suis Exorcistis [dicēs illi] spūi imūdo [Surde et mute spūs] p effectū: qa ex surdū ⁊ mutū fecerat puez. [Ego p̄cipio tibi] oipotēti impio. Sap. xvij. O potēs sermo tu⁹ domine exiliens de celo a regalib⁹ sedib⁹ venit [Exi ab eo] cui mō p̄sides [et amplius nō introeas in eū] remisso ⁊ sanato iā pctō: pter qd̄ introeundi in eū accepisti licentiā. Joan. v. Jam amplius noli peccare ne deteri⁹ tibi aliq̄d cōtingat. Si eēm amplius pctis indulsisset: tūc assumpt⁹ alijs septē neqorib⁹ demō (al's demonijs) ad ipm̄ reduissset. et facta fuissent nouissima hois illi⁹ peioza prioribus: vt ōz Matth. xij. Lu. xj. Et ideo qd̄ dicit B̄ [et amplius ne introeas i eū] nō est ꝓfirmatio hois liberati: sed port⁹ cōsiliū: vt de cetero locū nō daret diabolo. Eph. iiij. Nolite locū dare diabolo. [Et exclamās] Tertiū ē De Nocumēto demonis exeuntis [Et exclamās] puer p̄ dolore affligētis demōis. Vel [exclamās] demō qz exire cogebat. Lu. iiij. Exibāt demonia a multis clamantia ⁊ dicētia: qz tu es chr̄s filius dei viui [⁊ multū discerpēs eū] corpal'r laniās. qz Laceratio ire riorem anie in bono naturali significat laceratio nē. Lu. x. plagis impositis abierunt semiuiuo relicto [exijt ab eo] relinquens eum laceratum ⁊ semiuiuum. Habacuch. iij. Egredietur diabol⁹ ante pedes ei⁹ [et factus est sicut mortu⁹] Quantitatem exaggerat nocumenti [ita vt multi dicerent] imobilitatem pueri considerātes [quia esset mortuus] Et hoc significabat eum iam mortuū esse peccato: et viuere deo. Col. iij. Mortui enim estis: et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Gal. ij. Viuo ego iam non ego: viuit vero in me christus: q̄ autem nunc viuo: in fide viuo filij dei qui dilexit me et tradidit animā suam pro me. ij. Cor. v. Mors opat̄ in nob: vita aūt in vobis [Jesus āt tenens manū ei⁹] hoc est: gr̄am subleuatiōis: porrigens ad opa virtut ꝟtutis. Ps. lxxij. Tenuisti manū dexteram meam ⁊ in voluntate tua deduxisti me: et cum gloria suscepisti me [eleuauit eum] ad altitudinem

virtutis ⁊ opis. Eph. v. Surge q̄ dormis ⁊ exurge de mortuis ⁊ illūinabit tibi chr̄s. Ps. cxliij. Dñs erigit elisos: dñs diligit iustos [et surrexit] hoc est sursum se corpe ⁊ mēte rexit. Col. iij. Si cōsurrexist⁹ cū chr̄o: q̄ sursum sunt q̄rite vbi chr̄s est in dextera dei sedēs. q̄ sursum sūt sapite: non que super terram.

Et cū introisset in domū: discipuli eius secreto interrogabāt eū Quare nos ñ potuim⁹ eijcere eū? Et dixit illis. Hoc genus in nullo potest exire: nisi in oratiōe ⁊ ieiunio. Et inde pfecti p̄tergredieban tur galileā: nec volebat quenquā scire

Hic ponit: ex miraculo Perfecta discipulorum instructio. Dicunt aūt B̄ Tria. Scz. A discipulis illūinatiōis petitio. Magri illūinatio. et Salutis et illūinatiōis in oēm locū dilatatio. Dicit ḡ [Et cū introisset in domū] vbi seorsum cū suis accepit secreta silentia. Mat. xiij. Seorsum aūt oia discipulis disserebat [discipli ei⁹] q̄ oia sciebāt eum cū sapia agi. Job. v. Nihil in terra sine cā fit. et de humo nō egredit dolor populi. Plato i Timeo. Nihil ortū est sub sole cui⁹ legitima cā nō p̄cesserit [secreto] qz scandalū fuisset corā ignorāte turba: infirmitatē discipulorū exponere: ⁊ mysteria diuinorū cōsiliorū aperre. Matt. vij. Nolite sctm̄ dare canib⁹ [interrogabāt eū] illūinatiōem petentes. Ps. xij. Illūina oculos meos neq̄ obdormiā in morte ij. Cor. iiij. De⁹ q̄ dixit de tenebris lumē splēdescere illuxit in cordib⁹ nr̄is ad illūinationē scie claritatis euāgelij i facie chr̄i [Quare nos ñ potuim⁹ eijcere eū?] Acsi dicāt. Fuit ne hec impotētia in nob: vel in ipso. Quia si fuit in nob: videt esse in re defect⁹ q̄ cōplerā nō dedisti prātem Si aūt in ipso fuit causa impotētie nobis collata: videt resistere cui ꝓtiū tu dixisti Mat. xvj. Dicēs Porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eū. Adhuc āt Lu. x. Reuertētes apl'i dixerūt: dñe: etiā demonia in nomie tuo subij ciunt nobis Qualiter ḡ hoc demoniū restitit nob: ita q̄ ñ eiecim⁹ illō? [Et dixit illis] ad oia hec dans illūinationē [Hoc genus] demonioz in spū ⁊ in carne sil'r fm cām radicatuz [in nullo] prāt̄ remedio [pt exire] ita q̄ ñ habeat prātem in hoie [nisi in oratōe] q̄ curat pestes mentis ⁊ spūs [⁊ ieiunio] qd̄ curat pestes corpis Oratōe eēm Jacob vicit fratrē ad malum cōcursū. Beñ. xxxij. Apparuit vir luctās cum eo. Et Infra. Nō dimittam te nisi bñdixeris mihi. ⁊ bñdixit eū i eodē loco. Osee. xij. In fortitudine sua directus est cū angelo. Inualuit ad angelū ⁊ confortatus est. Fleuit ⁊ rogauit eū. Sic Tobias ⁊ Sara a se orādo demoniū cōpescuerī Tob. viij. Jeiunio āt Ninuite misericordiaz; ne demonibus traderentur inuenerunt. Joñ. iij. Et Joel. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio: ⁊ fletu: ⁊ plāctu et scindite corda vestra et non vestimenta vestra.

Querit aūt Cū etiā elemosyna sit vna cura pcti quare de elemosyna nō facit mēctionez: Cum dicat Tob. xij. q̄ elemosyna a morte liberat. Ad B̄ dicendū q̄ elemosyna non pōt esse generale satisfactiuū q̄ntū ad elargitiōes exteriores, quia nō oēs habēt vñ dent elemosynā. Hic aūt loquit de generalib⁹ satisfactiuis q̄ntuz ad omnes Adhuc aūt q̄rit B̄ Quare dñs nec orationē nec ieiuniuz istī iniunxit: et tū demoniū expulit. q̄ sine orāōne ⁊ ieiunio exire potuit. Ad hoc dicendū sicut sepe diximus q̄ dñi prātis in eijciēdo demones nō fuit opans sic p̄ claues: sed sicut absoluta ⁊ libera prātis cui nihil obstat. Et ideo in sua opatiōe nō fuit opus imiūctiōe orōnis ⁊ ieiunij. Sed hāc prātem discipulis non dedit. qz hoc est prātis excellētie ⁊ diuīa. Sed potius dedit discipulis prātem claui: vt p̄ mātēriuz instrumēti orōnis ⁊ ieiunij et exorcismoz ꝗ malicia demonis opatenk. Et ideo Mat. xij. dans potestatē ligādi ⁊ absoluēdi: pmittit prātem ligandi. Dicēs. Qd̄cūq̄z ligaueris sup terrā: erit ligatū ⁊ i celis. Et sub iūgit prātem Dicēs. Et q̄d̄cūq̄z solueris sup terrā: erit solutum ⁊ in celis. acsi dicat. Si vis vt nō erret clauis: liga p̄ us ad opa satisfactiōis: et tunc solue a vinculis demonū q̄bus ligati sūt peccatores: Tunc porte: hoc est malicie demonū tibi nō p̄ualebūt. In ope aūt dei ⁊ chr̄i absolutio p̄cedit ligationē. qz aliter aliena ⁊ nō ꝓpria: ⁊ prās ministri nō dñi: et ligata ⁊ nō absoluta prās videret. Hoc est igit qd̄ de mistrorū prāte dr̄ [hoc genus demonioz ñ eijcit] mistroz prāte [nisi i orōne] [iniūcta] [et ieiunio] iniūcto. Et B̄ omiserunt apl'i. Et iō nō fuit cā q̄ nō eiecerūt: diminutio potestatis collate: sed potius error clauis adhibite ad demonē excludendū. Sic adhuc mlti errant eo q̄ clauib⁹ fm debitū ordinē prātis nō vtunt. Hoc est igit qd̄ dicit. Q. em̄ minister sibi vsurpet potestatem diuinam ⁊ absolutā: hoc dicit esse Hieronym⁹ de supcilio phariseoz ⁊ de supbia luciferi: q̄ sine merito in sūmo suam voluit sedem collocare [Et inde] de loco illo [profecti] vt vbiq̄z p̄dicarent ⁊ lucē spargerēt [p̄tergredieban t] loca illa p̄tereūtes in [galileā] vt loca in quibus predicauerant visitarent. Act. xv. Reuertētes visitauimus fratres p vniuersas ciuitates in quib⁹ predicauimus verbū dei quomō se habebant [nec volebat quenq̄z scire] Ut formam daret humilitatis. Vel ver.⁹: Ut in secreto docere posset discipulos. Osee. ij. Adducā eā in solitudinē. ⁊ loq̄r ad cor ei⁹. Hoc est ḡ qd̄ dicit

Bocebat aūt discipulos suos ⁊ dicebat illis: qm̄ filius hois tradetur in man⁹ boim: ⁊ occident eum: ⁊ occisus tertia die resurget. At illi ignorabant verbum: et timebāt eum interrogare.

Hic postq̄ pfecte Marc⁹ fortitudinē leonis ōribus Juda descripsit. qz In q̄libet q̄tuor aniālium facies hois fuit: ideo B̄ facie hois in doctrina veritatis assumit. Et durat hec pars vsq̄z ad p̄ncipiū

capituli decimiqrti: vbi ꝺ passiõe agere incipit. Et diuidit in Duas ꝑes. In quaꝝ Prima Doctrinã ponit ꝗtũ ad viã iusticie. In Secũda aũt Docet quozũdã ad vitã z regnũ iusticie assumptionẽ. q̃rundã autẽ reprobatõem. Et hoc incipit c. xj. Ibi [Et cũ appropinq̃ret Jesus hierosolymã zc] Ad hucaũt Prior istaꝝ diuidit in ꝑes Duas. In q̃rum Prima Docet viã iusticie ꝗtum ad idoneitatẽ aplicã. In Secũda autẽ Docet viã iusticie ꝗtũ ad hoc qꝺ ꝓuenit omnib̃ ꝗtũ ad salutez ad regnũ dei necessariã. Et hoc incipit in cap. x. Ibi: [Et exinde exurgẽs venit in fines Judee zc.] Ad huc autẽ Anterior haꝝ diuidit ĩ Quattuor: que ad ꝓfectiõem aplicã reqrunt. Quoꝝ Primũ est Doctrina patiẽtie z bũilitatis. Secundũ autẽ est de debito z merito susceptiõis eoꝝ q̃ accipiunt a chr̃o officiũ ꝑdicatiõis. Ibi [Qui quis vnum ex bmõi pueris recepit zc.] Tertiũ autẽ est de Diligentissima scandali vitatõe pusillozũ. Ibi [Et qꝗ quis vnum de pusillis istis in me credentib̃ zc] Quartũ autẽ est De discretõe habenda ꝑlatozuꝫ Ibi [Omnis enĩ igne salliet zc.] Adhuc aũt Duo dicunt in p̃ma ꝑte. Scz. Instructio ad pacis ꝓfectionẽ: z Instructio ad humilitatis ꝓfunditatez. Ibi [Et venerũt capharnaũ.] In Prio hoꝝ Duo tangit. Scz. Doctrinã patiẽtie ꝑ sue passiõis exẽplũ. z Q̃ hoc erat a carnali intellectu discipulozꝝ absconditũ. In Primo hoꝝ Quattuor dicuntur Scz Modꝰ q̃ dixit. Traditio quã ꝑdixit. Multa (alꝯ Passio) mortẽ quã sustinuit. Resurrectio q̃ hoꝝ ꝑdictõez mitigauit Dicit igit̃ [Docebat aũt discipulos suos] Docere ꝓprie est iforma tio ad sciaz ꝑ cause assigtionẽ. Vñ Phs Signuz sapiẽtis est posse docere. Et q̃ ad ꝗ intelligimꝰ q̃ chr̃s ĩ hac doctrina causas ꝓtinẽtie assigũit. Quare ꝓueniẽs esset eũ pati ꝑ redẽptiõe generꝭ hũani Jo. xj. Jesus moriturꝰ erat ꝑ gẽte: z nõ tm̃ ꝑ gẽte sed vt filios dei q̃ erãt dispsi ꝓgregaret in vnum. Dicit autẽ Chryꝯ sup Mat. q̃ docuit Naturalia Sicut Virtutes. Et sic intelligimꝰ q̃ sue passiõis ꝓposuit exẽplũ ad patiẽtie informatõez. Esa. xlviij. Ego dñs docẽs te vtilia z gubernãs in via quã nescis. Ps. cxviij. Bonꝰ es tu: z in bonitate tua doce me iustificatões tuas [Et dicebat illis] In doctrina ꝑ redemptõe hois [qm̃ filius hoĩs] Quia q̃tuis etiã sit filiꝰ dei: tamẽ tradebatur ĩ eo q̃ filius hois. Hoc ẽ: in natura quã accepit de hoie [Traditus ẽ aũt A Bonis z Malis A Bonis qꝺẽ A Pie: z A Seipo. A pie q̃dẽ sic dr̃ Rho. viij. Etiã ꝓprio suo filio nõ pepcit: sed ꝑ nobis oĩb̃ tradidit illũ. A Se ipo aũt sic dr̃ Esa. liij. Pro eo q̃ tradidit in mortẽ aniam suã. z cũ sceleratis deputatꝰ est. z ipẽ pctã multoꝝ tulit. z pro trãsgressoribꝫ exorauit vt ñ ꝑiretur. A Malis autẽ est traditꝰ. A Proditore Juda. z A Judeis. A Juda q̃dẽ sic dr̃ Jo. xiij. Cũ diabolꝰ misisset ĩ cor Jude vt traderet eũ Judas simõis scariothis. A Judeis aũt: sic dicit Pilatꝰ Jo. xviij. Gẽs tua et põtifices tui te tradiderũt mihi: Quid fecisti: Sz pr̃ et filiꝰ tradiderũt filiũ hois in hostiã redemptõnis. Pr̃ q̃dẽ: auctoritate. Filiꝰ: obedientie opatõe z passiõe. Judas aũt z Judei tradiderũt filiũ hois ĩ

Mortẽ ad ꝑdendũ. Judas q̃dem ꝑdendo: Judei aũt accusatiões cõdẽnatiõis in cũ corã iudice ꝓferendo. Sic q̃ Filiꝰ tradeꝯ [in manꝰ hoĩm] oĩb̃ q̃tuor modis. hoc est: in hoim maloꝝ potestatez: vt malicioſam in penis suis satiẽt volũtatẽ. Job xvj. Saturati sũt penis meis [Et occidẽt eũ] Ecce Multa mortẽ Quã hoies: in quoꝝ manus traditꝰ est maliciose iflixerũt. Sed tũ traditõe Patris: ꝑ occisionẽ istam: hostia oblata est Recõciliationis mũdi. Heb. x. Unã offerẽs hostiã cõsummauit in eternũ sctificatos Et Per traditionez q̃ tradidit Seipm in mortẽ: dilectio cum effectu liberationis nobis exhibita est. Joan. xiij. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet: vt aiam suã ponat q̃s ꝑ amicis suis. Judas aũt in occisione dãnatꝰ est. Mat. xxvij. Judas videns q̃ dãnatꝰ esset: penitẽtia ductꝰ retulit triginta argenteos dicẽs: Peccaui tradens sanguinẽ iustũ. Et post pauca: A bies laqõ se suspendit. Judei aũt negãtes chr̃m: non ꝓꝓlus dei: abiecti z excecati facti sunt. Dañ. ix. Occidet chr̃s z nõ erit eius ꝓꝓls q̃ eũ negaturꝰ ẽ. Sic q̃ ꝑ nobis occidet. Etqꝫ hec duo tristia erant valde: leticiã magnã subiungit: ne abũdantiori tristitia absorbeant̃ discipuli: dicens [Et occisus] in eo: qꝺ de nobis accepit ꝑ nobis [tertia die] virtute sue deitatꝭ [resurget] Non solũ ad vitã: sed ad ĩmortalitatꝭ z britudinis gloriã. Osee. vj. Uiuificabit nos post dies duos: z in die tertia suscitabit nos z viuemꝰ: seq̃murq̃ vt cognoscamꝰ dñm Jacuit ẽm chr̃s ꝑ duas noctes z vnũ diem: q̃ intermedius fuit duarũ noctiũ: vt dicit Augꝰ: in sepulcro: vt duas nostras obscuras mortes. scz culpe z pene: que per duas noctes significant: sua luminosa morte: que per diem significat: destrueret et illũinaret. Et sic implet quod dictum est in ps. cxxxviij. Nox sicut dies illuminabit: et nox illuminatio mea in delitijs meis [At illi] presentia corporali chr̃sti delectati: et Scientes tantã virtutez chr̃sti: q̃ sepe ab insidijs z violentijs eoꝝ poterẽt exierat [ignorabant verbũ] Hoc est rẽ de qua est verbũ. qꝫ Putabãt nõ posse fieri q̃ virtꝰ chr̃sti succumberet malicie eorum. Sicut z Petrꝰ dixit Matth. xvj. Absit a te dñe: non erit tibi hoc [z timebãt] increpari: sicut Petrus increpatꝰ fuerat [Interrogare eum] de hoc ꝓbo qꝫ (alꝯ qꝺ) dixerat Petro Uade retro me satbanas: scandalum mihi es qꝫ nõ sapis q̃ dei sunt.

Et venerunt Capharnaũ. Quicum domi essent iterrogabat eos Quid ĩ via tractabatis: At illi tacebant. Siquidem in via inter se disputauerant quis eorum maior esset.

Tangit de Doctrina bũilitatꝭ Et habet particulas Duas. In quaꝝ Prima ad hãc doctrinã venendi dat occasio. In Scõa ãt Doctrine ponit informatio. In Pria aũt Tria sũt Opportũitas sez sumpta Ex loco. Ex questione. et Ex facto. Dicit igitur [Et venerunt] chr̃s z discipuli [capharnaũ] que villa pinguedinis vel pulcritudinis interpretat Ubi chr̃s plurimas ꝗutes ꝑclarissimas ostendit. Luc. iiij. Quanta audiuimꝰ facta in capharnaũ. Ibi q̃ vbi virtus eiꝰ tot expimẽtꝭ signorũ ostensa fuit: locꝰ cõueniẽs doctrine fuit [Cum domi essent] in secreto hospitij ne coram multis redarguti cõfunderent̃ aplꝰ. Matt. xviij. Si peccauerit in te frater tuꝰ: corripe cum inter te et ipm solum [interrogabat eos] Nõ ignorãs sed vt ex responsione occasionẽ cõuenientẽ acciperet docẽdi: Dicẽs [Quid in via tractabatꝭ:] In via tractare cõsueuerant de verbis auditis a dño. Nunc aũt deꝑhensi sunt: alia q̃dẽ inter se tractare Et hoc vt ꝺr̃ glo. vie cõueniẽs fuit. Quia etiã Prelatio via q̃daz est instabilis: z dũ tenet̃ labit̃: et incertũ est in q̃ mansione: id est q̃ die finiat̃. Job. xiij Nunq̃ in eodẽ statu ꝑmanet. Eccli. x. Dis potẽtatus vita breuis [Acilli tacebãt] videtes se esse deꝑhẽsos: et nihil dicere valẽtes. Heñ. xx. Quocũq̃ ꝓpexeris memẽto te esse deꝑhensam [Siqdẽ] Verba sunt euãgelistẽ [inter se] vt dr̃ Chryꝯ. aliꝯ q̃d hũanũ passi [inter se aũt] Nõ apꝰ dñm. q̃a apud illũ cõfundebant̃ de hoc disputare [disputauerant] cõtentiose. Luc. xxij. Facta est cõtentio inter eos q̃s eoꝝ videret esse maior. Lu. ix. Intrauit aũt cogitatio in eos q̃s eorũ videret ẽ maior. Et ꝺ̃ est qꝺ subdit [q̃s eoꝝ maior esset] apud dñm. Blo. Hinc ortꝫ videt disputatio: Quia videbant Petrũ z Jacobũ z Joannẽ seorsum ductos in montẽ: et aliq̃d secretũ ibi eis creditũ. Et Petro sicut Mat. xvj. dicit claues regni celoꝝ esse ꝑmissas (alꝯ ꝓmissas) Et ecclĩaz supra petrã fidei: a q̃ ipe nomẽ accepit edificãdã. Putabãt q̃: Ul' alios tres ceteꝭ: Uel Petrũ oĩb̃ esse ꝑlatũ. Chryꝯ. aũt videt dicere ꝓbabiliꝰ. Qꝫ sic Lu. xviij. Eũtes ĩ hierusalẽ: putabãt regnũ chr̃i ꝑ aptã z secularẽ ptãtẽ ilico fore ichoãdã: Et in via mater filioꝝ Zebedei petebat vt duo filij eiꝰ sederent: vnꝰ ad dexteram: et alter ad sinistrã: in regno illo in q̃ Petrꝰ q̃si ꝓrinceps futurꝰ erat. Reliq̃ aũt indignati sunt de duobus fratribꝫ: et ideo in hãc venerũt disputatiõez Que bũ disputatio vocat: qꝫ ꝺ vana mũdi dignitate accepit ꝗ ordiuz. Eccli. vj. Uerba sunt ꝑlima multã in disputando habentia vanitatẽ. Si ei de hoc disputassent tm̃ Q̃ Petrꝰ oĩb̃ ꝓferret̃. Uel Q̃ illi tres oĩb̃ aliꝯ erant ꝓpositi: ex hoc a chr̃o ñ essent redarguti. Sed potꝰ ad reuerẽtiã edificati qꝫ hoc vez fuit z ad gradus ecclĩastice dignitatꝭ ꝓtinuit. Dicit tm̃ Amb. Q̃ nõ disputabãt: ita q̃ q̃libet ꝓferri niteret: et ex cõtẽtione melior alio fieret: Sed potꝰ ita q̃ reuerentiã illis tribꝫ tanq̃ ꝓferẽdis dicebant exhibẽdã esse. Rho. xij. Honore inuicẽ ꝓuenientes. Chrysostomi expositio est lr̃alior Et huic cõtinuat̃ textus sequens.

Et residẽs vocauit duodecim: et ait illis Siquis vult primꝰ esse: erit omniũ nouissimus: z omniuꝫ minister.

S Hec Instructio Duo cõtinet. Scz Doctrinã: et Exẽplũ. De Doctrina ꝺr̃ [Et residẽs] vt q̃cto

anio: z nõ ex cõmotiõe animi loq̃ videret̃. Esa. xlij. Non cõtẽdet neq̃z clamabit neq̃z audiet̃ foris vocem eiꝰ [vocauit ad se duodecim] qꝫ illi dispurauerant. Aliꝯ ẽm discipuli nõ erant electi ad dignitates maiores: sed potꝰ in ꝑtẽ sollicitudinis erant vocati: sic dr̃ Lu. x. [Et ait illis] istruẽdo ad formã bũilitatꝭ [Siqs vult] Qui tũ rarꝰ ẽ. qꝫ Dẽs cũ diabolo petũt alcẽdere. Esa. xliij. In celũ cõscendã: sup astra celi locabo soliũ meũ: sedebo in mõte testamẽti in lateribꝫ aqlonis: et ẽ ero altissimo. Et Petrarꝰ ẽ q̃ cũ chr̃o descẽdere velit z bũiliari. Lu. xiij. Recũbe ĩ nouissimo loco [Si q̃ ẽ q̃s] q̃ rarꝰ est: qui [vult] ex ꝓria electiõez ꝓmpto (alꝯ ꝓprio) aio. ij. Lor. ix. Si voluntas ꝓmpta est ꝗ id qꝺ hz: accepta ẽ. Nihil ãt ita hz ꝓmptũ sicẽ bũilitatẽ. qꝫ cãm humiliatiõis hz in seipso. Eccli. x. Quid supbis terra z cinis [primꝰ esse] apꝰ ꝑez z apud me [erit] reputatiõe sua [oĩm nouissimus. Mat. xx. Quia sic nouissimi erũt ꝓmi et ꝑ mi nouissimi. Sic ẽm: Erit chr̃o similiꝯ. De q̃ dr̃ Phil. ij. Exinaniuit semetipm for. ser. accipiẽs Sic: Doctrine eius discipulus. Mat. x. Discite a me qꝫ mit̃ sum z hu. corde. Sic: Ad gr̃am dei patris idoneꝰ. Jaco. iiij. j. Pet. v. Deꝰ supbis resistit: bũilib̃ aũt dat gr̃am. Sic: Deitatis receptaculũ et tẽplũ. Lu. j. Respexit bũilitatẽ ancille suc. Sic: Locꝰ btoꝝ dei pedũ si se ex bũilitate oĩb̃ ꝑbeat cõculcandũ. Et ideo dr̃ Ezech. xliij. Locꝰ scabelli pedũ meoꝝ vbi hĩto in medio filioꝝ israel. Hic locꝰ pedũ meoꝝ: est locꝰ bũilis scabelli ifimi cordis qꝺ oĩb̃ se ꝑbet cõculcandũ. Esa. lxvj. Celũ sedes mea terra scabellũ pedũ meoꝝ. Que est ista domꝰ quã edificabit̃ mihi: et q̃s est iste locꝰ q̃ et̃ mee: Omnia hec manꝰ mea fecit: et facta sunt vniuersa ista: dicit dñs. Ad quẽ aũt respiciã nisi ad pauperculũ z cõtritũ spũ: et trementẽ sermones meos: Sic q̃ z istis de cauꝯ sit nouissimꝰ [et minister] officio z actu. Ut: corde sit nouissimꝰ: z actõe minister. Augꝰ. Nonne corã vob̃ ꝑlatꝰ sit. iste vobis tunc nonne: corã deo substratꝰ sit pedib̃ vr̃is. Minister aũt ẽ formã seruiẽ accipiẽs z transiẽs z ministrãs. Lu. xx. Ego ĩ medio vr̃m sũ sicẽ q̃ ministrat. Nume. viij. Leuite ministri erũt fratꝝ suoꝝ ĩ tabernacꝰ federis. j. Cor. iiij. Sic nos existimet hõ vt chr̃i ministros: z dispẽ. miste. dei.

Et accipiens puerꝫ statuit eũ in medio eorũ. Quẽ cũ cõplexꝰ esset

Doctrina ẽ bũilitatꝭ ꝑ exẽplũ. Dicẽ ãt Tria. Puer istiꝰ merito ipsiꝰ bũilitatꝭ acceptatõez. et In exẽplũ cõpositionẽ. et Dilectõis ad ipm cõplexũ ostẽsionẽ De Prio ꝺr̃ [Et accipiẽs puerꝫ] hoc ẽ acceptũ merito bũilitatꝭ oñdẽs. Dr̃ ci a Pr̃ib̃ q̃ puer iste: btũs fuit Martial' Lemonicensiũ aplꝰ q̃ ĩ ꝗtice (alꝯ virtute) bũilitatꝭ ꝑ oĩb̃ excellere videbat: z puritate simplicitatis alios eminere. Unde Mat. viij. Nisi ꝓuersi fueritꝭ z effi. sicẽ par. ñ itra. ĩ reg. cc. Pueri ẽm hec ẽ bũilitas: q̃ a seruo nõ differt q̃ tamẽ infimꝰ est domꝰ: cũ fm ius hereditatꝭ dñs sit oĩm. Et fm ꝺ ꝗ̃ bũilis ẽ: q̃ licz sit magnꝰ dignitatꝭ merito: tũ volũtarie descẽdit ad ministerium z actũ seruoꝝ. Hal'. iiij. Quãto tpe heres parvulus est nihil differt a seruo cũ sit dñs oĩm. Nic

est seruꝰ sublimis ⁊ infimus: De quo ꝛ Esa. liij. Ecce intelliget seruꝰ meꝰ ⁊ exaltabit ⁊ eleuabitur: ⁊ sublimis erit valde. Sic obstupuerũt sup eum multi. sic ingloriꝰ erit inter viros aspectꝰ eiꝰ. ⁊ forma eius inter filios hoim. Iste ei quo maior est: ⁊ sublimior ē merito: ⁊ throno dignitatis: tãto humiliorẽ se reputat inẽ hoies. Puer q̃dem ⁊ puulꝰ malicia: sed sensib ⁊ sapia pfectꝰ. j. Lor. xiiij. Nolite pueri esse sensib: sed malicia puuli estote: sensibus autẽ pfecti sitis. Iste est de quo ꝛ Ecci. iij. Quãto magnꝰ es: humilia te in oibus. De q̃ dicit Prolomeus in Almagesto. Qui inẽ sapiẽtes est humilior: inter sapiẽtes est sapiẽtior. Sicut lacune pfundiores plures capiũt aquas. Iste enĩ nõ delectat in throno dignitatis cui psidet. sz sollicitus est mistrare his quib ꝓponit. j. Pe. v. Nõ vt dominãtes in cleris: sz forma facti gregꝭ ex anio. Et Prolomeꝰ. Est maior in oib q̃ nõ curat in cuius manu sit mũdꝰ. Hoc q̃ merito puer istũ accepra uit [statuit eũ in medio] p exemplũ cui quilibet se ꝛmẽsuraret: Sicut ⁊ de seipo dicit Luc. xx. Ego aũt in medio vestꝝ sum sicut qui mistrat. h̄ est: q̃ habitũ ⁊ actũ serui accepit in cordis et corporis et opis humilitate. [Quẽ cũ cõplexꝰ esset] oñsione dilectõis ad ipm. Strinxit enĩ humilem ad osculũ. Hoc significatũ est Genẽ. xliij. Vbi dixit magnꝰ Joseph. Iste est frater vr̃ minimꝰ de q̃ dixeratis mihi. Et rursũ. Deus inq̃t misereat tui fili mi. Et Genẽ. xlv. Cũ amplexatꝰ cecidisz in collum beniamin fratris sui fleuit. Beniamin autẽ fratrũ suoꝝ erat minimꝰ. Mimos enĩ suos reputat. ⁊ q̃cq̃d illis fit sibi reputat esse factũ. Matth. xv. Quicq̃d vni ex mimis meis fecistis mihi feci stis. Hic igit Marc omittit exẽpli istꝰ doctrinã quã ꝓsitã sciuit Mat. xviij. Quicũq̃z ergo ñ humiliauerit se sic puulꝰ iste: nõ intrabit in regnũ celorũ. Sed de iure susceptiõis istoꝝ qui sic hũiles mittunt a christo: subiũgens dicit.

Ait illis. Quisquis vnũ ex hmõi pueris receperit in noie meo: me recipit. Et quicũq̃z me susceperit: nõ me suscipit: sed eũ qui me misit

[Ait illis] apl'is: quib sumptꝰ ab his quib ꝑdicabãt debebant. [Quisq̃s vestrũ ex hmõi pueris vnũ recepit] Dicit autẽ Tria De recipientiũ merito. Sz Q ipe ⁊ pater in talib recipiunt. Q sane docentes q̃uis nõ bñ viuentes a tali receptõe nõ excludunt. ⁊ Q receptio nõ in delictis: sed in facultate recipientis attenditur. Dicit ergo [Siquis vestrum quẽlibet ex huiusmodi pueris] a puritate dictis de humilitate ⁊ a me missis [receperit] ad sumptus ministrãdos in ꝑdicatõe euãgelij: ⁊ in corde verbũ recipiendo p deuotionẽ fidei [me recipit] q̃ eum qui me portat ⁊ loco iuuat: et corpore ⁊ hospitio recipit. Matth. xviij. Qui vos audit: me audit. ⁊ q̃ vos spernit: me spernit. Sic Abraã recipiẽs angelos: hoc ē dei nuncios: deũ recepit bñdictionem cõsequendo. Sic Loth angelos dei nuncios recipiens: deũ recepit: liberationẽ ab incendio. pmerendo Genẽ. xix. Sic Raab meretrix recipiẽs dei nũcios: annũerata est ꝓlo dei: excidiũ pcõtꝝ euadendo Josue. ij. Heb. xiij. Hospitalitatẽ nolite oblivisci: per hanc enĩ placuerunt q̃dam angelis hospitio recepti. [Et q̃cũq̃z me suscipit] i talib pauulis [non me suscipit] ꝛm [sed eũ q̃] prima autoritate [me misit] q̃ ille in me manẽs oĩnia opa facit. Joan. v. Pater in me manẽs ipse facit opa. Attendere aũt debent Prelati ecclesiaꝝ q̃ vt puuli recipiunt. Paruuli aũt nõ recipiunt in eqs plurimis ⁊ apparatu magno. Et ideo Prelati i magna pompa veniẽtes nõ sunt nũcij chri Sed potius nũcij Nabuchodonosor regis Qui Holoferne in tanta misit virtute q̃ terra nõ potuit eũ sustinere Sed in paruulis pr̃ ⁊ filiꝰ suscipiunt qui nunq̃z sunt sine spũsco quẽ mittũt oib se suscipientib. ij Lor. xiij. Ecce tertio hoc paꝛ sum venire ad vos et nõ ero grauis vobis. Nõ enĩ q̃ro q̃ vestra sunt: sed vos. Non enĩ multo apparatu venit q̃ tertio veniens grauis non fuit.

Rñdit illi Joãnes: dicẽs. Magister vidimꝰ quendã in noie tuo eijcientẽ demonia qui non sequit nos: et prohibuimꝰ eũ. Jesus aũt ait. Nolite ꝓhibere eũ. Nemo est enĩ qui facit virtutẽ in noie meo: ⁊ possit cito male loq̃ de me. Qui enĩ nõ ē adiuersum vos: p vobis ē

Dic tangit implicite Q si aliq̃s venit in doctrina sana paruulorꝝ: q̃uis ñ habeat vitã: acceptiõe ⁊ misterio sumptuũ: nõ est arcẽdus. Et hoc est q̃ h intelligit. Et iõ Duo h dicunt. Sz Peruersus itellectꝰ apl'oꝝ q̃ tales sint arcẽdi. ⁊ Correptõ (al's Correctio) puersitat ad rectitudinẽ vitat euãgelij Dic igit [Magr] ceuꝰ doctrine ē stãdũ [vidimus] qz Joãnes h vice oĩm loq̃bat apl'oꝝ [q̃ndã] Noie ñ dignũ. Ps. xv. Nõ recordabor noĩm eoꝝ p labia mea [in no. r.] h est in fide noĩs tui Et h nõ potuit cẽ nisi in doctrina sana [eijciẽtẽ de.] Et sic i digito dei. h ē: in demõstratõe vtut diuine demonia eiecit. Lu. xj. Si in digito dei eij. demõia pfecto pue. in vos reg dei [q̃ ñ sequit] merito virtut ⁊ imitatiõe scitat [nobiscũ] te quẽ nos sequmur [et phi. eũ] Volẽtes vt q̃cũq̃z te annunciat habeat id oneitatẽ apl'icã: tã ex vite (al's vtut) merito: q̃z ex doctrina sana vitat in vbo. Hoc ãt magnũ dãnũ generaret i eccl'ia. qz ml'ti ãnũciãt chrm nõ ex vite merito: ⁊ tñ ml'ta bõa faciũt i eccl'ia. Unde Phil. j. Multi q̃dẽ nõ sincere chrm annũciãt. Et pꝰ pauca. Quid ei? Dũ oĩ mõ siue p occasionẽ: siue p vitatẽ annũciatꝰ chrs in h gaudeo: sed ⁊ gaudebo. Et iõ hũc errorẽ corrigit chrs in apl'is. Et h ē [Jesus ãt ait] illis: docẽs tales eẽ tolerandos [Mo. phi. cũ] qz lz sibi noceat: multi tñ pdest in eccl'ia. Mat. xxiij. Que dicũt: facite. sm ãt opa eorũ nolite facere. Isti enĩ i laude dei liguis loquũt ãgeloꝝ: ⁊ i doctrina fidei liguis loquũt hoĩm. Sz ñ habentes charitatẽ: verbo suo quo alijs ꝓsunt se

ꝓsos pcutiunt. j. Lor. xiij. Si linguis hoĩm loq̃r et angeloꝝ: charitatẽ aũt nõ habeã: factꝰ sum velut es sonans: aut cymbalũ tinniẽs [Nemo enĩ est q̃ faciat virtutẽ] siue signũ [in noie meo] notã faciens de me in doctrina sana (al's sua) [et possit] ꝓueniẽter [cito male loqui de me] qz nisi puertat doctrinã: male loq̃ nõ pot. Et hoc cito fieri nõ pot q̃z diu nomẽ christi inuocat. Mat. vij. Dñe nonne in noie tuo ꝓpheauimꝰ: et in nomine tuo demonia eiecimꝰ: et in nomie tuo multas virtutes fecimus. ⁊ ego confitebor eis: qz ego nunq̃z noui vos [Qui enĩ non est aduersum vos] doctrine puersitate [pro vobis est] qz idem docet vobiscũ. Et ideo vt dicit Glosa: nõ est arcẽdus ab eo qõ nõ habet. sed puocãdꝰ ad id qõ nõ habet. Lu. ix. Nolite ꝓhibere eũ. Qui enĩ nõ est aduersus vos: p vobis est. Ecõtra aũt si esset aduersarꝰ doctrine sane: puersa docẽdo: ꝓhibendus esset. Quia de illo ꝛ Matth. xij. ⁊ Luc. xj. Qui non colligit mecum dispgit: et qui non est mecum cõtra me est

Quisquis enĩ potũ dederit vobis calicem aque frigide in nomie meo: qz christi estis: Amẽ dico vobis: non pdet mercedẽ suam.

Tangit h Tertiũ Q receptio cõstituit in facultate recipientis. Et hoc ē [Quisquis enĩ] homo potum dederit vobis] ad refrigeriũ in cuangelizãdo vt sustentemi [calicẽ] Vas in q̃ ꝓinat h aq̃ calix vocat. qz in calore charitatis administrat ⁊ suscipit [aq̃ frigide] Qẽ qõ appetitus naturalis. desiderij famis ⁊ sitis refrigerat: h ꝛ aqua frigida [in noie meo] hoc est in honore nois mei ⁊ noticia [qz christi estis] hoc est vnctꝰ ad euãgelizãdum. Esa. lxj. Spũs dñi sup me: eoꝝ vnxerit me dñs: ad euangelizãdũ mãsuetis misit me [Amẽ dico vobis] hoc est vere dico vobis [nõ pdet mercedẽ suã] qz inde recipiet vitaꝝ eternã. Glo. dicit Calicẽ aque frigide: ne pauprate ⁊ penuria lignoꝝ aliq̃s se excuset: q̃ ꝛ aquã calefaciat. Sic. iij Reg. xviij. Abdias pane ⁊ aq̃ pascebat cẽtũ ꝓphetas dñi ⁊ spm̃ meruit ꝓphetie. Sic ⁊ Ramalech ethiops pascẽs ⁊ liberãs hieremiã ꝓphetã: liberatus est a chaldeis Hiere. xxiij. ⁊ xix. Sic. iij. Re. xvij. Mlier vidua pascẽs Heliã meruit q̃ ñ defecit ꝛpe famis. Mat. x. Qui recipit iustũ in noie iusti: mercedẽ iusti accipiet. Hiez. xxxj. Quiescat vox tua a fletu: et oculi tui a lachrymis. quia est merces operi tuo. Hebre. vj. Non iniustus est deꝰ vt obliuiscat operis vestri ⁊ dilectiõis quam ostẽdistis in nomine eius. qz ministrastis sanctis ⁊ ministratis. Hoc est q̃ qõ dicit

Et q̃squis scandalizauerit vnũ ex his pusillis credentibus in me: bonum est ei magis si circũdar eꝝ mola asinaria collo eius et in mare mitteretur.

Hoc est Tertium de diligentissima scãdali pusillorũ vitatione. Exaggerat aũt h scãdali vitatio-

nem per Duos modos Quoꝝ Unꝰ est Magnitudo pene. et Alter magnitudo damni. Qõ subeũdũ est anteq̃z aliq̃s scandalizet. Dicit igit [Et q̃squis] hoc est q̃cunq̃z: sine pnonarum acceptiõe [vnũ de pusillis istis] Pusilli h dicunt modice adhuc fidei q̃ scãdalizari possunt. hoc est: qui adhuc sunt in fide infirmi ⁊ de leui ad illicita: per mala ꝓlatoꝝ exempla ꝓuocati. Rhom. xiiij. Sic peccantes in fratres ⁊ pcutiẽtes ꝓsciam ipsoꝝ ifirmã in chrm peccat [credentib in me] q̃uis ñ pfectã ⁊ confortatã deuotione charitatis adhuc habeant fidẽ [scãdalizauerit] hoc est malo vbo vel facto occasionẽ ruine dederit. Mat. xviij. Ue mũdo ab scandalis. Et Ibidẽ. Videte ne ꝓtenatis vnũ ex his pusillis q̃ in me credũt. Herodiana enĩ malicia est necare paruulos in chrs recenter renatos [bonũ est ei magis] hoc est: meliꝰ est ei [si circũdaret] fune [mola asinaria] hoc est molã quã asinus trahere cõsueuit [in collo eius] vt vitales partes supiorꝝ (al's supiores) in ꝓfundũ trahantur [et sic] cũ mola ligatꝰ [in mare] ꝓfundum [mitteret] Ad ira. qz sic cũ mersus in pcto suo moreret. ⁊ ñ puniret ꝓpe h q̃ efficit cã ruine inkorũ p q̃ hs oib pũit. Mat. xviij. Expedit ei vt suspꝰ mola asi. i col. eiꝰ: ⁊ demergat in ꝓfundũ maris. Et vt ꝛ glo. loquit fm more ꝓuicie. Hec ei pena maioꝝ (al's maloꝝ) criminũ erat. Et reuera Meliꝰ ē inoriũ pena atrocissima tpalr finire vitã cũ gaudẽ q̃z ledẽdo fratrẽ morte aĩe mereri ꝓpetuã. Alia aũt glo. ꝛ Nota q̃ in bono ope nr̃o aliq̃n cauẽdũ est scãdalũ ꝓximi: aliq̃n p nihilo hñdũ. Jnq̃ntũ enĩ sine pcto possumꝰ: vitare scãdalũ debemꝰ Si aũt de vitate scãdalũ: vtiliꝰ irasci pmittit q̃z vitas reliquat. Sed in hac glo. scandaiũ ꝛ q̃cũq̃z cõturbatio, ꝓrioꝝ pusilloꝝ. Questionẽ aũt ꝛ scãdalo Nos notauimꝰ Matth. xviij.

Etsi scandalizauerit te manus tua: abscide illã. Bonũ est tibi debilem introire in vitã: q̃ duas manus habentẽ ire in gehẽnã in ignẽ inextinguibilẽ: vbi vermis eorum non morit: et ignis nõ extinguit. Etsi pes tuus te scandalizat: amputa illum. Bonũ est tibi claudũ introire in vitam eternã: q̃ duos pedes habentẽ mitti in gehẽnam ignis inextinguibilis: vbi vermis eoꝝ nõ morit ⁊ ignis nõ extinguitur. Q si oculus tuꝰ scandalizat te eijce eum. Bonũ est tibi luscũ introire in regnũ ꝛi q̃ duos oculos habentẽ mitti in gehẽnam ignis: vbi vermis eorũ ñ morit et ignis non extinguitur.

Secundū est in quo exaggerat scandalū p̄ damnū. Nō potest̄ scandalū est subeundū. Et tangit Tria. De Manu. s. Pede z Oculo. De Manu qdē dicit [Etsi scandalizauerit te] b̄ est: si causam vel occasionē ruine: verbo vel facto minus recto tibi dederit [manus tua] hoc est: ille q̄ p̄ te opat̄ sicut manus tua. z q̄ te defendit sicut dextera tua [abscide eam] p̄ separationē tui ab ipso z relinque illū. Non enī loquit̄ de mēbrorū corpaliū detruncatione: sed potī de scandalizantiū nobis iunctorū separatione. Matth. xviij. Si autē manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide eā. z p̄iece abs te. Et subiungit Rōem [Bonū] hoc est vtilius [est tibi debilē] hoc est adiutorio amicī terrēi potēs destitutū [introire in vitā eternā] in quā intrabis si causam cadendi in peccatū a nullo accipies [q̄z duas manus] hoc est: duo adiutoria [habentē] tuū scz: z amicī [mitti] p̄ē causam ruine [in gehennā ignis] hoc ē in infernū. Hoc verbū vt dicit Hiero. nouū in euāgelio saluator posuit p̄ inferno: quod ante eū in nullo autore postrū inuenit. Sūptū est autē a Josue. xviij. qr qdā Ennon habuit vallē in q̄ iugis erat ignis sacrificiorū idolorū. Unde gehennon est idem qd̄ vallis ennon. Etqz ibi multus z iugis erat ignis p̄ter hoc ignē demonū infernalē ab illa valle denominauit. Hiere. vij. Edificauit excelsa tophet q̄ est in valle filij ennon vt incēderet filios suos et filias suas igni: q̄ nec p̄cepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies venīt dicit dōs, et nō dicent ampliꝰ tophet: et vallis filij ennon: sed vallis interfectōis. Hac ergo similitudine dicit [in gehennā ignis inextinguibil] qz ignis ille a vbo sentētie dōi sumit virtutē. Etquia vbū suū nihil habz extraniū: ideo ille ignis extingui nō poterit. Ignis enī ille nec virtutē assumendi ea q̄ cremat nec naturā illuminādi habz: vt dicat Gre. nisi ad ea que molesta sunt z inuite videnī. Sed a sentētia domini habet virtutē affligēdi reū. Esa. xxvj. Ignis hostes tuos deuorat. Deut. xxxij. Ignis succensus est in furore tuo: z ardebit vsqz ad inferni nouissima. [vbi vermis eorū nō morit] Uermis hic dicit cōscētie remorsus. q̄ non cessabit in eis. [z ignis] afflictiꝰ. nō consumptiꝰ [nō extinguet] qz exq̄ nō assumit: nunqz ei deerit materia. Judith. xvj Dabit ignem z vermes in carnes eorum: vt vrant z sentiāt vsqz in sempiternū. Eccli. ix. Vindicta carnis impij ignis z vermes. [Etsi pes tuus] hoc est: Ille qui te portat sicut pes: z supportat te in laborē vel sollicitudie [scandalizat te] verbo vel facto minꝰ recto tibi dat causam ruine vel occasionē [amputa illū] p̄ tuā ab ipso sequestratōem. Hoc est enī piculum in falsis fratribus. ij. Corinth. xi. Hiere. ix. Unusquisqz a proximo suo se custodiat: z in omni fratre suo nō habeat fiduciā. qr omnis frater supplantans supplantabit. z omis amicus fraudulenē incedit. z vir fratrē suū deridebit: z veritatē nō loquet. Hic ergo tal pes est scādalizās. Prouer. xxv. Dens putridꝰ z pes lapsus q̄ sperat sup infideli in die angustie: z amittit palliū in die frigoris. Talis enī pes et supportatōem subtrahit in die angustie z pallium charitatis nō expandit in die tentatōis: q̄nqdo refrigescit charitas multorū. Hic q̄ pes amputandus est. qz [Bonū] b̄ est vtile [est tibi claudū] tali amico te supportante carentē [introire in vitā eternā] In q̄: supportāte te: de cetero nō indigebis. et vbi (al's qz) angeli te supportabunt. Luc. xvj. Factū est vt morerer medicꝰ: et portarer ab angelis in sinū Abrae. Ul' [in vitā] gratie in quam te sancti portabunt. Rhom. xv. Debemꝰ nos firmiores imbecillitates infirmorū sustinere: z nō nobis placere. Bal' vle. Alter alterius onera portate [q̄z duos pedes habentē] hoc est duas: supportationē tuā: et amici scandalizanti [mitti] p̄ ruine causam vel occasionē [in ignem eternū] Esa. xxx. Prepata est ab heri tophet a rege p̄parata. p̄funda dilatata. Nutrimenta eius ignis et lignā multa: flatus dōi sicut torrens sulphuris succendens eam. Et hoc est qd̄ subdit [inextinguibilē] quem flatꝰ dōi. hoc est: spūs ire dōi cōtinue succendit [vbi vmis eorū non morit] Esa. xiij Subter te sternet tinea: z optimentū tuū vermes [et ignis ñ extinguet] Esa. l. Ecce vos oēs accendētes ignē: et accincti flāmis ambulate in lumine ignis vri: z in flāmis q̄s succēdist̄ vob. De manu mea factū est hoc vobis: In dolorib dormiet̄ [q̄ si oculus tuꝰ] hoc est: cōsultor vel, pusor vl' gubernator: qui tibi est p̄ ocō [scandalizat te] verbo vl' facto minꝰ recto: tibi dat cām casus vl' occasionem. Thre. iij. Oculus meꝰ depdatꝰ est aiam meā in cunctis filiabus vrbis mee. Matt. xx. Si oculus tuus nequā fuerit: etiā corpꝰ tuū tenebrosum erit [erue eum] p̄ tui (al's tuā) ab ipso separationem. Nūe. xvj. Recedite de tabernaculis hoīm impiorū [Bonum est tibi] hoc est vtile [luscū] siue monoculū: Ut non nisi tuāipsiꝰ prudentiā et consilium z gubernationē in rēbus habeas [introire in regnū dei] vbi multi tibi prudebunt: et consulent. De qbꝫ dr Ezech. j. Q̄ plena sūt aia lia oculis aī z retro [q̄z duos oculos] hoc ē duplicē prudentiā vel cōsiliū [habētē] Tuū. p̄riū: et mali amici. Lu. xvj. Prudentiores hūi sēculi filij lucis in generatione sua sūt [mitti] p̄ter pctū cui ille dat cām vel occasionem [in gehēnā ignis] Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū q̄ patꝰ est diabolo z angelis eius [vbi vmis eorū ñ morit] Tunc dentē acuit in eternū. Job. xxj. In pulvere morient: z vmes opient eos [z ignis ñ extinguet] qz Nec materia eiꝰ assumit. Nec finium hz a q̄ corrūpat. Esa. lxvj. Uermis eorū nō morit et eorū ignis ñ extinguet: et erūt vsqz ad satietatē visionis omis carnis: hoc est beatorum.

Omnis enī igne salietur. et omis victima sale salietur. Bonum est sal Q̄ si sal insulsum fuerit in quo illō condietis: Habete in vobis sal: z pacem habete inter vos.

Hoc ē Quartū De habēda discretione circa Regnū subditorū. Dicunt ātē b̄ Tria. Quorū primū est De Salis vtilitate. Secōm De Salis sctificatione. Tertiū autem De Salis insulsi nocuitate.

Glo. autē quedā: dicēda dicētis cōtinuat dicēs. Qz Tertio mentionē facit ignis z vermis: ostēdit qūo vrunqz valeamus vitare: Ut Uermes sale arceantur: z Ignis inferni igne scrispūs depellat̄. Et b̄ est q̄ dr [Omis enim] hō Supple: vel dei [victima] quē seipsam in sacrificiū deo obtulerit. Sic dicit Rhom. xij. Obsecro vos per miscōiam dei vt exhibeatis corpa vestra hostiā viuentē: sanctā: deo placentē: rōnabile sit obsequiū vestrū. Talis igit omis homo z omis hostia: ad hoc vt deo placeat [igne salliet] Effectū ponit p̄ causa per metonomiam. qz sal exiccat z purgat. Unde Sensus est: Igne exiccat z purgat. Nihil enī ita purificat corpora putrescentia sicut ignis. qz Ignis humorez putridū de profundo extrahit z cōsumit. z partes que humorē putridū generāt adijciendo constringit: ne iterū putredinez vel regenerare vel emittere possint. Uolēs ergo dōs per lite in spiritualibus ostēdere Apl's z Prelatis: qualr sapiēter z discrete regāt subditos: ita q̄ omino sint bonꝰ odor dō: docet q̄ igne arceāt: tam in se q̄z in alijs fetorē putrescentī z cupie. Et omia quecunqz Logitat z Loquunt vel Operant: sale condiant sapie. Ignis autē est Quadruplex. Sed primus cā est triū aliorum igniū. Primus qdem est Ignis spūssancti. Act. ij. Apparuerē apostolis dispertite lingue tanq̄z ignis: sedit q̄z supra singulos eorū spūssanctus Deut. iiij. Deus noster ignis cōsumēs est. Scōs Ignis est Feruor charitatis. Lu. xij. Ignem veni mittere in terrā: z quid volo nisi vt accendat̄. Ezechiel'. j. Erat autē visio discurrēs i medio quattuor animaliū splendor ignis: z ō igne fulgur egrediens. Tertius Ignis est Feruor deuotōis in affectu orationis. Psal. xxxviij. Concaluit cor meum i tra me: z in meditatione mea exardescet ignis Iste est ignis sacrificij z holocausti quod deo incendit̄tur. Leui. vj. Ignis in altari meo semper ardebit. Quartus ignis est Ire per zelum bonū: vindicantem z vrentem in se: qd̄ dolet admisisse. Psal. xxv. Ure renes meos z cor meū: z vide si via iniquitatis in me est. Psal. xvj. Igne me examinasti: z nō est inuenta in me iniquitas. Eccli. xxvij. Uasa singula p̄bant fornax: z hoies receptibiles tentatio tribulationis. Tribulatio autē ista Uel est a se facta: aut in se ex zelo vindicat qd̄ dolet admisisse. Ul' ab alio illata: patiētēr sufferē vt per tribulationez ab admissis malis expurgē. Sapie. iij. Tanq̄z aurū in fornace p̄bauit eos: z quasi holocausti hostiam accepit eos: z inuenit eos dignos se. Igit̄ ignis spūssancti purificat spīm cui illabit̄. Ignis ātē charitatis purificat affectū: qñ affectꝰ charitate inforbat̄. Ignis autē deuotōnis purificat desideriū: vt deo dignū sacrificium offerat̄. Ignis autē tribulationis vindicantis purificat loca delectationū: ne in peccatis quis delectet̄. Et sic fm vnā quandā q̄ibdez est glo. illud. ij. Cor. iij. intelligit̄. Uniuscuiusqz quale sit opus ignis probabit. Si cuiꝰ operis arserit qd̄ sup fundamentuz fidei edificauit: detrimentū patiet̄. ipse autē saluus erit sic tm quasi per ignem. Sic q̄ legenda est lr̄a [Omnis] homo vl' [omis] hostia [igne] isto quadruplici [salliet] hoc est: ad saporē suauitatis diuine: z exiccationē z restrictionē fetoris deducet̄. Beñ. viij. Odor eꝰ est dōs odorē suauitatis: z b̄ndixit eis [et omis] homo vl' [hostia] sale sapiez discretōis [sale salietur victima] b̄ est: omis victima sale debet cē salliata. Leuit. ij. In omni sacrificio offeres sal. qz Nihil oblatū deo placet: qd̄ sale discretōis z sapie diuine oia condient̄ nō est sallitū Job. vj. Nunqd poterit comedi insulsum qd̄ non est sale conditū: Attende autē q̄ etiam nimis salsum: saporē habet abominabilem. Et ita innuit̄ quando in rebꝰ tāta adhibet̄ Discretio: quantā natura negocij exigit. z tanta Sapientia: tunc sufficit. Etsi magis aliquis adhibeat q̄z exigit nego cij qualitas: abominabile est Rho. xij. Dico per grām dei que data est mihi: omnibꝰ: qui sunt inter vos nō plus sapere q̄z oportet sapere: sed sapere ad sobrietatez. Mat. v. Uos estis sal terre: quia apostolica sapia cūcta sunt condienda. Fatuus enī insulsus vocat̄ [Bonum est sal] b̄ est cunctis condiēdis est vtile sal. Uñ Ambrosius. Inter omia que creasti nō minimā grām conferre dignatus es sali: vt ex illo possint vniuersa condiri. Et hoc significatū est. iiij. Regū. ij. Ubi Helizeus sanauit aquas per immissionē salis: ita q̄ nō erat vltra in eis mors vel sterilitas. qz Insipida humane cōuersationis condiuit sale Discretionis z Sapie diuine: vt de cetero nec morē proferret in peccatis: nec sterilitatem pareret̄ in ociosis z fatuis. Sic ergo bonū est sal [q̄ si sal insulsum est] Sal est insulsum qñ non condit. Et b̄ est qñ Prelatus ad cōmunē p̄'l' secularis cōuertit̄ insipiditatē. Matth. v. Q̄ si sal euanuerit. Luc. x. Q̄ si sal infatuatū fuerit [in quo illud] sal [cōdietis] q̄z ad saporē salis reuertat̄. Ecli dicat. Z nullo. quia si salis est sal: tunc vt p̄bat p̄bus ibitur in infinitū. z sic nunqz deuenit̄ ad condiens primū. Et sic intolerabile damnum est si sal sit insulsum. Lauete ergo ne sal insulsum efficiatur. Colos. iiij. Sermo vester in grā sale sit conditꝰ [Habete q̄z] [sal in vobis] vt in vob sapor sit sapie: Quemadmodū dr a saporē q̄z a sapere. Ut in vobis Nullꝰ sit fetor libidinis. Nihil insulsum fatuitatis, quia sic alios condieris. Unde. iiij. Regū. ij. Afferte mihi vas nouū: z ponite in illō sal. Uas enī innouatū: spūs est innouatꝰ: qui debet esse sal ne fetorem ꝗbat: z vt habeat vnde alios condiat. qz alit̄ Prelatus esse non potest̄ [et pacē habete in vos] quia Salis sapor asper ē aliqñ: z pungitiuꝰ (al's purgatiuus) Ideo monet Ut qñ alios condiunt: diligenter caueant ne pacē vnitatis ecc'e rumpāt. quia (sicut dixim') Si nimis aliqd salliat̄: abominabile efficit̄. Unde glo. Qui sapiēter loquit̄: magnope metuat: ne eius eloquio audientiū vnitas rumpatur. Eph. iiij. Nolite rumpere pacē: sed solicite seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Sic conditos esse z condire alios iubet Apostolꝰ Bal'. vj. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis instruite illuz in spiritu lenitatis: considerans te ipsum ne z tu tentēris. Q̄ enim dicit: preoccupatum in aliquo delicto: notat insulsum. Q̄ autem addit: Instruite illum: notat salis apponendum condimentuz. Q̄ vero subdit: in spiritu lenitatis z c. notat sollicitos

esse debere: ne per nimiam salis appositionem proiuocent ad amaritudinē. Et sic pacis violent vnitatē. Hoc est ḡ qd hic de aplica idoneitate.

Capitulum.X.

Inde exurgens venit in fines Judee vltra Jordanem.

A Tangit hic cōmunē oim instructionē pertinentē ad salutē. Diuidit aūt hec pars in Duas. In q̄rū Prima Perfectā oim eorū que ad salutē pertinēt ponit doctrinā. In Scda autē Ad faciē leonis se cōuertens: p miraculū ponit doctrine ꝛfirmatōez. Ibi [Et venerūt hiericho] Prima harum adhuc Duas habet ptes. In quarū Pria Ponit ea q̄ ad salutē exigunt ex pte nra. In Scda aūt Ponit ea que salutē perficiūt ex pte sua. Ibi [Et assumēs iterū duodecim] Adhuc aūt Prior harū in Tres diuidit ptes. In quarū Pria Ponit Doctrina salutis ꝗz legē Nature: instituta in paradiso. In Secunda Ponit Doctrina simplicis hūilitatis (al's simplicitatis z hūilitatis) ostensa in salvatoꝛ exemplo. Ibi [Et offerebāt illi puulos zc.] In Tertia ponit Doctrina salutis cū perfectōis fastigio. Ibi [Et cū ingressus eēt in via zc.] In Prima harum Tria continent. Sc̄z. Occasio hꝰ doctrine salutis ex pte turbe: ad salutarē doctrinā confluentes. In Scda ponit Occasio eiusdē ex pse pharisei tentantis. Et in Tertia Occasionata ponit doctrina salutis. In Prio horū Quattuor dicit. Sc̄z. Loci i q̄ discipulos spēal'r docuerat relictio. Loci cōpetentis ad salutis doctrinā petitio. Turbe reqrentes doctrinā deuotio: z Consueta doctoꝛis doctrine salutis postitio. Dicit igit [Et exinde] hoc ē: d̄ galilea] exurgens] Ut alijs pdesset q̄ in alijs locis morabant. Unde Glo. Ubicuq̄z ea que in Galilea fecit z docuit. Hic narrat que in Judea fecit et docuit z passus est. z Primo que trans Jordanē ad orientē. Deinde que ex Jordanē q̄n venit Hiericho: z Bethaniā z Hierlm. Et est hēc glo. continuans gesta q̄ narrat Marcus ꝗm locorū in q̄bꝰ facta sunt successionē. Spūaliter tñ Doctoꝛ salutis dñs (inquā) exurgit: qꝛ corda audientiū surtū erigit. Sicut sol se exaltās cūcta ad se trāhit que lūie suo tangit Eccli. j. Ortū sol z occidit: z in circulos suos reuertit. Eccli. xliij. Sol vas admirabile opꝰ excelsi. Sic ḡ [exinde exurgens] z se exaltās in lumine: Quedam loca relinquit: z Ad quedā accedit. Relicta: Uel despiciens ꝓter indeuotionē Ut sibi relinquēs ad ꝓrie fragilitatis ꝛsideratione. Uel tentationi exponens ꝓter ꝗtutis exercitationem. De Primo hoꝝ dicit Mat. xxiij. Ecce relinquetur vob domꝰ vestra deserta. Dico vob: nō me videbitis amodo. Job. xxiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Tales sol exurgēs deseruit: sicut lumen deseruit cecos a se auersos. Quosdā aūt deseruit ad suefragilitatis cōsiderationē. Cantico. j. Si ignoras te o pulcerrima mulier: egredere z abi pꝰ vestigia gregum tuoꝝ: z pasce edos tuos iuxꝗ tabernacula pastoꝝ. Hoc est: si tu que pulcerrima es: pulcritudine z cōpositiōe virtutis: ignoras te p oblitionem propē fragilitatis egredere: h̄ est egredieris de serenitate lucis: que te tenet z venustat. Et statim relicta sequeris vestigia gregū ad modū bestiarum: z abi dissoluta effecta: z pasces sensuū delectatione edos: fetidos z pecorinos motꝰ iuxta ta. pal. h̄ est ad similitudinem aliorū pastoꝝ pecorinos motꝰ pascentium. Ps. lxx. Dimisi eos ꝗm desideria cordis eoꝝ: ibunt in adinuentionibꝰ suis. Sic Paulus de luie eterne cōtemplatōis ꝓiectus est in stimulum carnis. ij. Coꝝ. xij. Quosdā aūtē deserens tentationi exponit ad ꝗtutis exercitationē (al's exercitationem) Tobie. xij. Quia placuisti deo: necesse fuit vt tētatio pbaret te. In hoc sensu dr̄ Miche. vij. Cum sedero in tenebrꝭ: dñs lux mea est. In tenebris cū tentatiōis caute z patiēter sedens: ad lucem p certo consolationis deuenies. Tob. iij. Hoc pro certo habet omnis q̄ colit te: qꝛ vita eius si in probatiōe fuerit coronabit. etsi in tribulatiōe fuerit: liberabit. etsi in corrptiōe fuerit: ad misericordiam tuā venire licebit. Non enim delectaꝝ in perditionibus nostrꝭ: quia post tempestatē tranquillum facis. z post fletum z lachrymationē: exultationem z gaudiū infundis. In hoc sensu dcm̄ est illd ps. cxxxviij. Nox sicut dies illuminabit: z nox illuminatio mea in deliciis meis. Psal. xvij. Deus meꝰ illumina tenebras meas: quoniā in te eripiar a tentatione. Sic ergo exinde exurgēs [venit ī fines Judee vltra Jordanē] Describit Loci ad quē venit doctoꝛ salutis. Ut ex loci ꝛgruitate intelligatur oportunitas doctrine. Unde glo. Lū omnis Judeoꝝ prouincia generalit̄ ad distinctionē (al's discretionē) aliaꝝ gentiū Judea dicta sit: spēal'r tū meridiana plaga dicit Judea: ad distinctionē Galilee z Decapoleos: z ceteraꝝ in eadem puincia regionum. In huius ḡ plage meridiane [fines venit] Jesus causa docendi salutis. Jo. x. Abijt iterum trans Jordanē in eū locū vbi erat Joannes baptizās primū: z mansit illic. Illic aūtē venit tā propt̄ prophetie vaticinium: q̄ ꝓt̄ Joānis testimonium. De Primo dr̄ Esa. ix. Trans iordanem galilee gentiū ꝓplus qui ambulabat in tenebrꝭ vidit lucem magnā. De Scdo dicit Jo. x. Multi venerunt ad eum z dicebāt. quia Joannes q̄dem signū fecit nullū. Omnia aūt q̄cūq̄z dixit Joannes d̄ hoc vera sunt: z multi crediderunt in eum. Et hoc est quod sequitur

Et conueniunt iteruz turbe ad eum. et sicut consueuerat iteꝝ docebat illos.

Hic tangit Doctrine occasio: sumpta ex turbarum deuotione. Dicunt autem hic Tria. Turbarum ad audiendum deuotio. Consueta domini ad docendū dignatio. z Doctrine salutis ingerritio. De Primo dr̄ [Et cōuenerunt] in coꝝ vnum z aliaꝝ vnā tertiū: sicut sepius fecerāt turbe. Que ꝗ̄uis per errorē phariseoꝝ se turbarēt: tñ turbatiōez erroris eorum vincentes: cōuenerūt ad eum sicut

ad salutis doctorē. Bene. xlix. Congregamini filij israel cōgregamini: z audite israel patrē vestrum. Eccli. l. A propinquate ad me indocti: et cōgregate vos in domū doctrine z discipline. Deut. xxxij. Qui appropinquāt pedib̄ eius accipiēt de doctrina eius. Conuenerunt aūt turbe Tripl'r. Primo Per ꝓncipia fidei adunāte (al's adiuuāte) intellēcū ex ipsis errorū varietatibus. ij. Coꝝ. x. In captuitatem redigētes omnē intellectū in obsequiū chr̄i. Sic cōgregari orauit qui dixit Psal. cv. Cōgregnos de nationibꝰ. hoc est de errore nationū: vt confiteamur nomini tuo libera ꝛfessione fidei: z gloriemur in laude. Scdo cōuenerūt adunatione sensuum in purā cordis contēplationē. Esa. xlvj. Redite redite ꝓuaricatores ad cor. Redite inquā per sensuū exteriorꝝ a mundi vanis spectaculis auersionem. Et iterꝝ Redite per sensuū interiorꝝ (q̄ sūt Sensus cōis: Imaginatio: Phantasia: Estimatiua: z Memoria) ad intellēm simplicē: auersionem. Psal. lxxxiij. Loquet pacē in plebem suam z sup scōs suos: z in eos qui cōuertunt ad cor. Sicut Jo. iij. Mulier audiuit vba dñi (que ante per q̄nq̄z viros dissoluta: lasciuia ferebat) dr̄. Uoca virū tuū: vnica vnicū: z veni huc. Tertio ꝛuenerunt oēm vim cordis p intentionē adunantes: in christi vbum. Nec. viij. Aures omnis populi erant erecte. hoc est ad supiora acte. quia totā mentis conuolutionē vt dr̄ Dionysius: adunauerāt ī deū [z] ideo [sicut cōsueuerat] Consuete cū bnuolentie exhibuit effectū. Eccli. xxiij. Adhuc doctrinā q̄si antelucanū effundā. Anteqūz enim ad ipsum lux cordis z intelligētie nostre sibi prebeat: ipe pūenit docens: probās illud Jo. j. esse vera. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū. Unde sicut ꝛsuetū est luci lucere: sic consuetū erat chr̄o docere. Sic ḡ [docebat illos] Docere autez vt dr̄ Chrysost. est id qd suadet z proponit: humanis exemplis z rōibus probare: z credibile facere. Esa. viij. Scribe in ea stilo hois. hoc est. q̄ humanus possit accipe intellectus. Abac. ij. Explana visum sup tabulas: vt pcurrat qui legerit. Quidam aūtē hoc nō facūt: sed alta docent: z dicunt q̄ docere silitudinib̄ z rationib̄ intelligibilib̄ sibi fastum excitāt: z non auditorib̄ vtilitatem faciunt. Contra quod dr̄. j. Corinth. ij. Non in persuasibilibus humane sapie vbis: sed doctrina spūs. Esai. xxiij. Populū imprudentē non videbis ibi. populum alti sermonis: cuius nō possis intelligere linguam: in quo nulla est sapientia. Quidā autez loquentes non docent nisi opiniones cōtentiosas: q̄ doceri (al's docere) nō possunt: qꝛ phantastice sunt z erroribꝰ vicine. Cuius signū est: quia sunt singulares z christiane fidei nō concordantes. ij. Timo. ij. Nolite verbis ꝛtendere: ad nihilū enim vtile nisi ad subuersionē audientium. Et ideo verbuz dei modo hominis doceri debet: z digito dei cordibꝰ inscribi modo hominis. Sic dr̄. ij. Esdre. viij. Legerunt in libro Esdras z Nechemias z leuite distincte z aperte ad intelligendū: z intellexerūt audientes cum legeretur. Ad hoc in ecclesia datur clericꝭ Ordo: qui vocatur Lectorum. Digito aūt dei scribitur: quando iudicio expresso diuine virtutis z spiritussancti hoc quod dicit confirmat. j. Corinth. ij. Loquimur nō indoctis humane sapientie verbis: sed in doctrina spiritus: spūalia spiritualibꝰ comparantes. Sic Exod. xxxiij. Descēdit moyses de monte: populo qui docturus erat: per modum docendi se coaptans. Sic portauit in manibus: h̄ est in operibus tabulas digito dei ꝛscriptas. Sic ergo [sicut consueuerat docebat illos] Alit̄ enim indocti a sapientia sua recessissent

Et accedentes pharisei interrogabant eum: si licet viro vxorē dimittere: tentantes eum

Tangit hic Huius doctrine occasio: sumpta ex malicia tentantis. Sicut enim docēdo ex charitate: profuit studiosis. ita ex veritate retundit dentē rabidi canis Ne lacerare possit doctrinā Conuētus malignantium Error professus. Et interrogando malignus syllogismus cognutus. z Quarto: perueꝛsus intētionis eorum conātus. Primū notatur in hoc q̄ dicit [Et accedentes] Sc̄z. Ad se inuicem: z Ad mitritudinē vt se armarēt: z Ad turbas: vt studiosos se callide simularēt: z Ad chr̄m: vt pietatem falsam ꝓtenderēt: sub cuius pallio facilius decipere possent. De Primo dr̄ Matthe. xxij. Abeuntes pharisei consilū fecerūt vt iesuz in sermone caperent: z mittunt ei discipulos suos cū herodianis. Ubi dicit Chrysostomus: A veritate se nudos esse professi sunt: qui multitudine se armauerunt. Sic ergo Ad Se accesserūt: vt sibi fierent mutuc malicie presidiū Psal. lxvij. Cōgregatio taurorum in vaccis populorum. Ad turbas autem accesserunt vt amorē studij mentirētur. Unde glo. Magna est distantia inter turbas z pharisēos. De ꝛueniūt vt doceāt z infirmi curētur: Sic apte dr̄ Mat. xx. i fi. z Mat. xij Ubi turbe attribuerunt virtutes christo filio dauid i lege promisso Pharisei autem ecōtra spiritui immūdo. Illi autem. hoc est pharisei vt tentando decipiāt accedūt. Has enim deuotio pietatis: Illos adducit stimulꝰ liuoris. Matth. vij. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Job. j. Quadam die cum cōuenissent filij dei vt assisterent coꝝ domino: affuit inter eos etiam sathan. Accessit etiaz ad christuz: vt pietatem falsam pretenderet. ij. Timoth. iij. Habentes q̄dem speciem pietatis: virtutem autem eius penitus abnegantes. Ecclias. ti. j. Accessisti malignē ad dominū: z cor tuum plenum est dolo z fallacia [pharisei] Ecce Malignantium error professus. Execrata enim iuidia sub falso nomine religionis: veniunt in hypocrisi mendacium loquentes. Pharisei enim diuisi interpretantur: quia specie false religionis vel potiꝰ superstitionis: ab alijs se diuiserant. sicut qui maius studium haberēt: propter qd hypocrite Matthe. xxiij. sepe vocantur. Prouerbioꝝ. xj. Simulatoꝝ oze decipit amicum suum. iusti autem liberabit scia. Job. xxxvj. Simulatores z callidi pucant iram [Interrogabant eum] Ecce Interrogando malignꝰ syllogismus cognuꝰ. Cognuꝰ

enim syllogismus est: qui ꝗcquid dicat ad cõtradi
ctionem tentat arguere: Que philosophi elenchum
vocare cõsueuerũt. Dicuntur autẽ hic Duo. Scz.
Modus: ⁊ Syllogismus. Modus innuitur in
hoc ꝙ dicit [interrogabant eum] Interrogatio
enim ꝓpositio est querens ⁊ eliciens respondentis
consensum. Eccli. xiij. Ne credas multis verbis eꝰ.
Ex enim multa loquela tentabit te: ⁊ subridẽs in
terrogabit te de absconditis tuis. inimicis animꝰ
illius conseruabit verba tua: ⁊ non parcet de ma
licia ⁊ ꝑ vinculis [Si licet] Hec eñ est materia
cornuti syllogismi. Unde glo. Cornuto syllogismo
tentant: ⁊ quicꝗd respondeat capere putãt. Si di
cit dimittendã: ⁊ aliam ducendam: pudicicie pre
dicator sibiꝑsũ videt contraire. Si non dimitten
dam; reus sacrilegij ⁊ contra doctrinam moysi: ⁊ ꝑ
moysen contra doctrinam dei facere. In hoc autẽ
cornuto syllogismo significat Bene. xlix. Fiat dan
coluber i via: cerastes in semita: mordẽs vngulas
equi vt cadat ascensor eius retro. Dan enim est ex
quo semen prodit (alꝭ procedit) antichrĩ: quod in
veritate fuerunt pharisei colubri: quia vmbras la
tebrarum insidiãdo semper coluerũt. Cerastes au
tem sunt per cornutum syllogismũ quo tentãt. qa
Cerastes serpens est cornutus. Hi momorderunt
vngulas equi: quia vectoꝛ dei semper obseruaue
runt vestigia per insidias ꝓtrahentes: ⁊ q̃ potue
runt etiam ipsum ascensorẽ christum cadere facere
conati sunt. Psal. lxxiij. Cornua peccatorum con
fringam: ⁊ exaltabunt cornua iusti. Dicunt ergo.
Si licet [viro vxorẽ dimittere] Mat. xix. Si
licet homini vxorem suam dimittere quacunq; ex
causa: quia ꝓm traditiones hebreorum diuersis ex
causis dimiserũt. Deutero. xxiiij. Si acceperit ho
mo vxorem ⁊ habuerit eam: ⁊ nõ inuenerit gratiã
ante oculos eius: propter aliquã foditatem: scribet
libellum repudij: ⁊ dabit in manu eius: ⁊ dimittet
eam ꝑ domo sua. Super hanc igit legem fundãt
questionẽ: nõ curantes discere: sed potius salutis
doctorem in sermone capere: ⁊ reꝑhensibilem coã
turba facere: ⁊ sic salutis fructũ in turba impedire
Psal. ix. Insidiatur in abscõdito quasi leo in spe
lunca sua. Insidiat vt rapiat pauperẽ: rapere pau
perem dũ attrahit eum. Prouerbiorum. xj. Qui in
uestigator maiorꝭ est: ab eis opprimetur. Est au
tem Notandũ ꝙ q̃uis in iure matrimonij ad pa
ria iudicentur vir ⁊ mulier: tamen lex nõ fac men
tionem de muliere ꝙ possit dimittere virum ꝓter
aliquã foditatẽ: q̃uis a Judeis sp obꝓnetur: sic ꝙ
equalit possit vxor dimittere virum sicut vir vxo
rem. Et hoc est factũ Tribus de causis. Quarum
Una est: quia nõ adeo fortis ⁊ dura est indignatio
vxoris in virum: sicut viri in vxorẽ. Et ideo nõ ita
in periculo est vir ex odio vxoris: sicut vxor ex odio
viri. Et ideo tacuit Lex de muliere quãdo permi
sit libellum repudij. Mulier eñ mollis est ⁊ cor
dis humidi: ⁊ de facili placat. Et hoc significatur
est Gen. xxxiiij. Ubi corruptam Dinam Sichem
cristem: deliniuit blandicijs: ita ꝙ adhesit ei cõtra
patrem ⁊ matrẽ ⁊ fratres: ⁊ contra consuetudines
sue religionis. Alia causa est: quia viro per legem
datur ꝙ sit caput vxoris. Quod regere vel reflices
re habet corpus: ⁊ non ecõuerso. Gen. iij. Subui
ri potestate eris. ⁊ ipse dominabit tui. Tertia cau
sa: quia mulier per se subiacens multis feditatib
et laxam habens carnẽ ⁊ non porosam: nõ ita cor
rumpitur feditatib viri: sicut vir ꝓpter oppositam
complexionẽ corrumpitur feditatibus mulieris.
Et ideo in dimittẽda vxore mentio fit de viro ⁊ nõ
de vxore. Ezechiel. xvi. Eras nuda ⁊ cõfusione ple
na. Adhuc autẽ Notandum ꝙ ꝓm antiquã le
gem Romanorũ nõ dimittebat vxor nisi ex vni
ca causa: Si scz sterilis ad vnum ⁊ non ad alium
esse credebat. Tunc Imperator ⁊ Senatus cui
erat intentio populare regnũ: ꝓmisit dimitti vxo
rem. Et sic Marcia separata fuit a Catone. Et sic
aliquando fuit in lege Naturali. Et de hoc ꝓm lit
teralem sensum loquit beatus Job. xxiiij. Ubi lo
quitur de maledictione eius: qui in nuptijs que
rit sterilem ⁊ abijcit fecundã Dicens. Non sit i re
cordatione. sed conteritur quasi lignum infructuo
sum. Pauit enim sterilem ⁊ que nõ parit: ⁊ vidue
non benefecit. Hoc est ei quã a se separauit: vt sue
libidini cum sterili vacaret: sicut equus ⁊ mulus
quibus nõ est intellectus Et omnib bis patet ꝙ
non fuit vnq̃ intentio Legislatoris: per se ꝑ libel
lo repudij sed per accidens. Et hoc posterius erit
manifestum Hoc est igit quod dicũt. [Si licet vi
ro vxorẽ dimittere] Etqz permissio hec legis mul
torum malorꝭ fuit occasio in populo: eo ꝙ multi
dimittebant vxores suas ⁊ alias ducebãt: iõo do
minus hanc legẽ quasi arguere videt. Malach.
ij. Operiebatis lachrymis altare ⁊ fletu ⁊ gemitu:
ita vt non respiciam vltra ad sacrificia vestra: nec
accipiam placabile quid de manu vestra. Et dixi
stis Quam ob causam? Quia dominus testifica
tus est inter te ⁊ vxorem pubertatis tue: quam tu
despexisti: ⁊ hec particeps tua ⁊ vxor federis tui.
Acsi dicat. Sub pretextu repudij violatis federa
sacramenti a deo instituta: et vxoris sic per calũni
am dimisse: plorantis ante altare meũ. Et ideo vo
bis placari nõ possum. Sed ꝓter duriciam odij
vestri ad eas: permissum est vobis ne occidat eas
Sed coram deo peccatũ est cui propter sacrificia
non placabor. Hec omnia attendentes pharisei ꝑ
plexam ⁊ cornutã: lege ex perplexa: ⁊ cornuta lege
proponunt questionem [tentantes eum] In q̃
intelligitur Peruersus intentionis eorum conatus.
Non enim intentione discendi sed tentãdi ques
tionem proposuerũt. Matth. xxij. Quid me tenta
tis hypocrite. Psal. cvj. Conuersi sunt ⁊ tentaue
runt deum: ⁊ consilium altissimi irritauerũt. Cõ
tra hoc qꝗ dicitur Deutero. vj. Non tentabis do
minũ deũ tuũ. Tẽtator aũt est vt ꝑ Hug. de san
cto victore: qui querit mouere ⁊ inducere ad aliqꝗ
illicitũ. j. Cor. x. Neq; tentemꝰ christum sicut q̃
dam illorum tentauerũt ⁊ a serpentibus perierũt.
Congrue autem tentatores perierũt a serpentib.
quia serpentes primi fuerunt tentatores.

At ille respondens dixit eis. Quid vobis precepit Moyses? Qui dixerunt. Moyses permisit

libellum repudij scribere ⁊ dimittere.

Occasionata ex premissis ponit Doctrina salutis. Diuidit aũt in partes Tres. In quarũ Pri
ma De Scriptura legis querit vt doctrine detur
occasio. In Scõa Doctrine veritatis ponit ꝓmul
gatio. In Tertia Doctrine nõ satis intellecte: po
nitur plena interpretatio. In Primo bꝭ Tria
dicũtur. Scz. Christi ad tentantes respõsio. Pre
cepti moysi inquisitio: ⁊ Ipsius precepti per pha
riseos ꝓpositio. Et hoc est quod dicit [At ille]
doctor veritatis [respondens ait] Sic ꝑ glo.
dominus sic temperat responsum vt transeat de
cipulam. Prouerbiorum. j. Frustra iacitur rete an
te oculos pennatorꝭ [Quid vobis precepit Moy
ses] Inquisitio est precepti mosaici. Dicit autem
[Quid vo. precep. Moyses] Et nõ dicit Quid
vobis precepit deus. Quia istud Non a deo neq;
ꝓm dei intentionẽ: ⁊ iusticie ordinem: ⁊ legẽ inten
tionem spũalem processit. Sed potius malicia
carnalium: ⁊ ꝙcupiscẽtia carnis hoc extorsum est.
Unde glo. Sane intellectã in testimonijs adducit
⁊ naturalẽ legem: primãq; dei sententiã secũdẽ op
ponens: que non voluntate dei: sed peccantiũ ne
cessitate concessa est. Ecclĩastici. xxiiij. In legẽ man
dauit nobis Moyses in preceptis iusticiarũ. Jo.
ix. Tu discipulus christi fis: nos autem discipuli
moysi sumus [Qui dixerũt] Preceptũ Moysi
adducunt in medium tanq̃ legis zelum habẽtes
[Moyses permisit] Coacti ipsa veritate dicũt
Moysen hoc ꝓmisisse. Qꝑ autem sic permittitur
a necessitate peccãtiũ extorqueꝰ ne peius aliquod
fiat. Sicut ⁊ Lex humana (sicut ꝑ Augustinus)
permittit meretricẽ ⁊ vsuras. ⁊ que sic permittun
tur; sic fiunt vt temporaliter a iudice nõ puniant:
sed eternum ⁊ diuinũ iudicium non euadũt. Uñ
Doctorum distinctio est Q. Quedã precipiũtur:
⁊ Quedam concedunt. Quedam aũt indulgẽtur:
⁊ Quedam permittunt. Precipiunt quidem sine
quibus nõ est salus. Concedũtur autem specialia
priuilegia pro dignitate personarũ ⁊ meritorum.
Sicut ꝑ. j. Machabeorꝭ. ij. Phinees pr̃ noster
zelando zelum dei: accepit restam eternũ sacerdotij
eterni. Jesus dum impleret verbum: factꝰ est dux
in israel. Caleph dum testificat in ecclesia: accepit
hereditatem. Dauid in sua misericordia: consecu
tus est sedem regni in secula. Helias dum zelat ze
lum legis: receptus est in celum Ananias azarias
misael credentes: liberati sunt de flamma. Daniel
in sua simplicitate liberatus est de lacu leonũ. Qꝑ
autem Indulget est veniale sicut dicit Augꝰ. Si
cut ex libidine vxorem cognoscere. Et ideo ꝑ Apo
stolus de talibus. j. Corinth. vij. Hec autem dico
ꝓm indulgentiã: ⁊ non ꝓm imperium. Permissuz
autem in lege a legislatore: extorsum est: ne peius
aliqd fiat. Sicut: libellus repudij. Quia sicut di
cit Ezech. xvi. Equi fuerunt amatores in femi
nas: ⁊ vnusquisq; ad vxores primi sui hinniebat.
Hiereñ. v. Et amore secundarũ nuptiarum pri
mas vxores occidebant. Et ideo ne occiderent ma
luit moyses vt sub feditatis nomine dimitterẽtur.
Et ideo lachrymas vxorum dimissarũ dominꝰ im
properat Judeis. Malach. ij. Dicens. Operieba
tis lachrymis altare meũ fletu ⁊ gemitu: ita vt nõ
respiciam vltra ad sacrificiũ vestrum. Et dixistis:
Qua de causa? quia testificatus est inter te ⁊ vxorẽ
pubertatis tue quam tu despexisti. Hec particeps
tua ⁊ vxor federis tui. Adhuc autem Quedã con
sulit lex: ⁊ Quedam in exemplum ponit: ⁊ Quedã
laude magna extollit. Consulit autez: sicut Consi
lia ad que non omnes obligantur. Sicut Virgi
nitatem: Uiduitatem: ⁊ Voluntariam pauperta
tem. j. Corinth. vij. De Virginibus autem prece
ptum domini non habeo: consilium autẽ do tan
q̃ misericordiam cõsecutus a domino. In exẽplũ
proponit in eximie sanctitatis viros: ꝓter quorũ
merita alijs parcitur. Exod. xiij Memento Abra
am Isaac ⁊ Jacob: quibus iurasti dare terrã flu
entem lac ⁊ mel. Laudat vero opera supererogã
tionis. Luce. x. Siquid superogaueris ego cũ re
diero reddam. ij. Corinth. xij. Ego libentissime im
pendam: insuper ⁊ ego impendar pro animab ve
stris. Sic ergo pharisei non intelligentes: dicunt
veritatem dicentes [Moyses permisit libel
lum] in memoriam facti: ne postea negari posset
[repudij] quia causam repudij continebat Que
ꝓm legem erat aliqua feditas: coniuncionem ma
ritalem impediens. Sicut est Maxime Steri
lias Uel Artitudo: propter quam cognosci nõ po
terat: Ut Immundicia continui fluxus menstrui.
Uel Putredinis in inguine. Hec enĩ ⁊ talia (alꝭ
alia) ⁊ impediebant conceptum: ⁊ abominabilem
reddebant vxorem. Et has feditates postea carna
lis populus ad solum odium cõuertit: propꝰ odi
um vxorem dimittens. Unde Malach. ij. Custo
dite spiritum vestrum: ⁊ vxorem adolescentie tue
noli despicere: cum odio habuerꝭ eam: dimitte: di
cit dominus deus israel. Odium autẽ cum sit in
ueterata ira: causa ẽ homicidij: Et adhuc si mulier
certitudinaliter experta est odium viri querentis
eam occidere: non teneretur viro cohabitare duran
te tali odio: nisi cautionem prestaret ꝙ eam nec af
fligeret nec occideret. Non enim fides thori serua
tur ab eo qui vxorem ad thorum ideo afficit ⁊ re
cipit vt eã in thoro occidat. Et ideo vxoricide Ex an
tiquas leges punichantur in matrimonio: contra
quod deliquerunt: vt scz deinceps vxores non ac
ciperent. Hac ergo de causa permisit libellus repu
dij [scribere] in quo feditates superius inducte
scribebantur. ⁊ quas vir de muliere probare tene
batur [et] [sic] dimittere [a thoro] per diuortiũ.
Et sic per odium multe bone mlieres dimitteban
tur. Quod erat contra Fidem matrimonij: ⁊ con
tra Substantiã Sacramenti: Cuius Substan
tialis Diffinitio est: quia est legitimarũ personã
rum coniunctio: indiuiduã vite consuetudinez re
tinens. Et erat contra hoc bonum matrimonij: qꝑ
bonum Sacramenti vocat. Quod est signum in
diuidue coniunctionis spiritus creati cum increa
to: que vnitas nullo modo est diuidenda. Unde ꝑ
talibus conquerit dominus Malach. ij. Contra
minauit Judas sanctificationẽ domini quam di
lexit: ⁊ habuit filiam dei alieni. Disperdet dominꝰ

virū qui fecerit hoc magistrū ⁊ discipulū in ista. Sanctificatio eēm domini quā dilexit dominus: est castitas matrimonialis idiuiduitatē spiritus creati cum increato significans. Hoc autē contaminatur quando ꝓter libidinem alterius mulieris separatio queritur ⁊ filia dei alieni ducit. Quando alia: que diuisionem libidinis: ⁊ non vnitatem spiritus designat. Hoc est enim fornicari a domino. Psal. lxxij. Perdes eos qui fornicātur abs te. Diuisio enim in plures: fornicationem ⁊ diuisionem spiritus a domino: qui i plures spargitur alicientē libidine.

Quibus respondens Jesus: ait Ad duriciā cordis vestri scripsit vobis preceptum istud. Ab initio autem creature masculum et feminam fecit eos deus Propter hoc relinquet homo patrem suū ⁊ matrem: et adherebit ad vxorem suā: et erunt duo in carne vna. Itaq; iam non sunt duo: sed vna caro

Tangit Doctrine vitatis probationēz: ⁊ Veritatis probate conclusionē. In Probatione veritatis dicit Tria. Scz. Duricie cordis: extorquentis libellum repudij: derestationem. Ad naturalem legem: repudij dissuasionē. Ad legez disciplinē in paradiso ante peccatum datam: dissimilitudinez.

Dicit igitur [Ad duriciam cē.] Unde Matthe. xix. dicit sic: Quoniā Moyses ad duriciā cordis vestri pmisit vobis dimittere vxores vestras. Et est sensus [ad duriciā cordis vestri] cogentem ⁊ extorquentē permissionem legis [scripsit] moyses [vobis] Non deo vel legislatori [preceptum istud] Hiere. xvij. Peccatū Juda scriptū est in vngue adamantino: exaratum est super latitudinez cordis eorū. Unde glo. Moyses ōt. Q. dicat Dominis est ꝑsilium: Non dei. Hoc ē: Moyses tunc humane consuluit vxoribus dimittēdis. Et non attendit Fidem: ⁊ Significatū sacramēti: ⁊ Naturelegem ⁊ institutionez. quia illa tempore moysi peccatuz vitiauerat. Et ideo oportuit vt intentio legislatoris aliquantulū cederet iniquitati ⁊ furori concupiscentie: tempore non reuelate gratie. Unde dominus ratione talium carnalium legum dicit corrigendam esse legem Hiere. xxxj. Feriam domui israel ⁊ domui iuda fedus nouum: non fm pactum quod pepigi Patribus eorū in die qua apprehendi manum eorum: vt educerem eos de terra egypti: pactum quod irritum fecerūt: ⁊ ego dominatus sum eorum. Quod Apostolus exponēs ad Heb. viij. ait. Nā si illo pri⁹ culpa vacasset: non vtiq; secūdi locus inquireret. Vitupeians enim eos dicit. Ecce dies veniūt dicit dominus: ⁊ ꝑsummabo super domum israel: ⁊ sup domum iuda testamentum nouū. non fm testamentum quod dedi patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum vt educerē eos de terra egypti. ⁊ quoniā ipsi non permanserunt in testamento meo: ⁊ ego neglexi eos dicit dominus. Ex quo patet ꝙ tales leges negligunt obseruantem: ⁊ nō beatificans: quia per necessitatem peccati sunt exorte: ne peius aliquid cōmitteretur. Hoc est igit quod dicit [Ad duriciam cordis vestri scripsit vobis moyses preceptum istud] Deutero. xxxj. Scio contentionē tuam ⁊ ceruicem tuam durissimam: adhuc me viuente ⁊ egrediente vobiscū semper contentiose egistis contra dominū: q̄nto magis cum mortuus fuero. Esai. xlviij. Scio ꝙ fornicans fornicaberis: ⁊ transgressorē ex ventre vocaui te. Actuū. vij. Dura ceruicez indomabili corde: vos semper spiritusancto restitistis [Ab initio autem non fuit sic] Inducit ad legem de libello repudij naturalis legis discrepatōez (al' descriptiōez) Dicit ꝗ [Ab initio autem creature] cum deus ad imaginem suaz crearet hominem: ⁊ institueret eū lege naturali [non fuit sic] quia Naturalis lex omnino ad licita instruit hominem. De qua dicitur in Psalmo. iiij. Multi dicunt quis ostendit nobis bona. Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Acsi dicat Nō oportet ꝙ sequamur ignorantiam multorū querentiū: quis ostendit nobis bona facienda vel mala vitanda: quia lumen vultus tui in lumine naturalis legis signatum ⁊ descriptum est sup nos. Hoc est. in ratione mentis nostre que super nos est: ꝙ docet que fm intentionem dei facienda sūt: ⁊ que peccatis hominum permittunt. Nec enim ratio dictat fidem vxoriam: ⁊ fedus matrimonij non esse violandum. Et ideo Malach. ij. Ubi de eadem lege loquitur: mittit nos ad spiritum mentis ⁊ rationis dictantem: quid de talibus sit tenendum Dicens. Custodite spiritum vestrum ⁊ nolite despicere. Et hoc est [ab initio creature] Et hoc est quando in natura nihil fuit nisi quod de⁹ creauit [non fuit sic] Ecclesiastis. vij. Deus fecit hominez rectum: ⁊ ille infinitis se immiscuit questionib⁹. Ecclesiastici. xvij. Deus de terra creauit hominem: ⁊ fm imaginem suam fecit illum: ⁊ iterū conuertet illum in ipsam: ⁊ fm se vestiuit illuz virtute. Et hoc est quod intendit per hoc quod sequitur [Masculum] vnicum [et feminam] vnicam [fecit eos] Non enim fecit vni femine duos masculos vel plures. Nec vni masculo fecit duas vel plures feminas: vt cum repudiaret vnam: assumeret aliam. In quo facto ostēdit: feminam per fidez ⁊ legem dei coniunctam masculo: nunq̄ esse repudiandam. Hoc enim omni nature consonum est: sicut nature ab ipso creatore inditum: ⁊ insitū ⁊ inseminatum. Nullum enim mobile plus habz q̄ vnum motorem immediatū. Nec aliquod patiens plus habet q̄ vnuz agens proximum. Et in omnibus animalibus (cum quidem distincti sexus) in ipsis embꝛionibus ⁊ ouis eorum non nisi duo sexus congregantur. Quia Sexus masculinus est ingrediens in gutram femine: sicut spiritu⁹ in corpus vt dicit Philosoph⁹. Nec vnq̄ duo spiritus in vnum corpus ingrediunt. Nec duo corpora vni aptantur spiritui. Si autem obijcitur ꝙ est in vno conceptu. Sed nihil prohibet vnam feminam successiue concipere a duobus viris. et

sic separari ab vno ⁊ coniungi alij. Dicemus ad ꝗ ꝙ Natura hominis alia est q̄ natura alterius animalis. Natura enim hominis ratio est: Et rationes vocis naturalis. ideo rationes vocis naturales dicunt: quia sunt homini naturales. Unde Tullius dicit in fine Prime Rhecorice: ꝙ Jus naturale ē quod non opinio genuit: sed innata quedam vis inseruit. Natura autē hoi dicta: non tm de generatione prolis: sed etiam de cura ⁊ educatiōe prolis: vsqz ad perfectionem virium ⁊ etatis: quousqz curare possit de se ipo, Ad hoc autē exigitur ꝙ pater certitudinem habeat de nato ꝙ suus sit ⁊ ō corpore suo exierit. Quia ex hoc dictat ei natura: sicut dicit Philosophus. Q. sicut de corpe exiuit cū parte substantie corporis: per quam negociari potuit in substantia nutrimentali ad corporis perfectionem. Ita exire deberet de domo cum parte facultatum domus patris: per quam negociari possit ad perfectionem sue domus: quia sic natus: pignus nature mortalis vocatur. Et sic homo naturaliter est animal coniugale: ⁊ iconomicū ⁊ ciuile. Talis autem cura de nato non potest esse patris: nisi certa sit vxor. quia si certa sit vxor: tunc fide vxoris certificatur suus esse natus. Certa autem non potest esse vxor nisi per thori fidem. Et sic fides thori facit matrimoniuz. Fides autem thori est de indiuiduitate vite. Indiuiduitas autez vite non nisi ad vnam haberi potest. Et ideo nisi per dispensationem aliter fiat: fm legem nature non potest esse nisi vnica vnius. Dispensationez autem dicimus sicut factum fuit tempore non reuelate gratie quando pauci erant fideles. Tunc enim dispensabatur ꝙ vnus fecundaret plures. Ut cum propagatione seminis fieret etiam propagatio religionis. Et hoc est quo d ex ordine nature hic probat summa Sapientia Christi ꝙ [Ab initio creature masculum] vnum [⁊] vnam [feminam fecit deus] Et dixit [Propter hoc] scz matrimonium

B [relinquet homo patrem et matrem] Ita ꝙ filia relinquet patrem: ne sibi matrimonialiter societur. ⁊ filius relinquet matrem: ne eam ducat in matrimonium. Et est hec lex disciplinē mrimonij. quia Naturale non est ꝙ pater ⁊ mater qui ō suo hñt in natis. iungantur ei qō suū est. Hoc eēm in nulla natura contingit ꝙ aliquid ei quod suuz est iterum coniungatur. Jam enim id quod patrz est: ei quod matris est in procuratione prolis est cōiuncrum. ⁊ ideo non amplius coniungendum. Dicit autem [relinquet] Non relinquit: qz Eua de costa Ade accepta fuit: ⁊ quasi filia Ade fuit: et illi coniuncta: sed vlterius filia patri coniungēda. Et hec sola persona in lege nature: a coniugio excipiebatur: scilicet Q. filia non accepit patrem: ⁊ filius non accepit matrem. Et hoc ideo: quia Nature fugientis per mortalitatem: pignus est nata vel natus. Nec retineri potest natura in parentibus: que fugit ⁊ deficit. ⁊ ideo per pignus ordine retinenda est in alijs posteris: abeuntibus parentib⁹. Sicut succus a radice propagatur i ramos vt dicit Augustinus: ⁊ nō ecōuerso. Unde Leuit. Uicesimo: precipit dominus ꝙ pater ⁊ mater natis in matrimonio vel concubitu non coniungantur [Et adherebit] per indiuiduā vitam: que cū pluribus esse non potest [vxori sue] cuius ⁊ ipse est vir. Suus autem ⁊ per reciprocā seruitutem esse nō potest duarum. j. Corinth. vij. Mulier sui corporis potestatem non habet. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet: sed mulier. Nolite fraudare inuicem. Si autem haberet duas: si poneret ꝙ simul vno tempore peterent debitum: oporteret ꝙ altera a suo debito defraudaretur. Adhuc autez sicut dicit Aristoteles: ꝙ Ueros amicos decet esse non multos: eo ꝙ ea que ꝑ amicis sunt facienda: multis non possunt exhiberi. Sic etiam vxores non decet esse multas: quia Fides thori ⁊ Vxorius affectus: ⁊ Redditio debiti ⁊ Procuratio domus ⁊ Cura natorum ⁊ familie: non possunt multis exhiberi. Matrimoniū enim est officium ciuile: ⁊ ad beatitudinē ciuiū in cura domus est exhibendū: vt ōt Aspasius. Sūt ei Quattuor in matrimonio attendenda. Scz. Q. ē Officiū nature. Q. est Bonū mortalis vite: ⁊ Q. est officium ciuile: ⁊ Q. est Sacramentum ecclesie. In hec enim quattuor genera incidit mrimoniū. In Officiū nature simplici est (al's simpl'r) institutū in paradiso. Et sic est vnica vni. Hoc enim sufficit ad nature generationē. Et sicut ōt phs Natura nunq̄z deficit in necessarijs: ⁊ nunq̄z abūdat superfluis. Etsi dicit ꝙ masculus naturaliter mouetur ad plures. Hoc sicut ōt phs ꝑ accidens est. scz: ex orbis abūdantia supflua: que non conuenie homini fm statum nature primū ⁊ simplicem. Et sic loquitur hic dominus. ⁊ Matthei xix. Scōm aūt: ꝙ ipum est Bonū mortal' vite. Sicut ōt Augustin⁹ in Lib. coniugali. Dic ipum est ad solam prolis percationē: in qua tanq̄z in pignore: natura fugiēs teneat ne deficiat. Et hoc mō attendendū ē ꝙ non est proles: q̄ statum nature dissipat ⁊ ꝑfundit: ⁊ que hūanis nō studet. Sicut Plato i Politegijs (al's politegnis) ōt. Sed illa est pign⁹ nature: q̄ parentē restituit in omni bono hūano. Hoc est: que iusticiā amat: ⁊ pietatē colit: ⁊ intellectualibus (que sola humana sunt) dat operam ⁊ studium impendit. Hanc autem prolem tam in profixione seminis: q̄z in casu seminis in matricem: ⁊ in toto tempore impꝛegnationis: ⁊ in cibis matris: ⁊ in exitu de matrice: ⁊ in omni educatione oportet esse perfectam: quia aliter nec complexionem: nec compositionē membꝛorum: nec vires animē nec operationes habebit ad iusticie amorem: ⁊ ad pietatis cultum: ⁊ studium intellectualium perfectionum. Talis autem cura non potest pluribus impendi vxoribus. Ex coitu enim multo cum pluribus: in masculis virtus ōstituitur: ⁊ efficitur semen immaturum. Si autem mulier sepe cū plurib⁹ coeat: pro certo sterilis efficit. qz Sepe in matrice semen fusum: per frequentem coitū exticcatur non retinetur: sed extillatur ⁊ ejicitur. Et sic ad tallem prolem pertinet: ꝙ vna sit vnius: fm ꝙ matrimonium est bonum nature ⁊ officium ciuile: quod per constructionem domus est populās ciuitates. Jam ex predictis patuit Q. vnus non sufficit ad plures domos procurandas. In domo enim Sicut dicit Aristoteles: Pater ꝗ

familias:sicut Imperator ⁊ Rex:⁊ vxor: sicut Imperatrix ⁊ Regina.⁊ Nati sunt:sicut principes.⁊ Liberti:sicut vasalli.Et ideo sicut corruptio vrbanitatis ⁊ regni est:plures simul impare.Sic corruptio boni ceconomi est pl'es viros ꝓiugi in vna domo.vel plures vxores iugi vni viro:in vna domꝰ dispēsatiōe.Et ideo ꝓditores antiquaꝝ legū romanoꝝ pceperūt Q̃ vna esset vniꝰ vxor:⁊ nē plures:Sicut dicūt Lectina ⁊ Achalus antiqissimi pōtifices romanoꝝ:in libro quē de Religiōe deoꝝ ꝓscpserūt.Hac ergo de causa ꝗuis gētes Babylonice ⁊ Persaꝝ ⁊ Grecoꝝ:q̃ ciuilitatē colebant: plures habere ꝓcederēt vxores:tm̄ vna sicut domina domꝰ p̄ alijs habebat:ne dispensatio domꝰ p plures dissolueret. Sic legit Judic. v. de Silsara vna sapiētiore ceteris eius vxoribꝰ. Hac ergo de causa Asuerꝰ p̄ ceteris coronauit p̄mū Vasthi Hester ⁊ . Et postmodū illa repudiata coronauit Hester:cū tamē plimas haberet vxores.Sic etiam dicum est illud Canticoꝝ.vj. fm sensum litteralem. Seraginta sunt regine ⁊ octoginta ꝓcubine:et adolescentulaꝝ nō est numerꝰ. Una ē columba mea. Scēz aūt q̃ cadit matrimoniū ī genere sacramēti sic fundat sup fidē christi implicitā vel explicitā.Et sic cōsensus legitimaꝝ pſonaꝝ ad cōtrahendū efficit ipm.et copula carnalis pficit ipm. ita q̃ extūc nō pari voto ꝓtinētiā solenniter vouentiū potest separi:q̃ pfectio i matrimonio ex solo ꝓsensu nō fuit.cū ante carnalē copulā alter ꝓiugū etiam reclamante alio ad frugē melioris vite poterat cōuolare.⁊ alteri dabat nubēdi licētia. Et sic matrimoniū est in duplici vsu. Prout enim est ecclesastice ꝓgregatōis:sic p fidem thori honestas conseruat officij. Per bonū pltis multiplicatio fit fideliū.qz Bonū pltis ē quod in fide ⁊ timore dei suscipit.⁊ ad religiōis christiane obseruātiā educatur. Et per bonū sacramenti hoc signi illꝰ quod est indiuiduitas pſonarū deseruit fidei christiane. Quia sic presignat indiuiduam vnionem spiritus creati ⁊ increati ad perfectā omnium bonorum fecunditatē:tam in gratia q̃ in gloria: sicut dicitur.j.Corinth.vj.Qui adheret deo vnꝰ spiritus est. Et hic est vsus matrimonij in bonum. Alium autez vsum habet in ordine a malo. Sic est in medicinā: vt dicit Augustinꝰ .quia morbida concupiscētia que ruitura esset in preceps: per solitū concubitū per medicamentū matrimonij honestate excipitur nuptiarū. Et sicut dicit Apostolus.j.Corinth.vij. Propter fornicationē vnusquisq̃z suam habeat.⁊ vnaquecz mulier virū suū habeat,⁊ nolite fraudare inicē: nisi forte ex ꝓsensu ad tpus vt vacetis orōi. Hoc igit modo accipiēdo matrimoniū:sic cum tēpore fuit sacramentuz ecclesie.quia ecclesia numero fideliū nunq̃z deficit:exquo esse mundus incepit :si non fuit in medicinam actualē:nisi post statum vel lapsum peccati. Si autē isto quarto modo consideretur :nō potest esse nisi vnica vnius:quia indiuiduitas sacramenti:ad plures saluari nō potest. Omni ergo modo consideratū matrimonium si fm perfectum et optimū statum suum consideret: semper requirit(alꝰ requiritur)q̃ vna sit vnius.Et sic do

minus dr [et erūt duo] Agens ⁊ patiēs: Impregnans ⁊ ipregnatū. Unū ad spm̄:⁊ Alterꝝ ad corpꝰ Unū regens:⁊ Alterū rectuz. Unū ex se in altero (alꝰ alterꝝ) generās:⁊ Alterꝝ in se ex altero suscipiens generationē [in carne vna] ꝓcepte plis. Qz Huis sexus distinctī sint in coniugibꝰ: vires tm̄ ex humiditates sexuū vniunt in carne suscepte plis: ⁊ gutta mar] ingredit in guttā femine. Sic spūs pulsans ⁊ vitalis ingredit in corpꝰ: qz in vitalem pulsantē spūm conuertit semen: qd̄ est gutta viri. Et ex pauciorib̄ q̃ duobus vna caro prolis cōstituī fm naturam non potest. Ex pluribus etiaz q̃ ualibus fieri non potest.qz Duc(alꝰ Duo)agentes se inuicem corrumpunt:⁊ nihil efficiunt p̄z naturam. Similr Due gutte patiētes nō mouent se inuicem:sed coadunate simul putrescunt ⁊ corrūpuntur.Due etiam gutte agentes in vno ⁊ eodem patiente:⁊ se ⁊ patiens corrumpunt fm naturaz. Et ideo quando due gutte ex vno et eodem coitu diuidunt in matrice:oportet diuidi sanguinem matris vt gemini nascant:q̃ vtraq̃z gutta diuisim habeat suum patiens:ne monstruosa fiat generatio ⁊ corrupta.Etsi ex duobus coitibus duas concipiat mulier guttas vel plures: oportet etiam successiue ministrato sanguie menstrui fieri ipregnationem sup impregnationē. Et ideo in generatiōe gutta viri est faciens: ⁊ in adiutoriū assumit gutta femine:in qua gutta viri perficiat conuenientem sibi generationem.Beñ.ij. Non est bonum hominem esse solum:faciamus ei adiutoriū simile sibi. Tobie.viij.Tu fecisti adam de limo terre:⁊ dedisti adiutorium euam. Nec est igitur expositio litteralis. Tamen quedaz glo.dicit q̃ [erūt duo in carne vna] hoc est:in vno carnali opere. Uel [vna carne] hoc est in vna reciproca carnali seruitute.Sed Prima expositio litteralior est.quiaz vna carnalis commixtio ⁊ reciproca seruitus ordinant(vt ad finē)ad vnitatē carnis in prole cōstituta.Unde glo. Interl'. Premius nuptiarum est:e duobus vnam carnē fieri:castitas iuncta spiritui efficitur vnus spūs.Alia glo.diē [in carne vna] faciendo vnam carnem viri ⁊ femine

Itaq̃z iam non sunt duo:sed vna caro.

Conclusio est Ex inductis necessario consequens.Et dicuntur hic Duo.Scz. Matrimonij indiuiduitas: ⁊ Responsio soluens obiectionem phariseorū. De Indiuiduitate dicit concludendo [Itaq̃z] Exquo deus dr ⁊ matrimonij societas b̄ requirit [iam] exquo mrimonialiter conīūcti sūt [non sunt duo] diuisa iura vel corpora ab inuicem habētes:vel diuisa iura censentes [sed vna] indiuidua [caro] Semp in omi natura agēs primū ⁊ mouens indiuiduū:est a patiente ⁊ moto. Sicut patet in p̄mis generātib̄ :q̃ sē plante:in q̃bus vnū generās ꝓiunctū ē vni impregnabili per ipm:⁊ nunq̃z duo in talib̄ ꝓiungunt nisi p adulterinam insertionez:⁊ tūc male proficiūt.Leui.xix. Agrum non seres diuerso semine.

Quod ergo deus coniunxit ho

mo non separet.

Conclusio est manifestās Solutionē obiectionis phariscoꝝ. Dicit q̃ [Q̃d̄ ergo] mrimoniū vniꝰ ad vnā [deus cōiunxit] p suā:que plena auctoritate est institutionē [hō] q̃ de humo est:⁊ humū in ꝓcupia sapit [nō sepa.] qz indiuiduitatē sacri separet.j.Corꝝ.iij. Nōne bōes estis: ⁊ fm hominē ambulatis. Hō enī de diuinis non debet p hūanū sensū se intromittere. qz Diuina sūt sup hominis sensū ⁊ rōnē.Sap.ix.Cogitatōes mortaliū sū timide ⁊ incerte prudentie nre.Corꝰ enī quod corrūpit aggrauat aiam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensū multa cogitantē Rho.ix.O hō tu q̃s es:qui rñdeas deo. Nunq̃d dicit figmentū ei qui se finxit q̃d fecisti me sic: Temerariꝰ est hō qui mutat ea q̃ instituit deꝰ:cū etiaz Par in parē nō hēat prātem.q̃nto magis inferior nō hz prātē i superiorē

Et in domo iterū discipuli eius de eodem interrogauerunt eū. Et ait illis. Quicunq̃z dimiserit vxorē suā et aliā duxerit:adulteriū cōmittit sup eaz. Etsi vxor dimiserit virū suū ⁊ alij nupserit:mechat.

Hic incipit Doctrine vitatis facta ad discipl'os interpratio. Dicunt aūt Duo.Scz. Studiosorum iterata interrogatio:⁊ Benigni doctoris facta ad questionez explanatio. Dicē igit [Et in domo] Ubi familiariter cum mgro cōuenerāt. Sap.viij. Intrās in domū meā: cōquiescā cū sapia. Nō enī habet amaritudinē cōuicꝰ eius:neq̃z tedium cōuiuatus illius [iterū] qz studiosi erāt frequēter de verbis dñi meditantes. Psal.j. In lege dñi meditabit die ac nocte [discipuli eiꝰ] disciplinis eꝰ imbuendi. Jo.viij. Si vos mānseritis in ſmone meo vere discipuli mei eritis ⁊ cognoscetis veritatē:⁊ veritas liberabit vos [de eodē] nō plene intellecto [interro. eū] qz Frequēs interrogatio:vna clauium ē sciētie. Ecclīasti.vj. Si videris sensatū eui gila ad ipm:⁊ gradus ostioꝝ illꝰ exterat pes tuꝰ [Et ait ill'] dignis:q̃ perfectioza alijs audirēt documēta. Mat.xiij. Seorsū oia ill' disserebat [Quicūq̃z] cuiuscunq̃z ꝓditiōis [dimiserit vxorē suā] quam ꝓsensus fm legē ꝓbentiū suā fecit. Mat.v.addit Quicunq̃z dimiserit vxorē suā excepta cā fornicatiōis.Sz excludit Marcus p b̄ qd̄ addit [⁊ aliā duxerit] qz Qui ꝓpē incōtinentiā ⁊ adulteriuz a thoro separat vxorē:nō pōt aliā ducere illa viuēte. j.Corꝝ.vij. Uxorē a viro nō discedere: q̃ si discesserit:manere innuptam aut viro recōciliari. Et b̄ est qd̄ addit [adul.cōmittit su.eā] Hec ē enī doctrina vitatis tpe reuelate gr̄e discipul'.pmulgāda j.Corꝝ.ij. Sapiam loq̃mur inter pfectos: sapiam aūt non buiꝰ seculi neq̃z p̄ncipū bꝰ mūdi q̃ destruuntur.Sz loq̃mur dei sapiam ī mysterio absconditā. Nec ei duro ꝓl'o nō erat,palādam:ne peiꝰ euenīret de occisione vxoꝝ vt supi' dcm̄ est Mat.vij Nolite sanctū dare canibus: ⁊ margaritas nolite spargere ante porcos.Siqui autē deuoti erant in

illo ꝓl'o:⁊ ex fide matrimonij intelligebāt vxores non nisi propter fornicationem esse dimittendas corporales in eis erant. has propter fidem thori intelligebant esse tollendas. Dicūt tm̄ q̃ sicut sub dispensatiōe diuina tunc plures habebantur vxores:quod tamē fuit cōtra matrimonij indiuiduitatem:ita etiā dispēsatiōe tūc dabat libellus repudij:quod fuit cōtra thori fidē. Lā aūt dispensationis fuit duricia ꝓpl'i:cui ex operibus legis gratia non cōferebatur [Etsi vxor dimiserit virum suum] quia Ad paria i iure matrimonij iudicantur vir ⁊ mulier.Dimittit autez vxor virum. si excepta causa fornicationis recedit a viro: dans ei libellum repudij [et alij nupserit] Hoc dicit.qa propter adulterium dimitti potest:sed non potest alius duci:primo viuente. Etsi alij nupserit [mechatur] hoc est adulterium committit. Prouerbiorum.ij. Ut eruaris a muliere alienaz ab extranea:que mollit sermones suos:⁊ relinquit ducem pubertatis sue:⁊ pacti dei sui oblita est.

Et offerebant illi paruulos vt tangeret eos: discipuli autem cōminabantur offerentibus. Quos cū videret Jesus:indigne tulit Et ait illis.Sinite puulos venire ad me:et ne prohibueritis eos

Hic ponit Doctrina simplicissime hūilitatis: ostēsa in exēplo saluatoris.Diuidit aūt i Quattuor pagōbos. In q̃ꝝ Primo cōtinet Deuotio coꝝ q̃ puulos offerebant. exq̃ sumit hꝰ doctrine occasio. In Scdo Discipuloꝝ ex cōpassione pbibitio. In Tertio Errorꝝ discipl'oꝝ correctio. In Quarto Doctrine istiꝰ pmulgatio Dicē igit [Et offer.] boies ex deuotione [illi] saluatori [puulos] Glo. Forsan qz paruulū statuerat i medio discipl'oꝝ:quem iesus cōplexatꝰ fuerat. Sic dr Mat.xviij. Aduocās iesus puulū:statuit eū i medio discipl'oꝝ: quē doctores dicūt fuisse bm̄ Marcialē Lemonicensium apl'm. Hoc āt videtes boies de turba q̃ iam fidē incepert hr̄e:suos puulos certatim dño offerebāt [vt tāge.eos] tactu corpis in q̃ latebat diuinitatis suba. Ps.xviij. Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietum.b̄ est ducū gregis dñici.filios q̃s fide imbuert:⁊ dño offert bñdicēdos. Nu.vj. Inuocabūt nomē meuz sup filios isrl'. Ego āt bñdicam eis. Gene.xvij. Accede ad me fili vt tangam te.Daniel'.viij. Tetigit me ⁊ statuit me i gdu meo Ideo dicit q̃ intendebant offerentes dño paruulos:vt manu benediceret eis. Ad tactū ei vis diuinitatis operabat ad gr̄am ⁊ fomitis mitigatiōez. sicut ad tactum fugabat infirmitatē corporalem. Mat.viij. Extendens manū tetigit leprosū dicēs Volo Mūdare. Lu.vij. Tetigit loculum:⁊ reuixit mortuus. Tangit igit dñs gr̄am conferendo. Hieremi.j. Misit dñs manum suam: ⁊ tetigit os meum:⁊ dixit. Ecce dedi verba mea in ore tuo.hoc est:do tibi gratiā propheralē. Tangit etiā aliquando flagellando. Job. Decimonono. Miseremini mei mi seremini mei: Saltem vos amici mei.

qz manus dñi tetigit me. Tangit autē dñs per fi
dei deuotōez. Mat.ix. Mar.v. Tetigit me aliqs
Ego enī cognoui virtūte de me exisse. Tenet autez
deus oratōis deuotōe. Beñ.xxiij. Nō dimittaz te
nisi benedixeris mihi. Esa.lxiiij. Nō est q̄ inuocet
nomē tuū: q̄ ꝓsurgat z teneat te. Vulnerat autez
feruore charitat; z simplicitate in tentōis. Canti.
iiij. Vulnerasti cor meū soror mea sponsa ī vno o/
culoꝝ tuorum. z in vno crine colli tui [Discipuli
autē] Secūd⁹ est pagraph⁹ [Discipuli autē]
cōpatiētes lassitudini dñi q̄ in turba p doctrinaz
afflict⁹ fuerat [cōminabant] Nō penā cōmina
tes: sz a lasso phibētes. Vñ Mat.xix. Discipuli āt
phibebāt eos. Sic ḡ nō alit cōminabant [offe/
rentib⁹] Glo. Nō qz nollēt eis z manu z voce sal
uatoris bñdici: sed nōdū plenā fidē hītes: puta/
bāt eū more hoīm offerētū importunitate lassari
Et in hoc laudat cōpassio z reuerētia discipulorū:
q̄uis nō esset fm sciētiā. Rhom.x. Testimoniuz
phibeo illis q̄ emulatiōem dei habēt: sed nō fm
sciaz. [Quos cū vidisset iesus] discipulos su
os phibētes. Et hic est Tert⁹ pagraph⁹. Sapie
iij. Respect⁹ eius in electos ei⁹ [indigne tulit]
hoc est: ad modū indignātis se habuit ꝓt imperi
tiā z modicitatē fidei discipl'oꝝ. Mat.xv. Adhuc
z vos sine intellectu estis: Et corrigēdo errorē co/
rū subdit [zait illis] discipul' [Sinite paruu
los venire ad me] z subseruire vt veniant. Ps
viij. Ex ore infantiū z lactentiū pfecisti laudem; p
ter inimicos tuos. Esa.viij. Ecce ego z pueri mei
quos mihi dedit dñs [z ne phibueritis eos]
obstaculo aliquo vexātes (al's vcātes) accessum.
Chrys. Si sanctificaturi sūt: qd vetatis ad patrez
venire filios: Si pctōres futuri sunt: vt qd sentē
tiā ꝓdemnatōis ꝓfertis anteq̄z culpam videatis:
Quales modo sunt: meū est. q̄les futuri sunt: ipō
rum. Quod meū est honorate. qd ipoꝝ erit mise/
remini. Rho.xiiij. Tu qd iudicas alienū seruuz:
Suo dño stat aut cadit. Stabit aūt. Potēs est ei
de⁹ statuere illū. Rho.xiiij. Hoc iudicate magis
ne ponat; offendiculuz frib⁹ vel scandalū. Mat.
xviij. Videte ne cōtēnatis vnū ex his pusillis qui
in me credūt. Dico enī vobis q̄ angeli eoꝝ in celis
semp vident faciē patris mei q̄ in celis est. Et ido
ne ꝓhibueritis eos.

Taliū est enim regnū dei.

Doctrina veritatis. Quartus pagraph⁹ ponit b
De simplicitate hūilitatis. Dicunt autē hic Tria
Scz. Ostensio hūilitatis p similitudinis exēplū.
Generalis doctrina ꝓmulgata p vitatis verbū.
z Ostensio veritatis dictorū p charitatis signum
Dicit igit [Taliū] Nō istoꝝ solū: sed his simi
liū. Properates enī bone in puer; sunt Nouē.
Quas q̄ imitat regnū dei consequit. Que sūt. In
nocētia. Mūdicia. Obediētia. Simplicitas. Hu
militas. Veritas. Maloꝝ illatoꝝ imemoratio.
Fortuitoꝝ nulla reputatio. z Presentiū et valde
puoꝝ ad sufficientiā acceptatio. De Innocētia q̄/
dem dicit in ps. xxiiij. Innocētes z recti adhesert
mihi. ps. xxv. Lauabo inē inocētes man⁹ meas.
z circūdabo altare tuū dñe. De Mūdicia mētis
z corpor; Apoc. iiij. Qui nō inquinauerūt vestimē
ta sua cū mulieribus ambulabūt mecū in albis: qz
digni sē. Mat.v. Bti mūdo corde qm ipsi deū vi
debūt. De Innocētia sit z Mūdicia dr Job. xxij.
Saluabit innocēs. saluabit aūt mūdicia manuū
suaꝝ. De Obediētia aūt Bal'. iiij. Quanto tpe be
res paruul⁹ est nihil differt a seruo: cū sit domin⁹
oīm: sed sub tutoribus z actoribus est vsq̄z ad tpe pfi/
nitū a pre. Eph.vj. Filij obedite parentib⁹ vr̄is in
dño. hoc enī iustū est. Heb. xiij. Obedite ꝓpositis
vestr; z subiacete illis: ipsi enī pnigilant q̄si rōnez
reddituri p animabus vr̄is. De Simplicitate dicit
Prouer. iij. Cū simplicib⁹ sermocinatio e⁹. Mat.
vj. Si oculus tu⁹ fuerit simplex: totū corp⁹ tuum
lucidū erit. Sap. j. In Simplicitate cordis que/
rite illū. Rho. xvj. Volo vos simplices esse in ma/
lo z sapiētes ī bono. Ibidē. Nolite pueri effici sen
sibus: sed malicia paruuli estote. De Hūilitate āt
dr Mat. xviij. Quicunq̄z nō humiliauerit se sicut
paruulus iste: non intrabit in regnū celoꝝ. Mat.
xi. Discite a me quia mitis sum z hūilis corde. Ec/
clīastici. iij. Quanto maior es humilia te in oīb⁹
rebus. De Veritate autem dicitur Apocal'. xiiij. In
ore ipsoꝝ nō est inuentū mendaciū. Eph. iiij. Loq/
quimini veritatē vnusquisq̄z cum proximo suo: qm
sumus inuicē mēbra. De Maloꝝ illatoꝝ imemo
ratiōe Lu. xxiij. Pat ignosce illis qz nesciūt q̄d fa
ciunt. Act. vij. Ne statuas illis b pccm. De Nulla
reputatiōe fortuitoꝝ Phil'. iij. Que mihi fuerūt lu
cra hec arbitrat⁹ sum vt stercora: vt chr̄m lucrifa/
cerem. j. Reg. xij. Si ō manu cuiusq̄z munꝰ accepi
cōtemnā illud hodie: restituāq̄z vobis. Lu. xix. Di/
xit Zacheus q̄ statura pusillus erat: Ecce dimidi/
um bonorum meoꝝ domine do pauperibus. z si
quid aliquē defraudaui reddo quadruplum. De
hoc aūt q̄ p̄sentia etiā valde parua acceptant tan
q̄z sufficientia dr Hebreoꝝ. xiij. Sint mores sine
auaricia cōtenti p̄sentibus. Ipse enī dicit. Non te
deseram neq̄z ōrelinquā. j. Tim. vj. Nihil intuli/
mus in hunc mundū. haud dubium: quia nec au
ferre quid possumus. Habentes igitur victum z
amictū: his contenti simꝰ. Hac igit de causa dicit.
Non tm̄ boꝝ: sed taliū est em̄ regnū dei. Regnuz
aūt istud est in q̄ regnat de⁹: qō ꝓsistit in decore iu
sticie: z ꝓfirmata prāte: z bītudinis ope. Hoc em̄
regnū dei est: q̄ deus regnat in nob. hic p grām: z
in futuro p glām. Lu. xvij. Regnū dei intra vos ē.
Mat. vj. Adueniat regnū tuū Diony. in lib. de di
uinis noibus. Regnū dei est oīs: finis: z leg; z or
dinis: distributio. Rho. xiiij. Nō est regnū dī esca
z potus: sed iustitia z pax z gaudiū in spiritusan/
cto. Hoc em̄ regnū dei maxime est taliū qui sunt
sicut paruuli. Lu. xij. Nolite timere pusillus grex.
qz placuit pr̄i vestro dare vobis regnū

Amen dico vobis. Quisquis non receperit regnū dei sicut par/ uulus nō intrabit in illud. Et com plexans eos et imponens manus super illos benedicebat eos

Ponit doctrinā generalē ad sil'itudinez sumptā
R a paruulis: Et vrit cōfirmatione Dicēs [Amē di
co vobis] b est vere dico vobis. qz dr Chrysost. q̄
ab aplis errorez aufert: qui putabant vt corpe tm̄
mundos laudarent: z nō corde. Et ido generalē in/
fert doctrinā dicens [Quisquis] Iuuenis vl' se/
nex. Sapie vj. Pusillū z magnū ipse fecit: z eqlis
est illi cura de omnib⁹ [nō recepit regnū dei]
per grām z glām [velut paruul⁹] in pinductis
ꝓpriis paruuli exīs: nō [intrabit in illō]
Nūe. xiiij. Paruulos vr̄os: q̄ nesciūt boni z ma li
distantiā: introducā in terrā que displicuit vobis.
j. Pet. ij. Quasi mō genti infantes rōabiles sine
dolo: lac cōcupiscite vt in eo crescatis. Sicut enim
dr Matb. vij. Angusta est porta que ducit ad vi/
tā: z paruuli sine offendiculo intrāt p eaz. Magni
aūt impingūt in eaz z excludunt [Et cōplexās
eos] p signuz charitatis ad puulos ostensum: p/
bat doctrinaz vt glo. dicit. Ut significet tales sua
dilectiōe z grā z benedictione esse dignos. Canti.
corū. ij. Leua eius sub capite meo: z dextera illius
amplexabit me. Beñ. xlvj. Videes eū irruit sup col
lum eius: z inter amplexus fleuit [et imponēs
manus super eos] Act. viij. Ut per impositio/
nem manuū darēt spūsctūs ad robur. A q̄ initiuz
sumpsit Confirmatio ab Episcopis facta. qz etiaz
ab ipso domino est celebrata. Actu. viij. Impone/
bant manus super illos: z accipiebant spiritūsan
ctum. Marc. vl. Super egros man⁹ imponent z
bene habebunt [bñdicebat eos] aliqua vocali
bñdictione que nō est scripta. Eccl. xlvij. Benedi/
ctionē omniū gentiū dedit illi: z testamentū suuz
confirmauit super caput eius. Beñ. xlviij. De⁹ in
cuius ꝓspectu ambulauerūt pr̄es mei Abraam z
Isaac. Deus qui pascis me ab adolescētia mea vs/
q̄z in p̄sentem die. Angelus qui eruit me de cūctis
malis: benedicat pueris istis: z inuocetur super
eos nomen meum.

Et cū egressus esset in via: pro/ currens quidam genuflexo aī eū: rogabat eū dicens. Magister bo ne: quid faciam vt vitam eternaz percipiam?

Hic ponit Doctrina salut; cū fastigio pfectio/
nis. Diuidit aūt in ptes Duas. In q̄z Pria To
tā ꝓmulgat doctrinā. In Scda Doctrine b⁹ ostē/
dit difficultatē. Ibi [Et circūspiciēs iesus ait zc.]
Pria bar diuidit in ptes Duas. In q̄rū Prima
oñdit Perfectio vite. Que ē in obseruātia Māda
toꝝ. In Scda aūt ponit Fastigiū pfectōis in ob/
seruantia Cōsilioꝝ. Ibi [Jesus aūt intuit⁹ est euz
zc. Adhuc in Pria dicunt Quattuor. Scz. Salu
taris doctrine inq̄sitio. Error; in req̄rēte rephēsio.
Salut; in obseruātia mādatoꝝ declaratio. z Obe
diētie ad mādata pfessio. In Prio boꝝ pagpho/
rū dicunt Tria. Scz. Deuotio inērogātis. Reue/
rētia ad rūsionē puocant; z Sapia inērogāt; Di
cit igit [Et cū ingressus esset in via] vbi liber
accessus ad salut; doctorē habebat. Ps. cxiij. No
tam fac mihi viā in q̄ ambulē. qz ad te leuaui aiaz
meā. Ps. xxiiij. Vias tuas dñe demōstra mihi: z
semitas tuas edoce me. Ps. xvj. Perfice gress'us
meos in semit; t. vt nō mo. vestigia mea. Via ei pe
dū occasio fuit oñdēdi viā moꝝ. Prouer. iiij. Ad/
ducā te p semitas eq̄tat; q̄s cū ingressus fueris:
nō artabunt gressus tui [Procurrēs quidam] 2
Deuotio inērogant; oñdit b in Quiq̄z. In Feruo
re deuotōis. In Dignitate pcētis. In Reuerētia
se ad chr̄m humiliant; In Supplicitate orant; z
In Sapia oīs Dicit igit [Procurrēs] Hec
aūt p̄uentio ī cursu feruoꝝ deuotōis z charitatis
fcat. Ps. cxviij. Viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū
dila. cor meū. Jo. xx. Currebāt duo sit; z ille ali⁹ di
scipulus p̄cucurrit citi⁹. Et ideo dr Aug. Ucloci⁹
cucurrit q̄ pri⁹ dilexit. Bñs Bern. Qui pl⁹ dile/
xit veloci⁹ z citi⁹ puenit [quidā] spēalis dignita/
tis z vite eximioz; Eccl. xliij. Laudem⁹ viros glo
riosos. Et post pauca: hoīes diuites in virtute pul
critudis studiū hītes [genuflexo aī eū] Ecce
Reuerentia. Flectebat em genu aī eū: vt cōgscere
faceret: qz cum q̄ p peccatū nutaueraī z declinaue
rat: nemo nisi chr̄s posset erigere. Eph. iij. Huius
rei grā flecto genua mea ad deū. Ex q̄ ois paterni/
tas in celo z in terra noīat. Phil'. ij. In nomīe dñi
iesu chr̄i oē genu flectat celestiū terrestrium z infer
noꝝ. z oīs lingua confitēat: qz dñs iesus christ⁹
in glā est dei pr̄is. ij. Paral'. vl. Et nunc dñe flecto
genua cordis mei: pcans ad te bonitatē domine.
[rogabat eū] Ecce Supplicitas pcētis. Ose. xij
Fleuit z rogauit eū. Lu. xviij. Oīm oportet sp ora/
re z nō deficere. j. Thes. v. Sine intermissiōe orate.
[Mgr bone] Ecce Sapia oīs Que notat in
Quattuor. In Professiōe sapie. In Cōfessa boni/
tate. In Questiōis intētiōe. z In Questiōis fine.
De Prio dr [Mgr] In q̄ sapiaz, pfitet. Tanq̄z em̄
sapientē nouit p doctrinā. Jo. iij. Scim⁹ q̄ a deo
venisti mgr. Mat. xx. Mar. xij. Mgr scim⁹ qz ve
raz es z viam dei in veritate doces: z nō est tibi cu
ra d aliquo. Non em̄ accipis p̄sonā hoīs [bone]
Bon⁹ em̄ mgr est q̄ cū rōne p̄suadet: z exēplo que
dicit ꝓfirmat. Rhomanoꝝ. xv. Non audeo aliqd
loqui eoꝝ que per me nō efficit chr̄s. Act. j. Cepit
iesus facere z docere. Mat. vij. Loqbat q̄si potēz
hīs z ñ sicē scribe eoꝝ z pharisei. tale ei bonū mgr z
vite: iesū esse putauit: q̄ z p̄suaderet qō diceret (al's
doceret) z exēplis ꝓfirmaret. Ps. cxviij. Bon⁹ es
tu: z in bonitate tua doce me iustificationes tuas
[Quid faciā] Ecce Questiōis intētio In q̄ que/
rit de ope z nō de facetia z lepida oīone. j. Cor. iiij.
Fides vr̄a nō sit in ꝓmone: sed in virtute. Phus in
iij. Ethicoꝝ. Sūt q̄dam ad oīnē ꝓfugiētes: qui
querūt philosophari z ē boni: aliqd sile faciētes
egris: qui medicos quidez audiūt studiose: faciūt
autem operandorū nihil. Et quemadmodu z nun
q̄z bene habebūt corpus sic curat: sic nec isti ani/
mā sic philosophantes. Luce. xviij. Magister qd
faciēdo vitā eternaz possidebo? Hoc fac z viues.
Jo. vj. Quid faciem⁹ vt opemur opa dei. Jacob. j.
Estote factores verbi z non auditores tm̄: follen/
tes vosmetipsos [Vt vitā eternaz pcipiam]
Ecce Optim⁹ finis q̄stionis: vt sine fine duraturā

vitā eternā ꝓcipiā: z nō humanā laudē: cū his q̄
oia faciūt vt videant ab hoīb̄. Matth.vj. Glosa.
Audierat iste tm̄ eos q̄ volūt ꝓuulis ee sīles: intro
itu regni celestis esse dignos. z ideo certior esse de
siderat z nō ꝑ parabolas: sed q̄b̄ opibus vitā eter
naz ꝙsequi possit. Matth.vj. Primū q̄rit regnū
dei z iusticiā eius. z hec oia adijcient vobis. Sci
uit enī iste quod d̄r Sap̄.xv Scire iusticiā tuam
z virtutē tuā radix est immortalitatis. Et ideo iustici
am z virtutē dei in opib̄ querit q̄ vitā ꝙferāt eternā.

Jesus autē dixit. Quid me dicis bonū. Nemo bonus nisi vnus deus.

Ecce Correctio erroris. Nic enī eum nō bonuz
simplicit: sed magistꝝ bonū dixerat. Quecūq̄z au
tem tali accidētali p̄dicatōe p̄dicant (sīc dicit Phi
losophus) nō licet diuidere. Quia nō sequit. Si sit
sutor bonus: ꝙ sit z sutor z sit bonus. Et sic iste
Magistrū bonū dixerat: q̄ nō esset magister z bo
nus. Et iō istū rēpendit dicēs [Quid me dicis
bonū:] Hoc est. Quare me accidentaliter dicis bo
nū: vt magistꝝ bonū quasi nō sim diuisim pfectus
sapia: z pfectus eēntiali bōitate. Sz sim bonus ma
gister vt doctor q̄dam vitatis: qui pfecta ratōe b̄
q̄ doceo ꝑsuadeā: z exēplo cōfirmē. Nec enī tua
ꝙfessio impfecta est de me: q̄ sum sapiētia p̄tis ek
ni essentialis. z bonitas ipius. Unde Glo. Quid
me dicis bonū. quia magistrū noūauerat bonum
z nō deū vel dei filiū: q̄uis hominē scīret cōpati
one dei nō esse bonū. De quo Ps̄. Confitemī do
mino qm̄ bonus [Unus aūt deus bonus] Nō pa
ter solus: sed filius q̄ dicit. Ego sum pastor bonus.
Joan.x. z spūsctūs bonus: De quo Lu.xj. Pr̄ de
celis dabit spiritū bonū petentib̄ se. Una.s. z indi
uidua trinitas: pr̄ z filius z spūsctūs solus z vnus
deus bonus est. Non igit se bonū esse negat: sed sese
deū esse significat. Nec se magistrū bonū nō esse
sed absq̄z deo nullū bonū esse testat. [Nemo bo
nus] simpliciter z essentialiter: z sicut ois boni
causa [nisi solus deus] qui est omnis boni bo
nū: vt dicit Aug. Matth.xix. Unus est bonus deus.
z Lu.xviij. Nemo bonus nisi solus deus. In nul
la enī natura pura est bonitas nisi in deo. q̄z q̄c
q̄d p̄uatōi z pctō ꝑmixtū est: purā nō habet boni
tatē. Sīc enī dicit Phus. quia p̄uatio sp̄ machi
nat ad maleficiū. Et ideo Luce.xj. etiā de apostol
dñs dicit. Si vos cū sitis mali nostis bona data
da re filijs vīs: q̄nto magis pater celestis Sup
ple qui pure bonus est dabit spiritū bonū petētib̄
se. Threñ.iij. Bonus dñs sperātib̄ in se: aie q̄ren
ti illū. Hoc ē q̄ quod dicit [Nēo bonus nisi solus deus]

Precepta nosti: Ne adulteres. Ne occidas: Ne fureris: Ne falsum testimoniū dixeris. Ne fraudē feceris. Honora patrē tuū z matrē

Salutis est doctrina in obſuantia mandato
rū ꝙsistens. Diuidit autē hec pars in Tres ptes.
In quarū Pria oñditur In q̄b̄ ꝙsistit doctrina
salutis. In Secunda ostendit ad mādata obedi
entia salutaris. In Tertia Signū ad sic manda
ta obseruantes diuine dilectionis. Dicit igitur
[Preceptra nosti] Sub vno sensu potest legi:
z Interogatiuez Remissiue. Sed melius legitur
Remissiue Ut sit sensus [Preceptra] salutis sūt
in corde tuo descpta. z ideo ea [nosti] Et q̄ ad hec
de via salutis interrogare te non oportet. Et ideo
etiaz quasi sub rēpēnsione dcm̄ fuit ei. Quid me
interrogas de bono. Mat.xix. Dicit aūt p̄ceptum
quasi pre alijs ad regulaz morum captū. q̄z sicut
Principiū dirigit in moribus: sicut dicit Cassianus
Baruch.iiij. Animeq̄or esto populus dei. quia que
deo placent nota sunt nobis. Psal.cxlvij. Non fe
cit taliter omni nationi: z iudicia sua non manife
stauit illis. Hoc significatū est Exod̄.xx. Ubi di
citur q̄ cunctus populus audiebat voces. q̄z Ea
que in noticia omniū debent esse descripta: ab oī
bus dicunt audita. Etquia preceptū dirigit: sicut
Principium z lucerna in opc. Ideo d̄r Prouer.
vj. Mandatū lucerna est: z lex lux. z via vite incre
patio discipline. Et exequit Particulariter p̄cepta
ea que sunt scēe tabule: que magis pertinēt ad p̄
positum: Dicens [Non adulterabis] Omittit
autē hic preceptū Non occides: sed transponit p̄
pter Tres causas. Quaꝝ Una est. q̄z de hoc apud
omnes erat manifestū. Neq̄z aliq̄s d̄ hoc poterat
dubitare. Scēa causa est. quia de hoc a principio
pharisеorū questio nō erat: Qui de libello repudij
querebāt: z non de homicidio. Et cum iste vnus
fuerit pharisеus: spēaliter isti reuocat ad memo
riam quod dixerat. Qui mechat q̄ super dimissam
ducit aliam. Et qui absq̄z cā fornicatiōis dimittit
vxorē: facit eam mechari. Sicut d̄r Mat.v. Ter
tia causa est. quia Castitas est de p̄rietatib̄ pue
rilis innocentie: ex cuius laude (als cā) iste ad hanc
prouocatus est questionē. Unde glo. Hec est pue
rilis innocentie castitas: que nobis imitanda ꝓ
nitur si regnū dei intrare velimus. Notandum
sane q̄ Justicia legis suo rēpore custodita: non so
lum bona tēporalia: sed z vitā conferebat eternaz.
Et ideo dicit. Quid faciendo vitam eternā percipi
am. Sed hoc intelligit de Justicia legis natural.
Aut si etiam de Justicia legis moysaice intelligit:
tunc intelligit de Justicia legis: obseruata fide z
deuotōe iustorum: dictam iusticiam facientium.
Cum autem dicit [Ne adulteres] intelligit p̄
bibitum esse omnē mechalem concubitū. Hic au
tem cum adulterio conuenit in hoc: q̄ non sua co
gnoscitur Exod̄.xx. Non mechaberis. Mechia ā
hec generalis Duobus modis cōtingit. Scz. Vo
lūtate. z Opere. Unde Matb.v. Qui viderit mu
lierem ad concupiscendū eam: iam mechatus ē eā
in corde suo [Ne occides] Tangit Mandatuz
quod notat nocumentū in corpe proximi. Qd̄ eti
am fit Voluntate z Opere. Opere autez Duplici.
Completo scz quando occidit proximus: z Incom
pleto. quoniā Psal.liij. Dolosi nō dimidiabunt
dies suos. Dan̄.xiij. Innocentē z iustum ne inter
ficias. Exo.xx. Non occides [Ne fureris] Hoc
est cōtra nocumentū proximi in bonis fortune ad
sustentationē vite ordinatis. Furtum aūt hic dici
tur omnis illicita contrectatio rei aliene. Et aliena
res dicit omnis illa quam ex lege cōuenit repetere

postq̄z ab alio accepta ē. Et sic vsura cadit sub fur
to. quia Lex vsuraꝝ cōcedit rēpetitionē. Exod̄.xx.
Nō furaberis. Joan.x. Fur nō venit nisi vt furetur
et mactet z perdat [Ne falsum testimoniū di
cas] ītā in verbo cōi q̄z etiā in iudicio. Et ꝓhibet b̄
omne mēdaciū. Sed p̄mo z principalit ꝓhibetur
Perniciosum. Et consequēter ꝓhibet etiā iocosum
siue libidinosum: z officiosum. Sap̄.j. Os q̄ mē
tit occidit aiam. Ps̄.v. Perdes oēs q̄ loquuntur
mēdaciū. Ex patre ēm̄ diabolo est mēdaciū z men
dax. Jo.viij. Cū loquit mendaciū: de p̄priis loqui
tur: q̄z mēdax est: z pr̄ eius. Prouer.xix. Falsus testis
nō erit ipunitus. Deut̄.xx. Qui cū diligētissime ꝑ
scrutātes inuenerint falsum testē dixisse ꝙ fratrem
suū mendaciū: reddēt ei sīc fratri suo facere cogita
uit. et auferes malū de medio tui: vt audiētes cete
ri timorē habeant: et nequaq̄z talia audeāt facere.
Non misereberis eius: sed aiam ꝑ ania: et oculū pro
oculo: et dentē ꝑ dente: manū ꝑ manu: pedē ꝑ pe
de exiges [Ne fraudē feceris] Hoc p̄ vba Exo.
xx. non cōtinet. Sed p̄ b̄ intelligit Duo q̄ in corde
cōsistūt. Scz: Nō cōcupisces rē: et Nō cōcupisces
vxorē. q̄z Cupiditas causa est fraudis. Esa.xxxij.
Fraudulēti vasa pessima sunt. Ipse ēm̄ cogitatōes
cōcinnabit ad pdendos mites: cum loqueret pau
per iudiciū. Prouerb.xij. Cōsilia impiorū fraudu
lenta [Et honora patrē et matrē] Preceptū
affirmatiuū Qd̄ in Exodo p̄mū est: b̄ vltimo pōit:
ꝓter tres causas. Quaꝝ Una z prima. Quia cū
loquat b̄ de his que erant in noticia istī: ordinat
ea b̄ ꝑm q̄ plus z minus sūt nota carnaliter leges
intelligenti. Prohibitōes aūt in talū cordib̄ sunt
notiores q̄z affirmationes. z ideo p̄ordinant. Se
cunda causa est. Quia Prohibitōes maioris sūt
obligatiōis q̄z affirmatiōes. Prohibitōes ei ob
ligant sp̄ z ad semp. Affirmatiōes aūt obligant sp̄
et nō ad sp̄. Igit inter obligātia p̄cepta ꝓhibitōes
p̄ordinant. Tertia cā est. q̄z Justicia pharisеorum
plus ꝙsistebat in vitādo malū q̄z in faciēdo bonū
q̄z pauca bona faciebāt. mlta aūt mala vitabāt. ꝑ
pter hoies: vt boni viderent. et ideo in rēisis (als p̄
cept) ꝓhibitiua p̄ordinant affirmatiuis. Lu.xviij
Non sum sīc ceteri hoīm: raptores: iniusti: adulte
ri: velut etiā hic publican. Qaut d̄r [Honora
patrē z matrē] intelligitur generaliter de parē
tali bono honorādo. Parētale aūt bonū est natu
re z gratie. Nature in imagine. Hīc aūt in gratui
tis supaddit. Bonū matris aūt eccl̄ie: q̄ charita
te z castitate cōcipit: in gra adoptiōis formās fili
os: in compassione pturit: z ꝑ cōuersionē parit ad
lucē filios dei. Et hoc modo ois hō intelligit esse
in parētali bono. Et ideo ois hō est honorandus.
In honore aūt: intelligit et Exhibitio reuerentie:
et Sūministratio obsequij: z necessariorū. Fm facul
tatē facientis: z indigentiā patientis. Rhom̄.xv.
Debemus nos firmiores imbecillitates infirmo
rū sustinere z nō nob placere. Unusquisq̄z p̄rimo
suo placeat in bonū ad edificationē. Bal.vj. Alter
alteri onera portate. et sic adimplebitis legē christi
Heb.xij. Patres q̄dē carnis nr̄e habuimus erudi
tores z reuerebamur illos. Attendendū autē q̄
de mandatis p̄me tabule nō facit aliquā mēionē
q̄z iusticia pharisеorū tota in exteriori iusticia consi
stebat. Impletio aūt mandatorū p̄me tabule tota
fuit in interiori z spūali iusticia. Etq̄z b̄ pharisеis
in vno rēdit pharisеorū: ideo de mandatis p̄me ta
bule nullā facit mentionē. Matt.xxiij. Sīl̄es estis
sepulcris dealbatis que exterius vident hoībus spe
ciosa: intus aūt sunt plena ossib̄ mortuorū z omni
spurcicia. Matth.xxiij. Oia opa sua faciunt vt vi
deant ab hominibus.

At ille rēdēs ait illi: Magr̄: hec oia obseruaui a iuuētute mea.

Tangit b̄ ad mādata obediētia salutaris. Tan
gunt aūt b̄ Tria. Professio sapiētie. Generalitas
obediētie. et Perseuerātia in bonis opib̄ a iuuen
tute. Dicit igit [Magr̄] in q̄ pfecte fidei existens
magistꝝ vocat vt sapiētē aliquē doctorē. Joel.ij
Exultate z letami in dño deo vestro qui dedit vo
bis doctorem iusticie [oia hec cōseruaui] Ecce
Generalitas obediētie. Exo.xx. Oia q̄ locutus ē do
minus faciemus z erimus obediētes. Ps̄.cxviij. Tūc
nō ꝙfundar cū ꝑspexero in oīb̄ mādatis tuis [a iu
uentute mea] Perseuerātia tāgit. Dicit aūt [a
iuuentute] quia Dissolutio iuuentutis auertit
ab obedientia mādatorū. Ps̄.xxiij. Delicta iuuē
tutis mee z ignorantias meas ne memineris. Et iō
magis se exhibet cōmendabilē. quia dissolutio iu
uentutis ipm̄ ab obseruatione mādatorū nō auert
it. Ps̄.lxx. Spes mea dñe a iuuentute mea: in te
pieci sum ex vtero de ventre matris mee. Job.xxiij
Vestigia eius secutus est pes meus: viā eius custodi
ui nec declinaui ex ea: et a mandatis labiorum eius
non recessi.

Jesus autem intuitus eum dilexit eum:

Tangit b̄ signū dilectōis ad sic mandata obser
uantes. Tangunt aūt Duo signa. Quorū Unum
est Intuitus cordis cōsciūs. et Alterꝝ Dilectiōis affe
ctus iusticie declarate exhibitus nunciūs. Dicit igit
[Jesus aūt] abscōditorū ꝙscius. j. Reg.xvj. Dē
intuet cor [intuitus est eū] Sap̄.iiij. Respectus
eius in electos eius. Ps̄. Oculi mei ad fideles terre
vt sedeāt mecū. Sic intuitus est Nathanelē Joā.j.
q̄m̄ dixit Ecce vere israelita in q̄ dolus nō est [z di
lexit eū] ꝓter p̄ntis iusticie declarationē quam
sp̄ dñs diligit. Prouer.viij. Ego diligētes me dili
go. et qui mane vigilauerint ad me: inuenient me.
Objicit aūt ꝙ ea que dicta sunt. q̄z d̄r Hiero. in
glo. Mat.xix. sup illō: Oia hec custodiui zc. Mē
tit. Si ēm̄ diligeret p̄rimū sicut seip̄m: nō esset tri
stis cū sua paupibus dare iubereat. Videt q̄ dñs
qui odit hypocritas: istū nō dilexit. Cōtra hoc est
glo. Bede que b̄ ponit: que dicit: Nō putādus est
voto tentant vt q̄dam putant dñm interrogasse:
et de sua vita mentitū esse: cum se legis mandata
custodire dixerit: sed simplr confessus. Si ēm̄ mē
tirek: nunq̄z arcana cordis eius intuitus: eū diligē
re diceret. Jesus ēm̄ diligit eos q̄ mādata legis etiā
minora custodiūt. z q̄ō in lege min̄ fuerat: his qui
pfecti esse desiderāt oñdit. q̄z nō venit solūere legē
sed adimplere. Unde addit [Vade z q̄cūq̄z ha

bes vende ꝛc.] Ad istã aũt q̃ inducta est cõtrari eratẽ: Due sunt rñsiones. Quaꝫ Una est Q̃ Primo iste hoc dixit modo tentantis. et postea: visa be mignitate chr̃i: cor de cõuersus est. Et hoc respexit dñs qñ eũ intuit⁹ est ⁊ dilexit. Primum g̃ respicit Hieronym⁹. Secundũ autẽ respicit Beda. Alia aũt rñsio est: q̃ iste simpl'r ꝓfessus est pfectionem vite in obseruãtia mãdatoꝫ. Sed mlti sũt ꝓmpti ad custodiã mandatorũ: qui tñ non sũt parati ad pfectionem cõsilioꝫ. Et ideo iste non de mãdatoꝫ sed de cõsilioꝫũ obseruatiõe tristabat. et dñs in eo dilexit cõmunẽ obseruantiã (al's obseruatiões) mãdatoꝫ. Et q̃ dicit Hieronym⁹ q̃ mentit⁹ est: q̃a si primũ vt seipm diligeret: nõ tristaret sua pauptib⁹ erogare: Dicendũ q̃ hoc verũ est. quia nõ tristabatur pauptib⁹ erogare qõ superfuerat. et hoc sufficit ad primi dilectionẽ. Lu. xj. Qõ supest date elemosynã: et ecce oia munda sunt vobis. Sed tristabat de abiectione oim ⁊ mẽdicatiõe. Et hoc nõ est saluti ꝗriũ. sed pfectiõi ꝑm statum maxie pauptat]. Et q̃ Hieronym⁹ dt hũc esse mentitũ: Dicendũ q̃ nõ est mentit⁹ simpliciter: sed q̃ ad statũ maxie charitatis primi. qr ꝑm illũ statũ oia prio impẽdunt

Et dixit ei: Unũ tibi deest. Vade quecũq; habes vẽde et da pauperibus: et habebis thesauꝫ in celo: et veni sequere me. Qui contristat⁹ in verbo: abijt merens. Erat em̃ habens multas possessiones

Addit Fastigiũ pfectiõis in obseruãtia cõsilioꝫ Diuidit aũt in Duo. In q̃ꝫ Primo In obseruantia mãdatoꝫ oñdit eẽ defectũ pfectiõis. In Scõo oñdit Sublimior via pfectõis. Dicẽ igit [Unũ tibi deest] glo. ad pfectionẽ. Phil. ij. Nõ q̃ iã apphenderim: aut q̃ iã pfect⁹ sim. Ps. cxxviij. Im pfectũ meũ viderũt oculi mei. Dañ. v. Appensum est in statera regnũ tuũ: et inuentũ est min⁹ habẽs

[Vade q̃cunq; ꝛc.] Sex ãt diẽ tad pfectões pertinentia. In quoꝫ Primo notat Virtut⁹ pfect⁹ In Scõo Generalitas abdicatiõis terrene facultatis. In Tertio ponit Bonitas erogationis. In Quarto Directio intentõis. In Quinto Deuotio imitatiõis. In Sexto ãt Perfectio ĩsecutõis chr̃isti in hoc opẽ p cunctis. Dicit igit [Vade] Nõ passib⁹ pedũ: sed plus passib⁹ ꝗtũ. Ps. lxxxiij. Ibunt de virtute in virtutem: quousq; videat deus deoꝫ in sion. Ezech. j. Aniãlia ibant in similitudinẽ fulguris coruscant] [quecũq; habes vẽde] si ea habes in ptãte tua. Hieroñ. Si habes in potestate tua rem tuã: vende. si non habes: pijce. Credenti tot⁹ mũdus diuitiaꝫ est. Infidelis etiã obolo indiget. Lu. xj. Vendite q̃ habet ⁊ date elemosynam. Lu. xvj. Facite vobis amicos de mãmona iniqtatis: vt cum defecerit] recipiant vos in eterna tabernacula [et da pauptibus] Ecce Bonitas erogatiõis. Paupi em̃ dãdũ est q̃ nõ habet vnde retribuat: Non diuiti. Tob. iiij. Si multũ tibi fuerit: abundanter tribue. Si parum: hoc ꝑm libenter impiti studẽ. Esa. lviij. Frange esurienti panẽ tuum: et egenos vagos q̃ꝫ induc in domum tuam Ps. cxj. Dispsit dedit pauperib⁹: iusticia eius manet in seculũ seculi [et habebis thesauꝫ in celo] Ecce Directio intentiõis. Mat. vj. Thesauri zate vobis thesauros in celo: vbi nec erugo: nec tinea demolit: nec fures effodiunt nec furant. Thesauri aũt isti sunt accumulatiões sanctoꝫ meritorũ ⁊ ꝑmioꝫ. ij. Timoth. j. Scio cui credidi et cert⁹ sum: qr potens est depositũ meum seruare in illũ diem [et veni] p imitationẽ. Hiere. lj. Venite et nolite stare: recordamini ꝓcul dñi: et hier'm ascendat sup cor vestꝫ. Matth. xj. Venite ad mẽ oñes qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiã vos [sequere me] per pfectã insecutionem. Matth. iiij. Venite post me. Hlo. Sicut ego ambulo ambulãdo. j. Joan. ij. Qui dicit se in chr̃isto manere: debet sicut ille ambulauit ⁊ ipse ambulare [Qui cõtristat⁹ verbo] hoc est in verbo [abijt merẽs] Signũ est Impfectiõis ad cõsilioꝫ obseruationẽ Bene aũt dt q̃ [abijt] quia ab re diuini intuit⁹ ⁊ dilectionis: recessit ad curã rei familiaris. Eze. iiij. Abij amar⁹ in indignatiõe spũs mei. Et cãm mesticie subiungit dicẽs [Erat em̃ habẽs] et habitus ab eis [multas possessiões] Vere possessiones in q̃bꝫ q̃ere potest⁹ fuit ad manendũ. Mat. xix. Cũ audisset verba hec adolescens abijt tristis: erat em̃ habens multas possessiões. Hieronym⁹ in glo. Quasi spinas nascẽtes ⁊ tribulos q̃ semẽtem dñicam suffocauerunt.

Et circũspiciẽs Jesus ait discipulis suis: Quãdifficile q̃ pecunias hñt: in regnũ dei introibũt. Discipuli aũt obstupescebant in verbis eius.

Hic ostendit dñs huius doctrine difficultatem et altitudinẽ. Diuidit aũt in ptes Duas. In quarũ Prima difficultatẽ hui⁹ doctrine declarat. In Scõa autẽ (qr Difficile: altiori ꝑmio remunerãdũ est) ostendit q̃nto ꝑmio talis pfectio remuneratur Ibi [Et post cepit ei Petr⁹ dicere ꝛc] Adhuc aũt diuidit Prima haꝫ partiũ in Duas. In q̃ꝫ Prima Difficultatẽ ostendit absolute. In Scõa autẽ Eandẽ declarat sub compatiõe ⁊ q̃dam explanatione: Ibi [Et Jesus rursus rñdens ait] Adhuc aũt in Primo sunt Tria. In q̃ꝫ Primo Ipsa circũspectõe ostendit eoꝫ q̃ talem doctrinã obseruãt raritatem. In Secundo Doctrine tãgit difficultatem. In Tertio de hoc tangit Audientiũ stuporẽ

Dicit igit [Et circũspiciẽs Jesus] vtrũ aliquis talis doctrine remaneret obseruator. qr adolescens tristis desperauerat. Ps. xiij. Nõ est intellegens aut requrens deum: oẽs inutiles facti sunt. ij. Timo. j. Demas reliq̃t me: diligens hoc seculũ [ait discipulis suis] specialiter huius doctrine obseruatoribꝫ. Lu. xxij. Vos est⁹ q̃ pmansist⁹ mecũ in tentationib⁹ meis. Hi sunt qui dicũt. j. Paral. xij. Tui sumus o David: et tui erim⁹ filij Jsai [q̃ꝫ difficile] Infinitã ponit comparationẽ vt ostẽdat magna esse difficlt̃as [q̃ pecuniã habent] Habent aũt pecuniã qui habent eã vt future necessitatis fideiussorem. Sicut dt Pbus. quia hec ad oia ꝓmittit sufficientiã. Et tales sunt q̃ amant eam: Nõ ad necessitatẽ: sed sufficientiã q̃rẽtes ex ea Sic em̃ habens pecuniã habet ab ea. iiij. Reg. v. Naaman erat vir fortis ⁊ diues sed leprosus. Appetitus em̃ pecunie ⁊ sollicitudo sunt lepre diuitibus adherentes [regnum dei] gratie ⁊ gl'rie [introibũt] Sicut em̃ sepe dixim⁹ Regnũ est cõfirmata ptãs in qua regnũ ꝓfirmat in homie ꝑm iusticie decorẽ ⁊ virtutẽ ⁊ opa: tam in gratia q̃ in gloria. Ab hac aũt cõfirmata ptãte impedit sollicitudo diuitiaꝫ. quia ille cũ laboze adq̃runt: et cum timoze ⁊ sollicitudine retinent: et cũ magno doloze expendunt vel pdunt. Et ideo significant per spinas Matth. xiij. verbũ dei suffocãtes. qr spine: et pungunt: ⁊ retinẽt transeũtes. Esa. viij. In spinas ⁊ in vepres erunt. Significant etiã p lutũ tenax ⁊ densum: quod quasi gluten tenet pedes transeuntes (al's transeuntiũ) Abac. ij. Ve ei qui multiplicat non sua Usq; quo etiã aggrauat cõtra se densum lutũ ? Matth. xix. Amẽ dico vobis: qr diues difficile intrabit in regnũ celoꝫ. Lu. xviij. Quãdifficile qui pecuniã habent regnum celorũ intrabũt [Discipuli aũt obstupescebant in verbis istis] Stupor est mot⁹ cordis ꝑm sytolen i ammirationẽ ducti. qr videbant q̃si nullos esse q̃ voluntate diuites nõ essent. ⁊ Dauid ⁊ alios sanctos patres diuites fuisse legerant. et ideo verum intellectum verbi dñi non capiebant. et ideo p̃ ammirationẽ stupebant. Hiere. ij. Obstupescite celi super hoc: et porte eius desolaminini vehemẽter. Hiere. v. Stupor ⁊ mirabilia facta sunt in terra.

At iesus rursus respõdens: ait illis: Filioli: q̃difficile est confidẽtes in pecunijs in regnum dei introire.

[At iesus rursus respõdens] am̃ miratiõi discipuloꝫ [ait illis] Difficultatem doctrine sub compatione ⁊ q̃dã explanatõe ostẽdẽs. Tangunt aũt b Tria. Scz. Quedã dictoꝫ explanatio. Difficultatis: ad id qõ ꝑm naturã est impossibile: comparatio. et Audientiũ maior q̃ pr⁹ suspẽsio ⁊ ammiratio. Dicit Duo circa Primũ. Scz. Benignitatis signũ ad obseruantes. et Doctrine quandaꝫ explanationem. Benignitatis signũ est q̃ dicit [Filioli] Dicit em̃ Priscian⁹ q̃ Diminutiua aliq̃ notãt amoris delicationẽ (al's dilectiõis amorem) Q. d. Delicatissimi (al's dilectissimi) filij mei: speciales in pauptate voluntaria imitatores. Nec verba vob dicunt Deuteꝛ. xxxiij. Beniamin amãtissimus deo habitabit cõfidenter in eo q̃si in thalamo tota die morabit. Vi em̃ oia derelinquẽtes sunt filij dextere dei vocati [q̃ꝫ difficile ẽ cõfidẽtes in pecunijs] Ecce Explanatio. quia eos q̃s primo dixit (al's pdixit) habere pecuniã: nũc exponendo dicit esse qui confidunt in pecunijs. Unde glosa. Qui multiplicandis diuitijs incumbũt: patet quia vite alterius gaudia querere contemnũt. Sed aliud est pecuniã habere: aliũ amare. Multi habent ⁊ non amant. Multi nõ habent ⁊ amãt Alij aũt ⁊ habent ⁊ amant. Alij vo nec habere nec amare se gaudent: qui certiores sunt: Qui cũ Apostolo dicere possunt Gal. vj. Mihi mũdus crucifixus est et ego mundo. Unde Salomõ ait Eccls v. Qui amat diuitias: fructũ non capiet ex eis q̃a vane sunt. Sed ipse dñs de his verbis obstupescẽtibus discipulis exponit dicẽs: Filioli q̃ difficile est confidentes in pecunijs [in regnũ dei introire] j. Timoth. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationẽ ⁊ in laqueũ diaboli: et in tentationes multas ⁊ nociuas q̃ mergũt in interitũ et pditionem. Ideo dicit Ps. lxj. Diuitie si affluant nolite cor apponere. Ibidẽ etiã dt Aplus. Precipe diuitibus nõ sublime sape: nec sperare in incerto diuitiarum. Isti em̃ sunt confidentes in diuitijs et difficile est tales in regnum dei intrare hoc modo. Prout aũt regnum dei est diffinitum

Facilius est camelũ per foramẽ acus trãsire q̃ diuitem intrare in regnum dei. Qui magis ammirabant dicentes ad semetipsos: Et quis potest saluus fieri? Et intuens illos iesus ait: Apud homies impossibile est: sed non apud deũ. Oia em̃ possibilia sunt apud deũ.

Tangit b Comparationem ad id qõ ꝑm naturaꝫ est impossibile. Et hoc est q̃ dicit [Facilius ẽ camelũ p foramẽ acus trãsire] Camelus onerferũ est anial ⁊ gibbosum. Et hoc onere ⁊ gibbo retento ꝑm naturã impossibile est transire p foramẽ acus: Tribus de causis. Quaꝫ Una ẽ Quãtitas. et Altera Bibb⁹. et Tertia Acus. Sed in talibus non obstat ei natura. et talia que impossibilia sunt ꝑm naturam: apud deum sunt possibilia. Qui em̃ se claustris virginis: et signaculis sepulcri irreseratis traduxit: retenta naturali quantitate. et se: q̃ntitate, qrij corpis retenta: induxit in dõmũ ad discipulos: Ipse etiam camelũ gibbosum et oneratũ potest p foramen acus traducere. quia Natura ei non obstat qui autor est nature. Luc. j Non erit impossibile apud deum omne verbum. Gen. xviij. Nũ deo q̃cq̃ꝫ erit difficile? Natura em̃ suo obedit factori. Sap. xvj. Creatura em̃ factori deseruiens exardescit contra iniustos: et lenior fit ad bñfaciendũ pro his qui in te confidũt. Q̃ aũt amans pecuniam intret in regnũ dei: est cõtra iusticiam diuinam: que multo fortius ordinẽ suum seruat q̃ꝫ natura. ij. Timoth. ij. Si negauerim⁹: ille fidelis pmanet: seipm negare nõ potest. hoc est: negare non potest iusticiã suam. Et hoc est [q̃ꝫ diuitem introire in regnum celoꝫ] Ad b significandũ dixit Matth. v. Beati pauperes spiritu qm̃ ipsorum est regnum celoꝫ. Pauperes em̃ spiritu sunt qui quantũlibet multũ de terrenis habeant: tamen non cõfidentes in terrenis se deficere scũt: nisi celestia adquirant. Et quia pauperũ est regnũ celorum: per oppositũ confidẽtes in pecunijs qui diuites in pecunijs sunt; excluduntur a regno ce

lorum. Et hoc est significatũ Luc.xvj.vbi diues mortuus:sepultus est in inferno. Mendic⁹ aũt in sinũ Abrae est recept⁹. Hoc est expositio litteralis. Sunt tñ ⁊ alij q̃ exponunt q̃ acus sit noiata q̃dã porta hierl'm arta valde ⁊ angusta per quã camelj onerati transire nõ poterant:nisi gibbo deposito. hoc est:sarcina q̃ posita fuit sup gibbum: et tũc transibat. Unde dicũt q̃ intẽdit dñs dicere: q̃ sic camelus non põt transire p illã portã que forame acus vocatur:nisi deposita sarcina: Ita nõ potest transire diues in regnũ celorũ nisi deposito onere amoris ⁊ cupiditat⁹ pecuniar⁹. Heb.xij. Deponẽtes oẽ onus ⁊ circũstans nos peccatũ p patientiã curramus ad ꝓpositũ nobis certamẽ. Esa.lix. Dissolue colligationes impietat⁹:et omne onus diruẃpe [Qui magis ammirabant] hoc est: discipuli adhuc carnales ⁊ intellectũ illuminatum nõ habentes. Matth.vij.et Mar.j. Mirabant sup doctrina ei⁹. Erat enim docẽs sicut pãtem habẽs. Et quia hoc tãcõstãter iterauit ⁊ cõfirmauit: mirabant [dicẽtes ad seipsos inuicẽ] q̃ sicut dicitur Joan.vij. Nõdũ erat spũs dat⁹: q̃ Jesus nõdũ erat in cordib⁹ eor⁹ glorificat⁹ [Et quis potest salus fieri:] cum pene oẽs cupiãt fieri diuites. Cum enim plures sint pauperes q̃ diuites: non hoc dixissent nisi ad diuitũ nũer⁹ pertinere intellexissent cũctos q̃ diuitias adipisci voluissent [Et intuens illos iesus] in q̃s erat dilectio eius. q̃a Amoris nunci⁹ est oculus. Ps.c. Oculi mei ad fideles terre [ait] illis: ponẽs suo⁹ sufficiẽtẽ explanationẽ dicto⁹ [Apud hoĩes] hoc est humũ sapiẽtes [impossibile est] q̃ hũanus hõ hñs diuitias: amat eas. ⁊ cum tali amore impossibile est intrare regnũ dei [sed apud deũ] q̃ omnia põt [nõ] est impossibile. quia ille per gratiã separe potest affectum a diuitijs. Sicut fecit in Abraam ⁊ Dauid: ⁊ Zacheo Lu.xix. Phil.iij. Que mihi fuerunt lucra: hec arbitrat⁹ sum vt stercora vt christũ lucrifacerẽ. Ps.lxxij. Quid enim mihi est in celo: et a te quid volui sup terrã. Esa.lij. Recedite recedite: exite inde: polluẃ nolite tãgere. Apoc.xviij. Exite ab ea ꝓ's meus: et ne participes fitis delictor⁹ eius: ⁊ de plagis eius nõ accipiet⁹. Causa enim delictorũ Babylonis sunt bona fortune. Et hec sunt ꝓter q̃ plagantur. Esa.xxxiij. Qui p̃cit auariciã et calũniam: et excutit manũ suã ab oi munere: q̃ obturat aures ne audiat sanguinẽ: et claudit oculos suos ne videat malũ: iste in excelsis habitabit. Excutiens enim mãnus ab omni munere nihil accipit eo⁹ que mundus offerre põt. Et qui obturat aures ne audiat sanguinẽ: nulli ꝓter sua per fraudes insidiatur. Et qui claudit oculos ne videat malũ: vanitates et spectacula mundi cum dilectione non considerat. et ideo dign⁹ est vt in excelsis habitet. Sic ergo omnia discipuli dimiserunt [Et secuti sum⁹ te] Hieronym⁹. Quia non sufficit dimittere oia. hoc enim et Socrates fecit Phus: adiungit q̃ pfectũ est [secuti sumus te] Sequi ei chrm: est cũ fidei dilectione ⁊ deuotione christum imitari. Et hoc est Perfectionis: et Dignitatis: et Beatitudinis. Perfectionis q̃dem q̃tum ad virtutem. Dignitatis: quia priuilegij singular⁹. Beatitudinis autem: quia Est angelice felicitat⁹: mortalem hominẽ de solacijs mortal' vite nihil appetere. Propter primũ dicitur Job.xxiij. Vestigia eius secutus est pes meus: viam eius custodiui: nec declinaui ex ea. Q̃ autem Dignitatis sit: dicit Eccls.ij Quid est homo vt sequi possit regem factorem suum. De Insecutione felicitatis Eccl.xxiij. Gloria magna est sequi dominũ. Longitudo enim dierũ al/

Duo tangit. Dimissionẽ impedimenti ad bonũ. et Imitationẽ boni. In Abdicatione impedimenti dicit Tria. Euidentiã pauptat⁹. Dimissionẽ cupiditatis. et Generalitatẽ siue vniuersalitatem in dimittẽdo rem que est impedimentũ pfectionis.

Dicit igit̃ [Ecce] q̃si dicat. Euidens est per signum voluntarie pauptat⁹ q̃ q̃si lux oibus lucet in nobis. Matth.v. Luceat lux vestra corã hoib⁹ vt videãt opera vestra bona: et glorificent patrem vestrũ qui in celis est. Lanc.vij. Quid videt⁹ in sunamite nisi choros castror⁹: Sunamit⁹ captiua interp̃tat̃ Et significat egenos ⁊ pauperes christi: in quib⁹ de reb⁹ mũdi nihil videt̃. Sed chorj castrorũ celestiũ p̃sidior⁹ qui (al's q̃bus) semp̃ imixti sũt videnẽt̃ in eis: et nihil aliud [nos dimisimus] Nõ enim nos dimiserũt res: sed nos volũtarie dimisimus ipsas: non tñ vt teneam⁹ habitas: sed etiã vt nõ sequamur habendas res hui⁹ mũdi (al's huiusmodi. Unde Hiero. Brandis fiducia: Petrus piscator erat: diues non fuerat: victũ manu et arte q̃rebat: et tñ confidenter dicit [dimisimus oia] quia omniũ dimisit cupiditatẽ. Gregor⁹. Tanta a sequentib⁹ chrm dimissa sunt: quãta a nõ sequentibus cõcupisci potuerunt. Matth.xix. Ecce nos reliq̃mus oia ⁊ secuti sumus te: quid ergo erit nobis: Beatus Bern. Bene Petre: et nõ ad insipientiã tibi: oia dimisisti. quia eum qui exultauit vt gigas ad currendã viam: onerat⁹ sarcina cupiditatis: sequi nõ poteras. Hiere.ij. Cursor leuis explicans vias suas [oia] nihil de omnib⁹ cupiẽtes. Ps.lxxij. Quid enim mihi est in celo: ⁊ a te q̃d volui sup terrã. Esa.lij. Recedite recedite: exite inde: polluẃ nolite tãgere. Apoc.xviij. Exite ab ea ꝓ's meus: et ne participes fitis delictor⁹ eius: ⁊ de plagis eius nõ accipiet⁹. Causa enim delictorũ Babylonis sunt bona fortune. Et hec sunt ꝓter q̃ plagantur. Esa.xxxiij. Qui p̃cit auariciã et calũniam: et excutit manũ suã ab oi munere: q̃ obturat aures ne audiat sanguinẽ: et claudit oculos suos ne videat malũ: iste in excelsis habitabit. Excutiens enim mãnus ab omni munere nihil accipit eo⁹ que mundus offerre põt. Et qui obturat aures ne audiat sanguinẽ: nulli ꝓter sua per fraudes insidiatur. Et qui claudit oculos ne videat malũ: vanitates et spectacula mundi cum dilectione non considerat. et ideo dign⁹ est vt in excelsis habitet. Sic ergo omnia discipuli dimiserunt [Et secuti sum⁹ te] Hieronym⁹. Quia non sufficit dimittere oia. hoc enim et Socrates fecit Phus: adiungit q̃ pfectũ est [secuti sumus te] Sequi ei chrm: est cũ fidei dilectione ⁊ deuotione christum imitari. Et hoc est Perfectionis: et Dignitatis: et Beatitudinis. Perfectionis q̃dem q̃tum ad virtutem. Dignitatis: quia priuilegij singular⁹. Beatitudinis autem: quia Est angelice felicitat⁹: mortalem hominẽ de solacijs mortal' vite nihil appetere. Propter primũ dicitur Job.xxiij. Vestigia eius secutus est pes meus: viam eius custodiui: nec declinaui ex ea. Q̃ autem Dignitatis sit: dicit Eccls.ij Quid est homo vt sequi possit regem factorem suum. De Insecutione felicitatis Eccl.xxiij. Gloria magna est sequi dominũ. Longitudo enim dierũ al/

sumetur ab eo. Sic igit̃ sequi dñm est Perfectionis ꝓ virtutem: Dignitatis ꝓ excellentiam singularẽ: et Beatitudinis ꝓ gloriẽ felicitatẽ. Hoc est igitur q̃ dicit [secuti sumus te] Matth.xix additur Quid ergo erit nobis. Hieronym⁹. Q.d. Fecimus quod iussisti: Quid ergo dabis nobis premij:

Respondens ait Jesus Amẽ dico vobis: Nemo est qui reliquerit domum: aut fratres: aut sorores: aut patrem: aut matrẽ: aut filios: aut agros propter me et propter euangelium qui non accipiet centies tm̃ nunc in tempore hoc: domos ⁊ fratres ⁊ sorores et matres et filios et agros cum persecutõibus: ⁊ in seculo futuro vitam eternã. Multi autẽ erũt primi nouissimi ⁊ nouissimi primi

Tangit dicte Perfectionis congruam remunerationem. Tangit autẽ Tria. Primo enim Repetit operis per singula pfectionem. Secundo tangit in presenti eam que competit remunerationes ⁊ in futuro. In Tertio aũt tangit eorum qui p̃tingũt ad hanc remunerationẽ idoneitatẽ ⁊ ordinẽ. Dicit igitur Assertionem p̃mittens [Amẽ dico vobis] hoc est: vere dico vobis. Psal.cxviij. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. Tobie.iiij. Non excidit verbum dei [Nemo est] masculus vel femina: Nobilis vel ignobilis: Diues vel pauper. Rhomañ.x. Idem domin⁹ omniũ: diues in omnes qui inuocant illum [qui reliq̃rit] per affectum hereditatis habendã [domũ] per quam omne id quod p dilectionẽ inhabitat̃ intelligatur. Hierem.xij. Reliqui domũ meam: dimisi hereditatem meã: tradidi dilectam animã meam in manum inimico⁹ eius [aut fratres] qui nolũt credere in christum per fidem: operantem dilectõem Cantic.j. Filij matris mee pugnauerũt cõtra me. Hierem.ix. In omni fratre suo non habeat fiduciam [aut sorores] nolentes cum eo pergere ad deum. Matthei.vij. Inimici homis domestici illius [aut patrem aut matrẽ] fidem in ipo impugnantes. Deuteron.xxxiij. Qui dixit patri suo et matri: nescio vos. et fratribus suis: nescio illos: et nesciẽrũt filios suos: hi custodierunt eloquium tuum: et pactum tuũ seruauerũt. Psal.xliij. Obliuiscere populũ tuum et domũ patris tui [aut filios] ad fidei deuotionem conuerti nolẽtes. Deutero.xiij. Si tibi voluerit ꝓsuadere frater tuus: filius matris tue: aut filius tuus vel filia tua: aut vxor tua que est in sinu tuo: aut amicus quem diligis vt animã tuam: clam dicẽs: Seruiam⁹ dij⁹ alienis quos ignoras tu et patres tui cuncta rum in circũitu nationũ que iuxta vel procul sũt ab initio vsq̃ ad finem terre: non adquiescas ei neq̃ au/

dias: nec parcat ei oculus tuus: vt miserear⁹ ⁊ occulcet eũ: sed statim interficies eũ [aut agros] Hene⁹.xij. Egredere de terra ⁊ de cognatione tua Act̃.vij. Quot q̃ erant possessores agrorũ aut domor⁹ vendentes afferebant p̃cia eor⁹ q̃ vendebant et ponebãt ante pedes apostolor⁹ [Propter me] hoc est, ꝓter deuotionem fidei mee. Prouerb.xij. Qui negligit damnũ propter amicum iustus est. [Et propter euangeliũ] hoc est bonum nuncium: q̃ spiritualia temporalib⁹ preponi docet. Psal.xvj. Propter verba labior⁹ tuor⁹: ego custodiui vias duras [qui non accipiet centies tm̃] in Spiritualib⁹. quia illa quidẽ perfecta accipit in decem mandatis: et retributionem decem mandator⁹: Quorũ quodlibet decuplũ efficitur: Dum q̃dlibet In ammirabili dilectiõe dei: et In ardore deuotionis: ⁊ Luce veritatis: et Tranq̃llitate mentis: ⁊ Alitudine cordis (q̃d omnibus infimis supponit̃) ⁊ ad nulla cõculcanda inclinatur (al's declinat̃) et. In virtute diuina inuincibili: et In potestate libere seueritatis: que omnia legi d̃i cõtraria corripit: et In rectitudine legis: et In mobilitate consilij danti: et In forma pficit̃ ꝓuntis. Nec enim decem nisi cuilibet assint p̃cepto non impletur ꝓ spũalem obseruationem. Et sic decem in centum multiplicant̃. quia Perfectionẽ operũ docet: et Formã accipit virtutis: et Doctrinam cõsilij: ⁊ Rectitudinẽ legis: Ut id q̃d facit sit licitum A deo consultum ⁊ ꝓuosum. Virtus aũt in qua facit op⁹ sit Alta: Nulli subiecta: sit Vigorosa: sit A cõtrario expedita ⁊ remota. Affectus autẽ quo facit sit Feruidus: Lucidus: et Trãquillus. et Finis sit ammirabiliter purus ⁊ delectabilis. Sic enim hic accipiet centum pro vno q̃d dimisit. Beñ. xxvij. Seminauit Jsaac in terra illa ⁊ inuenit in illo anno centuplũ. Matth.ix. Centuplũ accipiet⁹ Et hoc accipit [nunc in hoc tẽpore] in gratie delectatione. Luce.vj. Mensurã bonam ⁊ confertam et coagitatã ⁊ supefluentem dabũt in sinum vestrum [domos: fratres: et sorores: ⁊ matres: et filios ⁊ agros] quia pro quolibet q̃d reliquisse se gaudet: centuplũ inuenit in spiritualibus. Mercedẽ etiam dictis centũ q̃ induximus Diuina enim ⁊ angelor⁹ nouem ordinũ dona ⁊ gaudia iungit decuplo operũ perfectiõi [cum persecutionib⁹] Duo enim remunerãtia adiũgit. Unuq̃dem Promissionẽ spũaliu⁹ que dicta est. et Alia que (al's aliud q̃d) pungit ad exeundũ. Sicut filios israel ꝓmissionibus vocauit domin⁹ de Egypto: et verberib⁹ pupugit Pharaonis ad exeundum. Sic enim p̃secutio bona est que compellit ad exeundum de mundo. Deutero.xxxiij. Qui inundationes maris quasi lac sugent thesauros occultissimos arenar⁹. Sugunt̃ enim quasi lac inundationes maris: q̃ãdo dulces reputant̃ propter nomen dñi nostri. Matth.v. Beati eritis cum maledixerint vobis homines et exprobrauerint ⁊ eiecerint nomen vestrũ tanq̃ malum propter filium hois: gaudete in illa die et exultate: Ecce enim merces vestra multa est in celis [et in seculo futuro] quod erit post mortem in terra viuentiũ. Ps. xxvj. Credo videre bona dñi in terra viuentium

Lvitam eternam] Vita hec continuus est deli/
riaꝝ increati spũs influxus: in spũm creatũ: in am
mirabiliꝫ puris ⁊ firmis cõtemplationiꝫ ⁊ dele
cationiꝫ ex his pueniẽtiꝫ: nullũ cõtrariũ habẽ/
tibus. Hic (al's Hec) est eẽ vita beitudinis in q̃ ro
tum est vita de fonte vite sincere bibita. De q̃ dicit
Joan. xv. Videbit/ me qꝛ ego viuo: et vos viuet/.
Apocal'. vij. Agnus qui in medio throni est reget
illos: et deducet eos ad vite fontes aq̃ꝝ: et abster
get deus oẽm lachrymam ab oculis eoꝝ. Hic est
fons vite In ps. xxxv. Dñe apud te est fons vite: ⁊
in lumine tuo videbim⁹ lumen. Hec est aqua vi/
te de qua dicitur Joan. iiij. Fiet in eo fons aque sa
lientis in vitam eternam. Eterna autẽ est propter
Tria. Scz. Immutabilitatẽ. Simultatẽ. ⁊ Sim
plicitatẽ. De Immutabilitate qdem ꝛ Aug⁹: q̃
Vera eternitas: est vera incõmutabilitas. Et ideo
tota in ea absorbet mors: sicut dicit Apl's: vt ab/
sorbeat q̃ mortale est a vita. Quia sicut ꝛ Aug⁹
q̃ꝫ uis mutabilis sit p̃ naturam spũs creatus: tã
a deo glorificat⁹ ⁊ beatificatus: nunq̃ꝫ mutabilita
tẽ ⁊ mortalitatẽ suã exerit: vndeq̃ꝫ fonte vite reple/
tus. j. Corinth. xv. Absorpta est mors in victoria. j
Timo. vj. Solus habet immortalitatẽ: ⁊ lucem ha
bitat inaccessibilem. Talis immutabilitat/ cõti/
nuus influx⁹ ab immutabili spiritu: facit imuta/
bile spũm creatũ: eo q̃ nunq̃ꝫ mutabilitatẽ exercere
potest in ipso natura creata. Simultas aũt est q̃
in deo nõ est successio vicis hui⁹: totũ qõ in eo est:
stat simul. et sic se influit in spũm creatũ. et hoc di/
cit Apl'us. j. Corinth. xv. Erit deus omnia in omni/
bus. Jac. j. Apud quẽ non est transmutatio neq̃ꝫ
vicissitudinis obumbratio. De Simplicitate est:
q̃ ꝫ in multis illuminationiꝫ ⁊ attributis pcipi/
atur: tamẽ omnia hec sunt vnũ simplex ĩmediate
spiritui creato influxum. Sicut vna natura sim/
plex est ignis: que influxa est candẽti ferro: que tã
in multis ꝓprietatibus a ferro pcipit. Scz Calo/
ris adustione: Luminis claritate: ascensione (al's
ostensione) attractione: et multi/ alij/ similitudiniꝫ.
Sic eẽ illapsus spũs simplex: in spiritũ creatũ:
trahit ad seipsum spũm creatum. et trahendo eum
ad se: vnum simplex vnificat ⁊ simplificat ipsum:
ne in plura de cetero diuidatur. Et hoc est qõ di/
cit Pbus in Libro de Causis: q̃ Intelligẽtia ma
gis accedens ad vnum p̃mũ: magis efficitur vna
et simplex. Esa. lxvj. Ecce ego declinabo in eos si/
cut flumen pacem: et tanq̃ꝫ torrentem inundantẽ
gloriam gentium quam suget/. Hec igitur est vi/
ta de qua dicit Joan. x. Ego veni vt vitam habe/
ant: et abundantius habeant. Hec igitur vita est
quam in premio accipiunt: pfectionem apostoli/
cam imitantes. [Multi autem primi erunt
nouissimi] Tangit ordinem veniendi ad hanc
mercedem. Adolescens enim cum toto populo Ju
deorũ in obseruatione mãdatorum: videbat esse
primus: et ad hoc p̃mium pfectionis apostolice fa
ctus est nouissimus. Et gentilis qui nouissimus
videbatur: assumendo fidem: factus est primus.
Et hec est expositio litteralis. Tamen nouissimus
veniet ad eam. et ideo est sensus [Multi autem
primi] Judei ꝓmissionibus ⁊ obseruatiõe legis
primi [erunt nouissimi] in fine mundi redeũn
tes. Rhoma. xj. Cecitas cõtigit in israel donec ple
nitudo gentium intraret: ⁊ sic omnis israel saluus
fieret. Matt. xx. Voca operios et redde illis mer/
cedem suam: incipiens a nouissimis vsq̃ꝫ ad pri/
mos. Et Ibidem. Erunt primi nouissimi. ⁊ nouis/
simi primi. Hec est expositio litterre. Dicit autem ꝑ
Glo. qꝛ multi incipiunt ⁊ non pficiunt. Et hec est
terribilis sententia. Unde Judas inceptione pri/
mus: traditione factus est nouissim⁹. et latro ma/
lis demeritis nouissimus: factus est cõfessione p̃/
mus. Sed hec expositio non est litteralis. qa No/
uissimus hic a perueniẽtiꝫ est exclusus. Et sic nõ
sonat nouissimus. quia nouissimus vnus est de
ueniẽtibus sicut primus. Tamẽ hec Glosa est
p̃m alium euangelistã qui dicit Matt. xx. Mul/
ti sunt eẽ vocati: pauci vo electi. Non sunt electi
aũt exclusi. Alia expositio est: Q̃ aliq̃ signo pfe/
ctionis primi: sicut Religiosi et Prelati: fiũt in p̃/
mio nouissimi. quia minori coram deo premio di
gni sunt: propter factum suꝫhic quo instantur. et
Seculares signo virtutis nouissimi: fiunt apõ de
um secretorum cognitorem primi. Luce. xviij. Qui
se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabit.
Matthei. xx. Volo huic nouissimo dare sicꝫ ⁊ tibi.

Erant autem in via ascendẽtes hierosolymã: et precedebat illos Jesus. Et stupebant ⁊ sequentes timebant.

Tangitur ꝑ Ammiratio discipulorum ordinẽ
diuine sapientie audientium. Tangunt aũt Duo
Scz. Qualiter in omni pfectione christus discipu
los p̃cessit. Et Qualiter sequentes eum discipuli
in his stupebant: et sibi timebant. Dicit igitur
[Erant aũt] doctor salut/ et discipuli [in via]
que significat viam ad vitam. Ps. In mari via
tua: et semite tue in aq̃s multis: ⁊ vestigia tua nõ
cognoscentur. Hoc est: Via tua est in abysso sapi/
entie ⁊ amaritudinis: in difficultate. et semite con
siliorum sũt in diluuio pseculionũ. et ideo a pau/
cis cognoscunt cognitione beneplaciti. Matt. vij.
Pauci sunt qui inueniũt viam [hierl'm] tendẽ
tes quando hoc dixit: vt ibi pateretur pro nobis.
Et signat tendentes ad visionem pacis in qua est
vita eterna. Esa. lxvj. In hierusalem consolabimi/
ni: videbitis ⁊ gaudebit cor vestrum [⁊ precede
bat illos Jesus] Sicut in via pedum: ita etiaꝫ
in omnis vite bone perfectione. Mich. ij. Ascen/
det pandẽs iter ante eos. Esa. xlv. Ego ante te ibo:
et gloriosos terre humiliabo. Psal. xviij. Exulta/
uit vt gigas ad currendam viam suam. Hebre. xij
Curramus ad ꝓpositum nobis certamen: aspiciẽ/
tes in autorem fidei ⁊ consummatorem Jesum: qui
proposito sibi gaudio sustinuit crucẽ atq̃ꝫ in dexte
ra di sedet. Ideo dicitur. j. Corinth. iiij. Imitato/
res mei estote sicut ⁊ ego christi [Et stupebãt]
in verbis sapientie ipsius. Lu. v. Stupor circum
dederat Petrum et omnes qui cum eo erant [et
timebant) ne a tanto fastigio pfectionis excide/
rent. Hebre. ij. Propterea abundantius oportet

nos obseruare ea que audiuimus ne forte effua/
mus. Rhom. xj. Noli altum sapere: sed time

Et assumẽs iterũ duodecim cepit illis dicere que essent ei vẽtura

Hic tangit christus ea que exiguntur ad salu/
tẽ ex parte sua. Habet aũt hec pars Duas partes.
In quarum Prima tangunt Sacramẽta causan
tia nostrã salutem. In Secunda quia tangit glo/
riam sue resurrectionis: ponit questio de exaltati/
one duorũ discipulorũ pre ceteris exaltari cupien/
tium: Ibi [Et accedũt ad eum zc.] In Prima ba
rũ Duo dicunt. In quorũ Primo Intimoꝝ ami
corũ quibus omnia reuelanda sunt cõtinet secre/
ta assumptio. In Secũdo tãgitur Secretoꝝ re/
uelatio. De Primo dicit sic [Et assumens ite/
rũ duodecim] qui speciales erant ecclesie fũda/
tores ⁊ fundamenta. et ideo specialiter erant instru
endi. Psal. lxxxvj. Fundamẽta eius in mõtibꝫ san
ctis [cepit iesus] doctor salutis [docere] quia
ita grandia fuerunt q̃ ad pfectum nõ poterãt au
dire. et ideo [cepit] p̃ncipia docendo: sed nõ vsq̃ꝫ
ad pfectum. Hebre. v. De quo grandis nobis ser/
mo ⁊ ininterpẽtabilis ad dicendũ qm̃ estis imbecil
les facti ad audiendũ. Joan. xvj. Adhuc multa ha/
beo vobis dicere: sed non potestis portare modo
[que essent ei ventura] ad salutem nostrã pri/
mentia p̃m ordinationem sapientie diuine. Lu. vlt.
Oportet impleri oia que scripta sunt in lege Mo
ysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me

Quia ecce ascendimus hierosolymã: et filius homis tradet̃ principibus sacerdotuꝫ et scribis ⁊ seniorꝫibus: damnabunt eum morte Et tradent eum gẽtibus et illudẽt ei: et conspuent eum ⁊ flagellabũt eum: et interficient eum. et tertia die resurget

Reuelationẽ ponit Sacramentoꝝ ex pte chri
sti salutem nostrã causantiũ. Duo aũt dicit. Pri
mo eẽ ostendit hec in primo esse ventura. et Se/
cundo dicit que ventura sunt ei p̃ speciem ⁊ nume
rũ determinata. Dicit igitur [Quia ecce] Q.d.
Jam in euidẽti est et istat ẽpse q̃ (al's quo) omniũ
salus ꝓcurabit. Joan. xij. Nunc iudicium est mũ/
di nunc p̃nceps huius mũdi ejiciet̃ foras. Joã.
xvij. Venit hora ⁊ iam venit [ascendimus] iã
in via existentes qua vado ad patiendũ. que tamẽ
passio ꝫ videat descẽsio ⁊ minoratio: tamẽ p̃m ve/
ritatem ascensio est. quia oẽs de morte ad vitã: de
exilio ad patriaꝫ: de inferno ad celuꝫ faciet ascen/
dere. Ps. lxxxiij. Ascẽsiones in corde suo disposu/
it in valle lachrymaꝝ in loco quem posuit [hiero
solymã] ad locum passionis. Lu. xiij. Non capit
ꝓphetam pire ex hierusalem. Matt. xxiij. Hieru/
salem hierl'm que occidis ꝓphetas: et lapidas eos
qui ad te missi sunt. Que ꝫ olim noie ⁊ significa/
tione vocata fuerit hierusalem: Tũ propter iniqta
tes suas nomen mutauit. Apocal. xj. vocat̃ spũali/
ter sodoma et egyptus vbi domin⁹ ꝓphetaꝝ oc/
cisus est. Esa. j. Justicia habitauit in ea: nũc autẽ
homicide [et filij homis tradetur] a Juda iu
deis: et a Judeis [principibꝫ sacerdotũ] Filij
homis dico vt dicit glo. ad quẽ ꝑtinet pati ⁊ tradi
et cedi. quia nõ potest diuinitas pati vel tradi vel
cedi. Matth. xxvj. Dixit Judas p̃ncipibꝫ sacerdo
tũ: Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eũ tradam
Principibꝫ aũt sacerdotũ fuit tũc vtraq̃ꝫ data po
testas: Spũalis scz ⁊ Secular/ in populo: q̃ꝫ
sup eos dominũ rhomani ĩ ꝓl'o dei vsurpassent
[et senioribus] qui senatus dicebant. et in eis
erat pfectio consilij publicoꝝ negociorũ [et scri/
bis] in quibus fuit autoritas litterate scientie: vt
omnes in quibꝫ aliq̃d fuit p̃eminẽtie prem habeãt
in reatu sanguis chr̃i. Jaco. ij. Nõne diuites p̃ po/
tentiam oꝝprimunt vos: et ipsi trahũt vos ad iu/
dicia. Esa. j. Principes tui infideles: socij furũ. qa
fuerunt socij furis Jude. Joã. xj. Collegerunt põ
tifices ⁊ pharisei cõcilium et dixerũt: Quid facim⁹
quia hic homo multa signa facit: si dimittim⁹ eũ
sic omnes credẽt in eum [et condemnabunt]
hoc est: accusationes cõdemnatiõis querent cõtra
eum. Matth. xxvj. Principes sacerdotũ ⁊ scribe
et omne concilium querebant accusationes cõtra
Jesum vt eum morti traderent. Et hoc est q̃ dicit
[condemnabũt eum morte] Que tamẽ con/
demnatio nostra fuit a morte liberatio. Osee. xiij.
A morte liberabo eos: a morte redimã eos. Ben.
vlt. En morior et post mortẽ meam visitabit vos
dñs [et tradent eum gentibus] quia accusa/
tione mortis quesita cõtra eum: tradiderũt genti/
liũ siue rhomanoꝝ ptãti: vt sn̄ia mortis ꝓferretur
in eum. Joan. xviij. Gens tua ⁊ põtifices tui tra/
diderũt te mihi: q̃d fecisti: [et illudent ei] tam
Judei q̃ꝫ gentiles. Threñ. iij. Factus sum in deri
sionẽ omni ꝓl'o meo: canticum eoꝝ tota die. Ps.
Improperia impropantiũ tibi ceciderunt sup me
Job. xij. Deridet̃ iusti simplicitas: lampas cõtem/
pta apud cogitationes diuitũ parata in temp⁹ sta
tutum [et conspuẽt eum] tanq̃ꝫ ĩmundũ. Job
xxx. Abominant̃ me ⁊ lõge fugiũt a me: et faciem
meã conspuere non verent̃ [et flagellabũt eũ]
flagellis cedent eum. Esa. liij. Disciplina pacis no
stre sup eum: cuius liuore sanati sumus. Ps. xxiij
Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sũt
[et interficient eum] tandeꝫ. Dañ. ix. Occidet̃
christus et non erit eius populus qui eum nega/
turus est. Matth. xx. Tradent eum gentibus ad
illudendũ ⁊ flagellandũ ⁊ crucifigendu ⁊ [et ter/
tia die resurget] Sicut tristia dixit discipulis
ignorantibus ne videntes passionem eius de ipso
diffiderent: sed scirent q̃ voluntarie pateret̃: q̃ hoc
prescienꝫ p̃dixisset: Ita leta predicit que tristes ad
spem gaudij certificarent. Ps. iij. Ego dormiui ⁊
somnũ cepi et exurrexi quia dominus suscepit me
Osee. vj. Vnificabit nos post duos dies: ĩ die ter
tia suscitabit nos: ⁊ viuemus: sequemurq̃ꝫ vt cog
noscamus dominũ. Joan. x. Potestatem habeo
ponẽdi animã: et ptãtem habeo iterũ sumẽdi eã:
nemo tollet eã a me, sz ego pono eã: ⁊ iterꝫ sumo eã

Et accedũt ad eum Jacobus et ioannes filij zebedei: dicẽtes. Magister volumus vt quodcũq; petierimus facias nobis. At ille dixit eis: Quid vultis vt faciam vobis Et dixerunt. Da nobis vt vn⁹ ad dexterã tuam: z alius ad sinistraz tuam sedeamus in gloria tua

Tangitur hic duorũ discipulorũ ad consortiũ regni indiscreta petitio. Et habet Tres ptes. In quaꝝ Prima Indiscrete petitionis principiũ repbẽsio. In Secunda Aliorum decẽ apostolorũ ãdignatio. z In Tertia Qualiter ad regnandũ cum christo procedatur communis istructio. In Primo horum Tria dicuntur. Scz. Petitio indiscreta in cõmuni. z Eiusdẽ specificatio i speciali. z Repbensio indiscretionis. De Primo dicunt Duo. Familiaris audacie duoꝝ discipulorũ ad christũ accessum. et Indiscretũ ambitionis eorũ petitus.

Dicit igit [Et accedunt ad eũ] hoc ẽ. ad christum ausu familiari tanq̃ consanguinei: filij scz matertere suae [iacobus et ioannes filij zebedei] qui et consanguinei erant. z patrem: z omnia ꝓter eum ad vnius vocationis vocem relq̃rant. [dicẽtes] ausu familiari postulãtes. Glo. Matthei. xx. dicit Matrẽ postulasse. Sed Marc⁹ dicẽ ãpos discipulos petisse: desideriũ eorũ volens apire quorũ consilio mater petebat. Et in vtroq; euãgelista dominus discipulis: nõ matri respondit: quia In veritate mater petitõnem ꝓposuit: ꝗ hoc fecit mater cõsilio z suasu discipulorũ. Sicut enim Lucas refert: a discipulis putabat cõmuniter q̃ regnum christi terrenũ: et in hoc seculo: illico esset manifestandũ. et q̃ discipuli statim essent cũ dño regnaturi. Et ideo in regno illo duo isti discipuli cupiebant esse ꝓxime dignitatis cum rege suo. Et hoc est [Magister volumus] Magistruz ꝓfitentes cuius disciplinam se gloriant esse secutos [volumus] quasi pro mercede a te recipere [vt quodcunq; a te petierimus facias nobis] Dixisti Matth. vij. Petite z accipietis: querite z inuenietis: pulsate et aperietur vobis. Et Joan. xv. Vtq; modo nõ petistis quicq̃ in nomine meo: petite vt gaudiũ vestrũ plenũ sit. Matth. xviij. Si duo ex vobis consenserint de aliquo: fiet eis a ꝑte meo Edant autẽ petitũ et a discipulis ne indignentur Et quia adhuc rudes: deo tanq̃ homini loquebãtur [At ille dixit eis] Non ignorans quid petere vellent. sed vt ex dictis eorꝝ: opportune repbẽsionem acciperet carnalis intellectus eorꝝ. [Quid vultis vt faciã vobis] Acsi dicat. Exquo non cõmittitis remunerationem vestrã gratie mee: videte q̃d velitis. Glo. interrogat: vt stulticiã confessos (al's cõfessuros) corrigat. Luce. xix. Ex ore tuo te iudico [et dixerũt] carnaliter christũ in hoc mundo illico regnaturũ credentes: et visibilia inuisibilibus ꝓferentes. Joan. vij. Nequaq̃ enim fratres sui credebant in eum [Da nobis] tanq̃ ex singulari priuilegio pre alijs munera nos [vt vnus] ex nobis [ad dexteram tuam] proximus [et alius ad sinistrã] proxim⁹ tibi in terra regnanti [sedeamus] vt ꝓncipes [in gloria tua] terrene z regie tue dignitatis. Magna elatio istorũ et stulticia fuit sup alios in terreno regno sup cõsortes velle inthronizari. In hoc enim nõ sequebantur magistrũ qui dixit Joan. viij. Ego gloriã meam non quero. est: qui q̃rat et iudicet.

Jesus autẽ ait eis: Nescitis q̃d petatis

Tangitur b Stulte petitiõis repbensio. Et dicunt Duo. In quorũ Primo Repbensio ponitur In Secundo Vtia ad regnãdũ cum christo ostẽditur. Dicit igitur [Nescitis quid petatis] in hoc q̃ sine meritis mecũ regnare ꝑsumitis. Sicut lucifer qui q̃ seipm ascendere voluit. Esa. xiij. In celum conscendã: super astra celi exaltabo solium meum: sedebo in monte testamẽti: in lateribus aquilonis. Et sicut ꝓmi parẽtes qui ex seipsis voluerunt esse sicut dij scientes bonum z malũ Genes. iij. Sed alius modus fuit quo peccauerunt isti. et alius quo peccauerũt primi parẽtes. sed idẽ fuit genus supbie in his tribus. Isti enim in b elati fuerũt: q̃ absq; merito ad thronum honoris ascẽdere querebant. Primi aũt parẽtes per veriti gustum hoc obtinere putabant. Quod etiam fuit cũ demerito velle exaltari. Sed lucifer querebat hoc obtinere propria virtute: et non gratia dei (al's per deũ) Vt ergo quia absq; ordine sine meritis ascẽdere cupiunt: repbendunt. Unde Glo. Regnare vultis q̃ non meruistis culmen honoris. et iõo [nescitis quid petatis] regnum querẽdo sine exercitio laboris. Ps. xxxv. Non veniat mihi pes superbie: et manus peccatoris nõ moueat me Ibi ceciderunt omnes qui operant iniquitatem: expulsi sunt: nec potuerunt stare. scilicz angelus et primi parentes. Et ideo neq; vos in hoc pede stabitis. Eccli. vij. Noli querere ab homine ducatũ: neq; a rege cathedram honoris: Sed potius in deuotione verboꝝ christi delectari: et in cultu per sapientiam ipsius dicere habebant illud Judic. ix. Nõ possum deserere vinum meum quod letificat deum et hominem: et ire vt inter ligna ꝓmouear.

Potestis bibere calicem quem ego bibo: aut baptismo q̃ ego baptizor baptizari? At illi dixerunt ei: Possumus.

Tangit b Viam ad regnandum. Et tãguntur Tria. Scilicz. Questio de expientia passionis patiende. Responsio inexpertorꝝ. z Benigna instructio stultorum de suis viribus ꝑsumentiũ. Dicit igitur [Potestis bibere] Duas tangit q̃stiones sub metaphora passionẽ significantes. Prima est q̃ dicit [Potestis] hoc est: potest? ne [bibere] hoc est faciliter sicut potũ gluttiẽdo: nõ masticando: bibere [calicẽ] Qui ex charitate feruente calida potio vocatur [quem ego] pro vobis et pro multis [bibiturus sum] hoc est ex charitate passur⁹ sum: volũtarie: nullã cõminationẽ: nullam defensionem exhibendo: sed ita de facili me ad patiendum exhibendo acsi bibam illam passionem vt delectabilẽ calicem. Ad hoc enim christus Matth. xxvj. calicem quẽ bibit discipulis etiã ꝓpinauit: vt eos cõmunicare passioni sue debere doceret: dicens. Accipite z bibite ex hoc omnes. Ps. cxv. Calicem salutaris accipiam z nomẽ dñi inuocabo. Acsi dicat. Probate vires vestras. quia per passionem venitur ad regnum. j. Petri. j. Prenũcians que in christo sunt passiones et posteriores glorias. Rho. viij. Si tamẽ cõpatimur vt z simul glorificemur. Phil. iij. Configurat⁹ morti eius si quo modo occurrã ad resurrectionẽ que ẽ ex mortuis [aut baptismo] martyrij [quo ego baptizor] pro vobis: vt sordes vestre abluant? [baptizari] Magis enim debetis velle baptizari pro me baptismo sanguis (Qui al's quia baptismus vt dicit Damascenus secundis sordib⁹ non inquinat? vt sordes vestre lauent?) q̃ ego. Qui sanguine baptizari habeo pro vobis: vt vestre sordes lauẽtur: Non mee: qui sordes nullas habeo. z ego: vt gente me charitate: sic volo baptizari pro vobis. Probate ergo vos: verum ne vos simili charitate per sanguinẽ mũdari velitis. Luc. xij. Baptismo habeo baptizari: et quomõ coartor vsqz dum pficiatur. Rhom. vj. Cõsepulti enim sumus ꝑ baptismũ cum illo in mortẽ: vt quo modo christus surrexit per gloriam patris: ita z nos in nouitate vite ambulem⁹. Hec est expositio litteralis. Est enim in scriptura sacra Calix in diuersa significatõe: bona z mala. In bona q̃dem significatione est Calix eruditionis sacre scripture. Ps. xxij. Calix tuus inebrians q̃ preclarus est. Est Calix bñdictionis Eucharistia (al's eucharistie). j. Cor. x. Calix bñdictionis cui cõmunicam⁹ (al's benedicimus) nõne cõmunicatio sanguinis christi est. Est Calix saluationis per pniam z deuotionem christi passionis. Ps. cxv. Calicem salutaris accipiam z nomen domini inuocabo. Est Calix passionis: mortis angustia in charitate suscepta. Matt. xxvj. Pater si nõ potest hic calix transire nisi bibam illum: fiat voluntas tua. Et Joã. xviij. Calicem quem dedit mihi pater: non vis vt bibam illum? Calix aũt in malo: est Calix mundane voluptatis. Dieu. lj. Calix aureus babylonis in manu dñi inebrians omnẽ terram. Est calix pena inflicta per sententiã. Ps. lxxiij. Calix in mann dñi vini meri plenus mixto Verũtamen fex eius non est exinanita: bibent oẽes peccatores terre. Est calix ebrietatis mundanorũ gaudiorum. Prouerb. xxiij. Lui suffossio oculorum? Nõne his qui morant in vino: et student calicibus epotandis. Similiter etiam Baptismus est in diuersa significatõe. sed tm̃ in bona est significatione. Est enim baptismus in verbo. Joan. xv Vos mundi estis propter sermonẽ quem ego locutus sum vobis. Et idez est: q̃ Vos mundi est? q̃ Vos baptizati estis: In aqua. Unde Joan. j. Ego baptizo vos in aqua. In Aqua et spiritu. Joannis. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spiritusancto: non potest intrare in regnum dei. In Spiritu em̃. Actũ. ij. Vos autez baptizabimini in spiritusancto non post multos hos dies. In Igne ꝑsentis tribulationis. Esa. iiij. Si ablũerit (alia Translatio) Si baptizauerit domin⁹ sordes filiarum sion in spiritu iudicij et spiritu ardoris. In Morte. Luc. xij. Baptismo habeo baptizari: et quomodo coartor donec pficiatur [At illi dixerunt ei] scz duo discipuli [Possumus] inexperti propriarũ virium. Cantico. j. Si ignoras te o pulcerrima mulierum egredere z abi post vestigia gregum. Et ideo stulti fuerunt. quia sui ipsius nescierunt propriam quantitatem. Ptolomeus Philosoph⁹. Insipiens est qui suiꝑsi⁹ nescit quantitatem. hoc est: quantum de viribus suis presumere debeat.

Jesus autem ait eis: Calicem quidem quem ego bibo bibetis: et baptismo quo ego baptizor baptizabimini: Sedere autez ad dexteram meam vel ad sinistram nõ est meum dare vobis: sed quibus paratum est

[Jesus autem ait illis] Corrigens Inexperientiam. et Docens corregnandi viam. et Predicens futuram eorum quando per spiritum instruci erant passionem. Dicit igitur quid passuri sunt pro nomine eius [Calicem quidem meum] hoc est: passionem voluntariam [bibetis] hoc est: ex charitate patiemini. Matthei. xxvj. Luce. xxij. Bibite ex hoc omnes [et baptismo quo ego baptizor] voluntarij in spiritusancto baptizabimini: vel voluntate et actu. j. Corinth. x. Omnes baptizati sunt in nube et in mari. In nube quidem propter spiritus mũdationem. In mari propter penitentie amaritudinem. In mari rubro propter sanguinis christi et martyrij rubricationem. Sic ergo [baptizabimini] hoc est mundabimini [Sedere aũt] propter hec omnia [ad dexteram meã] in gaudio eternitatis. Col. iij. vbi christus est in dextera dei sedens: que sursum sunt querite [vel ad sinistram] in pfruitione humanitatis. Prouerb. iij In dextera eius longitudo dierũ z in sinistra eius diuitie et gloria [Non est meum] cum quidem est (al's sic) ex auctoritate. sed [non est meum] ex ordine iusticie que respondet meritis [sed quibus] ex ordine meritorum [paratum est] hoc est: propter merita ab eterno dispositũ a patre meo Sicut dicitur Matthei. xx. Eterna enim sapientia illud preparauit. Apocal. xxiij. Opera em̃ illorum sequunt illos. Et ideo stultum est q̃ illud apetitis sine meritis. Jacobi. iiij. Petitis et nõ accipitis: eoꝝ male petatis. Rhomañ. viij. Quid oremus ꝓm q̃ oportet nescimus. ipse autem spiritus postulat ꝓ nobis gemitibus ienarrabilibus

Audientes autem decem indignati sunt de Jacobo z Joanne.

Hic tangit Indignatio aliorũ apostolorũ. Indignatio autem eorũ fuit de Indiscreta petitione duorum: qui ignorantes mensuram suã: immoderata ardebant cupiditate regnandi super alios Zacharie. iiij. Quid tu mons magne aduersus Zorobabel in planum. [De Jacobo ⁊ Joanne] qui alijs preferri in regno terreno cupiebãt. Job.xx. Quid te eleuauit cor tuũ. ⁊ q̃si magna cogitans attonitos habes oculos. Quid tumet cõtra deum spiritus tuus: vt pferas de ore tuo huiuscemodi sermões. Causa autẽ fuit: qꝛ in via disputauerant Quis eorũ videret esse maior: sic dicitur Luce.ix. et Matth.xviij. et Luce.xxij.

Jesus autẽ vocans eos ait illis Scitis qꝛ hi qui videntur principari gentibus dominantur eis. et principes eorũ potestatẽ habent ipsorum. Nõ ita est autẽ in vobis: sed quicũq; voluerit fieri maior: erit vester minister. ⁊ quicũq; voluerit i vobis prim⁹ esse: erit oim seru⁹. Nam et fili⁹ hois nõ venit: vt ministraret ei: sed vt ministraret ⁊ daret animã suã in redemptionem pro multis.

Ba

[Jesus autẽ vocans eos] tanq̃ benignus doctor humilitatis [ait illis] Et tangit hic Lõmunis omniũ salutis instructio ꝓtra fastum tumoris qui eis surrepserat. ⁊ ostendit via salutaris ad regnandũ cum christo. Tangunt autẽ h̃ Tria Scz. Fastus gentiũ in regno terreno. Dissimilitudo ad illos regnantiũ cũ christo. ⁊ Exempli subiectio in dei filio. Dicit igit. [Scitis] quia p ea q̃ in mũdo videtis hoc scire potestis. [quia hi qui videnꝯ] Hoc dicit qꝛ Dominatus secularis magis est vmbra ⁊ phãtasma q̃ veritas [principari gentib̃] sine legib̃ gentiũ: sicut ordinati i p̃ncipes: ꝫ p tyrannidem opprimũt pauperes: Sicut Nemroth. Bene. x. [dominanꝯ eis] violẽta dominatione ⁊ ambitione dominat⁹ ⁊ potestatis. Esaie xix. Tradam egyptũ in manu dñoꝝ crudelium. et rex fortis dominabit eis. Amos. vj. Qui dominamini in nihili: qui dicitis. Nunq̃d nõ in fortitudine nostra assũpsimus nobis cornua. ⁊ [principes eorũ] vel potius tyranni oppressoruz [potestatẽ habẽt ipsoꝝ] quã p viribus ⁊ nõ p̃m iudiciũ ⁊ iusticiã exercẽt in eos. Luce.xxij. Reges gẽtiũ dñanꝯ eorũ. ⁊ qui potestatẽ habent inter eos benefici vocanꝯ [Sic nõ erit inter vos: sed quicunq;] Doctrina est vie ad regnandũ cum christo per viam humilitatis. Et ideo dicit [sed q̃cunq; iter vos] discipl'os meos [voluerit fieri maior] in gloria mea [erit vester minister] sic minor: qui ad obsequia est deputatus. Lu. xxij. Qui maior est in vobis fiat sicut minor: ⁊ qui pcessor: sicut ministrator. Matth. xviij. Quicũq; humiliauerit se sicut parvulus iste: hic maior est in regno celorũ [⁊ q̃cunq; voluerit in vobis primus esse] dignitate in gloria regni mea: ille p actũ humilitatis ⁊ ministerij [erit oim seruus] q̃ntum ad obsequium. Et Lu. xviij. Qui se humiliat exaltabitur. Prouerb. xv. Gloriam pcedit humilitas. Eccli. xj. Sapientia humiliati exaltabit caput illius: et in medio magnatorũ ꝓsidere illũ faciet. Job xxij. Qui humiliat⁹ fuerit erit in gloria. [Nam ⁊ filius homis] Ponit seipm in exemplũ [nõ venit] in carnem ⁊ in mundum formam serui accipies in similitudine hoim factus exinanies semetipsum. et ideo [nõ venit vt mistret ei] hoc est: vt seruiat ei [sed vt ministret alijs] Luc. xxij. Nam quis maior est: qui recumbit: aut qui ministrat: Ego aũt in medio vestrũ sum sicut qui ministrat. Esa. lij. Ecce intelliget seruus meus: et ammirabit ⁊ exaltabitur ⁊ sublimis erit valde. Et tãgit maximũ qõ exhibuit ministeriũ: ⁊ dicit [et daret aiam suam] in pign⁹ [in redemptione pro multis] efficaciter. sed pro omnibus sufficienter Ps. cxix. Apud dñm miscõia ⁊ copiosa apud eũ redemptio. Thiere. xij. Dedi dilectam animã meaꝝ in manus inimicorũ eius. j. Joan. ij. Ipse est ꝓpiciatio pro peccatis nostris. non solũ aũt pro nostris sed etiam pro totius mundi

Et veniunt hiericho. Et proficiscente eo de Hiericho et discipuli eius: et plurima multitudine: filius Thimei Barthimeus cecus sedebat iuxta viam mendicans

Hic ad faciem leonis se conuertens Marcus ponit p̃ miraculũ doctrine prehabite cõfirmationem. Diuidit aũt in Quattuor particulas. In q̃rũ Prima ponunt Antecedenter impetrãtia miraculũ. In Secunda ponunt Miraculũ impetrantia ex parte eius in quo pfectum est miraculũ. In Tertia ponunt ea que circũstant miraculi pfectionem ex parte saluatoris. In Quarta aũt et vltima tangit Miraculi fructus. In Prima tãgũtur Quattuor. Locus. et Iter. Discipulorũ edifiçatio. et Turbe comitãtis eũ multitudo. De Primo dicit [Et veniũt] itinerãdo versus hierusalem [hiericho] Omittit aũt h̃ Marcus: quod ⁊ Matthe⁹. xx. omiserat: qõ Lucas refert. xviij. Qꝛ saluator veniendo hiericho vnum cecum in via illuminauit. ⁊ Qꝛ veniens hiericho Zacheũ allocutus est ⁊ apud eum hospitatus Qui etiam merito sue hospitalitatis est p̃m nomen suum tunc iustificatus. Dec cũm omnia comperunt. quia hiericho luna interpratur. Luna autem est que suum lumẽ continue mutuat a sole. Sicut etiam a sole iustitie cecus mutuato lumine illuminatur. et Zacheus iustificatur. Eccli. xlij. Initium dieĩ festi a luna: lũinare qõ minuit i ꝓsũmationẽ. Ps. lxxxviij. Et luna rest⁹ i celo fidel. [Et pficiscẽte eo] chꝛo [de hiericho] Tãgit iter ad hierl'm quo festinabat ad passionem. In hoc cũm nobis dedit exemplum Hebre. xij. Aspicientes in autorem fidei:

et consummatorẽ Jesum: qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusiõe contempta [et discipulis eius] qui et instruendi et confortandi erant per miraculũ. Joan. ij. Initiũ signorũ suorũ fecit Jesus coram discipulis suis. ⁊ manifestauit gloriã suam. ⁊ crediderunt in eum discipuli ei⁹. [⁊ plurima turba] que ex deuotione cum eo ad diem festum cum domino ascendebat. et per miraculũ ad fidem edificabatur. Apocal. vij. Vidi turbã magnam quam dinumerare nemo poterat ex omnib̃ gentib̃ stantes ante thronũ. Esa. ij. Ibũt populi multi ⁊ dicẽt. Venite ascendam⁹ ad montẽ dñi. ⁊ ad domũ dei iacob. docebit nos de vijs suis. ⁊ ambulabimus in semitis eius [filij⁹ thimei. Tangit ea que impetrãt miraculũ ex parte ei⁹ in quo factũ est. Et sunt Tria. Scz. Pristine felicitatis ꝓsperitas. Instantis miserie ifelicitas. ⁊ Instãter ad se clamãtis supplicitas. Attende ãt q̃ Matth. xx. dicit. q̃ duo fuerũt ceci illuminati a dño: Sz Marcus vnũ ponit: q̃ note fuit fame: ⁊ de altero non negat: sed tacet. Vñ Beda in glo. Matthaeus in hoc loco dicit duos cecos sec⁹ viã sedẽtes illuminatos. Lucas: cũ appropinquaret hiericho vnũ illuminatũ pari ordie. Sed Lucas scribit quod Mat. omisit Qꝛ aũt hoc loco Mat thaeus duos dicit Marcus dicit vnũ: alterũ non negat: sciendũ est vnũ coꝝ fuisse notissimũ. Unde ⁊ nomen ei⁹ ⁊ patris Marc⁹ cõmendat (al's cõmemorat) quod in alijs non facit: nisi cum Jairꝝ nomine expressit. quia ⁊ ille nobilis fuit: Jta ⁊ iste ex aliqua felicitate delect⁹: notissime ⁊ famose miserie fuit: q̃ (al'as qui) nõ solũ cecus: verũ etiã mẽdicus sedebat. Huius ergo illuminationẽ Marcus describit. quia miraculũ maiorẽ famã comparauit. Hoc est igitur q̃ dicit [filius thimei] nobilis viri. nomie [barthimeus] Qui filius pinguedinis interpratat: ex quo nomine ꝓterita. pspitas significat. Job. xvj. Ego ille quondam opulentus: nunc repente contritus sum. Luce. j. Deposuit potentes de sede [cecus] Ex tanta psperitate delectũ: tãgit in duplicẽ miseriã incidisse [cecus] luminibus ꝑuatus: vt vias ad querendũ necessaria non videret. et ideo [sedebat] duces per vias non habens. Threnorũ. iij. Me minauit et adduxit in tenebras: ⁊ nõ in lucem [iuxta viã] Non i via: ne offendiculum esset transeuntib̃: ⁊ tamen a trãseuntib̃ videretur. Matth. xx. Duo ceci sedentes secus viam. Esaie. lix. Expectauimus lucem ⁊ ecce tenebre. splendorẽ: ⁊ in tenebris ambulauimus. Forsitan enim iste quia psperitate abusus fuit: incidit in miseriã cecitatis: ⁊ mendice paupertatis. Deutero. xxviij. Palpet in meridie sicut palpare soler cecus in tenebris. ⁊ nõ diriget vias suas [mendicans] hoc est: extensiõe manus paupertatem suã picẽs. ⁊ in miseria corꝝ: nulla habẽs vite solacia: ⁊ miserie tẽperamenta. Job. xxx. Egestate ⁊ fame sterriles: squalentes fame ⁊ miseria. Ecclesiastis. v. Diuitie ꝓseruate in malũ domini sui. Pereunt enĩ in afflictione pessima. Generauit filium qui in summa egestate erit.

Qui cũ audisset: qꝛ Jesus nazarenus esset. cepit clamare et dicere: Jesu fili dauid miserere mei

Tangit Instantiã supplicantis. Et dicit Duo. Supplicationẽ. et Instantiã. In Supplicatiõe dicit Tria. Scz. Excitationẽ ad petendũ. Intensionem ad clamandũ. Discretionẽ ad impetrandum

Dicit igit [Qui cum audisset] a trãseuntib̃ Qꝛ sicut dicit Lu. xviij. q̃ cuꝝ audiret turbã ptereuntez: interrogabat q̃d hoc esset. Dixerunt aũt ei: quia Jesus Nazaren⁹ trãsiret. Et hoc est [q̃a Jesus nazarenus] omni floze vernans [esset] q̃ transiret: sperans de miscõia et bonitate ⁊ largitate ei⁹ qui illuminat oẽm hominẽ venientẽ in hunc mundũ. excitatus est ad petendũ ab eo: de quo dicitur Lu. j. Illumiare his qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedent ad dirigẽdos pedes nostros in viam pacis. Et hoc est [cepit clamare] cum magna desiderij ⁊ intentionis ⁊ vocis intensiõe. Ps. xvij. Clamor meus introuiit in aures eius. Psal. cxviij. Clamaui in toto corde: exaudi me dñe. Baruch. iij. Anima in angustijs ⁊ spũs anxi⁹ clamat ad te dñe [et dicere] Tãgit discretiõem petitionis ad exaudiendũ [Jesu fili dei miserere mei] Jesum nomiat saluatorẽ cuius ⁊ officiũ ⁊ actus semp fuit ad saluandũ. In oratiõe Manasses. ij. Paral. vlt. Indignum saluabis me ꝓm multitudinem miscõie tue [fili Dauid] Manu fortis: q̃ saluare potest. Affectu desiderabilis: Qui ex benignitate cunctis exhibet vultum gratiosum. Diuitis Reg: q̃ hꝫ vnde saluare possit. Misericordis etiam in inimicos: quem aliena miseria in corde afficit ⁊ cogit ad miserendũ. Tu qui filius buius es: et hereditate cuncta ista accepisti [miserere mei] De Primo dicit Eccli. xlvj. Scdz nomen suum fortis in salutem gentis. De Scdo Joel. ij. Benignus ⁊ misericors ⁊ prestabilis sup malicia Hester. xv. Valde mirabilis es dñe ⁊ facies tua plena gratiarũ. et ideo oẽs in facie eius gratiaꝝ inuenient. De Tertio. j. Lorꝝ. ij. In omnibus diuites facti estis in illo. Et sequitur. Jta vt nihil deest vobis in vlla gratia. Rhoma. x. Diues in omnes qui inuocant illum. De Quarto Ps. cxix. Apud dñm miscõia et copiosa apud eum redemptio. Ergo [miserere mei] tua compassiõe: vtranq; meam miseriam corꝝ ⁊ fortune remouendo. Ps. l. Miserere mei deus ꝓm magnam misericordiam tuam: et ꝓm multitudinem miserationum tuarũ. Esa. lxiij. Ubi est zelus tuus fortitudo viscerũ tuorum ⁊ miserationum tuarum super me continuerunt se.

Et cõminabantur illi multi vt taceret. At ille multo magis clamabat: Fili Dauid miserere mei.

Tangit hic ad petendum instantiam. Et tanguntur Tria que instantiam important. Scilicz Increpantium comminatio: qui a clamore hunc auertere non poterant. Clamoris per omnia momenta accumulatio. et Petitionis ingeminatio.

Dicit igitur [Et comminabantur ei mul-

ri] nolentes inquietari dominũ [vt taceret] a clamore. Matthei.xx. Qui preibant increpabant eum vt taceret: Ipse vo multo magis clamabat. Et tales signant eos qui retrahunt a bono opere. Prouerbio.xij. Noli prohibere eum qui benefacit: si potes et ipse benefac [At ille multo magis clamabat] Col.iij. Orationi instate vigilantes in ea. Luce.xviij. Oportet semper orare z nõ deficere. Threñ.ij. Deduc q̃si torrentẽ lachrymas p die z p noctẽ. z nõ des reqem tibi. z ne tacet pupilla oculi tui [Fili dauid miserere mei] Ecce Petitõis ingemiatio. Matth.xv. Miserere mei fili dauid. Facilis ei z mollis ad placandũ fuit dauid. cui tu es heres. ij. Reg. xxij. Ipe eni q̃si tenerrimus ligni vermiculus. Abachuch.j. Usq̃ quo clamabo et non exaudies: vociferabo ad te et non saluabis.

Et stans Jesus p̃cepit illũ vocari. Et vocãt cecũ dicentes ei. Ani equior esto: surge vocat te. Qui p iecto vestimẽto suo exiliens: vẽit ad eũ. Et respõdẽs Jesus dixit illi. Quid tibi vis faciã? Cecus autẽ dixit ei. Rabboni vt videã. Jes autez ait illi. Vade. Fides tua te saluũ fecit. Et cõfestim vidit. z sequebatur eum in via.

Tangit hic ea q̃ circũstant isti miraculi pfectionẽ. Sunt aũt Septẽ. Quor. Primũ est Stat trãseunt: cũ diẽ [Et stans iesus] vt eũ cec cõsequi posset. Secũ eni ex misericordia expectans eum: quẽ desidẽ trãsiuer ꝓ ex iusticia. Esa.xxx. Expectat vos dñs vt misereat vestri. Canti.ij. En ipe stat post parietẽ nostrũ. Et quid mirum q̃ stat expectans: qui ante steriit pulsans. Secundũ ẽ Adducendi ceci ad se p̃ceptũ. Unde dicit [precepit illum vocari] vt deo z lumini eterno appropinq̃ret. ps. xxxiij. Accedite ad eũ z illuminamini. z facies vre nõ ꝛfundeuit. Bene. xliij. Adducite illũ ad me. z ponã oculos meos sup eum. Tertiũ est Qꝛ iuxta christi imperiũ cecus vocat. [et vocãtes cecũ] ministri illuminatõis z itercessores [dicẽtes ei] ceco iã statim illuminãdo] ij. Cor. ij. Confortate i illũ charitatẽ [Animequior esto] Tobie. v. Forti animo esto: in primo est vt a deo cureris. Baruch. iiij. Animeqor esto populi dei. qꝛ que deo placẽt manifesta sunt vobis. Ergo [surge] hoc est: sursum ad celi lumen age te. Ephes. v. Surge q̃ dormis: et exurge a mortuis: z illumiabit tibi christus [vocat te] Rho. iiij. Qui vocat ea que nõ sunt tanq̃ ea que sunt. Quartũ est Leci ad lumen acceleratio. et hoc est. [Qui piecto vestimento suo] vt reuerentiã exhiberet: et priistini erroris: p ꝛfessionẽ: uersatiõez deponeret. Lanrico. v. Exui me tunica mea. z quomodo induar illa. Ephe. iiij. Deponite vos veterẽ hominẽ q̃ corrũpitur: p desideriũ erroris [exiliens] pre gaudio quod concepit de spe sanitatis percipiẽde Lanc. ij. Ecce iste venit: saliens in montibus transiliens colles. Quia si etiam claudus fuisset: pre gaudio saltasset. Et hoc fuit signum perfecte fidei: quia alter gaudiũ tantũ non concepisset. Esaie. xxxv. Tũc saliet quasi ceruus claudus: et aperta erit lingua mutorum [venit ad eum] saluatorẽ z illuminatorem omniũ. j. Regũ. xxv. In die bona venimus ad te. [Et respondens iesus dicit ad eum.] Quintum est In quo per questiõem intendit dominus alijs huius ceci ostẽdere affectum [Quid tibi vis faciam?] Hoc querit nõ ignorans: sed vt alijs ostendat q̃ nõ carnale aliquid: sed perceptionem luminis interioris z exterioris habet in desiderio. Tob. v. Quale gaudiuz mihi est qui in tenebris sedeo: et lumen celi non video? [Cecus dixit ad eum] de videndo lumine. suum explanans (als exclamans) desiderium. Ecclias. xj. Dulce lumen oculis et delectabile: videre solem. [Rabboni] Dulcissime magister: Qui veritate tua omnes illuminas: Qui dixisti Joan. xij. Ego sum lux mundi: qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite. Qui dixisti Joan. ix. In iudicium ego veni in hunc mundum: vt qui non vident videant: et qui vident: ceci fiant. [vt videam] Matth. xx. Luce. xviij. Rabboni vt videam lumen. Psal. xvij. Deus meus illumina tenebras meas [Jesus autẽ dixit ei] fons vere lucis. Sapie. vij. Landor lucis eterne z speculum sine macula] Vade] illuminationis profectu. Et hoc est Sextum. Ps. Domine in lumine vultus tui ambulabunt: et in nomine tuo exultabunt tota die: et in iusticia tua exaltabunt. Baruch. iiij. Disce vbi sit lumen oculorum et pax [Fides tua] qua me posse hoc tibi facere credis [te saluum fecit] et Luce. vij. Fides tua te saluam fecit: Vade in pace [Et confestim vidit] Hoc est Septimũ [Cõfestim] quia Nescit tarda mollimina spiritussanci gratia. Et ne puterur p medicinam curatus: statim in momento factum est. Confestim ergo vidit. Psal. cxviij. Reuela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Zach. ix Lecciderunt ab oculis eius tanq̃ squame: z visum recepit. Michee. vij. Cum sedero in tenebris: dominus lux mea est [et sequebat eum in via] Fructus est miraculi et vtilitas. Matthei. viij. Sequar te quocunq̃ ieris. Nic eni decetero lumen sequebatur: ne in tenebris impingeret. Joã. xij. Dum lucem habetis credite in lucem vt filij lucis sitis. Ephes. v. Ut filij lucis ambulate. Hoc enim est primum lucis beneficium vt sequamur lucem.

Capitulum.XI.

Et cum appropinquarent hierosolyme z bethanie ad montẽ oliuarũ:

A Ab hoc loco agere incipit de Electiõe q̃rũdã ad Regnũ leonis p̃ncipũ. et de Reprobatiõe aliorũ Continet aũt in ea Tria capitula. In q̃ꝛ Primo sub metaphora describit Synagoge reprobatio. z Ecclie de gentibꝫ electio. In Scõ aũt Meritũ reprobatõis ostendit. qõ est hui libri capl'm duodecimũ. In Tertio aũt: hoc ẽ tertiodecimo hui libri capitulo Modꝫ reprobatiõis synagoge determinatur. Istud autẽ capitulũ in Duas diuidit partes. In quarũ Prima Duplex metaphora reprobande synagoge inducit. In Scõa autẽ questio de Ptãte huius reprobatiõis determinat Ibi [Et venitũt rursus hierosolymã zc] Pria harũ adhuc fm duplã reprobatiõis metaphorã in Duas partes distribuitur. Quaꝝ Prima est metaphora inducens Inobedientiã legis: propter quã synaga reprobat. Secũda autẽ Ariditatẽ dulcedinis intellectus spũalis: p̃ quã p panẽ (als passionẽ) condemnat sterilitati: Que incipit Ibi [Et alia die cum exiret a bethania esuriit.] Adhuc autẽ Prior harum in Tres scindit partes. In Quaꝝ Prima p adductionẽ pulli indomiti Gentiũ vocatio: z Reprobatio iudeorũ p̃signat. In Secũda per ꝓcessionẽ Una fides patrũ z gentiuz vocatarum ostendit. Ibi [Multi autem strauerũt. In Tertia Desideriũ salutis iudeoꝝ in chio, et Ingratitudo eorũdem demõstratur: Ibi [Et intrauit hierosolymam in templũ: z circũspeccis zc] In Pria haꝝ partiũ Tres sũt pagraphi. In quoꝝ Prio Discipuloꝝ missio continet. In Secũdo Obedientia discipuloꝝ pfecta describit. Et in Tertio Electõnis gentiũ metaphora p sessionẽ aselli demonstratur. In Primo hoꝝ pagraphoꝝ Duo dicunt. Scz. Discipl'oꝝ missio. z Legatõis iũctio. Circa Missionez Duo attendunt. Scz. Loci vnde mittunt opportunitas. z Nũcioꝝ idoneitas. De Loci opportunitate Tria dicunt: Describit enim Oportunitas Ex vie termino. z describit Oportunitas Ex loci in quo missio ordinata est mysterio. z Tertio describitur Ex loci a quo missio est facta ꝓprio significato. Dicit igitur. [Et cum] quinq̃ diebus ante pascha: hoc est: die dominica palmarũ [approinquaret iesus] hoc est: appropinq̃re incipet [hierosolyme] ad quã tendebat tanq̃ ad locũ passiõis. Matth. xx. Lu. xviij. Marci. x. Ecce ascendimus hierosolymã: et cõsummabunt omnia que scripta sunt de filio hois. Lu. xiij. Nõ capit ꝓhetã perire extra hierusalẽ. Hic autẽ locꝫ ꝓoportunus fuit passioni. qꝛ p passionẽ introiens est ad eterne pacis visionẽ: quod hierusalem interpratur. Gal. iiij. Illa que sursum est hierusalẽ: libera est que est mater nostra. Esa. vlti. In hierusalez cõsolabimini videbitis z gaudebit cor vestrũ [et bethanie] Locus est in quo ordinatũ est de missione ista. Joã. xij. Ante sex dies pasce venit iesus bethaniã vbi fuerat Lazarus mortuꝫ quẽ suscitauit Jesus. Fecerunt autẽ ei ibi cenam: z Martha ministrabat: Lazarus autẽ erat vnus de discumbentibus. Maria ergo accepit libram vngẽti nardi pistici p̃ciosi. z facto alabastro effudit super caput ipius recũbentis. Et ibi pditor. p vngenti reuperatõe concepit pditionẽ. Et chrs ibi ordinauit electorũ: p discipuloꝝ legationẽ: vocationem. Et hoc fuit sabbato ante palmas. Hic autẽ locꝫ non nisi duodecim stadijs distabat a hierusalem. Oportunus aũt fuit. quia bethania domus obedientie interpratur. z p obedientiã patris ordinatum est vocationis electoꝝ officium. Phil. ij. Factus obediens patri vsq̃ ad mortẽ: mortẽ aũt crucis [ad montem oliueti] Matth. xxj. Cum venisset Bethphage ad montẽ oliueti. Bethphage eñ casale paruum erat in latere montis oliueti situm. Oportunus autẽ locus fuit vnde talis missio fieret. Unde glosa. Hec in monte oliueti posita esse dicit: vt ecclesia per gratiã dei esse saluanda signet quam vnctiõe spũalium charismatũ et sciẽtie et pfectis luce fouet. Mons eñ oliueti: spiritualium distributor gratiarũ esse signat. Et ne absconderet ciuitas supra hunc montẽ posita: mittit duos de discipulis suis dicens illis: Jte in castellũ qõ contra vos ẽ. Sic ergo patet huiꝫ loci: vnde facta est: ad ipsam legationẽ: ꝛueniẽtia. Matth. v. Nõ pot abscõdi ciuitas supra montem posita. Mons eñ est eleuatio potestatis ecclesiastice. Et fructus oliue: signat gratiaꝝ in ecclesia vbertatem. Cantic. j. Oleũ effusum nomen tuum. Eccis. ix. Oleũ de capite tuo non deficiet.

Mittit duos ex discipl'is suis:

Tangit̃ Legatoꝝ siue nũciorũ idoneitas. Duo aũt tãgunt circa hoc. Scz. Mysteriũ. z Informatio eterne veritatis. Dicit igit̃ [Mittit] Autoritatem dans legationis. Matth. x. Ecce ego mitto vos sicut oues. Luce. xx. Jte: Ecce ego mitto vos. [duos] pter gemine charitatis affectũ: sicut dicit Grego. quia Charitas non minus q̃ inter duos haberi potest. Vel sicut dicit glo. propter veritatis ciam: et operis mundiciã. Prouerb. xviij. Frater qui iuuat a fratre: est q̃si ciuitas firma. Eccis. iiij. Melius est esse duos q̃ vnũ: Habẽt eñ solaciũ mutue societatis [ex discipulis suis] q̃s eterne informauerat vitatis institutis. Joan. viij. Si vos manseritis in sermone meo: discipuli mei eritis: z cognoscetis vitatem z veritas liberabit vos

Et ait illis: Jte in castellum qõ contra vos est:

[Et ait illis] iniungens illis sue legatiõis officium. ij. Corinth. v. Legatione fungimur tanq̃ deo exhortãte p nos [Jte in castellũ] Iniũcta hec tangit̃ discipulis legatio. Quartuor autem dicit. Legationis ꝓcessum. Legatoꝝ euẽtum. Legatiõis officiũ. et Legatõis iniũcte statim ad mouẽdum impedimẽtũ. Primũ tãgit cum dicit [Jte] procedendo legatiõis processũ et profectu. Marci. vlt. Jte in orbem vniuersum et p̃dicate euangelium omni creature. Job. xxxviij. Nunq̃d emittes fulgura et ibũt: et reuertentia dicent tibi: assum? Acũ dicat: Nõ tu facies hoc: sed ego. Fulgura eñ sunt apostoli tonantes p̃dicatione: et micantes coruscatione: et feruentes cõmiatione: et blandientes lenitũne: eẽne vite. pmissiõe [in castellũ] qõ tã ꝓpter iniqtatez: ea q̃ erat metropolis ciuitas: in castellũ bũlle conuersant. Esa. j. Quomõ facta es

meretrix ciuitas fidelis plena iudicij:iusticia habitauit in ea:nunc aũt homicide. Incastellata aũt ẽ armis cõtra deũ ordinatj. Thre.iij. Circũedificauit aduersũ me lapidibꝰ q̃drj vt ñ egrediar.ps.lix Quis deducet me in ciuitatẽ munitã [qõ cõtra vos ẽ] qr tota se totã pauerat ciuitas ꝗ saluator ẽ Ps.lviij. Vidi iniqtatẽ z ꝗdictõnẽz ĩ ciuitate: tota die sup muros eiꝰ iniqtas .z ĩ plateis eiꝰ vsura et doloꝰ. De sũt munitões ꝗ q̃s mittũt apli.ij. Lo.r. Cõsilia destruẽtes: z oẽm altitudinẽ extollentẽ se aduersus scientiã christi.

Et statim introeũtes illuc:inuenietis pullũ ligatuz:sup quẽ nẽo adhuc hoĩm sedit. Soluite illũ z adducite. Et siq̃s vobis dixerit: q̃d facitis:dicite: qr dño necessariꝰ ẽ: z cõtinuo illũ dimittet huc.

B Tangit b Legatoꝝ euẽtũ Dicit igit [Et statim] in ipo vrbis, pforio(al's pmurali) [introeũtes] qr statim occurrit eis qõ q̃rebãt. Beñ.xxvj. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi qõ volebã [illic] B est: ibi [inuenietis pullũ] Mat. xxj. Inuenietis pullus asine sup quẽ nullꝰ hominũ sedit. Qui nullo freno domitꝰ z attractꝰ gentilem significat populũ: q̃ nulla lege frenatꝰ fuerat. Job.xj. Vir vanꝰ in supbia erigit. z q̃si pullũ onagri se natũ liberũ putat. Putabat enĩ gentil' populus se natũ ad libertatẽ. z ideo nulla lege se frenare pmisit [ligatũ] ml'toꝝ vincul' peccatorũ. Prouer.v. Iniqtates sue capiũt impiũ: z funib' pctõrũ suoꝝ ꝗstringit. ps.cxviij. Funes pctõꝝ circundederũt me: ꝗoccupauerũt me laquei mortj [sup quẽ] regendũ ad honestatẽ legũ [nemo adhuc hoĩm] rõe vrentiũ [sedit] dominandũ z regendũ sed in barbaris scia(al's scietijs) viuit vagãs p cãpos licentie. Ps.lxxx. Ibũt in adiuẽtõnib' suis. Ps.xxxix. Quis dimisit onagꝝ libeꝝ. z vincula eiꝰ q̃s soluit: Onager est asinus agrestis cui nullꝰ rõnabilitũ ĩsedit doctoꝝ: vt ot Blo. [Soluite illũ] a vincul' pctõꝝ. Mat.xvj. Qõcũq̃z solueritis sup terrã: erit solutũ z ĩ celis. ps .cxlv. Dñs soluit cõpeditos: dñs illuminat cecos. Et absolutũ a vinculis pctõꝝ [adducite mihi] insidẽdũ z regendũ. Et hec ẽ iniũcta legatio. Joã.j. Adduxit eũ ad iesũ. Esa.lx. Tũc videb z afflues .z mirabit z dilatabit cor tuũ: qñ ꝗuersa fuerit ad te ml'titudo maris. z fortitudo gentiũ venerit tibi. Qẽs enĩ illi p pullum significant: adducendi p apostolos. [Et siquis vobis aliquid dixerit] Hoc est: si aliquis vobis aliquid dixerit: obijciens contra pulli solutõem. Totus enĩ mundꝰ cõtra solutionem pulli istius ratõib' armabat: solutõni cõtra dicẽs Ezechiel.ij. Audiui post me vocẽ cõmotõnis magne. Psal.xcij. Eleuauerũt flumina domine: eleuauerunt flumina vocẽ suã. hoc est: defluẽtes rẽpora lit' in fideles. Sic eductionẽ(al's eductõi) populi de egypto: egyptij ꝗtradiderũt. Sic Pharao ꝗcẽpt' surgit ĩ scãdala. Mat.xvj. Siquis vos interrogauerit: dicens [Quid facitis] hocẽ. Quare hoc facitis? Sicut multi querũt ratõem: quare a liberate vocẽ aliquis ad fidẽ vel religionez? Esaie.lviij. Scire vias meas volunt. Exo.v. Nescio dominũ: et israel non dimittã. [dicite] hoc cẽ rationes fidei ostendite [quia dño] regẽdus pullus [necessarius est] Nõ necessitate dñi: sed necessitate pulli. quia aliter indomitus piret. j. Pet. iij. Parati omni poscẽti vos rationem reddere de ea que in vobis est fide z spe [et continuo] audita fidei ratione [illum] pullum [dimittet huc] adducendũ ad me. Esa.xlv. Ego ante te ibo z gloriosos terre humiliabo: portas ereas conteram: z vectes ferreos cõfringã. Dñs enĩ assignata rationabili ratione fidei: humiliat intellectum audientium: et humiliat gloriosos terre pbos. Et cõfringit portas ereas: quando frangit oratoꝝ eloquẽtia per orbem sonantẽ. Et vectes ferreos cõfringit quãdo acutos syllogismos dialectice fidei subdit. Et tunc dimittit ab eis adducẽdus ad dñm: qui ante rõnibus phantasticis detinebat

Et abeuntes inuenerunt pullũ ligatum añ ianuam foris in biuio et soluũt eũ. Et q̃dam de illic stantibus: dicebant illis: Quid facitis soluentes?

Tangit b Discipulorꝝ simplex obedientia. Et dicuntur b Quinqz. Profectus. Sermonis pdicti effectus. Precepti impletio. Presentiũ astantiuz contradictio. et Pulli ad dñm adductio. Dicit igitur [Et abeuntes] discipuli a dño ad obedientie pfectionem(al's pfectiõem) Ezech.j. Animalia ibant in similitudinẽ fulguris coruscãt. Nulla enĩ erat dubitatio: nulla interrogatio: quo minus iniuncte obedientie opus non statim pficeret in impetu charitatis z feruore spũs [inuenerũt pullum] liberum: nullo iugo obedientie pssum: nullo freno alicuius legis frenatum [ligatũ] floris suorum peccatorum z lasciuiarũ. Osee.iij. Ligauit eum spiritus in alis suis. hoc est: spiritꝰ fornicationis et lasciuie.ij. Paral'. vlti. Ligatus sum multo vinculo ferri: et non est respiratio mihi [añ ianuam] hoc est: ante fidei principia et articulos per quos est ingressus in ecclesiã. Joã.x. Ego sum ostium: per me siquis introierit saluabitur: et pascua inueniet. Benek.xxiiij. Ingredere benedicte domini: cur foris stas? quia foris est q̃ est ante principia fidei et ante christum [in biuio] hoc est in libertatis arbitrio. quia poterat intrare z diuertere, put volebat. Eccl.xv. Añ hoĩem vita z mors: bonum z malum: Quod placuerit et: dabitur illi Ad litteram tamen sicut alibi diximus erant ibi ligata anialia onerifera: vt pauperes qui ad diem solennem ascenderunt: et lassati in via pficere iter non poterant: illis veherentur. Vel si forte onera habebant ad ritus sacrificiorum pertinentia: animalibus illis cõmunibus veherent(al's veherentur) vt sacrificiorũ vsus in tanta haberek' solennitate. Sed primũ est: quod mysteriũ est de intẽtõe dñi [et soluunt eum] Ecce Obedientia. Ps.cxv

Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiã laudis [Et quidaz de illic stantib' dicebant] Sicut Athenienses dixerũt: Paulo Act.xvij. Possumus scire que est hec doctrina. Noua enĩ q̃daz infers auribꝰ nris. [Quid facitis soluentes pullũ] hoc est. q̃re b facitj: qr paternas leges et ꝗsuetudines relinqtis. z noua q̃dã z bactenꝰ inaudita seruare vultis. Joan.ix. Tu discipulꝰ eiꝰ sis. nos vo moysi discipuli sumꝰ. Nos scimꝰ qr moysi locutꝰ est deꝰ. hũc vo nescimus vñ sit. [Qui] discipuli [dixerũt illis] talib' obijcientib' [sic pcepit dñs] Joẽm obiectõem eoꝝ z laqueũ dissoluentes. ps.xxiij. Ad nihilũ deductꝰ est in cõspectu eiꝰ malignꝰ. timẽtes aũt dñm glificat [z dimiserunt eos] nihil vlteriꝰ obijciẽtes. j. Reg.ij. Imij i tenebris: ignorãtie: pticescẽt. qr ñ i fortitudine sua roborabitur vir.

Et adduxerũt pullũ ad Jesum. et ponũt illi vestimenta sua: z sedit super eum.

Perfectio ẽ obedientie discipulorꝝ. ps.xxxv. Homines z iumẽta saluabis dñe. quẽadmodũ multiplicasti misericordiã tuã deus. ps.lij. Ut iumentuz factꝰ sum apũd te: z ego semp tecũ [Pullꝰ] enĩz licẽtiose liber quẽ nullũ pceptũ legis diuie domuerat. z quẽ nulla lex humana ordinauerat ad disciplinã [Adducitur] aũt: qñ frenũ legis imponitur. z regimi diuio ppat. Hoc significat Joan.j. vbi dicit Philippꝰ. Inuenimꝰ messiã qui dicitur christus. z adduxit eũ ad Jesuz. Ad ikaz etiã Philippus putat fuisse vnus ex discipulis q̃ missi fuerũt ad pullũ adducendũ. qr ipe primus gentile adduxit eunuchũ regine candacis. Alter autẽ putat fuisse Petrꝰ: q̃ adduxit Lorneliũ cẽturionẽ. Act. x. Tãgũt aũt Tria adhuc. Scz Pulli adductio Stramẽti ppatio. z Dñi insessio. Primũ fit p fidei pdicatõem. Secõm p exẽpli z virtutis informationẽ. Tertiũ autẽ p dñi in regimine gubernationẽ. Dic igit [Et adduxerũt pullũ ad iesũ] fidẽ gẽtib' pdicãdo [z iposuerũt illi] pullo pro stramẽto [vestimẽta sua] vri eis dñs mollit' sederet. Vestimẽtũ aũt q̃ sic ad substernẽdũ ẽ aptũ vocat stragulũ: a stramẽto sic vocatũ. Prouerb. xxxj. Stragulata vestẽ fecit sibi. Hoc aũt spũalit' fit qñ doctor talia exhibet exẽpla q̃ sup alio poni pñt p impositionẽ. j. Regũ. xviij. Expoliauit se Jonathas tunica sua vsqz ad gladiũ et balteũ. quia gladiũ verbi dei in pdicatõis officio: et balteuz i platõis ecclastice fastigio: platus subdito cõicare nõ debet. Quedã tñ glosa dicit. q̃ vestimenta significant corpa sanctorũ: que, p ꝗfirmatiõe ml'ti martyres strauerũt: vt viam gentilib' ad fidẽ ppararent. Prouer. vlti. Byssus z purpura indumẽtuz eius. Byssus in candore innocẽtie: z Purpura i sanguinis rubore. Apoca.iij. Qui nõ inquinauerunt vestimẽta sua cũ mulierib' ambulabũt mecũ in albis: qr digni sunt. [z sedit dñs sup eũ] hoc est pullũ: de cetero freno dñi regendũ. Zacha. ix. Exulta satis filia sion. iubila filia hierusalẽ: ecce rex tuus venit tibi, iustus et saluator. ipe pauper et ascendens sup pullũ filiũ asine. Isti sunt nitentes asini: quibus insidet pugnatores diaboli doctrinis z exemplis apli'cj stratj. Judic.v. Qui ascẽditis sup nitentes asinos z sedetj in iudicio z ambulatis in via.

Multi aũt vestimenta sua strauerunt in via. Alij aũt frondes cedebant de arboribus et sternebãt in via.

Tangit b ordinata dño(al's dñi) pcessio: p quã vna fides gentiũ vocataꝝ z patriarchaꝝ demonstrat: vt inserti sciant' esse in radicẽ oliue. Rho.xj. Tu ꝗ naturam insertus es in bonam oliuã: et socius radicis z pinguedinis oliue factus es. Habet aũt hec, pcessio Tres partes. Quidã enĩ viam ppparando suauẽ viam fecerũt. Alij viam ornauerunt. Tertij laudes vnitatẽ fidei declarantes decantauerũt. De Primis ot [Multi aũt] pcedẽtium cum dño ad festũ pasce [strauerunt vestimenta] indumẽtoꝝ: Vel exẽploꝝ: Vel corporũ [in via] Ut Mollitꝰ z pulcre iumentũ incedẽret vebẽs dñm: et ad duriciem z inequalitatem lapidum sub dño non calcitraret. Unde glo. vt inoffenso pede pullus transiret. Per indumentũ enĩ pullus non calcitrat. et per virtutis exemplũ asininus homo rudis mollitꝰ in vita ecclesiastica pedem ponit: et per corpora martyrũ ne cadat in fide confirmat'. Esa.xl. Parate viam domino. Job xxxv. Nonne vestimenta tua calida sunt: cum perflata fuerit terra austro. Apocal.xvi. Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus ambuler. Eccl. ix. Omni tempore sint vestimenta tua candida. [Alij autem cedebant frondes] virides [de arboribus] vt viam ornarent [et sternebant in via] De autẽ frondes signant virides patrũ sententias de christo promulgatas et flores virtutũ. Eccl.xxiiij. Rami mei honoris et gratie. Mat thei.xxj. et Joan.xij. Alij ramos de arboribus ꝗsternebant. Leuit.xxiij. Sumetis vobis fructus arboris pulcerrime: spatulas q̃z palmarum z ramos ligni densarum frondiũ: z salices de torrẽte. et letabimini coram dño deo vestro: et celebrabitj solennitatem.

Et qui preibant et qui seqbant clamabant dicẽtes: Osanna benedictus qui venit in nomĩe dñi: benedictum qõ venit regnuz patris nostri dauid: osanna in excelsis

Hic tangit de Laude. Tangit autem Duo. Diuersitatem laudãtium. et Unitatem Laudis. De Primo dicit [Et qui preibant] in via ante dominum Qui signant patres precedentes primuz aduentum. Benek.xxxij. Antecedite me et sit spacium inter gregem z gregem. Decebat enĩ (vt dicit Augustinus) vt magnus rex veniens: multis antecedentibus eum preconibus pñuciaretur [Et qui sequebantur] christi in carne aduentum vsqz in finem seculi. Danielis.ij. Nunc sequimur

te in toto corde nro. et timem⁹ te: et q̃rimus faciem tuã [clamabãt dicẽtes] Tãgit hic Unitas laudis in Triby. Scz. Predicatõe veniẽtis. z in Predicatõe ptãtis. z In desiderio salutis. In Primo dicũt Tria. Intẽsio deuotõis. Preconiũ venientis. Cõfessio maiestatis. De Primo dic [clamabãt] qõ intensionẽ sigt deuotõis. Esa. vj. Cõmota sunt supliminaria dom⁹ a voce clamantiũ. qz iste clamor noue gẽe cõmotionẽ z finẽ significabat tẽpli synagoge. Ps. xxvj. Circũibo z imolabo in tabernaculo ei⁹ hostiã vociferatõnis. cãtabo et psalmũ dicaz dño [dicẽtes] in desiderio salutis. [Osanna] Glo. Osanna ꝓbũ hebreũ: z cõpositũ ex integro z corrupto, Osi eni salua vel saluifica: anna autẽ interiectio est depcãtis. Deniqz in Ps. cxvij. vbi Septuagita interptes trãstulerunt. O dñe saluũ me fac: Ibi i hebreo habet Anna: adonai: osanna. Quod nr Hiero. ita trãstulit. Obsecro dñe salua obsecro. Idẽ ergo est osi dñe p iniectõem obsecrãtis. qõ obsecro dñe p ipm verbuz obsecratõis. Nec Glo. videt esse magistrale. Et ꝗ hãc expositõem Uox clamantiũ in desiderio salutis videt alludere nomini saluatoris. Jesum eniz saluatorẽ depcant vt saluificet. ne significatio nominis ab effectu cadat saluatoris. ij. Paralip. vl. Indignũ saluabis me fm multitudinẽ misericordie tue. Nec autẽ salus facta est p passionẽ ad quã ibat. Ps. xliij. Saluasti eni nos ex affligentibus nos: z eos q̃ nos oderũt ꝓfudisti. [Bñdictus] Preconiũ est veniẽtis. Dicit autẽ bñdictus non passiue: q̃ ab aliq̃ vt maiore accepit bñdictõnem. sed qz vt omni bñdictõe plenus etiã i maledictis bñdictio ab ipo ꝓfluxit. Ecci. xxxix. Benedictio illius quasi fluuius inundauit. z quõ cataclismus terrã inebriauit. Nec autez benedictio Tria facit. Scz. qz Maledictũ pmũ in benedictõez commutat. Beñ. xxv. In me sit ista maledictio: cãtũmodo ꝓgens afferq̃ ditri. Secũdo Oiby bonis nos iplet Quia sicut dicit Bze. Bñdictio dei est bonoꝝ collatio: z eorundẽ multiplicatio. Uñ etiã ipe vitaris inimicus b̃ dicit. Job. j. Opiby manuũ eius bñdixisti. z possessio eius impleuit terram. Deute. xlix. Neptalim abũdantia ꝓfruet⁹ plen⁹ benedictõiby dñi. Neptalim latitudo interptat. quia bonis domini dilatamur. Tertio bñdictio dñi Munit: tutat z hostẽ. Uñ Beñ. xxxij. Cũ Jacob timeret hostes dixit dño. Non dimittã te nisi bñdixeris mihi. z bñdixit eũ in eodẽ loco: dicẽs. Si contra deũm fortz fuisti: q̃nto magz z hoies ꝑualebis. Sic ergo clamãt eũ benedictũ: omniby benedicẽtẽ. Benet. xij. In te bñdicent omnes gẽtes [qui venit] In ꝑterito q̃dẽ venit in mundũ: sed modo vẽit ad patiendum z imolanduz. z p resurrectionẽ ad regnandũ. Ps. cxvij. Benedictus q̃ venit in nomie dñi: deus dñs z illuxit nobis [in nomine dñi] Professio est maiestatis. In noie eni dñi venire ẽ notã diuini dominij in se omniby ostẽdere: Sicut christus venit in omni maiestate pris: notata z expssa p modum signoꝝ. Nec eni fecit ab sez claue supplicatõnis sicut potestatẽ habẽs. j. Timoth. vj. Beatus z solus potẽs rex regũ: et dominus dominantiũ. Apocal. xix. Habẽs in vestimẽto z i femore suo scriptũ: rex regum z dñs dñantiũ. Sic ergo venit in nota z noie dñi: Oibus suppositis Diues in oẽs in oi gratia: et Non nutãtis ꝓtutis qui suos cõtinere valeat: ne vnq̃z ad scabellaria q̃ cõculcãda sunt inclinenẽ. De Primo boꝝ ꝓ Ps. viij. Cõstituisti eũ sup opa manuũ tuaꝝ: oia subiecisti sub pedib⁹ eius. De Secõo. j. Cor. ij. In oibus diuites facti estis in illo in oi verbo z in oi scientia ita vt nihil desit vobis in vlla grã. De Tertio ibidem. Qui confirmabit vos vsqz in finẽ sine crimine. Nec ei tria (vt dicit Dionysi⁹) sonat nomẽ dñi Dicit eñ sic. Dñs est non peiorꝝ siue inferiorꝝ excessus tñ: sed z oim pulcroruz z bonoꝝ possessio vera (alꝭ firma) z non cadere valens fortitudo. Sic ergo venit in noie dñi. et hoc est Preconiũ veniẽtis [Benedictũ qõ venit regnũ] Nec est pdicatio ptãtis. Regnũ eñ nihil aliud est nisi cõplexa et vnica in omnes: potestas cõtinendi in legiby et officiorꝝ ordine et ꝓtutibus z potestatibus oẽs subiectos. Dicit eñ Dionysi⁹ q̃ Regnũ est ois finis: et ordinis: z legis distributio. Hoc ꝗ incipit i gratia in chro in quo sui cõtinent z regunt in oĩs finis z boni pfectõe: et in oi graduũ z dignitatũ z officiorꝝ diuinorꝝ ordine: z in oi diuinaꝝ legũ honestissima distributione: que p locis z tpib⁹ z psonis vnicuiq̃ fm ꝓriam dignitatẽ distribuũtur. Ps. cxliij. Regnũ tuũ regnũ oim sec'oꝝ: z dñatio tua in omni generatiõe z generatiõem. Hoc regnũ ꝓ esse [Dauid patrz nri] qz in ipso est pfiguratũ q̃ est fm cor dei electus. j. Reg. xvj. z Act. vij. Inueni Dauid virũ fm cor meum qui faciet oẽm voluntatẽ meã. Et in noie Dauid est pfectũ: qz vt manu fortis suos contineat. et in aspectu desiderabilis: plenas oiby largit donatiões gratiarũ. Et de Fortitudine q̃dẽ ꝓ Esa. xix. Rex fortz dñabit eorũ. Exod. xv. Quis similis tui in fortib⁹ dñe De Desiderio autẽ benignam z largissimã faciem eius videndi ꝓ Hester. xv. Ualde mirabil' es dñe et facies tua plena est grã. Et hoc dictũ est de eo de quo ꝓ Hester. iij. Largit⁹ est mũera iuxta magnificentiã ꝓncipalẽ. Epb. iiij. Dedit dona boib⁹. Sic igitur Bñdictũ est qõ venit in chro regnum patrz nri Dauid. qz rex iste nõ vt tyrannus oppimit: sed in affectu pris suos diligit. Hier. iij. Patrẽ vocabis me: et post me ingredi nõ cessabis. Esa. lxiij. Pater nr es tu: nos ꝓ lutum: z fictor nr: et opa manuũ tuaꝝ oẽs nos. Joan. viij. Unũ patrẽ habem⁹ deũ. Uñ glosa. Hoc cõsonat Babzieli q̃ ait. Hic erit magn⁹ z filius altissimi vocabitur. et dabit illi dñs de⁹ sedẽ Dauid patris ei⁹: vt scz gentem quã Dauid tpaliter rexit: z cui exẽpla iusticie prebuit: et spũaliby hymnis ad fidẽ z dei timorem accenderet: ipse facz: ꝓbis: donis: z pmissis ad regnum celeste regeret: et ad regnum celeste introduceret [Osanna in excelsis] Ingemiatio est desiderij salutis. Q̃ dicit [in excelsis] signũ est q̃ in inferioribus non est salus: sed mltiplex periculum. Sed in excelsis (que sola celestia sunt) salus sine piculo inuenitur. Job. xvij. Libera me dñe: et pone me iuxꝝ te: z cuiusuis manꝰ pugnet z me. Ut p b̃ q̃ ꝓ [in excelsis] b̃ signat p pmũ osanna q̃ christus rex est in terra vniuersa per fidẽ et gratiã.

Per hoc autem q̃ addit hic [in excelsis] significat q̃ non tñ in terris: sed etiam in celestib⁹ christ⁹ regnat. quia per eũ ea que in terris z in celo sunt instaurant. Epbe. j. Unde glo. per b̃ q̃ iungit [osanna in excelsis] qõ est salus: significat q̃ ad uentus chri non solum hominũ salus: sed totius mundi: terrena iungens celestib⁹: vt ei oñe genu flectatur celestiũ terrestriũ z infernoꝝ. Sic igit dicẽ [osanna in excelsis] Et hic terminat Laus istius ꝓcessionis. Multa autẽ de bis notata sũt Matth. xxj. Lu. xx. z Joan. xij. que ibi requiri habẽt: qz magis ibi cõpetunt q̃z hic. Nec historia eñ ꝓ primo est canone: in quo omes euãgeliste cõuenũt. Factum autẽ est istud in die palmarũ: quinqz dieb⁹ ante pasca iudeorum.

Et introiuit hierosolymã i templum: z circũspectis oñibus cum iam vespera esset hora: exijt in bethaniam cum duodecim.

Hic ostendit Desiderũ salutis Judeorum in chro. z Ingratitudo Judeoꝝ ad tantũ beneficiũ. Dicunt autẽ hic Duo. Quoꝝ Unũ est Beneficiũ quod impendit domin⁹ ad salutẽ procurandam. Scõm autẽ est Ingratitudo quã Judei ispenderunt saluatori Dicit igit [Et intrauit] Jesus vt exhiberet salutez [hierosolymã] vbi fuit metropolis Judeoꝝ [in templũ] in quo fuit exhibenda iudeis salus. Psal. xlvij. Suscepim⁹ deus misericordiã tuã in medio templi tui. Malach. iij Statim veniet ad templũ sanctũ suũ dominator quẽ vos queritis: z angelus testamẽti quem vos vultis. In hoc autẽ introitu sicut ꝓ Matth. xxi. z Joan. ij. z Lu. xix. Eiecit vendẽtes z ementes: sicẽ Infra cõtinet. z in loco solenni se exhibuit ad docendũ salutz viam. Esa. ij. De sion exibit lex z ꝓbũ domini de hierl'm. Jo. xviij. Ego semp docui i templo in quo omis iudei cõueniũt: z in abscondito locutus sum nihil [Et circũspectis omnibus] Tangit hic Judeoꝝ Ingratitudo: qz doctorẽ salutis etiã hospitio recipe noluerũt. Et hoc est [circũspectis oibus] Oñes circũspicit q̃ nihil habuit de ꝓprio vbi hospitaret. sed omni benuolẽtia indiguit. ij. Coꝝ. viij. Scitis ei grã domini nri iesu chri: quoniã ꝓpr̃ nos egen⁹ factus est cum esset diues: vt nos illi⁹ inopia diuites essetis. Ps lxxxvij. Pauper sum ego: z in laboribⁿ a iuuẽtute mea. Matth. viij. Uulpes foueas habent z volucres celi nidos: Filius autẽ hois non habet vbi caput suũ reclinet. Hiero. Ergo circũspicit siquis sit tante egestatz auxiliator z consolator. Psal. lxviij. Consolantẽ me quesiui z nõ inueni. Ecclias. ij. Respiciẽs eram ad adiutoriũ hominũ z non erat [cum iam vespera esset] quod erat tem⁹ declinãdi ad hospitiũ. Lu. xxiiij. Mane nobiscũ domine q̃niã aduesperascit: z inclinata est iam dies. Tunc eñ vt ꝓ glo. circũspexit: si quis eũ hospitio suscideret. Tante eñ paupratis fuit vt hospitio ꝗdigeret. Et ita nulli adulat (alꝭ adulat⁹) vt in tanta vrbe nullũ hospitiũ inueniret Et ideo [cũ iam vespera esset hora] z nul⁹ eũ colligeret [exijt in bethaniã] vbi recipi cõsueuit in domũ martha z marie z lazari. Quinqz ei diebⁿ semp in sero exijt in bethaniã in vespera. z iterũ mane redijt ad templũ ad docendũ [cũ duodecim] qui magis q̃z alij erant instruẽdi. In mane autẽ semp venit ad templũ. Psal. v. Adorabo ad templũ sanctũ tuũ. Unde glo. Exemplũ dedit nobis vt quocunqz venirem⁹: primũ ad domuz oronis si ibi est diuertamus. z cũ nos per oronis studiũ cõmẽdauerim⁹: ad ea propr̃ quevenimus agẽda secedam⁹. Matthe. vj. Primũ querite regnum dei z iusticiã ei⁹: z omnia hec adijcientur vobis

Et alia die cum exirent a bethania esuriit. Cunqz vidisset alongeficum habentẽ folia venit: siq̃d forte inueniret in ea. Et cum venisset ad eam: nihil inuenit preter folia. Non enim erat tem⁹ ficorum Et respondẽs dixit ei. Jam nõ amplius in eternũ ex te fructũ q̃sq̃ manducet Et audiebãt discipuli eius.

Hic per similitudinem ficus aride Reprobatio iniducit synagoge. Diuidit autẽ pars ista in Tres partes. In quarũ Prima per similitudinẽ ficus: maledictionẽ inducit synagoge. In Secõa autẽ Laudem istius inducit maledictõis. Ibi [Et venũt hierosolymã] In Tertia autẽ ex hoc inducit instructiõez prelatoꝝ z eccle. Ibi [Et cũ vespera esset factã] Adhuc autẽ in Prima barũ sunt Quinqz. In quorũ Primo Desiderũ salutz synagoge exprimitur in dño. In Secõo Promissio fructⁿ significat in synagoga. In Tertio Sterilitas z euacuatio dulcedinis demonstrat. In Quarto Sterilitati ꝑpetue addicit. Et in Quinto Discipli hoc ad instructiõnem suam audisse ꝓhibent. Dicit igit [Et alia die] b̃ est alia die cũ scõa lux fulgeret in pdicatiõe discipulorꝝ que pmo fulserat in pdicatione ipsius [cũ] chri luce pdicationis discipulorꝝ [exiret] iterũ ad noticiã hoim [a bethania] sicut p obedientiam injunxerat ei pat [esuriit] salutẽ Judeoꝝ z dulcedinez intellectus spũalis. Mich. vij. Preco quas ficus desiderauit ania mea [Cunqz vidisset] Scõm est quasi a lũie suo [alonge] per pcẽm elongatã. ps. cxviij. Longe a pcõrib⁹ salus [ficũ] b̃ est ficulnea [habentẽ fo.] q̃z viriditas fructũ ꝓmittit. Qz sicut ꝓ pbus Folia plantis ad cooperiendũ fructⁿ data sunt. Mat. xxj. Nihil inuenit in ea. Folia eñ que sẽt ꝓbalre: dulcedinẽ ꝓmittentis significãt synagoge. Quia igitur foliis fructũ promisit [venit] visitãdo p se: z visitãdo synagogam per apostolos [siquid] fructus dulcis [forte] quod significat arbitriũ libertatẽ [inueniret in ea] Esai. v. Expectauit vt faceret vuas: z fecit labruscas. Hiere. xlviij. Erit tanq̃z mirice in deserto: z non videbit cum venerit bonũ: sed inhabitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis z inhabitabili [Et cum venisset ad eã] in prophetis: z in se: z in apostolis tanq̃z tribus annis conti

nuis. Luc.xiij. Ecce tres anni sunt exquo vado q̃rens fructũ in ficulnea ⁊ non inuenio. Succide ḡ eam: vt quid etiam terram occupat [nihil inuenit] de fructu [preter folia] verbo: que ⁊ ipsa sine spiritu (al's fructu) erant defluentia. Prouer. xxiij. Vbi plurima sunt verba: ibi frequenter egestas est i opere [non eẽ erat tẽpus ficorum] Vic q̃ tuis sit ficus sine culpa qꝛ quando non est tempꝰ. fructũ non habz. tamẽ synagoga est p̃ culpam: q̃ culpa sua tẽpus fructificatõis neglexit. Lu. xix. Non cognouisti tẽpus visitatõis tue. ⁊ qꝛ hoc ex culpa neglexit. p̃ter quod maledicẽda fuit: Tamẽ ex dispensatiõe dñi aliud tẽpus fructificationis ei ordinatũ fuit. hoc est finis mũdi: in quo fructificabit. Rhomanorũ. xi. Cecitas contigit in israel donec plenitudo gentiũ intraret. ⁊ sic omnis israel saluꝰ fieret. Et pro his duobꝫ temporibꝫ dicit Viere. xxiiij. Quid tu vides hieremia. ⁊ dixi. ficus: ficꝰ bonas: bonas valde. ⁊ malas: malas valde: que comedi nõ pũt eo q̃ sint male [Et rñdẽs Iesus] virozi in folijs sine fructu dulcedinis spiritualis [dixit ei] ficulnee [Jam nõ amplꝰ ĩ eternum] spem ponẽs in ceremonijs tuis [ex te q̃l q̃ fructũ manducet] tue obseruationis ⁊ cultus. quia in passione dñi facta sunt ceremonialia mortua. ⁊ postq̃ hoc p̃dicatione apostolorũ vulgatũ ẽ ferã sẽ ertã mortiferaz b̃ ferã ẽ. iiij. Re. iiij Moꝛs in olla moꝛs in olla serue deĩ. qꝛ mortua sẽt ceremonialia in synagoge olla decocta. ⁊ facta sunt mortificantia. ⁊ ideo nisi farina spũs immittatur in ollam. in dulcedinẽ refectionis cõuerti non põt [et audiebant discipuli eius] hoc est per auditum verbi virtutẽ acceperunt. qꝛ ex hoc fuerunt instruendi. Rhomanorũ. x. Fides ex auditu: auditus autẽ per ꝓbum christi. Et hoc est quod intendit. Nõ ergo ficus sic aruit: est qõ dicitur Job. v. Ego vidi virum stultũ ⁊ firma radice. ⁊ maledixi pulcritudini eius statim. Psal. xxxvj. Vidi impiũ sublimatũ ⁊ eleuatum sicut cedros libani. ⁊ trãsiui ⁊ ecce non erat. quesiui eum: ⁊ non est inuentus locus eius.

Et veniunt iterum hierosolymam. Et cum introisset in templũ cepit eijcere vendẽtes ⁊ ementes in templo: et mensas numulariorum: et cathedras vendentium columbas euertit. Et non sinebat vt quisq̃ trãsferret vas per templũ.

Vic ostendit Causa quare maledicta est inducta ficus: ⁊ qualiter meruit addictionẽ ꝑpetue sterilitatis. Quia scz Sacramẽta dei ⁊ templi in lucrũ conuertit sue auaricie ⁊ cupiditatis. Ose. ix. Percussus est effraim: radix eorũ siccata est: nequaq̃ fructum facient. Psal. lij. Eueller te ⁊ emigrabit te ꝺ tabernaculo tuo: ⁊ radicẽ tuam de terra viuentiũ. Dicũtur autem hic principaliter Tria. In quorũ Primo tangit Peruersorũ ꝓ auariciaz in tẽplo inordinationẽ. Secõdo Zelũ christi: inordinationẽ illam euertentẽ ⁊ vlciscentẽ. Tertio tangit Ad suam vltionem scripturam concordantẽ. Dicit autem [Et veniũt hierosolymã] in tanta processionis ⁊ laudis prosecutõne [et cum introisset in templum] fm suaz cõsuetudinem: qꝛ Semper locum dei visitare consuecuit. Gene. xxvj. Vere dominꝰ est in loco isto. Psalm. lxvij. Deus in loco sancto suo [cepit eijcere] Propter festum enim multi cõuenerant vendentes in atrio templi exteriozis. ea que ad ritus sacrificiozũ pertinebant. Et hoc sacerdotes procurabãt: ⁊ sinebant vt lucrũ acciperent sacrificiozũ. Alij autem emebant q̃ delongẽ venerant: ⁊ secum animalia ad rituz sacrificiozum pertinentia adducere nõ poterant. sed appensa pecunia: ea inibi cõparabant. Et hoc est qõ dicẽ [cepit eijcere vendẽtes et ementes] Qui si monitacos in eccla dei designãt. Psal. lxx. Quoniã non cognoui negociationẽ introibo in potentias domini: dñe memoraboꝛ iustitie tue solius. Chrysostomꝰ. Qui negociatoꝛ est: eijciatur de ecclesia: quoniã scriptũ est. Quoniã non cognoui negociationem ⁊c. Difficile negocians exuitur a negligentia. Chrysostomꝰ. Sicut cũ cribratur triticum: in fine nihil remanet nisi puluis: sic inter emptionẽ ⁊ venditionem in contractibꝫ mercatorũ: randem nihil remanet nisi peccatũ. Eccl'iastici. xxvij. Sicut in pressura cribri remanebit puluis: sic peccatum hominis in cogitationibꝫ [et mensas numulariorũ euertit] Qui ibi sedebãt vt ad vsuram accõmodarent his qui nõ habebãt de pronptu sacrificia cõparare. Nozum ergo mẽsas euertit ⁊ es effudit. Joannis. ij. Numularioꝝ effudit es [et cathedras] hoc ẽ sedes [vendentium] columbas ad ritus sacrificiorum pertinẽtes [eiecit] Qui significãt eos qui vendũt dona spiritus sancti in dignitatibꝫ ecclesiasticis. Glo. Qui bonores vendunt ⁊ gradus emunt. Zcruũ. viij. Pecunia tua tecum sit in perditionẽ. quia putasti donũ dei pecunia possideri [et nõ sinebat] zelo ꝺi fuscensus: facco flagello ꝺ tribus funiculis. Psal. lxviij. Zelus domus tue comedit me [vt quisq̃ transferret vas per templũ] Glo. Cõmune immundũ mercandi gratia: non deo dicatũ. Esa. lij. Mundamini qui ferti vasa domini. Psal. xcij. Domũ tuam domine decet sanctitudo in longitudine dierum.

Et docebat eos dicens: Nonne scriptuz est: quia domus mea domus orationis vocabit omnibus gentibus? Vos autẽ fecistis eam spelunca latronũ. Quo audito: principes sacerdotũ ⁊ scribe querebant quomodo eum perderent. Timebant enim eum quoniã vniuersa turba ammirabat super doctrina eius.

[Et docebat eos dicens] scpturã adulterio

nem suam concordantẽ. Habet autẽ Duos paragraphos. In quoꝝ Primo Cõfirmãs factũ dõmini scriptura inducit. Secõ Malignitas scribarum ⁊ phariseoꝝ cõtra factũ domini excitatur.

Dicit ergo [Nonne scriptũ est] Esa. lvj [q̃a domus mea] in qua inuocatũ est nomen meuz [domus oratiõis est] sicut ⁊ Salomon dedicauit eam longa oratõe. iij. Regũ. viij. [cunctis gẽtibus] Augustinꝰ in Regla. In oratorio nemo aliud agat nisi ad quod factũ est: Unde ⁊ nomen accepit. Psal. cxxxvij. Adorabo ad templum sanctũ tuum. Actuũ. iij. Petrus ⁊ Joãnes ascendebant in templũ ad horã orationis nonam. Daniel. vj. Daniel tribus vicibꝫ per diem orauit contra templũ. Nõ autem dicit [cunctis gentibꝫ] statum futuri templi ecclesie significat: quia i templo synagoge gentes non adorabant Esaie. ij. Erit mons domus domini in vertice montium: ⁊ eleuabitur super colles: ⁊ fluent ad eũ omnes gẽtes Esa. lx. Ambulabũt gentes in lumine tuo [Vos aũt fecistis illam] Increpatio est sacerdotũ ⁊ phariseoꝝ: qui sedentes in templo p̃ dispensationem sacramentoꝝ insidiabant bursis simplicũ. Mich. vij. Nunquid spelunca latronũ facta ẽ domus hec in qua inuocatũ est nomen meuz in oculis vestris. Esa. v. Iustificatis impiũ pro muneribus: ⁊ iusticiã iusti aufertis ab eo. Esaie. j. Principes tui infideles socij furum: omes diligũt munera sequunt retributiões. Osee. vj. Quasi fauces virorum latronũ. Particeps sacerdotũ in via interficientium pergetes sichem. quia scelus operati sẽt Intendit dicere q̃ comedebãt pauperes: ⁊ mandebant pro sacrificijs ⁊ oblationibꝫ: sicut pauperes comedunt a viris. hoc est virtibus ⁊ violentis latronibus: ⁊ q̃ participãt hoc vicio cum latronibꝫ sacerdotes: qui socij furum erãt: ⁊ in via eos q̃ ad templũ ibant in solennitatibꝫ interfecerũt: vt auferent ab eis pecuniã quam ad solennitatẽ deferebãt Et hoc nõ prohibebãt sacerdotes: quia cum latronibus participabãt. Et hoc est quod dicit [Vos autem fecistis illam spelunca latronum] Psal. ix. Quasi leo in spelunca sua insidiat vt rapiat: rapere pauperẽ dum attrahit euz. j. Regũ. ij. Nunc dabis: alioq̃n tollam vi. Ita dicebant filij beli: retrahentes homines a sacrificio dei [Quo audito] Dic in malicia resurgunt contra patrẽ paterne filios corrigentẽ. sicut filij adulterij qui in disciplina patris esse renuerũt. Hebreoꝝ. xij. Qui extra disciplinã estis: cuius participes facti estis omnes. ergo adulteri ⁊ nõ filij estis [principes sacerdotũ] sũmi pontifices Annas ⁊ Caiphas: qui tunc erãt in potestate summi sacerdotij. Dañ. xiij. Egressa ẽ iniquitas a senioribꝫ iudicibus qui videbantur regere populũ. j. Esdre. ix. Manꝰ magistrantium fuit in transgressione hac prima [et scribe] qui falso nomine scientie gloriabantur. j. Corinthiorũ. viij. Scẽtia inflat. Eccis. j. In multa sapientia multa est indignatio. ⁊ qui addit scientiam addit ⁊ dolorẽ [querebant] modus ⁊ occasionem ⁊ opportunitatẽ [quomodo] opportune eis [eum traderent] publice potestati cõdemnandũ. Matth. Vicesimosexto. Principes sacerdotum ⁊ scribe querebãt consilium quomodo iesum dolo tenerent ⁊ occiderent. Amos. v. Odio habuerunt corripientẽ in porta: ⁊ loquentẽ perfecte abominati sunt [timebant enim eum] Qꝛ sicut dicitur Sapie. xvij. Timida est nequicia: q̃a veritatẽ ⁊ iusticiam nõ habet se fulcientes. Matthe. xxvj. Timebant vero plebem [quia vniuersa turba] simplicis populi [ammirabat] sui pensa ad veritatẽ. Nullus enim ammirat ad puram falsitatem ⁊ mendaciũ [super doctrina eꝰ] Quia sicut dicitur Matthei. vij. Loquebatur sicut potestatẽ habens. Psalm. cxxxviij. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est ⁊ non potero ad eam.

Et cum vespera facta esset egrediebatur de ciuitate. Et cum mane transirent viderũt ficũ aridam factam a radicibꝰ. Et recordatus Petrus dixit ei: Rabbi. Ecce ficꝰ cui maledixisti aruit.

In hac parte ex preinductis Instructionem inducit prelatoꝝ ecclesie. Habet autẽ Tres paragraphos. In quorum Primo Inducit manifestus verbi domini effectꝰ. In Secũdo de hoc rãgitur Ammiratio principis apostolorũ ⁊ totius apostolici cetus. In Tertio ex his inducitur Instructio veri intellectus. Dicit igit in Primo hoꝝ Tria Hospitalitatis iudeorũ redargutionẽ. Domini istantiam ad salutis oblationẽ. ⁊ Verbi quod dixerat manifestã verificationẽ. Dicit ergo [Et cũ vespera esset] ⁊ hora hospitãdi: nullo eũ vocante ad hospitiũ [egrediebat de ciuitate] vt nõ collectus ad hospitiũ. Matth. xxv. Hospes eram ⁊ nõ collegistis me. Judicũ. xix. Nunc vadimꝰ ad domũ dei: nullus q̃ sub tectum suum vult nos recipere [et cũ mane transirẽt] de berbania versus hierusalẽ salutis monita ingratis offerre ⁊ ingerere [cum discipulis] qui ex omnibus instruendi erant [viderũt] discipuli [ficum] hoc est ficulneam [aridam factã] omni humore fecunde dulcedinis destituta a radicibus. hoc est a fundamentis: que erãt sacerdotes ⁊ scribe. Hieremi. xxiij Ab propheꝰ hierusalẽ egressa est pollutio super omnem terram. Ezech. xvj. Radix tua de terra chanaan Esa. xl. Neq̃ radicato neq̃ plantato in terra trunco eorũ: repente flauit in eos ⁊ aruerũt. In canonica Jude. Arbores autũnales ifructuose: bis mortue eradicate. Bis mortue ꝺ: quia i naturali lege ⁊ lege scripta mortui erant. Et ideo dicit Luce. iij. Jam securis ad radicem arboris posita est. Omnis arboꝛ que non facit fructum bonuz excidetur ⁊ in ignem mitretur [Et recordatus Petrus] Matth. xxvj. Recordatus est petrus verbi quod dixerat iesus [dixit ei] christo pro se ⁊ p̃ omnibus alijs [Rabbi] Magistrũ vocat cuius cupit instrui disciplinis. Joãnis. iij. Rabbi Scimus quia a ꝺo venisti magister [ecce] In euidẽti est per effectuz demonstratũ [ficus cui maledixisti] per imprecationẽ ⁊ predictionẽ sterilitatis.

Hiere.xvij. Non videbit cum venerit bonum: sed habitabit in siccitate in terra salsuginis z inhabitabili [aruit] Sap.iiij. Adulterine plantationes non dabunt radices altas.

Et respondens Jesus ait illis. Habete fidem dei. Amen dico vobis: qz quicũqz dixerit huic monti Tollere et mittere in mare z nõ hesitauerit in corde suo: sed crediderit: quia quodcũqz dixerit fiat: fiet ei. Propꝛea dico vobis: Oia quecunqz orantes petitis: credite qz accipietis et euenięt vobis.

Hic inducit Instructio apostolorũ ex ficulnea arefacta. Et habet i se Tria. In quoꝝ Primo iuꝝta factuz inductũ Generale dat fidelib documentum. In Secõ ex illo infert Spẽalẽ apostoloruz orationis effectum. In Tertio Ue efficaciter impetrent docet Orationis modũ. Et hec patent in litterꝝ. Dicit igit in Primo Tria. Primo cm: Fm humanum iudiciũ: hoc qõ dicit habet dubitationez in sermone: premittit cõfirmationez (al's informationem) Secõ Inducit maioris miraculi promissionem. Tertio dicit Fidei in qua totũ hoc impetratur firmitatẽ Dicit igit [Habete fidẽ dei] hoc est fidem que est in deuz: z de deo z quã dedit deus. j. Lozinthioꝝ.xiij. Si habuero omnẽ fidẽ: ita, vt montes transferã. Fides enim eo q omnipotentie innitit: omnia potest in operib miraculoruz [Amen dico vobis] Utitur cõfirmatiõe. z loquitur de fide formata z opportunitate temporis quando necessariũ est fieri miracula [quia q̃cunqz dixerit] fidem formatã habẽs in tẽpore quo hoc opportunũ est eccl'ie [huic monti] quem impossibile est moueri per fortitudinem humanam [Tollere] ad litterã per loci mutationẽ [z mittere] per demones vel angelos [in mare] vt mare impleatur. Matth.xvij. Si habueritis fidez sicut granũ sinapis: dicetis monti huic tranſi hinc. z transibit: z nihil impossibile erit vobis. Lu.xvij Si habueritis fidem sicut granũ sinapis: dicetis huic arbori moro. eradicare z transplãtare: z obediet vobis Si autem aliqs obijciat q modo ad petitionem fidelium miracula non fiunt. Dicimus q modo nõ est tempus: quia iam plantata est ecclesia. Alia etiaz causa est quã dicit Damascenus: Quia indignos nos voluptatũ passionibus fecimus. Et iõo nec ex parte fiducie: neqz ex parte eorum pro quibus fiunt: modo possunt fieri miracula. Adhuc quia sicut ait Apostolus. j. Lozinth. xiij. q signa data sunt non fidelibus: sed infidelibus. Et ideo multiplicatis iam fidelib: signa sunt subducta. non in toto: sed q crebza iam nõ sunt vt fuerunt. Quedã tamen glo. exponunt illud mystice: q videlicet mons sit superbus demon in corde. Hieremi. lj. Ecce ego ad te mons pestifer qui corrũpis gentes z euoluã te ab petris tuis. Hoc est: ab duris cordibus. Huic ergo monti dicunt fideles verbo predicationis igniti eloquij q transplantetur de duris cordibus hominũ: in mare amaritudinis penitẽtie vel inferni. Et fit frequẽter hoc qõ dicitur in Psal. lxvij. Dixit dominꝰ ex basan cõuertam: cõuertam in profunduz maris. In tali autez petitione: fides: impetrans est causa. Et hoc est q dicit [et non hesitauerit in corde suo] p fidei dubitationem vel modicitatẽ. Jacob. j. Postulet in fide nihil hesitans. Qui em̃ hesitauerit similis est fluctui maris qui a vento mouetur z circũfertur. Nõ ergo existimet ille homo q aliquid sit accepturus a deo. ꝓterea dicit Petro Matth. xiij. Modice fidei q̃re dubitasti: sed crediderit. Mar. v. Noli timere: sed tm̃modo crede. ij. Paralip. xx. Confidenter state z dominus pugnabit pro vob. Mar. ix. Si potes credere: omnia possibilia sunt credenti. Hoc autẽ habet fides potius q̃ spes vel charitas. quia Fides innititur omnipotentie: qõ nulla alia facit virtus. z ideo veritas omnipotentie in ipsa operatur: z per opera omnipotẽtie fides probatur. Sicut z charitas probatur per bonitatem: z spes per largitatẽ. Si ergo quis sic credens petierit [quodcunqz] orando patri celesti [dixerit: fiet ei] Aut in ipsa re petita: si est opportunũ z vtile. Aut in equivalente: si forte hoc qõ petit non est opportunũ z vtile. tunc: pro temporibus: z locis: z personis: pro quibus petitur. Matthe. xviij Si duo ex vobis consenserint: de omni re fiet eis a patre meo qui est i celis. Rhomanoꝝ. viij. Quid oremus sicut oportet nescimꝰ. Ipse autem spiritꝰ postulat pro nobis gemitibus ienarrabilib. Sic Paulus in hoc qõ petijt in fide nihil hesitãs: non est exauditꝰ. ij. Lozinthioꝝ. xij. Sed tamẽ in equivalente gratiã sibi gratam facientẽ accepit [propterea dico vobis] Secundũ est Qõ est Specialis modus apostoloꝝ [omnia quecũqz orantes petitis] nõ simpliciter: sed [orantes] Jaco. iiij. Petitis z nõ accipitis eo q male petatis. Orando enim petere: est (quãdo pius affectus mentis in deum est directus) Fm affectum in deum directuz petere. Ille autẽ affectus non petit nisi ad salutem pertinẽs: z cum proposito perseuerãdi. Talis autem affectus nihil in se habet cõtrarium petitioni sue. Et ideo petit pro se. etsi pro alio petit: petit hoc Fm consonantiam prouidentiez iusticie diuine Et hoc est q dicunt doctores Q Oratio exaudibilis Quattuor habz. q Scz. Pie. Perseuerãter. z Ad salutem pertinẽs. z Pro se petat. Joãnis. xiij. Si quid petieritis patre in nomine meo dabit vobis. Hoc z innuit dominꝰ Luce. xj. Ubi instruit nos quid orantes a patre celesti possimus obtinere: dicens. Pater vester celestis dabit spiritum bonuz petentibus se. Et ante dixit Q pro ouo non porrigat scorpionẽ: z pro pisce non dabit serpentem. z pro pane nõ largitur lapidem. In quibus intelligitur q Petenti nihil largitur eorũ que sunt nocua [credite] firma z formata fide [q̃a accipietis] Uel In se. Uel In equivalente. Uel Melioꝝ. Hieremi. xxxiij. Clama ad me z ego exaudiã te. Prouerbioꝝ. x. Desideriũ suum iuste dabitur [z venient vobis] petita. Hebreoꝝ. v. In omnib exauditus est pro sua reuerentia. Hoc enim dixit

caput pro se z pro membris. Joannis. xj. Ego sciebam quia semper me audis. Et parum ante illud Ibidem. Scio quia quecunqz popoſceris a deo: dabit tibi deus.

Et cum stabitis ad orandum dimittite: siquid habetis aduersus aliquẽ: vt et pater vester qui in celis est dimittat vobis peccata vestra. Q si vos nõ dimiseritis: nec pater vester qui in celis est dimittet vobis peccata vestra.

Tãgit hic Modũ orationis qui debet esse ex parte orantis. Dicit autẽ Duo. Unũ Q Oratio in celestia in orante dirigat. Secundũ autẽ Q Impedimenta orationis auferantur De Primo dicit [Cum statis] Stans em̃ sursum erigit: z omnia membra dirigit z in ordie ponit. Qui ergo cor ad celum dirigit. Qui cõuersationẽ totam ad lineam virtutis in rectum ponit. Qui ordinem naturalẽ superpositionis z supꝓsitionis seruat: hic recte stat. Qui aliqd istoruz corrũpit ille non stat. j. Timoth. ij. Volo viros in omni loco orare: leuantes puras manus sine ira z sine disceptatõne. Loloſ. iiij. Orationi instate vigilantes in ea. Unde Glo. [cum stabitis ad orandum] recti corde. Psal. xxxij. Rectos decet collaudatio [dimittite] In ablatione impedimẽti exauditiõis. Tangit Duo. Doctrinam. z Comminationẽ. Doctrina est q dicẽ [dimittite] debitũ vobis [siquid habetz] adversus aliquem [pusillum vel magnũ. Q aũt dicit [siquid habetis] intelligit: siquid habetis iuste querele. Querela enim dimittit (etiam si iusticia coram iudice requirat) si ante rancor dimittat in proximũ. quia alit malefactoribꝰ per hoc licentia malignandi daretur. Matth. vj. Dimitte nobis debita nostra. siquidez z ipsi dimittimus omni debenti nobis. Actu. vij Ne statuas illis ab pccm̃ Lu. xxiij Ignosce illis quia nesciunt q̃d faciũt [vt pater vest.] Rõ est quare debitum dimitti debet. Ut scz [Pater vester] qui noster z illꝰ cui dimittimꝰ pater est. Et sic vult filio dimitti. z vult in affectu fratris illuz a nobis diligi. Malach. ij. Nunqd nõ vnus est pater omniũ nostruz. Joan. viij. Unum patrem habemꝰ deum [qui in celis est] z ideo hereditas nostra est in celis: z a patre celesti celestia sunt petenda. Matth. vj. Pat̃ noster qui es i celis [dimittat vobis peccata vest.] que peccastis in eum. Eccl'iastici. xxviij. Relinque proximo tuo nocenti te. z tũc deprecanti tibi peccata soluentur. Matth. v. Si offers munus tuũ ante altare: z recordatus fueris quia frater tuus habet aliqd aduersum te: relinque ibi munꝰ tuũ ante altare: z vade prius recõciliari fratri tuo [Q̃ si vos nõ dimiseritis] Cõminatio est [nec pater vester qui in celis est] celestia libẽti dans aio: dimittet vob peccata vestra. Eccl'iastici. xxviij. Homo homini seruat iram. z a deo querit medelam. Luc. vj. Dimittite z dimittemini. In q̃ enim mensura mensi fueritis remetietur vob Matth. xviij. Omne debitum dimisi quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit z te misereri ꝓserui tui sicut z ego tui misertus sum.

Et veniũt rursus hierosolymã: Et cum ambularet i templo: accedunt ad eum summi sacerdotes z scribe et seniores: et dicunt ei. In qua potestate hec facis: et q̃s dedit tibi hanc potestatem vt ista facias?

Hic incipit pars illa que ad Inquisitõe potestatis. Diuiditur autẽ in Tres partes. In quaꝝ Prima ponit Occasionem ex circũstantia Loci z Temporis qua deuentum est ad istam questionem. In Secunda inducit de Potestate questionẽ ipam. z in Tertia ponit Implicita questionis solutionem. In Prima tangit Tẽporis z Loci circũstantiam simul: dicens [Et veniunt] Jesus z discipuli eius [rursus] ꝑ est iterato [hierosolymã] a bethania. Et hoc fuit in feria tertia ante pasca. q̃a sabbato cenam accepit in bethania. Dominica: pcessione venit hierusalẽ: z in sero exiuit in bethaniam. In Secũda feria: ficulnee maledixit. z i Tertia feria: iterum doctorus hierusalez rediuit. eo q adhuc multi erant in ciuitate: qui se ad festi futurã preparabant solennitatẽ: quos docere vtile fuit [z cum ambularet] per circũitũ omnibus offerẽs doctrinã salutis [in templo] hoc est in atrio templi exteriori [accedunt] congregata malicia [ad eum] in dolo. Esa. xxix. Appropinquat populus iste ore suo: cor autem coꝝ longe est a me [summi sacerdotes] qui suam timebãt amittere potestatem z locum z gentẽ. Sicut dicit Joannis. xj. [et scribe] qui fastum in falsitate sciẽtie per ipum minui videbant [et seniores] qui loco senatorum erant: z tempore consilij ex nomine vocabant: qui sicut profecerãt etate z humana sapiẽtia: ita experti erant in malicia. ij. Timothe. iij. Mali homines proficiunt in peius errantes z in errorẽ mittentes [dicunt illi] domino: arbitrantes a se debere recipere potestatem: multitudinẽ conuocandi z docendi. Joãnis. x. Quem pater sanctificauit z misit in mundũ: vos dicitis quia blasphemas. quia dixi: filius dei sum [In qua potestate] Duas faciunt questiones. Unã de potestate. z Aliã de auctoritate. De Potestate dicunt [in qua potestate] Sciebant enim q potestas sua nõ erat humana: nec volebant credere q esset diuina. Querũt ergo Que sit hec potestas: Utruz scz sit potestas sicut Sanctoꝝ: qui miracula per inuocationez dei fecerunt. Uel Utrũ sit diabolica. Et si esset Sanctorũ potestas: volebant minoratiõnẽ: q scz non se deberet dicere filium dei. Etsi diceret: blasphemaret. Matthe. xxvj. Blasphemauit: quid adhuc egemus testibus. Et sic occasionẽ accusatiõis ad mortem cõtra eum querebãt. Unde Joannis. viij Tu homo cum sis: facis temetipum deũ. Si autem diceret q esset potestas demoniaca: volebant eũ reddere abominabilem populo. Joannis. viij.

Demoniuz habet z insanit: vt quid eum auditis: [Et quis dedit tibi hanc potestatez vt ita facias:] Questio est de origine potestatis. Dicit enim Rhomanoꝝ.iij. q̃ ea que a ꝯo sunt ordinata sunt ad vnum. Et hoc modo volebãt q̃ vel cesaris ostenderet autoritatẽ. vel summi sacerdotis. et tunc compesceret eum vel per centurionẽ z presidem cesaris: vel per autoritatẽ summi sacerdotis: Contra quod dixerat dominꝰ Joãnis.v. Claritatem ab hominibꝫ non accipio. Esai.lxj. Spiritus domini sup me: eo q̃ vnxerit me dominꝰ: ad euangelizandum pauperibus misit me.

Jesus autem respondens ait illis. Interrogabo vos z ego vnuz verbum: z respondete mihi: et dicam vobis in qua potestate hec faciam: Baptismus Joannis de celo erat an ex hominibꝫ? Respõdete mihi. At illi cogitabãt secum: dicentes. Si dixerimus de celo: dicet nobis: Quare ergo nõ credidistis ei? Si dixerimꝰ: ex hominibꝫ: timemus populũ. Omnes em̃ habebant Joannem: quia vere propheta esset. Et respõdentes dicũt iesu. Nescimus. Et respondẽs Jesus ait illis. Neq̃z ego dico vobis in qua potestate hec faciam

Occulta solutio est inducte questionis per questionem factã sacerdotibꝫ z scribis. Et habet Quatuor Particulas. In quarus Prima Obligatio est sub cõditione ad responsionem questionis. In Secũda Subtilitas facte questionis. In Tertia Intellectus innuit subtilitas. In Quarto Professio maliciosa ignorãtie simulate calliditas. Dicit igitur [Jesus] autem summa sapiẽtia patris. Rhomanoꝝ.xj. Esai.iiij. Quis em̃ cognouit sensum domini: aut quis cõsiliarius eꝰ fuit [respondens dixit eis: Interrogabo vos] Cũ statim respondere poterat: interrogat. vt ex respõsis illorum solutionẽ questionis cõtra malignãtes cõcludat. Ille enim optimus modus respondẽdi z concludendi cõtra malignãtes: quãdo ex suis ꝓprijs verbis z responsis arguunt. Lu.xix. Ex ore tuo te iudico serue nequã. Prouerbioꝝ.xxvj. Responde stulto ꝯm stulticiã suam: ne sibi sapiens esse videatur [vnum verbũ] a cuius respõsione totius solutio dependet questionis [et respõdete mihi] Obligatio est ex parte sacerdotũ [et dicã vobis] Obligatio est ex parte domini [in qua potestate hoc faciã] Job.xxxviij. Accinge sicut vir lumbos tuos. interrogabo te: respõde mihi. Multum enim virilis z accinctoꝝ lumboꝝ esse debet q̃ disputare cum deo desiderat. Job.ix. Si voluerit cõtendere cum eo: non respondebit ei vnũ pro mille

[Baptismus ioannis] Questio est: ex cuiꝰ responsione dependet solutio questionis [de celo erat] per institutionẽ z (al's institutiõis) autoritatem. Joãnis.iij. Qui de celo venit super oãs est. z quod vidit z audiuit hoc testatur [an ex hominibus] Joãnis.iij. Qui de terra est ꝯ terra loquitur [respondete mihi] qui ex vestro respõso: dicere cõtra ꝓitatem non prius a vobis cõcessam: cũ clamore contenditis. sicut proterui cõtra veritatem. Psal.lxj. Mẽdaces filij hominũ in stateras: vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Statera enim ratiõis (al's hominis) mendax est: que nõ ꝯm rem ipam: sed ꝯm affectum ꝓpriũ loquit ad quesita. Joãnis.viij. Cum loquit mendaciũ ex ꝓprijs loquitur: q̃z mendax est z pater eius [At illi cogitabant] hoc est ratiocinatiõe questitz cogitabãt: videndo q̃d ex questio ineuitabiliter sequeret [secum in cordibꝫ suis] quia cõferre aperte de hoc non audebãt [dicẽtes] ꝓferendo in cordibꝫ suis. quia cõscientia ꝓpria cõuicti erant z cõfutati. Ps̃. xxxv. Iniquitatẽ meditatus est in cubili suo: astitit omni vie non bone. malicia aũt nõ odiuit [Si dixerimus] veritatẽ sequendo [de celo] erat baptismus Joãnis: quia de celo erat autoritatẽ accipiens. Psal. Veritas de terra ortta est: z iusticia de celo prospexit [dicet] cõtra nos cõcludendo solutionez questionis a nob propositre [Quare ergo nõ credidistis ei] testimoniũ mihi de potestate perhibẽti. Joãnis.j. Qui misit me baptizare in aqua: ille mihi dixit. Super quẽ videris spũm dei descendentẽ z manentẽ: hic est qui baptizat in spiritusancto: in vera purificatiõe. z hic de celo habet potestatẽ z potestatis originẽ [Si dixerimus] aliam partẽ diuisionis accipiẽdo. q̃z fallitas fuerunt amici. Esa.xxviij. Posuimꝰ mendaciũ spem nostrã: z mendacio protecti sumꝰ. Unde exclamat propha Ut quid diligitis vanitatẽ z queritis mendacium [ex hominibꝫ] qui nusq̃z cũ Joanne in deserto apparuerũt: vt eũ ad hec que fecit agenda subordinarẽt. tamẽ hoc libẽter mendacit dixissent: vt testimoniuz quod chro phibuit labefactare potuissent: si timore hũano z mundano retracti non fuissent. Et hoc est q̃d sequit [timemꝰ populũ] Et Cãm timoris subiũgit. Non em timebãt mendacium hostes ꝓitatis [Omnes enim] parui z magni de ꝓpho [habebant ioannẽ] in ea veneratiõnis veritatẽ [q̃z vere propheta esset] Sz cõtra hoc videt esse quod dicit Joã.j. Propheta tu es? Non sum. Sed dicendũ q̃ in hoc nõ fuit propheta: quia prophetaret in futurũ gr̃am chr̃i: quẽ digito demõstrauit in ꝑsenti. Matth.iij. Lex z ꝓphete vsq̃z ad Joannẽ. Tamẽ in hoc fuit propheta q̃ ex inspiratiõe diuina sibi veritatẽ enunciauit. Luce.j. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis: ꝑibis enim ante faciem dñi parare vias eiꝰ [Et respõdentes] hostes ꝓitatis [dicunt iesu] potiꝰ mentientes q̃z cõtra inuidiã propriã cõfitentes ꝓitatẽ: videntur esse cõclusi. iij. Regũ.xviij. Ero spiritus mendax i ore omniũ prophetarũ eius [nescimꝰ] cum tamẽ ratiõe cõuicti bene scirent [Et respondens iesus ait illis] ex modo obligatõis superius inducte. j. Reguz.xv. Sicut fecisti. fiet tibi.

[Neq̃z ego vobis dico] quia dictum meum q̃d ex ꝯfessione vestra nõ eliceret: nõ valeret nisi ad ꝓtere uiendum cõtra illud [in qua potestate] bois: an dĩ an diaboli: [hec faciã] q̃z hec. s. iij. z Mat the. xij. probaui q̃ in potestate dei oãia facio. Lu. xj. Si in digito dei eĩcio demonia: profecto peruenit in vos regnum dei. Esa. xxxiij. Secretũ meum mihi: secretum meum mihi.

Capitulum. XII.

Tcepit illis ĩ parabolis loqui

Hic tangit de Merito reprobationis z electiõis. Habet ãt Duas partes: ꝛz q̃ hoc meritũ Dupl'r describit. Primo em describit Absolute. z Scõo describit Respective. Ibi [Et sedẽs iesus ꝛ̃ gazophylatiũ] Adhuc ãt Prima ꝑs in q̃ describit Meritũ reprobationis absolute diuidit in Duas ꝑtes. In q̃rũ Pria describit Demeritũ. In Scda Ab b̃ demerito dicit esse cauendus. Ibi [Et dicebat eis in doctrina sua Cauete a scribis z c̃] Adhuc aũt Prior istaꝝ diuidit in Duas. In quaꝝ Prima Ostẽdit demeritus illoꝝ in obseruatiõe legis z intellectu: que ducunt ad cognitionẽ dei z redemptoꝝ. In Scda ãt ostendit hoc demeritũ in ignorãtia eius q̃ est finis legis. Ibi [Et rñdẽs iesus dicebat docẽs in tẽplo] Adhuc aũt Prior in Duas ꝑtes diuidit. In q̃ꝝ Prima Demeritũ reprobatiõis oñdit in gñe. b̃ est in uersa legis obseruatiõe. In Scda autẽ Oñdit b̃ idẽ demeritũ in ꝑtẽ. Ibi [Et mittũt ad eũ quosdam ex phariseis z c̃] Adhuc aũt Prima haꝝ partiũ diuidit in Duas ꝑtes. In quaꝝ Pria Ponit parabolã: malos de malo merito erudientẽ. In Scda aũt Mali meriti eoꝝ ꝑ effectũ ponit reprobatõez Ibi [Et q̃rebãt eũ tenere] Adhuc ãt pabola Pria in Quattuor diuidit ꝑagraphos. In q̃ꝝ Primo describit Dei ꝓuidẽtiã z curã in salut ꝓcuratiõe. In Scõo Malũ meritũ (al's meriti) oñdit synagoge in talis ꝓcuratõis ꝑgratitudiez. z hãc ĩmisce in partẽ primã. In Tertio oñdit Judaũ reprobatõis. Ibi [Quid ꝗ faciet dñs vinee] In Quarto ĩducit Cõsonantiã scꝑture. Ibi [Nec scripturã hãc legistis] Adhuc ãt in Pria ꝑte Tria dicũt. Premittit em gñal'r (al's gñalis) modꝰ doctrine: q̃ ꝓgruit infidelibꝫ. Scõo Propõit metaphorã vinee. Tertio ãt Oñdit reprobatio i fructꝰ negatõe Dicit igit [Et cepit illis] vt oñdat illis ꝑiculũ ipsoꝝ Act. xx. Innocẽs ego sũ a sanguĩe oĩum vĩm. non em cessauit quo minus annũciarẽ vob oãe ꝓsiliũ dei. Esa. xv. Ad hos q̃ letant in muro cocti lateris lochmini plagas eiꝰ. Locꝰ em later ẽ suffragiũ in q̃ q̃s sperat z nõ ꝑdest [ꝑabolice loq̃] vt ꝑ similitudinẽ intelligere possent: etrũ nõ aperte intelligerent. Blo. Duaby de caussis scia ꝓitatis occultat q̃rentibꝫ. Ut Aut q̃ querit minꝰ inueniat. Aut odio siue ꝓtẽptu veritatis: est indignꝰ cui debeat secretũ aperiri. Propter alterũ boꝝ dr̃. Adhuc multa habeo vobis dicere. Jo. xvj. Propt̃ alterũ ꝯo. Nolite sctm̃ dare canibꝫ. Mat. vij. z Mat. xiij. Ideo in parabolis loquor: vt videntes non videant: z audientes non intelligant.

Vineam pastinauit homo: z circũdedit sepem: et fodit lacũ: z edificauit turrim: et locauit eum agricolis: z pegre profectus est

Hic describit Prouidentiã z curam dei in salutis Judeoꝝ procuratiõe. Dicit autem Quinq̃z. Plantationẽ: Distinctionẽ: Munitionẽ: Cultũ: z Peregrinationẽ. Dicit igit [Vineã] hoc ẽ synagogam. sicut vineã ex electis personis patriarchꝝ z prophetarũ: sicut ex vitibus optimis. Hieremi. ij. Ego te plantaui vineã electam omne semen verũ [pastinauit] hoc est plantauit. Pastina est surculus vitis plantatꝰ: a quo vitis surgit. Exod. xv. Introducis eos z plantabis in mõte hereditatis tue firmissimo habitaculo tuo q̃d operatus es dñe [hõ] deus: q̃ nõ a natura: ꝛz ab affectu hũano homo dr̃. q̃z per hũanũ. b̃ est piũ z benuoluz hz affectũ. Unde spũ dei dr̃ Sap. vij. Humanus benignus stabilis securꝰ. Unde glo. [homo] deus pr̃ hũano affectu Esa. v. Vinea dñi exercituum domꝰ israel est: z viri iuda germẽ eiꝰ delectabile [Et circũsepem] Ecce Distinctio. q̃z terminis latissimis z vberrimis distinxit eã ab aliis gẽtibus. Amos. vj. Trãsite ĩ calane z videte: currite inde in emath magnã. z descẽdite in geth palestinoꝝ. z ad optima queq̃z regna eoꝝ: si latior terminꝰ eoꝝ termino vio est: qui separi estis in die malus. z apropinquatis solio iniqtatis. Ps̃. lxxix. Plãtasti radices eꝰ z impleuit terrã. operuit mõtes vmbra eꝰ: z arbusta eiꝰ cedros dei. extẽdit palmã suã vsq̃z ad mare. latissimos em̃ terminos z fertiles habuit iuda iuxta latitudinẽ septẽ gentiũ. Deut. xxxij. Statuit terminos ꝑpoꝝ iuxꝝ numerũ filioꝝ israel. Quedam tñ glo. dt q̃ sepes est custodia angeloꝝ. Ps̃. xc. Angelis suis mãdauit de te vt custodiant te in oĩbꝫ vijs tuis. Esaie. v. Maceriã circũdedit ei [et fodit] Tãgit munimẽtũ vinee Duplex. Munimentũ ad vtilitatẽ fructꝰ [lacũ fodit] Lacus ãt Lacus hic dr̃ torcular. q̃z in modũ lacus fusum z expssum a bottis: in se diffusũ ꝓgregat vinũ. Et b̃ torcular ꝓcat legẽ aie ipressam: exp mẽs vinũ gaudij spũalis intelligẽtie: est spũs occulta legis reuelans. Esa. lxiij. Torcular calcaui solꝰ: z de gentibꝫ non est vir mecũ. Thren. j. Torcular calcauit dñs virgini filie sion. q̃z nõ est exp mẽs leg intellẽm nisi dñs ꝑ spm̃ suũ [et edificauit turrim] Munitio est cõtra exteriores. Turris aũt hec est regni z sacerdotij fastigiũ. Psal. cxxj. Fiat pax in virtute tua z abundãtia in turribꝫ. Cant. iiij. Turris dauid edificata est cũ ꝓpugnaculis. mille clypei pendent ex ea. omis armatura fortium. Esai. v. Edificauit turrim i medio eius: z torcular extruxit [z locauit eã] sub parte fructuũ z in ꝑcio [agricol'] Judeis colonis. Mat. xxj. Hõ erat paterfamilias qui plantauit vineã. z sepem circũdedit ei. z fodit in ea torcular, z locauit eam agricol' [z pegre

profectus est] Peregrinat⁹ enim est a mentib⁹ z aspectibus nostris: quãdo se, ꝓter peccatũ subdu/cit in celo cum angelis suis agens illuminatiões. Luce.xx. Homo quidã plantauit vineã z locauit eam colonis: z ipse peregre fuit multis tpibus. qz non sinebãt eum intra se quiescere, ꝓter idolatrie multiplex peccatũ. Ezech.iij. Benedicta gloria do/mini de loco sancto suo. Supple: proficiscetur Et hanc peregrinationẽ plangit Niere.xliij. dicens. Quare quasi colonus futurus es in terra: z quasi viator declinans ad manendũ. Ad hanc enim pe/regrinationem Judei compulerunt dominũ.

Et misit ad agricolas in tempo re seruum: vt ab agricolis accipe/ret de fructu vinee. Qui apprehẽ sum eum ceciderunt et dimiserũt vacuum.

Hic similiter tangit Fructuũ requisitionem: z colonorum ingratitudinẽ sub Duplici differẽtia. Primo eñ sub Triplici differẽtia mittit seruos. z Scõo sub simplici differẽtia mittit filiuz vnicũ. Et ad quãlibet istarum missionũ se ingratos exhi bueruꝰ. Primã autem seruoꝝ differentiã tangit cum dicit [Et misit] auoritatem suam nũcio cõmittens [ad agricolas] hoc est Judeos: ꝗ cul tura dei gloriãtes [in tẽpore] recipiendorum fru/ctuum de obseruatiõe legis ꝗz intellectũ spũ alem [seruum] moysen legislatorẽ cũ his qui cum eo erant. Matth.vj. Misi ante faciem tuã moysen z aaron z mariam [vt acciperẽt] serui ab agrico/lis populo synagoge [de fructu vinee] in obe/dientia mandatoꝝ z intellectu spiritualiũ cerimo/niarũ. Prouerbioꝝ vlc. Date ei de fructu manu/um suarum: z laudent eam in portis opera eius. Dulcis enim in opere est fructus obedientie. Dulcis etiam in littera ẽ fructus intelligẽtie [Qui] agri/cole. Et tangit hic Ingratitudinẽ [apprehensũ eum] moysen: quẽ sepe circũdederũt acsi tenerent apprehensum [ceciderũt] verbis z factis prouo cantes. Psalm.cv. Irritauerũt moysen in castris aaron sanctũ dñi: z sic sine fructus assignatõe [di miserunt eum vacuũ] cassio labore legationis sue. Sicut dicit Esa.v. Expectaui vt faceret vuas z fecit labruscas. Ita enim statim respersa fuit ista vinea spinis cõtradictionũ z vitiis cõcupiscẽtia/rum ꝗ Moyses ex laborẽ suo cassat⁹ est. Esa.xlix. Frustra laborauꝰ: vane fortitudinez meam cõsum/psi. Prouerbioꝝ.xxiiij. Per agrum hominis pi/gri transiui: per vineam viri stulti. z ecce totum re/pleuerant vrtice: z operuerant superficiẽ ei⁹ spine.

Et iterum misit ad illos alium seruum: et illuz in capite vulnera/uerunt: et contumelijs affecerũt.

Secũda differentia est Missorũ. Et hic missus significat Dauid cum alijs psalmistis: qui multi erant valde. Dauid enim precinebat in musicis: z quattuor cõcinebant. z quattuor milia succinebãt Et sub his cõsonabat totus populus. Unde glo. Dauid misit dominus z alios psalmistas: ꝗ missi sunt post moysen: vt cultores vinee ad exercitium boni operis excitarent. Sed ipsum quoꝝ Dauid: ꝗ caput psalmodie z fons claruerat in spiritusan cto: abiecerũt dicẽtes. Que nobis pars in dauid: aut que hereditas in filio isai.iij. Regum.xij. Et ꝑ est ꝗ dicẽ [Et iterum] Scõo modo missionis [misit ad illos] vinee cultores [alium seruũ] qui alio modo venit. Moyses enim venit in terro re legis. Dauid autem in suauitate metrici dicta/minis z musicorũ numeris: vt sic corda territa ꝓ legẽ: demulceret suauitate dictaminis: z musico/rum organis ad exercitiũ bonorum operum. Psal. cxlvj. Laudate dominũ quoniã bon⁹ est psalmus Psal.lvj. Exurge gloria mea exurge: psalterium z cithara exurgam diluculo. Hieronymus in pemio Galeato ꝑmo. Dauid noster symphonides. chrm tira predicat: z ab inferis excitat dormientẽ [et il/lum] iordinem psalmistarũ [in capite] hoc est in eo qui caput erat omniũ. hoc est in dauid [vulne/rauerunt] regnum quod integrũ erat quasi cor/pus dauid scindentes in duo. Sicut patet. iij. Re gum.xij. Ubi recedẽtes ab imperio dauid dixerũt. Nũc vide domũ tuã dauid. Esa.viij. Eo ꝗ abiecit ꝓ's iste aqꝝ siloe ꝗ vadũt cũ silẽtio. z elegit magꝝ rasyn filiũ romolie [et cõtumeliis affe.] eijciẽtes eum de regno: z filiũ stultũ sibi ꝑfecerũt. ij. Reguz. xvij Psal.lxviij. Aduersũ me loquebanꝭ qui sedebãt i porta: z in me psallebãt qui bibebant vinum.

Et rursum alium misit et illum occiderũt: et plures alios quosdã cedentes. alios vero occidentes. Adhuc ergo vnum habens filium charissimũ: et illũ misit ad eos no/uissimum: dicens. quia reuerebun tur filium meum.

[Et rursum misit] Tertia est dña Missoꝝ [alium] hoc ẽ totum cuneum prophetarum cũ Esaia duce in eruditiõez populi venientium. Glo. Prophetaꝝ choꝝ cũ suis socijs: ꝗ suis attestatõi/bus ꝓ'lum ꝓuenerũt. z mala huic vinee vẽtura ꝑdi cauerũt. Niere.vij. Misi ad vos oẽs ꝯuos meos ꝓphas de nocte ꝓsurgẽs z mittẽs [z illũ] ꝗ duꝝ p/phetaꝝ fuit: Esaiã.s. [occi.] cũ serra lignea: diuidẽ tes eũ ꝑ medũ. Heb.xj. Secti sũt: in occisiõe gladij mortui sũt [z alios plu.] vt Nieremiã lapidãtes: z Amos in tpe pforanees [cedẽtes quos.] virgis z flagellis. ij. Loꝝ.xj. Ter virgis cesus sũ. semel lapi dat⁹ sum [alios vo] de socijs eorum occidentes. Mat.xxiij. Nierl'm hierl'z ꝗ occidis ꝓphas: z lapi das eos ꝗ ad te missi sũ. Act.vij. Quẽ ꝓphaꝝ nõ sũ ꝓsecuti ꝑres vrũ: z occiderũt eos ꝗ ꝑnũciauerũt dies (al's ꝯ aduẽtu) iusti. cui⁹ vos nũc facti est] ꝑditores z homicide Glo. His fuoꝝ ꝗdib⁹ trib⁹ oẽs docto res ꝗ sub lege fuerũt intelligunꝭ. Unũ alibi Lu.xxiij Oportet impleri ꝗ scꝑta sũ in lege z ꝓphetis z psal/mis de me. Ni tres serui etiam nobis mittuntur: dũ Lex ꝯ obseruãtia mãdatoꝝ admõet. Psalm⁹ ad iubilãduz deo i laude pueocat. Prophia ãt monet

ꝓ cautelã vel spẽ futurorũ supplicioꝝ vel ꝑmioꝝ. De Primo dicit Psal.ix. Legẽ tuã i medio cordis mei. De Secũdo ictẽ ps.lxxxviij. Beatus popul⁹ qui scit iubilatõez. De Tertio Eccli.xxxvj. Da mer cedẽ dñe sustinẽtib⁹ te. vt ꝓphete tui fideles inueniã tur [Adhuc ergo vnũ habẽs filiũ] vnigenitũ z ideo [charissimũ] Matth.iij. Luce.iij. Tu es fili⁹ me⁹ dilectus in te cõplacuit mihi. [Et ꝑ est: etiã [illũ misit] in carnẽ vt nihil omitteret de pri nẽtib⁹ ad ꝯuersiõez agricolaꝝ Michee.vij. Quid est ꝗ ampli⁹ debui facere tibi z nõ feci. Deñ.xxxvij. Filio quẽ ꝑ cũcti dilexit dixit. Veni mittã te ad eos. Bal.iij. Misit deus filiũ suũ natũ ex mulie/re: factũ sub lege: vt eos qui sub lege erant redime ret [ad eos] Judeos agricolas. Heb.ij. Nusq̃ angelos appẽdit: sed semẽ abrae appẽdit. Jo. iiij. Salus ex iudeis est. Matth.xv. Non sũ mis/sus nisi ad oues q̃ ꝑierũt domus israel. [nouissi/mũ] i nouissimo tpe: post qꝗ alia non erit renoua tio. Bene.xxxvij. Israel pre oibus filijs suis dili/gebat Joseph: eo ꝗ i senectute sua genuerit eũ: ꝗ ꝓcat chrm quẽ in vltima mũdi etate pater de virgi ne nasci fecit. [dicens] hoc est: ad modũ deliberã tis ꝗd faceret se habẽs: z apud se [dicẽs] in cordi bus rationabiliũ hominũ [qz forte verebũtur filiũ meũ] Ex dicit [forte] liberi arbitrij ipoꝝ no/rat mobilitatẽ. Unde glo. Nõ hoc ignorãdo dicit ꝗ omnia nouit: sed propẽ hoc ambigere dicit deus vt libera volũtas hominũ seruet.

Coloni aũt dixerũt adinuicẽ. Hic est heres Venite occidamus eum z nostra erit hereditas. Et appre hendẽtes eum occiderũt z eiece/runt extra vineã.

Tangitur Ingratitudo colonoꝝ. Et ꝑ est [di/xerũt adinuicẽ] cõceptã malicia ꝓferẽtes. Sa/pientie.ij. Dixerũt impij a se ñ recta cogitãtes [Hic est heres] Hoc eni ꝓbabiliter coguerũt ꝑ opa ꝗ chrs fuit vnic⁹ heres tori⁹ vinee. z oĩs paterne gl'ie Joan.j. Vidim⁹ gloriã eius: gloriã quasi vnigeni ti a patre: plenũ gratia z veritate. Ps. viij. Omia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. Et hoc cognouerũt quan do dixerũt Jo.xij. Uidetis qz nihil ꝓficimus. ecce mund⁹ totus post ipm abijt [Venite] ꝓ ꝓsensũ malicie adinuicẽ concordate. Deñ.xxxvij. Venite occidamus eũ z videam⁹ qd ꝓsint illi somnia sua: ꝑ est: visiones ꝓphetarũ: qui dicunt ꝗ ipe mundũ hereditabit [z nostra erit hereditas] Hoc est ꝓ hoc retinebimus nostrũ locuz z gentẽ: que ꝑde/mus si dimittimus eũ viuere. Jo.xj. Expedit vo/bis vt vnus moriat hõ pro populo: z nõ tota gẽs pereat. Ne forte veniãt rhomani et tollant nostrũ locũ et gentẽ. Niere.xj. Venite mittam⁹ lignuz in panẽ eius. z eradam⁹ eũ de terra viuẽtiũ. z nomen eius nõ rememorẽ amplij⁹. ꝑ est: vbi i mẽsa come dim⁹ cũ eo panẽ: ibi tractem⁹ ꝯ suspẽdio crucifixio nis sue in ligno. Psal.xl. Qui edebat panes me/os magnificabat sup me supplantaõez. Prouer bioꝝ.j. Sortem mitte nobiscũ: marsupiũ vnũ sit omniũ nostꝝ. implebimus domos nras spolijs. omnem ꝑciosam substãtiam reptemus [Et app̃ hendentes] ꝓ ꝓditiõem Jude scariotb [eiece/rũt eũ] linguis z ope. Linguis qdẽ qz dixerunt Joã.viij. Samaritanus es tu z demoniũ habes z sic eũ de ꝓsortio iudeoꝝ eiecerũt Esa.lvij. Sup quẽ dilatastis os. z eiecistis linguã: Ope autẽ. qz eũ z gentiliũ prãti extra suã prãtem tradiderũt. z extra portã hierl'm tonq̃z extra vineã crucifixerũt De Primo eñ ꝯ Matth.xx. Tradẽt eñ gentib⁹ ad illudendũ z flagellandũ z crucifigendũ. De Scõo Heb.xiij. Extra portã passus est Joã. xix. Exiuit baiulãs sibi crucẽ i cũ locũ ꝗ ꝯ calũ ric lo/cus. Et ꝑ est ꝗ ꝯ [eiece. eũ extra vineã] tanq̃z ad se nõ ꝑtinentẽ [z occiderũt] Dañ.ix. Occidẽt chrs z nõ erit eius ꝓ's ꝗ eũ negaturus est Act.iij Peristis virũ homicidã vob dari: auctorẽ vero vi te interfecistis. Hoc z nos facimus quotiẽs grati am chri nobis oblatã abijcimus z ꝓculcamus. et extra vineã cordis in qua virtutes gaudiũ germinã tes plantari deberẽt Heb.x. Irritã qs faciens legẽ Moysi absq̃ vlla miseratõe duob⁹ aut trib⁹ testi/bus morit: q̃nto putaꝝ deteriora mereri supplicia eũ qui filiũ dei ꝓculcauerit. z spũ gre ꝓtumelia fe/cerit. z sanguinẽ testamẽti polluũ duxerit. in q̃ san ctificatus est Heb.vj. Rursus sibi metipis crucifi gentes filiũ dei z ostentui habentes.

Quid ergo faciet dñs vinee? Ve/niet z ꝑdet colonos z dabit vineã alijs.

[Quid ḡ faciet dñs vinee] Cõmune facier iu diciũ. Et hec est Tertia ꝑs vt ore suo ꝓprio ꝑdem/nent. Et subinfert iudiciũ illõ qꝗ oi bũane rõi ẽ no tũ. Dicit rũ Matthe⁹ ꝗ ꝑ iudiciũ Judei ore ꝓprio ꝓtulerũt. Et ꝑ est vez ꝗ corde ꝓcesserũt. Lucas ãt xx. ꝯt. Nequaq̃z sez ꝗ ori exeiori ꝓcaciꝭ ꝯ mente mẽ tiẽtes negauerũt. Hic aũt ꝯt ꝗ illõ dñs q̃si ꝓcessũ ab ipis intulit virate dicẽs [Veniet] ad iudiciũ cũ rhomanis Esa.v. Dñs ad iudiciũ veniet cũ sena toribꝰ (al's senioribꝰ) ꝓ'li sui. Vos depasti est] vine am meã. z rapina pauꝑis i domo vra [z ꝑdet co lonos] ꝓpal'r ꝑ rhomanos. zeꝓal'r ꝑ seipz si i ma licia pseuerauerit Mat.xxj. Malos male ꝑdet. z vineã suam locabit alijs agricol'ꝗ reddẽt ei fructũ tpib⁹ suis. Et ꝑ ẽ [z dg.vi. si bis ꝗ ex iudeis ꝓuer tũt [alijs] ꝑ ẽ. gẽtilib⁹ Mat.xxj. Publicani z me retrices ꝓcedent vos in regno celoꝝ.

Nec scripturã hanc legistis. Lapi dem quẽ reprobauerũt edificãtes hic factus est in caput anguli: a do mino factũ est istõ: z mirabile ẽ in oculis nostris. z querebãt eũ tene re: z timuerunt turbam. Cognoue runt eñ qm̃ ad eos parabolã hãc dixerit. Et relicto illo abierũt.

Hic Quarto loco scꝑturã induit ꝓcordantẽ. Et hoc est de psalmo. Dicit igitur [Nec scriptu/ram hanc] psalmi [legistis] ad intellectum

[Lapidē quē reprobauerūt]rē. Cū tēplum edificaret: lapis magnꝰ ⁊ mire pulcritudīs inuentus est: q̄ nusq̄ aptari potuit in edificio. Tādē inuentꝰ ē locus in sūmo edificij: vbi duo parietes cōuenerūt. vbi scilicet lapis aptū ꝓbuit. ⁊ ibi positus est ad duos parietes in ꝓiūgendo. Et ꝑ̄ est [Lapidē quē reprobauerūt edificātes] templū q̄ scribas ⁊ sacerdotes ⁊ phariseos significāt. qui dominū nostrū iesū christū reprobauerūt [hic] in sūmo edificio et in eccl'ia in qua duo parietes conueniūt Judei ⁊ gētiles [factus est in caput] summi culminis [anguli] duos parietes i se cōiūgentis Rho. iij. Unꝰ deꝰ est q̄ iustificat ꝓpuriū ꝑ fidē ⁊ circūcisionē ex fide. Epbe. ij. Ut duos in vnū cōdat. Et ne dicat hoc casu factū: inducit sequentem scripturā q̄ dicit [A dño factū est istud] ⁊ nō ab hoie ⁊ diuinatōe [⁊ est] hoc est: q̄ uis sit [mirabile in oculis nostris] qr iudicia dei abyssus multa: q̄ꝰ hoc ita voluit ꝓfigurari. ꝑ̄s. cxviij Mirabilia testionia tua: nō scrutata est ea anima mea [⁊ querebāt eū tenere] Ps. xxxiij. Recuebāt mihi mala ꝑ bonis. Et ideo qr ꝑdixit eis picula eorū: mala intētāt dño maiestat'. ⁊ ideo dolo querebant eū tenere ⁊ captiuare ad mortē [⁊ timuerūt turbā] Matth. xxv. Querebāt ꝑncipes sacerdotū. quō Jesū dolo tenerēt ⁊ occiderēt: timebant vo plebem. Et subiūgit causam tāte malicie. [Cognouerūt enī] ex ipis pabolaꝝ silitudiū [quoniā diceret ad eos] ꝑ̄ est cōtra eos parabolā. Mat. xxij. Mar. xij. Et quō oēs pabolas cōgnoscetis [et relicto eo] hoc est: abiecto: vt ad gētes trāsiret [abierūt] a ꝑsentia christi i diuersos errores. Act. xiij. Vobis oportebat primū loqui ꝟbum dei. sed q̄ repulistis illud: ⁊ indignos vos iudicastis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes.

Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis ⁊ herodianis vt eū caperent i ꝟbo. Qui veniētes dicūt ei: A Magister scimus quia verax es: ⁊ non curas quenq̄. Nec enī vides i faciem hominū: sed in veritate viaz dei doces. Licet dari tributū cesarī an non dabimus?

Hic incipit ostendere causam reprobatōnis in particulari. Hec autē maxime est tētatio obseruationis qua (al's q̄si) accusabilē eū reddere cupiebāt Diuidit autē in Duas ꝑtes. In quaꝝ Pria tentāt eū in his in q̄b; hō ad hoiem Inferior ad superiorē ordinat. In Secūda aūt tentāt in his in q̄b; homo ad deū ordinat Ibi [Et venerūt ad eū saducei] Prima autē istaꝝ ꝑtiū diuidit in tres pag̃phos. In quorū Primo describit querentiū et tentantium versutia. In Secūdo inducit Questiōis callida malicia. In Tertio vero subiūgitur In soluēdo questionē mira sapientia. In Primo horum Tria continent. Malorum associatio. Dolositatis maligna intentio. et Subdola apud eū quem hominem purū putabant astuta adulatio. Dicit igitur. [Et mittunt ad eum] sacerdotes [quosdam] excepte malicie ⁊ simulate religiōis [ex phariseis] qui ꝑ ceteris religionē pretendebant. Mat. vij. Attendite a falsis ꝓphetis qui veniunt ad vos in vestimētis ouiū: intrinsecus autē sunt lupi rapaces [et herodianis] qui conducti ab eis fuerant a potestate. Ut religione phariseorum simulata pateret veritas. ⁊ ex potestate regali humana cogeretur fragilitas [vt eum caperent in sermone] Ecce Dolosa malicia. Lu. Decimoquarto. At illi obseruabant eum [Qui venientes dicunt ei] Ecce Dolosa ⁊ palpans adulatio [Magister] Magistrum profitentur vt dicit Chrysostomus: cuius nolunt esse discipuli [Scimus quia verax est] quia causā crimis vel falsitatis quancunq̄ conarētur imponere sibi nō potuerunt. Joānis. viij. Quis ex vobis arguet me de peccato. Deutero. xxxij. Deus fidelis ⁊ absq̄ vlla iniquitate: iustus ⁊ rectus. Prouerbiorum. viij. Justi sunt oēs sermones mei: ⁊ non est in eis prauū quid atq̄ peruersum [et nō curas quenq̄] vt a veritate deuies. Matth. xxij. Non est tibi cura de aliquo [nec enim vides] visione personarum acceptiōis [in faciem hominis] in qua multi decipiuntur attendentes exteriora: que parent ⁊ humana sunt. ⁊ multos decipiunt. Jacob. ij. Nolite in personarum acceptiōe fidem habere domini nostri iesu christi glorie. Actuuz. x. Non est personaruz acceptio apud deum: sed in omni gente qui timet deum ⁊ operatur iusticiam: acceptus est illi [sed in veritate] Triplici. Uire: Doctrine: ⁊ Judicij [viam dei doces] Hoc ē Doces viam que ducit ad deum. Matthe. Uiceſimoscdo. Magister scimus quia verax es: ⁊ in veritate viam dei doces. ⁊ nō est tibi cura de aliquo. Non enim accipis personam hominis [Licet necensum dari cesari: ja populo libero qui decimas ⁊ primitias soluit ⁊ vota offerēs ⁊ sacrificia. ⁊ soli deo se per legem subiecit [An non dabimus:] censum. istis rationibus. Ecce Questio dolo plena. Ut si dicat Q̄ census dandus est: cōtra libertatem populi ⁊ priuilegiuz cultus diuini loqui videatur in conspectu phariseoꝝ: qui plus ceteris pro cultu legis ⁊ libertate populi loquebantur. Si aūt diceret q̄ non licet: etiā (al's a) militib; herodis: qui ꝑncipatū sub cesare habuerūt accusabilis teneatur. Ps. xxxv. Dolose egit in conspectu eius: vt inueniatur iniquitas eꝰ ad odiū. Uerba oris eius iniquitas ⁊ dolus.

Qui sciens versutiam eorū ait illis: Quid me tentatis? afferte mihi denariuz vt videam: At illi obtulerunt ei. Et ait illis: Cuius est imago hec ⁊ inscriptio? Dicūt ei: Cesaris. Respondens autem Jesus dixit illis. Reddite ergo q̄ sūt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Et mirabantur super eo

Tāgit ꝑ̄ Uersute q̄stiōis solutōz. Et trāgūt ꝑ̄ Sex Primum q̄dem Ut dñs ⁊ deus tangit Cordium eoꝝ deꝑhensam malicia: cum dicit [Qui] scz Jesus vt deꝰ [sciens versutiā eorū] ꝑs. xciij. Dominus nouit cogitatōes hoīm: quoniā vane sunt Eccli. xxiij. O culi dñi cōtēplant' vias hoīm. [Ait illis] Secundū est Rephēsio de hoc q̄ habebāt q̄ rēdo intentōem puersam [Quid me tētatis] Matth. xxij. Quid me tētat' hypocrite. ꝑs. lxxvij. Cōuersi sunt ⁊ tētauerūt deū: ⁊ sancū isrl' exacerbauerunt. [Afferte mihi] Tertiū est in q̄ ꝟsutā eoꝝ ꝓuincit neq̄cia. Dicit igit'. [Afferte mihi denariū vt videā] Matt. xxij. O ñdite mihi numisma census. qr ex hoc q̄ vsū mercatōis habebāt: ius cesaris ꝓferre volebat [At illi obtulerunt ei] Supple denariū. Et hoc est Quartū In q̄ ipi denariū offerūt: in quo conuincat christus intentionē eoꝝ puersam [Et ait illis.] Hoc est Quintū ex quo ꝑ responsum eoꝝ cōuincit ipoꝝ malicia. Querit q̄ nō ignorās: ſz vt ex ꝟbis suis ꝓprijs cōuincat' [Cuius ē imago hec ⁊ supscriptio:] litterarū. Apocal. xiij. Nemo poterat vendere vel emere nisi haberet characterē bestie in manu sua. [Dicūt ei] pharisei et herodiani [Cesaris] qui sicut dñs impmit i numismate: ⁊ supscribit nomē sue maiestatis [Rndēs aūt Jesus ait illis.] ex ꝓprijs eoꝝ ꝓcludens. Ps. xxxvj. Bladꝰ eoꝝ i tret in corda ipoꝝ. ⁊ arcꝰ eoꝝ ꝓringat'. [Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari] qr q̄ pace ⁊ foro cesaris gaudetis: iustum est vt stipēdia ꝑsoluatis Rho. xiij. Reddite q̄ omnib; debita: cui honorem honorē: ⁊ cui tributū: tributū. et cui vectigal: vectigal [et que sunt dei] reddite [deo] cui? decias ⁊ ꝓmitias accipit. vl' in cui? lege gl'iamini. Mat. xvij. Patiēciam habe i me: ⁊ oia reddam tibi [Et mirabantur omnes] generaliter [sup eum] Et hoc est Sextū. Quid autē mirant? Sup sapiētiā. Luce. ij. Mirabāt sup prudentia ⁊ rnſis eiꝰ. Hoc est igit' quod dicit in hac parte.

Et venerūt ad eū saducei qui dicunt resurrectionē nō esse: ⁊ interrogabāt eum dicentes. A Magister A Moyses nobis scripsit: vt si cui? frater mortuus fuerit: ⁊ dimiserit vxorem: et filios nō reliquerit: accipiat frater eius vxorem ipsi? : et resuscitet semen fratri suo

In speciali ostendit causam reprobatiōis synagoge. Diuidit autē in Duas partes ſm duas tētationes quas inducunt. Prima enī tentatio est de Credendis In qua cōuincunt de heresis infidelitate. Secunda est Tentatio De Faciēdis. in qua conuincuntur de operis peruersitate: Ibi [Et accessit vnus de scribis. Prima pars diuidetur in Duas. In quarū Prima questio tentatiua ꝓponitur. In Secunda Querentes de erroze conuincuntur Ibi [Respondens Jesus ait illis: Nonne ideo zē]. Prima barū habz Quattuor particulas Scz. A quibus ista q̄stio ꝓponitur. Secūdo Causa questionis subijcit. Tertio casus exponitur. et Quarto Questio subinfertur. Dicit igit' [Et venerunt ad eum] tentatores [saducei] heretici. Quia in tres sectas synagoga scissa erat. Pharisseorum. s. Saduceoꝝ. ⁊ Esseoꝝ. Primi: Corpoꝝ resurrectionem credebant: sed alia corpora: cibis vrētia futura esse dicebant. Saducei: Corpoꝝ resurrectionem oīno negabant. sed tū spūs cum deo post mortem esse dicebant. Spūs autē illos dicebant esse angelos bonos. ⁊ malas animas hominuz sīē ⁊ iumentoꝝ interire cū corporib; affirmabāt. Essei aūt nullum penitus spūm separum a corpore esse credebant. dicentes. Pro solis temporalib; deo eē seruiendū [Saducei] ergo [qui dicunt resurrectiōem] corpoꝝ [nō esse venerunt ⁊ interrogabant eum] tentando [dicentes] Matt. xxij. Quid me tentat' hypocrite Deut. viij Non tentabis dñm deum tuum [Magister] Scōm est in q̄ Cā questionis ⁊ dubitationis describit. Dicit igitur [Magister] Chrys. Magistrū nominant cuius nō volunt esse discipuli. Laudant igit' adulando vt decipiant Ps. cj. Qui me laudabāt aduersum me iurabant [Moyses] qui tante fuit auctoritatis q̄ sibi ore ad os loquebatur deus: sicut soler homo loqui ad amicum suum Num. xij. [nobis scripsit] in lege Deut. xxvij [vt si cui?] hoc est: alicuius hoīs [frater] vxoratus: [mortuus fuerit] sine herede [⁊ dimiserit vxorē] que introducta est in partem sue hereditatis. ⁊ iaz libera est ab ipo per mortē viri sui. j. Coꝝ. vij. Mulier alligata est lege viri quāto tempore vixerit vir eius. q̄ si dormierit vir eius: soluta est a lege viri [⁊ filios] ex illa vxore genitos [nō reliquerit] superstites. qui suam percipiant (al's participent) hereditatem [accipiat frater eius] vel propinquior in genere suo [vxorem ipsius] cum hereditate ipius [⁊ resuscitet semen fratri suo] Filio primo quem ex ea genuerit imponens nomē fratris defuncti. quia ille filius quasi Adoptiuus est filius (al'as fratris) defuncti. ⁊ Naturalis est filius eius q̄ accepit vxorem ne nomē defuncti pereat in israel. Hoc etiam obseruatum fuit a iudeis ante legem. Unde Genes. xxxviij. Dixit Judas ad Onan filium suum vt acciperet vxorem her. sine liberis defuncti. ⁊ mortuo Onan dixit eam debere reseruari in viduitatis habitu: donec crescere sela filius suus iunior: qui acciperet eam ⁊ suscitare deberet semen duobus fratribus sine liberis defunctis.

Septē ergo fratres erant. ⁊ ꝑmus accepit vxorem ⁊ mortuus est: nō relicto semine. Et Secundus accepit eam ⁊ mortuus est: ⁊ nec istere liquit semen. Et tertius similiter. Et acceperunt eā similiter septem ⁊ non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est ⁊ mulier

Hic Tertio ponit casus de facto sup qõ ē Questio fundanda. Dicit igit. [Septē ergo fratres fuerunt] apud nos: Sicut Job.j. septē filios habuit. Et Tob.xiiij. septē iuuenes filij Tobie iunioris: stetērūt añ Tobiā senioē auuz suū. [et primus] primogenit⁹ [accepit vxorē] qz antiqua patruz cōsuetudo erat. vt primogeniti primo vxores ducerent. z sic deinceps ꝓm ordinez ētatis. Beñ.xxix. Nō est in loco nostro cōsuetudinis vt iuuenes primo demus ad nuptias. Hic ergo ꝓm⁹ duxit vxorem [et] accepta vxore [mortuus est] soluto mr̃imonio [nō habens semē] hoc ē, plē: que partē sue hereditatis accipet [z secūdus] frater secūdo genitus [accepit eam] vt semē defuncti suscitaret [z mortu⁹] absqz liberis. et hoc est: [nec iste] secūdus [reliquit semen. Et tertius sil'r] accepta eadē vxore mortu⁹ est: nullo relicto semie. [Et similiter] oēs [septē] successiue accepta eadem vxore [nō reliquerūt semē] ad posteritatē hereditatis. nec ab alio postea ducta ē. qr [nouissima omniū] post mortē septē marito rum [mortua est] sine liberis [et] hoc est: etiam [mulier] q̃ septē sine fructu viros emolliuerat.

In resurrectōe ergo cum resurrexerint cui⁹ de his erit vxor: Septē enim eam habuerūt vxorem

Quartū est Propositio q̃stiōis. Supponit autē hic q̃ vnusquisqz resurget in suo ordine. j. Lor̃. xv. Unusquisqz in suo ordine resurget. Dicit ergo ꝓm hoc [In resurrectōe] cōmuni [cum resurrexerint] ad vnā domū paternā omēs isti septē fratres. eo q̃ alia domus de his fratribꝫ nulla edificata fit. [cuius de his] septē in vnā domū intrātibus [erit vxor:] Et causam questiōis subiungit [Septē enī fratres] sine liber; [habuerunt eā vxorē] Hoc aūt dicebāt. qz dñs fidez resurrectōis astruebat. z Supponebāt isti q̃ diceret resurrectionē futurā: sicut pharisei: Qui in aurea hierusalē: z regno mille annoꝝ: vnū quēqz dicebāt r̃surgere ad suū domiciliū. Et iō mirabil' cōfusio sequerē r̃ si in resurrectōe illa omniū eēt vxor q̃ omnes simul ea aburerent. Si autē vni⁹ tm̃ esset vxor futura: videret q̃ alij delectatōe (al's dilectōe) vxoris carerēt. z sic felicitas eoꝝ cōpleta ñ eēt

Et respondens Jesus ait illis: Nonne ideo erratis nō sciētes scripturas neqz virtutē dei:

Incipit istius Tentationis solutio. Habz autē Tres ꝓticulas. Scz. Ignorātie increpatōem. Erroris eorū ostensionē. z Resurrectōis mortuorum pbationē. Dicit igit increpando. [Nōne] etiā būano iudicio [erratis nesciētes scripturā] de resurrectione mortuorū loquentē: quam putatis carnaliter debere intelligi: dicentes illō. j. Lorin. xv. Quō resurgent mortui: Quali autē corpore venient. Quia enī pharisei dicunt q̃ animali corpore venient cibis egentes: z sexus pmiscētes. Et quia vobis hoc videt impossibile: ideo negat; resurrectionē: nescientes quid scriptura loquit: q̃ resurgent mortui cum corporibus immortalibus: qui cibis non egent z sexus nō permiscent. z ideo erratis nescientes scripturas Esa. v. Ideo captiu⁹ ductus est populus meus: quia non habuit scientiam. Esa. xxix. Erit vobis visio omniū quasi visio libri signati. quem si dederis scienti litteras z dicas lege. dicet Non possum. signat⁹ est enim. Et si dederis eum nescienti lr̃as. z dicas lege. dicet Nō possum: quia nescio lr̃as. Rbo. j. Obscuratum est insipiens cor eorum. ij. Lorinthior. iij. Usqz in hodiernum diem cū legitur moyses velamen est positum super cor eorum [neqz virtutē dei] quia ī firmitatē morientiū intuentes: nō putabant mortuos posse resurgere: nō intelligentes q̃ virtute dei erit resurrectio cōmunis. Matth. xxij. Errat; nescientes scripturas neqz virtutē dei. Virtus enim dei resuscitabit mortuos. Joānis. v. Mortui audient vocem filij dei: z qui audierint viuent. quia etiam Insensibilia: deo cui omnia obediunt: sensibilia efficiuntur. Rhomanor. iiij. Ante deum cui credidisti qui viuificat mortuos: qui vocat ea que non sunt tanq̃ ea que sunt. Hec cm̃ est virtus dei quā Saducei ignorauerī. j. Lorinthior. xv. Euigilate iusti: ignorantiā quidam dei habēt vsqz ad huc. Sapie. ij. Hec dixerunt z errauerunt: excecauit enim illos malicia ipsorū: z nesciēt sacramēta dei: z non iudicauerunt bonorem animarum sanctarum.

Cum enim a mortuis resurrexerint neqz nubent neqz nubentur: sed sunt sicut angeli dei in celis

Tangit hic Scō Qualitatē veram resurgentium in Duobus. In Remotōe erroz; et In Doctrina veritatis. De Primo dicit [Cum enim a mortuis] illi qui mortui sūt [resurrexerit] siue boni siue mali [neqz nubent neqz nubentur] Glosa: Greco idiomati: latina consuetudo non respondet. Nubere enim proprie mulieres dicuntur: z viri vxores ducere. Sed nos simpliciter dictum intelligamus: sic: vt Neqz nubant viri: neqz nubantur mulieres. Unde Augustinus dicit: q̃ ibi erunt membra genitalia: non que libidinem prouocent. sed que sapientie ammirationem inducant. Matthe. Uicesimoscdo. In resurrectōe neqz nubent neqz nubentur. sed omnis ibi fecunditas est ex coniunctione spirit⁹ creati cum increato [sed erunt] Tangit Doctrinam veritatis dicēs [sed erunt] in futuro [sicut angeli] Nō in natura angeli. sed sicut angeli in puritate spiritualitatis z immortalitatis. Et quia nuptie sunt bonum mortalium: ideo neqz nubent neqz nubentur [in celis] autem dicit: ne in terra in aurea hierusalez resurrectio putetur esse futura. Lu. xx. Filij huius seculi nubunt z traduntur ad nuptias. Illi vero qui digne babebuntur illo seculo z resurrectione: neqz nubent neqz ducent vxores. Neqz enīz vltra mori poterunt: z equales angelis fiunt: z filij sūt dei: cum filij sint resurrectiōis. Unde glo. Nemo ibi moritur. nemo ibi nasciť. nec infans nec senex ibi erit.

De mortuis autē q̃ resurgāt non legistis in libro moysi sup rubum quō illi dixerit de⁹: inquiēs. Ego sum deus abraam: et deus isaac: z deus iacob: Non est deus mortuorum sed viuorum. Vos ergo multum erratis.

Tangit hic vltimo Resurrectiōis probationē. Tāgit autē Tria. Auctoritatis inducte cōmendationē. Scriptā a deo auctoritatē. et Erroris confutationē. Dicit igit [De mortuis aūt q̃ resurgent] Hoc est quod pbare intendit Job. xix. Scio q̃ redemptor meus viuit. z in nouissimo die de terra surrecturus sum. Et in carne mea videbo deū saluatorē meū. Esaie. xxix. Viuent mortui tui dñe. interfecti mei resurgēt Dañ. xij. Multi d̃ bis q̃ dormiunt in terre puluere euigilabūt: alij in vitā eternā. alij in opprobriū vt videant semp. Ezech. xxxvij. Aperiam quippe tumulos vestros. z educam vos de sepulcris vestris. Sed has scripturas dñs nō inducit. qz saducei nō recipiūt nisi quinqz libros moysi [Non legistis] b̃ est. Nōne legist; ad itellectū vex. [i libro moysi] Exo. iij. quē ꝓ maxima allegastis auctoritate [sup rubū] In q̃ deus ipse apparuit in igne deitatis: nō consumēs virorē virginitatis. sed pcecrās: ita q̃ dixit. Locus in q̃ stas terra sancta est. In qua visiōe tota leg; auctoritas roborat; [quō] ore ad os [isti] [moysi] [de⁹] de seipo [dixerit. Ego sum deus] Auctoritas est quā inducit. [Ego sum deus abraā] hoc est q̃ (al's quo) abraam fruit iam spe felici. z post modicū felicitate dulci in pſentia ipi⁹. [z de⁹ isaac] q̃ sil'r postmodum fruetur Isaac [et de⁹ iacob] ad quem Jacob omnē vitā suaz direxit. Et ex his pcludit [Non est deus] fruibilis [mortuor] in corpore et aīa. quia tales nullo bono frui possunt [sed viuentiū] in anima ad min⁹. Etsi aīa viuit per iusticiā dei: pbat q̃ corpus aliquādo resurget. quia cū anima vitā eternā pmeruit: sicut dicit glo. Non enī aīa sola meruit: sed corpus anime obediēs: virtutibꝫ operā dedit. z ideo radicē immortalitatis per virtutē adquisiuit. Et ideo de castitate que potissimū ē i corpe: dicit Sap̃. iiij. Immortalis est enī memoria illius. quia z apud deum ē: z apud hoīes [Vos ergo multū erratis] Lōfutatio est erroris. Mat. xv. Si cecus ceco ducatum prestet; ambo in foueā cadunt. Et ibidē Sūt z duces cecorum.

Et accessit vnus de scribis qui audierat illos conquirētes. et videns quoniam bene illis respōderit: iterrogauit eum quod primū mandatum esset omniuz.

D Tangitur Tentatio hic de faciendis per quam arguuntur de operis peruersitate. Diuiditur autem in Duas partes. In quarum Prima Tentatio proponitur. In Secūda tanq̃ victor ab omnibus derelinquit' tentatoribus. Adhuc autē Duo in Prima parte dicūtur. Scz. Tentatio. z Tentatoris in aliquo cōmendatio. Questio aūt tentatiua Tria habet. Scz. Questionē. Solutionem. z Solutiōis cōmendationem. In Questione autē est Cōmendatio querentis. Subtilitas audient; precedētia: que induxit ad questionis propositionem. Dicit igitur [Et accessit vnus de scribis] Unus inq̃z excepte autoritatis: qui ab alijs ad querendū est electus: tanq̃ magis potens in sciēntia z sermonis facunditate. Joannis. iij. Tu es magister in israel z hec ignoras. De Scribis autē dicitur: quia in lege fuit doctissimus. Esai. xxviij. Ubi est litteratus: vbi legis verba ponderās: populum imprudentē non videbis ibi [qui audierat] z intellexerat [illos] saduceos [conquirentes] cum domino. Matthe. xxij. Audientes pharisei q̃ Jesus imposuisset silentium saduceis: conuenerunt in vnum. z interrogauit eū vnus ex eis legisdoctor: tentans eum z dicēs [et videns quoniam bene respōderit illis] saduceis [iterrogauit Jesum quod esset primuz omniū mandatum] Hoc est quod esset pncipale inter omnia tam multa que in lege ponūtur mandata. Matthe. xxij. Magister quod est mandatuz magnuz in lege. Dicit autē Chrysostomus q̃ ō mandato magno iterrogat: qui nec minimū impleuit: simplicissim⁹ interrogator: z astutissim⁹ obfuator

Jesus autem respondit ei: quia primum omniū mādatum est Audi israel: dominus deus tuus deus vnus est. Et diliges dominū deū tuum ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota mente tua: et ex tota virtute tua: Hoc est primū mandatum.

Hic incipit Solutio maxime subtilitatis z sapie Quia enim de faciēdis iste quesiuit q̃d vtile est ad vitam: q̃ vis tentādo faceret: tamē benignus mgr̃ plus respondet ad illuminationē q̃z in questione exigat ad tentationē. Et ideo hz Duas ptes. In q̃rum Prima Maximū declarat affectu mādatū. In Scōa docet Maximū i effectu opis. In Prima Tria dr. Primo cm̃ Repetit id de q̃ scriba q̃rit. Scōo soluit. z Tertio Lōfirmat solutōz Dicit igit [Jesus aūt rñdit ei qz primū] siue pncipale oīm mādatoꝝ [mādatū est] q̃d ad dei pri nec dilectōz. Et b̃ ē totū pme tabule mādatū. Et b̃ est q̃ dr [Audi] tāq̃z magnū aliq̃d q̃ nihil mai⁹ ē [israel] rectissime: q̃ ad mādata te rectificare quer; Esa. xliij. Noli timere seru⁹ meus iacob: z rectissime quē ego elegi [dñs deus tuus vnus est] hoc ē vnicus z incōmutabilis. z ideo totū affectū tuuz in se vult dirigi. Esai. xliij. Absqz me nō est formatus deus: z post me non erit. j. Lorinthior. viij. Etsi sunt qui dicantur dij: siue in celo siue i terra. siquidem sunt dij multi z dñi multi nobis tamē

vnus deus et quo oia: z nos et (al's in) ipo. [Et diliges dominū] Primū quod dixit: Dominꝰ deus tuus vnus est (quod cōtinet Exo. xx.) nō indu/citur hic sicut mandatū: sed potius sicut causa et ratio mādati istius: quod dicit Deut. vj. Diliges dm̄ deū tuū. Dicit autē Tria. Et quali. z Quid. z et Quāto diligendꝰ. Et quali enim ametur affectu: notatur cū dicit [diliges] Quod componit et ꝓpositione diuersitatem ꝓpositoꝝ notante. z eliges verbo electōis. Hoc est: Dominū deū tuuz ex omnibus eliges quē ames. Canticorū. v. Dilectꝰ meus candidus z rubicundus: electus ex milibus. Eligit enim ad amandū q̄ ꝓ omnib̄ amatur: Sicut et deus est ꝓ omnib̄ amandꝰ. Psal. lxxij. Quid mihi est in celo: z a te quid volui super terrā? Quid autem amet dicit [dominū deum tuū] Dominū Qui omnib̄ excellenti suppositione supponit. Qui omniū pulcrorū liberam z oīmodam habet possessionē. Qui indeflexa virtute continet suam excellentiā. ne vnq̄z ad scabellaria et conculcanda inclinet. De Primo dicit Ps̄ xcij. Mirabilis in altis dominus Luce. ij. Gloria in excelsis deo. De Secundo Rhoma. x. Idē dominus omniū in omnes qui inuocant illum. ps. cxj. Gloria z diuitie in domo eius. De Tertio Numeri. xxiij. Dominus de egypto duxit eum, cuius fortitudo sicut rhinocerontis. Exodi. xv. Quis similis tui in fortibus domine. Primū in domino diligimus Ut exaltemur. Secundū Ut premiemur. Tertiū Ut cōtineamur z defendamur. De Primo. j. Pe. v. Humiliamini sub potēti manu dei vt vos exaltet in die visitatōis. De Secūdo dicit. j. Lozin. ij. In omnib̄ diuites facti estis i illo: in omni verbo z in omni scientia: sicut testimonium christi confirmatū est in vobis. ita vt nihil desit vobis in vlla gratia. De Tertio dicit in Psal. xxvj. Dñs defēsor vite mee: a quo trepidabo. [deum] Quod vt dicit Damas. sonat ꝓuisiōem. Lircūtionem. z Ignis ardorē. Theoro enim est idez quod video. Thoriste idez quod circūeo. z Thoryby est ardor in greco. Prouidet enī ꝑscientia. Lircūit cura. et Ardet in nos charitate. Ut ergo fruamur prouidentia: deus diligit. Ut custodiamur: deus amat. Et vt incēdamur: charitas in deum habet. De Primo hoꝝ dicit Eccli. xxiij. Oculi domini lucidiores sunt super solem. circūspicientes omnes vias hominū. Bene. xxj. Tu deus qui vidisti me. De Secundo dicit. j. Petri. v. Omnē sollicitudinē vestram proijcientes in eum: quia ipi cura est de vobis. Psal. liiij. Jacta cogitatum tuū in domino. z ipe te enutriet. De Tertio dicit Deuter. iiij. Deus noster ignis consumens est. Psal. xlix. Ignis in conspectu eius exardescet. [tuū] cultu z seruitute z possessione: vt ad nutum habeatur. Hebre. xj. Non cōfundit deus vocari deus eorū. Exo. iij. Ego sum deꝰ abraā: et deus isaac: z deus iacob. hoc nomē mihi est in eternū. Apoca. xxj. Ipi populus eius erūt. z ipe deus cū eis erit eorū deꝰ [ex toto corde] Hic tangit ex Quanto est diligendus. Cor autē quia principiū est affectionum et motuū: ponitur pro voluntate: vt ex tota voluntate dulciter diligatur: ita q̄ nihil voluntatem ab-

3

eius dilectione possit illicere z abstrahere. Cāticorum. viij. Pone me sicut signaculū super cor tuum. Prouerbioꝝ. xxiij. Prebe fili cor tuum mihi. Psalm. ix. Confitebor tibi domine in toto corde meo. Cor etiam fm Augustinū: est principiū conceptionum z cogitationū. z sic ex toto corde diligitur quādo toto intellectu diligitur vt nullo errore decipiat: quia ipse vt lumen intellectus in diligendo habetur. Psal. xxij. Illumina oculos meos ne vnq̄z obdormiam in morte. Primo modo diligitur dulcedo bonitatis. z Scdo lux veritatis [z ex tota anima tua] Anima hominis intellectual est: quia dicit Philosophꝰ q̄ homo est solus intellectus. Et hoc modo ex tota ania diligere: est ex intellectu absq̄z omni obnubilatiōe phantasmatum diligere. Sapie. viij. Sapientiā amaui z exquisiui mihi eam sponsam accipe: z amator factus sum forme illius: que pulcra est absq̄z nubilo. Sapie. vij. Candor est enim lucis eterne: z speculū sine macula dei maiestatis z imago bonitatis illiꝰ. Nec ē pulcra dilectio. Ecclīastici. xxiiij. Ego mat pulcre dilectionis. Dicit tamen Augustinꝰ q̄ anima ponitur hic pro animo. Ut sit sensus [ex tota anima] hoc est: ex toto animo. hoc est voluntate sine cōtrarietate: quia tota voluntas z animus sic extenditur ad ipum: quādo nihil habetur in volūtate sibi cōtrariū. Hoc est interior homo De quo dicitur Rhomanoꝝ. viij. Condelector legi dei fm interiorem hominē. Sic ergo Sapiēter diligit deus [et ex tota mente tua] Mens a metiendo est dicta: quia omnia ad veritatis regulaz metitur. Et hec est ratio: Ut sic rationabiliter eum in mentis memoria ponamꝰ: vt sine obliuione eum diligamus. Psal. cxxxvj. Adhereat lingua mea faucibus meis si nō meminero tui. Esa. Quadragesimono. Ego non obliuiscar tui [et ex tota virtute] hoc est fortitudine tua: vt omnes vires tue sibi seruiant: z ad ipum expendātur. Psal. Quinquagesimooctauo. Fortitudinē meam ad te custodiam. z sic fortiter diligitur. Canticorum. viij. Fortis est vt mors dilectio: dura sicē infernus emulatio. Diligatur ergo ex toto corde dulciter. ex anima sapienter. z Ex mente constanter. z Ex virtute fortiter. [Hoc est primum mandatum] Certificatio est veritatis in responso. Sicut enim deus primꝰ est z precipuus z vnicus. Ita affectus ordinatus in ipsum est primus z vnicus z precipuus. Et ido de isto dicitur Canticorum. viij. Si dederit homo omnem substantiā suaz ad mercandam dilectionem: quasi nihilum despiciet eam: quia Nulla est comparatio ad dei dilectionem.

Secundū autem simile est illi

Benignus magister in doctrina salutis plus respondet q̄z querens exigat: vt perfecte viam salutis doceat. Dicit autē Tria. Secundi ad Primū similitudinem. Non equalitatē. z Dat Precepti secundi descriptionez. Et Subinfert amborum preceptorum commendationē. Dicit igit [Secundum autē] quod impler precepta secūde tabule [sile] Nō eq̄le [ē huic] ꝑmo mādato. Sile autē ē in Triby. Scz. In Dilecto (al's Dilectione)

z Forma dilectionis. z Fine. In Dilecto (al's Dilectione) quidez. qz in primo nō diligit nisi deus. qz pntale bonū pater celestis est in imagie sua ad quā factꝰ est proximus Joā. j. Lano. iiij. Qui non diligit fratrem suum quez videt. deum quē nō videt q̄ modo potest diligere? Deus enī inuisibilis est z nō videt nisi in imagine sua. Vñ sicut honoz imagis sanctorū ad ꝓtotypū refert: vt dicit Damascē. Ita honoz primi z dilectio imaginis dei: refert ad honorē z dilectōez dei. In Forma etiā dilectōnis est simile. qz ꝗuis duo sint mandata dilectōis: dei et primi: tamē vnꝰ est habitꝰ virtutis: z vnꝰ datoz virtutis spūsctūs: ex quo deus z primus diligunt. Et hoc notat Joan. xiij. In hoc cognoscet oes qz mei estis discipuli si dilectiōem habueritis ad iuicē. Acsi dicat. Ego sum fons dilectōis a quo continuus ꝓfectiꝰ manat dilectio. q̄ est spūsctūs. Etsi ꝓ (al's in) nos riuus huius fontis ꝓnue manat. sic oib̄ apparet. qz fons in nos fluit dilectōis diuine: quod nō esset si alia esset aq̄ fontis z riuoꝝ. Et ita est a me fluens dilectio dei q̄ in vos fluit in dilectōe proximi. Sic ergo i Forma dilectōis ē simile: ꝗuis i affectu nō sit equale. In Fine etiā est simile. qz sicut diligit deus ꝓter deū. sic et primꝰ nō nisi ꝓpter deū diligit. Unde Aug. in Cōfessionū libro. ij. Ille solus neminē odit qui z amicū diligit in te. z inimicū ꝓter te. Matt. v. Ego dico vobis. diligite inimicos vios. bñfacite his q̄ oderunt vos: vt sitis patris vestri filij qui in celis est. Qui solem suum facit oriri super bonos et malos z pluit super iustos z iniustos. Inimicus autez diligitur nisi ꝓter deum. Quia Sicut fm Moralem pbm: de naturali ꝓprietate homis est Amicū diligere: Ita fm eundē: de natura hois est inimicis male facere. Sic ergo secundū simile est huic primo.

Biliges primū tuū tanq̄ teipm

Dixit hozū aliud mandatū nō est Et ait illi scriba. Bñ magister in veritate dixisti: quia vnus est deꝰ z nō est alius ꝑter eum. Et vt diligat ex toto corde: et ex toto intellectu: z ex tota aia: z ex tota fortitudine. et diligere primū tanq̄ se ipsum maius est oibus holocaustomatibꝰ z sacrificiis. Jesus aūt videns q̄ sapiēter respōdisset dixit illi. Nō lōge es a regno dei. Et nemo iā audebat eū interrogare.

Descriptio est ꝑceptī [Biliges primū tuum sicut teipm] Tria dicit. Qualit. z Quis. z Quātum diligat. Qualiter notat in verbo: Diligendi: quia Hoc diligitur: quod ex diuersis eligitur. Et sicut in deo z in dei dilectione notatur ex verbo diligendi q̄ super omnia amet. Ita in proximo notatur ordo dilectōis qualiter amet: quia aliter in vnoquoq̄z bonū amabile nō eligitur: nisi quo ordine amandū sit ꝓpendatur. Proximus igit secūdo post nos diligitur fm gradū quo nobis appropinquat. Canticoꝝ. ij. Introduxit me rex in cellā vinariā: ordinauit in me charitatē. j. Corinth. xiij. Oia fm ordinē fiāt in vobis. Nos ordines ministrantiū Regina austri mirabat. iij. Regū. x. [primū] Omis homo proximꝰ est. q̄ in ꝑmo gradu nob ꝓpinq̄t. Et sic cū in omni hoie: parētis nostri imago sit: ex eodē et q̄ est i nobis: ois hō nobis in primo gradu ꝓiungit. z ideo fratres vocamur Matth. xij. Omēes vos fratres estis. Tamen fm lineā carnis vnus alio ꝓximior est. Et sil'r fm modum beneficioꝝ nostroꝝ: plus appropinquat qui plura impēdit bñficia Luc. x. Quis tibi videtur proximus fuisse illi qui incidit in latrones? Et ait. Ille qui fecit misericordiā in ipum. Et rñdens Jesus dixit ei. Vade z tu fac similiter Leuit. xix. Dilige proximū tuuz sicut teipm [sicut teipm] Hoc est. ad modum z formā quib̄ diligis teipm. Diligis autē te ad iusticiaz z salutem. z hoc modo dilige proximū Vñ Tullius in libro de Amicicia. Prima lex amicicie seminatur. vt ꝓ amicis non nisi honesta facamus Deut. xxxiij. Dilexit populos. omnes sci in manu eius sunt. Hoc est: omnib̄: opa charitatis impendit. z ad sanctitatē diliget vniuersos [Maius hoꝝ] mandatoꝝ [ꝑceptum non est] Confirmatio est veritatis in responso. Est autem maius istud dilectionis duplex mandatum. Generalitate ambitus. z Dignitatis excellentia. z Permanentia eternitatis Ambit enī ꝑceptum dilectionis dei: omnia prime tabule mandata sicut supra dictum est. Preceptum autē de dilectione proximi ambit: impler omnia mandata secunde tabule Rho. xiij. Nemini quicq̄z debeatis. nisi vt inuicez diligatis. Qui enī proximū diligit: legem impleuit. Naz non adulterabis. non furtum facies. nō occides. z si quod aliud est mandatum: in hoc verbo instauratur Diliges primū tuum sicut teipm. Plenitudo ergo legis: ē est: decalogi: est dilectio Ps̄. cxviij Latum mandatum tuum nimis. De Excellentia dignitatis est q̄ charitas omnia merita informat ad placentiā dei. j. Lor. xij. Adhuc excellentiorem viam vobis ostendo. Et loquit de Charitatis mādato: qō linguis prefertur angelorum: scientie. z ꝓphetie: z fidei: que montes transfert. z etiā ipi martyrioz elemosynis. De Maioritate autem permanentie in eternitate dicitur. j. Lorinthioꝝ. xiij. Charitas nunq̄z excidet. Ex parum post. Nunc autem manent: fides: spes z charitas tria hec. maior autē horum est charitas. Et primo habet q̄ est maius ad merendum. Et Secundo q̄ est maius ad exaltandum. Et Tertio. q̄ est maius ad benefaciendū [Et ait illi] Jesu [scriba] qui primo tentando quesierat: sed nūc conuictus responsione: tentantis z obseruantis maliciam deponebat sicut dicit glosa [Bene magister in veritate dixisti] Matthei. xxij. Viam dei in veritate doces [quia vnus est deus] vnice diligibilis pre omnib̄ [et non est alius preter eum] qui dilectionez cordis in se trahat. quia alij falsi dij sunt. et ideo non diligendi [et] mandatum est [vt diligatur]

intimo affectu [ex toto corde] qz ipe dulcedo est
cordis [z ex tota mente] omnia diligibilia per
ratoem mouente z mensurate: vt diligat quant⁹
est ipe [et ex toto intellectu] qz lux est intelle/
ctus sine obnubilatone. z ideo dilectio ei⁹ nō vult
aliqd tetrū sibi admisceri. sed in lumie manifesta/
ri sine erroze. [z ex tota anima] q̄ principiuz est
z causa vite. vt tota vita referat ad ipm: qui vita
est anime nre. Actuū. xvij. In ipo viuimus moue
mur z sumus [et ex tota fortitudine] vt nihil
nos abstrahat ab ipo: sed omnes vires nre expen/
dant in ipo. ps. lviij. Fortitudinē meā ad te custo
diam. [et diligere primū tanqz seipm] secū
do loco [maius est oib⁹ holocaustomatib⁹]
que tota incēdebant. Esa. j. Sanguine vitulorum
z adipē pinguiū noluī: quis q̄siuit hec de manib⁹
vestris: vt ambuletis in atriis meis. Psal. xxix.
Holocaustū z p peccato nō postulasti: tūc dixi: ec
ce venio [z sacrificijs] que non tota incendeban
tur. Deutero. x. Et nūc israel qd dñs deus tu⁹ req
rit a te nisi vt eū diligas ex toto corde tuo. Sic er
go cōmendata responsione: z cōuerso ad dilectōem
rentatore [Jesus aūt videns] hoc ē: videri faci/
ens [q sapienter rndisset] in cōmendatōe di/
cti saluatoris: q̄ nō prulit ceremonias legis man/
dato dilectōis: sicut pharisei z sacerdotes fecerūt:
qui suas traditiones dei mādatis ptulerūt. Mat.
xv. Irritū fecistis mandatū dei ꝓter vestras tra/
ditiones [ait illi] ꝓuocans eū ad meliorē verita
tis cognitionē [Nō longe es] scriptio intellectū [a regno dei]
cognoscendo. Non enī distas: nisi q̄ metū homi/
nū postponas. z illi quē cognouisti firmiē adhere
as. Iste enī fuit vnus de illis ō quib⁹ dicit Heb.
ij. Timore mortis p totam vitā obnoxij erant ser/
uituti. hoc est: seruit legis oneribus. Act. xv. Hoc ē
onus quod neqz nos neqz patres nostri portare
potuim⁹. [Et nemo audebat eū interroga/
re] Triuph⁹ est victor: sup tentatores: sicut Su
pra. j. triuphauerat sup demones. Jo. xvj. Confidi
te ego vici mundū. Tentator hō sicut sathanas iā
desperans abscedit. Joānis. xvj. Et nō est op⁹ tibi
vt quis te interroget.

**Et respondēs Jesus dicebat do/
cens in tēplo. Quō dicunt scribe
christū esse filiū dauid? Ipse enīz
dauid dicit i spūsancto. Dixit do/
minus dño meo: sede a dextris me
is: donec ponā inimicos tuos sca
bellū pedū tuorum. Ipe ergo da/
uid dicit eū dōm: z vnde filius eius?**

M Tangit hic demeritū quod est ex ignorātia ei⁹
qui est finis legis. Rho. ix. Finis legis christus ad
iusticiā omni credēti. Dicunt aūt hic Tria. In q̄
rum primo Doctrina cōmendat. In Secō Sub
tilitas veritatis ostendit. In Tertio Fructus docē
ne in turba describit. Dicit igit [Et respōdēs
iesus] et qui iam veritatē faciēdoruū cognouerat. scribe
[dicebat] etiam adiungēs de veritate credendo/
rum [docens in tēplo] publice z solenniē. Esai.
xlv. Non in abscondito locut⁹ sum in loco terre te/
nebroso. Jo. xviij. Ego semp docui in templo quo
oīs iudei cōueniunt: z in abscondito locut⁹ sum
nihil [Quō ergo] Tangit veritatis subtilitatem
dicēs [ergo] ex quo tu iam intelligis traditiōes z
holocausta animalium nihil esse nisi in figura. Ergo
[Quō] hoc est quo intellectu [dicūt scribe] q̄z
tu vnus es z principuus. Joā. iij. Tu es mgr in israel
[christū esse filiū dauid] Si enī vt dicūt vni/
us: ē est hūane nature ē tm. ita q̄ vt homo pur⁹:
sic filius dauid. tūc obuiat inconueniens. quia ipse
Dauid ꝓpheta inspiratus [dice in spūsctō] Nō
in spū humano in quo est deceptio. Glo. Nō erro
re. non ꝓpria volūtate. ij. Pet. j. Non volūtate hu
mana allata est aliqn ꝓpheria: sed spūsancto inspi/
rati locuti sunt sancti dī hoies [dixit dñs] q̄ ab/
solute domin⁹ est. Et hic est pater qui dt Exo. vij. z
in multis alijs locis. Gego dominus. Hester. xiij.
Dominus vniuersoz tu es [dño meo] In quo
modo locutōis notat vn⁹: dicēs. z alter ad quem
dicit. Qui de necessitate due sunt persone. z ille ad
quem dt dñs: fuit domin⁹ Dauid: quē tantus rex
dominū cognouit esse in spūsancto. z se esse seruū
ipsius: dicens Psal. cxv. O dñe quia ego seruus
tuus sum: ego serv⁹ tuus z filius ancille tue [se/
de] quiete regni potitus j. Reg. ij. Ut sedeat cum
principib⁹: z solium glorie teneat. Luce. j. Dabit il/
li dominus deus sedem dauid patris e⁹: z regnā/
bit in domo iacob in eternū [a dextris meis] ē
est: in omni equalitate principat⁹. Colos. iij. Ubi
chs est in dextera dei sedēs [donec ponā] hoc ē:
donec subiciēdo pficiam [inimicos tuos] Aut
voluntarios: si se fidei tue z deuotoni tue subiciū
unt. Aut involuntarios: si se tibi opponere nitunt
[scabellū] hoc est cōculcationē [pedū tuorū]
Voluntarij enī adorāt in loco vbi steterūt pedes
deitatis: cui in humana tua natura inuoluntarij
aut victi conculcabunt. Malach. vlt. Calcabitis
impios cum fuerint quasi stere⁹ sub planta pedū
vestroz. Hoc enī est tēpus quod decurrit vsqz in
diem iudicij: quo oīni tēpore christo inimici sub/
iiciuntur. Q̄ aūtē dicit pater filio [donec ponā]
z non q̄ filius ponat (vt dicit glo) nō est infirmita
tis filij: sed ostendit q̄ alter in altero operat. Nam
z filius subiicit inimicos patri Esa. xlv. Ebro meo
cyro cuius apprehendi dextrā: vt subiciā illi gen/
tes: z dorsa regum vertā. z portas ereas cōteram:
z vectes ferreos cōfringam [Ipse ergo dauid
dicit eum dominuz] Repetitio id in quo est vis
auctoritatis inducte. Et arguit ex hoc dicens [Et
vnde est filius eius?] Pater enim super filiū
si ambo sint ex vna z simplici natura nō habet sup
positionem: sed ecōuerso. z sic in spūsancto falsum
diceret si eum dominū vocaret ad quē ipse habet
superpositionē. Et sic scribe falsum dicunt: dicētes
chm purum hominem.

**Et multa turba eum libēter au/
diuit. Et dicebat eis in doctrina**

**sua: Cauete a scribis q̄ volūt in sto
lis ambulare z salutari in foro: et i
primis cathedris sedere i synago/
gis: z pmos discubitus in cenis: q̄
deuorāt domos viduaz sub obtē
tu plixe orationis: hi accipiēt pli/
rius iudicium**

Hic dicit ab his causis reprobatōis esse cauen
dū. Dicit aūt hic Tria. Deuotionē audientiū. Lau
telā chri doctrinaz. z Causam q̄re dicit esse cauen/
dū. Dicit igit [Et multa turba] simplicium
simplici vitari intēdentiū [eū libēter audiebat]
ꝓterea qz in pāte erat sermo ei⁹. Lan. ij. Vox tua
dulcis z facies tua decora. Lan. iiij. Mel z lac sub
lingua tua [Et ilō ꝓter deuotionez ipoz [dice/
bant illis] ad vtilitatē eoz. ē est: turba [in do/
ctrina sua] Et hec est doctrina quā rudes in pa/
bolis intelligere nō poterāt Habacuch. ij. Erara vi
sum sup tabulas vt pcurrat q̄ legerit [Cauete a
scribis z pharisei qui] hoc ē: qz illi [volūt i
stolis ambulare] Stola est talaris vestis pre/
ciosa. dicta a stolon greco qd latine est longū. Lu.
xv. Induebat purpura z bysso [z salutari i fo/
ro] solēni salutatōe. q̄ cū muneribus ab inferioribus
supioribus ꝓsueuit exhiberi. Mat. xxiij. Amāt salu/
tationes in foro z vocari ab hoib⁹ rabbi [z in pri/
mis cathedris] dignitatū [sedere] Mat. xxiij.
Sup cathedrā moysi sederūt scribe z pharisei [in
synagogis] pōtificalib⁹. Ps. cvj. Exaltēt eū in ec
clesia plebis: z i cathedra senioz laudēt eū [z pri/
mos recubit⁹] in alteriori loco eligere [in cenis]
Cōtra ē qd dicit Luce. xiiij. Recūbe in nouissimo
loco [q̄ deuorāt] auido dēre [domos viduaz]
q̄ p ceteris ꝓ animab⁹ maritoz suoz oblationib⁹
sūt intrente [sub obtētu plixe] z simulate [orati
onis] ē est: obtinētes ē plixa ozone. Glos. Quasi
patroni in diuino iudicio futuri. ab infirmis. z cō/
scientia pcōz turbatis pecuniā accipe nō dubitant
eū cōmendet deo ozōnē pozrecta man⁹ ad dādū. z
nō ꝓtracta ad accipiendū. Eccli. iiij Quib⁹ illud cō
gruit Ps. cviij. Dio eius fiat in pcm. Mat. xxiij
Ue vobis scribe z pharisei hypocrite q̄ comeditis
domos viduaz: in ozōe lōga orātes. Nō aūt nri
sacerdotes z scribe domos viduaz comedūt. ñ sē
obtētu lōge ozōis: sz sub violētia apte depdationis
Esa. iij. Quare atteritis ꝓplm meū: z rapina pauprs
in domo via [hi accipiēt plixi⁹ iudiciuz] sue
ꝓdēnationis. Glo. q̄z q̄ amāt in angul' plateaz oza/
re. Di enī nō solū laudē hoim q̄runt sz etiā pecu/
niā q̄rūt. Esa. xxvij. In mēsura ꝓ mēsurā cum abie
cta fuerit iudicabit eā Apoc. xviij. Quātū glifi. se: z
in delitijs fuit: tātū date illi toz mētū z luctū. Sap.
vj. Potētes potēter toz mēta patienē. Hoc est ergo
quod intendit.

**Et sedēs iesus ꝓtra gazophyla
tium aspiciebat quō turba iactarz
es in gazophylatiū: et multi diui
tes iactabāt multa. Cū venisset ūāt
vna vidua paup misit duo minu/
ta qd̄ est quadrans**

Hic tāgit Causam reprobatōis q̄ sumit ex cō/ B
patione in oplib⁹ pietatis z miscōie. Tāgunt aūt hic
Tria. In q̄z Prio notat Approbatio generalis ol
um offerentium. In Secō specialis attēdit oblatio
paupez. In Tertio āt ex ē accipit instructio disci/
pulorz. Dicit igit [Et sedēs] ē est: p⁹ detestati/
onē auaroz z supboz q̄ escēs in deuotōe fidelius
Ps. xxv. Nō sedi in ꝓsilio vanitatis. z cū iniq̄ gerē
tib⁹ nō introibo. Cum his q̄ nō sedit. Ps. c. O culi
mei ad fideles terre vt sedeāt mecū [ꝓ gazophila
tiū] Glo. Phylare grece: seruare latine. gaze psice
diuitie latine. Gazophylatiū loc⁹ in q̄ diuitie fuan
tur. Erat āt arca in q̄ pli donaria ꝓgregabant ad
vsus tēpli. Unī in q̄rto. lib. Regū. xij. Tulit ioiada
pōtifex gazophylatiū vnū. aperuitqz foramē ō sup
z posuit illō iuxta altare ad dexterā ingrediētiū do
mū dñi. mittebātqz i eo sacerdotes q̄ custodiebant
ostia oēm pecuniā q̄ deferebat ad tēplū dñi. Dice/
bat etiā portic⁹ q̄dā in q̄ fuit ē gazophylatiū. z ꝓ il
lā sedebat dñs qñ ista dixit. Unī Jo. viij. Hec ꝓba
locut⁹ est iesus in gazophylatio [aspiciebat] per
approbationē [quō turba iactaret es in gazo/
phylatiū] j. Parat. xxix. Ppterz q̄ reptus est vidi
cū ingēti gaudio offerre tibi munera. Dñe de⁹ cu/
stodi hāc volūtatē [z multi diuites] de ē q̄ sibi
abūdauit [iactabāt] in gazophylatiū [multa]
Tob. iiij. Si multū tibi fuerit: abundant tribue. si
paz: ē ipm libenē impti studē [Cū venissz āt]
ex deuotōe [vna] in pauptate z deuotōe ab alijs
exceptā [vidua] solacio z lucro viri ōstituta [pau
per] in rebz fortune nō sibi sufficiēs [misit duo
minuta] cū denari⁹ vsualis valuerit decez: duo
minuta erāt q̄nta ꝑs denarij: vt videt. Marc⁹ cū
ōt [qd̄ est q̄drās] Glo. Quadrātē vocāt calcula
tores q̄rtam ptē cuiuslibet rei. s. loci tpis: pecunie.
Fortsitā q̄ ē q̄rtā ptē sicli. ē est: q̄nqz obulos signat
Si aūt minuta erāt q̄nta denarij fortsitā grauioza
fiebāt vt q̄rtā facerēt. ē est. q̄ habebāt duas

**Et ꝓuocās discipulos suos ait
illis: Amē dico vobis qm̄ vidua hec
paup plus oibus misit q̄ miserūt in
gazophylatiū Oēs enī ex eo quod
abūdabat illis miserūt: hec ꝓo de
pecunia sua oia q̄ habuit misit to/
tū victū suum.**

[Et vocās discipulos] q̄ erāt specialis instruē/
di: tanqz ecclie plati futuri [ait illis] Dicit āt Duo.
Commēdationes oblationis. z Rōnes cōmēdationis.
Dicit igit [Amē dico vobis] Affirmatione vnit
qz Opinione hoim q̄ntū z nō ex q̄nto offerat atten/
dit [qm̄ vidua hec] solacio ꝓioni carēs [paup]
sibi nō sufficiēs [plus oib⁹ misit] Nō effectu pon
der. sz affectu deuotionis [q̄ miserunt] suas [in
gazophylatiū] oblationes. Hieron. Intimat q̄z

sit acceptabile deo qꝫ offert bono anio. q̃ nõ offerẽ tiũ subam: sz pẽsat ꝓscias. nec ppẽdit q̃ntũ offeras in eꝰ sacrificio. sed ex q̃nto. Vñ Beñ. xiij. Respexit deꝰ ad abel z ad munera eiꝰ. ad Cain ꝯo z ad munera eiꝰ nõ respexit [Nõ enim ex eo qꝫ abũdabat illis miserũt] z ꝫ q̃dem est bonũ. q̃uis nõ sit pfectũ. Luc. xj. Qꝫ superest date elemosynã. z oia mũda sũt vob [hec ꝯo] vidua paup [de penuria sua] in q̃ sibi nõ sufficit. Job. xxij. Si comedi buccellã meã solus z nõ comedit alienꝰ ex ea: [oia q̃] ad manũ [habuit: misit] Luce. xij. Vendite q̃ habetis z date elemosynã [totũ victũ suũ] quẽ habuit. p viatico ad tẽpluz se deo in totũ de cetero committẽs. Ps. xl. Bẽũs q̃ intelligit sup egenũ et paupem: in die mala liberabit eũ dñs. Sic q̃ Causa reprobatõis sufficienꝫ est determiata.

Capitulum.XIII.

Et cũ egrederetur de tẽplo: ait illi vnꝰ ex discipulis suis: Magr̃ aspice q̃les lapides z q̃les structure: Et rñdens Jesus ait illi: Vides has oes magnas edificatiões: Nõ relinquet lapis sup lapidẽ q̃ ñ destruat

B Tãgit hic Reprobatõis modꝰ z effectꝰ. qz in effectu cõsiderat (al's põderat) modꝰ. Et diuidit hec pars in Duas. In q̃ꝫ Prima describit Reprobatio iudee z exciduũ in cõi. z in Scõa in speciali Ibi [Et cũ sederet in mõte olineti] Adhuc aũt Prior i Duas ptes diuidit. In q̃ꝫ Pria Demõstratio fit statꝰ templi z synagoge. z in Scõa in cõi pdicit reprobatio z exciduũ futurꝫ Ibi. [Et rñdẽs iesus ait zc.] In Pria pte Duo tãgunt. Scz. Desertio tẽpli in signo. Et Demõstratio statꝰ tẽpli in edificio.

Dicit igit [Et cũ] post laudaram deuotionem vidue in tẽplo [egrederet de tẽplo] Ipo egressu designãs q deserendꝰ esset locꝰ. Ezech. xi. Egressa est glia dñi a lumine tẽpli. Mat. xxiij. Ecce relinquet vobis domꝰ vẽa deserta. Egredit aũt dñs z recedit de tẽplo. qz p incredulitatẽ synagoga recessit ab eo. Osee. viij. Ue qm̃ recesserũt a me. vastabunt qz puaricati sũt in me. ego redemi eos. z ipi locuti sũt ꝓtra me mẽdaciũ [ait illi vnꝰ] excepte auctoritatis vel excepte familiaritatis: Petrꝰ. s. vel Joãnes q̃ ꝑ oiby alijs loq̃ns. Vñ Matt. xxiiij. Luce xxj. dr. q discipuli istã fecerũt demõstrationez [ex discipul's suis] q̃ disciplinis suis imbuit erudiri cupiebãt p demõstrationẽ statꝰ tẽpli ad docẽdũ p uocabãt. Heb. xij. In disciplina pseuerate: se vob tanq̃ filijs offert deꝰ. Mat. xiij. Seozsũ oia disciplꝰ disserebat. Audaciã autem iste accepit a facto Abrae. Beñ. xviij. Nũ celare potero q̃ gesturꝰ sum: z Amos. iij. Nõ faciet dñs ꝓbũ nisi fuelauerit secretũ suũ ad ꝓhetas suos. ꝓphas. Hac igit fiducia dicit iste p oiby [Magr̃] cuiꝰ doctrinã secutꝰ sumꝰ. Jo. iij. Scimꝰ qz a deo venisti mgr̃ [aspice q̃les lapides] in q̃ntitate z q̃litate firmitatis z decoris [et q̃les structure] In arte enim z materia dicitissima fuit z ars mirabil'. ij. Paral'. ij. Domꝰ hec quã edificare cupio tal' esse dz q̃lis nõ sit in vniuersa terra. [Et rñdẽs iesus ait illi] in cõi desolationez p dicẽs [Vides has magꝰ edifi.] tã in tẽplo q̃ in alijs hiraeul' sacerdotũ. ij. Paral'. ij. Domꝰ quã edificare cupio magna est. Magnꝰ e enim dñs deꝰ nr̃ [Nõ relinquet lapis sup lapidẽ] ꝓ pecata ihabitãtũ [q nõ destruat] ꝫ est: cõminuat ij. Mach. v. Factus e loc' priceps maiorꝫ ꝓ'ti De struit etiã qz i figura fuit factꝰ. z iõ apparẽte ꝓtate destruit figura Niere. xxvj. Sion q̃st ager arabit z mõs tẽpli erit in excelsa siluarꝫ: z bierl'm in acerꝫuum lapidũ.

Et cũ sederet in mõte olinarꝫ cõtra tẽplũ interrogabãt eũ separati petrꝰ z iacobꝰ z ioãnes z andreas

Hic incipit ps in q̃ in Speali describit exciduũ Et habet Duas ptes. In q̃ꝫ Prima A discipulis ꝓnit q̃. In Scõa aũt Ad q̃stionẽ aptat rñsio. Ibi. [Et rñdẽs iesus cepit illis dicere.] In Prima barꝫ Tria dicunt. Scz. Loci ꝓgruitas. Querẽtiũ idoneitas. z Qõnis difficultas. Dicit igit [Et cũ sederet] aim q̃tũ indicãs. ps. lxxix Qui sedes sup cherubin appare coꝶ effraim beniamin z manasse. Sup cherubin ei sedes est: sup plenitudiez scie in eternis illuminationibꝫ q̃escẽs. Appares aũt coꝶ effraim zc. est se manifestãs discipul' in sapie rñsis. Discipuli enim sũt effraim in fructu. beniamin in cõtẽplatiõe. z manasses in sui z suoꝫ obliuione [in mõte olineti] Ibi locꝰ ꝓ fomẽta luminis ꝓgrediebat illuminatiõi. ps. lxxv. Illuminãs tu mirabilit a mõtibꝫ eternis [ꝑ tẽplũ] Slo. Ubi ipse sit corpis ꝓgrediebat ꝓbis. qz ia ꝑ tẽplũ z synagogã facie offirmauerat Hiero. Mõs ille nõ ifructuosus arborez generat: sed oliuera gignit. qbꝫ Lumẽ alit Umbra fugat: Reges lassis tribuit: Infirmitas soluit. Hec oia oleũ: fertilitate: significatiõe mitigi cordie: fomẽto lumis: illuminatiõe: vnctiõe pedũ. z vnctiõe mẽbrorꝫ. Lañ. j. Oleũ effusum nomẽ tuũ Eccli's. ix. Oleũ de capite tuo nõ deficiat [interrogabãt eũ] q magis erãt idonei [separati] q secretꝰ. ei' sp interesse ꝓseuerũt [Petrꝰ] apl'orꝫ ꝓtex [z iacobꝰ z ioãnes] q i oibꝫ familiarꝫ sp (al's sibi) admissi fuerũt [z andreas] q ꝑmꝰ ad testionizꝫ ioãnis ad cbm ꝓuersus fuit. Jo. j. Unꝰ ex duobꝫ q audierãt a ioãne erat Andreas frat' simõis petri

Dic nobis qñ ista fiẽt. z qꝫ signũ erit qñ hec oia incipiẽt ꝓsumari:

Ecce Qõnes Duas faciũt. Una de tpe. z Alia ꝫ signis tpis ꝑcedẽtibꝫ Dicit igit [Dic nobis] familiaribꝫ suis. Jo. xv. Uos aũt dixi amicos. qz oia q̃cũq̃z audiui a pre meo nota feci vob [qñ hec fient] de tẽpli destructiõe. qz scimꝰ q̃ tũc nihil eis regnũ tuũ ꝓualebit. Act. j. Qui ꝓuenerant inꝛrogabãt eũ dicẽtes. Dñe si i tpe ꝫ restitues regnũ israel [z qꝫ signũ erit qñ hec oia incipiẽt ꝓsumari] Oia ꝫ. qz mlta ad hec q̃ dicunt erigũt. In depssiõe ptãt Jn amissiõe loci: In ꝫstitutõe auxilij

z In destructiõe tẽpli. z iõ ꝫ oia. In B aũt discipuli laudant q desiderãt finez iudee z mõi. qz p B sciũt q̃ incipiet felicitas scõꝫ z bẽtudo. Eccli's. v. Dulcis est somnꝰ laborãti siue paꝫ siue multũ comedat. B est somnꝰ e'ne ꝓtẽplationis. sic pegrinꝰ q̃rit vie ẽminũ. Heb. xj. Ablõge ꝓmissiões aspiciẽtes et salutãtes z ꝓfitẽtes q̃m pegrini z hospites sũ sup terrã Et q̃dez q ꝫ dicũt. Peant se pẽiaz inqrere. Sic mercẽnariꝰ q̃rit finẽ tpis laboris sui. Job. vij. Sicut mercẽnariꝰ ꝑstolat finez opis sui. sic z ego dies laboriosos in mẽses vacuos enũerauí mihi. Sic pgnãs cõputat mẽses pturitõis suc. Jo. xv. Mulier cũ parit tristiciã habz. Cũ aũt peperit masculuz iã nõ meminit ꝑssure. qz natꝰ est hõ in mõm.

Et rñdens iesus cepit illis dicere: Videte neq̃s vos seducat. Multi enim veniũt in noie meo dicẽtes: qz ego sum: z multos seducẽt.

[Et rñdẽs iesus: cepit] qz ꝓ infirmitatẽ discipulorꝫ ꝓsumare dicẽda nõ potuit [illis dicere] Joã. xv. Adhuc inꝛa habeo vobis dicere. sz nõ potestis portare mõ [Videte] Hic incipit ps in q̃ picularit' signa destructiõis determinat. Habz aũt Duas ptes. In q̃ꝫ Prima ponunt signa Cõia: z aduentꝰ dñi ad iudicium extremũ. z destructiõis Judee. In Scõa aũt Specialia signa ponunt aduentꝰ ad vniuersale z vltimũ iudiciũ Ibi. [Erunt aũt tribulatões tales] Adhuc in Prima barꝫ Primo ponit signa remota. Et in Scõa ponit signa ꝓpinq̃ Ibi. [Cũ aũt videritis zc.] In Prio Duo facit In q̃ꝫ Primo Duo tangit signa tristicie. Et in Scõo intermiscet q̃dã de ꝓsolatiõe Ibi. [Et i oes gẽtes] Adhuc in Prima Triplicia signa inducit: Quorꝫ Primũ est Signũ seductõis a ꝓtate. Secundũ aũt Signũ cõe de pacis impugnatiõe Ibi [Cũ aũt audieritis zc.] Tertiũ aũt Signũ speciale de fidelũ ammonitiõe z ammonitionis rõne Dicit igit [Videte nequis] cuiuscũq̃z apparẽtie (al's apparitionis) in religiõe [vos seducat] vt a ꝓtate fidei deuieris. j. Corꝫ. ij. Nemo vos seducat ij. Thes. ij. Neq̃s vos seducat vllo mõ [Multi enim veniẽt] Rõ est ammonitõis. Et bñ ꝫ [multi] qz in multa partiti. j. Jo. iiij. Multi pseudoꝓphete exierũt in mõm. Sap. iiij. Multigena impiorũ multitudo nõ erit vtil' [veniẽt] nõ missi a me Jo. v. Ego veni in noie ꝓris mei z nõ recepistꝭ me. Aliꝰ veniẽs in noie eiꝰ illũ recipietꝭ. ij. Thes. ij. Qz nõ crediderũt ꝓtati mittet illis operationem errozis. Phil. iij. Multi enim ambulãt q̃s sepe dicebã vob inimicos cruꝭ chri [in noie meo] ꝫ ẽ: nomẽ meũm inuocãtes z signa faciẽtes. Mat. vij. Multi dicẽt mihi in illa die. Dñe in noie tuo demonia eiecimus. z in noie tuo ꝓhetauimꝰ. z in noie tuo sigꝰ multa feciꝰ. z ego ꝓfitebor illꝭ. qz ego nũq̃z nouiyos [dicẽtes] ex ꝓsumptiõe [qz ego sum] chrũs dei electꝰ. q̃ꝫ vnꝰ fuit iudas galileꝰ. z vnꝰ Theodas ꝫ q̃bꝫ Act. viij. Precipuꝰ tũ i ꝓmitua eccli'a fuit Simõ magꝰ. q̃ sic ꝫ Hiero. credebat ee magꝰ ꝓtus ꝫi Qui inꝛ cetera i suis volumibꝫ sepũ ꝫ dereliquit: Ego sum spõsus ego sũ oipotẽs. Ego sum aia dei ego sũ ꝓmo dei [z seducẽt multos] seozsum ab ducẽtes a ꝓtate. Et marie Simon q̃ omẽs fere viros eccl'asticos i suã seduxit heresim. Act. viij. Cũ vidisset Simõ qz p manꝰ ipositionẽ apl'orꝫ dareꝭ spũsctũs obtulit apl'is pecuniã dr. Date mihi hãc ptãtẽ vt cuicũq̃z ipoſuero manꝰ accipiat spũ sctũ. Eccli's. x. Pecunie oia obedũt

Cũ audieritis aũt bella z opiniones bellorꝫ: ne timueritis Optet ei hec fieri: sz nondũ finis

Tãgit signa q̃ fiũt de ipugnãda pace. z añ exciduũ iudee. z añ finẽ mõi cõter. Dec aũt tãgit Duplicit. Scz in Cõi. z i Speciali In Prio Duo ꝫ. Signũ impugnãde pacis. z Cõfortationẽ ꝑ instãtiã tribulatõis Dicit igit [Cũ audieritis bella] remota a iudea [z opiniões bellorꝫ] maiorꝫ. q̃ surrectura opinant p q̃ scõꝫ. pbat' patiẽtia. Jac. j. Patiẽtia opꝰ pfectũ habeat vt sitis pfecti z integri in nullo deficiẽtes [Ne timueritis] Cõfortatõez ꝑ hec mala inducit. z Rõnẽ ꝓfortatõis Dicit igit [Ne timueritis] Matt. x. Nolite timere eos q occidũt corꝰ z post hec nõ hãt amplꝰ q̃d faciãt. Prouer. xxviij. Fugit ipiꝰ nemie pseq̃nte. iustꝰ aũt q̃si leo ꝓfidẽs absq̃z terrore erit. Prouer. xij. Non ꝓtristabit iustũ q̃cq̃d ei acciderit. Et subiungit istiꝰ Cõfortatiõis rõnẽ [optet enim] ꝫ est: cõueniẽs est ad ꝓbationẽ electorꝫ. j. Corꝫ. xj. Optet hereses esse vt hi qui ꝓbati sũt manifesti fiant in vob [sed nõdũ stati finis] nec iudee neq̃z mõi. qz ista sũt signa remote incipiẽtia nõ ꝓpinq̃. Vñ Matt. xxiiij. Dis aũt fieri incipiẽtibꝫ respicite z leuate capita vestra. qz ia aꝓꝛopinq̃t redemptio vẽa

Exurget enim gẽs sup gentẽ: z regnũ sup regnũ: z erũt terremotꝰ p loca z fames: initiũ dolorꝫ hec

Hec sũt signa ꝓpinqora. Et Duo ꝫ. Signa pculi z Laurelã. Sigꝰ aũt sũt Tria. Quia. s. [gẽs exurgẽt ꝑ gẽtẽ] Hẽs. s. iudeorꝫ ꝑ gẽtẽ ciaꝫ gẽtiũ. Esa. xix. Pugnabit vir ꝑ amicũ suũ. ciuitas aduersꝰ ciuitatẽ [z regnũ aduersus regnũ] rhomanorꝫ regnũ ꝓtra regnũ iudeorꝫ. vt inꝛ ꝑ seditionẽ z extra ꝑ bella: debiles in sua destructõe inueniant. Luce xxj. Cum audieritis ꝑlia z seditiões nolite terreri Optet ꝑmũ hec fieri sed nõdũ statim finis. Greg. Bella ad hostes ꝑtinẽt. seditiões ad ciues. Ut ergo nos iudicet. interiꝰ exteriusq̃z turbari: aliõ nõ fatet a ciuibꝫ z aliud ab hostibꝫ ꝓpeti. Esa. ix. Unusq̃sq̃z carnẽ brachij sui vorabit. manasses effraiz: z effraim manassen. z sil' di' ꝓtra iudã [z erit terremotꝰ] Scõm signũ q terremotꝰ magni añ destructionẽ iudee apparuerũt. Lu. xxj. Erũt terremotus ꝑ loca z pestilẽtie z fames. Et aeris eñ distemperãtia fames exorit co q fructꝰ non nascunt. Jn tantũ enim in excidio hoc malũ accreuit q mulieres nobiles suos ꝓprios filios comederũt. Thren. iiij Manꝰ mulierꝫ misericordiũ coxerũt filios suos ad mẽsurã palmi: facti sũt eis in cibũ i ꝓtritõe filie ꝓpli mei [initiũ dolorꝫ hec] sed nõ ꝓsummatio qz finis dolorꝫ multo est acerbior. Ista enim sunt ẽ porialia. sed ꝓsũmatio dolorꝫ erit eterna. Mat. xxv

Ite maledicti in ignē eternum q̃ parat⁹ est diabolo. z angelis ei⁹. Deuk.xxxij. Ignis succēsus est in furore meo z ardebit vsq̃ ad inferni nouissima.

Videte aũt vosmetipos. Tradēt enim vos in ꝯcilijs z in synagogis vapulabitis: z ante reges z p̃sides stabitis ꝓpter me in testimonium illis.

Lauros reddit. Et ponit hic cautelas. Dicit autē Tria. Monet eiã cauere. Et dicit cautele necessitatez. z Passionis honestatē. Dicit igit [Videte vosmetipos] ꝑ est: cōsiderate vt vobismetipis caueatis. Luce.xxj. Cauete aũt ab hominib⁹. Actē. xix. Attēdite vobis z vniuerso gregi: in q̃ vos posuit spũsanct⁹ regere ecclesiã quã adq̃siuit sanguine suo. Glo. Quare hec omnia inferank dicit [Videte cē.] Ea cũ vel sola vl' maxima causa est exercitij. qz post occisionē dñi nois q̃z ac fidei pcones sumul z ꝓfessores: impia crudelitate verabãt. z ideo multum erat apl'is cauēdum [Tradēt ei vos] Ecce Necessitas cautele. qz [tradēt vos] pdicione ad damnationē [in ꝯcilijs] ꝯsistoriorꝫ suorum in quib⁹ accusationes ꝓra vos z sententias inqrēt Beti. xlix. In conciliũ eorꝫ nõ veniat ania mea. z in cetu eorꝫ nõ sit gloria mea. Esa.j. Inicq̃ sunt cetus vestri [z in synagogis] hoc est: ꝓductionib⁹ z cōgregationib⁹ post ꝯcilij sniam [vapulabitis] plagas recipietis z flagellationes. De hac synagoga dr̃ Eccli.xxj. Stupa collecta synagoga peccatorũ. Ps̃. xv. Nõ ꝯgregabo ꝯuentica eorꝫ de peccatorib⁹ Apoc. ij. Probasti eos q̃ se dicũt ee iudeos z nõ sũt. sz sũt synagoga sathane. De Vapulatione dicit Actuũ. v. Ibãt apostoli gaudentes a ꝯspectu ꝯcilij: qm̃ digni habiti sunt. p nomine iesu ꝓtumeliam pati. ij. Corꝫ. xj. Ter virgis cesus sum. semel lapidatus sũ ij. Macb. vij. Flagris taurinis cruciati [z aũ reges] maiores [z p̃sides] puinciarꝫ iudices [stabitis] iudicandi Jacobi. ij. Diuites p potētiã opprimũt vos. z ipi trahũt vos ad iudicia. Unde Ecclesiastic⁹. ij. petit se liberari a rege iniq̃ z a lingua mendacij. Daniel'. iij. Tradidisti nos in manibus inimicorꝫ nrorꝫ iniquorꝫ z pessimorꝫ z regi iniusto z pessimo vltra oēm terrã [ꝓpter me] Honestissima cã est passiones. Mat. v. Bti eritis cũ maledixerint vob hoies. z dixerint oē malũ aduersus vos ꝓter me. gaudete in illa die. z exultate. j. Pet. iij. Sicd patimini ꝓter iusticiã bri Timotē aũt eorꝫ ne timueritis. dñm aũt cbm scificate in cordibus vris [in testimoniũ illis] Hic est fruct⁹. vt illis testificemini fidei vitatē Qd̃ erit eis testimoniũ salutis si crediderint. Vel [testimoniũ] pdenationis si nõ crediderint Actē. xix. Vas electionis erit mihi iste: vt porter nomē meũ coram gentib⁹ z regibus z filijs israel. Unde Luce. xvj. Diues in inferno petiuit vt Lazar⁹ testek fratrib⁹ suis nez ipi veniant in locum hunc tormentorꝫ. Actē. j. Eritis mihi testes i iudea z samaria z vsq̃ ad vltimũ terre.

Et in oēs gētes ꝑmũ oportet pdicari euãgelium

Intermisceet hic aliq̃d ꝯsolatōis. Tangit autem Tria. Profectũ pdicationis: Ammistrationē sapiētie. z eloq̃ntie. p eis satisfacientis (al's satisfaciente) z Pro oib⁹ q̃ pseuerauerint. pmissionē salutis. Dicit igit [Et in omis gentes] Glo. Diuinitus pcuratũ est vt patefacta p orbē euãgelice fidei gratia: ipm templuz cum ceremonijs tollerek. ne forte aliquis puulus adhuc: ac lactēs in fide: si videret manere illa a ꝓphetis facta a dño instituta: ammirãdo sctm̃ seculare: paulatim ad iudaismũ relabere k. Aufertur q̃ vmbra z palmã tenet vitas p orbem declarata. Nec q̃ est cōsolatio vt prius p orbē vitas pdicetur Esa. xxvij. Qui egrediũt imperu ex iacob: florebit z germinabit israel. z ipledbũt faciē orbis semine. Alia glosa. Ne de pditione gentis vestre tristemini. qz socios de omnib⁹ gētib⁹ estis habituri. Et hoc est [in oēs gentes] lōge lateq̃z [primũ] ante finale tēpli destructionē pdicauerũt discipuli. quorꝫ fama pualauit totũz orbē terrarum [oportet pdicari euangeliũ] Ps̃. xviij In omnē terrã exiuit son⁹ eorꝫ. z in fines orbis terre verba eorꝫ. Marci vl. Predicate euãgeliũ omni creature. z tũc pseqntib⁹ vos iudeis apud gētes babebitis refugiũ. Esa. xvj. Absconde fugientes: z vagos ne pdas. moab esto latibulum eorꝫ. Unde in hystoria Egesipi dicit q̃ cũ vastarek iudea: fideles q̃ in iudea erãt. admoniti p oraculũ recedētes a Judea saluati sũt in finitimis regiōib⁹. ita q̃ eos gladius romanorꝫ nõ inuenit

Et cum duxerint vos tradētes nolite p̃cogitare q̃d loquamini: sz qd̃ datũ fuerit vobis i illa hora id loq̃mini. Non eiã vos estis loquentes sed spũsctũs.

Scõm est in quo ad ꝯsolationē traditionis dicit q̃liter spiritus p eis loquentis accipiēt donum ꝯsolationis. Dicit igit [Et cũ duxerint vos] ad ꝯcilia z synagogas z reges z p̃sides [tradentes] pditiose ad suplicia [nolite] in hũano sensu ꝓfidētes [p̃cogitare] p humanã sapiētiã [q̃d loq̃mini] ij. Corꝫ. iij. Nõ q̃ sufficiētes sim⁹ cogitare aliq̃d a nobis quasi ex nobis. sz sufficiētia nostra a (al's ex) deo est. Eccli. xliij. Multa dicimus z deficim⁹ in ꝓbis. ꝯsũmatio ꝗmonũ ipe est. j. Corꝫ. j. Perdã sapiētiã sapientiũ. z prudentiã prudentiũ reprobabo. Abdie. j. Perdam sapiētes de idumea. z prudētiã de mōte Esau [sed qd̃ datũ fuerit vobis] a spũsctõ. ps̃. lxxx. Aperi os tuũ z ego implebo illud. Dat aũt a spũsctõ q̃d̃q̃ p studiũ diuine scripture z ꝓtēplatione spũsctũs reuelauerit. Unde qd̃ ꝗ nõ dicit vt nõ ꝑmeditemur. sed vt i humana sapiētia spē nõ ponam⁹. q̃n semp orem⁹ vt spũsctũs: z illũinare cor digneť. z dirigere linguã. Luce. xxj. Cũ steterints ante reges z p̃sides nolite p̃meditari qualiter respondeatis Dabit eiã vobis i illa hora q̃d loquamini. z ꝑ est qd̃ dicit [sed qd̃ datũ fuerit vobis in illa hora id loquamini] Luce. xxj. Ego dabo vobis os z sapiētiam cui nõ poterũt resistere omīs aduersarij vestri [Nõ et vos estis] Ratio est aũdictorꝫ. qz [vos] inq̃z bo

mines ab humano sensu [non estis loq̃ntes] Sap̃. ix. Cogitationes mortaliũ timide z incerte p̃uidētie nostre. Job. iij. Viro cui⁹ abscōdita est via z circũdedit eum de⁹ tenebris [sed spũsanct⁹] Mat. x. Nõ eiã vos estis q̃ loq̃mini. sed spiritus patris vestri q̃ loquit in vobis. Job. xxxij. Ut video spũs est in hominib⁹. z inspiratio altissimi dat intelligētiã. Actē. ij. Loq̃bant varijs liguis apl'i ꝓut spũsctũs dabat eloq̃ illis.

Tradet aũt frater fratrē in mortē: z pater filiũ: z ꝯsurgēt filij i parētes: z morte afficient eos. Et eritis odio omnib⁹ ꝓpter nomē meũ Qui ãt sustinuerit in finem hic saluus erit.

Tertiũ est amarissimũ gen⁹ pseculionis qd̃ (al's qz) nõ habet ꝯsolationē nisi de pseuerãtia q̃ est meritũ salutis Dicit igit [Tradet aũt] pditione [frater] infidelis [fratrē] fidelē [in mortem] Miche. ix. Unusq̃sqz a primo suo se custodiat. z in oi fratre nõ habeat fiduciã. qz ois frater supplãtãs supplãtabit. Mich. vij. Oēs sanguini insidiantur z vir fratrē suum venabit in mortez [z pater filium] [supple trader ad (al's in) mortē Pater infidel filiũ fidelem. Hic est pater de q̃ dr̃ Ezech. xvj Pater tu⁹ amorre⁹ z mr̃ tua cethea [z ꝯsurgēt filij] infideles [in pentes] ꝑ est: ꝗ pentes fideles. j. Regũ. xvj. Fili⁹ me⁹ ꝓiurauit aduersũ me. Mat. x. Filius in pzem suscitabit z filia in mr̃em [z morte afficiēt eos] Jo. xvj. Venit hora vt omis q̃ interficit vos arbitrek obsequiuz se p̃stare deo [z eritis odio hoib⁹] humanũ sapiētib⁹. Jo. xv. Quia ego elegi vos de mōdo. iō odit vos mũdus [ꝓpter nomē meũ] hoc ē ꝯsolatōis. qz Delectabile est. ꝓter amorē nois dñi esse odiosum Ps̃. Improperia ꝯproperantiũ tibi ceciderũt sup me [Qui aũt sustinuerit vsq̃z in finē] Ecce Cōsolatio pseuerantie [hic saluꝰ erit] Ezech. ix. Oēm sup quē videris thau ne occidas. Thau eiã vltima lra est figuram crucis hñs. z pseuerantiam in cruce Fcat. Apoc. j. Vidi filiũ hois vestitũ podere. Poderis est talaris vestis z Fcat pseuerantiam vsq̃z in finez. qz tal⁹ est finis corpis. Sap̃. xviij. In veste poderis ei⁹ tot⁹ erat pict⁹ orbis terraꝫ z parentũ magnalia. qz oēs p pseuerãtiã sũt saluati ab initio mōdi q̃ saluati sũt.

Cũ aũt videritis abominatiōez desolatiōis stantē vbi nõ debet: q̃ legit intelligat

Tãgit hic signa valde ꝓinqua desolatōis. Dicit aũt Duo. Signũ ꝓinquũ z Conseqns piculũ Dicit igit [Cũ aũt videritis] oculi corpis [abominationē desolatiōis] ꝑ est: q̃ in primo desolationem instare Fcat [stãtem vbi nõ debet] Blok. Mat. xiij. in loco sctõ Qd̃ ideo est. qz in loco sctõ abominatio stare nõ dz. Glo. Pōt abominatio vel antichrs intelligi vel imago cesaris quaz pilat⁹ in tēplo posuit. vel statua Adriani eq̃stris q̃ in ipo sctõ sctorꝫ loco multo tpe steriť. Abominatio q̃z p mveterē sctura idolũ nũcupak. z iõ addit [desolatōis] qz in desolato tēplo atq̃z deserto idolũ positũ est. Danick. ix. Post finē diez statuta desolatio. ij. Thek. ij. Qui aduersak z extollit sup oē qd̃ dr̃ de⁹: aut colik. ita vt in tēplo dei sedeat ondēs se tanq̃z ipe sit deus [q̃ legit] in ꝓbet q̃ ꝑ pditerũt z maxime in Daniele. x. [intelligat] esse cōplectum. Vel [q̃ legit] preterita implera [intelligat] etiam futura q̃ restant esse implēda. Lu. xvij. Cōsumma bunk oia q̃ scpta sũt de filio hois. Matth. v. Jota vnũ aut vn⁹ apex nõ pteribit a lege. Dañ. xj. Deuz aũt maozim in loco suo venerabit. z deũ quē non cognouerũt patres ei⁹. Deuk. xxxij. Nouꝫ recētesq̃z venerũt q̃s nõ coluerunt patres eorꝫ. Deũ aũt q̃ ꝛe genuit dereliqsti z oblitus es dñi creatoris tui.

Tunc q̃ in iudea sunt fugiant in mōtes. z q̃ sup tectũ: nõ descēdat in domũ: nec introeat vt tollat q̃d de domo sua. z q̃ in agro erit nõ reuertak retro tollere vestimentũ suum. Ve aũt pregnãtibus z nutriẽtibus in illis diebus. Orate vt hyeme nõ fiant.

Narrat hic instãs piculũ Dicēs [Tũc omes] iudei [q̃ in iudea sũt fugiãt ad mōtes] ꝑ ē: ad deserta. Job. xix. Fugite a facie gladij. qm̃ vltor iniqtatũ gladi⁹ est [z q̃ sup tectũ] ad aspicēdum venientē hostē ascēdit. Esa. xxij. Quidnã tibi est q̃a ascēdisti z tu ois in tecta clamoz plena [nõ descēdat in domũ suã] cũ mora z inq̃sitiõe rex suaꝫ qz si mora traxerit in fuga. p certo comprehēdetur Amos. iij. Peribit fuga a veloce. z fortis nõ obtinebit vtute suã. z robustus nõ saluabit aniam suam. z tenēs arcũ nõ stabit. z velox pedib⁹ suis non saluabit. z ascensor eq̃ nõ saluabit aniam suã. z robust⁹ corde inter fortes nud⁹ fugiet. Et hoc est qd̃ sequit [nec introeat vt tollat] cũ mora [quid de domo sua] qz tãtũ erit piculũ q̃ a fuga poccupabit Et sicetiã multi q̃ nimis diu cogitant ordiare de domo sua adhuc sepe poccupank. ij. Tim̃. ij. Nemo militãs deo implicat se negocijs secularib⁹ Hieron̄. in pemio pmo galeato. Si habes in tua ptate rē tuã vende. si nõ habes. pijce. heretni in salo nauicule funis mag est pcidend⁹ q̃z soluend⁹ [z q̃ in agro erit] forte ad agri fruct⁹ colligēdos. vel ad agrũ excolendũ [non reuertat retro] vt fruct⁹ collectos domuz deducat Vel vt instrumenta cult⁹ agri in domo reponat. qz piculũ instat. Etqz tales laboratores cultiora vestimenta domi relinquunt. iō dr̃ q̃ [nõ reuertak tollere vestimentũ suũ] cult⁹ vt illud secũ apportet. qz incipit ei via ab hostib⁹. Esa. xxx. Velociores erũt q̃ pseqntur vos. Mille hoies a facie terroris vn⁹: z a facie terroris q̃nq̃z fugiet donec relinq̃mini q̃si malus nauis i vrice mōtis [Ve aũt pgnãtib⁹] qz pōdere vteri fugere nõ poterũt. z iō deficiētes sanden̄k ne fruct⁹ ex eis pueniat iij. Reg. xv. Percussit manabē tersam. Noluerũt eiã agere ei. z infecit oēs pgnãtes ei⁹ z scidit eas. Esa. xxxvij. Venerunt

filij vsq̃z ad partũ ⁊ nõ erat vtus p̃iendi ⁊ nutrientib̃ in illis diebꝫ ſtãte tribulatiõis. qr nutrientes nec curã infantib̃ exhibere pñt. nec ſtudere ad cibũ vñ lac dent filijs ſuis. Thren. iiij. Paruuli petierũt panẽ. ⁊ nõ erat q̃ frangeret eis. Thren. ij. Matrib̃ ſuis dixerũt: Ubi eſt triticũ cũ exhalarent anias ſuas in ſinu matꝝ ſuaꝝ. Uel forte iſto vt dicẽ Egeſippꝰ. qr natos coacte ſũt mñes comedere. Thre. iiij. Manꝰ mulierꝫ miſericordiũ coxerũt filios ſuos: ad mẽſurã palme. facti ſunt eis in cibũ in ꝓtritione filie populi mei. Orate ergo vt hyeme nõ fiant. qr omnib̃ teſtãtib̃ impedimentis De tollẽdis reb̃ Uel põdere p̃gnantiũ Uel ſollicitudine nutriendi: aſperitas hyemis a fuga vos p̃hibeat. Glo. Matth. xxiiij. dicit. Orate vt nõ fiat fuga veſtra hyeme vl ſabbato. qr in ſabbato p̃ter religionẽ. ⁊ hyeme p̃ter rigis aſperitatẽ fuga nõ parebit. Nec tñ gloſa ſpñaliter exponit ſic dicẽs. Orate aũt ne finiat fructꝰ opis vñ cũ fine rigis. Hyeme em̃ finit fructꝰ. ſabbato rõs. Fructꝰ em̃ q̃ tpe finitũ tur tempales ſũt. Lan. ij. Jã em̃ hyems trãſijt imber abijt ⁊ receſſit

Erũt em̃ dies illi tribulationis tales q̃les nõ fuerũt ab initio creature quã ꝓdidit deꝰ vſq̃z nũc neq̃z fiẽt. Et niſi breuiaſſet dñs dies nõ fuiſſet ſalua oĩs caro. Sed propter electos quos elegit breuiauit dies.

D Tangit hic ſpecialiẽ Signa diẽ extremi iudicij p̃cedẽtia. Diuidit autẽ p̃s iſta in Tres partes. In quaꝝ p̃ma dicit Signa p̃cedẽtia In Scõa aũt cõfirmat vitatẽ illoꝝ Ibi. Amẽ dico vobis q̃m non trãſibit. In Tertia aũt dicit q̃ dies vltimi iudicij eſt ab hominib̃ occulta. Et Occultatiõis innuit cauſam. Ibi. De die aũt illa ⁊c. Prima haꝝ ptiũ diuidit in Duas partes. In quaꝝ Prima dicit Tribulatõis extreme acerbitatẽ ⁊ piculũ. In Scõa ãt Jõoꝝ ſignoꝝ vicinũ ſignũ ponit Ibi. Sed in illis diebꝫ Adhuc aũt poꝝ harum diuidit in Duas partes. In q̃rum Prima Tribulatiõis dicit acerbitatẽ. ⁊ in Scõa ſeductoꝝ dicit piculo ſitatẽ Ibi. Et tũc ſiq̃s vobis dixerit. In Prima haꝝ Tria dicunt. Describit em̃ Tribulatiõis acerbitas. Deſcribit Eiuſdẽ breuitas. ⁊ Deſcribit Cauſa, breuitatis Dicit igit. Erũt q̃z añ finẽ vltime deſtructionis tribulatões tales Glo. Hoc p̃tie ad antichr̃m refert. qñ crebriora ⁊ acerbiora tormenta inferent fidelib̃. ⁊ q̃ grauiꝰ eſt. ſigna q̃z comitabunt. q̃les nõ fuerũt ab initio creature cũ añ ſp̃ mali bonos ſint p̃ſecuti a p̃mo Abel iuſto quẽ occidit Cain. Beñ. iiij. ij. Tim̃. iij. Oẽs q̃ pie volunt viuere i chr̃o p̃ſecutionẽ patient. vſq̃z nũc Dañ. iij. Ueniet tp̃s q̃lenõ fuit ex q̃ hoĩes eſſe cepe rũt ſup terrã. qr Tres fuerũt eccl̃ie p̃ſecutões. Prima Tyrãnoꝝ. Scõa hereticoꝝ. Tertia falſoꝝ fratrũ. Ultima ãt p̃ſecutio ꝓflabit ex oĩb̃ his. neq̃z fiet. vltiori tal tribulatio. Ps. cxiiij. Tribulatões ⁊ dolorẽ inueni. ⁊ nomẽ dñi inuocaui. Eſa. xix. Dirumpet ſpũs egypti in medio eiꝰ. j. Thes. v. Cũ dixerint pax ⁊ ſecuritas. tũc repẽtinꝰ ſuperueniet eis interitꝰ tanq̃z dolor in vtero hñtis. Et niſi breuiaſſet dies dñs. Hoc ẽ de ꝓſolatiõe. qr Sũmus mali diu durare nõ pt. nõ fuiſſet oĩs caro ſalua. qr caro infirma eſt ⁊ diu tribulationẽ ſuſtinere nõ põt. Beñ. vj. Nõ p̃manebit ſpũs meꝰ i hoie in eternum qr caro eſt. Et loquit ibi dñs de ſpũ ire ſue quẽ infirmitas carnis diu ſuſtinere nõ poteſt. Ps. xxix. Ibi vbi nos habemꝰ Qm̃ ira in indignatiõe eiꝰ. ibi habet trãſlatio Hieroñ. Ad momentum ⁊ parumꝑ abſcõdi facie meã a te. Job. xxvj. Cũ vix parũã ſtillã audierimꝰ fmonum eiꝰ. tonitruũ magnitudinis eiꝰ q̃s poterit ſuſtiere: Sed p̃ter electos. Tertiũ eſt p̃ q̃s breuiauit. Et b̃ eſt p̃ electos q̃s elegit finaliter a maſſa pditiõis ſeparãdo. breuiauit dies extreme tribulationis. Uel Poſt mortẽ antichr̃i. Sicut dicit Dañ. xi. qr tunc dabunt q̃dragintã dies in penitentiam vt bi q̃ ſuerti volũt agant penitẽtiã. j. Lop. vij. Tp̃s breuis eſt. Eph̃. ij. Redimẽtes tp̃s qm̃ dies mali ſunt Jo. xvj. Modicũ ⁊ nõ videbitꝭ me. Hoc vna gloſa exponit de tempore añ iudiciũ q̃ modicũ eſt reſpectu eternitatis. Apoc. j. Tp̃s em̃ p̃pe ẽ. Eſa. xiiij. Prope ẽ vt veniat tp̃s eiꝰ: ⁊ dies eiꝰ nõ elõgabunt. Miſerebit em̃ dñs Jacob. ⁊ eliget adhuc Iſrl.

Et tũc ſiquis vobis dixerit: Ecce hic eſt chriſtus Ecce illic: ne credideritis. Exurgẽt em̃ pſeudochriſti ⁊ pſeudoprophete: ⁊ dabunt ſigna ⁊ portẽta ad ſeducẽdos ſi fieri põt etiã electos.

Tangit Periculũ ſeductiõis in falſis p̃phetis. Et tangit Tria. Periculũ ſeductiõis. Ammoniti/ onẽ puniõis. ⁊ Signa vicina dñice ad iudicũ manifeſtatiõis Dicit igit. Et in diebꝫ illis tũc in vltima p̃ſecutiõe. ſiq̃s cuiuſcunq̃z p̃feſſionis vel auctoritatis vobis vel ſucceſſoribꝫ vtis vel plebibus vobis cõmiſſis dixerit Ecce hic eſt chriſtus in vnꝰ vel alterꝰ hereſ quẽticulis. ſic Arrius in ſua p̃fidia dixit chr̃z. ⁊ Donatꝰ in ſua. ⁊ Manee (als Mahumeth) in ſua. ⁊ ita veniẽt mlti ſil'ia dicentes in nouiſſimis tpib̃. Ecce illic. Et induẽt auctoritates ſcp̃ture male itellectas ad ſue p̃fidie cõfirmationẽ. ij. Tim̃. iij. In nouiſſimis tẽpib̃ inſtabũt tpa piculoſa Et pꝰ pauca. A vitate q̃dẽ auditũ auertẽt ad fabulas vo ꝓuertent. Et pꝰ pauca. Loa ceruabũt ſibi mgros pruriẽtes auribꝫ ne credideritꝭ. Deu. xiij. Ne adq̃eſcas vt audias neq̃z parcat ei oculꝰ tuꝰ vt miſereaꝰ. Et ôt cauſaꝫ Exurgent em̃ in tpe illo. pſeudochriſti. qui reuera antichriſti erũt. q̃z ſe chr̃os eſſe mẽtient. ij. Jo. j. Antichriſti multi ſũt. ⁊ Ibidẽ. Oĩs q̃ ſoluit ieſuꝫ nõ eſt ex deo. ⁊ hic eſt antichr̃s de q̃ audiſtis qr veniet. ⁊ pſeudoprꝰ. q̃ viſiões ⁊ ſõnia p̃dicũt vt hoĩes a fide catholica auertãt Deut. xiij. Si ſurrexerit i medio tui p̃phetes aut q̃ ſomnũ ſe vidiſſe dicat. ⁊ p̃dixerit ſignũ aut portẽtũ ⁊ euenerit q̃d locutꝰ ẽ ⁊ dixerit tibi: eamꝰ ⁊ ſeq̃mur deos alienos q̃s ig̃ras. ⁊

fuiamꝰ eis. nõ audies vba p̃phete illiꝰ ⁊ ſõniatoris Mat. vij. Attẽdite a falſis p̃phetis q̃ veniũt ad vos in veſtimentis ouiũ. intrinſecꝰ aũt ſũt lupi rapaces. ⁊ dabũt ſigna ⁊ p̃digia. q̃ digito p̃dũtur ⁊ demõſtrãtur p̃ter ammirationẽ. ij. Thes. ij. Eiuꝰ aduentꝰ erit fm operationẽ ſathane in oĩ vtute ⁊ ſignis ⁊ p̃digijs mendacib̃ ⁊ in omni ſeductõne iniq̃tatis his q̃ pereũt. ad ſeducẽdos. q̃ peſſimus eſt finis. ſi fieri põt. ꝑ eſt: ſi fieri poſſꝭ. etiam electos quos. deꝰ. elegit. nõ ſeducendos finaliter. Et hoc ideo ꝓtingit. qr vitati credere noluerunt. ij. Timo. ij. Ideo: qr charitatem vitatis nõ receperũt. mittet illis deꝰ operationẽ iniq̃tatis vt credãt mẽdacio q̃ nõ crediderũt vitati. ſed ꝓſenſerunt iniquitati.

Vos q̃ videte: Ecce p̃dixi vobis oĩa. Sed in ill' diebꝫ poſt tribulationẽ illã ſol ꝓtenebrabit: ⁊ luna nõ dabit ſplendorẽ ſuũ: ⁊ ſtelle celi erũt decidẽtes: ⁊ vtutes q̃ ſunt in celis mouebuntur

Ammonitio ẽ cautele. Et qr Jacula q̃ p̃uidẽtur minꝰ ferũt. Jõ ôt. Ecce p̃dixi vobis. Jo. xiiij. Et nũc dixi vobis anteq̃z fiat. vt cũ factũ fuerit credatis. Sed in illis diebꝫ piculoſe tentationis antichr̃i. poſt tribulationẽ illã. quã in ſeq̃ndo ſcrõs mouebit antichr̃s. iã antichr̃o mortuo. cũ iã iudei cognouerint ſe eſſe deceptos. ſol cõtenebrabit. Et qr ſol ꝓtenebrabit: iõ ẽt luna. q̃ nõ hꝫ lumẽ niſi a ſole. nõ dabit ſplẽdorẽ ſuum. ad curſum generatiõis ⁊ corruptiõis cauſandum. ⁊ ſtelle celi. q̃ in imaginib̃ ſuis ſũt cauſe figurarũ in inferioribꝫ. erũt decidẽtes. Nõ q̃ corpaliter cadãt de celo. ſed q̃ ad effectũ quẽ in ſphera generatoꝝ ⁊ corruptoꝝ facere ꝓſueuerũt. Joel. ij. Sol et luna obtenebrati ſũt. ⁊ ſtelle retraxerũt ſplẽdorẽ ſuum. ⁊ dñs de ſion rugiet. ⁊ de hieruſalẽ dabit vocẽ ſuã. ⁊ mouebũt celi ⁊ terra. Eſa. xxiiij. Erubeſcet ſol ⁊ ꝓfundet luna cuꝫ regnauerit dñs. Eſa. xiij. Obtenebratꝰ eſt ſol in ortu ſuo. ⁊ luna nõ ſplẽdebit in lumine ſuo. Apoc. vj. Solꝰ factꝰ eſt niger q̃ſi ſaccꝰ cilicinꝰ. ⁊ luna tota facta eſt ſicut ſanguis ⁊ ſtelle ceciderũt de celo ſup terrã. Gloſa Hieroñ. Stelle erũt decidẽtes a lumie q̃ñ pene deerit ſemẽ a brae cui ſũt aſſimilate ſtelle. ⁊ vtutes q̃ in celis ſũt. vt celos moueãt angeli q̃ vtutes vocãt. mouebunt. a ſueto ordie officio ſuoꝝ. qr tũc maiora dabũt ſigna. Mat. xxiiij. Nã vtutes celorum mouebunt. Ps. cij. Bñdicite dño oes vtutes eiꝰ ministri eiꝰ q̃ facitis voluntatem eiꝰ. Glo. Quid mirũ tremere homies: cũ aſpectu diuini iudicij tremant angelice poteſtates. Unde Job. xxvj. Columne celi contremiſcunt ⁊ pauent ad nutum eius. Quid patiet virgula deſerti: vbi patietur cedrus libani?

Et tũc videbunt filium hoĩs venientẽ in nubibꝫ cũ vtute multa ⁊ gloria. Et tũc mittet angelos ſuos ⁊ ꝓgregabit electos ſuos a q̃ttuor vẽtis a ſummo terre vſq̃z ad ſummũ celi.

Tangit Modũ venientis Judicis dicẽs. Et tunc videbũt. ⁊ boni ⁊ mali oculis corpis. filium hoĩs. in forma humanitatis in q̃ iudicatꝰ et ꝓdẽnatꝰ eſt ab eis. venientẽ i nubibꝫ. vt ex nube terribil' appareat. Apoc. j. Ecce venit cũ nubib̃ ⁊ videbit eũ oĩs oculꝰ. ⁊ q̃ eũ pupugerũt. Unde Act. ij. Cũ apl'i a ſe recedẽtẽ viderẽt in nubib̃. rñſuꝫ fuit eis ab angelis: Sic veniet quẽadmodũ vidiſtis eum euntẽ in celum. cũ vtute magna. ⁊ tra inimicos q̃s deprimet. ⁊ gloria. p̃ter bonos quos glorificabit. Mat. xxvj. A modo videbitis filiũ hominis venientẽ in nube cũ ptãte magna ⁊ maieſtate. ⁊ tunc. ante reſurrectionẽ cõem. mittet angelos ſuos. q̃ amminiſtratoriꝫ ſpũs erant i merito vt etiã ꝓgregẽt bonos ⁊ malos in iudicio. ⁊ p̃ illos. ꝓgregabit electos. ab oĩb̃ elemẽtis in q̃ putrifactiõe reſoluti ſũt. Ps. xlix. Cõgregate illi ſcrõs eiꝰ q̃ ordinãt teſtamentũ eius ſup ſacrificia. Unde Glo. Ut triticũ ô arca ventꝰ terre vẽtilatũ ꝓgregent in horreum celi. a quattuor celi ventis. Aquilonis ⁊ Auſtri. Orientis ⁊ Occidentis. ⁊ oĩbus medijs ſpacijs. Et hoc eſt fm terre latitudinem. fm q̃tuor elemẽta Que alio mõ ſeptem eſſe dicunt climata fm latitudinẽ a meridie in aq̃lonem menſurando p totũ ortum ⁊ occaſum Laudabile nomen dñi. a ſummo terre. fm longitudinem terre. q̃ menſurat ab ortu ſolis vſq̃z ad occaſuꝫ fm diſtantiam linee meridiane in omni loco habitabili. vſq̃z ad ſummũ celi. in ea dẽ lõgitudinis mẽſura Eſa. xliij. Adducam ſemen tuũ. dicam aq̃lonida. ⁊ auſtro: noli p̃hibere. Ezech. xxxvij. A quattuor ventis veni ſpũs ⁊ inſufflã ſup interfectos iſtos ⁊ reuiuiſcant. Sic ergo ſigna aduentus dñi ſunt determinata. Hec autem q̃dam myſtice exponunt Sed quia hec fidem catholicam ſonant. ideo hec aliter q̃z iacent exponere nõ audemus. Dicũt em̃ Hieronymꝰ ⁊ Greg. q̃ hec magis ſperãda ſũt q̃z tractanda.

A ficu autem diſcite parabolã. Cum iam ramus eius tener fuerit ⁊ nata fuerint folia: cognoſcitis quia in proximo ſit eſtas. Sic et vos cuꝫ videritis hec fieri: ſcitote q̃ in proximo ſit in oſtijs

Ponit per ſimilitudinem ſignum certitudinis a ficu ſumptam. quia illa ſi mala eſt. mala eſt valde. ⁊ ſi bona ẽ: bona eſt valde. Et quia iudiciuꝫ valde malum eſt malis. ⁊ valde bonuꝫ iuſtis. ideo ab hac arbore ſumit parabolam. hoc eſt: ſermonem ſimilitudinis. Cum iam ramus eius. de gemma eiuſdem anni exortus. tener fit. ⁊ humidus ⁊ calidus. ⁊ nata ſunt folia. propter fructus operimenta. cognoſcitis quia proxima eſt eſtas. ad reflorizionem. Lanc. ij. Ficus protulit groſſos ſuos. vinee florentes odorem dederunt.

Et precedit. Jam hyems transiit. imber abiit z recessit. [Sic z vos] in successoribus vestris [cum videritis hec fieri] vltime ꝓsumationis prenuncia [scitote] securi [quia in primo est in ostiis] hoc est: q̃ iudicium iam intrat super homines acsi sit in ostijs. Jacobi. v. Ecce iudex ante ianuas assistit. Zb arbore enim ficu sumit istam parabolam. quia inter omnes arbores vltimo vernat z fructificat. z postq̃ fructificare incepit. ante aliam hyemẽ nõ cessat. z ideo primũ (al's signuz) est estatis. z similiter ea que iducta sunt. prima signa sũt vltime ꝓsummationis in qua mundus reflorebit z iustitie sereno lumine resplendebit. Vñ Judicũ ir. dixit ficus: Nõ possum deserere pinguedinẽ meam: fructusq̃ suauissimos z ire vt inter ligna promoueat. Dulcedo enim ficus dulcedinem significat futuroꝝ gaudiorum. Ps. lxvij. Parasti i dulcedine tua pauperi deus.

Amen dico vobis: quoniã non transibit generatio hec donec oia ista fiãt. Celũ z terra transibũt verba aũt mea nõ trãsibunt

Omnium inductorum. quia supra humanum sensum sunt ponit hic confirmationem] quoniam nõ transibit generatio ista] hominum. Vel in deoꝝ. Vel etiam fidelium [donec omnia] ad graciam z iudicium pertinentia [fiant] hoc ẽ: impleantur. Matth. v. Jota vnum aut vn' apex non preteribit a lege donec omnia fiant [Celuz] quo ad vsum z formarum reuolutionem. Quia sicut tradunt philosophi. Celum reuoluitur p formas ꝓpter formarum in inferioribꝫ renouationẽ. Tunc autem stabit. Et hoc modo vocat celum a celon. quia quo ad hoc atteritur. quia ꝑm formas non reuoluetur. Job. xiiij. Donec atteratur celum non euigilabit nec consurget de somno suo. ij. Lorint. vij. Preterit figura huius mũdi. Glo. Nõ substantia. Et hoc vocat Petrus celorum liquefactionem. quia in igne qui precedit faciem iudicis quo ad talem reuolutionem que generationi deseruit liq̃fiet. sed in suba manebit. ij. Pe. iij Veniet dies dñi vt fur in q̃ celi magno impetu transient. elementa ꝓ caloze soluent. terra vero z que in ea sunt omnia opera exurent. Glosa tñ exponit de celis aereis ad q̃s ascẽdet ignis. faciem mundi exurens [z terra trãsibunt] q̃ ad faciem istam terre exterioreꝫ. que generationi z corruptioni deseruit. Et hec est opacitas terre in frigido z sicco. tũc autem erit perspicua. sicut crystallus vel vitrum. Transibit ergo ad exteriorem qualitatem. sed non quo ad subam. Esaie. lxv. Ecce ego creo celos nouos z terrã nouaz z nõ erũt in memoria ꝓora. nec ascendent super cor. sed letabimini in his que ego creo [verba aũt mea] fundamentũ eterne vitatis habentia [nõ transibũt] Ps. cij. Tu in ꝓncipio dñe terrã fundasti. z opa manuũ tuaꝝ sũt celi Jpi pibũt tu aũt ꝑmanes z oes sicut vestimentuz veteraſcẽt. Et sicut operteriuz mutab eos z mutabunt: Tu aũt dñe idẽ ipse es z anni tui nõ deficiẽt

De die ãt illo vel hora nemo scit neqz angeli i celo neqz filij nisi pr M

Tagit de illꝰ tpis occultatiõe. ꝓpẽ nam sollicitudinẽ vt semp simꝰ pati. Et iõ dicunt. b Duo Occultatio tpis. z Preceptũ sollicite obseruatiõis. De Primo dicit [De die aũt illa z hora] Diez vocat nõ. ꝓpẽ q̃litatẽ tpis. sed ꝓpẽ lucẽ clare manifestatõis. Lu. xvij. z Mat. xxiiij. Sicut venit fulgur ab oriente z apparet in occidente. sic erit aduentus filij hominis Apocal. j. Videbit eũ omnis oculus [z hora] quãdo ad iudiciũ veniat. Luc. xij. Qua hora non putatis filius hois venier [nemo scit] in ecclesia. quia scire nõ expedit. Melius est enim nobis semper sollicitos esse: q̃ scire horam z ideo ante horam semper esse pigriores Zec. j. Non est vestrum nosse tempa vel momenta q̃ pater posuit in sua pstãte. [nec angeli] q̃ tñ plura q̃ homines cognouerũt. b eũ nõ est de prinẽtiꝫ ad britudinẽ. Mat. xxiiij. De die ãt illa nemo scit neqz angeli celoꝝ nisi solꝰ pat [neqz filij] per humanaz naturam. Vel. [neqz filius] quia non facit nos scire cũ tñ ipe sciat. s. pizem manifestãs Et iõ ôr Matth. xxiiij. z Luce. xxj. z. j. Thes. v. q dies dñi sicut fur ita in nocte veniet. Fur aũt in furno. b est in nigro venit ab hoibꝫ occultatꝰ Mat. xxiiij. Jõ z vos estote pati. qz q̃ hora nõ putatis filiꝰ hois venier [nisi pater] a q̃ fons ois cognitiõis est. in q̃ tñ fonte habitãt filij z spũsctũs. Eccli. j. Fons sapie ꝓbuz dei in excelsis Et iõ ôr glo. In filio sunt oes thesauri sapientie z sciẽtie dei absco diti. Col. ij. Jõ abscondit. qz scire nobis nõ expedit. Vñ Zec. j. Nõ est vestrũ nosse tpa vel momẽta que pater posuit in sua potestate. In q̃ ostendit vt sciat. sed nosse omnibꝫ non expediat q̃ semper incerti de aduentu iudicis sic quotidie viuant quasi illa die iudicandi. Scit ergo filius sibi: sed nõ nobis. vt semper simus solliciti. Et ideo preceptum cautele subiungit dicẽs

Videte. vigilate z orate Nesciti̇s em̃ qn̄ tp̃s sit. Sic hõ q̃ pegre pfectꝰ reliq̃t domũ suã: z dedit seruis suis ptãtem cuiusq̃z opis: z ianitori p̃cepit vt vigilet

Dicit autem hic Quatruor. Preceptum vigilãtie. Causam Similitudinem z Finem. Et hoc est. [Videte] per circũspectionem [vigilate] p sollicitudinem [orate] per gratie deuoram voluntatem. De Vsione parum ante. Videte nequis vos seducat. Et parum infra. Videte vos metipsos. Et iterum: Videte: ecce prediri vobis omnia. Primo modo videre est cauere malũ. Secũdo mõ videre est ꝓsiderare debituz. Tertio mõ videre est cautũ esse ad futuroꝝ aduentũ [Vigilate] b est: rotuz spiñ z calozis charitatẽ ad deum expandite. Eccli. xlix. Justus cor suum tradet ad dominum ꝓ vigilanduz diluculo ad dñm qui fecit illum. Ps. cij. Vigilaui z factus sum sicut passer solitarius in tecto. Qui solus z pre omnibus auibꝫ mane vigilat [z orate] hoc est: affectum totum in deũ extẽdite. Luce. xxj. Respicite z leuate capita vestra. ecce appropinq̃bit redẽptio vẽa. Caput anie est affectꝰ in

deũ oloe directꝰ [Videte] pter rõnabili [vigilare] sollicitudine irascibili [z orate] concupiscibili Et subiungit causam [Nescitis em̃ qn̄ tẽpus sit] Et hoc ideo nescitis vt semp sitis parati Luc. xij. Quia nescitis qn̄ dñs vester venturus sit. Et b idez ꝓtinet Mat. xxiiij. [Sicut homo] Ponit similitudinẽ [qui pegre pfectus] in celũ p ascẽsionem suaz [reliquit domũ suã] hoc est. facultatẽ domꝰ sue [z dedit ser. suis pote.] Matt. xxv. Unicuiq̃ ꝑm ꝓpriã virtutẽ [cuiusq̃z opis] ad negociationem multiplicãdoꝝ talentoꝝ prinẽtis. Sicut dicit Luc. xix. Et dixit eis. Negociamini dum venio [z ianitori] custodi domus [p̃cepit vt vigilet] ne aliq̃s domuz irrũpat vl' suffodiat Ita Supple se habet vestrũ negociũ Luc. ij. Vigilantes z custodiẽtes vigilias noctis supꝝ grege suum Prouerb. ix. Qui mane vigilauerit ad me inueniet me.

Vigilate ergo: nesciti̇s em̃ qn̄ dñs domus veniat: sero an media nocte an gallicantu an mane: ne cum venerit repente inueniat vos dormientes. Quod autez vobis dico omnibus dico: vigilate.

Tangit Vigiliaꝝ finem. Tangit aũt Duos fines. Unũ citra aliũ. Finis em̃ opis est quem dicit [Nescitis em̃ qn̄ dñs domus veniat] hoc est: facultatũ dñs. Qui venit rõem ponere cum seruis suis Matth. xviij. Simile est regnũ celoꝝ homini regi qui voluit rõnem ponere cum seruis suis Ps. lxij. Deus deus meus: ad te de luce vigilo Et tpa horarũ determinat [sero an media nocte] Quattuor horaꝝ tenebras determinat. Et qz tota vita hois in tenebris est. ꝓterea he quattuor ꝓtes etatis humane vite significãt. Sero autẽ est Juuentus. Media aũt nor virilis etas. Galli autem cantus est senectus. Mane aũt est pueridum seniũ. Infantilis em̃ etas potius est ingressus vite q̃ vita Matth. xxiiij. Vigilate itaq̃z. qz nescitis diem neq̃z horã. j. Cor. xv. Euigilate iusti. ignorantiam em̃ dei quidã habẽt vsq̃z adhuc. Et subiungit Causam tante sollicitudinis in vigilando [ne cũ venerit repente] hoc est: ex improuiso. j. Thes. v. Cũ dixerint pax z securitas: tunc repentinus superueniet eis interitus sic dolor in vtero habẽtis [inueniat vos] Prouer. vj. Usqzquo piger dormis: paululũ dormitabis: paululũ dormies. z veniet tibi quasi viator egestas. z pauperies quasi vir armatus Matth. xxvj. Nõ potuisti vna hora vigilare mecũ Apoc. iij. Esto vigilãs z ꝓfirma cetera que erant pitura Esa. xxvj. Spũ meo in precordijs meis de mane vigilabo ad te [Quod autẽ vobis] apl'is z plat' eccl'iaꝝ [dico] quibꝫ p̃cipue vigilare incũbit [omnibꝫ dico] p sollicitudinem quã sibi quilibet impẽdere debet Rho. x. Nõ est distinctio iudei z greci Marci. xiiij. Vigilate z orate vt nõ intretis in tentationẽ. ij. Tim. iiij. Tu vero vigila in omnibꝫ labora: opus fac euãgelistẽ: ministeriũ tuũ imple: sobrius esto. De alijs dicit Prouerb. xxiiij. Eris quasi dormiẽs in medio mari z q̃si sopitus gubernator amisso clauo.

Capitulum.XIIIJ.

Rat autẽ pasca a
e **et azyma post biduum.**

Dic [Sexta leonis de tribu Juda inducit ꝓfectas: que est: q̃ hoc animal pugnat est ad vincendũ. z vulnera corpis nõ reputat dũmodo vincat. quia nõ fugit. sed potius mori eligit q̃ fugere. Et hoc fecit chrs: mundum z mortẽ z infernũ debellãdo: nõ timẽs se mori exponere vt suos exinde redimeret Esa. lxiij. Ego qui loquor iusticiã z ꝓpugnator sum ad saluandũ. Diuiditur ãt ps ista in Partes Duas. In Quaꝝ Prima pteractat De Chri captiuitate. In Scõa autez de sua agitur passione: que incipit in capitulo. xv. Ibi [Et ꝓfestim mane facto cõ.] Prima aũt bariũ i Tres diuidit ptes. In q̃ꝝ Prima ponũt ea q̃ circũstãt Jude ꝓditionẽ. In Scõa tãgunt ea q̃ circũstant iã ꝓditi dñi captiuitatẽ Ibi [Et illi mani' inuenerũt in eũ] In Tertia ponunt ea q̃ circũstant iam captiuitati dñi examinationẽ Ibi [Et adduxerunt Jesum ad summũ sacerdotẽ] Prima baꝝ partiũ habet partes quattuor. In quaꝝ Prima describitur Proditionis a ꝓditore ꝓceptio. In Scõa ponitur Proditoris a malicia reuocatio. Ibi [Et prima die azymoꝝ]. In Tertia ponit Discipuloꝝ cõtra malũ ex ꝓditiõe futuꝝ ꝓforatio. Ibi [Et hymno dicto] In Quarta ponitur Traditiõis ꝓfectio Ibi [Et adhuc eo loq̃nte] Adhuc aũt Prior baꝝ in Tria diuidit. In quoꝝ Primo ex tpe z ex malicia iudeoꝝ: ꝓditõis ponit opportunitas. In Scõo ex cã ꝓditiõis ꝓditoris describit malignitas. Ibi [Et cũ eẽt berbanie]. In Tertio Promisse ꝓditionis a Juda ponit iniquitas. Ibi [Et Judas scariot] In Primo boꝝ Duo pagraphi sunt. Scilz Opportunitas traditiõis ex impletõe tpis. z Opportunitas ex prinacia malignitatis iudaice. Dicẽ igit [Erat aũt] sciꝫ bis cõplet q̃ de historia euãgelica dicta sũt [pasca] Sic ôr Amb. Phase hebrai cũ est. z transitus interptat. Pasca aũt grecũ est. z interptat passio Exod. xij. Est em̃ phase. id ẽ trãsitꝰ dñi. Pasca ãt ab agni passiõe sic vocat ꝑm Amb. Luc. xxij. Venit aũt dies azymoꝝ in q̃ necesse erat occidi pasca: hoc est: agnũ patientẽ. Aug. aũt ôr q̃ tã phase q̃ pasca hebreũ est. z vtrũq̃z transitũ (al's trãsit') interptat. Dictũ aũt Amb. phabili ẽ dicto Aug. Tũ pasca ôr Quiq̃z modis. Prio em̃ vesp q̃tredecime lune in mense lunari (q̃ aplis ôr) pasca vocat Mat. xxvj. Scitis qz post biduũ pasca fiet Scõo ôr pasca agnꝰ imolatus Luc. xxij. Ubi vis paremus tibi comedere pasca. Tertio dicitur pasca primus dies azymoꝝ qui fuit mane quintedecime lune aprilis Joã. xiij. Ãñ diẽ festũ pasce scies Jesus quia venit hora eius. Quarto ôr pasca azyma quod in pasca comedebat Joã. xviij. Jpi non introierũt ne ꝓraminarent. sed vt comederẽt pasca

Quinto dicitur pasca christus ĩmolatus.j. Lor.v
Etenim pasca nostrũ ĩmolatus est christꝰ: itaq; epulemur. Hic aũt ꝛi Mattheo dicit pasca. ꝑmo modo cum dicit [Erat aũt pasca] hoc est: initium festi pasce. quia in vespa quartedecime lune icipit [Et azyma] hoc est: tps in quo azyma primo erat paratũ. ⁊ hoc est vespa quartedecime lune Exod. xij. Quartadecima die ad vesperũ pasca dñi est. et tunc azyma parabat (als comedebat) ⁊ fermentatũ de domib⁹ expurgabat. j. Lor.v. Expurgate vetus fermentũ vt sitis noua cõsperso sicut estis azymi. Tũc enim rõne figure ꝛgruo tempe. ⁊ christꝰ ꝓdebat vt agnus innocens. ⁊ vetera sacramẽta expurgabant. ⁊ noua ꝑ sanguinẽ chri incipiebãt Leuit. xxvj. Nouis supuenientib⁹ vetera proꝟcitis [post biduũ] Hoc ꝗ fuit in quarta feria. Quia tunc post quartã ⁊ quintã in nocte (qõ est inter ꝗrtam ⁊ quintã feriã) ꝑditio ista fiebat. ⁊ ex hoc obtinuit ꝛsuetudo q̃ in afflictionib⁹ eccl'ie ꝓm locũ obtinuit ꝗrta feria apõ multas natões: q̃ ꝗrtas ⁊ sextas ferias ieiunare ꝛsueuerũt. Sic ꝛtũs Nicolaꝰ ⁊ tunc legit. ꝓbetia Esa. xlij. Dicite filie sion: ecce deus noster: ecce merces eius cum eo: ⁊ opus illius coꝛã illo. qr tunc de mercede qua venditus fuit est tractatũ. ⁊ ꝛuentio facta est inter Judã ⁊ sacerdotes Matth. xxv. Scitis quia post biduũ pasca fiet. ⁊ filius hois tradet ꝑncipib⁹ sacerdotũ.

Et querebant summi sacerdotes ⁊ scribe quõ eum dolo tenerent ⁊ occiderent. Dicebant enim: Nõ in die festo ne forte tumultꝰ fieret in populo.

B Tangit opportunitas ex pte cõsummate malicie sacerdotũ. Et tangunt Duo. Scz Cõsũmata malicia. ⁊ Opportunitas malicia pficiendi. De Primo dicit [Et querebãt] ꝓuenienti tempe quo ꝑnunciatũ a ꝓphetis. ⁊ ꝑfiguratũ fuit in sacramẽto agni typici. Vñ aĩ illud tps dicit Joã. vij. Tẽpus meum nondũ aduenit [summi sacerdotes] pontifices in quib⁹ erat plenitudo potestat [⁊ scribe] in quib⁹ erat ꝛsiliũ litterature. Hi ergo querebant inter se ꝛsilium sicut dicit Joã. xj. Collegerũt pontifices ⁊ pharisei ꝛsiliũ dicentes. Quid facimus qr hic homo multa signa facit [quõ caute] ne ꝗ manibus eoꝝ liberaret [eum] Jesuz [tenerent] captiuũ [⁊ occiderent] ꝑ iudicium publicũ sic malefactorem ꝛdemnatum. ⁊ sic cogitauerunt. ⁊ occidere ⁊ infamare vt nomen eius vt ꝓhanum haberetur. ⁊ illi qui ad christum ꝛuersi fuerũt: a fide nominis eius auerterent [Dicebant enim] in consilio ad inuicem loquẽtes [Non in die festo] festum totam solennitatem septem dierum pasce vocantes Hoc autem non dicebant propter festi solẽnitatem honorandaz. sed [ne forte tumultus] christũ liberare volentũ [fieret in populo] qui multus valde fuit in hierusalẽ in festi celebratione quia multi credentes in christũ ⁊ diligentes eũ propter famã miraculoꝝ erãt tunc in ciuitate Luc. xxij Querebant opportunitatẽ quomodo caute euz traderet sine turbis.

Et cuz esset bethanie in domo Simonis leprosi ⁊ recũberet: venit mulier habens alabastrũ vnguenti nardi spicati ꝑciosi: ⁊ fracto alabastro effudit sup caput eius.

Hic ꝛcepte ꝓditõis tangit turpis cã. Et dicunt Tria. In quoꝝ Primo dr Ungenti ꝑciosi in corpus dñi effusio. In Scõo Orta ꝛtra hoc Jude ꝓditoris ⁊ furis murmuratio. In Tertia benigna dñi murmurantiũ repssio. In Primo hoꝝ Quatuor dicũt. Scz Loci in q̃ factũ est dispositio. Effũdentis vnguẽtũ cõmẽdatio. Vasis vt totũ in chrm expẽderet fractio. ⁊ ipa vnguẽti effusio. Dicit igit [Et cũ esset] ꝗ dr ꝑ recapitulatõem. qz istd i die sabbati añ palmas est factũ. Verba aũt q̃ ꝓcesserũt die martis post palmas habita fuerũt vt dr Aug. [Cũ igit esset bethanie] vt ex ipo loco doceret qz ex obedientia ꝓris venit ad patiendũ. Bethania enim domus obedientie interptat Phil'. ij. Obediẽs ꝓri vsqz ad mortẽ. mortẽ aũt cruc. Et ꝗ etiã demõstrat ꝑ domus in q̃ fuit possessorem: dicẽs [in domo simonis] q̃ obediẽs interptat. Leprosus aũt dr nõ q̃ tũc leprosus eẽt. sed qz leprosus fuerit. ⁊ a chrto bñficiũ sanitatis ꝛsecutus. Ad hos enim declinauit dñs vt oñderet qd dixit Mat. ix. Nõ est opꝰ valentib⁹ medico: sed male habẽtib⁹. Vñ glo. Nomen ꝑstinũ habet vt ꝟtus curãtis a ꝓparet: leprosus erat. sed a dño curatus fuerat [⁊ recũberet] tã in humane salutis refectiõe Lañ. j. Cũ esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorẽ suum.

[Venit mulier] Tangit descptio mulieris. Dicit gl [Venit] Nõ vocata sed ꝓpria deuotõe attracta [mulier] Bñ mulier: q̃ tãtũ virum emolliuit [habẽs] magnis sũptib⁹ comparatũ [alabastꝝ] Pyxis fuit facta de marmore qd alabastꝝ vocat. Et est genus marmoris vnguẽta ⁊ aromata in vigore suo ꝛseruãs. ⁊ ideo dr [alabastꝝ vnguẽti] Beda Alabastꝝ est marmor candidũ varijs guttis distinctũ: qd vngẽta incorrupta ꝛseruat. Et cõmendat vngẽti ꝑciositatẽ: dicẽs [nardi] qz de nardo facti [spicati] qz spica in nardo odorifera est plus reliquis ꝓtib⁹ [ꝑciosi] qz caro ꝑcio fuit empti Lañ. iij. Odor vnguentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. Vñ Joã. xij. dr. [Nardi pistici. hoc est. fidelis ꝑcio dicit Prouerb. xvij. Ungento ꝑcioso ⁊ varijs odoribus delectatur coꝛ. Ungentum enim illud significat Orationis deuotionem. Et illud ex precio ꝑfectissimis odoribus virtutum componitur. ⁊ maxime de spica nardi Que significat humilitatem Lanc. iij. Cypri cum nardo: nardus ⁊ crocus cum vniuersis lignis libani. Hoc est: ex calore charitatis que significatur per cypꝛum. ⁊ ex humilitate nardi ⁊ ex nardi iterata humilitate: quoniã nos humiliamur ex consideratione infirmitatis nostre et altitudinis dei. Crocus aũt significat mortificatiõem carnis. Ligna aũt libani diuersaꝝ ꝟtutũ significat odorẽ. ideo dr vnguentum ꝑciosum [Et fracto] vt totum effunderet. ⁊ nihil de vngento remaneret

qd nõ in di laudẽ expenderet [alabastro] pixyde marmorea Luc. vij. Mulier attulit alabastrũ vnguenti [effudit] vt totũ manaret in obsequiũ domini Joã. xij. Effudit sup caput ipius recũbentis Caput aũt chrti deus est. sic dr. j. Lor. xj. ⁊ Effundere sup caput est deuotionẽ odoriferã expendere in excellentia sue deitat Ps. cxxij. Sicut vnguẽtũ in capite qd descendit in barbã barbam Aaron Abũde enim effudit vt in totũ corpus distillaret ⁊c.

Erant autẽ quidam indigne ferentes intra semetipos ⁊ dicẽtes. Ut quid ꝑditio ista vnguẽti facta est? Poterat enim vnguentũ istud venũdari plus q̃ trecentis denarijs ⁊ dari pauperibus: Et fremebant in eam.

D Tangit hic ꝓ vnguenti effusione murmuratio Tangunt aũt hic Tria. Quoꝝ Primũ est Discipulorũ in mulierẽ exorta indignatio. Scõm autez est Ex indignatõe causata murmuratio. Tertium aũt In mulierẽ ex murmuratõe fremitus exacerbatio. Dicit igit [Erãt aũt quidã] discipulorũ [indigne ferentes] q̃ tantũ vnguentũ in corpus dñi esset expensum. Et quidem Judas ꝑmo mouit istam indignatõem. Cui quidã (Judã ad bonũ opinantes) ꝛsenserũt apostoloꝝ vel discipuloꝝ. Et hoc est qd dicit [Quidã indigne ferentes] Fuit autem indignatio bonoꝝ ex hoc q̃ tantum vnguentũ debuit expendi in mortale corpus Sap. ix. Corpus qd corrũpit aggrauat quiam ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensuz multa cogitantem. ⁊ ideo non putabant esse dignum vt tantũ ꝑcium expenderet in dñico corpore [intra semetipos] quia coram dño sepius in talib⁹ deprehensi: non audebant extra aptre de hoc facere mentiõez Dicit enim Joan. xij. q̃ tante fuit efficacie q̃ domus impleta est ex odore vnguenti [dicentes] murmurando [vt quid perditio hec] ꝑ effusionem tãti [vnguenti] tampreciosi [facta est:] Reputabant enim ꝓditionem qd nõ erat compositũ ad lucꝝ Sap. xv. Existimabant ꝛuersationẽ hominis cõpositam esse ad lucrum. ⁊ oportere vndecũq; eriaz ex malo adquirere. Et hoc rotum Judas qui loculos portabat inter apstos procurabat. ⁊ semp allegabat ꝓditum esse quod ad utilitatẽ loculoꝝ non vendebat [Poterat enim istud] Causam murmurationis assignant dicentes [poterat enim] de suo valore [vnguentũ istud] tampciosum [venundari] multo (als tãto) precio [plus q̃ trecentis denarijs] quorum quilibet decem valuit vsuales. ⁊ ideo denarius vocabat. Notandus autem q̃ Triplex erat numisma cesaris. Vsuales enim numi: qui in tres paruos cõmutari poterant ⁊ erant quasi in toto cupꝛei. Scõm autem numisma fuit denarius qui decem valuit vsuales. ⁊ erãt etiam mixti cum cupro. Tertiuz fuit numisma argenteum totum. ⁊ ideo argentei dicebant. Et sicut dicunt historie: vnus argenteus decem valuit denarios ⁊ centuz vsuales. De medio ergo numisma teloquẽs ꝑtem auaricie: dicit Judas [Poterat enim vng. istũ ven. plus q̃ trecen. denarijs] Jam enim ⁊ cupiditate deterius erat animus eius qui hoc precium furari desiderabat Eccli. x. Auaro nihil est scelestius. hic enim ⁊ animã suam venalez habet. ⁊ in vita sua proiecit intima sua. j. Timoth. vj. Radix omnium malorum est cupiditas. Unde ex ista cupiditate ꝑditi sibi precij: sanguinis domini sui concepit venditionẽ: ⁊ eius qd ex vnguento hꝰe voluit (als non valuit) q̃ fuit restaurationẽ Tactus etiam fuit simonia. quia ea que ad vsum dñi expendebantur: precio sue cupiditat volebat commutare Act. viij. Pecunia tua tecum sit in perditionem. quia donum dei precio voluisti possidere. Et parum Infra. In felle enim amaritudinis. ⁊ in obligatione iniquitatis video te esse. Cũ iam domini sanguinis concepisti traditionem [Et dari pauperibus] Hic etiam notatur de hypocrisi. quia sub specie pietatis tegit auariciam. ⁊ concipit proditionem Non enim curauit ꝗ pauperib⁹ vt pauperibus subueniretur. sed potius vt auaricia sua tegeretur. ⁊ indignatio discipulorum cõtra christum ⁊ mulierem piam suscitaretur Joan. xij. Hoc autem dicebat. nõ quia de egenis pertinebat ad eum. sed quia fur erat et habebat loculos. et ea que mittebãtur portabat. hoc est asportabat. ⁊ furabat Job. xxvij. Que est enim spes hypocrite si auare rapiat. ⁊ non liberet deus animaz suam [Et sic discipuli] simplices ab astutia proditoris concitati [fremebant in eam] verbis ⁊ dentibus eaz subsannantes Ps. ij. Quare fremuerunt gentes ⁊ populi meditati sunt inania. Item Psal. cxxix. Acuerunt linguam suam sicut serpentes: venenũ aspidum sub labijs eorum. Hieronymus autem in glo. mystice hoc exponens dicit sic. Sub precetu auaricie Judas proditor mysterium loquitur fidei Etenim nostra fides trecentis emitur denarijs id est. decem sensibus per corpus et animam ⁊ spiritum triplicatis. Ut et nos sicut Gedeon tricentorum virorum numerum assumentes allophilorũ castra: pauperes spiritu: fractis lagũculis nostris cum tubis ⁊ lucernis destruamus Judicũ. vij. Et sicut Abraam: cum trecentis viris spolia diuidamus ad vesperam Genes. xiiij. Corpus hic accipitur pro corporea parte anime que sensibus intendit. Anima autem vocatur anime pars inferior. et Spiritus vocatur anime pars superior in qua est imago dei. Sensus autez exteriores noti sunt. Visus. Auditus. Odoratus. Gustus. ⁊ Tactus. Interiores autem sensus ꝓm philosophos sunt interiores vires anime sensibilis apprehẽsiue. Scilicz Sensus cõmunis. Imaginatio. Phantasia. Estimatiua. ⁊ Memorialis. Sed de his non loquit Hiero. sed nomiat sensus interiores. Intellectum Rõnem. Liberũ arbitriũ. Memoriã ⁊ Voluntatẽ. Et intẽdit q̃ decẽ opa decalogi. Prio Spũalr intentõe ad deũ. Scdo Aialiter ꝑ cõpatõem ad seipm. ⁊ Tertio Corpalr in exterioribꝰ ꝑ istos decẽ sensus impleãt. Ut ex Intellectu accipiãt lumis vitatẽ. ex Rõe discretiõem. ex Libero arbitrio libtatẽ

sine cõactiõe.ex Memoria retentionẽ. in mente sine obliuione.ex Voluntate delectationẽ in corde. Sicut ôt Ps.xxxvj. Delectare in dño. ⁊ dabit tibi petitionẽ cordis tui. Et Visu autẽ exteriori: palpebre pcedãt gressus. Et Auditu: ꝟbo dei ꝓsona faciamus Et Olfatu bonũ odorẽ spirãtes famã custodiamus.ex Gustu dulcedinẽ ꝟtutis.⁊ ex Tactu certitudinẽ habeamus diuinitatis ꝑ gꝛam inhabitãtẽ. Et hec trecẽta ôr alia allegoria significari in trecẽtis viris qui cũ Gedeone castra subuerterunt allophilor.

Jesus aũt dixit: Sinite eaz. Quid illi molesti estis: Bonũ opus operata est in me. Semp eñ paupes habetis vobiscum: ⁊ cum volueritis potestis illis bñfacere: me autẽ nõ semp habebitis Quod habuit hoc fecit. p̃uenit vngere corpus meum in sepulturã.

5 [Jesus aũt dixit] benigne simplicitatẽ discipulor erudiẽdo ⁊ rephendẽdo nequitiã pditoris. Dicunt aũt hic Quinq. In quor Primo Precipit vt sinat. ⁊ nõ phibeat pia deuotio mulieris dicẽs [Sinite eã] supple facere qd facit Prouerb.iij. Nolꝓhibere eũ q bñfacit: si potes etiã ⁊ ipe bñfac Sic dixit ad Joannẽ Mar.iij. Sine mõ. Sic eñ decet nos implere oẽm iusticiã. Scõo ponit Rephendentiũ rephensionẽ dicens [Quid illi molesti estis] Mar.xxvj. Quid molesti estis huic mulieri. Maria eñ sp voluit esse circa dñm: nec mlt̃ũ curauit si de hoc aliqñ querelas ab alijs sustineret Luc.x. Nõ est tibi cure q soror mea reliqt me solã ministrare. Quã etiã dñs ibi excusauit dicens. Maria optimã partẽ elegit que nõ auferet ab ea. Tertio Mulieris ponit in ope illo cõmendationẽ: cũ dicit [Bonũ opus opata est in me] Hoc eñ opus bonũ ⁊ optimũ cit qd in meipm dirigit: nec de exteriorib opib aliqd bonũ est nisi ad me diriget.j. Tim.iiij. Pietas ad oia valet. pmissiõem habẽs vite q̃ nũc est ⁊ future. Et pmisit. Exerce teipm ad pietatẽ. Corporalis eñ exercitatio ad modicũ vtilis est. Pietas aũt ad oia valet. Pietas aũt vt dicit Aug. cultus est diuinus deo debitus. ⁊ deo impẽsus quẽ cultũ mulier hec exhibuit: caput dñi vngẽdo. Quia sic ôr.j. Cor.xi. Caput chri deus est. cuius diuinitas vngit. vt ôr Beda qñ deitas eis pie a fidelib venerat. Unxit aũt Maria magdalena etiã pedes. qw dñs terrã nstam tetigit: hoc est: bñanitatẽ in q̃ trene nature cõiacuit Lu.vij. Ps.cxxij Adorabimus in loco vbi steterũt pedes eis. qz etiã bñanitati dñi piũ obsequiũ exhibuit. Quarto etiã bñficiũ in paupes exhibẽdũ ꝑ loco ⁊ tpe cõmemorãdo innũgit: dicẽs [Semp eñ paupes habetis vobiscũ] Deut.xv. Nõ eñ deerũt paupes in terra habitatõis vse Tob.iiij. Ne auertas faciẽ tuam ab vllo paupe. Paupes eñ semp dñs in omni terra diuitib imiscet vt diuites habeãt in quib ꝑ tpalia mereant eterna Luc.xvj. Facite vobis amicos de mãmona iniquitatis. vt cũ defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Unũ subdit [⁊ cũ volueritis] hoc est: qñ pmptũ animũ habuerit qui ꝑ facto cõputat [potestis illis bñfacere] vel de paruo vel de magno: vel si nihil habetis de ꝟbo ⁊ cõpassione cordis Tob.iiij. Si multũ tibi fuerit abũdanter tribue. si pauꝛ hocꝗ impiri studẽ. De volũtate aũt ôr.ij. Cor.viij. Si voluntas pmpta est fm id qd habet accepta est: nõ fm id qd nõ habet [Me aũt] siue corpalem: istius infirme carnis: q̃ beneficijs vestris indigeat [nõ sp habebitis] Joã.xvj. Modicũ ⁊ iam nõ videbitis me Lañ.v. Ille iaz declinauerat atq; trãsierat. q̃ siui ⁊ nõ inueni illũ: vocaui ⁊ nõ rñdit mihi. Quito dicit q̃ debitũ fuit sibi hoc pietatis opus impendi. Et hoc dicit Primo in Lõi. Scõo in Speãli. Tertio Premiũ adiungit. De Lõi dicit [Qd habuit] facere ex officio pietatis ⁊ debuit [hoc fecit] in ope pietatis. ⁊ debuit mihi impẽso. Hoc eñ ⁊ plures obseruauerunt. Unũ Beñ.l. Jacob mortuo pcepit Joseph suis suis medicis vt aromatib ꝓdirẽt patrem Eccli.vij. Nõ desis plorantib in ꝓsolationez ⁊ cum lugentibus ambula [p̃uenit enim] In Speciali tangit officium funeris dicens. quia tempore crucifixionis accedere ad me nõ audebit: ⁊ ideo modo [p̃uenit] officio pietatis [vngere corpus meum] quod vnctione deitatis est deliburum. ⁊ in proximo oleo plene glorie inuncturum resurrecturum [in sepulturam] in qua corpora sanctorum vngi cõsueuerunt in testimonium ⁊ figuram. quia resurgent oleo exultationis deliburã Ps.xliiij. Dilexisti iusticiam ⁊ odisti iniquitatem propterea vnxit te deus tuus oleo exultationis p̃ participib suis Cantico.j. Fragrantia vngentis optimis Cantico.iiij. Odor vestimentorum tuorũ super omnia aromata Genes.xxvij. Statim vt sensit vestimentorum eius fragrantiaz. benedicẽs benedixit ei. Vestimenta autem: corpora beatorum resurgentium significãt. Unde Glo. [Quod habuit hoc fecit] Quod putatis perditionem esse vnguenti: officium sepulture est. Nec mirum si mihi dedit odorem fidei bonum: cuz ego pro ea fusurus sim sanguinem meum.

Amen dico vobis: vbicũqz predicatum fuerit euangeliũ istũ in vniuerso mũdo: ⁊ quod fecit hec narrabit in memoriã eius.

Hic Tertio adiungit Premium deuotionis dicens [Amen] hoc est. vere [dico vobis] Apoca.j. Hoc dicit amen testis fidelis [vbicunqz] in toto mundo [predicatum fuerit] ab apostolis ⁊ successoribus [euangelium istud] de pietatis vnctiõe ⁊ mea passione [in vniuerso mundo] quia in omnem terram exiuit sonus predicatorum [et] hoc est [quod hec fecit mulier] in pietatis opere [narrabitur] euangelizando [in] piam et dulcem [memoriam eius] mulieris Uel: facti quod fecit. Ecclesiastici quadragesimo nono. Memoria eis in cõpositõe odoris facta est op pigmẽtarij in omni ore quasi mel indulcorabit memoria eius Prouerb.x. Memoria iusti cum laud. ꝟ Ps.cxj. In memoria eterna erit iustus. Unũ Joã. xij. Sinite vt in diem sepulture mee fuerit illũ. Sic eñ ad eternam facti memoriã seruatũ est ⁊ nõ pditum.

Et Judas scariothis vnꝰ de duodecim abijt ad sũmos sacerdotes: vt pderet eum illis. Qui audiẽtes gauisi sunt ⁊ pmiserunt ei pecuniam se daturos. Et querebat quõ illum oportune traderet.

6 Hic vltio tangit Proditoris ad pdendũ obligatio. Et dicunt Tria Scz Prodendi ex tre, pditoris inqsitio. Proditõis exhibite ex tre pontificũ turpis exultatio. ⁊ Ad cõplendã pditõem pmissã pcinar obtuatio. Dicit igit [Et iudas] Pulcritudinẽ nomis tangit Ut sciat q̃ nec ex significatiõe nomis sui a malicia retrahebat. Judas eñ cõfitens ⁊ glorificãs interptrat. Sed significatio nominis sui cecidit ab effectu. qz ⁊ Ignominiã oppositum glorificationi. ⁊ negationẽ cõfessioni. Et iõo si cut de Juda bono ôr Geñ.xlix. Juda te laudabũt frẽs tui: Ira de malo iuda dici põt. Juda te horrebunt fratres tui Joã.xiij. Cũ diabolus mississet in cor vt traderet eũ iudas scariothis Joã.vj. Unꝰ vestrũ diabolus est [scariothis] memoria mortis Et sic vicus vocabat vñ natus fuit. qz sp memoriter tenuit q̃liter chm interficeret Esa.x. Ad interficiendũ erit cor eius. ⁊ ad internecionẽ gentiũ non paucaꝝ Ps.xxxvij. Iniquitatez meditatus est in cubili suo: astitit omi vie nõ bone. malicia aũt non odiuit [vnus] singularis malicie Eccli.iiij. Unꝰ est ⁊ scõm nõ habet [de duodecim] Hoc dicit vt oñdat incõueniens. quia nec bonor electiõis ipm reuocauit a scelere. qz ipm chs ad tantũ apostolatus apicẽ vocare dignatus fuit Joã.vj. Nõne ego duodecim vos elegi ⁊ vnus ex vobis diabolus est [abijt] Bñ abijt. qz viã deseruit vitaris. In epla Jude. Ue his qui in viã Cain abierũt. ⁊ errore balaam mercede effusi sũt [ad summos sacerdotes] apud q̃s sũma rex agebat tũc tpis.j. Esdre ix. Manus mgrantiũ fuit in trãsgressiõe hac pma [vt pderet eum] hoc est: pdiciose traderet eũ illis Ps.xl. Homo pacis mee in q̃ sperauit: magnificauit sup me supplantatiõem [Qui audiẽtes] sacerdotes [gauisi sunt] Ps.lj. Quid gloriaris in malicia Prouerb.ij. Letant cum malefecerint ⁊ exultãt in rebꝫ pessimis Sap.xvj. Dũ letant insaniunt [⁊ pmiserũt pecuniã] ꝑ venditõe sanguis innocentis Zach.xj. Preciũ q̃ appciatus sum a filijs isrl. Sic vẽdit ẽ Joseph a fratribꝫ suis Geñ. xxxix. Promiserũt aũt pecuniã [se daturos] Lu. xxij. Et spopondit. ⁊ ad tradendũ se chm sacerdotibꝫ obligauit. ⁊ sic pncipes: socij furis traditoris sunt effecti Ps.xlix. Si videbas furẽ currebas cũ eo. ⁊ cum adulteris portionẽ tuam ponebas Esa. j. Principes tui infideles: socij furum. Judas eñ fur erat: ⁊ habebat loculos. ⁊ ꝑ furti recõpensatõe vendere querebat sanguinẽ chri [⁊ querebat] in das cãm [quõ] caute [eũ] chm [oportune] sine turbis [traderet] Luc.xxij. Querebat opportunitatẽ quõ eũ traderet sine turbis.

Et primo die azymor qñ pasca immolabãt: dicunt ei discipuli. Quo vis eamus ⁊ paremus tibi comedere pasca?

Hic incipit reuocare a malicia pditorẽ. Habet aũt Tres partes. In quar Prima ꝓtinet Lene p̃ paratio: cuius cõsione proditor reuocari debuerat In Scõa Reuocat ꝑ ammonitionis verbũ. Ibi [Uespe aũt facto] In Tertia aũt reuocat ꝑ cõmunionẽ sacramẽti Ibi [Et manducantib illis] In Prima bar adhuc Tria dicunt. In quor Prio Ubi cena paranda sit discipulor fit inquisitio. In Scõa de cena paranda chri ponit instructio. In Tertia Per obedientiã discipulor: cene fit p̃paratio. In Prima bar Tria dicit. Tpis ꝓgruitatem Legis necessitatẽ. ⁊ De p̃paranda cena discipulor questionẽ. Dicꝫ igit [Et prima die azymor] Hoc Dupliciter exponit. Dicit eñ prima dies azymor qñ azyma ꝑabant. ⁊ sic q̃rtadecima luna dicit p̃ma dies azymor: que dies numerabat a tertiadecima die ad vesperũ vsqz ad vesperã q̃rtedecime diei. Et sic hic dicit prima dies azymorum qñ p̃mũ azyma offerebat ⁊ comedebat. Et hec dies incepit in (alias a) vespera quartedecime lune. ⁊ vsqz ad vesperũ quintedecime lune prendebat. ⁊ sic adhuc quartadecima luna in vespa facta est hec questio Exod.xij. Quartadecima luna ad vesperꝫ ꝓspsa est farina in azymos. ⁊ tunc fermentatũ (alis fermentũ) de domib iudeor eijciebat Exod.xij. Tulit igit ppls ꝓspersam farinã antequ fermentaretur Leuit.xxiij. Mense p̃mo quartadecima die ad vesperꝫ phase dñi est. ⁊ quintadecima die mensis huius solennitas est azymor. Septem diebꝫ azyma comedes [qñ pasca imolat] necessitas est ex legis p̃cepto. Lex eñ Exod.xij. Leuit.xxiij. precipit tunc cenam agni paschalis immolari. ⁊ quartadecima luna immolabat Luc.xxij. Uenit aũt dies azymor in q̃ necesse erat occidi pasca Exod.xij. Universa multitudo filior isrl imolabit agnũ quartadecima die mensis huius ad vesperꝫ [Dicunt ei discipuli] a tpe ⁊ lege sumẽtes q̃nis occasionez [Quo vis eamus] Nõ q̃rũt de ciuitate. qz sciuerũt q̃ nõ nisi in hierlm pasca erat celebrãdũ. sz querũt de vico vl domo Deut.xvj. Nõ poterꝭ imolare in q̃libet vrbiũ tuaꝝ. sz in loco quem elegerit dñs Sicut etiam querit Spũaliter sponsa in canticis Indica mihi quem diligit anima mea: vbi pascas vbi cubes in meridie ne vagari incipiam post greges sodalium tuorũ. Multi eñ sunt alias cenas parantes que non sunt cene dominice.j. Corinth. xj. Primum quidem conuenientib in ecclesia: iaz non est dominicam cenam manducare. Unusq̃sq; enim cenam suam presumit ad manducandũ [⁊ paremus tibi] iuxta legẽ [comedere] hoc est: ad manducandũ [pasca] hoc est: agnũ pasca-

lem glo. Hanc questionẽ faciunt discipuli vt cum voluntate dei gressus nros dirigamus.

Et mittit duos ex discipulis suis & dicit eis: Ite in ciuitatẽ & occurret vobis homo lagenã aque baiulans. Sequimini eum: & quocũq; introierit dicite dño domus: quia magister ôt. Vbi est refectio mea: vbi pasca cum discipulis meis mãducẽ? Et ipe vobis demõstrabit cenaculũ grande stratũ: & illic parate nobis.

[Et mittit duos ex discipl'is suis] Alijs em̃ parare nõ licuit nisi discipulis. q̃ ex hoc spẹãlĩ erãt instruẽdi. Duos aũt mittit. qz charitas sacr̃m est. & inter pauciores ꝗ̃ inter duos charitas haberi nõ poterit Eccĕis. iiij. Si duo ꝓfouebunt mutuo. vn⁹ quõ calefiet: [& dixit eis] Quattuor aũt ôt Leg⁷ pceptũ. Loci signũ. Iniũgit q̃d dicẽdũ. & pcipit pasca esse parandũ. Dicit igit̃ [Ite in ciuitatẽ] iuxta legis pceptũ Deut̃. xiiij. Notat̃ aũt q̃ in ciuitatẽ mãte (al's vite) ꝓgere debeat q̃ pasca parat: hoc ẽ: in ciuitũ celestiũ vnitatẽ Eccĕis. x. Labor stultoꝝ affliget eos. qz nesciũt in vrbẽ: hoc est: ciuitatẽ ꝓgere Act̃. ix. Ingredere ciuitatẽ. & dicet tibi q̃d te opteat facere. Ps̃. cxxj. Hierl'm que edificat vt ciuitas: cuius pticipatio eius in idip̃m. Illuc em̃ ascẽderunt triby tribꝫ dñi ad ꝓfitendũ nõi dñi. qz ad l'ram oẽs triby ascenderũt in ciuitatẽ ad cenã in idip̃m. hoc ẽ. in cõe celebrãdã [& occurret vobis hõ] Signũ est loci in q̃ pasca est parãdũ Dicit igit̃ [occurret] in via [vobis hõ] nõ nisi rõne vtens: nihil bruta le agens in seipo Eccĕi. xvij. Ad imaginẽ suam fecit hoĩem p̃m se: vestiuit illũ vrute. Et hoc est. Primo ꝓsiderandũ in eo in q̃ dei cena parat̃ q̃ occurrat p deuotionem: & Sit hõ p rõnabilẽ vitã Amos. iiij. Preparare in occursu dei tui isr̃l [lagenã aque baiulãs] quã ad l'ram tulit. vt in tãto festo haberet apud se aquã expiatõis q̃ se mũdaret Et signat q̃ vbi chr̃s cenaturus est lagena aque lachrymar. in expiatiõem debet pcedere Ps̃. l. Lauabis me et sup niuẽ dealbabor. Ps̃. vj. Lauabo p singulas noctes lectũ meum lachrymis meis stratũ meũ rigabo Ezech. xxxvj. Effundam sup vos aquã mundã. & mundabimi ab omib̃y inq̃namentis vestris [sequimini eũ] passib̃y pedũ. & passib̃y deuotionis. qz ipe nõ pcedet nisi ad locũ mundũ Esaie. lij. Mundamini q̃ fertis vasa dñi. glo. Sequimi eũ qui ducit in altũ vbi est refectio chr̃i [& quocũq; introierit] in domũ ciuitatis que vnitatẽ ecclie habitaculũ ꝓscientie significat Beñ. xxiiij. Ingredere bñdicte domini: cur foris stas? [dicite] ex parte minist̃rij vestri. & ex parte mei ipsi [dño domus] patrifamilias. Sciuit em̃ illũ esse dignum Apoc̃. iij. Siq̃s aperuerit mihi intrabo & cenabo cum illo & ipe mecum. glo. Cõsulte & aque baiuli. & dñi domus: tacita sunt vocabula vt omnib̃y verũ pasca celebrantib̃y vel celebrare volentib̃y. id est. sacramentis christi imbui. eumq; sue mentis hospitio querentib̃y facultas danda signat Sap̃. vj. Nõ subtrahit pson̄ viri cum sit oim̃ dñs. Pusillum em̃ & magnum ipe fecit. & equaliter est ei cura de oĩbus [quia magister dicit] cuius ad sacramentum celebrandũ est dare illuminatões Ps̃. cxviij. Bonus es tu. & i bonitate tua doce me iustificationes tuas [Vbi est refectio mea] Per metonomiam ꝓentum pro ꝓtinente. Hoc est: Vbi est refectorium meum ad vsum meũ deputatũ [vbi] hoc est: in quo [pasca] vetus & nouũ [cum discipulis meis] mihi cõmunicãtib̃y. quia alijs nõ sunt sacramenta danda [manducẽ] Matth. vij. Nolite sanctũ dare canib̃y. & margaritas nolite pijcere añ porcos Ps̃. c. Sugbo oculo & insatiabili corde cum hoc nõ edebã Oculi mei ad fideles terre. vt sedeant mecum. ambulãs in via ĩmaculata hic mihi ministrabat [Et ipe] ferens lagenam aq̃: Uel: dñs domus [demonstrabit] indicio quo p̃dixi [vobis cenaculũ grande] q̃d̃ p me & familia discipulorꝫ sufficiet [stratum] hoc est: lapide plano pauimentatũ Ezech. xliij. Ecce pauimentũ stratum lapide. Erat q̃z ad litterã domus bicamerata inferius habens ad dormiendum & coquinandũ in superiorib̃y autẽ habens. Aulam ad cenandũ Hoc cenaculũ Luc̃. xxij. vocatur diuersoriũ. Unde dicit. Vbi est diuersorium: vbi pasca cum discipulis meis manducem. Cenaculum autem istud signat Conscientiẽ cordis receptaculũ Qd̃ stratum est picto pauimento varietate virtutum. Brãde autẽ est charitatis amplitudine. & Cenaculum est dulcedine virtutum refectione. De Primo horum dicit Beñ. xliiij. Introduc viros domũ. quia mecum sunt comesuri in meridie. Non em̃ comedebant nisi in cenaculo. De Scõdo dicit Ps̃. xliiij. Circũamicta varietate. De Tertio Esa. xliiij. Panẽ nostrũ comedemus. & vestimentis nostris operiemur Luc̃. xiiij. Homo quidam fecit cenã magnã & vocauit multos Apoca. xix. Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt [& illic parate] Ecce Preparationis imperium Tob. v. Anne vxori sue dixit vt instrueret ꝓuiuium. & prepararet omnia que iu cibos iter agentibus sunt necessaria. Anna enim gratia: Lui precipit vt hoc gratie instruat cõuiuium: & preparet in gratie sacramento & cena eucharistie omnia. quia omnis gratie est contentiuũ que in cibos spũales sunt necessaria iter agentib̃y Propter quod etiã viaticũ appellatur. Manib̃y discipulorum preparatur. Quorum in loco successerunt sacerdotes. Quorũ officij & ordinis est dominicam cenam preparare. deo tamen operante in ipis. sicut in manibus sacerdotum operatur deus in omnibus sacramentis Ps̃. lxvij. Parasti in dulcedine tua pauperi deus Sap̃. xj. Paratũ panem de celo prestitisti illis sine labore: habentem in se omne delectamentum. & omnem saporis suauitatem. Dicit autem [parate nobis] Et discipulis cõnumerans. quia Hoc sacramentum paratur christo ad exhibendum. & quo discipulis influat. et Paratur discipulis ad communicandum quo christo incorporentur Joannis sexto. Qui

mãducat carnẽ meã & bibit sanguinẽ meum in me manet & ego in eo.

Et abierunt discipuli eius & venerunt in ciuitatem: & inuenerunt sicut dixerat illis: & parauerunt pasca.

Hic ponit Obediẽtia discipulorꝫ & Uerificatio signorꝫ a dño p̃dictorꝫ. Et hoc ẽ [abierũt] a dño p̃m obediẽtie scrẽ mãdata Baruch. iij. Emittit lumen suũ & vadit. & obedit illi in tremore [discipuli eius] in vera obediẽtia discipulos se esse ꝓbantes Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vestris & subiacete illis [Et venerũt in ciuitatẽ sctãm] quã ad sacramentorꝫ institutõem deus elegerat Esa. lxvj. In hierl'm ꝓsolabimi. videbitis & gaudebit cor vestrũ. Uũ de monte in q̃ sita est ciuitas. ôt Esa. xxv. Faciet dñs oĩb̃y ꝓplis i mõte hoc ꝓuiuiũ pinguiũ: ꝓuiuiũ vindemie piguiũ medullatorꝫ & vindemie defecate [& inuenerũt] signa [sicut dixerat illis] Jesus Prouerb. viij. Justi sunt oẽs p̃mones mei. & nõ est in eis prauũ q̃d atq; puersum. j. Reg. x. Cũ euenerint tibi oĩa hec signa: fac q̃cunq; inuenerit manus tua. qz dñs recũ est [& parauerunt pasca] hoc est. cenã agni paschalis sic pcepat dñs Luc̃. xxiij. Jam parata sunt oĩa Prouerb. ix. Immolauit victimas suas: miscuit vinũ: ꝓposuit mensam.

Vespe aũt facto venit cũ duodecim. & discũbentibus eis: & manducantibus ait Jesus: Amẽ dico vobis. qz vnus ex vobis tradet me q̃ manducat mecũ. At illi ceperũt cõtristari & dicere singillatim: Nunquid ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim qui intingit manũ mecũ in catino. Et filius quidẽ hoĩs vadit sicut scriptũ est ô eo. Ue autem homini illi p quẽ filius hominis tradet̃. Bonũ erat ei: si natus non esset homo ille.

Hic incipit trãgere Reuocationẽ p̃ditorꝫ: factã p ꝓbũ. Per hoc q̃ cenã. p eo & p alijs fieri fecit: nõ erudẽs eũ: satis reuocauit eũ. & Ammonuit ô. p phẽtia que ôt. Homo pacis mee in q̃ sperabã. qui edebat panes meos magnificauit sup me supplantationẽ. Hic aũt vt amplius erubescat reuocat per verbũ. Diuidit aũt hec ps in Tres ptes p̃m Triplicem modũ reuocatiõis. Primo em̃ Reuocat ammonitõe generali. Scõdo reuocat ammonitõe speciali. Tertio reuocat sub interminatiõe cõminationis. Et hec p ordinẽ patẽt in lr̃a. In Pria bar̃ ptium ôt Quattuor. Tpis secretũ. Honoris exhibitionem. Cõmodi ꝓparationẽ. & Uerbi ammonitionem. Temporis secretum tangit p hoc quod dicit [Vespe aũt facto] cũ declinasset a turbis. & ꝑps esset ad imolandũ agnũ. Ut Judas ô ammonitione corã turbis nõ verecũdaret̃. Et hora religiose eĩ molatõis: facin⁹ faceret detestari. De Prio Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tuus: corripe eum inter te & ipm̃ solũ. De scõdo Exod̃. xij. Immolabit agnũ omis multitudo filiorꝫ isr̃l' ad vespe. Illa em̃ vespa sua sanctitate Judas reuocare debuerat [venit cum duodecim] alijs sequestratis in alia mensam. & illũ honorem vt secũ in eadẽ mensa sederet: chr̃s Jude exhibuit. Qui honor dignitatis etiã debuit eum a ꝓcepto scelere reuocare Hester ix. Sic honorabit̃ quẽ rex honorare voluerit Ps̃. xx. Gloriã magnũ decorẽ impones sup eũ [& discũbentib̃y illis & manducantib̃y] Ecce. s. Cõmodi ꝓparatio tã in discubitu q̃ in comedẽdo qd̃ etiã reuocare debuerat. Sed ôt Hiere. xj. Uenite mittam⁹ lignũ in panẽ eĩ⁹ & eradamus eũ de terra viuentiũ. & nomẽ eĩ⁹ nõ memorẽt̃ ampliꝰ Jo. xiij. Qui mãducat panẽ mecũ. & leuabit ꝗ̃ me calcaneũ [Ait Jesus] facto reuocare intendẽs [Amen dico vobis] & p ipm̃ dictũ q̃ sciuit traditõẽ quã agebat: deũ se esse oñdẽs Joã. xiij. Et nũc dixi vobis pus̃q̃ fiãt. vt cũ factũ fuerit credatis [qz vnus ex vobis] duodecim [me tradet] Joã. xj. Sciebat em̃ ab initio q̃s esset eũ traditurus. Et magis determinat traditorẽ dicẽs [qui mãducat mecum] nec tñ p hoc suã põt celare traditiõem Ps̃. liij. Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtiq;. & si is q̃ oderat me sup me magna locutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo. Tu vero homo vnanimis dux meus & notus meus q̃ simul mecũ dulces capiebas cibos Eccĕi. xiij. Confundet te in cibis suis: donec examinet te bis & ter & in nouissimo deridebit te: postea videns derelinquet te. & caput suũ mouebit ad te [Ait illi] scz apostoli duodecim [ceperũt ꝓtristari] Quia plus de se crediderunt chr̃o q̃ sibi. & iõo q̃uis eẽnt innocẽtes. tñ tristabant̃ ex verbo chr̃i de se dubitãtes Joã. viij. Nõ erat ei opus vt q̃s testimoniũ phiberet de hoie. Ipe em̃ nouit q̃d esset in hoie [& dicere singillatim] vnusq̃sq; p se [Nũq̃d ego? Supple sum q̃ te tradet Matth. xxvj. Nũq̃d ego suz rabbi? Et sicut dicũt alij euãgeliste Mat. xxvj. Luc̃. xxij. Joã. xviij. Cũ iudas diceret ei: nũq̃d ego sum rabbi? dixit ei dñs. Tu dixisti. Et ibi in singlari noiauit. sz p nomẽ nõ expssit vt locũ daret: q̃ forte p nomẽ noiatus cõfusus indurat⁹ fuisset [Et ait illi Jesus] Scõdam in spẹãli adhibẽs reuocatiõis ammonitiones [Unus ex duodecim] quẽ ego ad apostolat⁹ apicẽ exaltaui [qui] sic intimus [intingit mecũ manũ in catino] Catin⁹ est magnũ vas rotũdũ in q̃ cibaria sit̃ p mlt̃ reponi pñt. Et est mag̃ scutella rotũda. qz ĩnẽla ad quã chr̃s sedebat erat rotũda. & apl'i cũ chr̃o sedebãt in circũitu. & oẽs sic intingebãt man⁹ i ꝑ catino cũ chr̃o i eodẽ vase cibũ agni accipientes Mat. xxvj. Qui intingit mecũ manũ i papsidẽ ꝑ me tradet Luc̃. xxij Ecce man⁹ tradẽtis me mecũ est in mẽsa [Et filius quidẽ hoĩs vadit] ad passionẽ volũtarie [sicut scriptũ est ô il.] Esa. liij. Oblat⁹ ẽ qz ipe voluit. ps̃. xxxix. In

capite libri scriptũ est de me. vt facerẽ voluntatẽ tuam deus meus volui[De aũt hoi] Reuocatio est p cõminationẽ eterne damnatõis [p quẽ filio hois tradet] qz fm naturã qua est filius dei: tradi nõ potuit Ps.liij. Veniat mors sup illos z descendant in infernũ viuẽtes. Uñ Ps.cviij. Deus laudẽ meã ne tacueris Scõm apli Petri expositionẽ Act.j. est de Jude maledictõe z ꝑdemnatõe Et ibidẽ dr Jnduit maledictõem sicẽ vestimẽtũ. z intrauit sicut aq in interiora eius. z sicut oleũ in ossibꝫ eius[Bonũ erat ei] Matt.xxvj. Melius erat ei si natus nõ fuisset homo ille Hiero. Melius est nõ esse q̃ ad rozmẽta cẽ. De hoc tñ disputat Aug. in.ij.libro de Libero arbitrio. qz Nõ esse nihil est. z in electione nõ cadit. z ita nõ esse: nõ est eligibile vel voluntabile: q̃ impossibile est aliquez eligere vl velle nõ esse. Adhuc aũt esse est qd omnia appetũt z ꝓter qd agunt quicqd agunt. z nõ esse fugiunt Qd aũt omnia appetunt. z cuius oppositum omnia fugiunt. nõ potest esse ab aliquibꝫ volitũ. vel alicui esse bonũ. Quia si detur q nõ esse: alicui sit bonuz z ab aliquo volitũ: tunc sequitur q non omnia fugiunt nõ esse: qd est ꝓtradiccoriũ hypothesis. q̃ nõ est melius nõ esse q̃ esse. nec alicui est bonum non esse. Adhuc aũt. Nõ esse nihil est. z cẽ est aliquid. q̃ntũcũqz q̃ sit debile esse: ꝓferendũ est ei qd est simpliciter nõ esse. Tales z similes sunt rõnes Augu. Ad has autẽ z hmõi rõnes ꝓcedit Aug. z dr nõ eligi nõ esse. nõ a turbato animo qui nõ ꝓsiderat rationes electionis in eligẽdo: Sed salua pace Aug. etiã turbat animus si eligat: nõ eliget nisi p ꝓsideratiõem vel boni simpliciter vel sibi boni. Vel apparentis boni simplr. vel apparẽtis sibi boni. z sic redeunt incõueniẽtia Aug. sup eum. Et ideo sine p̃iudicio loquendo. videt Mihi sentiendũ cũ beato Hiero. z beato Grego. q melius eligendũ esse damnato nõ esse. q̃ sic esse. sicut dicit sanctũ euãgelium. Et q obijcit Aug. Dicendũ q nõ esse cõsiderat Dupliciter Scz Simplicit. z Prout est terminus afflictionis eius qui male est. Primo modo verz est q nõ esse omnia fugiũt. Secõdo modo nihil ꝓhibet q Nõ esse desideret ab aliquo Apoca. xviij. Desiderabunt hoies mori. z mors fugiet ab eis Ad aliud dicendũ q q̃uis nõ esse nihil sit tñ est oppositũ eius qd est esse. Et sic multa accidunt ei. Et hoc modo ꝓut terminat esse sub afflictõe: pot cadere voluntas z electio sup ipm. etiã animi turbati. z sic loquit hic dñs. Aug. tñ verz dicit ꝓut nõ eẽ ꝓsiderat absolute. Hoc est q dr Job. iij. Quare nõ in vulua mortuus sum: egressus ex vtero non stati perij. Adhuc aũt Job. iij. Pereat dies in qua natus sum z nox in qua dictũ est: ꝓceptus ẽ homo Hoc Jude peccatũ etiã ad eos transit q dñicũ corpus indigne sumunt. Uñ glo. In sempiternũ ve hoi illi qui ad mensaz dñi indigne accedit. Ille enim indigne exẽplo Jude filiũ hois tradit: nõ Judeis pcõrib. sed membris suis peccato subditis qui accipere dñici corpis sacramẽtũ temerarie p̃sumit. Ille dñm vendit: qui eius timore z amore negligẽto: terrena p eo z caduca imo z criminosa diligere z curare nõ metuit. j. Cor. xj. Qui manducat et bibit indigne: iudiciũ sibi mãducat z bibit, nõ dijudicans corpus dñi. Et iterꝫ. Qui sumit indigne: reus erit corpis z sanguinis dñi.

Et mãducantibus illis accepit Jesus panem z benedicens fregit et dedit eis z ait: Sumite: hoc est corpus meum.

M Tangit hic ꝓditoris reuocationẽ p hoc q eis ter alios corpus z sanguinẽ suum porrexit: z tñ p hoc totum reuocari nõ potuit. z ideo iuste damnatus fuit. Diuidit aũt hec pars in Tres ptes. In quaꝝ Prima tangit corpis cõmunionẽ. In Scõa autẽ dicit de Cõmunione sanguinis. Et in Tertia dicit veteris sacramẽti cessationem. z noui institutionẽ z obseruationẽ. In Primo hoꝝ Quinq̃ dr Scz Aũ dedit. Quã acceptũ sibi sacramentuz hoc fuit Q benedicendo dedit. Q frangendo ad plures vtilitates determinauit Q obseruandũ in ecclesia dedit. z Illis quinq̃ post omnia formã sacramenti pmulgauit. Dicit igit [Et manducantib illis] hoc est: manducationẽ agni typici pficientib z ꝓsummantib. quia post cenã agni typici: tũc primo dedit vltimo corpus suum: vt vltimo datum a memoria eoꝝ nunq̃ recederet Matth. xxvj. Hoc facite in meam cõmemorationẽ. j. Corꝝ. xj. Quotiẽscũq̃ manducabitis panem hunc z calicẽ dñi biberis: mortẽ dñi annũciabis donec veniat Thre. iij. Recordare pauptatis mee trãsgressionis absinthij z fellis. Et rñdet ꝓpheta. memoria memor ero z tabescet in me anima mea. Dedit etiã post aliam cenaz corpus suũ vt veritatẽ: Ut figurã vmbre cõtinuaret. Joã. j. Lex p Moysen data est: gr̃a z veritas p Jesum facta est [accepit panẽ] Nõ tam manib accepit q̃ cordi acceptauit. z acceptanduz esse significauit. Et hoc fm Matth. xv. Accepit Jesus panes. glo. hoc est. dona dei acceptauit Ps. l. Tunc acceptabis sacrificiũ iustitie. Hoc eñ maxime est in hoc sacramento. Panẽ aũt accepit q̃ simpliciter z absolute est panis z cib hois. Et hic est panis de frumento. qz hordeum est cib iumentorum. Siligo aũt terrestris z inflatiua egritudinẽ z feculentiã habet. q̃ eã nõ pmittit esse cibũ Jo. xij. Nisi granũ frumenti cadens in terrã: mortuũ fuerit ipm solũ manet Ps. cxlvij. Adipe frumenti saciat te Deũ. xxvij. Frumento z vino z oleo stabiliuit eũ. Hoc eñ pfectũ significat cibũ sacramẽti. quia Perfecte nutrit. z Fortius adheret mẽbris. z Dulcius est inter grana Sap. xvj. Subam tuã z dulcedinem tuã quam in filios habes ostidebas. z voluntati vnius cuiusq̃ eoꝝ deseruiens ad qd q̃sq̃ volebat ꝓuertebat. Et hoc dicit de pane celesti quẽ suis pstitit deus sine laboze: habens in se omne delectamentũ. z oẽm saporis suauitatem Deut. xxxiij. Tñ modo oculus Jacob in terra frumenti vini z olei. Quia etiã mãna Exod. xvj. saporẽ panis habuit oleati. quia in isto pane oleũ deitatis z gratie est infusum. ps. xliij. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo letitie. Tertiũ est qd dr [z benedicens] Dicũt q̃dam q quadam occulta benedictõe panem in corpus suum trãsubstantiauit. Et illi dicũt q dñs dicẽdo ꝓfecit. Et postea dicẽdo. Hoc est corpus meũ: vsum sacramẽti instituit. Et hoc nõ est ꝓbabile: qz sic aliẽ ecclesia celebraret sacramentũ q̃ chrs formã dederit. j. Corin. xj. Ego enim accepi a dño qd z tradidi vobis. Unde ꝓbabilꝰ dicit Q benedixit signo vel verbo nõ transubstãtiãte: sicut z sacerdotes in missis multas signo z vbo facũt dñdictões. Mat. xxvj. Accepit Jesus panes dñdixit z fregit. Eccli. xxxix. Bñdictio illiꝰ sicut cataclismꝰ inundabit. Quartũ est qd dicit [fregit] in quo, diuersis gratijs aptandũ eẽ significauit. Sicẽ z nos frãgendo in Tria: significamꝰ q est in genere ad tria. Scz. Laudes, p triũphãtib. Supplicatio p laborantib. z Suffragiũ p his q purgant in penis. Fractura tñ hec nõ nisi in formis est panis. z nõ in corpore chrsi. qz totus christ induiisus sumitur sub qualibet pte: Sicut in integro specto: rota z vnica forma relucet in toto. Et fracto specto reflexio fit vniꝰ et eiusdẽ nũero z totiꝰ integre forme ad quãliber speculi fracturã. Esaie. lviij. Frange esurienti panẽ tuũ. Hec fractura est in qua sine fallacia cognoscit deꝰ. Luce. xxiiij. Cognouerũt dñm in fractione panis. Hec est fractura in qua p seuerat ecclesia. Actuũ. j. Erant pseuerãtes in oratione z fractõe panis. Hec sunt fragmẽta q̃ colligunt fideles in celo et in mũdo: z in purgatorio. Joan. vj. Colligite fragmenta ne pereãt. Quintuz est q [dedit] gratis. qz nec meritis nec p̃cio cõparari debuit vel potuit. Matth. x. Gratis accepistis gratis date. Jaco. j. Dat omnib affluenter z non improperat. Et vt Formã z Usum simul instituens. Usum cũ dicit [sumite] Uñ Matth. xxvj. dicit. Hoc facite: hoc est faciendũ in ecclia z obseruandũ [sumite] hoc est: ꝑ obseruandum vobis assumite. Exodi. xij. Legitimũ sempiternũ erit vobis in cũctis generationib vestris. [Hoc est corpus meũ] Hec est forma sacramenti q̃ chrs corpus suũ simul z ꝓfecit z exhibuit: sicut adhuc obseruat ecclesia. Et hec oratio sicut alibi dictum referẽda est ad intellectũ sub voce declaratuz. Et ꝑ modo indiuisibili virtute ad effectũ sacramenti referẽt Ideo nulla est q̃stio. Quid vel Quantũ q̃libet dictio sigillatim ad ꝓfectionẽ operetur. In hac oratione verbũ increatũ operatur in verbo creato. Et hoc sicut dicit Ambro. mutat creaturas ea virtute qua condidit mundũ. Ps. xxxij. Verbo dñi celi firmati sunt: z spiritu oris eius omnis virtus eorum

Et accepto calice gratias agẽs dedit eis. Et biberũt ex illo omes Et ait ill. Hic ẽ sanguis meꝰ noui testamenti q̃ p multis effundetur

M Tangit hic Confectionem sacramenti sanguinis. Dicuntur autẽ Sex. In quorũ Primo Sacramenti significat acceptatio: cum dicit [Et accepto] Hoc enim omniũ sacramentorũ acceptissimum est in quo offertur ipse deus. Esa. Munera tua accepta erunt sup altare meum. Ps. lxviij. Placebit deo super vitulum nouellum. hoc est. super omnia sacrificia antiquorũ. Malach. iij. Placebit domino sacrificiũ Juda et hierusalem sicut dies seculi. z sicut anni antiqui: quia nunq̃ finẽ

habebit [calice] Hic tangitur Sacramenti materia. quia calix est calida potio per naturã. Et hec potio inter simplices potiones solum est vinum. Aqua enim nõ est calida potio. z medo z claretum z moretum z ceruissia non sunt simplices per naturam potiones Et ideo de illis confici sacramentũ non potest. j. Corinthiorũ. x. Calix benedictõis cui cõmunicamus: nonne cõmunicatio sanguis christi est: [gratias agens] de redemptione fienda per sanguinẽ. z significata per calicem. z de dignitate effectu tanti sacramenti. ij. Corinthiorum. ix. Gratias ago deo super inenarrabili virtute eius z dono eius. Merito enim gratias agit ꝑ hoc qd tñ est gratia z totum: z nihil in se habet quod nõ sit gratia. Unde z eucharistia. hoc est bona gratia vocatur. Joannis. j. De plenitudine eius omnes accepimus gratiam pro gratia. In hoc enim sacramento vere gratia z veritas per iesum christuz facta est: vt gratia contra vacuitatem: z veritas contra vmbram antiquorum sacramentorũ ordinetur [dedit eis] tanq̃ dignum communionis sacramentum z redemptionis. Zacha. ix. Tu in sanguine testamenti emisisti vinctos de lacu in quo nõ est aqua. Hebreorum. ix. Sine sanguinis effusione non fit mundatio (al's remissio) [et biberunt ex eo] sanguine [omnes] Tam proditor q̃ alij Et nec tali beneficio potuit a proposito scelere reuocari. Joan. vj. Sanguis meus vere est potus. Hic est calix inebrians per calorez charitatis. Psalm. Uicesimosecõdo. Calix meus inebrians q̃ preclarus est: Sitim ꝓcupiscẽtie refrigerans per humorem pietatis. Joannis. iiij. Qui biberit aqua quã ego dedero: non sitiet iterum. Hic est calix saliens in vitam. Joannis. iiij. Fiet in eo fons aque saliẽtis in vitam eternam. Aqua autem vocat materia sacramenti. Non propter substantiam aque q sit materia. sed quia habet actuz aque in restringendo sitim: z sordes expiãdo [Et ait illis] Formam sacramenti promulgans z instituens [Hic est sanguis meus] Hec est forma sacramenti Intelligenda sicut illa que de corpore domini dicta est. Matthe. Uicesimosexto. Hic est calix sanguinis mei. Beñ. Quadragesimonono. Lauit in sanguine vue palliuz [noui testamenti] quod gratiam in presenti: z gloriam testatur in futuro. Hebreorum. xij. Accessistis ad aspersionem sanguinis melius loquẽtem q̃ Abel. Quia loquitur iste sanguis propitiationez z remissionem. Sanguis autez Abel loquitur vindictam z accusationem. Hebreorum. ix. Hic est sanguis testamenti quod mandauit ad vos deus [qui pro multis effundetur] Pro omnibus quidez sufficienter. Pro multis efficiẽter. Lu. xxij. Qui pro vobis z p multis effundetur.

Amen dico vobis q iam non bibam de genimine vitis vsqz in diem illum: cum illud bibam nouum in regno dei.

Tangit hic Veteris testamenti cessationem. et

Noui institutionez. Et hoc est quod ait [Amen] dico vobis] Confirmatōe vtitur propter Judeizantes hereticos quos sciuit in ecclesia futuros. Sicut Hebion z Aquila [quod iam] bē:amodo [non bibam] ad mei incorporationē [de hoc genimine] quod in veteri sacramēto bibebatur [vitis] Esaie.v. Vinea domini sabaoth germen israel est. z viri iuda germen eius delectabile [vsqz] Exclusiuū est. quia necesse est vt nec tunc de hoc genimine vitis bibat [in diem illum] noue gratie claritatem [cum illud] vinuz sacramenti [bibam] mihi incorporando [nouum] Nouo ritu (als testamento) z noua gratia instituruz [in regno meo] quod est status ecclesiastice potestatis confirmatus. Prouerbiorum.ix. Bibite vinū quod miscui vobis. Hoc est vinum De quo dicit Psalm. Centesimotertio. quod letificat cor hominis. Judicum.ix. Non possum deserere vinū meum quod letificat deum z homines. De hoc vino Sponsa gloriatur Canticorū.v. Bibi vinum meum cum lacte meo. quia gaudium deitatis: cum gratia dulcissime humanitatis eius: nobis incorporamus. Hoc charissimis datur. Canticorum. quinto. Comedite amici z bibite: z inebriamini charissimi.

Et hymno dicto: exierūt ī montem oliuarum. Et ait eis Jesus. Omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est. Percutiam pastorem et dispergentur oues.

Tangit hic Discipulorum confortationem contra malum proditoris. Confortat autem eos Dupliciter. Scilicet. Monendo: z Orando. Et fm hoc in Duas diuiditur partes. In quarum Prima Sue predictionis ponit ammonitionem. In Secunda autem Triplicē ponit orationem. Ibi [Et veniunt in predium cē.] Adhuc autem Prior in Duas diuiditur partes. In quarum Prima ponit Cautelam sue ammonitionis. In Secunda ponit Repressionem presumptionis. Ibi [Petrus autem ait illi] In Prima Duo dicit. Ammonitiōz, z Ammonitiōis p auctē ꝓfirmationem. Dicit igitur [Et hymno dicto] post cenam: in qua gratias egit: z totum sermonem qui scribitur a Decimosexto Joānis vsqz ad Decimūoctauum capitulū complcuit. Psalm. Vicesimoprimo. Edent pauperes z saturabuntur: z laudabunt dominum qui requirūt eum. Hymnꝰ enim vt dicit Cassiodorus: Est laus dei cum cantico. [Exierunt] Jesus z discipli eius [in montem oliuarum] Ut ex vertice misericordie funderet opus redemptōnis. Canticorum.j. Oleum effusum nomen tuum [Et ait illis Jesus] generali ammonitōne omnes premonēs [Oms vos] quia adbuc i fide pusilli estis [scandalizabimini in me] Hoc est occasionem offensionis patemini in me. Sed non a me: sed a mundo [in nocte ista] mee traditiōis. Matthe.xj. Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et ꝗuis cadatis a me debilitate fidei: tamen resurgetis z cōualescetis ad fidem. Blo. Nunquid qui cadet nō adijciet vt resurgat? Carnale est cadere: sed diabolicum est nunqz resurgere. Matthe. Decimooctauo. Ue mundo abs scandalis. necesse est enim vt veniant scandala. Ue autem homini per quē scandalum venit. Per Judam enim venit scandalum istud. [Scriptum est enim] Zach. Decimotertio [percutiam pastorem] fm litteraz Lxx. Nra habet Percute pastorem. Duo autem dicit. Quod ad tristiciam pertinet. z Quod ad Gaudium Dicit igitur [Percutiam] Hoc est percuti permittā. Et hoc pertinet ad tristiciam. Hieronymus. Per prophetam postulat populus passionem domini quando dicit. Percute pastorem. Et dominus respondet. Percutiam pastorem. Et hoc hic ponitur. Septuaginta enim sic transtulerūt. Percute pastorem: z eripe oues. Pastore autem percusso [dispergentur oues gregis] qz tunc vnusquisqz in viam suam declinauit: z vnus cum alio non remāsit. ibi. Regum Vicesimosecūdo. Vidi cūctum israel dispersum in montibus quasi gregem non habentem pastorem. j. Pecē. ij. Eratis enim quasi oues non habentes pastorem. sed conuersi estis nunc ad pastorem z episcopum animarum vestrarum. Esaie. Quinquagesimotertio. Omnes nos quasi oues erraumus: vnusquisqz in viam suam declinauit

Sed postqz surrexero precedam vos in galileam.

Hoc quod est gaudij tristibus intermiscet. Dicit igitur [Postqz autez surrexero] tertio die [precedam vos] iterum sicut pastor [in galileam] z ibi vos iterum ad regnum meum cōgregabo. Psalm. Centesimoquinto. Visita nos domine in salutari tuo: z congrega nos de nationibus. Esa. Quadragesimo. Sicut pastor gregem suum pascet: in brachio suo cōgregabit agnos: z in sinu suo leuabit. feras ipse portabit. In galileam autē precedit lumine resurrectiōis. quia ibi incepit lumen sue predicationis. Esaie.ix. Gentium populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. Habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. Hoc enim fuit in Galilea ad literam.

Petrus autem ait illi. Etsi omnes scandalizati fuerint: Sed non ego.

Tangit hic Repressionem presumptōnis Petri z omnium aliorum apostolorū z discipulorū. Et dicuntur hic Duo. Quorum Unum est Presumptio. z Alterum Repressio. Dicit igit [Petrus autem] vertex apostolorū pro se z pro alijs [ait illi] presumens de feruore charitatis: quem tunc habebat: ignarus proprie infirmitatis. Ecclesiastici Tricesimoquarto. Qui nō est expertꝰ qualia scit? [Etsi omes] Discipuli z apostoli [scandalizati fuerint] hoc est in re offendiculum acceperint [sed nō ego scandalizabor] Matth. xxvj. Ego nunqz in te scandalizabor. Et hoc dicit: quia probatus per angustias mortis nō fuit. Ecclestastici.xxvij. Vasa figuli ꝓbat fornax. z homines iustos tentatio tribulationis.

Et ait illi Jesus. Amen dico tibi: quia tu hodie in hac nocte prius ꝗ bis gallus vocez dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur Etsi oportuerit me simul commori tibi: nō te negabo. Similiter autē et omes dicebant.

[Et ait illi iesus] reprimens presumptionē. Et dicuntur hic Duo. In quorum Primo Petri predicatur scandalū. In Secundo: propter inexperientiam confirmatur a Petro primo presumptū

Dicit igitur [Amen dico tibi] Confirmationē vtitur: quia est ō futuro z cōtingens [quia tu hodie] in hac die Non artificiali: sed naturali [in hac nocte] quia pars est diei naturalis [prius ꝗ bis gallus vocem dederit] hoc est: cantauerit [ter me es] ex infirmitate tua [negaturꝰ] Omnes autem alij euangeliste dicunt Matthe. Vicesimosexto. Luce.xxij. z Joānis.xviij. Prius ꝗ gallus cantet: ter me negabis. Intelligit prius ꝗ gallus gallicinū medie noctis compleuerit. qō in pluribus gallicinijs completur. z tunc concordat cum isto. Et in negatiōe hac Petrus ex infirmitate remansisset: si oratio christi eū non reduxisset. Luē. Vicesimosecūdo. Simon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū: ego autem rogaui pro te vt nō deficiat fides tua. z tu aliquādo cōuersus confirma fratres tuos [At ille amplius loquebatur] confirmans p̄sumptionē: quia non expertus fuit se ipm [Etsi oportuerit me simul cōmori tecum] hoc est periculum mortis subire [non te negabo] Lu.xxij. Domine paratus sum tecū z in carcerem z in mortē ire [Similiter autem et omes] discipuli cum petro: simili presumptione [dicebant] Matthe. Vicesimosexto. Etsi oportuerit me mori tecum: non te negabo. Similiter autem z omnes discipuli dixerūt

Et veniunt in predium: cui nomen gethsemani

Hic tangit de Confortatōne orationis. Scōz ātē Triplicem orationez christi pars hec diuiditur in Tres partes. In quarum Prima Septem continentur. In quorum Primo dicit Ubi facta ē hec oratio. In Secūdo A discipulis sequestratio. In Tertio Secretissimoruz assumptio. In Quarto Orantis in orationē dispositio. In Quinto Vigiliarum discipulis indictio. In Sexto Orationis ad patrem directio. In Septimo Discipulorum dormitantium increpatio z instructio. Et hec per ordinem in littera cōtinētur Dicit igitur [Et veniunt] scilicet Jesus z discipuli [in predium] cuiusdam. quod casale ibi fuit ad predium cuiusdaz pertinens [cui? nomen gethsemani] que valis pinguium (vt dicit glo.) interpretatur. quia ibi tauri pingues obsederūt illum. z vituli multi circundederunt eum. Psalm. xxj. Circundederūt me vituli multi. tauri pingues obsederunt me. Et hoc est primū vbi facta est oratio. quia Ibi necessaria fuit vbi circūdatus est ab inimicis. ij. Paralipom. xx. Cum ignoramus quid agere debeamꝰ: hoc solum habemus residui vt oculos nostros dirigamus ad te. Psal. xxxiij. Ego autez cum mihi molesti essent induebar cilicio. z humiliabam in ieiunio animā meam. z oratio mea in sinu meo conuertetur.

Et ait discipliis: Sedete hic donec orem.

Hic tangitur Discipulorū a cōmunitate segregatio [Sedete] hoc ē quiescite [hic] Joānis. xvj. In mundo pressurā habebitis: in me autē pacem [donec orem] Bene. Vicesimosecūdo. Expectate me hic cum asino. ego z puer cum adorauerimus reuertemur ad vos.

Et assumit Petrum z Jacobū et Joannem secum.

Ecce Intimorū z pre ceteris instruendorum assumptio [Petrū] verticem apostolorum: Qui propter apicem apostolatꝰ instruendus erat i regimine [et Jacobū] Qui primus inter apostolos passionem sustinuit: ad virtutē passionis erat confortandus z instruendus [et Joannē] Qui quia veritatez deitatis altius scripsit: ad familiaria orationis erat admittendus [secum] Psalm. Quadragesimosexto. Principes populorum cōgregati sūt cum deo abraem. Sic Exod. Decimoseptimo. Moyses in monte accepit secum Aaron z Ur. Sed christꝰ vno plus: quia dignior Moyse fuit. Aaron enim montanus: significat corroborationem in virtute. Ur autem ignis: excelsum significat in charitate. quod Petrus z Jacobꝰ designat. Quia autem non veritas: sed veritatis vmbra fuit in Moyse. ideo nullum loco Joannis assumit. Michee. vj. Misi ante faciem tuā Moysen z Aaron z Mariam. Moyses: Petrus: propter apicem dignitatis. Aaron: Jacobus: propter virtutis excellentiā. Maria autem: que interpretatur illuminatrix: Joannem significat propter veritatis contemplationem

Et cepit pauere et tedere. Et ait illis. Tristis est anima mea vsqz ad mortem.

Ecce Dispositio orātis. Pauor autem refertur ad cor: z tedium ad mortis expectationē Et in hoc humanitatis veritas designatur. Job. iiij. Pauor tenuit me z tremor. Et cum spiritus me presente transiret: inhorruerūt omes pili carnis mee. Psa. Quinquagesimoquarto. Timor z tremor venerunt super me: z contexerunt me tenebre [et ait illis] veritatem sue humanitatis fm sensualitatez designando [Tristis est anima mea] Nō tristicia passionis: sed propassionis [vsqz ad mor-

tem]exclusive. quia post mortē nec de me nec de meis vnq̃ tristabor. Apocalyp.xxi. Jam non erit amplius neq̃ luctꝰ neq̃ clamor: sed nec vllus dolor: quoniam prioza transierunt.

Sustinete hic et vigilate.

Ecce Indictio vigiliarum. Luce.xxi. Vigilate ergo quia nescitis qua hora dominꝰ vester venturꝰ sit. j. Pet. v. Sobrij estote z vigilate: quia aduersarius vester diabolus circuit querens quem deuoret: cui resistite fortes in fide.

Et cum processisset paululū: cecidit super terram.

[Et cum processisset paululuz] a discipulis. Tangit hic Orationez. z premittit Reuerentiam orantis. De Reuerētia quidem dicit [Et cū processisset paululuz]etiam a tribus intimis recedendo. Canticorꝝ. j. Paululum cum pertransissem eos: inuenī quem diligit anima mea [procidit super terram] quia tres viderunt discipuli. Matthe. Vicesimosexto. Et progressus pusillum: procidit in faciem suam orans z dicens ꝛc.

Et orabat vt si fieri posset trāsiret ab eo hora.

Ecce Oratio. Et Duo dicit. Sensum orationis: z Formam. Sensum dicit [Si fieri posset] salua cōgruentia redemptōnis humane [transiret ab eo] z non fundaretur in ipso [hora passionis]quia humanum erat mortem horrere. Et hanc quidem orationē fecit formando ratio. sed fecit eam pro naturali affectu sensualitatis: vt verus homo demonstraret. j. Corinthiorum. xiiij. Orabo spiritu: orabo z mente. Psallam spiritu: psallam z mente. hoc est sensualitate z ratione: quia Spiritus ibi vt dicit Augustinꝰ: ponitur pro parte sensualitatis: in qua imagines rerum imprimuntur.

Et dixit Abba pater: omnia possibilia sunt tibi: Transfer calicem hunc a me. Sed non quod ego volo: sed quod tu.

R [Et dixit]formam orationis exprimēdo [Abba pater] Forma autē istius orationis continet Tria. Pietatem. Petitionē. z Rationis discretionem. Pietatem cum dicit [abba pater] Abba in hebreo: idem est quod pater. Et ideo pater quod sequitur: dictū est euangeliste. Patrē autem nominat: quia pietatis nomen est. Et in nomine patris: z dulcescit oratio: z fiducia datur impetrandi. Joannis. xi. Gratias ago tibi pater qꝗ exaudisti me. ego autem sciebam quia semper me audis. Bal. iiij. Misit deus spiritū filij sui in corda nostra clamantem Abba pater [Omnia tibi possibilia sunt]cum sis omnipotēs. Lu. j. Non erit impossibile apud deum omne verbū. Beñ. Decimooctauo. Nū deo quicq̃ erit difficile. Et quia omnia tibi sunt possibilia: z potes alium modū liberatōis hūane sicut scis z vis ordinare [transfer calicem hunc a me] Et illud est quod petitur in hac oratione. Non vt obtineat: sed vt vitas humane infirmitatis demonstretur. Tamē quidaz sic exponūt [transfer] Non vt non veniat: sed vt non fundatur in me vel meis permaneat. Sed hoc parum est: quoniā bene scuit q̃ non fundaretur vel staret in se z suis passio. Vel [transfer calicē hūc a me] Hoc est a meis a quibus descendi fm carnem. hoc est: a Judeis q̃ eis non imputetur. Similie dicit Apostolus Rhomanorꝝ. ix. Voluntas quidem cordis mei z obsecratio ad deuz fit pro illis in salutem. Testimoniū enim perhibeo illis q̃ emulationem dei habēt: licet non fm scientiam. [Sed nō quod ego volo] hoc est discretionis fm rationē. Matthe. Vicesimosexto. Veruntamē non sicut ego volo [sed sicut tu vis] Hester. xiij. In volūtate tua cuncta sunt posita: z non est qui possit resistere voluntati tue. iij. Regum. x. Dominus quod bonum est in oculis suis faciet

Et venit et inuenit eos dormientes. Et ait Petro: Simō dormis. Non potuisti vna hora vigilare? Vigilate et orate: vt nō intretis in tentationez. Spiritus quidem promptus est: caro vero infirma. Et iterū abiens orauit eundē sermonē dicēs Et reuersus denuo inuenit eos dormientes. Erāt enī oculi eorum grauati: et ignorabāt quid respōderent ei. Et venit tertio: et ait illis. Dormite iam et requiescite: Sufficit. Venit hora: ecce filius hominis tradetur in manus peccatoruz. Surgite eamus: ecce qui me tradet prope est.

[Et venit]ad discipulos [et inuenit eos dormientes] Matth. Vicesimosexto Erāt enī oculi eorum grauati. Natura tristitie est q̃ inducit somnum per recursum calozis ad intra. Statim enim retracto calore z spiritu ab exteriorib⁹ organis sensuum: obrepit eisdem organis sensuum frigiditas: inducens somnū per hoc q̃ ligat organa sensuum. quia Somnus nihil aliud est q̃ sensuum ex frigiditate oborta ligamentū [Et ait Petro]qui pre ceteris de se presumpserat [Simō] Jam enim infirmitate depressus: non petrꝰ vel cephas. sed antiquo nomine Simon vocaris [dormis] Id est quid tu sopore deprimeris. surge inuoca deum tuum [Non potuisti vna hora vigilare]angustie z tedij in expectatione passionis [mecum] Quid ergo facturus es in ipsa passione? Et ammonet petrum ad recognitionez sue infirmitat [Vigilate ergo] Vel adhuc. Etsi nō pro me vigilat [vigilate] pro vobis. j. Corinth. xv. Euigilate iusti. Ignorantiam enim dei quidā habēt vsq̃ adhuc [et orate] patrē celestem inuocando [vt non intretis]per gradus peccati [in

tentationem]quē est impulsio ad illicitum: sed statim in prosozio a peccati itroitu vos subtrahatis. Sic enim conteritur caput serpentis. Beñ. iij Job Quadragesimoprimo. Per girum dentiū eiꝰ formido. Dentes enim diaboli: sunt gradus Tentationum. Primꝰ motus Cogitatio: Delectatio morosa (alꝭ Delectatio: mora) i corde. Cōsensus: Voluntas plena: Impetus: Operatio: Iteratio: Consuetudo: Defensio peccati. Gloriatio in peccato: Inuerecūdia: Impenitētia: Desperatio. Matthei. vj. Et ne nos inducas in tentationez. Et subiungit causam [Spiritꝰ quidem] qui est superior pars anime: que cōtemplandis eternis inherescit [promptus est] de se: z natura sua. Rhomanorꝝ. vij. Condelector legi dei fm interiorē hominez. Esa. Vicesimosexto. Spiritu meo in prozdijs meis de mane vigilabo ad te [caro autem] que corrupta deprimit semper: z aliquādo vincit spirituz. Rhomanorū. vij. Video aliam legem in membris meis repugnantē legi mentis mee. z captiuantem me in lege peccati. que est in membris meis. Sapie. ix. Corpus quod corrūpitur aggrauat animā: z deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Et ideo dicit [caro autem infirma] Et ideo ex parte illa fit tentatio: in quam orandum est vt nō intretur. Blo. Non ait vt non tentemini: sed vt non intretis in tentationem. id est vt tentatio vos non superet: non teneat intra suos casses [Et iterum abiēs] a discipulis se sequestrans. Et hec ē oratio secūda. Matth. vj. Tu autem cum oraueris intra in cubiculū: z clauso ostio ora patrem tuū [eundem sermonem] orationis. vt scilicet trāsiret ab eo calix passiōis [orauit dicens]in oratione quod prius dixerat. Docēs nos hoc quod dixit Luc. Decimooctauo. Quoniā oportet nō semel tm̃ orare: sed instanter orare z nō deficere. Coloss. iiij. Orationi instate: vigilantes in ea. Actuū. j. Omnes erant perseuerātes in oratione. Luce. xi. Si perseuerauerit pulsans. Etsi non propter ipum: tamē propter improbitatē eius surget: z dabit ei quotquot habet necessarios [et reuersus denuo] ab oratiōe ad discipulos [inuenit eos dormientes]pondere tristicie depressos. Matthe. Vicesimosexto. Dormitauerūt omnes z dormierūt. Prouerbiorū. vj. Usq̃quo piger dormis: paululū dormies: paululum dormitabis: z veniet tibi quasi viator egestas. z pauperies quasi vir armatus [erant autem oculi eorū grauati] Blo. Languescūt oculi apostolorꝝ negatione vicina [et ignorabant] iam suam sentientes infirmitatem [quid responderent ei]cōuenienter. Job. ix. Si voluerit cōtendere cum eo: non respondebit ei vnuz pro mille. Rhomanorꝝ. ix. O homo tu quis es qui respōdeas deo? [Et venit iterum]ab oratōe ad discipulos. quia etiaz Daniel. vj. Ter orauit daniel cōtra templū. ij. Corinthiorum. xij. Propter quod ter dominū rogaui. Et ideo in antiquis legibus preceptum fuit ter orare [et inuenit eos]discipulos tertio [dormientes] Matthe. Vicesimosexto. Et relictis illis iterum abijt z orauit tertio eundem sermonē dicens [Tunc venit ad discipulos suos et dicit illis: Dormite iam z requiescite] Blo. Nota q̃ hoc dicto aliquantulū siluit. z omnes dormierunt z requieuerunt. Hoc autem ideo fecit: vt somno recreati fugere possent ō manibus eorum q̃ statim christum erant capturi. Job. iij. Requieuerunt fessi roboze. Ecclesiastis. v. Dulcis est somnꝰ laborantis: siue parū siue multū comedat. Et postq̃ q̃ quieuerant: tunc dixit eis [Sufficit] tantum quieuisse [venit hora]mee traditōis z vestre dispersionis. Et hoc est quod sequit [Ecce filiꝰ hominis]in natura: quā cōmunem habet cum homine [tradetur]per Judā. nō dormientem: sed scelus traditōis instanter agentē [in manus] ī est in potestatem [peccatorꝝ]qui peccabunt (alꝭ preualebunt) in ipum. Abachuch. j. Preualēre impio aduersus iustuz egreditur iudicū peruersum Job. ix. Terra data est in manus impij: vultuz iudicuz eius operit [Surgite] a somno [eamꝰ] obuiam proditori: vt omēs sciant q̃ volūtarie me offero passioni. Joannis. xiiij. Ut sciant omēs q̃ a diligo patrem. Et sicut mandatū dedit mihi pater facio. Surgite eamꝰ hinc [ecce qui me tradet] in manus Judeoruz [prope est] quem nolo declinare q̃ huis possem. Matthei. xxvj. Surgite eamus: ecce appropinquabit qui me tradet

Et adhuc eo loquēte venit Judas scarioth vnus de duodecim.

Hic incipit pars que est de Traditionis perfectione ex parte traditoris. Dicitur autem hic Duo. Scilicet. Qualiter ad tradenduz fuit armatus. z Quo signo ab ipo christus est proditus. In Primo dicūtur Tria. Scz. Qꝗ ad prodendū fuit auidus z festinus. Qꝗ ad prodendū fuit christo valde ingratus: z Qꝗ in proditione adiutoriū iniquis fuit armatꝰ Dicit igitur [Et adhuc eo loquēte] Acsi dicat q̃ etiam sermonē perficere me nō p̃mittit. Esa. v. Ecce festinus velociter veniet. Prouerbiorum. j. Pedes eorum ad malū currunt z festinant vt effundant sanguinez [venit Judas] nomini suo z beneficijs sibi exhibitis ingratꝰ. Judas enim cōfitens z glorificans interpretat. Hic autem abnegauit deuz: z ignominiā fecit creatori. Apocal. ij. Dicunt se iudeos esse z non sunt: sed sūt synagoga sathane [vnus ex duodecim]tanto honore apostolatus dignificatꝰ a christo. j. Regum. xv. Cū esses paruulus in oculis tuis: caput in tribubus israel factus est [scarioth aūt]dereliquit viciū in corde latens. quia semp memoria mortis domini remansit in corde suo. Psalm. xxxvij. Iniquitatē meditatus est in cubili suo. astitit omī vie non bone: malicia autem non odiuit.

Et cum eo turba multa cum gladijs et lignis missi a summis sacerdotibus et scribis et seniozibus.

Ecce quibus armis fuit ad proditionē armatꝰ Quattuor autem inducit: Multitudinez: Arma impugnatōnis. Auctoritatē: z Consilium sapiētie mūdane [Cum turba eī multa] armatꝰ fuit multitudine. Psal. xxxvij. Domine quid multipli

cati sunt qui tribulant me. multi insurgunt adu/
ersum me [cum gladijs] Qui incurrunt vul/
nera [ꝛ lignis] que incurrunt liuores. Luce. Ui/
cesimosecõdo. Tanq̃ ad latronẽ existis cum gladijs
ꝛ fustibus comprehẽdere me [missi a summis
sacerdotibus] a quib⁹ habebat auctoritas. Jo/
annis. xviij Judas ergo cum accepisset cohortem:
ꝛ a põtificibus ꝛ pharisei ministros. venit illuc
cum laternis ꝛ facibus ꝛ armis. Armis autez de/
fensionis non indiguit. sicut Lorica ꝛ clypeo: quia
nemo reluctabat [et scribis] qui consilium da/
bant ex sapientia (al's scientia) litterature [et senio/
ribus] qui loco senatorum consilium dabant de
domino interficiendo. Danielis. xiij. Egressa est
iniquitas a senioribus iudicibus qui videbantur
regere populum. j. Esdre. ix. Manus principum
ꝛ magistrantium (al's magistratuũ) fuit prima in
transgressione hac.

**Bederat autem traditor eis si/
gnum: dicens. Quẽcunq; oscula/
tus fuero ipse est tenete eum ꝛ du/
cite eum caute. Et cũ venisset: sta/
tim accedẽs ad eum ait. Aue rab/
bi. Et osculatus est eum.**

S Secundũ est Jn quo tangitur Traditõnis si/
gnum. Causa autem quare signum dedit hec fuit
Quia timuit ꝙ Ul' percuteret eos acrisia. ꝛ sic exi/
ret de manibus eorum: sicut fecit Luce. iiij. Jesus
autem transiens per medium illorum ibat. Vel ꝙ
vultum transfigurare: vt nõ noscerentur. ꝛ sic iterũ
elaberetur de manibus eorum [Quẽcunq; oscu/
latus fuero ipse est] quia sciuit ꝙ osculum pa/
cis ille qui venerat pacem facere: nulli negaret [te/
nete eum] sub signo pacis proditionem perfici/
ens. Mat. vij. Venunt ad vos in vestimentis ouiu/
um: intrinsecus autem sunt lupi rapaces [ꝛ duci/
te caute] ne de manibus vestris arte necromanti/
ca elabatur. Putabat eum missum ꝙ in principe
demonum arte necromantica signa faceret. Et sic
aliquando hominibus illuderet. Et hic miser cau/
tela calliditatis ad uersum simplicem abutebat ve/
ritatem. Matthe. xij. In beelzebub pncipe demo/
niorum eijcit demonia [Et cũ venisset ad eũ]
prope [statim] impetu furoris exagitatus [acce/
dens ad eum] sicut lupus ad agnum [ait] si/
gnum incõueniens hostibus demonstrãs [Rab
bi] Jrridendo vocat eum magistrũ: cuius abnega
uerat disciplinã Matthe. Vicesimosexto. Aue rab
bi. Luc. Vicesimosecõdo. Appropinquauit vt oscu/
laretur eum. Chrysostomus. Pape quantã mali/
ciam deliberat anima proditoris? Qualis est ista
salutatio iniqua dolosa. ij. Regum. xx. dixit Joab
ad Amasam. Salue mi frater. ꝛ tenuit manu de/
xtera mentum eius: ꝛ osculatus est eum. ꝛ sinistra
apprehendens pugionem: transfixit eum in latere.
ꝛ mortuus est. Prouerbiorũ. xxvij. Meliora sunt
vulnera diligẽtis: q̃ fraudulenta odientis oscula
Et hoc est [osculatus est eum] Per pacis verbum
faciens bellum: ꝛ per signum amicicie prodi/
tionem perficiens. Et ideo dominus dixit ei Luce.
Vicesimosecũdo. Juda osculo tradis filiuz homi/
nis. Ecce di. Inconueniens signum proditionis ẽ
osculum.

**At illi manus iniecerunt in Je/
sum: et tenuerunt eum**

Hic incipit pars illa Que ẽ de Captiuitate do/
mini. Hic autem Duo dicũtur. Scilicet. Violẽtia
captiuãtium: ꝛ Destitutio adiuuantiũ Dicit igi/
tur [At illi] ministri sacerdotũ missi cum Juda
[iniecerunt manus] sacrilegas [in eum] lo/
minum saluatorem ꝛ liberatorẽ. Esai. j. Manus
vestre sanguĩe plene sunt [ac tenu. eũ] captiuũ.
Hieronymus. Ecce Joseph tentus ꝛ vinctus ven/
ditur a fratribus suis. Geñ. xviij.

**Unus autem quidam de circũ/
stantibus educens gladiũ percus/
sit seruuz summi sacerdotis: ꝛ am
putauit illi auriculam.**

Tangitur hic Destitutio auxilij: Que tangitur
in Tribus. Jn Repulsa defensionis. Jn Loncor/
dia. pphetice enunciatõnis. Jn Fuga amici descen/
dentis. Dicit igitur [Videẽs autem quidaz]
scz Petrus: qui semper voluit pugnare ꝛ vlisci ꝙ
domino [de circũstantibus] ad defensionem:
[educens gladium] materialem: quia duo gla/
dij ibi fuerunt. Luc. Vicesimosecõdo. Ecce duo gla/
dij hic [percussit seruuz summi sacerdotis]
qui forte alijs ministris captiuitat' domini perat
Et vocabatur Malchus. hoc est: rex eorum [et am
putauit ei auriculam] quod dispensatiue fa/
cum est vt dicit hieronymus. quia predicatio Pe/
tri auditum regni dei abscidit a Judeis: qui audi/
tus per auriculam designatur. Esai. vj Aures eius
aggraua: ꝛ oculos eius claude. ne forte videãt oculis
ꝛ auribus audiant ꝛ intelligant. Auricula au/
tem dicebatur: que non nisi carnalia in lege audie/
bat. Psalmũ. Quinquagesimoseptio. Sicut aspi/
dis surde ꝛ obturantis aures suas

**Et respondens Jesus ait illis.
Tanq̃ ad latronem existis cũ gla/
dijs et lignis comprehendere me:
Quotidie eram apud vos in tem/
plo docẽs: et nõ me tenuistis. Sz
vt impleantur scripture. Tunc di/
scipuli eius relinquentes eum: o/
mnes fugerunt. Adolescens autẽ
quidam sequebatur eum amictus
syndone super nudo: et tenuerunt
euz. At ille relicta (al's reiecta) syn/
done: nudus profugit ab eis.**

Tangit hic Consonantiam prophetie ad auxi/
lij destitutionem. Et dicit Duo. Jnsultationes ca/
priuãtium. ꝛ Prophetie consonantiã. vt sciatur ꝙ

non ex impotentia: sed ex dispensatione dei fuit ꝙ
non se defendit Dicit igitur insultans eis [Tan
q̃ ad latronem] armatũ ad cõtrapugnanduz
[existis] missi a pontificibus [cum gladijs et
lignis] que sunt arma impugnatiõis [compre/
hendere me] qui me non defendi. j. Per. ij. Cũ
maledicerctur nõ maledicebat. cum patereetur: nõ
cõminabatur. tradebat autem iudicanti se iniuste.
Esa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducetur: ꝛ sicut
agnus coram tondẽte se ommutescet [quotidie a/
pud vos eram] scz in exterioribus actib⁹ [in tem
plo docens] Joãnis. xviij. Ego semper docui in
synagoga ꝛ in templo quo omnis iudei cõueniũt. et
in abscondito locutus sum nihil [et non me re/
nuistis] quia non venerat hora passionis. ꝛ in ꝗ
videre potestis: quia nec nunc facere potestis nisi
quod deus decreuit fieri. Actuũ. iij. Fecerũt in cuz
q̃cunq; decreuit manus tua fieri: scz Supple: istõ fit
[vt impleat scriptura] Et ꝙ dicit [vt] quod
videtur esse causale. quia cũ Causa sit quaz de ne/
cessitate sequit aliud. p̃positio hic retinet ꝙsecutio/
nem: ꝛ amittit causalitatẽ. Hoc eñ predictum est
in scripturis. ꝛ sic impletio consecuta. Luce. xxiiij.
Oportet impleri quecũq; scripta sunt in lege ꝛ pro/
phetis ꝛ psalmis de me. Unde Matth. xxvj. dicẽ
cõtrapugnanti petro. Calicẽ quem dedit mihi pa/
ter: nõ vis vt bibam illuz? Quomodo ergo imple/
buntur scripture [Tunc discipuli eius] q̃ de/
fensionis auxiliũ ferre debuerãt [relicto eo] ex ti
more [fugerunt] Et sic auxiliantib⁹ est destitut⁹
Job. xix. Dereliquerunt me proximi mei. ꝛ qui no
uerunt me quasi alieni recesserũt a me. Hoc enim
ꝛ ipse voluit vt infirmi saluarenꝫ. Quia dixit Joã.
xviij. Si me queritis sinite hos abire. vt impleret
sermo quẽ dixit Jesus. q: q̃s dedisti mihi nõ per/
didi ex eis quenq̃ [Adolescens autẽ quidaz]
quia feruentius [sequebatur eum] Et hic fuit
vt q̃dam dicunt Jacobus. quidã autem dicũt ꝙ
fuit Joãnes [amictus syndone] linea veste: q̃
innocentiã significat. j. Regum. iij. Samuel mini/
strabat in rẽplo domini: amictus ephot lineo [su
per nudo] Jra ꝙ nihil super corpus sub syndo/
ne habuit. quia forte in horto vbi captus fuit do/
minus: tunica spoliatus fuit [et illum] etiã qui
dominũ sequebatur [tenuerũt] capriuũ. hoc est
tenere ceperũt. Sed hoc videt esse contrariũ ei q̃d
statim dictum fuit: ꝙ discipuli oẽs relicto eo fuge
runt. Et ad hoc dicenduz est ꝙ omnes quidem se
retrorsum a domino retraxerũt. Sed tamen Pe/
trus ꝛ Joannes ꝛ Jacobus qui p̃ ceteris erant fa/
miliariores: de longe sequebãt Et sic a posteri⁹ iste
tentus fuit [At ille] vt infirm⁹ [relicta syndo/
ne] in manibus tenentis se [nudus profugit]
ab hostibus. Et hoc significatuz est Geñ. Tricesi/
mono. vbi Joseph relicta lacinia i manu tenen/
tis eum femine: fugit vt saluaretur. Cantico rum.
v. Percusserunt me ꝛ vulnerauerunt me: tulerunt
pallium meum cũstodes murorum

**Et adduxerunt Jesum ad sum/
mum sacerdotem. Et cõuenerunt
oẽs sacerdotes ꝛ scribe ꝛ seniores**

Hic incipit pars illa Que est de Examinatione
captiui domini. Habet aũt Quattuor particulas
Jn quarũ Prima cõtinetur Loram quib⁹ ꝛ A q/
bus examinatio fetã est. Jn Secõa dicit Qualiter
Petr⁹ alonge ex dilectõe tepida dñm est ꝙsecutus
Jbi [Petrus aũt sequebat] Jn Tertia ãt Qua/
liter dñs per inquisitõnẽ põtificũ est examinatus
Jbi [Sũmi ꝓ sacerdotes] Jn Quarta ꝓ deseri
bitur Qualiter dñs a petro est negatus. Jbi [Et
cũ esset Petrus in atrio ꝛc.] Jn Prima Duo di/
cunt. Scz. Loram quo. ꝛ Quib⁹ testibus audien/
tibus examinat⁹ est dominus. Dicit igit [Et]
ministri sacerdotũ capientes iesum [adduxerũt
iesum] captiuũ [ad summũ sacerdotem] scz
Annam: Qui fuit socer Caiphe. Qui duo a Rho
manis emerãt summũ sacerdotiũ. q: domus An/
ne pmo occurrit in via eis Qui duxerũt eũ ad An/
nam primũ [et cõuenerũt] mala cõuentione in
ꝙsensu malicie. Psal. lxvij. Cõgregatio tauroꝝ in
vaccis populoꝝ. Psal. ij. Cõuenerũt in vnum ad/
uersus dñm ꝛ aduersus chrm eius [omẽs sacer/
dotes] qui pncipes alioꝝ esse videbant [et scri/
be] in quib⁹ erat sciẽtia lẽ fature [et seniores] ba/
bentes astutiam longe expientie. vt nullus deesset
qui in dñz nõ proferret malicia (al's malicia) Esai.
iij. Lingue eorum ꝛ adinuentões eorum cõtra dominũ.
vt prouocarent oculos maiestatis eius

**Petrus autẽ alonge secutus ẽ
eum vsq; intro in atrium sũmi sa
cerdotis: et sedebat cũ ministris ꝛ
calefaciebat se ad ignem**

Secõm est: in q̃ Qualiꝫ alijs diutius secutus ẽ
Petr⁹ determinat. Tangunt aũt Tria. Scz. Pe/
tri insecutio. Termin⁹ insecutõis. ꝛ Petri figu/
ralis ꝛ significativa dispõ Dicit igit [Petrus
aũt] pre ceteris p̃sumẽs: nũc [alonge] q: cor dis/
timore iam incepit alienari [secut⁹ est eũ] Psal.
xxxvij. Qui me nouerũt de longe steterũt: ꝛ vim fa/
ciebãt q̃ querebãt aiam meã [secut⁹ tñ est] Et ꝗ
fuit amor? q: quẽ dilexerat liberũ: etiam captiuuz
relinquere nolebat. Phil. iij. Sequor si quo mo/
do cõprehẽdã: in q̃ ꝛ cõprehẽsus sum. Jn aliq̃ vel
in modico voluit ꝓfificare qd̃ dixerat Parat⁹ sum
tecũ ꝛ in carcerẽ ꝛ i mortẽ ire [vsq; in atri. sũmi
sacer.] Termin⁹ est insecutõis. q: ibi negauit chrs
tũ. Et sic chrs auxilio ipius est destitut⁹. Atriũ ãt
hoc ꝗ moduz curie dispositũ fuit: ꝛ domũ summi
sacerdot? circũcinxit: Jn quo Petr⁹ cũ ministr? re/
mansit: qui dñm captiuũ adduxerãt. Sz ipe dñs
iesus a ministr? traditus manib⁹ sacerdotũ: duct⁹
est in domũ in supius cenaculũ: in q̃ clausus exa/
minat⁹ fuit. Et ideo dr ꝙ alõge Petr⁹ secut⁹ fuit.
Ps. xxxvij Qui me nouerũt de lõge steterũt: ꝛ vim
faciebãt qui querebãt aiam meã. Job. xxxvj. Oẽs
qui videt me intuent. pcul [et sedebat] lassus la/
bore ꝛ vigilijs noct? ꝛ ex tristicia cordis [cũ mini
stris] q̃ capriuũ adduxerãt dñm: vt societate illo/
rũ dissimularet ꝙ discipul⁹ chrī nõ putaret. Jã em

de discipulatu chri cepit verecūdari z timere. Nō attendens ad hoc qō christus dixerat Mar.viij. Qui me cōfessus fuerit z meos ꝓmones: ego ꝓfitebor eū corā angel' dei. Mat.x. Nolite timere eos qui occidūt corpus: z post hoc nō habēt amplius quid faciant [et calefaciebat se] destitutus fervore pristine deuotōis. Matth.xxiij. Quia abundabit iniquitas: refrigescet charitas multoꝝ [ad ignem] in atrio. Iuxta quē ministri propter frigꝰ noctis se calefaciebāt. Et sicut dicit in alijs Euangelistis: prune erant effuse z accense in atrio. Que dispositio Petri figuralis fuit. quia iam aliquerat (al's refriguit) a deuotiōis z charitatis feruore: vt dicit beatus Bernardus: magis algens mente q̄ corpore. Ignis autē qui in domibus z atrijs summorum pontificū nunq̄ extinguitur vt dicit Hieronymus: est Ignis ire in christum z discipulos eius. z Ignis cupiditatis in acceptiōe munerum ad iustitie subuersionem. z Ignis carnalis concupiscentie in cōsumptione castitatis. De Primo dicitur ī Psal. Quinq̄ gesimoseptio. Supercecidit ignis z nō viderent solem. hoc est lucem rationis ad recta iudicia. De Secūdo dicitur Job Quindecimo. Ignis deuorabit tabernaculum eorum qui libenter munera accipiūt. Michee.vj. Adhuc ignis in domo impij z thesauri impietatis. Quia cū etiam a domino nihil aliud accipere possent. ne omnino vacuis manibus dominū cōdem narent: vestimenticula sua sibi diuiserūt. De Tertio dicitur Job Tricesimoꝑmo. Ignis est vsq̄ ad cōsumptionem deuorans: z omnia eradicans genimina. Nec est olla succēsa a facie z a facie aquilonis: qui malo igne nunq̄ destituitur Hiere.j. Iste ē ignis alienus: quem pessimi sacerdotes offerunt in conspectu domini. Leuitici.x.

Summi vero sacerdotes z omne conciliū querebant aduersus Iesum testimoniū: vt eum morti traderent: nec inueniebant

Secunda pars hic incipit de Examinatiōe domini. Habet autē Tres paragraphos. In quorum Primo Studium z Diligētia malignitatis describitur accusatorum. In Secūdo ostenditur Inconueniētia testimoniorū. In Tertio Instantia pontificis ad confessionē christi: in qua si prediudicaret cōdemnaretur. In Primo importatur Accusantium autoritas. Generalitas. Studium. Malignitas. z Super omnia Vincens veritas.

Dicit igitur [Summi vero sacerdotes] in quibus erat potestas publice autoritas. Hi sunt sacerdotes de quibus dicitur.ij. Machabeorꝝ.iiij q̄ sacerdotes non erant occupati circa templum z altare: sed festinabant participes fieri palestre et prebitionis eius iniuste [et omne concilium] In quo notatur Generalitas. Joannis.xj. Collegerunt pontifices z pharisei conciliū. Beñ. Quadragesimonono. In concilium eorꝝ nō veniat aia mea: z in cetu eorum non sit gloria mea. Eccl'iasti. Vicesimoꝑmo. Stupa collecta synagoga peccantium [querebant] Ecce Studium. Hiereñ.ix. Vt inique agerent laborauerunt [aduersus Iesum] Ecce Malignitas. Psal.ij. Aduersus dominum z aduersus chrm eius [testimonium] quo cōuincerent ad mortis cōdemnationē coram pretorio pilati. Exod.xx. Non loqueris ꝓxtra proximum tuum falsum testimoniū [vt eum morti traderent] qui nec verba promerunt. Sicut Jezabel cōtra Naboth innocentē questuit falsum testimonium. iij. Regum.xxj.z.xxij. Sicut iniqui senes cōtra Susannā tulerunt falsum testimoniū Daniel'.xiij. Sicut iniqua z lasciua mulier contra Joseph falsū dixit testionū Beñ.xxxix. Mat.xxvj Principes sacerdotū z omne conciliū querebant falsum testimoniū contra iesum [nec inuenerūt] Ecce Supoia vincēs vitas. Tā clare cum erat doctrine z vite q̄ etiā a fingentibꝰ nihil poterat ꝗ cuꝝ inueniri. Job.vj. Nō inueniet in lingua mea iniquitatē: nec in faucibꝰ meis stultitia ꝓsonabit. In apocripho Esdre.viij. Veritas vincit z inualescit in eternum: z viuit z obtinet in secula seculorum.

Multi enim falsum testimoniū dicebant aduersus eum: z cōueniēntia testimonia non erāt.

Ostēdit Inconueniētiā testimoniorꝝ. Dicit autē Duo. Scz. Generalitē inconueniētia. z Spēialitē ea que a q̄busdam erāt ꝓficta. Bñal'r loquens dicit [Multi cum] Eccīs.j. Peruersi difficile corrigūt z stultorꝝ infinitus est numerꝰ [falsum testi. dicebant] qō testificari non poterat nisi per falsos testes. Prouer.xix. Testis falsus nō erit impunitus. z q̄ loquit mēdacū pibit [aduersus eum] chrm vitatē. Jo.xiiij. Ego sum via z veritas z vita. [et cōueniēntia testimonia] ꝗ ipam vitatez dicta [nō erant] Testes enim: rogati: iurati: volentes: z scientes: deponere debent. Isti autem ingesserūt se: nullo rogāte nec iurati fuerunt: nec volentes. sed coacti z inducti. nec sciuerūt qō dixerūt: quia Falsum nescitur. Esai.lvij. Sup quē dilatastis os z eiecistis linguā. Nunquid non vos filij scelesti: semen mendax [et cōueniētia testi. nō erant] Hieronymus ī glo. Quia quod variatur incertum est. z qō variū est verū esse non pōt. Psal. lxxvij. In corde z corde locuti sunt.

Et quidam surgentes falsuz testimonium ferebant aduersus euz dicentes. Quoniam nos audiuimus eum dicentē. Ego dissoluam templuz hoc manufactū: z post triduum aliud nō manufactū edificabo. Et nō erat conueniēs testimonium illorum.

[Et quidam surgētes] Hi Specialit' p alijs fingere z mentiri cōsueuerunt. Dicunt autem hic Quattuor. Excipiuntur enim isti in malicia. z De falsitate z mēdacio cōmendant inter suos. z Modus assertiōis eorū inducit. z Testimoniū qō dixerunt incōueniens in mediū ꝓducit Dicit ergo [Et quidā] specialis malicie surgētes: quos furor ad surgendū incitauit. ita q̄ sedendo dicere nō poterant. [falsum testimoniū ferebant] qō iudicio etiam inimicorum falsum fuit. Esai. Vicesimooctauo. Posuimꝰ mēdacū spem nram: z mēdacio protecti sumꝰ [aduersus eum] q̄ simplex veritas fuit. Rho.iij. Est autez deus verax: omnis autē homo mēdax [dicētes. quoniā nos audiuimus] Ecce Modus assertiōis [eū dicentē] In ꝓtrariū dicūt samaritani Joānis.iij. Ipi enim cognouimꝰ z scimus: qz hic est vere saluator mūdi [Ego dissoluā] Joan.ij. [templū hoc manufactū] Hoc addiderūt: et alia mutauerunt. Dixit eni dñs. Soluite templū hoc [et post triduū reedificabo aliud] Licz mentiti sint: quia nō dixit de alio: sed de eodem [nō manufactū] hoc addiderunt [reedificabo] Ad idē etiā intellectū nō retulerūt: quia dicit Joan. ij. q̄ hoc dicebat de tēplo corpis sui. z ipi intellexerūt q̄ de tempio materiali loquerē. De quo dixit Mat. xxiij. Non relinquet lapis sup lapidē qui nō destruat. Et ideo sequit [Et nō erat cōueniēs testimonium eorū] Hiere.v. Prophete ꝓphetabant mēdacium. z sacerdotes applaudebāt manibꝰ suis. et popul' meꝰ dilexit talia. Sap.x. Mendaces ostēdit qui maculauerunt illum.

Et exurgens summꝰ sacerdos ī mediū: interrogauit Iesum dicēs Nō rñdes quicq̄ ad ea que tibi obijciuntur ab his? Ille aūt tacebat et nihil respondit.

U Tangit hic Qualiter summꝰ sacerdos videns q̄ p testimonia corā iudicio gentilū conuinci nō posset: instituit vt eliceret ex ꝓria confessione vnde dominus cōdemnarē. Tangunt autē Tria. Scz Ad aliquid contra se dicendū ꝓuocatio. Veritatis cōfessio. z Indignatōis contra veritatē concitatio In Primo duo sunt. ꝓuocantia. Scz Multitudo obiectorū. z interrogatio summi pontificis.

Dicit igit. [Et exurgens] impatientia exagitatꝰ [summus sacerdos] cui p ceteris cura erat ne amitteret locū et gentē [in mediū] hoc est in commune: vt omnibꝰ manifestū fieret [interrogauit iesum dicens] vt ad aliquid dicendū quod capi posset ꝓuocaret. Esa.iij. Lingue eorū z adinuēciones eorū contra dominū: vt ꝓuocarent oculos maiestatis eius [Non] hoc est: nonne [respondes q̄cq̄] Videbat eni illi q̄ nihil rñderet nisi ꝗ se aliq̄d diceret [ad ea q̄ tibi ab his obijciūt.] Dedit ei nob formā: vt corā iudice corā q̄ pualet iniqtas nihil rñdeam' .ps.xxxvij. Facti' sū tanq̄ hō nō audiens: z nō habēs ī ore suo redargutōes Et ē est qō seqt [Ille aūt] dñs iesus [tacebat] Eze.iij. Eris tacens nec quasi vir obiurgās: qz domus exasperās est [et nihil respondit]

Rursū sūmꝰ sacerdos iterrogabat eum z dixit ei. Tu es christus filius dei benedicti?

Secda ꝓuocatio est Que sicut dicit Luc.xxij. cū adiuratione fuit [summus sacerdos interrogabat eum] Eccli.xiij. Et multa loquela tentabit te. z subridens interrogabit te de absconditis tuis Taciturnitas aūt chri nō fuit ex hoc q̄ veritatem ꝓfiteri non auderet. sed vt ex humilitate locum iniquitatis ire daret Rhom.xiij. Nō vos metipos defendentes charissimi. sed date locum ire Tacuit etiam ne ad deteriora ꝓuocaret quia sicut canis ꝓuocatur verbo: ita illi faciebant Esa.lvj. Canes impudentissimi nescientes satiritatē. Tacuit quia tales indignos sua responsione indicabat Prouer. xxvj. Ne rñdeas stulto iuxta stulticiam suam: ne sibi similis efficiaris [z dixit ei] dño summus sacerdos [Tu es] hoc est. Tu ne es [christus] messias [filius] naturalis z nō adoptiōis [dei benedicti?] a quo descēdit omnis benedictio Spūalis z Temporalis Matth.xxvj. Adiuro te per deum viuum vt dicas nobis si tu es christus filius dei Luce.xxij. Si tu es christus dic nobis Joan. vij. Si tu es christus dic nobis palam. Et ꝓmiserunt Quousq̄ animas nostras tollis?

Jesus aūt dixit illi: Ego sum: z videbitis filiū hois a dextris sedentem virtutis dei: z venientē cum nubibus celi. x

Hic ponitur Confessio veritatis. Et tanguntur Duo. Scz Veritatis confessio. z Maiestatis professio z cōminatio. Dicit igit [Ego sum] Mat thei.xxvj. Tu dixisti Quod sicut dicit Hiero. idem est. Et est sensus. Ego suz filius dī bñdicti: sicut tu dixisti Joan.xviij. Ego in hoc natus sum. z ad hoc veni in mundum vt testimonium phibeam veritati [z videbitis] Professio est maiestatis [videbitis] oculis corpeis [filium hominis] in forma humanitatis in iudicio [a dextris] hoc est. in equalitate patris sedentem vt iudicem [virtutis] hoc est maiestatis [dei] patris Joan.v. Omne iudicium dedit filio vt omnes honorificent filium sicut honorificant patrem Apocalypſ.j. Videbit eum omnis oculus. et qui eum pupugerunt Joā. xix. Videbunt in quem transfixerunt [et venientem] ad iudicium [cum nubibus] Nubes autem illa densatum z ꝓculcarum lumen est resplendens a corpe christi et corporibus sanctorꝝ Dañ. vij. In nubibus celi quasi filius hominis veniebat. et vsq̄ ad antiquum dierum peruenit. et in cōspectu eius obtulerunt eum. et dedit ei potestatem et honorem et regnum Apocalypſ.j. Ecce venit cū nubibus. et videbit eum omnis oculus. et qui eum pupugerunt Actuū.j. Sic veniet quēadmodū vidistis eum euntē in celū.

Summus aūt sacerdos scindens vestimēta sua ait. Quid adhuc desideramꝰ testes? Audistis blasphemiā: quid vobis videt? Qui omes ꝓdemnauerūt eū esse reū mortis.

Hic tangitur Indignatio cõtra veritatis pfessionẽ. Amos.v. Odio habuerũt corripientẽ i porta. et loquentem pfecte abominati sunt. Dicũtur autem hic Duo. Scz. Condemnatio ad mortem. z Illusio propter hoc q̃ dixit veritatẽ. In Priori horum Quatruor dicuntur. Signum indignationis. Conclamatio conuiciõis. Inquisitio cõsensus. et Condemnatio cõis ad mortis reatũ Dicit igitur [Summus autẽ sacerdos] qui pre ceteris instabat ad christi mortẽ [scindens vestimenta] quasi ex indignatione auditus blasphemie. Actuũ.vij. His auditis continuerunt aures z impetũ fecerunt vnanimiter in eum. Mos enĩ fuit antiquorum scindere vestes: quando aliquid molestum: maxime contra deum audiebatur. Unde Paulus et Barnabas cum Lycaonie pro dijs venerarentur: sciderunt vestimenta sua. Actuũ xiiij. Hec autẽ vestis scissura: diuisionem potestatis sacerdotij iudaici significabat: sicut.j. Regum xv. cum scindere ꝗ vestis Samuelis: dixit samuel Scidit a te dñs regnũ tuũ. Milites autẽ gentiles Joãnis.xix. nõ sciderũt tunicã domini. qz potestas ecclĩastica in eternũ integra remanebit. Et ait [Quid] hoc est: ad q̃d [adhuc desideramꝰ testes] qui deponãt ꝓtra chrm [audistis blasphemiã] quã ipe ꝓtra se sibi pnudicãs in iudicio protulit. Matth.xxvj. Blasphemauit: q̃d adhuc egemus testibus. Ecce nunc audistis blasphemiaz. [Quid vobis] nunc fm legem de hoc [videt] Querit sententiã ab his qui se vltro obtulerũt ad falsum testimoniũ dicẽdo cõtra veritatis confessorẽ [Qui oẽs] stritẽtes sanguinẽ ipiꝰ [cõdemnauerũt eũ] p legem male intellectã [esse reũ mortis] Leuit.xxiiij. Qui blasphemauerit nomẽ dñi morte moriat. Sed hec sentẽtia cõtra eos est. q̃niam ipi blasphemãtes hoc q̃d erat virtus dei: beelzebub attribuerũt. z ideo i spm̃ sanctũ blasphemauerũt. z ideo irremissibile est peccatũ eoꝝ. Mat. xij. Luce.xj. Spũs blasphemie nõ remittet neqz i hoc seculo neqz in futuro.

Et ceperũt quidã conspuere eũ z velare faciẽ eius: et colaphis eũ cedere: et dicere ei: Prophetiza. Et mistri alapis eum cedebant.

Secundũ est de Illustione chri quam sibi intulerũt, pter auditã blasphemiã. Dicunt autẽ Qui q̃ Que patẽt i lra. [Et ceperũt quidã] excepte malicie [conspuere eũ] tãq̃ immundũ. Esaie.l. Faciẽ meã nõ auerti ab increpãtibꝰ z cõspuentibꝰ in me. Job.xxx. Faciẽ meã ꝓspuere nõ verenꝭ. Hiero. Cõspui voluit dñs vt nos lauaret. [Et velare faciẽ eius] Hiero. Velari voluit vt nos ab operimẽto culpe reuelaret. Nõ aũt erat velãda facies speciosi p filijs hoim: i quẽ desiderãt angeli, pspicere. quia aspectu erat desiderabilis. Significauerꝭ autẽ in hoc q̃ velamen erat positũ super coz eorũ. per quod in faciem chri nudam videre nõ potuerunt. ij. Corin.iij. Usqz in hodiernũ diem cum legitur moyses velamen est positum super coz eorum. Et hoc est Secundũ. [Et colaphis eum cedere] Et hoc est Tertiũ. Esa.l. Corpus meũ dedi percutientibus: z genas meas vellentibus. Hieronymus. Colaphis ceditur: vt caput nostrum: Hoc adam sanaret [Et dicere ei: prophetiza] Hoc ẽ Quartũ Improperiũ verborũ. Matth.xxvj. Dic nobis christe quis est qui te pcussit. Et hoc irridẽdo fecerũt. Hieronymꝰ. quia a populis vt prophete venerabatur [Et mistri] Quintũ est. Mistri autẽ famuli fuerũt pontificum: z illi alapis eum cedebant. Job.xvj. Exprobrãtes percusserũt maxillam meam. Esa. Quinquagesimo. fm Lxx. Dorsum meuz dedi ad verbera: z maxillas meas ad alapas Michee.v. Percutient maxillam iudicis israel. Threnorũ.iij. Dabit percutienti se maxillam: saturabitur oprobrijs

Et cum esset Petrus i atrio deorsum: venit vna ex ancillis sũmi sacerdotis. z cum vidisset petrum calefacientẽ se: aspiciens illuz ait: Et tu cuz Jesu nazareno eras? At ille negauit dicẽs. Neqz scio neqz noui quid dicas Et exijt foras ante atrium: z gallus cantauit. Rursus autẽ cũ vidisset illũ ancilla: cepit dicere circũstantibus: quia hic ex illis est. At ille iterum negauit. Et post pusillũ rursus qui astabãt dicebant Petro. Vere ex illis es: nam z galileus es? Ille autẽ cepit anathematizare z iurare qz nescio hoiez istũ quẽ dicitis. Et stati iterum gallus cantauit. Et recordatus est petrus verbi q̃d dixerat ei Jesus: prius q̃ gallus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere

Hic tangunt Tria. Petri negatio: per q̃d (als per quam) christus omniũ amicorum auxilio destituitur. Ecclĩastici Quinquagesimo.mo. Respiciens eram ad auxilium hominũ: z non erat. Tangit autẽ hic Trina Petri Negatio. Et ideo habet Pria ps partes Tres: post q̃s sequit Reuersio Petri ad coz ex miscõia dñi Attendendũ aũt hic videt q̃ tres negationes facte sint in atrio Anne. z nulla in atrio Caiphe. Et b dicũt omnes Scti preter Augustinũ: Qui dicit vnã factã in domo Anne. z duas in domo Caiphe. Dicit igit [Et cũ esset Petrus in atrio deorsum] Quia sicut ãte dictum: chrs erat in domo supius: vbi examinabatur: ad quẽ locũ petrus nõ intrabat [venit vna] excepte industrie [ex ancillis summi sacerdotis] que villa officia habebat i curia. z fuit hostiaria [Et cum vidisset Petruz] diligẽter intuita [calefacientẽ se] cũ ministris [aspiciens eũ]

discrete z ꝓsiderans [ait] dinoscens eum [Et tu cum Jesu nazareno eras] Prouer.xxx. Perodiosã mlierẽ mouet era. prouer.vij. Mlier vaga et garrula quietis impatiens. Tñ Chrysostomꝰ videt velle: q̃ cõpatiens dixit [At ille] petrꝰ ẽritꝰ ad vocẽ mlerꝭ [negauit eũ] cbiz d icẽs [Nescio hominẽ] quez dicis [neqz noui quid dicas] hoc est. Neqz conuersationẽ eius scio: neqz personam noui. Matthei.xxvj. Negauit coram omnibus dicens: nescio quid dicis [z exiuit foras] timore perterritꝰ [ante atrium.] Esa.vij. Emotum est coz eius: z coz populi eius: sicut mouentur ligna siluarum añ faciem venti [et stati] gallus cantauit] hoc est: primam vocem gallicinio dedit. Et hoc solus dicit Marcus. Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiã: qui sic monuit petrũ [Rursus autẽ] Secunda negatio est [cũ vidisset eum] diligenti intuitu: alia [ancilla] que (als quia) plures erant in atrio et in obsequio sacerdotis [cepit dicere circũstantibus] ministris [quia hic ex illis est] qui cum Jesu nazareno fuerunt. Luce.xxiij. Quem cum vidisset ancilla quedam ad lumen. z cum fuisset intuita dixit. Et hic cum illo erat [At ille] petrus [iterum negauit.] Luce.xxij. At ille negauit cum dicens. Mulier nõ noui hominem. [Et post pusillũ] hore [rursus] in tertia negatõne [qui astabãt] concitati ab ancillis [dicebant petro] Luc.xxij. Et interuallo facto quasi hore vnius: alius q̃dam affirmabat dicens. Et hic cum illo erat. nam z galileus est. Et hoc est [Vere ex illis es. nam et galileus es] quia multi galileoꝝ tunc credebãt in christũ [Ille autem] Petrus tunc tertio [cepit anathematizare] per iuramenta execrationis [z iurare] p deũ [quia nescio hominez] istum. Non nomiat eum: vt magis sibi videatur ignotus [quem dicitis] Sic in malũ paulatim profecit. Primo enim dixit se christum non noscere. Secundo negauit eũ. z Tertio abiurat. ij. Timoth.iij. Mali homines pficiunt in peius. Gregoriꝰ. Quod p penitentiã citiꝰ nõ deletur: suo põdere ad aliõ trahit [Et statim iterum] post tertiam negationẽ [gallus cantauit] ad verificationem verborum christi. Duplex autẽ gallicantus ab alijs euangelistis nõ scribitur. Et ideo Marcꝰ in hoc loco perfecte scribit rei geste veritatem. Hec autem Petri negatio docet nos quod dicit Apostolus. ij. Corin.j. vt non simus confidentes in nobis: sed in deo qui suscitat mortuos. Rhomañ.xj Noli altum sapere sed time. Si enim ipe quẽ deus principem constituit z ecclesie fundamentum: sic ad vocem ancille negauit: quid tu factur eris si te similis inueniat tentatio? Luce.xxiij. Si in viridi hoc faciunt: in arido quid fiet? Negatio autez trina Petri est q̃ Negat noticiam. Abnegat christum z discipulatũ. z Eternam per iuramentum abnegat veritatem. Minus enim nosse est: q̃ discipulum esse. z minus est esse discipulum: q̃ eterne veritati immobiliter esse coniunctum. z ideo priuatio noticie facit ignorantiaz. j. Corinth.xv. Euigilate iusti: ignorantiam enĩ quidam dei habẽt vsq̃ adhuc. Abnegatio autẽ christi est abnegatio discipulatus: et hoc facit erroneum. Joã.ix. Tu discipulus eius sis: nos autem moysi discipuli sumus. Nos scimus quia moysi locutus est deus: hunc autem nescimus vnde sit. Abnegatio autez eterne vitatis facit esse filiũ diaboli Joã.viij. Vos ex patre diabolo estis. z opera illius vultis pficere Iste homicida erat ab initio. z in veritate nõ stetit quia mendax est z pater eius. Et sic Petrus paulatim pficit ad impietatem. ij. Tim. ij Multuz pficiunt ad impietatem. z sermo cozuz vt cancer serpit [Et recordatus est Petrus] quia tunc tẽpus fuit de misericordia Petrum respicere. z ideo Matth.xxvj. dicitur q̃ puersus dñs respexit Petrum respectu sue misericordie Eccli.xxxvj. Miserere nostri deus omniũ. z respice nos. z ostende nobis lucem miserationum tuaꝝ. Et ad respectũ diuine misericordie [recordatus est petrus] Hec eĩ recordatio veritatis significat Job.j. Euasi ego solus vt nunciarẽ tibi [verbi q̃d dixerat ei Jesus] futurorum prescius. Deus qui in malis sic prescit z pdicit: Ut non causet maluz quod scit. sed admonitio est ad cauendum Sap.xij. Admonens vt relicta malicia credant in te dñe [prius q̃ gallus cantet bis] Hoc eĩ verbum fuit ad refrenandam presumptionem Petri [ter me negabis] Dañ.ix. Et non erit eius populus qui eum negatur? est [z ce.flere] vt flẽdo diluerem maclas q̃s negando ꝓrie Ps.vj. Lachrymis meis stratũ meum rigabo Lu.xxij. Egressus foras fleuit amare. Ut Amaritudo referatur ad cordis compunctionem. Fletus autem ad commissi delicti verecundam recognitionem. z Egressus ad operis mali z praue societatis derelictionem Hiere.vj. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum. Hec autem omnia moraliter exponi possunt. Sed mihi videt q̃ a littera pietatem (als q̃ animuz a pietate) fidei abstrahere non sit vtile. z ideo tales pteritmus expositiones

Capitulum.XV.

Et cõfestim mane e consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et vniuerso concilio vincientes Jesum duxerunt et tradiderunt Pilato.

Hic incipit agere Marcus de passione dominiq̃ vere passio vocatur: que consistit in vulneribus z doloribus mortis. Diuiditur autem in Tres partes. In Quarũ Prima ponũtur ea que faciunt ad condemnationez ipsius. In Secunda describuntur ea que circũstant crucifixionem. Ibi [Et postq̃ illuserunt ei exuerunt eum purpura] In Tertia autẽ ponuntur ea que circũstant officiũ sepulture Ibi [Erãt aũt mlieres delõge aspicẽtes. rc.] In Pria Tria dicũt, Scz Chri ad iudiciũ pl

lati a Judeis presentatio. Lause pro qua presen/
tabatur discussio Jbi [Et interrogauit eũ pilat⁹]
Tertio Domini ad crucifigendum cõdemnatio.
Jbi [Pilatus autẽ volens satisfacere populo ꝛc.
Jn Primo horum Quinq; dicuntur. Sc; Jude
orum ad crucifigendu; christũ auiditas. Concor
dantiũ in condemnationẽ suam generalitas. Cru/
delitatis eorum malignitas ĩ modo ꝓrahẽdi chri
stum. Penarum ipsius societas. ⁊ Ad condẽnan/
dum cum a gentib⁹ iudeorũ obstinata impietas.
Dicit ergo [Et confestim] Omnis enim mora
prolixa eis videbat. Prouerb. j. Pedes eoru; ad
malum currunt. hoc est: affectus. ⁊ festinant vt ef/
fundant innoxiu; sanguinẽ. Psal. xiij. Veloces pe
des eorum ad effundendũ sanguinẽ. Contritio et ĩ
felicitas in vijs eorum. ⁊ viã pac; nõ cognouerũt.
nõ est timor d̃i ante oculos eorũ [mane facto] Job
xxiiij. Mane pr̃io ꝓsurgit homicida: et interficit
egenum et pauperẽ. Vide q̃; sunt solliciti in malo.
tota nocte vigilauerunt vt facerent homicidium.
[conciliũ facientes] vt nullus a reatu sangui/
nis esset alienus. Genes. xlix. Vasa iniquitatis bel
lantia: in conciliu; eorum non veniat anima mea.
⁊ in cetu eorum nõ sit gloria mea. Esaie. j. Iniqui
sunt cetus vestri [summi sacerdotes] tanq̃; il
lius mali auctores. Hiere. xxiij. A prophetis hie/
rusalẽ egressa est pollutio super terram [cum se/
nioribus] etate et malicia pariter, puectis. Dan.
xiij. Egressa est iniquitas a senioribus iudicibus:
qui videbanẽ regere populũ. Esaie. lxv. Peccator
centũ annorũ maledictus erit [et scribis] ne lit/
teratura tanto facinori deesse per concilium vide/
retur. Hiere. viij. Sapientes sunt vt faciant malũ:
bene ãt facere nescierunt. Esa. v. Ve qui sapientes
estis in oculis vestris. ⁊ coram vobismetipsis pru/
dentes. [et vniuerso concilio] vt omnes ĩuol/
uerentur. Hierem. xxij. Factus est cursus eorum
malus: ⁊ fortitudo eorum dissimilis. [Et vin/
cientes eum] Ecce Crudelitatis eorũ malligni/
tas. Vinciunt enĩ eum qui omnes a vinculis pec/
catorũ absoluit. Psal. cxlv. Dominus soluit com
peditos: dñs ꝛc. Psal. cxv. Dirupisti vincula mea
tibi sacrificabo hostiam laudis. Hunc crudeliter
vinciunt: quia consuetudo eorũ fuit: nullũ ad con
demnandũ p̃sentare potestati publice nisi vinctũ.
Ecclesiastici. vj. Erunt tibi compedes eius in pro
batõem fortitudinis. et bases virtutis: et tor ques
illius in stolam glorie. Decor enim vite est in illa.
⁊ vincula illius alligatura salutaris. Et ideo etiã
vinciri voluit. Unde in Prosa dicitur. Teq; vin/
ciri voluisti. et nos inferni mortis vinculis eripui
sti [duxerunt] hoc est: vinctum traxerunt. Et in
hoc tractu notatur Qualiter penis eius sunt sa/
turati. Job. xvj. Saturati sunt penis meis. Thre
norum vlti. Lerucib⁹ minabamur: lassis nõ da/
batur requies [et tradiderũt pilato] In quo
notatur obstinata iudeorum impietas. Sapiẽtie
xij. Semen erat maledictum ab initio. ⁊ natural
malicia eorum immutari non poterat.

Et interrogauit eum Pilat⁹: Tu es rex iudeoru; ? At ille respõdẽs ait illi. Tu dicis. Et accusabãt eũ summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursum interrogauit eum: dicens. Non respõdes quic/q̃. Vide in quãtis te accusent. Jesus autem amplius nihil respõdit ita vt miraretur pilatus.

B

Hic ponitur Lause pro qua presentabatur ca/
ptiuus dominus discussio. Dicuntur autem hic
Quattuor. In quorũ Primo Accusatõis que pri
cipalior: inquisitio. In Secundo Ad multitudi/
nem friuolarum accusationum: domini patiens ⁊
taciturna dissimulatio In Tertio A Pilato que/
sita domini liberatio. In Quarto Innocentie do/
mini ostensio. Dicit igitur [Et interrogauit
eum Pilatus] Quia a Judeis non probabat.
propter hoc a domino querebatur [Tu es] hoc ẽ
si tu es [rex iudeorum] Accusauerũt enĩ; sacer/
dotes Jesum in Tribus principaliter. Scilicet.
Q; gentem subuerteret. Q; tributa dari prohibe/
ret. ⁊ Q; se regem faceret. Luc. Vicesimosecundo.
Hunc inuenimꝰ subuertentẽ gentem nostram. et
prohibentem tributa dari cesari. ⁊ dicentẽ se chri/
stum regez esse. Sed de Primo tanq̃; superstitio/
so Pilatus nõ curauit. De Secũdo auditerat q̃
dixerat. Reddite que sunt cesaris cesari. Matthe.
Vicesimosecõdo. Et ideo querit de Tertio. quia tũc
non licuit alicui se regem facere nisi per Rhoma/
norum autoritatẽ. Joan. Decimooctauo. Si hũc
dimittis non es amicus cesaris. Omis enim qui
se regem facit contradicit cesari [At ille] vt cõfes/
sor veritat⁹ [ait illi] pilato [Tu dicis] id: Sup
ple quod sum. Tamen sicut additur Joan. Deci/
mooctauo. Regnum meũ non est de hoc mundo.
Si de hoc mundo esset regnum meũ: ministri mei
vtiq; decertarent vt non traderer tibi. Et ideo etiã
ad huic accusationi Pilatus nõ multum insiste/
bat. quia Nec exercitum videbat. Nec pecunias.
Nec tumultũ concitauit contra potestatem Rho
manorum. Et ideo cito destitit etiam ab hac accu/
satione. Precipue quia audierat id quod dicitur
Joannis. vj. q̃ cum venirẽt ⁊ caperent eum in re/
gem: fugit ⁊ abscondit se in monte [Et accusa/
bant eum summi sacerdotes] qui pre ceteris
instabant ad mortem eius. Luc. Vicesimosecũdo
Stabant autem ⁊ pontifices constanter accusan
tes eum [in multis] que tamen rationez non ha/
bebãt. quia nulla fuerũt. Psal. Centesimooctauo.
Os peccatoris ⁊ dolosi super me apertum est. Lo
cuti sunt aduersum me lingua dolosa: ⁊ sermoni/
bus odij circundederunt me: ⁊ expugnauerunt
me gratis [Pilatus autem] volens inuestiga/
re causam [interrogauit eum] iesum [dicẽs]
Job Vicesimonono. Causam quam nesciebam
diligentissime inuestigabam [Non respondes
quicq̃; Acsi dicat. Respõdendo te statim defen/
deres. Quia licet multa sint: tamen friuola sunt
que tibi obijciuntur. Matth. Vicesimoseptimo.
Nihil rñdes ad ea q̃ isti aduersum te testificantur

Et hoc est quod sequitur. [Vides in quantis
te accusant.] Acsi dicat. Nulla sunt que dicũt:
simplici responsione excludes eos. Unde Glo. Et
inuitus condemnat Jesum: causam referens ĩ po
pulum Judeorum. [Jesus autem nihil am/
plius respondit] Glosa. Ne crimen diluens: a
preside dimitteretur. ⁊ sic crucis vtilitas differre
tur. Esaie. liij. Sicut agnus coram tondente se: sic
sine voce ẽ. [Ita vt miraretur Pilatus] Cau
sa ammiratõnis fuit innocentia domini: qui vno
verbo poterat omnes exufflare accusatiões: ⁊ non
fecit: Quam tamen innocentiã Judei non conside
rauerunt. Esaie. lvij. Non cõsideraſti in corde tuo
dicens: quia ego tacens et quasi nõ videns. Psal.
xxxviij. Posui ori meo custodiam: cum cõsisteret
peccator aduersum me ommutui et silui a bonis
Dedit enim nobis exemplũ: Ut coraz iudice corã
quo preualet iniquitas nihil respondeamus.

Per diem autẽ festũ solebat di mittere illis vnum ex vinctis quẽ cunq; petissent

Hic incipit Pilatus querere occasionẽ liberati
onis. quia vidit esse innocentem. Dicuntur autez
hic Quinq;. Sc;. Bone consuetudinis obserua/
tio. Dimissionis innocentis domini ad dimissio/
nẽ sediciosi collatio. Populoru; a pontificib⁹ ad
dimittendum latronẽ concitatio. Pilati de causa
condemnatõnis domini inquisitio. ⁊ Populi ad
crucifigendum dominum conclamatio. Et hec pla
na sunt in littera. Dicit igitur [Per diem au
tem festum] pasche: quod precipuum erat a/
pud iudeos [dimittere solebat] Pilatus [vi/
num ex vinctis] sine discretione meritorũ [quẽ
cunq; petissent] in memoriã eius q̃ tunc omis
ab egyptiaca seruitute fuerunt liberati. Esaie. lviij
Dissolue colligationes impietatis: et omne onus
dirumpe. dimitte eos qui confracti sunt liberos.
Psal. cvj. Contrinit portas ereas et vectes ferre/
os confregit: suscepit eos de via iniquitatis eoru;
Esaie. xlv. Portas ereas conterã: ⁊ vectes ferreos
confringam. In memoriã ergo huius consuetu/
do hec inualuit.

Erat autem qui dicebatur Barra bas: qui cũ seditiosis erat vinct⁹: qui in seditõne fecerat homicidiũ Et cum ascendisset turba: cepit ro gare sicut semp faciebat illis.

Hic ponitur domini ad latronem collatio. Di/
cuntur autem hic Tria. Malicie latronis exagge
ratio. Populi fm consuetam obseruationẽ instã
petitio. Liberationis domini ad liberationẽ latro
nis collatio Dicit igit̃ [Per diem autem fe/
stũ] vel [solennem] quia duplex est ibi littera: p
pter facti eternam memoriã. Exodi. xij. Legitimũ
sempiternum erit vobis in cunctis generationib⁹
vestris [dimittere] pilatus [solebat vnu; ex
vinctis] publicis [quẽcunq; petissent] sine
discretione meritorum: quod tamen maluth fuit
quia innocens magis debuit q̃ nocens liberari
Dan. xiij. Innocentẽ ⁊ iustũ ne interficias [Erat
autem] Ecce Sceler⁹ in latrone vincero exaggera
tio. ⁊ hoc est [Erat autem qui dicebat barra
bas] Binomius erat, propter scelera. Dicebatur enĩ
barrabas p duo r. i. filius magistri: eo q̃ erat imi/
tator magistri omniũ latronum. Dicebatur ⁊ bara
bas per vnam r. quia filius patris latronum erat.
Et b̃ nomen antonomastice sortitus fuerat Mar.
xxvij. Propter homicidium ⁊ seditionem quaz fe/
cerat in ciuitate missus fuerat in carcerem. Et hoc
est [qui cum sediciosis] quia inter ciues discor
dias suscitabat [vinctus erat] ne pac⁹ semp vni
tatem violaret [qui in seditione fecerat ho/
micidium] ⁊ sic ciuem ciuitatis occiderat. vnde
merito tota debuit cõmoueri ciuitas Nos enim ⁊
tales etiam gentilis rex Asuerus sine misericordia
precepit trucidari Hester. xiiij. Ut nefarij homies
ad inferos descendentes reddant imperio nostro
pacem quam turbauerant. Iste ergo fm leges gẽ/
tium nullo modo putabatur esse liberandus. ma
xime cum dicatur Exod. xxij. Maleficos non pati
eris viuere [Et cum ascendisset turba] ad di/
em festum. Et est petitio Q; teneatur ab antiquo
obseruata consuetudo [cepit rogare] pilatum
q̃ faceret [sicut sp̃ faciebat] hoc est: sicut sp̃ con/
suetus fuerat facere [illis] in dimittendo vnum
vinctum. Consuetudo enĩ honestam vim tenet iuris
⁊ legum: que est ex prescriptione temporis obser/
uata Hiere. vj. Interrogate de semitis antiquis
que sit via bona ⁊ ambulate in ea.

Pilatus autem respõdit eis et di xit Vultis dimittam vobis regez iudeorum? Sciebat enĩ q̃ per invi diam tradidissent eu; summi sacer dotes. Pontifices autem concita uerunt turbam: vt magis barrabã dimitteret eis.

Hic fit a Pilato Dimissiõis domini ad dimissi
onem sediciosi latronis collatio [Vultis dimit
tam vobis] hoc est: ad honorez festi [regem iu
deorum] hoc est: quem in nullo accusatis nisi q̃
sit rex iudeorum. Quod tamen fatuum est. qz nul
lus a paratus regius apparet in ipo. Et sic dicitur
Joan. xix. Direrunt Regem non habemus nisi ce
sarem [Sciebat enĩ pi. q̃ per inuidiã] quia
in potestate docebat ⁊ faciebat miracula. ⁊ euacua
bat traditiones eoru; [tradidissent eum] Nec
est fera pessima que filiu; magne patriarche deuo
rauit Genes. xxxvij. Fera pessima deuorauit filiu;
meum Joseph Sap. ij. Inuidia diaboli mors in/
trauit in orbem terrarum. imitantur autem illum
qui sunt ex parte illius [Summi autem sacer
dotes] qui circa sacrificia templi officia habebãt
[⁊ pontifices] Annas ⁊ Caiphas apũ quos sũ
ma negociorum agebatur [concitauerũt tur/
bam] Persuasionibus et Minis et Promis/
sis [vt magis Barrabam] homicidam se/

ditiosum z latronē dimitteret eis ad solennitatis
honorez. Hiere.ij. Duo mala fecit populus me⁹:
me dereliquerunt fontē aque viue. z fecerunt sibi
cisternas dissipatas: cōtinere nō valentes aquas.
Nullum enim refrigerium fuit in dimissione la-
tronum: sed potius multum damnum. Danielis
xiij. Nunc venerunt peccata tua que operabaris
prius: iudicans iudicia iniusta, innocentes opp-
mens: et dimittens noxios.

Pilatus autem iterū respondens ait illis. Quid ergo vultis faciam regi iudeorum? At illi iterum clamauerunt: Crucifige eū

Hic fit de Causa condemnatōis a Pilato In-
quisitio [Quid ergo vultis faciam regi iu-
deorum?] in quo nihil cause inuenio. Joannis
xix. Ego nullam causam mortis inuenio in eo. j.
Petri.ij. Qui peccatū nō fecit. nec inuentus est do
lus in lingua eius. [At illi] persuasi a malignis
[clamauerūt] vt clamore vincerent: qui de ver
tate nihil objcere habebāt [Crucifige eum.] vt
morte multaret: et cruce turparet: ne aliqua de ce-
tero fama esset de eo. Sapiētie.ij. Morte turpissi
ma cōdemnemus eum. Hieremie.xj. Mittamus
lignū in panem eius. z eradamus eum de terra vi
uentium. z nomen ei⁹ non memoret amplius.

Pilat⁹ vero dicebat illis. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant. Crucifige eum

Et hic (als hec) est innocētie domini declaratio.
Et hoc est [Quid enim mali fecit] Glo. quod
dicendo: Jesum tanq̄ innocentez absoluit. Unde
Joānis.xix. Ego nullā causam mortis inuenio in
eo. [At illi magis] hoc est: inualescendo [cla-
mabant] clamore z nō veritate cōfidentes [Cru
cifige eum] Hieremie. xij. Quasi leo in silua fa-
cta est hereditas mea mihi: dedit contra me voces
suam. Esaie.v. Expectaui vt facerent iudiciū: z ec-
ce clamor. Glosa. insanie sue satisfacientes: nō inter
rogationi satisfacientes presidis. Luce.xxiij. At il-
li instabant vocibus magnis: postulātes vt cruci
figeretur: z inualescebant voces eorū.

Pilatus autem volens satisfacere populo: dimisit illis Barrabam: et tradidit Jesum flagellis cesum vt crucifigeretur

Hic incipit pars illa Que est de Sententia cō-
demnationis. Dicuntur autem hic Tria. Scilicz
Malum ad Sententiā (als factum) inductiūs.
Peius: ex electiōe duorum preoptatum. et Pessi-
mum Innocentis z puniti homicidiū. Et hec di-
cuntur Primo. Secundo autē describitur christi
illusio. Dicit igitur [Pilatus autē] ambitio-
sus nolens amittere principatum [volens] volū
tate placēdi [satisfacere populo] insano. Ps.
liij. Confusi sunt qui hominib placent: quoniam
deus spreuit illos. Galath.j. Si adhuc hominib
placerem: christi seru⁹ non essem [dimisit illis]
sicut peius elegerunt [barrabam] flagitiosum.
Prouerbiorū.j. Que nolui elegistis: ego quoq; in
interitu vestro ridebo: z subsannabo cum vobis.
quod timebatis aduenerit [et tradidit eis Je-
sum] innocentem [flagellis cesum] Ut vel sic
penis eius satiati: non peterent eum crucifigi [vt
crucifigeret] post tot oprobria z flagella. Esai.
Quinq̄gesimoseptimo. Just⁹ perit z non est q̄ re-
cogitet in corde suo. viri misericordie colliguntur:
z non est qui intelligat. a facie iniquitatis subla-
tus est iustus.

Milites autem duxerunt eum in atrium pretorij: et cōuocant totam cohortem: et induunt eū purpura: et imponūt ei plectētes spineam coronam: et ceperunt salutare eum. Aue rex iudeorū. Et percutiebant caput eius arundine: et conspuebant eum: et ponentes genua adorabant eum

Hic incipit pars illa In qua christi continetur
Illusio. Sunt autem Quinq; quibus illuditur.
Scilicet. Purpura. Corona. Arundine. Sputo.
z Adoratione. Que per ordinē in littera continen-
tur. Dicit igitur [Milites autem] qui semp
ad omne facinus proni fuerunt pro pecunia. Hi
enim ad hoc conducti fuerunt. Unde etiam z Jo-
annes baptista q̄a talibus cessent violentijs. Lu-
ce.iij. dixit militibus. Neminem concutiatis ne-
q̄ calumniam faciatis. z contenti estote stipendijs
vestris. Hi ergo milites: satellites sathane: conde-
mnatuz [duxerunt eum] Jesum [intro in a-
trium] tanq̄ in aulam regiam [pretorij] Ubi
sedebat preses z senat⁹: vt omnes tali interessent
spectaculo. j. Corinthiorum.iiij. Spectaculum fa
cti sumus mundo: z angelis z hominibus [z cō-
uocant totam cohortem] vt sicut mortis: ita
omnes participes fiāt illusionis. Psalm. Omēs
qui videbant me: aspernabant me [et induunt
eum purpura] in illusionem. Quia obiectum
fuit ei q̄ fecerat se regem. Esa. Sexagesimotertio.
Quare rubrum est indumentum tuum: z vesti-
menta tua sicut calcantium in torculari. Hoc cum
mirantes patiētiam domini clamabāt angeli.
Ettamen q̄uis ignoran
tes z inimici fuerint: ta
men induunt eum pur-
pura: mysterium regni
celestis significātes. qd
incepit per christum: cu-
us vestis purpura: fuit
vest⁹ hūana: sanguie re-
dempto nis pfusa. Esa.
lxiij. zc.
Ettamen q̄uis ignorā-
tes z inuiti: mysterium
boc est regni celest⁹. qd
incepit per christuz: cui⁹
purpura: fuit vest⁹ hu-
mana: sanguine redem-
ptōnis pfusa. Esai. lxiij.
Quis est iste qui venit
de edom tincris vestib
ō bosra. Iste formosus
in stola sua. Cantic. vij.

Come capitis tui sicut purpura regis vincta ca-
nalibus. hoc dicit ō ecclesia cuius mens caput est
Come dependentes sunt cogitatōnes z affectus. e
q̄bus comis nūq̄ sepat hec purpura sic rubricata
Ecclesiastici. xliiij. Circūcinxit eum purpura opus
textile viri sapientis. Cōtexta est hec rubea purpu-
ra de multis gutt⁹ sanguineis a purpure nr̄o elici
tis. Purpur enim nostrū christus est sine virili se-
mine in claustris vteri virginalis conceptus desā
guie purificato a sancto spiritu: qui colorauit pur
puram istam. Et hanc regalē dignitatē etiā inuiti
[imponunt ei] in capite [plectentes] vt acu-
leorum acumen caput vndiq; pungeret [spineā
coronā] de iuncis spinosis valde acutos angu-
los habenti b: ostēdentes se esse spinetū: qui sic do
minū maiestatis pupugerūt. Esaie.ix. In spinas
z in vepres erunt.ij. Regū .xxiij. Preuaricatores
quasi spine euellent: que nō tangunt manu. sed si
quis voluerit eas tāgere: armabitur ferro z ligno
lanceato. Christus ei rex noster q̄uis manu sertic
nō defenderit: tamen adhuc armabit ferro iudicia
rie potestatis. z longe distans ab eis spacio imor
talitatis z impassibilitatis acuet dirā iram in lan
ceam. z euellet eos z dabit in ignē eternū. Sic er-
go spinetū (als spinatū) est caput regis nostri do-
cens eū spinis nostris esse compunctū. Malach.
iij. Si configit homo deū suū: quia vos cōfigitis
me. Cantico.iij. Egredimini filie sion: z videte re-
gem salomonē in diademate quo coronauit eū ma
ter sua. hoc est: Judeorū synagoga: spinis peccato
rum cōpungens caput ipi⁹. Inter has spinas flo
rent omnes qui in christi innocentia z humilitate et
patiētia reflorueruūt. Cant. ij. Sicut lilium inter spi
nas: sic amica mea inter filias. [z ceperūt salu
tare] p irrisionē regia salutatōe [dicentes] pro
brose [Aue rex iudeorū] Quia sicut dixerunt:
regnū voluit vsurpare iudeorum. Salutatio hec
nō est salutis impcatio. sed potius penarū z expro
brariōis inflictio. Esa.xxix. Appropinquat popul⁹
iste ore suo. cor autē eorū longe est a me. sine causa
colunt me. Hiere.xij. Prope es tu ori eorū: z lon-
ge a renib eorum. Tales autē sunt qui christum
voce predicant: et factis irrident. Titū.j. Cōfitent
se nosse deū: factis autem abnegant. [et pcutie-
bant] Tertiū Irrisoriū ē quod hic semiplene tā-
gitur: quia perfectius Matth. xxvij. cōtinet: Ubi
sic dicit. Dabant arundinē in dexterā eius. z genu
flexo ante eum illudebāt dicentes. Aue rex iudeo
rū. z expuentes in eum acceperunt arundinem: et
percutiebant caput eius. Arundinem autem da-
bant pro sceptro: significantes vacuum a deco-
re. et fragile esse regnum regis: qui seipsum non
defenderet. Nec autem arundo regnum est Ju-
deorum: in quo rex fuit dominus: iam vacuum
et fragile: et transferendum ad alios significabat.
Matthei.xxj. Auferetur a vobis regnum: z dabi-
tur genti facienti fructus eius. Et ideo Esaie.xxx
vj. dicitur de Rege iudeorum: q̄ innititur super
baculum arundineū: qui cum fractus fuerit intra
bit et perforabit manum innitentis super eum.
In regno autem christi nihil significat nisi arun-
dinis rectitudo. Unde Esaie.xl. Arundo mensu-
re erat in manu mensurantis templum. quod no-
ue gratie et nouorum sacramentorū significat in
stitutionem [z percutientes caput eius arū-
dine] Arundo hec sambucus fuit: que est arun-
do magna in exteriorib dura. z icibus suis li-
uores inducit plus q̄ moderatus baculus. Si-
cut philosophus dicit de pcussuris ferule que eti-
am ideo liuet in percussuris. quia dura valde est. z
non cedit in se quando percutit. Preterea Spine
erant in capite quas icibus arundinis necesse fu
it profunde pūgere caput domini Ps. cj. Percus
sus sum vt fenum z aruit cor meum [z conspue
bant eum] Irrisio Quarta ē Job.xxx. Facie me-
am conspuere non verentur. Sic conspuunt eum
qui blasphemant eū [z ponentes genua] Qui
ta irrisio est [adorabant eū] falsa z irrisoria ado
ratione Luc. xxij. Alia multa blasphemantes in eū
dixerunt Joan. xix. Milites plectentes coronam
de spinis imposuerunt capiti eius. z veste purpu-
rea circūdederunt eum. z veniebant ad eum z dice
bant Aue rex iudeorū. z dabant ei alapas.

Et postq̄ illuserunt ei exuerunt illum purpura: z induerunt eum vestimentis suis. et educunt illuz vt crucifigerent eum. Et angariauerunt quempiam pretereuntem simonem cyreneum venientem de villa patrem Alexandri et rufi vt tolleret crucem eius. Et perducūt eum in golgotha locum: quod est interpretatum caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrhatū vinuz z non accepit.

Hic agitur de dñi crucifixione. Diuiditur autez
hec pars in Tres partes. In quarum Prima cō-
tinetur de Modo crucifixionis. In Secunda: de
Modo irrisionis crucifixi. Ibi [Et pretereuntes
blasphemabant eum] In Tertia autem describit
de Modo mortis Ibi [Et facta hora sexta z] In
Prima harum continentur Septem paragraphi
In quorū Primo describit auctor christi ad cru
cifigendum eductionē. In Secundo Loci in quo
crucifixus est horrorez. In Tertio Interiorē eius
afflictionem. In Quarto spoliationem. In Quin-
to Temporis congruitatez. In Sexto Tituli in-
scripti dignitatem. In Septimo Per latronum
societatem scripture impletionem Que per ordinē
plane continentur in littera. In Primo hor. Duo
dicuntur Scilicet Christi eductio. z Angariati si-
monis crucis christi portatio. Quattuor in Pri-
mo horum cōtinentur. Scilicet Purpure exuitio
Vestium suarum resumptio. Eductio. et Crucifi-
xionis proposita a iudeis intentio. Dicit igitur
[Et postq̄ illuserunt ei] Esaie.xxviij. Viri il-
lusores qui dñamini super populum meū qui est
in hierusalem [exuerūt eū purpura] ne regalē

vestem crucifixione fedarēt. Vestis autem huius
depositio: significat Judeorum depositionem: ne
amplius decore Judeorū regnum domus indua
tur. Lātico.v. Exui me tunica mea quomodo ī/
duar illa: [et induerūt eum vestimentis su
is] pauperculis quibꝰ antevertebatur. Zach.xiij. Je
sus erat indutus vestibus sordidis In suis ergo
eduxerunt eum. Et hoc est q̃ dicit [et educunt
eum] Sicut vitula rufa (cuius sanguis infereba/
tur intra sanctasanctorū) extra castra educebatur:
cum immolabat. Leuit.viij.z.ix.z Hebreorū.xiij
Quorum animaliū sanguis infertur ī sanctasan/
ctorum: horum corpora cremantur extra castra.
Propter quod z iesus vt sanctificaret per suū san
guinez populū: extra portam passus est. Exeamꝰ
igitur ad eū: improperiū eius portantes [vt cru
cifigerent] Nec enim erat intentio eorū: vt eum
z morte multarent: z cruce turparent. Sapie.ij.
Morte turpissima cōdemnemus eum [et anga
riauerunt] Secundū est prime partis. Est autē
sensus q̃ primo exiuit iesus in eum locum qui di
citur calvarie locus: baiulans sibi crucem. Sicut
dicitur Joannis.xix. Sed cū lassus esset sub pon
dere crucis: tunc [quendam] casu sibi obuium
Simonem cyrenensem angariauerunt vt crucem
portaret per vie residuum vsq̃ ad crucifixionis lo
cum. Et hoc est q̃ dicit [et angariauerunt] vio
lenta coactiōe [quēpiam] casu sibi obuium [ve/
nientem de villa] ad ciuitatez causa mercatio/
nis vel operis alterius [pretereūtem] se in via
qua educebant iesum. Et describit illuz Nomine:
z Patria z Cognatōe. quia omnia hec nota fue/
runt [Simonem] nomine [Cyreneum] pa/
tria: qz gentilis fuit [venientem] casu tunc tem
poris [de villa] habitatōis sue: ad ciuitatem san
ctam hierusalem [patrem] carnalem [alexan/
dri et rufi] quia illi noti erant apud eos: ne res
veniat in negationem [vt tolleret] portandam
[crucez eius] iam lassi iesu christi. Quod significa
bat q̃ gentilitas ab ipsis humeris ī mediate cru
cem susceptura erat ad redemptionez. Que z tene/
bras ignorantie extirparet. quod Alexander inter/
pretatur. Et totam ecclesiam de gentibus sangui/
ne suo decoraret. Qō significat Rufus. Et per o/
mnia merorem gentium per obedientiaz depone/
ret. quod interpretatur Simon Et heredes regni
sui faceret: quod interpretatur Cyreneus. Et cru/
cem christi in altum per penitentiā extolleret. Qō
sustollere crucem christi significat. Et ad hoc com/
pellerent Judei: per hoc q̃ verbum crucis reiece/
runt. quod significat angaria. Actuuz.xiij. Vobis
oportebat primū loqui verbum dei. sed quia repu
listis illud: z indignos vos iudicastis eterne vite.
ecce cōuertimur ad gentes. Sic enim precepit no/
bis dominus Esai. Quadragesimo scdo. Dedi te ī
lucem gentium: vt sis salus mea vsq̃z ad extremuz
terre [et perducūt eum in golgatha] Se/
cundus paragraphus Jn quo tangitur Horror
loci in quo crucifixus est dominus. Quid autē sit
golgatha. interp̄tatur Euangelista subdens [qō
est interpretatum] in latino [calvarie locꝰ]
vbi multe calvarie damnatorū hominū iacebant.
Est enim calvaria testa denudata pilis z pelle: qa
ibi per publicam iusticiā suspendio z decollatione
iacebant calvarie eorum plurime. Inter quos mo
ri voluit dominus: vt ostenderet q̃ pro peccatori/
bus moriebatur. quia ipsi in omnibus vilificare
eum intenderūt. Deuteronomī.xxxij. Jnuenit eum
in terra deserta in loco horroris z vaste solitudis.
Psalm̄. Octogesimoseptimo. Posuerūt me in la
cu inferiori in tenebrosis z in vmbra mortis. Nō
autez ideo dicitur calvarie locus: q̃ ibi sit sepulcra
calvaria Adam: quia illa in hebron sepulta est: vt
dicitur Josue. xvij. [Et dabant ei bibere]
Tertius est paragraphus: Jn quo ostenditur q̃
etiā interiora dulcissimi dñi amaricauerūt [z da/
bant] ex mala intentione: amaritudinē suam de/
clarantes [myrrhatū vinum] acidum: qō ama
ritudine Myrrhe amarius fecerunt: spongiam
implentes. Et spongiam sambuco arundineo cir/
cumponētes: quo ad os in alto crucifixi domini:
porrigerent. z ipsum felle miscuerunt. z isopo her/
ba amarissima circūposuerūt. Sicut dicūt Mat
theus z Lucas. Et hoc fecerūt quando dixit: Si/
tio. Hieremī.ij. Quomodo cōuersa es in amaritu/
dinem vinea aliena. Deuterono.xxxij. Vua eorum
vua fellis z botrus amarissimus. Fel draconū vi/
num eorum: z venenum aspidū insanabile. Et iō
sequitur [et non accepit] quia felleam amaritu
dinem in hominibꝰ: dulcis z rectus dominꝰ nun/
q̃ acceptauit. De quibus Actuum. viij. Jn amari/
tudine fellis z obligatōe iniquitatis video te esse.

Et crucifigentes eum diuise/ runt vestimenta eius: mittentes sortem super eis: quis quid tolle/ ret. Erat autem hora tertia et cru cifixerunt eum.

Quartus est paragraphus de Domini spolia/
tione. Jn quo tangitur z Truculentia in domini
spoliatione. z Auaricia in spolio. z Sors illicita in
diuisione spoliorū. Dicit igitur [Et crucifige
tes eum] truculenter z atrociter: non sunt cōten
ti multa mortis. Jmo [diuiserunt] sibi inter se
vestimenta sua [que tamen paupercula fuerūt
Et ī b̄ notatur auaricia eorū qui tammodica z pa
rum valentia cōcupierūt. Hieronymus: Ereden/
ti totus mundus diuiciarū est. infidelis etiaz obo/
lo indiget. Ezechielis.xiij. Violabunt me z popu/
lum meum: propter fragmentū panis z pusillum
hordei. Job Vicesimoquarto. Nudos dimittunt
homines: indumenta tollentes. quibus nō est ope
rimentum. Quia sicut tradūt Patres: totum de/
nudauerunt coram hominibus. Et pannum qui
in picturis eius circa lumbos eius repzesentatur
dicitur: q̃ virgo mater de velo sui capitis sibi cir/
cūligauit [mittentes sortem] Plenius ī b̄ nar/
ratur Joannis.xix. Ubi dicitur q̃ quattuor mili
tes sibi vestimēta diuisērt: vnicuiq̃z militi partem
z tunicam. Erat autem tunica incōsutilis desuper
contexta per totum. Et ideo dixerunt. Non scinda
mus eam: sed sortiamur de ea cuius sit. Psal.xxj.

Diuiserunt sibi vestimenta mea: z super vestē me/
am miserunt sortem. Est autem miranda patiētia
z dispēsatio misericordie saluatoris. Qui sicut agnꝰ
tondentem z occidentem se suo vellere vestit: Ita
se tondentes z spoliantes: z occidentes se: suo ve/
stitu vestiuit. ostendens q̃ nisi suis exemplis vesti
rentur. igno miniosa nuditas eorum esset coram
oculis dei z angelorum apparens. Ezech.xvj. Eras
nuda z ignominiosa z confusione plena z expan/
di amictuz meum sup te. Hoc est ergo q̃ dicit [su/
per eis] vestimentis [sortem mittentes] sor/
tiram [quid] de vestitu [quis] militum [tolle/
ret] in vius suos redigendo [Erat autem ho/
ra tertia] Quintus est paragraphus Jn quo tā
gitur hora crucifixioni congrua. Et hoc est qō di/
cit [Erat autē] tunc [hora tertia] ab ortu solis
que medium ascensum solis ostendit ad meridiez
Videtur autem cōtrarium id quod dicitur Jo.
xix. vbi dicitur q̃ erat hora q̃si sexta: quando sol est
in pūcto meridiei. Sed ad hoc dicit Beda z qui/
dam alij. q̃ hora Tertia crucifixus est coraz Pila
to linguis Judeorū. Hora autem Sexta suspen/
sus in ligno crucifixus est manibꝰ gentiliuz. Et sic
verificat vtrūnq̃z dictum z soluit cōtrarietatē. Alij
probabilius dicūt q̃ in veritate in hora tertia do/
minus iam cōdemnatus eductus erat. Et in hora
tertia incepta est crucifixio eius. z occupatis eis in
crucifixione: fluxit tempus in crucis erectionem. z
deinde ad crucem aptatione z conclauatione vsq̃z
ad sextam. Et in hora sexta crucifixio fuit consum/
mata. z ideo qō hic dicitur verum est de crucifixio
nis principio. Et qō dicit Joannes verū est de cru
cifixiōis ꝓsūmatōe. Et est sensus [Erat aūt] b̄ ē
esse incipiebat [hora tertia] z [crucifixerūt] b̄
est: crucifigere inceperūt eū Nec aūt hora ꝓueniēs
erat. qz exq̃ post meridiem Adam iā peccauerat et
abscōdit se: ut pritudinem suam cōsiderans a luce
presentie domini: oportuit q̃ ante meridiē tentatio
eiꝰ ageretur: z mulier ad consensum inducereturꝰ
que viro gustum necis obtulit Et ad hoc probabi
liter tres hore exigunt. Et sic tempus redemptiōis
conueniebat tempori traditionis. sicut lignum redē
tionis ꝓgruebat ligno traditionis. Eccli.iij. Omnia
tempus habent. z suis spacijs trāseunt vniuersa.
Hoc tempꝰ est qō cum desiderio patres expecta/
uerunt. Eccli.xxxvj. Festina tpus z memēto finis.
vt enarrēt mirabilia tua

Et erat titulus cause eiꝰ inscri/ ptus: Rex iudeorum

Hic est Sextus pagraphus: in q̃ honestas cau
se z innocētia dñi describit. Dicunt autez hic Tria.
Modus z Materia. z Virtus Modū notat cū
dicit [titulus] qō deriuatur a greco titan. quod
est radiꝰ. qz totū mundū suo lumīe tituꝰ iste irra
diauit. Erat ei sil z Memorialis. z Prononcial et
Triumphalis. Memorialis qui nunq̃z obliuio/
ne deleat Threñ.iij. Memoria memor ero. z tabe
scet in me anima mea. Propter hunc enim titulu
ponimus dominū super cor nostrū: vt nunq̃z ope
ris redemptionis obliuiscamur ad gratiarū actio/
nes. Lañ.viij. Pone me sicut signaculum sup cor
tuū. z sup brachiū tuum. qz fortis est vt mors dile
ctio Lañ.j. Fasciculus myrrhe dilectus meus mi/
hi inter vbera mea cōmorabit. Preconialis est vt
omni laude extollat Ecci.xliij. Magnificātes do/
minū q̃ntūcunq̃z poteritis supualebit adhuc Ps.
cxliij. Laudem dñi loquet os meum. z benedicat
omnis caro nomini sancto eius Ecci. xliij. Bene/
dicentes dñm: exaltate eum quantū potestis. ma/
ior est enī omni laude. Quis eum digne laudare va
leat opus redemptionis Jn quo Pater vt seruuz
redimeret: filiū tradidit. Jn q̃ Filius ꝓ suis seipm
in oblatōem obtulit. Jn quo Spūssanctus sancti
tate omnia complevit. Hic titulus eriaz triumpha/
lis est. in quo christus: de Morte z Mortis auc/
tore triuphauit. z Mortis carcerē ꝓfregit. z Su
os liberatos edūxit Esa.lxiij. Ego qui loquor iu/
sticiam. z ꝓpugnator sum ad saluandum Osee. xiij.
O mors ero mors tua: morsus tuus ero inferne.
Materia tangit cum dicit [cause eius] hoc ē:
causa pro qua crucifigebatur. Non enim vt homi
cida z seditiosus. sed potius vt suo cruore etiaz ho
micidas z seditiosos liberans. Qō barrabe significat
dimissio. z latronis in paradisum introductio
Joā.xix. Hec igitur est sibi causa passionis. Et iō
ꝗ significatur per agnum paschalem qui sua morte
captiuos liberauit. z suo cruore liberatos assecu/
rauit ab angelo percussore Exo. xij. [Inscriptus]
autem est vt nulla eum deleret obliuio Abachuch.
ij. Scribe visum. z erara eum super tabulas vt p/ 2
currat qui legerit. Erat autē vt Joā. xix. dicit. scri/
ptus Hebraice propter patrum religionem z vir/
tutem. Grece propter grecorum sapienciam. vt sci/
amus quod dicitur. j. Corinth. ij. Nos pdicamus
christum crucifixum: iudeis quidem scandaluz. gē
tibus autem stulticiam. ipis autem vocatis iude/
is atq̃z grecis christum dei virtutem z sapienciam
Latinus autem litteris scriptus fuit propter latino
rum potestatem z monarchiaz. vt sciamus quod
dicitur Matth.xxviij. Data est mihi omnis pote/
stas in celo z in terra. Sic ergo in titulo est perfe/
cto Virtutis z Sapientie z Potestatis. Virtutꝭ
ad bene viuendum. Sapientie ad bene intelligen
dum. Potestatis ad a contrarietatibꝰ se defenden
dum. Et ideo hic titulus corrumpi iudeis petenti
bus non potuit. quia spūssanctus non permisit
[Rex iudeorum] Hoc enim z non aliud obiij/
ciebant. erquia in hoc rhomano contradixisset ce/
sari. Sed spūssanctus hoc voluit vt honestas pas
sionis omnibus legentibus ostenderetur. Est enī
Rex fm diffinitiōes eorum qui de vrbanitatibus
tractauerūt: rector regni (quod est boni. hoc est bo
nesti: z delectabilis: z vtilis: nō sibi sed patrie) z le/
gum equissimaꝝ. z ordinis officiorum z finium
quibus beatitudo vite attingitur: perfecta potesta
te distributio. Unde Dionī. in libro de Diuinis no
minibꝰ. Regnum est omnis finis z legis z ordinis
distributio. Distribuitur autem a Rege omnia cō
tinente: quando vniuscuiusq̃z sua. z ea propria di/
gnitate quilibet ad sibi aptatur conueniens. z hec
nullus vnq̃z pfecit distribuens in mundo nisi chri
stus. z ideo dicitur Esa. xxxiij. Dominus legifer no
ster. dominus rex noster Niere. xxiiij. Hoc est no/

men quod vocabunt eum dominus iustus noster Iudeorum. Iustē dicitur: quia iudeus cōfitens et glorificans interpretatur: quia cōfessio et pulcritudo est in cōspectu eius. quia in talibus qui veritatem verbis operis: et iudicij et fidei bñt in ꝓfessiōe. in quibus gloria dei semper est in cōuersatione. regnat christus rex noster. Luce. j. Dabit illi dominus deus sedem Dauid patris eius: et regnabit in domo Jacob in eternum. et regni eius non erit finis. Huic titulo additur Joā. xix. Jesus nazarenus. Sed quia hoc in causam crucifixionis sibi non obijciebatur ideo hic non ponitur. Non enim negari poterat qn Jesus. hoc est: saluator esset: qui tot inania et corpore saluauerat. Nec obijciebat q iesus nazarenus esset qui inter eos germinauerat cum flore cōuersationis. Eccli. xxiiij. Flores mei fructus bonoris et honestatis. Hic igit est titulus

Et cum eo crucifigunt duos latrones: vnum a dextris et alium a sinistris eius. Et impleta est scriptura que dicit: Et cum iniquis reputatus est.

Septimus est iste paragraphus. In quo ꝗdem turpare intenderūt sed non poterant ad scripture et veritatis implenionem. Et ideo Duo ista simul hic dicuntur. et hoc est [Et cum eo] nō simili causa [crucifigunt duos latrones] pter scelera damnatos. Matth. ix. Non veni vocare iustos sz peccatores ad penitentiā. et ideo quos causam habuit incarnationis: hos socios voluit habere passionis [vnum a dextris] qui in fine penituisse dicitur. et Dismas vocari perhibetur Matth. xxv. Statuet oues quidem a dexteris: hedos autem a sinistris [et vnum a sinistris] qui in pertinacia remansit. et Hesmas vocatus esse dicitur. Prouer. iiij. Vias que a dexteris sunt nouit dominus. Peruerse autem q a sinistris sunt. Unde glosa Mat. xxiiij. Unus assumet et alter relinquet. Rhom. ix. Jacob dilexi: Esau autem odio habui. Luctatore enim in passionibus diligit. et reprobat eius q pter carnis molliciem ꝓiungit blasphemantibus. Hoc igit fecerunt vt infamem facerent ex societate crucifixorum [Et] tm sine voluntate ipsorum ad sua facta [impleta est scriptura] Esa. liij. [que dicit] puidens ista in spūsancto [Et cū impijs deputatus est] Littera Esaie. sic dicit. Pro eo q tradidit in morte animā suam: et cū sceleratis deputatus est. et ipse peccata multorum tulit. et pro transgressoribus orauit.

Et pterentes blasphemabant eum mouentes capita sua et dicentes: Vach qui destruis templum dei: et in tribus diebus reedificas Saluū fac temetipm descendens de cruce.

Tangit hic de Irrisione crucifixi. Irrisio autem hec facta est a Triboribus generibus hominum. Scz. Preteribus

eūtibus. Sacerdotibus. et Latronibus. Et sm hec Tria recipit diuisione. Irrisio pterentium habet Tria Blasphemia. Motus capitis. et Improperiuz in vbis Dicit igit [Et pterentes] Qui vagos in mundi vanitatibus significauit: stabiliter in veritate nō manentes Dicere. xxiij. Populus hic dilexit mouere pedes suos et dño nō placuit Job. xj. Uir vanus in superbia erigit. et tanq pullū onagri se natum liberū putat [blasphemabāt eum: dicentes] Jeū vtutee quas fecerat in pncipe demoniorū pfecisse Marc. iij. Qui blasphemauerit in spūsanctō: nō remittet ei neq hic neq in futuro Esa. j. Derelinquerūt dñm: blasphemauerūt scm isrl: abalienati sūt retrorsum [mouentes capita] in signū cōminationis et irrisionis. Unde Sennacherib dr Esa. xxxvij. Post te mouebit caput virgo filia sion. Et hec irrisio p cōminatiōem phetica est causa capitinitatis ipōrū. Caput circūitus eorū: labor labiorum ipōrū operiet eos. quia mouendo capita circūdabāt ipm [et dicentes] imperando [Vach] Interiectio est indignātis Job. xxxviij. Cum audierit sonitū buccine dicet vach [qui destruis templū dei] sicut dixisti Joā. ij. [et in tribus diebus reedificas] tua virtute que nunc tā infirma apparet Habacuch. iij. Ibi abscondita est fortitudo eius [Saluū fac temetipm] virtute quam de te in potestate reedificādi templū pdicasti [descendens de cruce] Sed isti nō cognouerūt q non venerat vt seipm tpaliter saluaret sed omēs. et ideo nō descendat de cruce: sed potius ascendat Jo. xij. Ego si exaltatus fuero a terra: omnia trahaz ad me ipm. Si serpens de palo deponit Num. xxj. nullus a morsu serpentis liberat Jos. iij. Sic Moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportet filiū hois. vt omnis qui credit in ipm nō pereat: sed habeat vitā eternam.

Similiter et summi sacerdotes illudentes ad alterutz cum scribis dicebant: Alios saluos fecit seipsuz nō potest saluum facere. Christus rex israel descendat nunc de cruce vt videamus et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant cōuiciabantur ei.

[Similr et summi sacerdotes] Scda Irrisio e [illudentes ei] sic et pmo fecerāt in domo sūme pontificis [ad alterutz] in exultatōe [cum scribis] q nequā dederāt ꝓsilij [dicebāt] Prouer. ij. Letant cū malefecerint. et exultāt in rebus pessimis [Alios saluos fecit] hoc enim innegabile fuit Act. x. Pertrāsiuit bñfaciendo et sanando oēs oppressos a diabolo [seipm non potest saluū facere] qr alios nō saluaret nisi seipm nō saluando Sic Pelicanus q nō saluat pullos nisi seipm nō saluādo Ps. ci. Similis factus sum pelicano solitudinis [chrs rex isrl] sic Supple ipe de se dicebat Qui christus omnia reformabit: et saluabit. Sed isti scripturā dissimilāt que dicit q et chrs saluabit

p mortem. Thren. iiij. Ante faciē nrām chrs dominus captus est in peccatis nostris cui dicimus: In vmbra tua viuemus inter gētes [descendat nūc de cruce] Imo sm intentionē nostre salutis et aliter se in cruce [vt videamus et credamus ei] hoc est: vt videamus vtutem ipius et sic credamus ei. Luce. iiij. Utiq dicetis mihi hanc similitudinem. Medice cura teipm. Nos audiuimus quia vidimus effectū crucis. et ideo credimus ei. j. Lor. j. Placuit deo p stultitiam predicationis saluos facere credentes. Sal. vj. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. p quē mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Uñ eccl'ia cantat Nos autē gloriari oportet in cruce domini nostri iesu christi i quo est salus vita et resurrectio nostra p quem saluati et liberati sumus [Et qui cuz eo crucifixi erant] latrones [cuiciabantur ei] Et glosa dicit q plurale ponit pro singulari. quia vnus latronū cōuiciabatur ei: sicut dicit Luc. xxiij Alter aūt corripuit eum dicens. Neq tu times deum q in eadez dānatione es: et nos qdem iuste. nā digna factis recipimus. hic autem nihil mali fecit. Tamen veritas historie fuit q pmo ambo christo cōuiciabant. et postea visis signis que fiebāt alter conuersus est et tunc veniā impetrauit. Habacuch iij. In medio duum animaliū cognosceris. hoc est bruta liter et animaliter viuentiuz. Hoc est igitur quod dicit.

Et facta hora sexta tenebre facte sunt per totam terram vsqz in horā nonam

Tangitur hic de Modo mortis domini. Dicitur autem Tria. Scz. Elementorū siue mundi in morte christi dispositio. Moriētis in clamore oñsio et Lorū que mortem christi testabant se sustinere non posse aperta confessio. In Primo dicit [Et facta hora sexta] quando lux clarissime anie christi est mundo subtracta [tenebre facte sunt] visibiles exterius p totam terram iudeorū et etiā amplius. Unde Origenes in glosa sup Exodū vbi adaptat plagas egypti operibus recreationis: dicit. Q sicut p totam terram egypti tenebre facte sunt p triduum p totam terrā egypti. excepta terrā gessen in qua habitabāt iudei Sic in passiōe domini per tres horas facte sunt tenebre p solam terram iudeorū et nō alibi. Sed hoc stare non videtur. quia dicit Dionysius i epistola ad Apollipbanū q tenebre ille extendebant vsqz ad phrigiam vbi fuit troia. et hoc lōge est vltra terram iudeorum. Adhuc autem has tenebras apud heliopolim ciuitatem egypti Dionysius cum apollipbanio cōspexit. In hora autez tenebrarū Dionysius ꝓcordat cum his que hic dicuntur. Tenebrarū autem modus vt dicit Dionysius iste fuit. q luna cum esset qntadecima ram in circulo deferenti q in circulo eqnoctiali a sole multum destitit. Cum eim esset qntadecime sm gradus eqnoctialis numerando: a sole in lunam destitit p centuz et tres gradus de gradibus equinoctialis. qatredecim gradibus plus destitit a sole q per medium celi. In gradibus aūt deferentis circuli a deferēte sole destitit p medium deferētis. et p spaciū motus vnius diei. et hec duo spacia infra momentū rediuit. et se soli supposuit maiori oppositōe q facere potuit. qr Diony. dr. q ethiopicis velis totū solē obtenebrauit. et aū spaciū (al's tps) respiritū totū illō spaciū rediuit in locū quē naturaliter tenuit. et sic in circulo equinoctiali dies motus reflexiuos fecit in q necesse fuit duas qtes intercidere. qd sm oēm naturā est impossibile. Preterea infra nonā et duodecimā horā cūdo ad solē et recedendo spaciū centū et triū graduū bis pegit. qd est ducenti et ser gradus qd est aliō impossibile: cū in spacio triū horarū non pagat luna naturali cursu: parū plus q duos gradus. Adhuc aūt in vna pte circuli. et rediuit ad solem et recessit ab ipo ad locū suū. qd cratoribus aliis maius incōueniēs. pter qd querēs Diony. ab Apollipbano dixit. O speculū doctrine Apollipbani. qd his secretis ascribis: et rñdens apollipbanus Dionisio dixit. O bone Dionysi. Dicintūrie sunt diuinarū rerū. Nec aūt oia sicq subtiliter inspiciat dicta Dionysij ad apollipbanū pticnēt Amos. viij. Occidet sol in meridie. et tenebrescere facia terrā in die lumis Joel. ij. Sol et luna obtenebrati sunt. et stelle retraxerūt lumē suū. qr si luna se soli supposuit. sicut dr Dionysius: tūc oportuit lunā eē tenebrosam et sic oportuit q in triboribus nulla et nouacular siue monoides. et panselenos siue plena. et amphitrios: hoc est: plus q plena appareret Job. v. Per die incurrēt in tenebras. et q si nocte sic palpabūt in meridie. glo. Sol refugit. qz ñ poterat videre mortē chri. et collaborabat laborāti. Uel ne impij blasphemāres sua luce fruerent [vsqz ad horā nonā] Qd qdā dicūt ß eē miraculū q p tres horas eclipsis duraueritis nō esse satis pspecte dictū. qz eclipsis p tres horas durare poterit. sed illa q ad diximus ex altāt istud miraculū sup oñia miracula que facta sunt de celo.

Et circa horā nonā exclamauit voce magna Jesus dicens: Eloi eloi lāma esebthani: qd est interptatū deus meus deus meus: vt qd dereliquisti me. Et quidā de circūstātibus audiētes dicebāt: Ecce helias vocat. Currēs aūt vnus et implens spongiā aceto circūponens qz calamo potū dabat ei dicēs: Sinite: videamus si veniat helias ad deponendū euz. Jesus aūt emissa voce magna expirauit.

[Et circa horā nonā] et tpe q in pcis abscōsuz iclamauit Adā. Dic aūt Duo dicūt. Scz Clamor chri. et Peruersus intellectus clamoris. Dicit igit [Et circa horā nonā] qū a pncipio clamauerat Adā vbi ea Gen. iij. [clamauit voce magna] pcem inclamādo: qd tāte mortis et miserie cā fuerat [dicens] in clamore [Eloi eloi lāma esebthani] et ß eu agelista latinis interpretat vbis dicēs

qd̃ est interptatuz latine[De⁹ me⁹ de⁹ me⁹]bis
dr:de⁹ me⁹.qz de⁹ est pater ꝓm deitatē p generati⁄
onē eternā.z de⁹ filij⁹.b̃ est:ꝓm humanitatē.qz fecit
eū ꝓm generationē maternam(al's humanaz)[vt
q̃d]hoc est:q̃re Acſi dicat.q̃nefaria z tibi molesta
res erat.p q̃[me]vnigenitū tuuz sic[dereliqui⁄
sti]vt me rātur pe z acerbe morti exponeres. Lra
nostra habet.De⁹ deus meus q̃re me dereliquisti
Et addidit Esdras qd̃ Dauid subticuerat:vba dili
ctoꝝ meoꝝ.b̃ est. Hec sunt vba delictoꝝ eoꝝ qui
sunt mei q̃s ego redemi.qz(al's z).p delictis coꝝ z
facta sunt z dicta. Et attēde q̃ in isto clamore ñ ad
huc erāt tenebre.z ideo q̃s dictū est: accipiendū est
p anticipationē[Et q̃dam de circūstantib̃]
rhomanis militib̃ q̃ hebreā linguā nō itelligebāt
[dicebāt:Ecce heliā vocat]putantes q̃ eloi
sonare tidē qd̃ helias.ꝓter q̃ndam affinitatē soni
[Currēs aūt vn⁹]q̃ p ceteꝝ curiosiꝝ erat[im⁄
plēs spongiā]potu ꝓfortante[aceto]qd̃ pene
tratruū erat.vt interiorē sitim extinguerei[circū⁄
ponēsqz]spōgiaz[calamo]sambuci.q̃usqz ad
os chri prigere possz[potū]q̃ ꝓfortaret[dabat
ei]Nō pietatz sed curiositatz causa[dicēs]ad cō
socios[Sinite]a tormentis.cessare paulisp[vi
deam⁹]p experimentū[si veniat helias]q̃ i an⁄
recessoꝝ chri ventur⁹ esse p̃dicabat ꝓphēta. Ma⁄
lach.vl.[ad deponendū eū]de cruce. Ps. De⁄
derūt in escā meā fel z in sitī mea potauerūt me ace
to[Jesus aūt]intēdēs opi nſe redēptionis:nō i
clamationē insultantiū[emissa voce magna]
q̃ magne vtutis adhuc erat indiciū[expirauit]
b̃ est:in man⁹ pīis spm̃ tradidit. Luce.xxiij. Pat
in man⁹ tuas cōmēdo spm̃ meū. Jo.xix.Cū accepis
set acetū dixit.Cōsumatū est.z inclinato capite tra
didit spm̃. Et tunc tenebre facte sūt p totā terrā.De
q̃bus dicit Hiero.in glo. Dic adest noe inebriat⁹
ac nudat⁹.celo ac terra tenebroso pallio tect⁹.z ab
hoīe irrisus. Hic stillauit de ligno sanguis. Noe
em̃ chrm̃ significauit Ebrietas ei⁹ ebrietatē amo⁄
ris in passiōe.vt q̃si sui oblit⁹ videret. Nudat⁹ aūt
est spoliatione militū.rect⁹ aūt tanq̃ duob̃ filijs:
celo lumē terrabētre.z terra:vmbras expandētre.ne
nudat⁹ oculis irrisoꝝ appareret Hic est irrisus a
cham imitatoribꝫ. Hic de ligno cruc stillauit san⁄
guis redēptionis de ligno vite qd̃ est chrus. Pro⁄
uer.iij. Lignū vite est bis q̃ apprehēderint eā.z q̃ te
nuerit eā beatus.

Et velū tēpli scissum est in duo a summo vsqz deorsum.

Tangit chri mortē ꝓsequtia. Et sunt Duo. Aper
tio secretoꝝ.z Cōuersio infidelitū. De Primo dicit
[Et velū]qd̃ a velando dicit[tēpli] qd̃ distin⁄
guebat terā a scrissanctoꝝ. Et de velo isto dicit He
breo.ix. Hoc significāte spūsancto nōdum ꝓpalatā
esse viaz sctōꝝ adhuc ꝑoni tabernaculo habētre sta⁄
tum.sed mō scisso velo significat q̃ in morte chri
via ad sctāsanctoꝝ est ꝓpalata. Apoc.xj. Apertū est
templū dei in celo.z visa est arca testamenti eius in
templo ei⁹.q̃ omnia ꝓtinent sacra nostre redēptionis
Hic em̃ est tota noui testamēti[in duas pres]
Credentiū iudeoꝝ z Fidelitū gentiuz. Rbo.iij. An
iudeoꝝ deus tm̃:nōne z gentiū:q̃m q̃dem vn⁹ de⁄
us est q̃ iustificat circūcisionē ex fide.z ꝓputium p
fidem[a summo vsqz deorsum]b̃ est:a maxi⁄
mo vsqz ad minimū. Vel a lra vsqz ad spm̃.ij. Lo
rinth.iij. Nos oēs reuelata facie gliam dñi speculā⁄
lantes in eandē imaginē trāsformamur

Videns aūt centurio q̃ ex aduer⁄
so stabat:qz sic clamās expirasset:
ait. Vere hic hō filij⁹ dei erat

Ecce Cōuersio infidelitū q̃ ante velū babebāt su⁄ z
pra coꝝ coꝝ. Centurio aūt fuit qui centū sub se ha⁄
bebat milites.z erat gentilis[Videns autē cen
turio qui stabat ex aduerso]Ordinans eos
q̃ occidebant dānatos.z[videns]ea q̃ fiebāt:vt
dicit Luc.xxiij. Quia sic clamās In tenebris z scis
sura petraꝝ.z monumētoꝝ aptione:Diuisione ve
li templi.z marie in clamore valido vocis:q̃ in mo
rientib̃ acui solet Heb.v.Cum clamore valido z
lachrymis offerēs pces supplicationesqz ad deum
z ꝓ crucifixoribꝫ Lu.xxiij. Pater ignosce illis q̃a
nesciūt q̃d faciunt. z[q̃ sic clamās expirasset]
qd̃ mirāde pietatis esse videbat[ait: Vere]licus
ꝓbant ista ꝓdigia[hic homo]qui in humanitaz
te apparuit extra.int⁹[filius dei erat]Aliter em̃
tanta gloria dei in morte ei⁹ nō appareret. Jo.j. Vi
dimus gliam eius:gliam quasi vnigeniti a patre
Et ideo dicitur Lu.xxiij.q̃ alij etiam videntes per
cutientes pectora sua reuersi sūt in ciuitatē.

Erant autem z mulieres delon⁄
ge aspiciētes:inter quas erat Ma⁄
ria magdalene:et Maria Jacobi
minoris z ioseph mater z salome.
Et cum esset in galilea sequeban⁄
tur eum z ministrabant ei. et alie
multe que simul ascēderāt cum eo
hierosolymā M

Hic agitur ō domini sepultura. Et habz Tres
partes. In quarum Prima Descriptio ponitur
eorum qui officium funeri domini impenderunt
pietatis. In Scōa Qualiter impetratum fuit a pi
lato. Modus describitur impetrationis Ibi.[Et
audacter introiuit]In Tertia ponit Modus se⁄
pulture Ibi.[Joseph autē mercatus tē.]Adhuc
autem in Prima haruz Duo dicunt. Scz. Descri
ptio sanctaruz feminarum. z Descriptio Joseph
q̃ chrm̃ sepeliuit. Mulieres āt describūt i Speci
ali z in Gñali. In Speciali a Triby. B Diligentia
obſuatōis. A Noiby. z Ab Obsequio pietatis.
Dicit igitur]Erant autem mulieres]affectu
pietatis flentes[delonge]extra turbam stantes
primo:postea autem alijs reuertentibus in ciuita
tem cōpunctis:audaciam accipientes z ad crucez
accedentes. Unde Jo.xix. Stabant aūt iuxta cru
cem Jesu mater eius:z sorozz matris eius Maria
deophe z Maria magdalene[aspiciētes] que
fiebant z circa dominum z in passionibus z pro⁄
digia que ostendit deus. Et tangit descriptionem

earū in Speciali[inter q̃s erant Maria ma⁄
gdalene]qz multe fuerūt.Sz iste erāt inter eas
pncipales. Maria magdalene dñi iesu dilectrix p⁄
cipua. Lu.vij. Dimittunt ei peccata multa q̃m dile
xit multum. Luce.viij. De qua septem demonia ex
ierāt[z Maria mater iacobi minoris]apo⁄
stoli[et]hec eadē erat[mater ioseph]q̃ cogno⁄
minabat barsabas. siue iustus: Qui fuit vnus de
discipulis post⁹ ad sortes cū Matthia. Act.j.[z]
maria[salome]filia que erāt sorores beate v̄ gi⁄
nis z matertere dñi[Et cum esset]domin⁹[in
galilea]p omne tem⁹ sue predicatōis[seque
bāt eum]ꝓter doctrinam[z ministrabāt ei]
de facultatib̃ suis. Luce.xviij. Et hec est Descptio
ab Obsequio pietatis. Uñ de bona vidua dicit.j.
Timo.v. Si sanctoꝝ pedes lauit.si hospitio rece⁄
pit.si omē bonuz opus subsecuta est[z alie mul
te]Descriptio est in generali siue cōmuni[q̃ simt
cum dñō ascendērāt]ad diem festū ad quē to
ta terra ascendere tenebat ex lege. Exodi.xxiij.z hoc
est[cum eo]iesu[hierlm]sicut Joāna z Susā
na vxor chusi ꝓcuratoꝝ herodis.z q̃bus dixit do
minus Luce.xxiij. Filie hierusalem nolite flere su⁄
per me:sz sup vosipas flete.quia si in viridi hec fa
ciūt in arido q̃d fiet:

Et cum iam sero essz factum:qz
erat parasceue quod est ante sab⁄
batum venit ioseph ab arimathia
nobilis decurio:q̃ z ipe erat expe⁄
ctans regnū dei.

Hic describitur Pietas Joseph ab arimathia
qui in nullo a vtutibus predecessoꝝ nominis sui
minoꝝ apparuit. Sicut em̃ Joseph patriarcha ca⁄
pitalitatem z venditionē christi.z salutem gentiuz
p chrm̃ facraz. vtutib̃ suis p̃figurauit.z Sic Jo⁄
seph nutritius domini diligenter obsecutus fuit.
ita iste nunc paritꝫ vtutib̃ mortuo dño officium
funeris impēdit. Describit autē in hoc illustri viro
Temporis ad obsequendum congruitatem. Fi⁄
delitatē: Nominis non vacuam ꝓietatem: Sen⁄
tē Generis nobilitatem: Dignitatē: z Religionez
Quib̃ dign⁹ habitus est ad obsequēdū tanto fu⁄
neri. Dicit igitur in Tempore Tria. Diei passiōis
complementū: Temporis negocium.z Futuri tē⁄
poris pfectum sabbatum. Dicit ergo[Et cum
sero factum esset]Toto die pfecto in opere no⁄
stre redemptionis.quod ad illud sero pfectuz erat
Deutero.xxxij. Date magnificentiam deo nostro.
Dei perfecta sunt opera. Hec est oratio vespertina
quam pro nobis christus obtulit que ad patrem
ascendit. Ps.cxl. Eleuatio manuū meaꝝ sacrifici⁄
um vespertinum. Hic est pinguis agnus qui cata
vespere est oblatus. Exodi.xij. Sero em̃ hoc est cō
plementū nostre redēptōis. In Vigilia enim ma
tutina captus est.z Illusus fuit coram pontifici⁄
bus. In Prima productus Pilati pretorio z ac
cusatus. In Tertia cōdemnatus. In Sexta mor
tuus. In Nona adhuc remāsit in cruce distensus
In Vespera deponitur.ideo completo opere no⁄
stre redemptionis: in Completorio sepultus. In
sero ergo vesperarum istud fuit Ruth.ij. De ma⁄
ne vsqz ad nunc stat in agro.z nec ad momentum
quidem domum reuersa est. Ad litteram. Sapi⁄
entia dei sic in agro ante portam ciuitatis suspen⁄
sa steterit.nec ad momentum se passionibus subtra
bens:donec perfecit redemptionem[quia para⁄
sceue erat]Describit Tempus a Negocio tem⁄
poris. Parasceue enim grece. latine sonat prepa⁄
ratio.quia tunc necessaria ad sabbatum sequens
preparabantur. Sicut etiam Exodi.xvj. domi⁄
nus precepit. q̃ Sexta feria duplum mannatis
colligeretur. ꝓter sabbatum futurum. Tunc etia
m Joseph ille p̃parabat quieti domini in sepul⁄
cro necessaria. Preparando sepulcrum:z Mercā
do syndonem.z Cum nicodemo parando mixtu⁄
ram myrrhe.z aloes quasi libras centum.sicut di
citur Joan.xix.j. Paralip.vlcimo. Omnis hec co⁄
pia quam paramus:vt edificetur domus.hoc est
sepulcrum:nomini sancto tuo.de manu tua est.et
tua sunt omnia. Scio domine q̃ simplicitatem di
ligas.z probas corda. Unde z ego in simplicitate
cordis mei lectus obtuli vniuersa hec[ante sab⁄
batum]futurum:in quo nō erat congruum ope
rari omnibus iam perfectis. Heb.iiij. Operib̃ ab
institutione mundi pfectis dixit de die septimo. o⁄
pus suum quod fecerat.z requieuit ab omni ope⁄
re quod patrarat. Sic etiam completo ōge redem
ptionis cum abundantia gratie sepulcrum intra⁄
uit. Job.v. Ingrederis in abundantia sepulcruz
sicut infertur aceruus tritici in tempore suo. Et iō
dicitur Ysaie.xj. Ꝑm translationē septuaginta. Erit
sepulcrum eius gloriosum. Necigitur est congru
itas temporis[venit]Fidelitatem quam habu M
it ad viuum:voluit etiam exhibere mortuo. Nec
enim est vera fidelitas. Ruth.ij. Benedictus sit a
domino.quia eandē gratiam quam prebuerat vi⁄
uis seruauit z mortuis. Et ideo notatur fidelitas
eius qui ad mortuum venit.z damnatum nō eru
buit. Sic laudat apostolus Onesiphorum.ij. Ti
mothei.j.quia eum captiuum z fere dānatum soli⁄
licite quesiuit z inuenit z catenam suam nō erubu
it[Joseph]Ecce laus Nominis Quod a significa
tione sua non cecidit.quia Accrescens cum vir⁄
tute fuit. Accrescens christo.cum etiam Apostoli
relicto christo fugerunt. Genesis.xlix. Filius ac⁄
crescens Joseph filius accrescens.z decorus aspe⁄
ctu[ab arimathia]nat⁹. Et est Laus a Patria
z Bēte. Nec ei erat cuitas Samuelis Cui iste in
nullo fuit inferior. Sed probans se tanti cōciuis
consortem.z tanti iudicis in omni dignitatis ho⁄
nore heredem Unde arimathia suscitans donum
domino.vel vigilia donationis domini interpre⁄
tatur. Quia z iste dona Samuelis suscitauit in o⁄
mni honestate Et ad hoc vigilauit.vt dona a do⁄
mino per spoliantes eum abstracta suis resuscita⁄
ret impensis.j. Paral.vltimo. Populum qui rep
tus est vidi cum ingenti gaudio tibi offerre mune
ra(al's donaria)domine deus israel. Populꝰ au⁄
tem qui post fugam omnium repertus est fuit turb
ba sanctarum mulierum.z Nicodemi z precipui
inter omīs Joseph ab arimathia[nobilis]Laus
est a natalibus. Talibus enim natalibus dignus

fuit.qui summo maiestatis domino in obsequio electus est. Hic est qui laudatur in ecclesijs Prouerb. vltimo Nobilis in portis vir eius quando sederit cum senatoribus terre inter quos tenet principatum.quia altijs fugientib̄ christo accreuit [De curio] Ecce Laudak a dignitatis sue prãte. Decurio em̄ vocat qui officiuz publice dignitatis in curia Imperatoris ammistrauit electus. Ex(al's de) bis dedit cõsiliũ Jetro. Exodi.xviij. Proinde eligetos viros potentes z timentes deum in quibus sit veritas.z q̃ oderint auariciam.z ꝓstitue ex eis tribunos z centuriones z quinquagenarios z decanos qui iudicent populũ omni tẽpore Ex talib̄ igit electus factus est decurio. Vn̄ Luce.xxiij. Et ecce vir nomine Joseph qui erat decurio vir bon̄ z iustus.hic nõ ꝓsenserat cõsilio z actib̄ eoꝝ ab arimathia ciuitate Jude [q̃ z ipe erat expectans regnũ dei] Laus est a religione. Fide em̄ z spe [regnũ dei] suscirandum in chr̄o.z formandum (al's firmandũ) [expectabat] religiõe z pietate suspensus ad illud. Luce.xxiij. Qui expectabat et ipe regnuz dei. Sicut z scũs Symeon z felix Anna regnũ dei in christo expectabãt. Luce.ij. Unde dicit Sap̄.x. Justũ dedurit dn̄s p vias rectas et ostendit illi regnũ dei.q̃ iam in sacramẽtis perfectis (al's pfectũ) z p chr̄m ꝓfirmatuz ẽ. Lu.xvij. Regnũ dei intra vos est.

Et audacter introiuit ad pilatũ z petijt corp̄ iesu.

Tangit impetrationem corporis domini Et dicunt Tria. Corporis petitio. De morte certificatio z Corpis concessio Petitio tangitur quãdo dicit [Et audacter] omni timore deposito.sicut homo ptãtem habens pl̄ ex virtute q̃ ex adiutorib̄. Eccl̄i.vij. Noli q̃rere fieri iudex.nisi valeas virtute irrumpere iniquitates [introiuit] in palatiũ [ad pilatũ] ꝓsidem Eccl̄i.xlviij. In diebꝰ suis ñ pertimuit pncipem:z potentia nemo vicit illum [et petijt corpus iesu] sibi concedi a publica potestate.hoc pferens omni thesauro. Sap̄.vij. Preposui illam regnis z sceptris.z diuitias nihil esse dixi in comparatione illi⁹.

Pilatus autem mirabat si iam obijsset: z accersito Centurione interrogauit eũ si iam mortu⁹ esset: et cum cognouisset a Centurione donauit corpus Joseph.

Hic tangit mortis chr̄isti certificationem. Dicit autem Tria. Ammirationem: Inquisitionem: et Certificationem. Dicit igitur [Pilatus autez mirabatur si] tante virtutis homo z potentie. Qui celum mutauit. Qui saxa scidit. Qui tumulos aperuit. Qui velum per scissuram diuisit [iã] quasi talibus penis mortis superatus [obijsset] Potius enim sibi mors cedere q̃ ipse morti cedebat vt Pilato videbatur debebat. Hac igitur de causa mirabat. Unde etiam ministri sceleris non fregerũt ei⁹ crura.q̃ iam añ tp̄s speratum (al's estimatũ) inuenerũt eum mortuũ.sicut dicit Joã.xix.

[Et accersito cẽturione] q̃ crucifixoriby p̃erat. z deũ glorificauerat dicẽs. Vere filꝰ dei erat iste. [Interrogauit eum si iam mortu⁹ esset] vel certissime scirer id de quo mirabat. Job.xxix. Laussam quã nesciebam diligentissime inuestigabam. [z cum cognouisset a cẽturione] q̃ crucifixoriby p̃erat q̃ mortuus esset.q̃ ipe viderat eum clamãtẽ expirare [donauit corp̄] iesu [Joseph] sepeliendũ. Et tãto facilius donauit q̃nto plura viderat miracula. Ps̄.xcvij. Cantate domino cãticũ nouum quia mirabilia fecit. Ps̄.lxvij. Psallite ei qui ascendit sup occasum.hoc est:p miracula sue mortis cleuat.z iõ tãfacilis fuit Pilatus ad donãdum corpus.

Joseph autem mercat⁹ syndonẽ z deponẽs eũ inuoluit syndone:

Dic tangit Dn̄ica sepultura. Quinq̃ autẽ dicit. Scz. Expẽsas inuolutiõis. Depositionem corpis Solennitatẽ sepeliciõis. Clausuram munitiõis Obseruationem sacrarũ mulierũ rantã custodiaz adhibentiũ.vt obseruarẽt locũ sepeliciõis. Dicit igit de Primo [Joseph ãt mercat⁹ syndonẽ] pannũ candẽtis lineũ.q̃ innocẽtiã dñi z liliosam significabat castitatem.vt q̃ rubricatus fuerat sanguine passionis.candidaretur syndone innocẽtissime castitatis. Cant̄.vij. Dilectus meus candidus z rubicundus. Et iõ etiam eccl̄ia corp̄ eius nõ nisi in panno lineo inuoluit Prouer.vl. Syndonẽ fecit z vendidit.quia eccl̄sia fecit hanc syndonem de candore innocentie chr̄isti.z vendidit Joseph pro cõmutatione eterni regnũ vt in perpetuũ chr̄isti corp̄ inuoluereturz [z deponens eũ] chr̄istũ [de cruce] cũ Nicodemo z alijs sanctis [inuoluit in syndone] vt significaretur q̃ in perpetuo in corde mundo esset inuoluẽdus. Ps̄.l. Cor mũdum crea in me deus z spiritum rectuz innoua in visceribus meis. Luce.xxiij. Depositum inuoluit in syndone. Joan.xix. Acceperunt corpus Jesu et ligauerunt eum linteis cuz aromatibus. Matth̄.xxvij. Accepto corpore iesu inuoluit illud in syndone munda.

Et imposuit in monumento q̃ erat excisum de petra: z aduoluit lapidẽ ad ostium monumẽti Maria autem magdalene z Maria ioseph aspiciebãt vbi poneret.

Dic tangit Solẽnitas sepeliciõis. Tãgunt añe hic Duo. Scz. Q̃ posuit in monumẽto.q̃ q̃si munimẽtũ ꝗz.q̃ firmissimũ erat.ne dici posset q̃ esset ablatus.quia per spiũ sciuit.q̃ hoc dicere ꝗbebãt pharisei.z idcirco dominus voluit ad sepulcrum adhiberi custodiaz.vt innegabilis esset resurrectio Matth̄.xxvij. Jube custodiri sepulcrum.ne forte veniant discipuli eius z furent̄ eum z dicant plebi surrexit a mortuis.z fiat nouissimus error peior priore. Idcirco ergo posuit in loco munito. Dicitur autem etiam monumentum a monitione. q̃a in memoria erat sanctoꝝ. Prouerb.x. Memoria iusti cuz laudib̄. Ps̄.cxj. In memoria eterna erit

iustus [q̃d excisum erat in petra] Ad litterã em̄ sepulcrum fuit domus camerata excisa in petra ad tantam altitudinẽ quantã homo vix attingit extẽsione man⁹ a fũdamẽto vsq̃z ad supr̄a: hñs introitũ ab oriẽte: in cui⁹ aquilonari pte erat in petra spelunca septẽ pedũ lõgitudinis in pariete aq̃lonari: et triũ pedũ latitudinis que vsus meridiẽ tota patebat: et erat apta tribꝰ palmis. In hac spelunca postũ fuit corpus. Et hoc est q̃ dr̄ [quod erat excisum in petra] Que petra soliditatem fidei sig̃t: in qua apud ecclesiam sepultus est chr̄ist⁹. j. Cor̄.x. Petra aũt erat chr̄s. hoc ẽ fides chr̄i. Matth̄.vij. Sup hanc petrã edificabo ecclesiam meã [Et aduoluit] Ecce sepulcri sigillatio [lapidẽ] mire magnitudinis qui hũana fortitudine esset ĩmobilis: nisi multi z cũ instrumentꝭ cõuenirent [ad ostiũ monumẽti] vt oĩs suspicio in resurrectione eius tolleret̄.quia firmã spem resurrectiõis hẽbat. Ostiũ aũt monumẽti dr̄ aptura spelũce cõuersa ad meridiẽ que erat intra cõcauitatem crypte in qua spelunca. Matt.xxvij. Aduoluit saxum magnũ ad ostium monumẽti z abijt. Thre. iij. Lapsa est in lacum vita mea z posuerũt lapidez supra me [Maria aũt magdalene] p̃ ceterꝭ ardens in amore dñi [et Maria Joseph] supple mater: et cetere mulieres que inseparabiliter dño in morte adheserunt. Lu. em̄.xxiij. dr̄: q̃ astabãt oẽs noti eius alõge: z mulieres q̃ secute fuerant eum hec videntes. et hoc est [aspiciebant] diligenter [vbi poneret] vt mortuũ visitarẽt: et officiũ funeri impenderẽt. Vlsus em̄ ab amico mortuo nõ retrahit̄. Matth̄.xxvij. Erãt aũt Maria magdalene et altera Maria sedentes cõtra sepulcrũ vt viderent q̃d ageret̄.

Capitulum.XVI.

Et cum transisset sabbatũ: Maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata vt veniẽtes vngerent Jesum. Et valde mane vna sabbatoꝝ veniũt ad monumẽtum orto iã sole: et dicebant adinuicem: Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumẽti? Et respiciẽtes viderũt reuolutũ lapidem: Erat quippe magnus valde.

Hic de Vltima leonis ꝓrietate agit q̃ est Q̃ hoc animal suoꝝ esse dr̄ viuificatiuũ. Osee.vj. Vlificabit nos post duos dies: et in die tertia suscitabit nos. Et hoc ostendit in resurrectione: q̃ sicut dicit apl̄us.j. Cor̄.xv. causa est nr̄e resurrectiõis. Diuidit aũt hec ꝑs in Duas ꝑtes. In q̃ꝝ Prima cõtinet de Nũciatiõe resurrectiõis facta p angelos.

In Secũda aũt describit de Apparitiõe: Ibi [Surgẽs aũt mane p̃ma sabbati] Adhuc in Pria pte Tria dicunt̄. In q̃ꝝ Prima: ꝑsone ꝗbus facta est denũciatio describunt̄. In Secũda describit Persona denũcians Ibi [Et introeũtes] In Tertia aũt Denũciatio facta describit: Ibi [Qui dixit illi: Nolite expauescere] In Prima hꝝ Quattuor dicunt̄. In q̃ꝝ Primo describit tp̄s visitationis. In Secũdo Persone visitãtes. In Tertio Tp̄s adũẽtus ad sepulcrũ. In Quarto Angustiosa inq̃sitio de possibilitate intrãdi in sepulcꝝ. Et hec patẽt in lr̄a. Dicit igit [Et cũ transisset sabbatum] In q̃ nulli opari aliq̃d licebat.q̃ erat magn⁹ dies ille sabbati: sicut dr̄ Mat.xxviij.q̃ z sabbatũ erat et festũ pasce. Et ideo sic dr̄ Lu.xxiij. Siluerũt: aromatib̄ in parasceue empt̄ et p̃parat̄. Cũ aũt sabbatũ hoc magnũ transisset. Esa.lviij. Si auertere a sabbato pedẽ tuũ facere volũtatẽ tuã in die sancto meo: vocabere sabbatũ delicatũ z sctũ dñi gloriosum. Dñs em̄ tunc q̃euit ab oi ope suo. Et ideo dignũ fuit vt sui ab oĩ ope q̃escẽdo q̃etem illam significarent. Heb.xij. Qui ingressus est in illã req̃em: et ipse q̃euit ab opibus suis: quẽadmodũ et a suis dei [Maria magdalene] que terrifica interp̄tat. q̃ ceteris audacior fuit. et hec audacia ex amore ꝓuenit. Vn̄ de amore eius dr̄ Chryſ. Magnus amor z igne vehementi⁹: z non est aliq̃d q̃d eius ꝓpriũ impetũ sustinere possit [et Maria iacobi] hoc est: mr̄ Jacobi [et salome] ꝗ ẽ filia salome. q̃ꝝ due erant sorores. et tertia specialissima fuit dño: Cum q̃bꝰ nõ erat brã ꝗgo.q̃ fides eĩ innutauit a spe resurrectionis. Probabile aũt erat q̃ cũ eis erant alie mulieres q̃ nõ cõmemorantur q̃ iste erant potissime. et alie erant q̃ñ pedisseque istaꝝ in religione chr̄iana. Iste g̃ [emerũt] magnis pẽijs [aromata] q̃ñ aeromata dicta. quia diffundũt lõge lateq̃z bonũ odorẽ in aerẽ: Significantia famã crucifixi longe lateq̃z diffundendã. ij. Cor̄.j. Bñdictus de⁹ qui triũphat nos in oi loco. Chr̄i em̄ bon⁹ odor sum⁹ deo. Cantic̄.iij. Odor vestimentoꝝ tuoꝝ sup oĩa aromata [vt venientes] ex deuotiõe ad visitãdũ sepulcrũ [vngerẽt iesum] q̃ tũc moris erat vngere corpa mortuoꝝ vt p̃figurarẽt q̃ resurrectura erãt vnguento plene glorie delibuta. In figura huius Joseph Scũ.l. Precepit seruis suis medicꝭ vt aromatib̄ condirent corp⁹ patrꝭ sui. Aromata sunt vtutũ: q̃s in cõuersations habebãt significatiões. Unguẽta autẽ p̃signãt gloriã resurrectiõis in qua surgẽt delibuta [Et valde mane] in vigilia matutina: vt cõgrueret facto veteris testamẽti. Exo.xiiij. Factũ est in vigilia matutina respexit dñs sup castra Egypti oꝝ: et subuertit rotas curruũ: ferebank̃q̃z in pfundũ. Hoc em̄ factũ est tpe resurrectõis cum victor ab inferis chr̄s resurrexit [vna sabbatoꝝ] hoc est p̃ma sabbatoꝝ.q̃ vnũ z p̃mũ apũd iudeos est idẽ: et apud oĩs q̃ nũero lr̄aꝝ significant noĩa ordinalia nũeroꝝ. sicut p̃mũ et secũdũ et tertiũ z c̃.

B

Una g̃ sabbatoꝝ est p̃ma sabbatorũ que est dies Dn̄ica. Sabbatũ em̄ ꝗ̃ septimana dicit: ꝓter hoc q̃ dies septimane a sabbato numerant̄: Sic. Prima sabbati, ꝗ̃ ẽ: p̃ma a sabbo, et Secũda sabbati, et

Tertia. Et sic de alijs. Vñ Luc.xviij. Jeiuno bis in sabbato: hoc est in septimana nũerata a sabbato [veniũt] ex deuotione ꝛ fide quã habebãt ad dñm [ad monumentũ] Inde enim dr monumẽtũ: qꝛ ammonitio est mortuoꝝ vt sint i recordatione viuoꝝ. Ps.cxj. In memoria eẽna erit iust⁹: ab auditiõe mala nõ timebit. Et iõ tituli scribunt in tumulis mortuoꝝ q̃ epitaphia dicuntur vt memoria coꝝ apõ viuos remaneat. Prouer.x. Memoria iusti cũ laudib⁹ [orto iam sole] Videt aũt cõtrariũ q̃d dr Joã.xx. vbi dr: cum adhuc tenebre essent. Ad hoc aũt dr Aug⁹: q̃ cũ venerũt tenebre erãt: sed tñ auroza apparuit qñ radij solis tenebris se imiscuerũt. nec adhuc solis corp⁹ apparuit. et iõ cũ dr [orto iã sole] intelligendũ est q̃ sol ortꝰ fuit p̃ radioꝝ apparitionẽ: et non p̃ corpis sui ortũ de sub terra. Qꝛ aũt dr [orto iam sole] significat q̃ tunc p̃mo radij solis in nubib⁹ inceperunt apparere. Qd̃ significabat iã surrexisse solẽ iusticie. De q̃ dicit Mal.iiij. Vobis timẽtib⁹ nomẽ meũ: oriet sol iusticie chr̃s de⁹ nr̃: et sanitas in pẽnis eꝰ: quã oriri dicit Job. sed ñ malis ad salutẽ. Job.iij. Nõ videat ortũ surgẽt⁹ auroze: et non illustrẽt lumine [Et dicebãt ad inuicẽ] sollicite de lapidis reuolutione: vt possent ingredi in sepulcrũ. Et b̃ est Quartũ diuisionis p̃cedent⁹ [Quis] virilis fortitudis [reuoluet nobis] q̃ femie imbecilles sumus [lapidẽ] grauissimũ. Mat.xxviij. Erat q̃p̃ pe magn⁹ valde [ab ostio] hoc est: aptura spelunce [monumẽti] Hoc em̃ feminee ibecillitati erat impossibile [et respiciẽtes] qꝛ ex desiderio iterꝝ iterꝝ aspiciebãt. Etqꝛ sp̃ suis adest deus [viderũt reuolutũ lapidẽ] Qd̃ qualiter factum sit: Matth.xxviij. dr q̃ angelus dñi accedẽs reuoluit lapidẽ. Pre timore aũt exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui. qui custodes erãt infra cryptã spelunce in qua erat monumentũ. Et reddit cãm sollicitudinis mulierũ dicẽs [erat q̃ppe magnus valde] et mulierꝝ supans imbecillitatẽ. Hoc em̃ voluit dñs vt esset insuspicabilis resurrectio. Sed illi possibile fuit q̃ etiã totam terrã sua resurrectiõe tremere fecit. Ps.lxxv. Terra tremuit ꝛ q̃euit dũ resurgeret in iudicio deus.

Et introeuntes in monumentũ viderunt iuuenẽ sedẽtẽ in dextris coopertum stola candida: et obstupuerunt.

Describit b̃ p̃sonam eius qui resurrectionẽ nunciauit. Dicunt autem b̃ Tria. Ubi scꝛ nunciũ resurrectionis inuenerunt. et Qualiter inuenerunt. et Qꝛ ad magnificentiã eius obstupuerunt Dicit igitur [Et introeuntes in monumẽtũ] hoc est in cryptã exteriorẽ monumenti: cuꝰ ostiũ introitus fuit ad orientẽ [viderunt] statim reuelatis oculis [iuuenẽ] ſpo habitu corpis iuuenilis p̃tendentẽ immortalitatẽ gloriose resurrectõis Quia sicut dr Heb.viij. Quod antiquat ꝛ senescit: ꝓ̃e interitũ est. Et Pbs. Dis fm̃ naturã corruptio in hac vita: est sicut senectus ꝛ vetustas. In resurrectione aũt nemo senescit, quia sicut dicitur Matth.xxij. Erũt sicut angeli dei in celis [sedentẽ] q̃escentẽ. quia in eternis nemo laborat. Apocal.xiiij. A modo iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis [in dextris] quia sinistra temporalium iam transijt. Col.iij. Que sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite: non que super terram. Dextera em̃ significat eterna in quibus iam ꝛ corpalit̃ quiesit dñs [coopertum stola candida] Cãdor vest⁹ em̃ dicit Gregor⁹: significat amictũ luminis quo christus corpaliter iam indut⁹ significat̃. Ps.cxij. Amictus lumine sicut vestimento. Sap.vij. Candor em̃ est lucis eterne ꝛ speculum sine macula maiestatis dei: ꝛ imago bonitatis illius. Significat etiam ad amicos christi blãdimentũ lenitatis. Quia candor blandus est color. Candor dicitur albedo candens q̃ lumine sibi incorporato candet: sicut color argẽti. Mar.ix. Vestimenta eius alba sicut niꝛ: et qualia fullo super terram facere non potest. Et voluit angelus sic blandiẽs venire: ne mlieres territe de sepulcro fugareẽt (alꝰ fugerent) Matth. aũt.xxviij. dicit: q̃ erat aspectꝰ eius sicut fulgur quod terribile erat. Et hanc formã assumpsit angelus vt terreret custodes. Unde ibidẽ dicit. Pre timore aũt eiꝰ exterriti sunt custodes: et facti sũt velut mortui [et obstupuerũt] mulieres ꝛ pre gaudio ꝛ ammiratione tante visionis. Multe aũt Zrietates b̃ esse videtur inter euãgelistas. Mat. em̃.xxviij. dr: q̃ mlieres ad monumẽtũ venerũt vespe sabbati q̃ lucescit in p̃ma sabbati. Lu. aũt.xxiiij. dicitur: Una sabbati valde mane diluculo venerũt ad monumentũ cũ adhuc tenebre essent. Nic aũt q̃ venerunt orto iam sole. Hic aũt Multiplex apparet contrarietas. Primo: inter Matthẽũ ꝛ Marcum. quia Matthẽus dicit q̃ venerunt vespere. Marcus autem dicit q̃ mane orto iam sole. Secunda inter Marcũ et Lucam. quia Lucas dicit q̃ venerunt cum adhuc tenebre essent. Marcus aũt q̃ orto iam sole. Tertia inter Joannẽ et alios. quia Joan.xx. dicitur sola Maria magdalena venisse. Alij autẽ dicunt plures mulieres venisse. Has aũt ꝛ similes contrarietates determinat Augustin⁹ in libro de Concordia euangelistarꝝ: sic dicens: q̃ vespera a qua nox incipit cum nocte et die sequẽti ad vnam refertur diem. Et quia in vespera vnguenta parauerunt ad veniendum: Ideo Matthẽus dicit: q̃ tunc venire ceperunt: et cum adhuc tenebre essent erant in via veniendi: sicut dicit Lucas. sed orto iã sole: non per corpus solis: sed per radios diluculi peruenerunt. Qꝛ autem Joãnes dicit Magdalenam venisse: per hoc non negat etiam alias venisse: q̃ uis de sola Magdalena faciat mentionẽ: qꝛ p̃ncipalis fuit inẽ eas: et alie q̃si obseq̃ntes illi

Qui dixit ill' Nolite expauescere

Tangitur de Resurrectionis christi nũciatione. Tria autem b̃ dicuntur. Confortatio mulierum. et Nunciatio resurrectionis. et Mulierum taciturnitas ex timore. Dicit igitur [Nolite expauescere] Pauor enim est in cordis fuga fm̃ sp̃ stolen, Sed Expauescere est quãdo pauor etiam

in tremore corpis manifestat̃. Job.iiij. Pauor tenuit me ꝛ tremor. Psal.liiij. Timor et tremor venerunt super me. et contexerũt me tenebre. Cõtrarie g̃ mor⁹ ꝓfortat angelus: ꝛ est signũ boni angeli: Sicut Luce.j. Ne timeas Zacharia: exaudita est oratio tua. Et postea. Ne timeas Maria: inuenisti gr̃aꝝ apud dñm. Bre. Timeãt qui ad societatẽ angelorũ se nõ ꝓtinere ꝓsiderãt. Uos aũt cur timetis que vestros ꝓciues videtis Attendẽdũ autem est q̃ Matthe⁹ dicit angeluꝝ reuoluisse lapidẽ: ꝛ sedisse sup cũ: ꝛ hec mlieribꝰ dixisse. Marcus autẽ q̃ sedebat in monumẽto. Ad hoc autẽ dicit Aug⁹. q̃ duo fuerũt. Unus intus de quo loquitur Marcus. Alter extra de quo loquit̃ Matthe⁹. Nec aũt solutio non ẽ necessaria. qꝛ lapis q̃ ad (alꝰ sup) os spelunce iacuit: etiã reuolutus intra cryptã anteriorẽ (alꝰ exteriorẽ) sepulcri iacebat. ꝛ iõ q̃uis sup lapidẽ sederit: tamẽ intra cryptã sedebat supra lapidẽ. ꝛ sic vtere q̃ verum dicit.

Jesum queritis nazarenũ crucifixũ: surrexit nõ est hic. Ecce locꝰ vbi posuerunt eum.

Hic tangit̃ nũciũ Qd̃ ꝓtinet Tria. Scꝛ. Obseq̃uij cõmemoratõem. Resurrectõis nunciationẽ. ꝛ Nunciationis ad discipulos iniunctionẽ. Dicit igitur [Jesum queritis] [saluatorẽ] [nazarenum] Per conuersationẽ florentẽ i gratia. ꝛ Per resurrectõem florentẽ in gloria. ij. Regũ. xxiij. Cũcta salus mea ꝛ non est quicq̃ ex ea qd̃ nõ germinet. Cañ. ij. Flores apparuerũt i terra nostra [crucifixũ] morte. p nobis multatũ ꝛ cruce turpatũ: ex obedientia patris. p omnib⁹ nobis. Phil. ij. Factus obediens patri vsq̃ ad mortẽ: mortẽ autem crucis. Hec autẽ omnia angel⁹ dicit. Scꝛ. Secretum cõmemorat. Dispositionem quesiti annũciat Ut sciat̃ ex deo esse nunciꝰ q̃ talia scire potuit. ꝛ ita sermo eius apud sanctas femias fiat credibil. ps. xcij. Testionia tua credibilia facta sũt nimis [surrexit] Ecce Nuncũ resurrectõnis: quod ꝓsolatriũ fuit vespertini fletꝰ: quãdo vngẽta tanq̃ mortuo vngẽdo pauerũt. Ps. xxix. Ad vesperũ demorabit̃ fletꝰ: ꝛ ad matutinũ leticia. [Nõ est hic] cũ mortuis: sed potiꝰ cum sp̃ viuis: in ꝓgerie mortuorum nunq̃ cõputandus. Greg. Ut qd queritis viuentẽ cũ mortuis. Matth. xxij. Nõ est deus mortuoꝝ sed viuẽtiũ. Actũ. ij. Quem deus suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta quod impossibile fuit teneri eũ ab illo. Dauid ei p̃s. xv. dixerat in eũ Nõ dabis sanctũ tuũ videre corruptionẽ. Notas mihi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cum vultu tuo. Ponit autẽ Resurrectõis signa dicẽs [Ecce locus] sudariũ et linteamina quibus inuolutus fuit continens: vt sciatis q̃ mort⁹ fascijs non est ꝏ cetero circũligat⁹ (alꝰ circũligãd⁹) Psal. xxix. Concidisti saccũ meũ: ꝛ circũdedisti me leticia [vbi posuerunt eum] manus sanctorũ Nicodemi ꝛ Joseph ab arimathia. Locus autem intacto signaculo fuit clausus. Ut sicut de virginis vtero exiuit intacto pudoris signaculo: sic de tumulo exiuit nõ aptis sigillis q̃ posuerũt iudei: custodes sepulcro adhibẽtes. Mat. xxviij. Signtes lapidẽ cũ custodib⁹. Hoc aũt iõ factũ est. vt eẽ insuspicabilis ꝛsurrectio. qꝛ si signa fracta fuissent dicere poterant q̃ a pro sepulcro discipuli fuissent eum furati: nũc aũt remanẽtib⁹ signaculis nihil dicere poterãt. Et iõ intelligit̃ q̃ angel⁹ dicẽs [Ecce locus] Tũc p̃mo lapidẽ remouit. vel paꝝ remotũ longi⁹ a spelũca eiecit. vt mulieres in spelunca possent respicere.

Sꝛ ite dicite discipulis eiꝰ ꝛ petro: qꝛ p̃cedet vos i galileã: Ibi eũ videbitis sicut dixit vobis

Iniunctio est nũciatiõis ad discipulos In qua Quatuor dicunt̃. Qꝛ in cõmuni dicat̃ discipulis. Qꝛ specialiter Petro. ꝛ dicit̃ Locꝰ vbi apareat. ꝛ Uerificatio vbi qd̃ ꝓdixit. Dicit igit̃ [Sed ite] non tardantes inter mortuos vitam q̃rendo. Sꝛ ite [nunciate] vitam nũciando [dicite discipulis eius] qui digni sunt vita. Eccli. xiij. Sapiẽtia vitã filijs suis ispirauit. Osee. vj. Viuificabit nos post duos dies. ꝛ in die tertia suscitabit nos. Ps. lxxix. Nõ discedimus a te viuificabis nos ꝛ nomẽ tuum inuocabim⁹ [ꝛ petro] specialiter ne desperet de negatione. ij. Cor. ij. Confortate in illũ charitatẽ ne forte abũdantiori tristicia absorbeat. Negatio em̃ sua dispẽsatoria fuit ad multoꝝ p̃cõrum ꝓsolationẽ. Luce. xxij. Simon ecce satanas expetiuit vos vt cribraret vos sicut triticum. ego autem rogaui p te vt non deficiat fides tua. ꝛ tu aliq̃n cõuersus ꝓfirma fratres tuos [qꝛ p̃cedet vos] sicut dux itineris. Mich. v. Ipse ascendet pandẽs iter ante eos [in galileam] autem p̃cessit. Ut vbi fuit initium splendoris gratie. ibi esset etiã initiuꝝ splendoris gloric. Esa. ix. Galilee gentiuꝝ. ꝓ̃ius q̃ ambulat in tenebris vidit lucẽ magnã. habitantib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis [Ibi eum videbitis] oculis corporeis. Joã. xvj. Iterum autem videbo vos ꝛ gaudebit cor vestrum: ꝛ gaudium vestruꝝ nemo tollet a vobis. Esa. lxvj. Uidebitis ꝛ gaudebit cor vestrum [sicut dixit vobis] Ecce Ueritas sermonuꝝ domini. q̃ omnia hec predixit Matth. v. Jota vnum aut vnꝰ apex nõ p̃teribit a lege. Celũ ꝛ terra trãsibunt. ꝓba autẽ mea non transibũt.

At ille exeũtes fugerũt de monumẽto. Inuaserat em̃ eas pauor ꝛ tremor: ꝛ nemini q̃cq̃ dixerunt. Timebãt em̃

Ecce Taciturnitas mulieris ex solo timore puniẽs. Et b̃ est q̃ dicit [At ille] mulieres [exeũtes de monumẽto] b̃ est: ꝏ crypta monumẽti [fugerũt] timore pterrite [de monumẽto] magnitudine visionis pcusse. Job. iiij. Pauor tenuit me et tremor. ꝛ cũ sp̃ũs me p̃sente transiret: inhorruerunt pili carnis mee. Et hanc causam subiungit. [Inuaserat ei eas pauor] cordis [ꝛ tremor] corpis. ꝛ iõ nõ plenam fidem habentes in verbis angeli [nemini quicq̃ dixerũt] non plene de verbis angeli fiduciã habẽtes [Timebãt em̃]

de his que videbant ⁊ audiebāt. Hebre.xij. Exterritus sum et tremebundus. Territus autē nō certe iudicat de auditis et visis. Job.ix. Neq; enī possum metuens respondere. Timor enim fuga cordis est. ⁊ ideo iudiciū verū de re aliqua habere nō potest.

Surgens autē Jesus mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septē demonia. Illa vadens nunciauit his qui cū eo fuerant lugentibus ⁊ flentibus :et illi audiētes q̄ viueret ⁊ visus esset ab ea :non crediderunt.

E Nic agitur de apparitione. Et dicuntur Tria In quorū Primo de Triplici continetur apparitione: vt in ore duorū vel trium testiū stet omne ꝓ bum. In Secundo continet ō assumptione: Ibi [Et dominus quidem Jesus ⁊c. In Tertio continetur de Discipulorū missiōe: Ibi [Illi autē profecti ⁊c. Prima aūt harū fm triplicē apparitōem diuidit in Tres partes: que patet in littera. Dicē igit. [Surgens autē Jesus mane prima sabbati] que erat prima post sabbatū. Et hec ē quā diem Dominicā appellamus. Surrexit autē vt ad alta nos surgere doceret. Col.iij. Si consurrexistis cū christo que sursum sunt querite. Mane autem surrexit vt tenebras omnis ignorantie et infidelitatis se pellere doceret. Psal.cxxxviij. Nox sicut dies illuminabit. ⁊ nox illuminatio mea i deliciis meis. Michee.vij. Dū sedero in tenebris lux mea est. Prima sabbati autē surrexit: vt iam ad sabbatū suos trāsiuisse significaret. Esaie.lxvj. Erit sabbatum ex sabbato. et mensis ex mēse [apparuit primo marie madgalene] inter eos in quibꝰ pbauit resurrectione. Matri enī Marie virgini beate apparuit omniū pmo: Non vt pbaret resurrectionē: sed vt eam de visu suo letificaret: Sed in Maria magdalena resurrectionem pbauit. Et dicit quare huic pmū apparuit dicens [de qua eiecerat septē demonia] Lu.viij. Rho.v. Ut vbi abūdauit delictū supabūdaret et gratia. Ps.lxxxvj Memor ero raab ⁊ babylonis scientiū me. Greg. Septē demonia Maria habuit: que vniuersis vitijs plena fuit. [Illa vadens] ⁊ videns dñm gaudiū ꝗ sola tenere noluit. ſz [nūciauit his q̄ cum eo erant] discipulis [lugentib;] in vocibus querulosis [et flentibus] in lachrymis pre desiderio videndi eū. Joan.xvj. Quia plorabitis ⁊ flebitis vos: mundus autē gaudebit: vos autē ⁊ contristabimini. [At illi] discipuli [audientes q̄ viueret] post tormenta passionis ⁊ mortis [⁊ visus esset ab ea] magdalena [nō crediderūt] post tot penas mortis hominē posse viuere. Beñ. xix. Visus est eis tanq̄ ludens loqui: et ideo non crediderunt. Tamen iam tres apparitōnes facte sunt. Primo enī apparuit Marie magdalene: sicē hic dicitur. Secundo aūt mulierib; q̄ tenuerūt pedes eius Matt.xxviij. Tertio apparuit Petro: sicut ōr Luc.xxiiij. Quia surrexit dñs vere ⁊ apparuit Petro.

Post hec aūt duob' ex eis ambulantibus ostensus est in alia effigie euntibus in villā. Et illi euntes nunciauerūt ceteris: nec illis crediderunt

[Post hec aūt] que ꝗ est apparitio secunda: Tū inter eas que in die pasce facte sunt est quarta. Et hoc est q̄ dicit [duoby ex eis] discipl'is: sicē ōr Lu.xxiiij. q̄ꝓ vnꝰ fuit Lucas et alter Cleophas ambulātib; in castellum cui nomē Emaus: in via dū ambularēt [apparuit in alia effigie] hoc ē in specie pegrini. q̄ pegrinꝰ erat in mentib; eorꝰ. et ꝗ est [euntib; in villā] castellū scz Emaus: qd erat castellū Cleophe [Et illi] duo discipuli cognoscētes eum in fractione panis [euntes] hoc ē: in hierusalem regredētes [nūciauerūt ceteris] discipl'is [nec illis crediderūt] que fuit Quarta apparitio. Et tunc ianuis clausis ipso die quando Thomas nō erat cum eis: apparuit decē apl'is et alijs discipulis: sicut ōr Joan.xx. Et hec sūt q̄nq̄ apparitiōes in ipso die pasce pfecte. Has q̄nq̄ apparitiōes repsentat ecclesia. quia q̄nq̄es in missa se sacerdos cōuertit ad pl'um: et quasi vultū ꝑ apparitione repñtans eis. et totiens dicit: dñs vobiscum. Postea etiā legit in euangelio q̄nq̄es apparuisse. Quaꝰ Prima fuit post octo dies q̄ndo Thomas fuit cū eis: et dixit ei q̄ inferret digitum in loca clauorꝰ. Septima fuit ad mare tyberiadis septē facta discipulis. Sicut ōr Joan.xxj. Octaua fuit facta vndecim discipulis in galilea. Matth. xxviij. Undecim discipuli abierūt in galileā in mōtem vbi constituerat illis Jesus. Nona autē facta est in cenaculo hierl'm: vndecim discipl'is facta. Et de illa ꝗ loquit. Decima facta est in ipso die Ascensionis in mōte oliueti: sicē ōr Lu.xxiiij De Nona ꝗ loquēs: de qua et Act. (als etiā) loquit Lucas

Nouissime aūt recumbentibus illis vndecim apparuit et exprobrauit incredulitatē illoꝰ et duriciam cordis: quia his qui viderāt eū resurrexisse nō crediderunt

Dicit aūt ꝗ Duo. Scz: De ipsa Apparitione. et de Ascensione. De Apparitione q̄dem dicit Tria. Modū apparitōis. Modum exprobrationis. et Modū missiōis. De Modo apparitōis ōr Tria Scz Ordinem tpis quo facta est apparitio. Modū deuotiōis q̄ tenebant hi q̄ꝗ apparuit. et Modū ipsius apparitionis Dicit igit [Nouissime aūt] Nō q̄ ad numeꝰ apparitōis. sed quo ad ordinem dieꝰ. quia q̄dragesimo die a resurrectione facta est hec apparitio in mane in hierusalem in cenaculo. post quam diem in nullo alio die apparuit [recumbentibus] in cena et deuotione fractionis panis: quando et ipse dñs apparens comedit cum eis Act.j. Contuescens ꝑcepit eis ab hierosolymis ne discederent sed expectarent promissionem patris quam audistis inquit per os meum [vnde cim discipulis] Glo. vt omnes testes sint ⁊ omnibus narrent quod cōmuniter viderunt ⁊ audierūt Act.j. Vos eritis mihi testes in hierusalem ⁊ in oi Judea et Samaria. ⁊ vsq̄ ad vltimum terre [apparuit illis vndecim] Jesus saluator: qui semper saluat sperantes in se. Est autem Apparitio manifestatio perfecta occulti. ⁊ preter spem ⁊ prouidētiam eius cui manifestatus ostenditur [⁊ exprobrauit] Exprobratio est obiectio ex probro: quod probrum fuit q̄ tantis visis argumentis resurrectionis: tantis auditis signis per testes idoneos ꝓsitis: non crediderunt Joan.viij. Si veritatem dico vobis quare vos non creditis mihi Heb.ij. Ab his qui audierunt in nos confirmata est. contestante deo signis ⁊ portētis ⁊ varijs virtutibus ⁊ spūsanci distributionibus fm suam voluntatem. Ideo ergo exprobrauit [incredulitatem eorum] Luc.xxiiij. O stulti ⁊ tardi corde ad credēdum Matth.xv. Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis [⁊ duriciam cordis] quod tot signa ad fidem emollire non poterant Ezech.ij. Auferam a vobis cor lapideum ⁊ dabo vobis cor carneum [quia his qui viderant eum resurrexisse] sicē Marie Magdalene Petro ⁊ alijs [nō crediderūt] Tot enim ⁊ tam magna signa mortis apparuerūt q̄ nihil poterat estimare de vita ipius. Unde ⁊ Thomas dixit. Nisi videro fixuram clauorum in manibus eius. ⁊ mittam manum meam in latus eius non credam Joan.xx.

Et dixit eis: Euntes in mundū vniuersum predicate euangelium omni creature.

G Tertium est de Missione ipsorum ad conuertendum mundum. Tria autem dicit. Scz Q̄ mittit ad predicandum. ⁊ Quibus ⁊ Qua vtilitate. Dicit autem in Primo Tria. Profectum predicantium. Uniuersitatem eorum quibus predicandum est. ⁊ Quid predicandum. Dicit igitur [Euntes] hoc est: continuis profectibus in predicando proficientes Ps.lxxxiij. Ibunt de virtute in virtutem Ps.cxxv. Euntes ibant ⁊ flebant: mittētes semina sua Ezech.j. Animalia ibant in similitudine fulguris coruscantis [in mundū vniuersum] Non in Judeam tm. Esaie.xlix. Dedi te in lucem gentium vt sis salus mea vsq̄ ad vltimum terre Psal.xviij. In omnem terram exiuit sonus eorum ⁊c. Sap.j. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. ⁊ hoc qd continet oia Psal.xxiij. Domini est terra ⁊ plenitudo eius orbis terrarū ⁊ vniuersi qui habitant in eo [predicate euangelium] nihil aliud Job.xxiiij. Verbis meis nihil addere audebant. et stillabat super eos eloquium Ezechiel.ij. Loqueris verba mea ad eos. Hoc enim est bonum salutis nuncium Esaie.xlj. Ad hierusalem euangelistam dabo [omni creature] hoc est: homi qui fm corpus ⁊ animam cōuenit omni creature. Secundū corpus quidem habet in se Substantiam elementorum. Coagulationem cum mineralibus Complexionem cum vegetabilibus. Compositionem cum animalium corporibus. Qualitatē complexionis et compositionis cū celestib;. Secm animam autem. quia est cum non viuis. Uiuit: cum vegetabilibus: Sentit cum animalibus: Intelligit cum angelis. Et ideo homo dicitur omnis creatura Joan.xij. Omnia traham ad meipsum Sapientie.xj. Diligis enim omnia que sunt. ⁊ nihil odisti eorum que fecisti.

Qui crediderit et baptizatus fuerit: salus erit: Qui vero non crediderit: condemnabit.

Hic tangit Utilitatem. ⁊ Duas tāgit vtilitates Unam ex parte audientium. ⁊ Unam ex parte pdicantium. Ex parte Audientium: Duo sunt. Scz Meritum deuotionis audientiū. ⁊ Meritum iusticie ex parte pdicantiū. De Primo dicit [Qui crediderit] fide formata Joā.iij. Ut omnis qui credit in ipm non pereat. sed habeat vitam eternam [⁊ baptizatus fuerit] Uel Baptismo aq̄. Uel si ille haberi nō potest Baptismo flamis Uel sanguinis. j. Corinth.x. Omnes patres nostri sub nube fuerunt. ⁊ omnes in Moyse baptizati sunt ⁊ in nube ⁊ in mari. Baptizati sunt: ōr, pter baptismū aque. In nube autem dicit fuisse, pter baptismum flaminis. siue spūs. ⁊ In mari rubro dicit, pter baptismū sanguinis Matth.vlc. Ite docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine patris ⁊ filij et spūsanci [saluus erit] salute eterna: liberante a peccatis ⁊ penis. quia Baptismus exterius nō requirit neq̄ gemitū neq̄ planctū Ps.xliij. Saluasti em nos ex affligentib; nos. ⁊ eos q̄ nos oderūt pfudisti Matth.j. Vocabis nomen eius Jesum. Ipe em saluū faciet populū suum a peccatis eorum Hoc significatum est Exodi.xiiij. vbi dicitur. Descenderunt in profundū quasi lapis. quia omnes egyptij. ꝗ est: peccata merguntur in baptismo [Qui vero non crediderit] p meritum iusticie infidelitatis sue [cōdemnabit] eterna pdemnatōe Lu. xix. Inimicos meos qui noluerunt me regnare super se: adducite eos. ⁊ occidite coram oculis meis Esaie.lxiij. Calcaui eos in ira mea. ⁊ in furore meo cōculcaui eos.

Signa autem eos qui crediderint hec sequentur: In nomine meo demonia eijcient :linguis loquentur nouis: serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint non eis nocebit: sup egros manus imponent ⁊ bene habebunt.

Fructus est ex pre pdicantiū fideliter ⁊ credentiū Et ōr Quinq̄ que p ordinē patet in lra. Et hec quidem pmittit in Cōmuni dicēs [Signa aūt eos qui crediderint] pter meritum fidei Joā.xiiij. Qui credit in me: opera que ego facio ⁊ ipse faciet. ⁊ maiora horum faciet. quia ad patrem vado [hec

sequentur]sermonem eorum Hebreorꝝ.ij. Cõ
testante deo signis ⁊ portentis ⁊ varijs virtutibus
[In nomine meo]inuocato ⁊ honorato Joã.
xiij. Siquid petieritis patrẽ in nomie meo: fiet vo
bis [demonia eijcient] Hoc est Primũ. qꝛ vis
expellitur demonis ne possit impedire a fide pcipi
enda. ⁊ sacramẽto fidei quod ecclia obseruat in su
is exorcistis Luc. iiij. Exibãt autez demonia a mul
tis clamantia ⁊ dicentia. quia tu es christus filius
dei. Presentiaz eẽ chsti in corde per fidẽ vis demo
nis sustinere nõ potest [linguis loquentur no
uis] Hee lingue sunt locutio diuina ⁊ angelorum
de celestib ⁊ gaudijs eternorũ. j. Coꝛ. xiij. Unus
quisq; vestrum apocalypsim: hoc est: reuelatiõem
habet: linguã habet Esa. l. Dñs dedit mihi linguã
eruditam vt sciam sustentare eum qui lapsus est
vbo [Et serpentes tollent] ad litteraz. Sicut
Paulus cuius manui adhesit vipera. ⁊ excussit eã
in ignem Act. xxviij. ⁊ Jacob duos ingentes dra
cones emisit in desertum quos Hermogenes et
Philetus ꝛcitauerant contra eum. Tamen spũa
liter hoc implebitur in sacerdotib ecclie. Qui absol
uunt serpentes de cordibus fidelium per compun
ctionem. ⁊ pfessionem ⁊ satisfactionem Job. xxvj.
Spũs domini ornauit celos. ⁊ obstetricante ma
nu eius eductus est coluber tortuosus [etsi mor
tiferum quid biberint] hoc ad litteram imple
tum fuit in Joanne ante portam latinam qui ve
nenum bibit qõ ei non nocuit Spũaliter implebitur
in ministris ecclesie. qui cum sint medici spũales:
venenũ bibunt. quando peccata aliorum per au
ditum ⁊ compassiõem in se suscipiũt: quod illis nõ
nocet: ⁊ sanant peccatores. Sicut medici qui exu
gunt morsus venenatorum ab his quos venena
ta pcusserunt Job. xxxiij. Quis est vir vt Job qui
bibit subsannationẽ velut aquã. qui gradit cum
viris operantib iniquitatem. ⁊ ambulat cum viris
impijs Esa. xj. Super foramia aspidis. ⁊ in cauer
na reguli qui ablactatus fuerit: manum suam mit
tet. Non nocebunt ⁊ non occident in vniuerso mõ
te sancto meo. qꝛ repleta est terra scientia dñi. sicut
aqua maris terram operientis. Sicut eẽ ipa vene
nata serpentẽ eneum non sustinuerunt Num. xxj.
Ita venenum non potest nocere habenti ad serpẽ
tem intuitũ formata fide. Unde Act. x. de talibus
dictũ est Petro Macta ⁊ mãduca. Et quod time
ret subiunxit. Qd deus sanctificauit tu ne cõtꝛ dice
ris Ps. xc. Sup aspidem ⁊ basiliscũ ambulabis
⁊ ꝛculcabis leonem ⁊ draconem. Sic ergo [Si
mortiferꝫ quid biberint nõ eos nocebit] ⁊
tamen alijs valebit ad curã pfecte sanitatis pcipi
endã [sup egros]quarũcũq; egritudinum [ma
nus imponent] Ad lrã. Vl ad operatõis exem
plum. Et ad tactum eorꝝ [bene habebunt] pfe
cte sanitatis beneficium. ⁊ corporaliter ⁊ spirituali
ter cõsequentes Act. ix. Ubi Petrus dedit manuꝫ
tabite: ⁊ erexit eam: ⁊ sanctis ac viduis assignauit
viuã Mar. vij. Uenit impone manum super eam ⁊
viuet. Et de sacramentali manus impositiõe Act.
xix. Tunc imponebant manus super illos ⁊ acci
piebant spũmsanctum. Et qui accipit spũmsanctũ
nõ potest nisi bene habere.

Et dñs quidem Jesus postq̃ locu tus est eis assumptus est in celum ⁊ sedet a dextris dei.

Tangit Decima apparitio q̃ facta est in die Asce D
sionis in monte oliueti. Et tangunt hic Duo. Scz
Ascensio. Et ex parte discipulorꝝ ministerij ⁊ lega
tionis sibi iniuncte pfectio. In ascensione Tria tã
gunt. Scz Eruditio ꝛsolationis. Ascensio exaltati
onis. ⁊ Corregnatio ascendentis in equalitate pa
tris. De Primo dꝛ [Et dñs] Uere dñs: qui se pꝛ
bauit ⁊ vite ⁊ mortis habens prãtem Deuter. xxij.
Dñs vniuersorꝝ tu es [quidẽ Jesus] qui saluat
omes sperãtes in se Ps. xliij. Saluasti eẽ nos ex
affligentib nos Ecci. xlvj. Fortis fm nomen suuꝫ
in salutẽ gentꝫ [postq̃ locutus est eis] que ad
eruditiõem sue ꝛsolatiõis pertinebant: que Act. j. de
scribunt ibi certificauit eos de pmisso pris. ⁊ splẽ
dore scie in spũ veritatis ⁊ ardore affectiõis in spũ
charitatis Esa. l. Aperuit mihi aurem vt audiã eũ
tanq̃ magistrum Esa. viij. Tanq̃ in fortꝫ manu
eruditiuit me: ne irem in viam populi huius [assũ
ptus est in celum] Tangit Ascensio exaltatio ꝛ
nis. Nõ autem virtute aliena est assumptus: sed pꝛ
pria virtute ascendens pꝛ gratulatiõem totius mi
litie celestis. ⁊ occursum in gl'iam paternam est as
sumptus Ps. lxxxviij. Dñi est assũptio nꝛa. ⁊ scri
ist' regis nostri Mich. ij. Ascendit pandẽs iter aũ
eos. Hic adest noster luctator Beñ. xxxv. cui dicit
Surge Jacob ⁊ ascende bethel: hoc est domũ dei
⁊ inuoca ibi pt'n nomẽ dei tui Deb. ix. Nõ in mãu
factis sanctis introiuit Jesus exemplaria verorꝫ
sed in ipm celum. vt appareant vultui dei pro no
bis [et sedet a dextris dei] corregnans patri
in omni equalitate fm deitatem. ⁊ fruens potissi
mis bonis patris fm humanitatem Rhom. viij.
Qui est ad dexteram dei. qui etiam interpellat pro
nobis Col. ij. Ubi christus est in dextera dei sedẽs
que sursum sunt sapite: non que super terraz. Se
det autem in dextris celi paterni sicut totius celi il
luminatoꝛ: etiam fm humanitatẽ Apoca. xxij. Et
noꝛ vltra non erit ⁊ nõ egebunt lumine lucerne: ne
q̃ solis: quoniã dominus deus illuminabit illos
Apoꝛ. xx. Deus illuminat ciuitatem hierusalem. ⁊
lucerna eius agnus Unde sicut in terris illumina
uit ad gratiam: ita in celis illuminat ad gloriam
Esaie. lx. Surge illuminare hierusalem. quia ve
nit lumen tuum. ⁊ gloria domini sup te orta est.

Illi autem profecti predicauerũt vbiq; dño cooperante ⁊ sermonẽ ꝛfirmante sequentibus signis.

Tangit Impletio ministerij ⁊ legationis apo I
stolice. Et tanguntur Tria. Profectus predicanti
um. Predicationis exercitium. ⁊ Diuinum quod
nunq̃ defuit eis adiutoriuz. De Primo dicit [Il
li autem] scz apostoli [profecti] nõ tam passib
pedum q̃ passibus virtutuz Esaie. xxvij. Qui egre
diuntur impetu a Jacob: florebit et germinabit
israel. et implebunt faciem orbis semine Ezech. j.

Animalia ibant in similitudinẽ fulguris coruscan
tis [pdicauerunt] Intelligẽda: Credenda: Agẽ
da: ⁊ Appetenda. Intelligẽda que subnixa sunt ne
cessarie veritati. Credenda que innitunt diuine au
toritati. Agenda Que vel timore fugienda sunt: vl
vt honesta cum virtute cõplenda sunt. Appetenda
que beatos faciunt. De Primis dicit in Ps. cx.
Intellectus bonus facientib eum Dañ. x. Intelle
ctu opus est in visione. ij. Tim. ij. Intellige que di
co. dabit eẽ tibi dñs in omnib intellectũ. De Cre
dẽdis dꝛ Jo. xiiij. Lu. xvij. Credite in deũ: ⁊ i me cre
dite Marc. iiij. Si habueritis fidẽ vt granũ sinapis: dicetis monti huic tollere. ⁊ mittere in mare. ⁊
nihil impossibile erit vobis. De Agendis aũt dicit
Sap. viij. Sobrietatẽ ⁊ prudentiã docet ⁊ iustici
am ⁊ virtutem quib in vita nihil vtilius est homi
nibus. De Appetendis dicit Matth. vj. Primuz
querite regnũ dei ⁊ iusticiã eius. ⁊ hec omnia adij
cientur vobis. De his omnib dicit. ij. Tim. iiij. Te
stificoꝛ coram deo qui iudicaturus est viuos ⁊ mor
tuos. ⁊ aduentũ ipius ⁊ regnũ eius: pdica verbũ
insta oportune importune [vbiq;] Predicatõis
in hoc notat generalitas. Totũ eẽ mundũ sua cõ
pleuerunt pdicatione Esa. xlix. Dedi te in lucẽ gen
tium: vt sis salus mea vsq; ad vltimum terre Ps.
xviij. In oẽm terrã exiuit sonus eorꝝ. ⁊ in fines or
bis terre vba eorꝝ [Dño cooperante] Ecce Dei
qõ nunq̃ defuit adiutoriũ. Dicit aũt Duo. Cooꝛ
atiõis diuine adiutoriũ. ⁊ Sermonis p signorũ
efficentiã ꝛfirmatiõem. Dicit igit [Dño coop
ante] hoc est: virtutem opis ministrante Joã. xv.
Sine me nihil potest facere Esa. xxvj. Omia opa
nostra operatus es in nobis dñe [⁊ sermonẽ ꝛfir
mante] Sermo aũt confirmatus est p Exempla
ostensionis. ⁊ Signa ꝓbationis. De Primo di
citur Matth. v. Luceat lux vestra coram hominib
vt videant vestra opa bona ⁊ glorificẽt pẽtem vrm
qui in celis est Rho. xv. Nõ audeo aliqd loqui eo
rũ que p me nõ efficit chs. De Virtute aũt signoꝝ
dicit Deb. ij. Quõ nos effugiemus si tantã neglẽ
xerimus saluti. q̃ cum initiũ accepisset enarrãdi p
dñm. ab his q̃ audierunt in nos ꝛfirmata est. ꝛte
stante deo signis ⁊ portentis ⁊ varijs virtutibus.
Sermo eẽ qui sup naturã ⁊ rõnem est: nõ nisi si
gnis põt ꝛfirmari Joã. v. Si mihi nõ creditis: opi
bus credite Et hoc est q̃ dꝛ [sequentib signis]
Joã. xiiij. Qui credit in me: opa que ego facio ⁊ ipe
faciet. ⁊ maiora hoꝝ faciet. qꝛ ad patrẽ vado Ps.
cxxxiij. Mirabilia opa tua. ⁊ ania mea cognoscet
nimis Ecci. xxxvj. Innoua signa ⁊ immuta mirabi
lia. Unde etiã cõminat his qui nec pter signa cre
diderunt Joã. xv. Si nõ fecissem signa coram eis
qui nemo alius fecit: peccatũ nõ haberẽt. nunc au
tem nõ habent excusatiõem de peccato suo Num.
xiiij. Quousq; non crederet mihi in omnib signis
que feci coram eis. feriã igit pestilentia eos atq; cõ
sumã Sed eos qui credunt ex omnib signis que
nobis narrant ex scripturis beatificabit dominus
Dañ. iij. Signa ⁊ mirabilia fecit apd me deus ex
celsus. Placuit ergo mihi pdicare eꝛ signa. quia
magna sunt. ⁊ mirabilia eius quia fortia. ⁊ regnũ
eius regnuz sempiternũ. Et potestas eius in gene
rationem ⁊ generatiõem Cui est honoꝛ ⁊ gloria in
secula seculoꝝ Amen.

Expliciunt Notule sup Marcũ ad honorem dõi compilate a fratre Alberto Ord. Predicatoꝝ quondã Episcopo Ratisponen.

Deo gratias.

Opus quadripertitũ Postillaꝝ diui Alberti magni viri Tum i omi arte. Tũ maxime in diuinis litteris illuminatissimi ⁊ pfundissimi: Qui etsi in alijs suis editionib ceteros vicerit: in hoc tamen ope spiritu cum diuino agente seipm vicisse ⁊ supasse videtur: Ad omniuz doctoꝝ virorꝝ: ⁊ pcipue Euãgelice veritatis ⁊ christiane fidei amatorũ vtilitatem ⁊ pfectum: in felici Studio Loloniensi Per misericordie pietatisq; virum Venerandũ magistrum nostrum Artium ⁊ Sacre Theologie Professorem eximium magistrum Herardum de Harderwic edis die Lolũbe Pastorem dum vixit: cuius nunc anima in bona pace quiescat: Per ceteros quoq; sacre Theologie Licentiatos ⁊ Magistros: Bursam quam Laurentij vocant Regẽces: zelosos doctrine eiusdem diui Alberti sectatores ⁊ ꝓpagatores magna opera ⁊ graui impensa libenter correctum ac emẽdatum cum Indice cuilibet parti annexo feliciter finit Anno quarto supra Millesimũ quingentesimum.

Jesu tibi Laus.

Impressum accuratissima diligentissima expẽsis Circũspecti viri archibibliopole Joannis Rynman de Oringaw: In oppido Imperiali Hagenaw: Industrij Henrici Gran: ibidez Ciuis in officina. Finemqz. xvj. Kal'. Aprilis Anno virginei partus Millesimoquingentesimo ⁊ quinto sortitũ est.

Univ. Bibl. Gent